

Sven Winnell 9 maj 2017:

**Tidningsartiklar 26 april till 9 maj 2017 om
utrikes förhåanden och terrorism. Presi-
dentvalet i Frankrike. Andra omgången**

<http://winnell.com/omr36-39zzzzi.pdf>

Sven Winnell 9 maj 2017:

Tidningsartiklar 26 april till 9 maj 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. Presidentvalet i Frankrike andra omgången.
<http://winnell.com/omr36-39zzzzi.pdf>

Innehåll:

Sida

11 DN ONSDAG 26 APRIL 2017

- Brett spektrum av ämnen diskuterades
- 12 Sverige tiger om Saudiröstningen
- 13 Civila i kläm när kriget mot Boko Haram trappas upp
- 16 Trumps skattereform skapar budgetoro
- 17 Senaten i krismöte om Nordkorea
- 18 Mer självrannsakan behövs om Brexit
- 19 Låt linsen rädda liv
- 21 Oroande utveckling för pressfriheten
- 25 Hela världen en skådebana är

25 DN TORSDAG 27 APRIL 2017

- Schejkerna ska tita om jämställdhet
- 26 Jobba på, Monsieur Macron
- 28 Reinfeldt varnar för att stänga gränser
- 30 Nytt människofynd sensationellt
- 30 Glädje när treårige Rahed återförenades med familjen
- 32 EU tar strid för att rädda universitet
- 34 Vitt ljus passar inte Roms sevärdheter
- 35 Hårt motstånd mot Trumps löfte om tuff invandringspolitik
- 36 Militären firar – skjuter med skarp ammunition
- 38 Ny rapport: Bankerna tog inte sitt ansvar
- 39 Skulle vi ha diskuterat med Hitler?"
- 40 Patetiskt att AP-fonderna slår ifrån sig

41 DN FREDAG 28 APRIL 2017

- Ännu en ruten revolution
- 42 100 dagar som kunde varit värre
- 44 Stora risker kring koreanska halvön
- 45 Åsa Beckman: Vad blir en människa utan hopp?
- 47 Kritik och avslöjanden ökar stödet
- 56 Erdogan bereder väg för nya segrar
- 57 Israeliskt flyg slog till mot Damaskus

58 DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

- Marie Kide, 66, blev terrordådets femte offer
- 59 Domstol slår fast: Romer blev etniskt diskriminerade
- 61 Sverige hotas när Europa splittras
- 62 Lätt att förstå om SD:s gräsrotter blir förvirrade
- 64 Brexit: Fyra knäckfrågor
- 65 Hårdare tongångar inför skilsmässan
- 66 Kalifornien mobiliserar mot presidentens politik
- 74 Kärnvapenhotet skapar ett läge världen aldrig tidigare skådat
- 75 Tjänstemän ska inte få ha burka
- 76 Påven i terrordrabbat Egypten
- 77 Turkiets attack mot kurdiska mål kritiserar
- 77 Erdogan hoppfull inför möte i USA
- 78 Lastbilsbossarna blickar mot börsen
- 79 Experter dömer ut Trumps skattereform
- 81 Läxan från Reagan och Bush: skattesänkningar måste betalas
- 82 Äntligen känns elbilen mogen
- 84 Grönt och tyst – vätgaståget kan revolutionera trafiken
- 85 Vilka vikingar!
- 87 Skärmtrötthet ökar försäljningen av riktiga böcker
- 87 Nödvändigt om vår tid

89	Därför vill nära en halv miljon människor flytta till ett trask mitt i Europa	149	Falun rustar för nazistdemonstration
100	Volvo tillbaka i toppen på nybilslistan	150	DN TISDAG 2 MAJ 2017
102	V90 är stabilare och trevlig att köra		DN.se PUBLICERAD 2017-04-23 Den fantasilösa ekonomismen har undergrävt demokratin
103	DN SÖNDAG 30 APRIL 2017	152	Vad får kunskap egentligen vara värd?
	Peter Wolodarski: Donald Trumps hundra dagar av osanningar.	155	Macron måste hitta EU:s rötter
104	Macron kan bli Frankrikes yngste president	157	Le Pen till angrepp mot Macrons finansbakgrund
108	Orbán tvingas backa om universitetslagen	159	Symboliskt viktigt möte för Putin
109	Total enighet om Brexit-riktlinjer	161	Besöket ska hindra rysk framryckning
110	USA i militärövning med Sydkorea	163	Så vill Putins hemliga rådgivare krossa Europas demokratier
111	Han har inte uppfyllt ett enda av sina löften	166	Trump's ordval när han nämner Kim Jong Un är anmärkningsvärt
112	40 års kamp utan svar för mödrarna	167	Normens fotbojor. Klyftan vidgas mellan vad vi kräver och bidrar med
113	Taxichaufförernas trick gör mig skogstokig	168	Trump bjuder in fler ledare
114	Ökad försäljning av rättvisemärkta produkter	169	Mörkmän har också nyanser
115	Så blev rött historiens hetaste färg	170	Tårgas sattes in vid protest på första maj
117	Därför ska vi minnas Guernica och majdagarna i Barcelona	170	Renzi tillbaka som Demokraternas ledare
121	Ryska avtryck på Europas politiska scen(Långt och komplierat)	171	Hamas accepterar 1967 års gränser
133	DN MÅNDAG 1 MAJ 2017	173	Etanolproduktion kan förvärra fattigdomen
	Socialdemokratin på dekis	174	Falun stod upp mot nazisternas marsch
134	Vänsterns soffliggare kan gynna Le Pen	175	DN ONSDAG 3 MAJ 2017
137	Ökning av antalet gripna papperslösa invandrare		Tyskland kommer inte undan
138	Lika arg Trump twittrar färre gånger per dag	177	Sakligt men inte hjärtligt mellan Merkel och Putin
139	Den nya Sidenvägen till Kina går som på räls	179	Le Pen knappar in på Macron inför densista tv-debatten
140	Sikherna känner sig hemma i parmesanostens land	182	Korten på bordet om Saudiomröstningen
143	Irakisk militär: IS snart ute ur Mosul	183	Svårt återta Raqqa och Mosul från IS
143	Colombias knarkkungar glorifieras igen	185	Försvarsministern hårt pressad i arméskandal
146	Varannan väljare nöjd med rapporteringen från dådet	186	Tjeckiens premiärminister avgår efter konflikt
147	Rektorns brev beskriver sorgen efter attackerna		
148	Akilovs bror: Det där med IS är bara skitsnack		

186 Clinton: Putin och FBI gjorde att jag förlorade
187 Söndagsöppna affärer del i uppgörelse
188 Vi i Norden måste ta ett större klimatledarskap
189 Låt oss enas i kamp mot nazismen
190 Därför kan musiken fungera som en tidig varning om krig
193 Människans skrämmande och hoppfulla tidsålder

194 **DN TORSDAG 4 MAJ 2017**
Pessimister mot optimister i söndagens val
197 Motsatser gör upp i valrysare
199 Johan Schück: Seger för Marine Le Pen hotar hela EU-bygget
202 Trumps oförutsägbarhet försvårar förbindelserna
203 Farligt att ge militären fria händer
205 Förnuft är bättre än känsla
206 Israel kallade upp Sveriges ambassadör
207 Assanges advokat: Häv häktningen
207 Valet rubbar inte maktstrukturen
209 Debatt om rasism. Mångfald är ett uttryck för vår nationella identitet
211 100 miljoner för att hjälpa torkans offer
211 Därför är det inte trovärdigt att påstå att världen blir bättre
214 Ingen evig gränskontroll
216 Redan kyligt nog vid vår svenska gräns
216 Resurserna räcker inte

217 **DN FREDAG 5 MAJ 2017**
Ge Macronomen chansen
219 Muslimers valdeltagande nyckel till seger för Macron
221 Macron anmäler Le Pen efter valdebatt
221 I Paris var fascisten en kulturman
223 De törs trotsa Erdogan och utmana honom i presidentvalet

224 Ja till förslag som ska ersätta Obamacare
225 Därför är det rätt av kyrkan att engagera sig i politiken
228 Polisen stod pall när vi provades i terror
233 Löfven försvarar nazisters rätt att demonstrera: Polisen får avgöra
235 Brott ska både räknas och vägas
236 Långsamt farväl till Sverige
237 kärnvapenmakt

238 **DN LÖRDAG 6 MAJ 2017**
Här ska arbetare lockas att rösta på Macron
240 Så kan Le Pen vinna trots allt
243 Fyra zoner fredas från flygattacker
244 CIA anklagas ligga bakom mordplan mot Kim Jong-Un
245 Inga försäkringar om framgång
246 Historikern: Därför är ett riksriksåtal troligt för Trump
250 Storseger för Tories i lokalval
251 Så blev Gibraltar politisk dynamit
256 Navalnyj– en besvärande fäfluga i ryska makthavarens öron
258 Moskvaborna protesterar mot utbredd rivningsvåg
260 Wien, väntan och underkastelse
262 Sjukdomshistoria. Lättläst odysse genom historiska fasor
263 Elbilssatsning ska lyfta Volkswagen
265 Jacques Wallner: Är VW klar med reningen?
266 Stadigt och mjukt i Scantias flaggskepp
268 Vi blir fossilfria tio år före regeringens klimatmål

271 **DN SÖNDAG 7 MAJ 2017**
Attacken mot Macron ingen överraskning
274 Opinionsmätningarna spår förlust för Le Pen – och det mesta talar för att de är korrekta

275 De flesta väljare fruktar en framtid utan euron
278 50 000 poliser övervakar säkerheten
279 Valet har skakat liv i diskussionen om hur EU ska utvecklas
283 Nya presidentens makt kan bli begränsad oavsett vinnare
284 Franska ödesvalet. Emmanuel Macron måste vinna över de missnöjda i förorterna
286 En värdig väg för Europa
289 De andra partierna ansvariga för dådet
291 Det var rätt beslut att utvidga Europeiska unionen österut
293 Striderna avtar i säkra zonerna
294 Trumpheten måste justeras ned
295 Temperaturmätare när delstat går till val
296 Ismail Haniya blir ny ledare för Hamas
297 Ministern varnar för desinformation
298 Ras i oljepriset gör det billigare att tanka bilen
299 Tyrannen blir modern i furstlig bok
301 Foto av skuggan ska ge svar om svarta hål
305 Karin Bojs: Så var hästarna som skyterna ströp
306 Här är Eurovisions vänner och fiender

309 **DN MÅNDAG 8 MAJ 2017**
Dags att laga Frankrike
311 Erik de la Reguera: Nu måste Macron väcka hoppet
312 Jubel efter triumfen – men landet är splittrat
315 Rekordmånga röstade blankt
316 Jag tänker stå i täten för den nya oppositionen
318 Macrons seger kan leda till en ny vår i relationen med Tyskland
320 Medieföretag bojkottade Le Pens valvaka när kollegorna portades
320 Fler än vanligt struntade i att rösta
321 Macron såg chansen när de etablerade partierna föll

323 Stor lättnad i Berlin: En excellentpolitiker
324 Kommentarer
325 En seger för det europeiska samarbetet
326 Fem utmaningar för Frankrikes president
327 Macrons framtid avgörs av om han får stöd av partierna i parlamentet
329 Lättnadens suck. En kulturradikal president som tror på en stark stat intar Élyséepalatset
331 Angela Merkels kristdemokrater tog klar seger i Schleswig-Holstein
332 Ingen genväg till bekväm Brexit
333 82 frisläppta flickor är en seger för regeringen
335 6 000 migranter har räddats
336 Hemlig försvarsnota på nio miljarder kronor

338 **DN TISDAG 9 MAJ 2017**
Alla drömmar är inte guld
339 Demonstrationer mötte valsegraren
341 Macron gör sitt eget val till helgen
342 Många statschefer har anledning att vara besvikna i dag
346 Vallöften som riskerar att spricka
347 Osäkert om IS-ledarens död minskar terrorrisken
348 Lagförslag om judarnas rättigheter får hård kritik
349 Obama varnade Trump för att anlita Michael Flynn
349 Lavrov och Tillerson i möte om Ukraina
350 Sverige bytte röster i FN-kampanj
351 Fler asylsökande vid gränsen
352 Politiker redo säga ja till nya försvarsnotan

Tidningsartiklar med utrikes förhållanden.

Det finns artiklar som gäller hela världen.
De handlar mycket om USA och litet om övriga Amerika.
Mycket om Europa. EU, Brexit, Ryssland
Litet om Centralasien.
Mycket om Mellanöstern och Nordafrika.
Litet om övriga Afrika.
Något om Kina, Indien, Pakistan, Japan och Korea.
Litet om övriga Asien.
Litet om Australien, Oceanien, Polarområdena, Världshaven och Rymden

Sven Winnell 9 november 2016:

Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar.

<http://winnell.com/omr36-39zzzy.pdf>

Där finns Några tidningsartiklar 27 oktober 2016 och senare, bl a DN 9 nov 2016, sidorna 360-390.: Donald Trump USA:s nästa president.

Tidningsartiklar finns också i tidigare dokument.

Sven Winnell 5 februari 2017:

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Vetande från SIDA och Nationalencyklopedin och tidningsartiklar om förhållandena i världen 18 december 2016 till 3 februari 2017. <http://winnell.com/omr36-39zzzzc.pdf>

Sven Winnell 5 mars 2017:

Läget i världen. Artiklar om läget 5-26 februari 2017. Utrikes-

deklarationen och riksdagsdebatten. Utrikesdepartementets förbättringar av världen. <http://winnell.com/omr36-39zzzze.pdf>

Sven Winnell 5 april 2017:

Tidningsartiklar 27 februari -2 April 2017 om utrikes förhållanden. Kommentarer och sammanfattning om samhällsplaneringens problem. <http://winnell.com/omr36-39zzzzg.pdf>

Sven Winnell 25 april 2017:

Tidningsartiklar 3-25 april 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. Bland annat terrorn på Drottninggatan, Erdogan kan bli diktator i Turkiet, Franska presidentvalet, första omgången. <http://winnell.com/omr36-39zzzzh.pdf>

Det är cirka 400 artiklar, vardera i genomsnitt cirka 1,7 sidor , i genomsnitt cirka 17 artiklar per dag.

Sven Winnell 9 maj 2017:

Tidningsartiklar 26 april till 9 maj 2017 om utrikes förhållanden och terrorism. Presidentvalet i Frankrike andra omgången. <http://winnell.com/omr36-39zzzzi.pdf>

Det är cirka 200 artiklar, vardera i genomsnitt cirka 1,7 sidor

Artiklarna om utrikes förhållanden.

De handlar huvudsakligen om människornas verksamheter, folkens och ledarnas verksamheter, Det är deras handlingar man får veta något om, inte mycket om deras kunskaper och värderingar, hur de tänker.

Med hjälp av tidningsartiklarna får man gissa sig till vad de tänker. Folken röstar fram ledare med hjälp av vad ledarna säger och med ledning av vad folken tror vad ledarna menar. Ledarna förskönar sina avsikter och luras ofta.

Utvecklingen i världen domineras av Trump, ledare i Europa, Putin, Presidenter i Syrien, Turkiet, Iran, Saudiarabien, ledare i olika kategorier i Irak och ledare i Kina. I Afrika finns ledare som ger svåra konflikter av mer lokal karaktär.

Vad man kan se har folken inte tillräckligt bra kunskaper för att kunna rösta fram bra ledare. Det är också så att i folken finns det sådana som har bra levnadsförhållanden och sådana som är sämre ställda. De sämre ställda ser skillnaderna och vill ha det bättre, få jämnare levnadsförhållanden. De som har det bättre ser sig hotade och menar att de sämre ställda är revolutionärer som vill förstöra samhället, det samhälle de bättre ställda gynnas av. De bättre ställda är giriga och vill inte ha försämringar utan snarare ha det ännu bättre.

Kunskaperna och värderingarna är i alltför hög grad grundade på gamla förhållanden, på gamla traditioner och fördomar som människor har svårt för att överge. Religioner är traditioner grundade på gamla samhällsförhållanden och står för mycket av eländet i världen.

I statsskicken bör politiken vara överordnad över religionerna, eländet

i Mellanöstern beror bl a på att den islamiska religionen kräver att kvinnor ska underordnas män. något som strider mot regler som Förenta Nationerna kommit fram till.

Människorna på jorden förstör klimatet och man måste förändra levnadsförhållandena för att kunna förhindra mänsklighetens undergång, men den amerikanske presidenten förstår inte det. USA är ett ålderdomligt samhälle.

Artiklarna nu slutar med att Frankrike fått en ny president som vill förbättra Frankrike, EU och världen. Det tycks bli nödvändigt att fortsätta med redovisningar av de utrikes förhållandena. Det finns så många problem som är på gång.

Artikel 8 maj 2017, sida 325: “ Emmanuel Macrons seger i franska presidentvalet togs emot med öppna armar av sju av åtta svenska riksdagspartier. Statsminister Stefan Löfven ser Macrons seger som en seger för EU, medan Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson hellre hade sett Marine Le Pen som segrare.” Ett viktigt resultat av det franska valet är, att Sverigedemokraterna tydligt visat sin främlingsfientliga karaktär som gör det omöjligt för de andra att samarbeta med dem.

Alla statsråd i den svenska regeringen bör följa förhållandena i både i Sverige och utrikes och anpassa sina verksamheter efter det. De bör på regeringens hemsida redogöra för det de finner, utreder och föreslår.

22 politikområden för politiken 26 maj 2016

Kompletterad med namn och adresser 4 januari 2017.

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som huvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden. <http://www.regeringen.se>

*** Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**

*** Allmänt om regeringens politik.**

Statsminister [Stefan Löfven](#)

statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

Samordnings- och energiminister [Ibrahim Baylan](#)

miljodepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utrikespolitik.**

Politik för en utrikesminister.

Utrikesminister [Margot Wallström](#)

utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Europapolitik.**

Politik för en EU-minister.

EU- och handelsminister [Ann Linde](#)

utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för juridik.**

Politik för en justitieminister.

Justitie- och migrationsminister [Morgan Johansson](#)

justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Försvar.**

Politik för en försvarsminister.

Försvarsminister [Peter Hultqvist](#)

forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Miljö**

Politik för miljöminister för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner.

Miljöminister [Karolina Skog](#)

miljodepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Transporter.**

Politik för en infrastrukturminister.

Infrastrukturminister [Anna Johansson](#)

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Bostadsproduktion.**

Politik för en bostadsminister som ser till att det produceras.

Bostads- och digitaliseringsminister [Peter Eriksson](#)

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Landsbygdspolitik.**

Politik för en landsbygdsminister.

Landsbygdsminister [Sven-Erik Bucht](#)

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.**

Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat samt

vice statsminister [Isabella Lövin](#)

utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Sjuk- och hälsovård o d.**

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister [Gabriel Wikström](#)

socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**

Politik för en socialförsäkringsminister som bär ansvar för hushållsverksamheter.

Socialförsäkringsminister [Annika Strandhäll](#)

socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Barn- och äldreomsorg. Velfärd. Socialtjänst_**

Politik för en barn- och äldreminister m m med välfärd och socialtjänst o d

Barn-, äldre- och jämställdhetsminister [Åsa Regnér](#)
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utbildning. Forskning_**

Politik för utbildningsministrar.

Utbildningsminister [Gustav Fridolin](#)
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Minister för högre utbildning och forskning [Helene Hellmark Knutsson](#)
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Gymnasie- och kunskapslyftsminister [Anna Ekström](#)
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Information, konst, kultur o d.**

Politik för en kultursminister. Med demokrati.

Kultur- och demokratiminister [Alice Bah Kuhnke](#)
kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jobb_**

Politik för en arbetsmarknads- och etableringsminister.

Arbetsmarknads- och etableringsminister [Ylva Johansson](#)
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Näringar_**

Politik för en näringsminister.

Närings- och innovationsminister [Mikael Damberg](#)
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Handel_**

Politik för handelsministrar.

EU- och handelsminister [Ann Linde](#)
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Migration.**

Politik för en migrationsminister.

Justitie- och migrationsminister [Morgan Johansson](#)
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Polisen. Brott. Kriminalvård_**

Politik för en inrikesminister för brott och polis o d

Inrikesminister [Anders Ygeman](#)
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**

Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Finansminister [Magdalena Andersson](#)
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister [Per Bolund](#)
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Civilminister [Ardalan Shekarabi](#)
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Andra aktörer**

Partisekreterare (S) Lena Rådström Baastad
Socialdemokraterna Partiet info@socialdemokraterna.se

Karl-Petter Thorwaldsson. Ordförande i LO
karl-petter.thorwaldsson@lo.se

Vänsterpartiledare Jonas Söstedt
Sjöstedt Jonas <jonas.sjostedt@riksdagen.se>

Ulla Andersson, vänsterpartiet
Andersson (v) Ulla <ulla.andersson@riksdagen.se>

Sammanfattningsvis

Sverige bör ha en minister för hushållen och hushållsverksamheterna, som redovisar hur det var, är, kan bli och bör bli, och som ser till att de blir bra,
i princip Socialförsäkringsminister [Annika Strandhäll](#).

Miljöministern bör driva en regionplanering för jämlikhet i landet

Runt hushållen serviceområden :

- * Statsminister [Stefan Löfven](#) Statsledning.
- * Samordnings- och energiminister [Ibrahim Baylan](#)
- * Utrikesminister [Margot Wallström](#). Utrikesförhållanden.
- * EU- minister [Ann Linde](#). EU-förhållanden.
- * Justitieminister [Morgan Johansson](#). Lagar och regler.
- * Försvarsminister [Peter Hultqvist](#). Försvar.
- * Miljöminister [Karolina Skog](#). Fysiska och sociala miljöer i regioner, landsting och kommuner.
- * Infrastrukturminister [Anna Johansson](#). Transporter.
- * Bostadsminister [Peter Eriksson](#). Ledning av bostadsproduktion.
- * Landsbygdsminister [Sven-Erik Bucht](#). Kompletterar miljöministern.
- * Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat [Isabella Lövin](#) Stöd och samarbete.
- * Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister [Gabriel Wikström](#). Hälso-och sjukvård.
- * Barn-, äldre och jämställdhetsminister [Åsa Regné](#). Socialtjänst.
- * Utbildningsminister Gustav [Gustav Fridolin](#). Grundskola.
- * Minister för högre utbildning och forskning [Helene Hellmark Knutsson](#). Högre utbildning och forskning.
- * Gymnasie- och kunskapslyftsminister [Anna Ekström](#). Gymnasier mm.
- * Kultur- och demokratiminister [Alice Bah Kuhnke](#). Kultur och demokrati.
- * Arbetsmarknads- och etableringsminister [Ylva Johansson](#). Arbete och etablering.
- * Närings- och innovationsminister [Mikael Damberg](#). Näringar.
- * Handelsminister [Ann Linde](#). Handel.
- * Migrationsminister [Morgan Johansson](#). Migration.
- * Inrikesminister [Anders Ygeman](#). Brott och polis.
- * Finansminister [Magdalena Andersson](#). Statens finanser.
- * Finansmarknadsminister [Per Bolund](#). Finansmarknad.
- * Civilminister [Ardalan Shekarabi](#). Statligt stöd till kommuner.

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“ Brett spektrum av ämnen diskuterades

Chinateatern fylldes på tisdagskvällen av Dagens Nyheters korrespondenter, inbjudna gäster och 1 200 i publiken.

Sedan 2005 har Dagens Nyheter varje år bjudit in sina läsare till Utrikesdagen, där DN:s korrespondenter och inbjudna gäster diskuterar världsläget under ledning av DN:s reporter Mats J Larsson.

Medverkade gjorde också utrikesminister Margot Wallström via länk från FN:s givarkonferens i Genève om situationen i Jemen.

– Det sätt på vilket vi arbetar har inte förändrats. Snarare är det så att vi måste spekulera mer, det är oförutsägbart på ett annat sätt, svarade hon på frågan om hur livet som utrikesminister förändrats i det nya världsläget.

Tidigare under kvällen avhandlades populismen runt om i Europa. Marine Le Pen var en av de två presidentkandidaterna som gick vidare från den första omgången av presidentvalet i Frankrike i helgen. Margot Wallström är dock något mindre orolig nu än före valet.

– Jag tror faktiskt att det i grunden finns ett starkt stöd för EU, Europatanken och euron, sade hon.

Tidigare utrikesminister Carl Bildt gav sin syn på Trumps USA.

– Vi har en mer orolig värld och en osäker situation med vad USA egentligen står för, sade Carl Bildt.

Att hela det republikanska partiet har omfamnat Trump är att ta i, menar han. Dock har han levererat en domare till Högsta domstolen, vilket är viktigt i det amerikanska politiska systemet.

Fotografen Roger Turesson och mångåriga Asienkorrespondenten Torbjörn Petersson var nyligen i Nordkorea och berättade om sina upplevelser inifrån det slutna landet.

– Den ekonomiska aktiviteten just i Pyongyang förvånade mig lite. Det var fler bilar på gatorna än när jag var där för tio år sedan. Och trafikljus, det fanns inte ens sist, sade Torbjörn Petersson.

Även FN:s särskilda sändebud för Syrien, Staffan de Mistura, var på plats. Han berättade personligt om arbetet för fred i Syrien, en framemotsedd programpunkt för många besökare.

– Att vi fortsätter att tro på en framtid för Syrien är mycket viktigt, sade han.

Sofie Österström sofie.osterstrom@dn.se “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“Sverige tiger om Saudiröstningen

Regeringen väljer att inte berätta för svenska folket om hur man röstade när Saudiarabien valdes in i FN:s kvinnokommission, trots kritik från oppositionen. – Det står Sverige fritt att berätta om hur man röstade. FN straffar ingen för det, säger Hillel Neuer, som leder organisationen UN Watch i Genève.

Det var vid ett möte i FN-byggnaden i New York i fredags som FN:s Ekonomiska och sociala råd (Ecosoc) med rösterna 54 mot 47 röstade in Saudiarabien i FN:s kvinnokommission.

– Att Saudiarabien är inröstat som medlem i FN:s jämställdhetskommision är helt absurt. Det är det land i världen som har det i särklass strängaste kvinnoförtrycket, möjligen i konkurrens med Iran, säger Liberalernas ledare Jan Björklund.

Omröstningen var sluten och utrikesdepartementet har inte velat kommentera hur man lade sin röst. Utrikesminister Margot Wallström uppger dock att hon kommer att informera de övriga partierna vid nästa möte i utrikesnämnden, ett möte som också är belagt med sekretess.

Margot Wallströms pressekreterare Erik Wirkensjö säger till DN att en nominering från en region är något som Sverige normalt följer. I det aktuella fallet nominerades Saudiarabien av Ecosocregionen Asien och Stilla havet:

– Då det finns regionnomineringar så följer vi oftast dem. På den här nivån är det så att man accepterar dem. Det bygger på att det finns en praxis som gör att regionernas nomineringar godtas av andra regioner för att man ska få fram de kandidater man själv vill, då händer det att man får igenom också sådana man tycker mindre om.

Sveriges beslut att inte offentliggöra hur man röstade kritiserar av Hillel Neuer som leder organisationen UN Watch i Genève, en organisation som granskar FN:

– FN lägger ingen munkavle på Sverige, det är helt och hållet upp till den svenska regeringen att berätta för sina medborgare hur man röstade. FN kommer inte att straffa Sverige för att man avslöjar det.

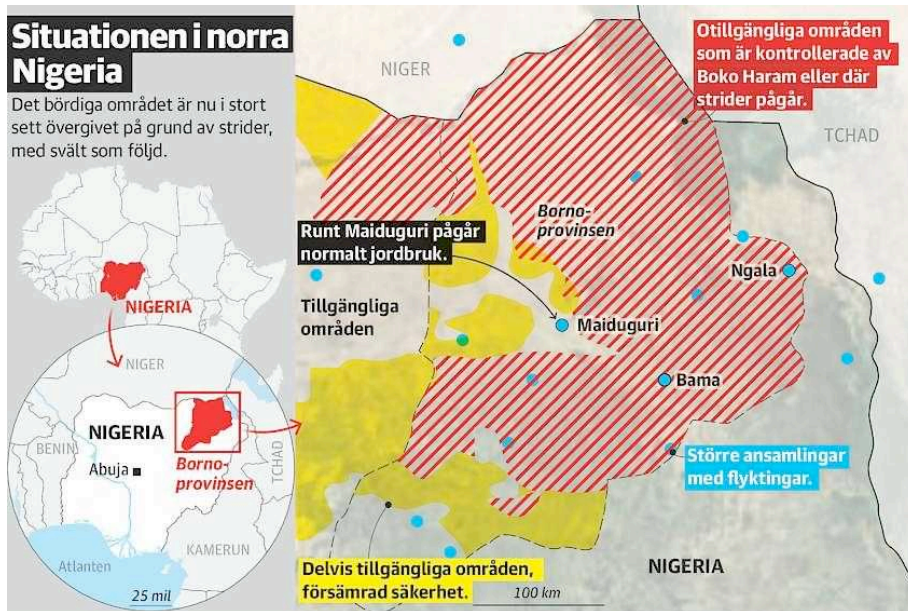
Kan det komma något gott ur att man nu väljer in Saudiarabien i FN:s kvinnokommission?

– Nej. Saudiarabien har redan varit i FN:s råd för mänskliga rättigheter i många år och det har inte betytt att situationen blivit bättre i landet. Saudiarabien har dessutom suttit med i FN:s råd för mänskliga rättigheter tidigare och det har inte betytt något för kvinnornas situation där. I stället ger valet landet en falsk legitimitet.

En liknande diskussion uppstod i november 2013 och gällde även den gången Saudiarabien och hur Sverige hade röstat när landet valdes in som medlem i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Månaden före hade Saudiarabien röstats in i FN:s säkerhetsråd. Inte heller den gången var omröstningen öppen.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“Civila i kläm när kriget mot Boko Haram trappas upp

FN vädjar om hjälp för att hantera den akuta hungerkrisen i norra Nigeria där nära fem miljoner människor hotas av matbrist. Men det är inte torka utan konflikt som skapat det allvarliga läget. Civila kommer i kläm när regeringen pressar tillbaka den fruktade terrorgruppen Boko Haram.

Borno

Vågen har två separata skalor. Det vore oartigt att avslöja vad den vänstra visar när mamma Kellu stiger på. En sköterska räcker över dottern Kalthun som Kellu tar i sin famn och vågens högra skala ger en viktskillnad som noteras i journalen: 3,7 kilo.

En stabil vikt, nära medeltalet för en nyfödd flicka. Efter vägningen mäts hennes överarm utan att under-hudsfettet pressas ihop. Lilla Kalthun gråter, det var tryggare nyss när hon och hennes mor satt under skuggan av ett träd på gårdsplanen.

Tio centimeter i omfång, också godkänt för en nyfödd flicka. Men Kalthun är inte nyfödd, hon kom till världen i februari 2016 – hon är alltså över ett år gammal. Med denna vetskap blir siffrorna på vågen katastrofala.

– Hon var väldigt sjuk när vi först kom hit. Hon kräktes mycket men fick kotersättning av sköterskorna och nu är det bättre, berättar Kellu. Det är vindstilla och snart lunchtid. Termometern klättrar stadigt upp mot 45 grader som ska bli -dagens toppnotering i staden Maiduguri i delstaten Borno i nordöstra Nigeria.

Hälsocentret är överhopat av kvinnor som inte har möjlighet att ge sina småbarn tillräckligt med mat. De flesta kommer från andra håll och bor hos släktingar och vänner som ställt sina hem till förfogande under den kris av ofantliga proportioner som drabbat Borno och de angränsande delstaterna i norra Nigeria. Två ord som inte behöver översättas från det dominerande språket hausa återkommer ständigt i berättelserna: Boko Haram.

– De kom till byn och jagade bort oss. Sedan tände de eld på alla husen och vi tvingades fly. När vi sedan återvände visade det sig att de fortfarande var i området och då tog vi oss till Maiduguri, berättar Kellu för DN.

Förutom Kellu och hennes tio familjemedlemmar har närmare 800 000 människor sökt en fristad i Maiduguri, delstatshuvudstaden vars invånarantal har fördubblats under de senaste årens kaos. Samtidigt ligger landsbygden, som var norra Nigerias kornbod, öde.

Omfattningen av förödelsen syns bäst från FN:s helikoptrar: I stort sett varje by är totalförstörd och bara cirklar på marken visar var hyddor en gång befolkades av jordbruksfamiljer.

Kratrar från granaternas -krevader perforerar vägarna och fällda mobilmaster täcks sakta av grönska. Något mänskligt liv syns inte till. Borno är en provins som är tömd på människor, plundrad och bränd. Det är detta som ligger bakom den hotande svälten.

Mellan städerna Ngala och Marte vid Tchadsjöns strand breder ett sofistikerat bevakningssystem ut sig. Det täcker 70 000 hektar men årets risskörd lär utebli – i området pågår en militär offensiv som bäst. Den nya regimen, under ledning av president Muhammadu Buhari, har ökat pressen på Boko Haram. Den centrala arméledningen har flyttats upp till Borno och kriget pågår just nu över stora delar av delstaten. I tätorterna har korrugerad plåt slitits från taken under Boko -Harams reträtter, innan husen stuckits i brand. Bulldozrar har plöjt ned större byggnader i Banki, en stad på gränsen till Kamerun.

Värst är förstörelsen förmodligen i staden Bama som både från ovan och i gatunivå för tankarna till -Somalias krigshärjade huvudstad Mogadishu.

– Boko Haram höll staden länge och hann förstöra 97 procent av bebyggelsen under fem månader. När vi kom in var befolkningen illa däran. Barnen var undernärda, de flesta flickor var gravida, vi försökte flytta alla till regionsjukhuset som också bränts ned. Vi upprättade ett flyktingläger där och började dela med oss av våra ransoner av mat och vatten men vi kunde ju inte ta hand om 26 000 flyktingar så vi bad FN om hjälp. De flyttade 2 000 under-närda barn till Maiduguri, berättar överste Adamu Laka som DN träffar i Bama.

Han är stolt över vad hans mannar har åstadkommit i staden. Byggnation pågår överallt, brunnar har grävts och i flyktinglägret finns en biograf som visar tecknat för barnen varje dag klockan 18 – ett nigerianskt ”Bolibompa” – innan de vuxna får se på naturfilmer från National Geographic och Discovery.

Det är vad som krävs på kort sikt, menar han, men på längre sikt måste regeringen träda in och erbjuda långvarig utveckling som inger invånarna förtroende. För kriget mot Boko Haram kan inte vinnas på enbart militär väg.

– Bara i det här distriktet finns 1 000 byar. Varje by borde säkras militärt av en pluton på 30 man. Det räcker inte på långa vägar även om hela nigerianska armén skulle flyttas upp hit, säger Adamu Laka. Vid sjukhuset fortsätter lägret att växa med nyanlända. Alla kommer inte från nyligen återerövrade områden utan har knuffats tillbaka till Nigeria av grannlandet Kameruns soldater. Som Mallam Modu Bukar,

58, vars bostad består av en plastmatta på marken. Han har sex barn och en hustru som behöver mat.

– De bara sade åt oss att packa och dra men vi hann inte få med oss någonting alls, vi har inga kläder förutom de vi har på oss, säger han och lägger en hand på sexårige sonen Mohammadus huvud.

Adama fick inte ens med sig alla barnen från Kamerun. Dottern -Aisha var i hennes sällskap men de tre äldre barnen – nio, tio och tretton år gamla – blev rädda för soldaterna och gömde sig i buskagen. Hon har ingen aning om vart de tagit vägen.

– Jag hoppas att de kan ta kontakt snart. Jag hade ingen chans att göra något, de knuffade mig upp på ett lastbilsflak och jag kördes hit. Jag hoppas att gud har en plan för mig för just nu har jag ingenting, säger Adama.

Sammanlagt befinner sig 1,6 miljoner människor på flykt i Borno på grund av de senaste årens kris. I hela nordöstra Nigeria hotas 4,7 miljoner människor av akut matbrist. Av dessa befinner sig 1,4 miljoner i vad som på fackspråk kallas för IPC4. Nästa steg på denna femgradiga skala innebär svält, -något som redan drabbat 43 000 personer i området.

Hur det är ställt med uppskattningsvis 700 000 människor som befinner sig i områden med stridig-heter eller under Boko Harams kontroll är det ingen som vet, men sannolikt är de värst där.

– Hungersnöden i nordöstra Nigeria är i väldigt hög grad kopplad till konflikten. Säkerhetssituationen hindrar människor från att göra vad de gjort i århundraden. De har förlorat sina resurser, försörjningen har ryckts undan. Jordbruk och gränshandel har avstannat vilket får

kringeffekter, säger Peter Lundberg som är FN:s biträdande humanitära samordnare.

Liknande kriser pågår på flera håll i världen just nu. I Syrien, i Sydsudan, i Jemen, i Libyen. Och i -Somalia – där torkan har skördat sina första offer.

Men i Nigeria är krisen skapad av människor och har inget med global uppvärmning eller kortvarig torka att göra. Tvärtom bävar många inför de första dropparna regn, som väntas falla i dagarna, för att under de kommande månaderna trappas upp till skyfall.

– Regnet gör att det blir svårare att nå ut med mat, för vägarna blir ofarbara. Vi försöker ta fram scenarion för hur vi ska hantera områden som blir helt isolerade. I ett område lägger vi röd sand på lervägarna och reparerar en bro, men i värsta fall får vi skapa en luftbro med helikoptrar och det är väldigt dyrt, säger Peter Lundberg.

FN behöver 9,4 miljarder kronor i år för att hantera krisen i Nigeria. Enligt den senaste uppdateringen från den 18 april har givarländer och organisationer skjutit till knappt en femtedel av detta belopp.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“Fakta. Sekten bildades för 15 år sedan

Boko Haram grundades i norra Nigeria för 15 år sedan av den religiöse ledaren Mohammed Yusuf, som vände sig mot västerländska influenser i samhället, däribland icke-islamisk utbildning.

Sekten växte i ett vakuum av frånvarande statsmakt och när Yusuf hade dödats 2009 startade en våldsspiral.

Under efterträdaren Abubakar Shekaus ledning gjorde gruppen territoriella anspråk och kunde ta kontroll över större delen av delstaten Borno där ett kalifat utropades 2014. Civilbefolkningens entusiasm hade vid denna tid minskat och Boko Haram tvingades därför till kidnappningar för att fylla kalifatet med invånare.

Den mest kända, men långt ifrån enda, incidenten var bortrövandet av 276 skolflickor i staden Chibok för tre år sedan. Utöver dessa har tiotusentals människor tvingats gå med i terrorgruppen mot sin vilja.

Händelsen i Chibok gjorde Shekau bekant över hela världen och bidrog till ett regeringsskifte. “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“ Trumps skattereform skapar budgetoro

Analys. New York. USA:s president Donald Trump väntas i dag, onsdag, presentera en omfattande skattereform med kraftiga skattesänkningar för företag. Enligt oberoende analyser riskerar reformen att kraftigt öka budgetunderskottet.

Donald Trump har lovat att hans nya skatteomläggning ska vara ”den kanske största skattesänkning vi någonsin har sett”. Han vill framför allt sänka företagsskatten, från 35 procent till 15 procent. Det är en kraftigare skattesänkning än vad de flesta republikaner i kongressen har föreslagit.

Trump argument för den historiska skattesänkningen är att USA har ”världens högsta företagsskatter”, vilket även var ett vanligt uttalande under hans valkampanj. I själva verket har företagen i USA möjlighet att göra stora avdrag som i praktiken innebär att de ofta betalar betydligt lägre skatt. Flera stora företag, som General Electric och Apple, har genom slug skatteplanering knapp betalat någon skatt alls de senaste åren.

Trump skattepolitik skulle även markera att Republikanerna tycks redo att överge den oro över budgetunderskott som präglade partiet under Obamas tid som president. Tea party-rörelsen, den landsomfattande högerpopulistiska protestvåg som tog form i reaktion mot Obama 2009, lyfte just USA:s budgetunderskott som den allra främsta frågan. Nu tycks Republikanerna vara redo att fokusera på andra saker.

Enligt en analys av tankesmedjan Brookings Institution skulle Trumps skatteförslag tillsammans kosta 7 200 miljarder dollar i förlorade

intäkter under de kommande tio åren. Republikanerna har kritiserat den analysen med argumentet att den underskattar hur mycket tillväxten skulle öka som en följd av dessa skattesänkningar. De flesta ekonomer ifrågasätter dock den teorin.

Flera tidigare presidenter, som Ronald Reagan och George W Bush, utlovade också att stora skattesänkningar skulle betala för sig själva, genom ökad tillväxt och produktivitet, men lämnade i stället efter sig gigantiska budgetunderskott. Paul Ryan, Republikanernas talman i representanthuset, har förespråkat en rad nya intäkter för att just undvika ett stort underskott. Exempelvis vill han se en ny skatt på importerade varor.

Precis som under förhandlingarna inför försöket att upphäva Obamas sjukvårdsreform verkar Trumps skattepolitiska reform inte riktigt ha förankrats ordentligt i kongressen. Under Trumps första månader som president har han konsekvent visat upp en ledarstil där han går sin egen väg, utan att ta särskilt mycket hänsyn till vad kongressen eller kolleger i Washington säger. Det kan innebära att skattereformen, precis som Republikanernas sjukvårdsreform, kollapsar.

Enligt Washington Post har flera av Paul Ryans medarbetare sagt att det saknas stöd för Trumps förslag bland republikanerna i kongressen. Orrin Hatch, republikansk senator i Utah, säger också att republikanerna i kongressen riskerar att rösta ned ett förslag som så kraftigt ökar underskottet.

Stephen Moore, en av Trumps skattepolitiska rådgivare, har beskrivit en intern strid inom Republikanerna, mellan de som förespråkar kraftiga skattesänkningar och de som är måna om budgetunderskottet. ”De som inte bryr sig om underskottet verkar vinna”, säger Stephen Moore till Washington Post.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“Senaten i krismöte om Nordkorea

USA:s missilbestyckade ubåt USS Michigan har anslutit sig till de amerikanska och sydkoreanska styrkorna som övar utanför Nordkoreas kust. Samtidigt har Vita huset i en ovanlig åtgärd kallat till sig hela senaten för att informera om krisen med Nordkorea.

Den atomdrivna ubåten USS Michigan har anlänt till Sydkorea samtidigt som det finns farhågor om att Nordkorea ska genomföra fler vapentester, efter den misslyckade uppskjutningen för en tid sedan.

Ubåten är bestyckad med 154 Tomahawkmissiler och ska ansluta till en grupp krigsskepp, däribland hangarfartyget USS Carl Vinson, rapporterar amerikanska medier.

USA genomför tillsammans med Sydkorea en övning som är avsedd att vara en avskräckande styrkeuppvisning, men Nordkorea har reagerat kraftigt på uppgifterna om USS Carl Vinson.

Pyongyangregimen hotar med att sänka hangarfartyget och att slå till med en ”supermäktig attack för att förekomma fienden”.

Nordkorea firade på tisdagen 85-årsdagen av arméns grundande. Det skedde bland annat med en artilleriövning i Wonsan vid Japanska havet, enligt Sydkorea.

Samtidigt har hela senaten kallats till Vita huset i dag, onsdag. USA:s utrikesminister Rex Tillerson och försvarsminister Jim Mattis kommer tillsammans med flera andra högt uppsatta personer inom USA:s regering att informera senaten om Nordkorea. Dragningen följer på ett möte som Donald Trump hade under måndagen med Säkerhetsrådets

FN-ambassadörer, där han menade att de måste vara redo att skärpa sanktionerna mot Nordkorea.

Trump inskräppte att USA föresatt sig att stoppa Nordkoreas utveckling av kärnvapen.

– Status quo-läget i Nordkorea är oacceptabelt och rådet måste vara berett att införa fler och starkare sanktioner mot Nordkoreas kärnvapen- och missilprogram, sade han.

– Nordkorea är ett stort världsproblem, och ett problem som vi måste slutgiltigt lösa.

Kina har upprepade gånger manat till lugn, och på tisdagen talade landets högste ledare Xi Jinping med Trump och uppmanade alla parter att ”behärska sig och att undvika ageranden som kan öka spänningarna”.

Juan Flores juan.flores@dn.se “

“Fakta. Nordkoreas kärnvapentester

Mellan 2006 och 2015 utförde Nordkorea tre kärnvapentest. Men bara förra året gjordes två större tester, vilket har retat upp Sydkorea, Japan och USA.

Många har visats upp i samband med politiska händelser.

Nordkorea får enligt FN:s resolutioner inte avfyra robotar eller utföra kärnvapentester. Trots det har landet fortsatt att genomföra provsprängningar och robottester i syfte att utveckla landets kärnvapenprogram.

TT “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

”Mer självrannsakan behövs om Brexit”

Det var en uppenbart glad Martin Lundstedt som presenterade lastbilstillverkaren Volvos starka rapport för det första kvartalet på tisdagen. Men han varnade för den politiska osäkerheten.

Den svenska lastbilstillverkaren ökade vinsten före skatt med 21 procent till 6,4 miljarder under första kvartalet, vilket var betydligt bättre än förväntat. Aktien tillhörde Stockholmsbörsens vinnare med en uppgång på 7,62 procent.

– Vi hade ett bra, starkt kvartal. Försäljningsmässigt ökade vi egentligen inte jättemycket, upp 4 procent rensat för valutaförändringar, men vi ökade lönsamheten till 9,1 procents rörelsemarginal, säger vd Martin Lundstedt till DN.

Volvo har fått draghjälp av konjunkturen. Europa tuggar på, den nordamerikanska marknaden har bottnat ur och Asien, inte minst Kina, går starkt.

Men Martin Lundstedt varnar för den politiska osäkerheten, bland annat med USA:s president Donald Trumps hot mot handeln. Även andra politiska skeenden skapar osäkerhet.

– Ta nu hela den här Brexitdiskussionen. Jag tycker att självrannsakan om varför det här hände inte är jättstor. Det är en viktig fråga för företag, politiker och länder att förstå varför det hände och hur vi kan möta de problemställningar som folk upplever runtom i Europa.

Han anser att man måste förklara sambandet mellan handel å ena sidan och försäljning, välförhållanden och miljöutveckling å den andra.

Martin Lundstedt har varit vd för Scania, som är enhetligt och anses mycket välfungerande, medan Volvo är ett konglomerat av uppköpta bolag i olika världsdelar.

Har du försökt införa Scaniaandan?

– Jag tror att det är orättvist att säga att det finns en sådan, men den kulturella aspekten i ett bolag är väldigt viktig.

Själv verkar han ha tagit med sig sin egen stil. Även på Volvo har den musikaliske Martin Lundstedt, som var med i ett rockband när han var ung, spelat på olika tillställningar. Och han hinner fortfarande spela golf, med ett handikapp på 8,6.

Hur han ska göra med konglomeratets delar vill han inte säga. Christer Gardell, storägare via fonden Cevian, har velat renodla genom en försäljning av det tidigare sorgebarnet anläggningsmaskiner, som nu var starkt.

Pratar du med Christer Gardell?

– Ja, jag springer på honom ibland.

Men frågan är även om det ger några samordningseffekter att tillverka lastbilar av olika märken runt om i världen. Men Martin Lundstedt vill inte svara på om han kan tänka sig att sälja något.

– Jag vill att Volvo ska vara ett konglomerat av mindre bolag, då blir det ett stort bolag, det vill säga att vi har den här decentraliserade organisationen.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

“ Resultat första kvartalet

Nettoomsättning: 77,4 miljarder.

Vinst före skatt: 6,4 miljarder.

Rörelsemarginal: 9,1 procent. “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“ Låt linsen rädda liv ”

Kvällen den 7 april, timmarna efter dådet på Drottninggatan, var Stockholm en förändrad stad. Överallt märktes en medmänsklig mobilisering.

Men lika påtaglig var närvaron av polis och den stora insatsen efter attentatet. Civila tjänstebilar ilade fram med blinkande blåljus. På strategiska platser sågs poliser ladda sina förstärkningsvapen. Jakten på terroristen anades i luften och på gatorna.

Under ett sådant händelseförlopp vill polisen i framtiden ha direkt tillgång till bilderna från vägtullarnas kameror, rapporterar Svenska Dag-bladet (25/4). Tidigare i år skickades en önskelista till regeringen. Myndigheten vill utnyttja fler kontrollmöjligheter för att bekämpa terrorismen. Det borde den också få.

Biltullarna byggdes för ett annat ändamål, trängselavgiften, och det sades att kamerorna inte var ägnade för övervakning. Nu kan polisen och Säpo ändå ansöka om tillgång till bilderna. Att få ut materialet från Transportstyrelsen tar några dygn.

Staten får inte ändra villkoren för sådana kontrollapparater under vilka omständigheter som helst. PKU-biobanken, där blodprover från alla nyfödda svenska barn har sparats sedan 1975, bildades i behandlings- och forskningssyfte. Men när polis och åklagare stövlade in i samband med utredningen av mordet på Anna Lindh rev man upp kontraktet.

Biobanken användes som nationellt dna-register. Det var ett missbruk av allmänhetens förtroende för vården.

Polisens förfrågan om att använda vägtullarna är dock inte retroaktiv. Saken gäller något annat. Vilka övervakningsinstrument borde polisen ha i direkt anslutning till framtidens terrorattacker?

Det går att föreställa sig värre scenarier än kvällen i Stockholm den 7 april. Många attentat i Europa har blivit utdragna skräckförlopp. Jonas Hysing, kommenderingschef på polisens nationella taktiska råd, nämner i SvD dådet 2011 då Anders Behring Breivik sprängde en bomb i Oslos regeringskvarter och sedan åkte till Utøya för att fullfölja terrorn.

Under sådana förhållanden går det inte att hävda att all form av integritet är absolut. Rätten att anonymt köra ut och in i en stad väger lätt i jämförelse med polisens intresse av att kunna överblicka trafiken. I Norge underlättades också insatsen av att registreringsnumret på Breiviks bil snabbt kunde identifieras med hjälp av vägtullar.

Snarare än att skicka in en ansökan och få bildmaterialet senare vill svensk polis nu alltså kunna få ett direkt flöde från kamerorna. Det är ett rimligt önskemål.

Under åtskilliga dåd har vanliga övervakningskameror visat sig vara viktiga. Även om de knappast avskräcker attacker minskar de attentatsmännens försprång i flykten. I Danmark, Belgien, Tyskland och Frankrike har gärningsmän kunnat spåras med hjälp av övervakningsbilder. Även i Stockholm var de till hjälp. Här finns

kamerorna nästan bara i tunnelbanan, och det var en tillfällighet att lastbilsterroristen rörde sig där.

Tidigare i år berättade DN om polisens satsning på ny teknik. Moderna system har köpts in så att kameror kan användas mer effektivt. Myndigheten ska kunna koppla upp sig både mot fasta övervakningsanordningar och kameror på bilar, uniformer, helikoptrar och drönare. Ny mjukvara hjälper bildanalysen.

Även om det behöver finnas tydliga gränser för den nya tekniken måste politikerna bejaka möjligheterna. Att hamna i bild när man är ute på stan behöver inte vara någon stor kränkning.

Svensk lagstiftning har betraktat foton och videoupptagningar från alla allmänna platser som något väldigt känsligt. Samtidigt har vår privata kommunikation varit enkel att övervaka. Vi är mer sårbara i hemmet och i kontakter med andra människor än ute på gatan. Ett bättre skydd för integriteten vore att vända på prioriteringarna.

En utredning om nya kameraövervakningslagar väntas bli klar i juni. Polisen är förstås intresserad av att reglerna blir mer tillåtande. Det borde också leda till lagändringar som gör det lättare att sätta in bevakning på intressanta offentliga platser. Förbehållen har tidigare varit bland annat att det ska vara särskilt brottsdrabbade miljöer. Men kameror borde också få placeras ut av andra taktiska skäl.

Entrén till ungdomsmottagningen får inte övervakas. På torget och tågperongen borde säkerheten däremot vara i fokus.

DN 26/4 2017 “

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

“Oroande utveckling för pressfriheten”

Sverige är världens näst bästa land vad gäller pressfrihet. Men i kölvattnet av Brexit och valet av Donald Trump faller andra demokratiska länder i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex.

Sverige är på andraplats i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex för 2017, efter Norge. Indexet mäter situationen för medier i 180 länder. Sverige låg förra året på åttonde plats, sist av de nordiska länderna, men har klättrat till en andraplats efter att utredandet av brott mot journalister har stärkts liksom samarbetet mellan polis och mediehus. Finland, tidigare etta, faller nu till en tredjeplats.

Organisationen beskriver en tid präglad av attacker mot medier, ”post-truth”-fenomen, propaganda, och inskränkt frihet, speciellt i demokratier. Valet av Donald Trump liksom Brexit-kampanjen i Storbritannien kantades vidare av påhopp på medier och desinformation.

Andra oroande tecken är en tilltagande övervakning och kränkningar av källskyddet i länder som betraktats som ”godartade”. Dessa effekter gäller USA, nu från 41:e till 43:e plats, Storbritannien, från 38:e till 40:e plats, Chile från 31:e till 33:e plats respektive Nya Zeeland som rasat åtta placeringar. I länder med auktoritära ledare syns en liknande utveckling: Polen har tappat sju placeringar i år, Ungern faller fyra, Tanzania rasar med tolv medan Putins Ryssland kvarstår på 148:e plats. Bottenplacering, 180:e plats, innehar i år Nordkorea, efter Eritrea (179) – där den svensk-eritreanska journalisten Dawit Isaak hålls fången sedan 16 år – Turkmenistan (178) och Syrien (177).

De farligaste delarna av världen för journalister är i dag Mellanöstern, Nordafrika och Syrien följt av Östeuropa och Centralasien. EU- och Balkanregionen förblir, trots de relativt största försämringarna, de friaste regionerna för medier.

– Vi har fortfarande hotbilder och problem, men resultatet för Sverige är ändå väldigt glädjande, vi är åter i topp tre efter att ha befunnit oss på tolfte plats för ett tiotal år sedan, säger Jonathan Lundqvist, ordförande för Reportrar utan gränser i Sverige till DN.

– Det visar att samtalen om hot mot journalister och vikten av att skydda medier har gett effekt. Det är också en viktig lärdom – det talas hela tiden om nya lagstiftningar, men börjar man applicera de lagar som redan finns så kommer man väldigt långt. Det är redan olagligt att hota journalister.

Hur ser du på den internationella situationen för medier?

– Det är en oerhört olycklig utveckling. Framför allt är det beklämmande att vi i länder som USA, som varit en fyrbåk för frihet, plötsligt ser en helt osannolik utveckling. Om man som Trump, ledare för världens största demokrati, utnämner medierna som huvudfiende stöder man inte ett bra samtal. Och det skickar signaler till andra ledare i världen, betonar Lundqvist.

Georg Cederskog georg.cederskog@dn.se “

“Pressfrihetsindex 2017.

God situation

- 1 Norge
- 2 Sverige
- 3 Finland
- 4 Danmark
- 5 Nederländerna
- 6 Costa Rica
- 7 Schweiz
- 8 Jamaica
- 9 Belgien
- 10 Island
- 11 Österrike
- 12 Estland
- 13 Nya Zeeland
- 14 Irland
- 15 Luxemburg
- 16 Tyskland

Tillfredsställande

- 17 Slovakien
- 18 Portugal
- 19 Australien
- 20 Surinam
- 21 Samoa
- 22 Kanada
- 23 Tjeckien
- 24 Namibia
- 25 Uruguay
- 26 Ghana
- 27 Kap Verde
- 28 Lettland
- 29 Spanien

- 30 Cypern
- 31 Sydafrika
- 32 Liechtenstein
- 33 Chile
- 34 Trinidad och Tobago
- 35 Andorra
- 36 Litauen
- 37 Slovenien
- 38 OECS
- 39 Frankrike
- 40 Storbritannien
- 41 Belize
- 42 Burkina Faso
- 43 USA
- 44 Komorerna
- 45 Taiwan
- 46 Rumänien
- 47 Malta
- 48 Botswana
- 49 Tonga

Problematis

- 50 Argentina
- 51 Papua Nya Guinea
- 52 Italien
- 53 Haiti
- 54 Polen
- 55 Mauretanien
- 56 Mauritius
- 57 Madagaskar
- 58 Senegal
- 59 Dominikanska republiken
- 60 Guyana
- 61 Niger
- 62 El Salvador

63 Sydkorea
64 Georgien
65 Bosnien och Hercegovina
66 Serbien
67 Fiji
68 Lesotho
69 Mongoliet
70 Malawi
71 Ungern
72 Japan
73 Hongkong
74 Kroatien
75 Nordcypern
76 Albanien
77 Guinea-Bissau
78 Benin
79 Armenien
80 Moldavien
81 Elfenbens-kusten
82 Kosovo
83 Tanzania
84 Bhutan
85 Sierra Leone
86 Togo
87 Seychellerna
88 Grekland
89 Kirgizistan
90 Peru
91 Israel
92 Nicaragua
93 Moçambique
94 Liberia
95 Kenya
96 Panama
97 Tunisien

98 Östtimor
99 Libanon
100 Nepal
101 Guinea
102 Ukraina
103 Brasilien
104 Kuwait
105 Ecuador
106 Montenegro
107 Bolivia
108 Gabon

Svår

109 Bulgarien
110 Paraguay
111 Makedonien
112 Uganda
113 Centralafrikanska republiken
114 Zambia
115 Kongo
116 Mali
117 Maldiverna
118 Guatemala
119 Förenade Arabemiraten
120 Afghanistan
121 Tchad
122 Nigeria
123 Qatar
124 Indonesien
125 Angola
126 Oman
127 Filippinerna
128 Zimbabwe
129 Colombia
130 Kamerun

131 Burma
132 Kambodja
133 Marocko
134 Algeriet
135 Palestina
136 Indien
137 Venezuela
138 Jordanien
139 Pakistan
140 Honduras
141 Sri Lanka
142 Thailand
143 Gambia
144 Malaysia
145 Sydsudan
146 Bangladesh
147 Mexiko
148 Ryssland
149 Tadzjikistan
150 Etiopien
151 Singapore
152 Swaziland
153 Belarus
154 Demokratiska republiken Kongo
155 Turkiet
156 Brunei Darussalam
157 Kazakstan
158 Irak
159 Rwanda

Katastrofal

160 Burundi
161 Egypten
162 Azerbajdzjan
163 Libyen

164 Bahrain
165 Iran
166 Jemen
167 Somalia
168 Saudiarabien
169 Uzbekistan
170 Laos
171 Ekvatorial-guinea
172 Djibouti
173 Kuba
174 Sudan
175 Vietnam
176 Kina
177 Syrien
178 Turkmenistan
179 Eritrea
180 Nordkorea

DN ONSDAG 26 APRIL 2017

Hela världen en skådebana är

Utan att ha doktorerat i saken vågar jag fastslå följande: alla politiska ledare i världen, såväl nu som i historien, kan söka sin förlaga i någon av Shakespeares alla kungatyper. Emmanuel Macron? Henrik V, med lite tur. Theresa May? Henrik VI. Vladimir Putin? Tveklöst en Rikard III.

Med Donald Trump är det svårare. Rikard II, den fåfänge titelfiguren i en av Shakespeares bästa pjäser, kanske? Los Angeles Review of Books argumenterar åtminstone för det i en intressant artikel. I likhet med Rikard II, skriver historieprofessorn Rachel Weil, är Trump nyckfull, lever i en drömvärld och löser konflikter med hjälp av narcissistiska impulser. Därför riskerar han, likt kungen, att underminera hela styrelseskickets själva legitimitet.

Jag vet inte, jag. När det gäller Trump är nog den skrävande lögnhalsen Falstaff ett mer närliggande exempel. Minus charmen då.

Johan Hilton johan.hilton@dn.se “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Schejkerna ska tuga om jämställdhet

Så Saudiarabien, där kvinnor behandlas som slavar och ägodelar, har valts in FN:s kvinnokommission? Ja men varför inte? Det är ju exakt lika rimligt som att låta Nordkorea leda delegationen för demokrati. Eller att göra Venezuela ansvarigt för organisationens livsmedelsprogram. Eller att utse vargen till god man för Röd-luvan.

Saudiarabiens vidriga syn på kvinnor – och på demokrati, yttrandefrihet, religionsfrihet och en hel del annat som FN säger sig stå för – är väl känd. Ändå har landet alltså valts in i ett organ som är ”uteslutande ägnat åt främjandet av jämställdhet mellan könen och kvinnors rätt att ta makten över sitt liv”, som det presenteras på hemsidan. Det ska bli intressant att se hur sauderna ämnar jobba i frågan. Propagera för mildare straff för kvinnor? Verka för rätten att oftare titta ut genom dörren utan manligt sällskap? Förbjuda våldtäkt inom familjen på vissa helgdagar?

Det är alltså förtrycket i sig som är huvudämnet här, nu och alltid. Inte att Sverige vägrar att berätta hur man röstade när sauderna valdes in i kommissionen.

Bråket som uppstått kring frågan är visserligen begripligt. Det ser vid en första anblick mycket illa ut att UD vägrar avslöja hur vi la vår röst. Men denna typ av omröstningar är slutna av en anledning. Vissa länder kan rösta utan att ta risker. Men om alla de berättar hur de röstat blir det lättare att räkna ut hur de andra agerat, de som riskerar mycket

mer. Debattörer som drar slutsatsen ”att Sverige inte berättar betyder att vi röstat för Saudiarabien” gör det alldeles för lätt för sig.

Men det finns andra problem med regeringens agerande.

Till exempel uppstår förstås en skärande dissonans mellan basunstötar om ”feministisk utrikespolitik” och vad som faktiskt händer när det blir skarpt läge i sådana här sammanhang. Att som Margot Wallströms pressekreterare i DN hänvisa till att Sverige oftast följer ”regionnomineringar” är slött och passivt. Det är som bekant inte heller första gången Sverige svajar om Saudi-arabien, ett land som vi tidigare inte ens vågat kalla för diktatur.

Saudiarabiens medlemskap i FN:s kvinnokommission är ett exempel på den svarta fars som ofta är FN:s arbete. I skrapan i New York tvingas demokratier arbeta med de värsta skurkstater. Så ser FN ut ty sådan är världen. Man får göra det bästa av situationen. Att välja in spöstraffande, kvinnohatande schejker i kvinnokommissioner är dock inte det bästa av någonting alls.

Erik Helmersson
erik.helmerson@dn.se

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Jobba på, Monsieur Macron

Segern för Emmanuel Macron i andra omgången av det franska presidentvalet kan absolut inte tas för given. Stora grupper till både höger och vänster har röstat mot EU och mot euron.

Kan en person som examinerats från Frankrikes elitskolor, som en gång varit investmentbankir och tidigare ekonomiminister under en impopulär president, visa sig överlägsen i en tid av fransk avsmak för den-gamla-vanliga-politiken?

Jag ställer frågan eftersom den största faran för Emmanuel Macron är uppfattningen att hans seger i presidentvalets första omgång gör en triumf oundviklig i den andra.

Det gör den inte. För Macron, som är en nybörjare i politiken, väntar hårt arbete.

Marine Le Pen, som fick 21,4 procent av rösterna i första omgången mot Macrons- 23,9 procent, är inte favorit, men hon är tänkbar på ett sätt som hennes far Jean-Marie Le Pen inte var när han krossades i andra rondan valåret 2002.

Det har aldrig hänt förut att Nationella fronten, ett rasistiskt parti, fått över 20 procent av rösterna. Det faktum att detta resultat har tagits emot med lättnad på vissa håll är ett mått på hur stadigt hennes parti avancerar.

Det ligger splittring i luften, och Le Pens agitation mot invandrare, mot Europa och för nationalism är dess starkaste uttryck. Etablissemangspartierna i mitten har svepts bort och med dem en del av själva kärnan i Femte republiken.

Ropen från detta etablissemang, om att resa republikens murar mot det främlingsfientliga parti som uppstått ur Vichyfasismens dynghög, är ärligt menade men saknar genomslagskraft. Macron måste vinna den 7 maj, inte vänta sig att Le Pen ska förlora. Sprickan mellan globaliserade metropoler och underutvecklade regioner, som skapat politiskt tumult i Storbritannien och USA, finns också i Frankrike.

I Paris fick Marine Le Pen mindre än 5 procent av rösterna, i de problemtyngda östra delarna av landet fick hon starkt stöd. Macron måste begränsa det pågående globala kulturupproret. För Frankrike och för Europa är det av avgörande vikt att han gör det. EU kan överleva ett brittiskt utträde, men skulle kollapsa vid ett franskt.

Vi vet hur det kommer att slås på trumman de kommande två veckorna. Le Pen kommer att beskriva Macron som en marionett åt den man han arbetat för, president François Hollande. Hon kommer att angripa honom för att vara en Rothschildbankir, en "systemets" man, en elitist och globalist. Hon kommer att försöka utnyttja samma diffusa ilska, förbittring och oro som ledde till Brexit och president Trump.

Hon kommer att bruka en bördig jord. Inga kan vara så missmodiga som fransmännen. Ryssland, som arbetar på att underminera EU, kommer att hjälpa henne där det passar.

Närmare hälften av väljarna röstade på kandidater långt ut på höger- och vänsterkanterna, som är för ett utträde ur EU och vill lämna euron. Till vänster var kandidaten Jean-Luc Mélenchon, vars rörelse "Okuvliga Frankrike" fick nästan 20 procent av rösterna. Mélenchon har ännu inte uppmanat sina anhängare att stoppa Le Pen. Många kommer inte att gå till valurnorna, några kan till och med komma att rösta på henne.

Extremerna berör verkligen varandra. Lägg därtill de mest högerinriktade av konservativa François Fillons väljare, som nu kan gå till Le Pen. Då klarnar hotet mot Macron.

Opinionsundersökningarna, som visade rätt i den första omgången, ger Macron en klar ledning över Le Pen. Macrons största fiende torde vara arrogans. Medan Hillary Clinton ägnade liten eller ingen uppmärksamhet åt orsakerna till Bernie Sanders popularitet måste Macron räkna med Mélenchonfaktorn.

När jag var i Frankrike förra månaden lyssnade jag med viss förundran till Macron när han sa: "moderniteten är uppsplitande och jag bejaktar det". Klingande modiga ord, i likhet med hans känslofyllda stöd för EU och empati för flyktingar. Men Mélenchons anhängare fokuserar på bevarandet av den franska välfärdsstaten, uppbyggnaden av ett "socialt Europa" och kampen mot ojämlikhet.

I högre grad än hos något annat industrialiserat västland har Frankrike filosofiska- invändningar mot 2000-talets kapitalism. Macron kommer att tvingas dämpa sina innovativa, teknikvänliga, marknadstillvända instinkter med hjälp av en rejäl dos gallisk solidaritet.

Hittills har den 39-årige Macron klarat det och trollat fram en ny rörelse ur ingenting på ett enda år. Det säger en del om hans förmåga att förkroppsliga förnyelse och hopp.

Den franska ekonomiska modellen innebär ett strukturellt val att ha hög arbetslöshet i utbyte mot ett omfattande socialt skyddsnät. Det vet alla. Ingen har förmått ändra på det. Till viss del förklarar denna blockering den franska ilskan. Unga kan inte hitta jobb. Man har en känsla av att sitta fast. Osäkerhet har förvärrat den frustrationen, liksom sammanbrottet för den modell som har integrerat generationer av immigranter.

Le Pen har det lättköpta, elakartade svaret på allt det här. Macron har den äkta ambitionen, som han sa till mig, att ”omvandla” Frankrike ”ända längst ner på djupet”.

Europa och Frankrike behöver honom. Hans mantra måste nu vara: arbete, djärvhet, ödmjukhet.

Roger Cohen brittisk-amerikansk journalist och författare.
Översättning: Lars Ryding “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Reinfeldt varnar för att stänga gränser”

Förre statsministern Fredrik Reinfeldt varnar för att stänga gränserna efter raden av terrordåd i Europa. I sitt första tal i Sverige efter lastbilsattacken på Drottninggatan betonade han betydelsen av invandring för att väga upp en åldrande befolkning.

Den tidigare moderatledaren Fredrik Reinfeldt, som ”när som helst” enligt sambon Roberta Alenius ska bli pappa för fjärde gången, hamnade inom två veckor nära två fordonsattacker – först i London den 22 mars när fem människor dödades och sedan i Stockholm den 7 april där fyra dödsoffer krävdes.

I båda fallen befann han sig på jobbuppdrag några hundra meter från attentatsplatserna Westminster Bridge och Drottninggatan. Men detta har inte fått Reinfeldt, som i valrörelsen 2014 vädjade till svenska folket att ”öppna sina hjärtan”, att ändra sin syn på betydelsen av invandring och en generös flyktingpolitik.

Men i ett tal på pensionsbolaget Alectas hundraårsjubileum i Stockholm på onsdagskvällen konstaterade han att svenska folket är av en annan uppfattning. I tisdags presenterades Som-institutets årliga mätning som visade att andelen svenskar som inte vill att fler flyktingar ska komma till Sverige ökade från 40 procent 2015 till 52 procent 2016.

– Nu ligger svenska folket vakna på nätterna och funderar på hur vi kan sätta stopp för att människor kommer in över gränserna, sade Reinfeldt.

Men han framhöll att den svenska invandringspolitiken förra året ledde till en nettoinvandring på 117 000 personer, mer än fyra gånger så mycket som födelseöverskottet på 26 000. Som motpol ställde han Japan, ”i princip hermetiskt tillslutet för invandring”, med världens äldsta befolkning där äldreboenden är på väg att växa fram på ett pärlband.

– Hela befolkningsökningen sker i grupper över 65 år som enats om att inte arbeta en dag till. Om det är svaret, gott folk, så har vi problem, varnade Fredrik Reinfeldt.

Fallet med Rakhmat Akilov, som erkänt att han utförde Stockholmsdådet, dessförinnan hade sökt om både asyl och uppehållstillstånd och efter avslag hållit sig undan polisen har lett till krav på hårdare tag mot asylsökande. Bland annat har fotboja föreslagits av Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin, ett krav som Fredrik Reinfeldts efterträdare Anna Kinberg Batra ställt sig bakom.

Men Fredrik Reinfeldt betonar att dåden i London och Stockholm handlar om enskilda gärningsmän.

– Det handlar i ena fallet om att hyra och i andra fallet stjäla ett fordon och i hög hastighet köra över människor. Mot det är vi i någon mån försvarslösa om vi ska behålla ett öppet samhälle som ger individer frihet att köra bil och röra sig fritt, säger Fredrik Reinfeldt till DN.

Han ser stora risker i vår samtid. Han syftade bland annat på att många män inte hänger med i den ekonomiska och sociala utvecklingen, vilket resulterat i Storbritanniens beslut att lämna EU, Donalds Trumps valseger i USA och att Marine Le Pen gick vidare till den andra omgången av det franska presidentvalet den 7 maj.

– Det skiktar våra samhällen. Underskatta inte den kraften, säger Reinfeldt.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Fakta. Fredrik Reinfeldt

Statsminister 2006-2014. Partiledare för Moderaterna 2003-2015.

Var gift med Filippa Reinfeldt 1992-2013 och har med henne två söner och en dotter.

Är sedan 2015 sambo med sin tidigare pressekreterare i regeringskansliet, Roberta Alenius, som väntar sitt första barn. “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

Nytt människofynd ”sensationellt”

Forskare i USA har upptäckt 130 000 år gamla spår efter människor i södra Kalifornien.

Detta är långt äldre än alla tidigare fynd. Enligt dessa vandrade människor in i Nordamerika för högst 15 000 år sedan.

– Om det hela stämmer är det sensationellt, säger Lars Werdelin, professor i paleontologi vid Riksmuseet.

Fyndet, som beskrivs i Nature, består av skelettresten efter en mastodont – en avlägsen släkting till våra dagars elefanter – som visar tecken på att ha bearbetats av människor. Detta vore inte på något sätt anmärkningsvärt, om inte dateringen av mastodontskelettet hade gett den exceptionellt höga åldern av cirka 130 000 år.

Alla tidigare, allmänt accepterade, fynd av människor på västra halvklotet är långt yngre. De allra äldsta är cirka 15 000 år gamla.

En given fråga är vilka dessa människor var. De människor som dök upp i Nordamerika för 15 000 år sedan – indianernas förfäder – kom från nordöstra Asien. De var typiska representanter för vår egen art, Homo sapiens. Men människorna som krossade mastodontbenen måste ha varit något annat.

TT “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“ Glädje när treåriga Rahed återförenades med familjen

Istanbul. Fembarnspappan Firas separerades från flera av sina barn under offensiven i -Mosul. DN var med under den känsloladdade återföreningen med hans 13-åriga dotter Shahad. Men ett av barnen – treåriga Rahed – var kvar inne i Mosul. Härmed kommer goda nyheter.

Firas säger över telefon att det är helt otroligt. Ännu ett av hans barn har mirakulöst överlevt offensiven i Mosul.

– Jag är så oerhört tacksam över att de klarade sig, säger han via vår tolk i Erbil, huvudstaden i de autonoma kurdiska delarna av Irak.

Firas är en av tiotusentals personer som har flytt västra Mosul -sedan offensiven mot terrorrörelsen IS började i februari.

I mitten av mars mötte DN -honom på ett av sjukhusen i Erbil där hans tioåriga son Aahd vårdades efter att ha fått splitter i ögat.

Firas berättade att han bodde med sin hustru Amira, 32, och deras fem barn i utkanten av västra Mosul. De följde offensiven dygn efter dygn och hoppades att deras område snart skulle befrias. Tiden under IS hade varit svår och det fanns nästan ingen mat att tillgå. Men när de irakiska trupperna närmade sig blev situationen snabbt ohållbar.

IS tog allt fler hus som temporära baser och de amerikanska flyg-attackerna kom närmre. Att hitta mat blev ännu svårare och barnen gnällde och grät för att de var hungriga. IS ville dessutom tvinga dem på flykt så att de skulle fördröja de irakiska soldaternas framfart. I familjens hus bodde också Firas bror, Ala Abdullah, med sina fem barn och hustru.

Tillsammans tog de beslutet att ge sig av. Den 9 mars vid sextiden på morgonen öppnade de dörren mot gatan. Det var dimmigt och morgonkylligt. Till slut såg de irakiska soldater en bit bort och kände en viss lättnad, bakom dem fanns säkerheten. I ögonvrån såg Firas att det kom en bil körande mot dem. Precis intill familjen exploderade bilen. Den var full med spräng-medel.

Firas såg hustrun Amira, och barnen Shahad, Fahed och Rahed ligga blödande på marken. Tysta och söndertrasade. Han tog tioåringen och femåringen under armarna och sprang. När han nådde fram till de irakiska soldaterna hjälpte de honom och de kördes alla tre till sjukhuset i Erbil. I tre veckor trodde han att de andra var döda. Men när vi möter honom har han precis fått veta att hans 13-åriga dotter har förlorat ett ben men lever i ett flyktingläger tillsammans med sin morbror som lyckades få in barnen i ett skyddsrum och stoppa de akuta blödningarna.

Under några dagar följer vi Firas kamp för att kunna återförenas med sin dotter. Återföreningen på sjukhuset i Erbil är oerhört känslös. De skriker ut sin glädje, blandat med förtvivlan över det som skett. Firas får samtidigt veta att hans minste son Rahed, 3, också -lever men är kvar i ett IS-kontrollerat område i Mosul tillsammans med sin mormor och morfar.

– Jag vågar inte tro på det förrän jag ser honom, sade Firas då.

Sedan dess har striderna i -Mosul blivit allt intensivare och civila har drabbats av såväl koalitionen flygbombningar som IS attacker. Den irakiska militären har fort-farande inte tagit kontroll över staden. - Under den här perioden har ingen vetat hur Rahed mår, eller ens om han levde. IS har förbjudit alla mobil-telefoner och Firas har inte kunnat nå sina föräldrar eller -Rahed.

Men häromdagen fick Firas ett efterlängtat samtal.

– De ringde och sa att han evakuerats från Mosul med sin mormor. Han är på en klinik, skadad och bränd på olika ställen över kroppen men han kommer klara sig, berättar Firas.

Dagen därpå tas Rahed med ambulans till sjukhuset i Erbil där han överlycklig kan återförenas med sin pappa och tre syskon. Familjen ska stanna på sjukhuset i ytterligare tio dagar och sedan ska de flyttas till ett flyktingläger.

Men Firas brottas fortfarande med ett stort dilemma. När ska han berätta för barnen att deras mamma och storebror dog i explosionen?

– Jag har sagt att de väntar på dem i lägret. Men snart måste de få veta sanningen, säger Firas.

Den 26 mars skrev DN om Firas känslösamma återförening med 13-åriga dottern Shahad.

Terese Christiansson terese.cristiansson@dn.se “

“ Fakta. Striden om Mosul

Islamiska staten tog kontroll över Mosul i juni 2014. Strax därefter höll terrorledaren Abu Bakr al-Bagdadi sitt ökända tal från al-Nurimoskén där han utropade ett kalifat.

I oktober förra året påbörjades den symboliska offensiven för att ta tillbaka Mosul och i början av året utropades kontroll över östra Mosul. Kurdiska och irakiska styrkor samarbetar med den USA-ledda koalitionen.

Den 19 februari inleddes offensiven att ta tillbaka västra Mosul. - Hittills har IS visat hårt motstånd och det har varit många blodiga slag där civila hamnat mellan de stridande parterna som humanitära sköldar. “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“ EU tar strid för att rädda universitet

EU ökar trycket på Ungern och kräver att landet drar tillbaka den kritiserade lag som kan tvinga det utlandsfinansierade Central-europeiska universitetet i Budapest att lägga ner. Samtidigt fick premiärminister Viktor Orbán skarp kritik när han framträdde i EU-parlamentet.

Ungern har under längre tid varit i konflikt med EU:s institutioner i en rad frågor. Landet har kritiserats för sin motvilja att ta emot flyktingar, för medielagar som hotar pressfriheten, för att inte ha ett oberoende rättssystem och diskriminering av romer.

Senaste heta konfliktfrågan är en ny universitetslag som innebär skärpta regler för utlandsstyrda universitet. Lagen ses som ett försök att inskränka det Centraleuropeiska universitetets oberoende och har mötts av omfattande demonstrationer i Budapest. Universitetet grundades av den ungersk-amerikanske finansmannen George Soros och är ett av de mest ansedda i Ungern.

EU-kommissionen tar nu första steget i en rättslig granskning av lagen, ett så kallat överträdelseförfarande. Universitetslagen är inte förenlig med grundläggande friheter på EU:s inre marknad, skriver kommissionen i sitt beslut. Det handlar bland annat om etableringsfrihet, rätt till utbildning och rätt att bedriva verksamhet. Ungern har en månad på sig att svara. Nästa steg är att landet hamnar i EU-domstolen.

– Kommissionen tvekar inte att vidta ytterligare åtgärder om så behövs, sade Frans Timmermans, förste vice EU-kommissionär när han talade i EU-parlamentet.

Han gick till attack mot att Viktor Orbán och hans parti Fidesz som har ”stoppa Bryssel” som slogan, ständigt skyller på Bryssel och EU.

– EU är inte och har aldrig handlat om Bryssel, utan utgörs av sina medlemsstater som tillsammans, inklusive Ungern, har bestämt en väg de ska gå. Det är reglerna i klubben.

Flera EU-parlamentariker stämde in i kritiken. Den liberala gruppen Aldes ledare Guy Verhofstadt sörjde förändringen hos den tidigare frihetskämpen Orbán och undrade hur långt Ungern är berett att gå.

– Ni bygger murar, vill återinföra dödsstraff och nu stänga ett universitet. Vad blir nästa steg, att bränna böcker utanför parlamentet, frågade han sig och kallade dagens Ungern för en variant på tidigare kommunistiska Ungern.

Men Orbán slog ifrån sig. Kritiken är orättvis, enligt honom.

– Rykten går om att vi har antagit en lag och stängt ner Soros-universitetet. Det är en absurd anklagelse, som att vara anklagad för mord och offret fortfarande är vid liv, sade han och påpekade att rektorn vid universitetet sagt att det kommer att vara kvar.

Enligt Orbán handlar det bara om att skapa samma regler för alla universitet i Ungern och stoppa de privilegier som, enligt honom,

utländska universitet har haft. Men att relationen till finansmagnaten George Soros är nere på frostnivå står tydligt. Orbán gick till attack mot att Soros vill att EU tar emot fler flyktingar. Soros ska enligt Orbán dessutom ha förstört miljontals européers liv med sina spekulationer.

Ungern är inte mot Europasamarbete, enligt Orbán.

– Vår syn på Europa grundar sig på starka medlemsstater. Kom gärna med motförslag om ni inte gillar våra åsikter, men döm oss inte.

Ökade krav kommer nu på att Orbáns parti Fidesz ska uteslutas ur EPP-gruppen i EU-parlamentet, där bland annat svenska moderater och kristdemokrater är med. Den moderata EU-parlamentarikern Gunnar Hökmark anklagade Orban för ”Putin-fasoner” i en DN-intervju för några veckor sedan. Hans partikollega Christoffer Fjellner tycker att partiet ska kastas ut och frågan kommer att avhandlas när EPP-gruppen möts i helgen.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ **Fakta.**

Ungerns nya universitetslag är inte förenlig med grundläggande rättigheter på den inre marknaden, skriver EU-kommissionen i ett uttalande. ”Bland annat friheten att erbjuda tjänster och att etablera sig, men också den akademiska friheten, rätten till utbildningen och rätten att bedriva verksamhet”, hotas enligt kommissionen.

Ungern har en månad på sig att svara. Annars kan frågan tas till EU-domstolen.

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Vitt ljus passar inte Roms sevärdheter

Jorden runt. Varde ljus och det vart ljus. Men ljuset var vitt och alla romare sade fy och tyckte det var hemskt. Kommunen hade bara att lyda stadens skönhetsråd som håller på traditionen. Resultatet blev att 186000 nya LED-lampor måste bytas ut.

Tanken var att denna revolution skulle vara både miljövänlig – minskad energiförbrukning – och samtidigt innebära en rejäl ekonomisk besparing för Roms kommun som redan dras med ett rekordstort underskott i budgeten. Den årliga besparingen skulle ha blivit 220 miljoner kronor.

Romarna underkänner kommunens val av lysdioder, vanligen kallade led. Ljuset är skarpt vitt, som på ett sjukhus, tycker min granne i kvarteret Monti, Luisa Colcerasa, aktiv i den protestkommitté som bildats i centrum.

– Det är ett iskallt ljus, närmast blåvitt. Det lämpar sig inte för Roms antika monument, säger hon.

Roms traditionella gatlyktor är fyrkantiga där lampan kantas av fyra glasskivor. De gav ett milt gult ljus. Nu har glasskivorna plockas bort. Resultatet är en snävare ljusspridning. På så sätt har även stadens duvor och trutar nu fått en fri panoramautsikt i de nakna öppna lyktorna, från vilka de skiter ned både förbipasserande och stadens gator.

– Det är mörkare på gatorna nu. Det känns mer otryggt, tillägger Luisa Colcerasa, som är en pensionerad lärare.

Reformen har varit på gång under flera borgmästare. Sedan Femstjärnornas borgmästare Virginia Raggi valdes i juni förra året har utbytet av gatlyktorna gått med expressfart.

– Kommunen har bara sett till kostnadsbesparingarna. De gamla vita runda lamporna som hängde mitt över de breda gatorna har ersatts med små svarta rektanglar, som förmedlar ett obarmhärtigt ljus. De ser dessutom ut som om de vore hämtade från en katalog med simpel industriell design, säger den romerske välkände arkitekten Paolo Portoghesi i en intervju i La Repubblica.

Kommunen har ingenting att sätta emot stadens kultur- och skönhetsråd. Sista ordet i den här typen av frågor har ofta stadens arkeologiska myndigheter. Beslutet blev helt enigt. Alla de kalla led-lamporna ska bytas ut. Att det för skattebetalarna medför en extra kostnad på motsvarande 450 miljoner kronor är i detta sammanhang helt ovidkommande.

Peter Loewe loewe@tin.it “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Hårt motstånd mot Trumps löfte om tuff invandringspolitik

Analys. New York. Radikala förändringar i invandringspolitiken har länge varit en av Donald Trumps huvudfrågor. Men som president är det på just det området han mött hårdast motstånd. I tre uppmärksammade fall har hans förslag nu stoppats av domare och kongress. Senast gällde det hans politik mot papperslösa.

För Donald Trump har invandringspolitiken har alltid varit en huvudfråga. Under valkampanjen förra året var det inget som väckte så mycket entusiasm bland hans anhängare som kraven på att bygga en mur mot Mexiko.

Varje gång han nämnde muren under kampanjframträdanden slutade det med att publikhavet började ropa i kör: ”Bygg muren!”. Det framstod ofta som Trump-kampanjens inofficiella slogan. Men som president har just invandrings-politiken visat sig vara ett område där det är svårt att genomföra radikala förändringar i praktiken. Efter tre månader i Vita huset präglas Trumps invandringspolitiska agenda av tre stora bakslag.

Först stoppade en federal domare hans inreseförbud mot sju länder med muslimsk befolkning. När Trump-administrationen formulerade en ny version av inreseförbudet stoppades även detta. Det verkar nu tveksamt om ett sådant förbud kan genomföras över huvud taget, eftersom Trump och hans medarbetare tydligt har uttryckt att målet är att stoppa muslimer från att komma hit. Det innebär diskriminering av

en specifik religion, vilket strider mot grundlagen. I veckan kom även beskedet att Trump skjuter upp försöken att få kongressen att finansiera den kontroversiella gränsmuren mot Mexiko.

Den 180 mil långa muren längs USA:s södra gräns beräknas kosta minst 22 miljarder dollar att bygga. Vita huset verkar ha insett att det är en svår budgetpost att få igenom de redan snåriga förhandlingarna med kongressen, som avslutas den här veckan.

Till det kom ett bakslag för Trumps försök att strypa federala resurser till de hundratals städer i USA som inte samarbetar med den federala regeringens invandringsmyndigheter.

Dessa städer, som ofta styrs av demokrater, kallas ”sanctuary cities”. De fungerar som fristäder för papperslösa i och med att lokal polis inte samarbetar med ICE, den myndighet som ansvarar för utvisning av papperslösa. Trump har hotat med att bestraffa dessa städer genom att dra tillbaka federala bidrag på flera miljoner dollar. Men i tisdags fastslog en domare i Kalifornien att Trumps försök av detta skulle strida mot grundlagen.

Det tredje stora bakslaget för Trumps invandringspolitik är ett tecken på att maktindelningen i USA fungerar som grundlagsfäderna avsåg, då domstolar och kongress konsekvent satt käppar i hjulen för Trumps mest kontroversiella idéer. För demokrater, liberaler och de jurister som organiserat sig mot Trumps invandringspolitik är detta viktiga politiska segrar i en strid som lär fortsätta i många år.

— Ännu en gång har domstolarna försvarat tolerans och mångfald från Trump-administrationens olagliga hot. Än en gång har Trump förlorat, sade Faiz Shakir, politisk chef för människorättsorganisationen ACLU.

Men Trumps bakslag riskerar även att skada hans ställning bland de mest konservativa kärnväljarna. I den högerpopulistiska medie-sfären, som domineras av radiopersonligheter som Laura Ingraham och Rush Limbaugh, har många uttryckt en tydlig besvikelse över att gränsmuren mot Mexiko skjuts på framtiden. Limbaugh, som når omkring 20 miljoner lyssnare varje vecka, sade på onsdagen att Trump ”lägger sig platt” inför motståndet till murbyggandet.

— Om han är redo att dra tillbaka sitt krav på en futtig miljard dollar för muren bara för att demokraterna hotar med att stoppa budgetförhandlingarna, då bevisar det att demokraternas hot mot Trump fungerar, precis som det fungerat på alla andra republikaner, sade Limbaugh.

Hittills har berättelsen om Trumps tid som president varit att kärnväljarna fortsätter att visa en stark lojalitet gentemot honom, trots hans motgångar. Men om de upplever att han övergivit dem i denna kärnfråga kan det bli ett förändrat tonläge.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“ Militären firar – skjuter med skarp ammunition

Nordkorea har genomfört en stor militärövning med skarp ammunition för att fira 85-årsdagen av bildandet av landets armé och som ett budskap till Sydkorea. Det sker när spänningen på Korea-halvön stiger och oron i omvärlden växer för att Nordkorea ska genomföra en ny kärnprovsprängning.

På onsdagen publicerade den officiella nordkoreanska tidningen Rodong Sinmun bilder som sägs visa hur militärövningen gått till. Rader av grova pjäser syns på en bild stå i linjer på en strand. På andra bilder syns ledaren Kim Jong Un inspektera trupperna.

Tidningen radar upp Kims olika officiella titlar och skriver att han hälsades välkommen med en salut.

”Det finns inga begränsningar för slagkraften hos Folkets armé, beväpnad med vår militära spjutspetsvapen, inklusive kärnvapenladdningar i miniatyr och missiler som skjuts upp från ubåtar”, skrev Rodong Simun i en artikel.

Den nordkoreanska styrkedemonstrationen sammanfaller med övningar som USA och Sydkorea håller i vattnen inte långt därifrån och som ledningen i Pyongyang kallar förberedelser för krig.

– Det är viktigt för DPRK (Nordkorea) att påminna Syd om att mycket stora delar av den sydkoreanska befolkningen befinner sig inom räckhåll för nordkoreanskt artilleri, säger Alex Neill, vid International Institute for Strategic Studies Asia, till tv-bolaget CNN.

– Det är en signal som visar att om Nord känner sig provocerat -eller blir utsatt för en förebyggande attack så ligger Seouls förorter åtkomliga för Nordkorea, säger han.

Förbindelserna mellan Nordkorea och USA har försämrats kraftigt de senaste månaderna. Ordkriget har trappats upp på båda sidor.

– Nordkorea är ett stort problem för hela världen och problemet måste slutligen lösas. Folk har blundat för det i flera decennier, nu är det tid att lösa problemet, sa Donald Trump tidigare i veckan vid en lunch med ambassadörer från länder ingående i FN:s säkerhetsråd.

På onsdagen kallade Trump hela den amerikanska senaten till möte i Vita huset för en orientering av Nordkoreafrågan.

Samtidigt växer nervositeten i Kina. Global Times, en tidning som står det kinesiska kommunistpartiet nära, skriver i en artikel:

”Om Nordkorea som väntat genomför ett sjätte kärnladdningsprov så är det troligare än någon gång tidigare att situationen utvecklas så att det inte finns någon återvändo. Alla sidor kommer att få bära konsekvenserna och Pyongyang kommer helt säkert att drabbas av de största förlusterna.”

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

Svenska banker tunga i Lundin

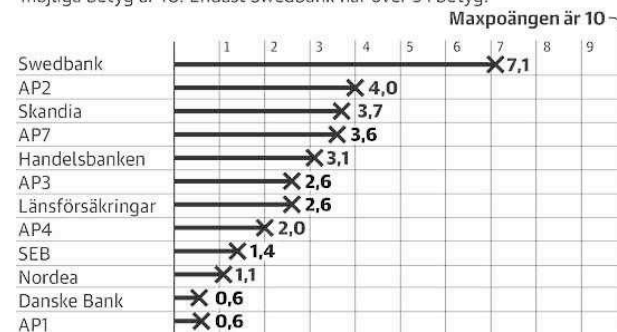
Svenska banker och AP-fonderna är stora ägare i Lundin Petroleum. Deras agerande i bolaget angående dess aktivitet i Sudan får skarp kritik i en rapport från Swedwatch och Fair Finance Guide. De borde varit mer aktiva, är slutsatsen. Så här mycket ägde de i bolaget 2016.

Grafik: Teresia Magnusson
Källa: Swedwatch, Fair Finance Guide
Text: Marianne Björklund

Lågt betyg för bankerna

Swedwatch och Fair Finance Guide har betygsatt bankernas och pensionsfondernas agerande genom att titta på hur aktiva de har varit i sin dialog med Lundin och hur de har röstat på bolagsstämmor. Högsta möjliga betyg är 10. Endast Swedbank når över 5 i betyg.

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“Ny rapport: Bankerna tog inte sitt ansvar”

Svenska banker och pensionsfonder har som aktieägare i brottsmisstänkta Lundin Petroleum koppling till att tiotusentals människor dödats och tvingats på flykt i Sudan. Den slutsatsen drar Swedwatch och Fair Finance Guide i en granskning.

Sveriges sju största banker äger tillsammans med de statliga pensionsfonderna, AP-fonder, aktier värda 3,6 miljarder kronor i Lundin Petroleum, tidigare Lundin Oil. Flera av dem har under någon tid hört till de tio största aktieägarna och gjorde investeringar när bolaget borrade efter olja i krigshärjade Sudan. En aktivitet som har fått massiv kritik. Swedwatch och Fair Finance Guide har granskat bankernas och AP-fondernas agerande under perioden när Lundin var aktivt i Sudan, 1997–2003. Och de får underkänt.

– Jag tycker inte de har tagit sitt ansvar. Vissa har agerat och haft en omfattande dialog. Men om man ser till konkreta resultat på marken har de inte gjort tillräckligt, säger rapportförfattaren Olof Björnsson.

Lundin Oil erhöll 1997 rättigheter att leta efter olja i ”Block 5A”, i södra Sudan, i dag Sydsudan, mitt under brinnande inbördeskrig. Kriget var långt och blodigt. Miljontals dog och tvingades på flykt. Och internationella oljebolags verksamhet i landet bara förvärrade läget, hävdar internationella rapporter från organisationer som FN, Amnesty International och Human Rights Watch. Kampen om att kontrollera oljefälten ökade krigsviljan och ledde till fler civila dödsoffer, sönderbrända byar och folk på flykt, än annars, hävdar de.

Lundin har särskilt uppmärksammats för sitt bygge av en väg, en bro och en landningsbana. Den förbättrade infrastrukturen gjorde att militären kunde ta sig fram snabbare och bidrog till att sprida kriget geografiskt, hävdar kritikerna. Byar längs vägen brändes till marken, bron underlättade för regeringstrupper att gå in och döda civila och landningsbanan blev högkvarter för den sudanesiska armén.

Även om det direkta ansvaret ligger på Lundin, så är även aktieägare ansvariga, menar Olof Björnsson.

– Alla företag har ett ansvar att respektera mänskliga rättigheter. Det sträcker sig också till de som investerar i företag. Vi vill att de arbetar för att Lundin tar sitt ansvar.

I Swedwatchs granskning, där man gått igenom hur stort ansvar bankerna tagit genom att ha titta på hur de röstat och vilka krav de ställt på bolaget, får Swedbank högst betyg. Resten hamnar under fem på en tiogradig skala.

– Jag tror många sparare blir besvikna när de ser hur lite ansvar bankerna har tagit. Det är anmärkningsvärt hur lite de har agerat trots att det är ett svenskt företag. Det rimmar illa med deras löften om ansvarsfulla investeringar, säger Jakob König på Fair Finance Guide.

Flera banker och AP-fonder framhåller att Lundin slår ifrån sig kritiken och hävdar att lokalbefolkningen gynnades av den förbättrade infrastrukturen. Ord står mot ord, menar man. Samtidigt röstade bara två, Swedbank och AP2, för Folksams förslag om en oberoende utredning vid stämman 2012.

– Jag tycker inte man kan säga att ord står mot ord. Vi har å ena sidan organisationer, akademiker och journalister, utan anledning att fabricera, som rapporterat om kränkning av mänskliga rättigheter, å andra sidan Lundin som har ekonomiska intressen. Resten av världen kommer fram till andra slutsatser än Lundin, säger Björnsson.

Nu pågår en brottsundersökning. Lundins ordförande Ian Lundin och vd Alex Schneider är delgivna misstanke om medhjälp till grovt folkrättsbrott. Flera banker vill avvakta resultatet från den utredningen.

Men det är olika saker, menar rapportförfattarna. Olof Björnsson understryker att även om Lundin sedan länge har lämnat Sudan och konflikten har upphört så lever människor med följderna av bolagets agerande.

– Det är inte för sent för Lundin och ägarna att ta sitt ansvar så att folket får upprättelse. Inom internationella ramverk finns det riktlinjer om att man ska kompensera för den skada man har orsakat.

Lundin säger i en kommentar till rapporten att anklagelserna är felaktiga och att man räknar med att åklagarens granskning visar det. ”Lundin har alltid förespråkat fred med fredliga medel i Sudan”, skriver bolaget.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

”Skulle vi ha diskuterat med Hitler?”

Försvarskoncernen Saab kom med en stark rapport för första kvartalet, men vd Håkan Buskhe oroar sig för att Nordkorea utlöser ett krig och anser att FN måste agera i Syrien.

Saab gick med en vinst före skatt på nästan en halv miljard kronor första kvartalet. Aktien steg 5,8 procent på Stockholmsbörsen.

Enligt Reuters ska Bulgarien inleda samtal om att köpa åtta Gripen-plan, men under presskonferensen ville Håkan Buskhe inte kommentera ”medierykten”.

Den ökade spänningen i världen ökar efterfrågan på krigsmateriel. Europas Natomedlemmar kan öka försvarsbudgeten med runt 180 miljarder kronor framöver, tror han.

Konflikterna i Nordkorea, Sydkinesiska sjön, Mellanöstern, Ukraina och Syrien skapar en obehaglig cocktail, anser han.

Oroar du dig för krig?

– Ja, det gör jag, när det gäller Nordkorea, säger han och anser att FN måste agera i Syrien.

– Det är totalt otroligt att det får fortgå. Till syvende och sist tar de politiska diskussionerna slut. Skulle vi ha diskuterat med Hitler?

Kan man göra världen säkrare med fler vapen?

– Målsättningen i slutändan måste vara nedrustning.

Men under tiden måste vi kunna försvara oss, anser han.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN TORSDAG 27 APRIL 2017

“ Patetiskt att AP-fonderna slår ifrån sig

Kommentar Den som investerat i ett av familjen Lundins bolag utan att förstå risken med konflikthärdar måste ha gjort en undermålig analys.

Att banker och våra stora pensionsjättar, AP-fonderna, slår ifrån sig i fallet med Lundin Petroleum är patetiskt.

I och för sig är det inte konstigt att de vill avvakta åklagarens utredning och vägrar att ta ställning i en oavgjord rättslig fråga.

Alltså om ordförande Ian Lundin och vd Alex Schneider har gjort sig skyldiga till medhjälp till grovt -folkrättsbrott i inbördeskrigets Sudan.

Men om bankerna och AP-fonderna investerat i ett av familjen Lundins bolag utan att förstå risken med konflikthärdar av typen Sudan måste deras analys av oljebolaget ha varit undermålig.

Lundinarnas affärsidé har varit att gå in i krishärdar dit få andra vågar sig. Den bank eller AP-fond som inte förstår faran med det bör få ett F, underkänt, i betyg.

Sfärens grundare Adolf Lundin sa att han troligen skulle ha gjort affärer med Nazityskland om han hade varit aktiv då. Hans bolag bröt guld i Sydafrika under bojkotten mot apartheidregimen.

Adolf Lundin slängde sig gärna med två fraser: ”When the going gets tough, the tough get going” och ”no guts, no glory”, enligt en biografi

över honom. (Alltså ungefär ”När det blir tufft, sätter tuffingarna fart” och ”våga och vinn”).

Att söka sig till inbördeskrigets Sudan är typiskt för ett Lundinbolag. För att hitta olja, gas eller mineraler gäller det att vara snabbare, fräckare och mer våghalsig än stora tungfotade oljebolag.

Med sig har familjen Lundin ofta haft lojala medarbetare och en svans av svenska aktieägare. Båda grupperna har fått chansen att tjäna rejält med pengar.

Prospekteringsbolag är riskfyllda, ofta hittar de inte tillräckligt med olja, gas eller mineraler. När ett Lundinbolag har misslyckats har familjen ofta stöpt om det och gett aktieägarna en ny chans med en annan affärsidé, till exempel olja i stället för mineraler.

Liksom de små aktieägarna har väl bankerna och AP-fonderna helt enkelt hoppats på att tjäna pengar. Och struntat i risken för att Lundin Petroleum skulle kliva fel i diverse krig. Krig som bekvämt nog utkämpats långt från Sverige och där svenskar vanligtvis inte dödas, lemlästas eller fördrivits.

Oavsett om Lundin Petroleum har begått brott i Sudan eller inte borde ägarna inte ha blundat för den risken innan de investerade. Och om de ändå köpt aktier borde de ha haft en mycket tät dialog med oljebolaget för att försäkra sig om att allt gick korrekt till. Om det ens går att kolla sådant.

Särskilt AP-fonderna har ett stort ansvar eftersom de placerar alla svenskars pensionspengar. De har gjort oss alla till delägare i Lundin Petroleum.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“Ännu en rutten revolution”

Det är någonting med delar av vänstern och deras förkärlek för vissa revolutionärer. Sätt upp en stark man, gärna iförd operett-uniform och kalasjnikov, på ett podium och låt honom rya, gärna på spanska, om Folket och Kapitalismen och Imperialismen. Genast börjar ögon tåras och nävar knyts, och förhållandevis normala vänsterpolitiker hemfaller till flammande pekoral i form av debattartiklar, insändare eller förstamajhyllningar.

Gråtvänsterns historiska ovilja att se de brott mot mänskligheten som begicks av herrar som Lenin, Stalin, Mao och Pol Pot var notorisk. Men vurmen för operettdiktatorer går in i vår tid. Folkförtryckaren Fidel Castros död ackompanjerades av dödsrunor och sorgutbrott som vore han Nelson Mandela, när han i verkligheten var betydligt mer lik de män som kastade Mandela i fängelse.

Delar av vänstern har alltid föredragit en snygg uniform framför ett öppet samhälle.

I Venezuela har Castro som bekant två ideologiska småbröder, Hugo Chávez och Nicolás Maduro. Mycket riktigt är exemplen flertaliga på hur vänsterpartister stått upp i givakt vid nämnandet av dessa namn. När ledaren Jonas Sjöstedt häromåret visade det goda omdömet att hålla Venezuela som ett sämre land än USA skälldes han ut av den partiet närstående tidningen Flamman.

Chávez lämnade ju jordelivet år 2013 och sedan dess har Maduro framgångsrikt fört stafettpinnen vidare. Om man med framgång menar att köra landet allt djupare ner i diket och med pinne avser en batong att slå motståndare i skallen med.

Tidskriften Economist hade nyligen en exposé med talande rubrik: ”Hur Chávez och Maduro har utarmat Venezuela”. ”För 50 år sedan var Venezuela en förebild för resten av Latinamerika, en relativt stabil demokrati och inte mycket fattigare än Storbritannien”, konstaterar tidningen.

Det vore orättvist att beskylla socialismen och den ”Bolivarianska revolutionen”, som Chávez kallade den, för hela sörjan. Däremot är det lätt att konstatera att varken Chávez eller Maduro lyckats göra något bättre. Snarare har de två cementerat landet i misär.

Det finns knappt några varor i Venezuela eftersom det knappt finns någon marknad – denna har noggrant slagits sönder främst av Chávez som var mån om rollen som alla goda gåvors givare. Genom att lägga vantarna på landets oljeinkomster och fördela dem godtyckligt lyckades han också föröda dem, vilket gjort att Venezuela sett till naturresurser förmodligen är ett av världens fattigaste rika länder.

En isande siffra ur Economist: Det senaste året har 74 procent av venezuelanerna förlorat i genomsnitt 8,7 kilo i kroppsvikt.

Nationen blir alltmer av en diktatur. En färsk rapport från Amnesty slår fast att myndigheterna i Caracas ”använder sig av landets rättssystem för att på ett olagligt sätt förfölja och straffa olikstämmande”.

Oppositionella grips utan häktningsorder, åtalas med stöd av gummiparagrafer och döms av militärdomstol.

Samtidigt konstaterar organisationen Reportrar utan gränser att president Maduro gör sitt bästa för att tysta oberoende medier. Han utmålar sig själv som offer för ett mediekrig och tar det som ursäkt för att censurera inhemska journalister och kasta ut deras internationella kollegor. Turligt nog har han skapat sig laglig rätt att inskränka medier som ”ifrågasätter det legitima konstitutionella styret”.

Naturligtvis har venezuelanerna sedan länge tröttnat på de korrupta socialistherrarna i Caracas. Ständiga kravaller och demonstrationer orsakar kaos på gatorna. Bara i april har enligt Reuters 29 människor döatts.

Ironiskt nog kan de som skadas i protesterna inte få medicin som - antibiotika och värktabletter – glöm inte att vi talar om en socialistisk ekonomi här. Vi får också hoppas att de inte blir nödiga under demonstrationerna, för toalettpapper finns givetvis inte heller.

Har då regimen inga motmedel mot den djupa krisen? Jodå, det vanliga – att skylla på omvärlden. Den amerikanska mellanstatliga organisationen OAS håller på grund av krisen ett vakande öga på Venezuela. Maduro beskyller OAS för att lägga sig i och hotar att lämna organisationen.

Det finns bara ett sätt att få ut Venezuela ur detta socialistiska moras, och det är snabba demokratiska reformer. Fria val skulle kasta Maduro på historiens sophög. Där passar han bra.

DN 28/4 2017 “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“ 100 dagar som kunde varit värre

Ännu har USA inte skakats av gatustrider mellan Trumps motståndare och anhängare. Några inkompetenta presidentrådgivare har ersatts, och ekonomin rullar på. Så kanske ska man känna tacksamhet.

Donald Trumps första 100 dagar som president har inte precis varit framgångsrika, mätt med de mått man brukar använda i dessa sammanhang. Inte en enda viktig lag har antagits av kongressen och i själva verket står det pinsamt klart att denna administration inte ens har någon riktig känsla för vilka lagar man skulle vilja stifta.

Det blev ingen politisk smekmånad. Jämfört med tidigare presidenter vid samma tidpunkt är Donald Trump den mest impopuläre presidenten i modern tid. Viktiga områden inom statsförvaltningen har knappt någon personal eller fungerar nästan inte alls. Vita huset befinner sig i ett lågintensivt inbördeskrig och klumpigheterna, intressekonflikterna, de vissna propagandaförsöken och det uppenbara ljugandet – allt det där är, tja, ”inte normalt”.

Men det kunde vara värre. Det kunde det faktiskt.

För det första är ekonomin fortfarande okej. Den skapar fler jobb och den växer. Innan Trump valdes fanns det goda skäl att tro att hans tillträde på presidentposten skulle dra ner börsen och dra med sig arbetsmarknaden i samma riktning. Det faktum att detta inte har hänt innebär att Trumpadministrationen har nått upp till en nivå av

halvkompetens som får investerare att fortsätta investera, konsumenter att handla och företag att anställa.

För det andra har administrationen misslyckats med att få igenom Paul Ryans ersättning av Obamacare. Visst, det är ingen framgång för Trump enligt den vanliga måttstocken för presidenter, där lagstiftning på viktiga områden utgör byggstenar till ett gott renommé. Men det är bra för landet eftersom den föreslagna ersättningen av Obamacare var så bristfällig.

För det tredje har Trumps val av medarbetare blivit bättre. Ett tag såg det ut som om hans administration skulle ha en del hyfsat kompetenta personer i regeringen, men att själva Vita huset, platsen där de verkligt viktiga besluten fattas, skulle bli ett reservat för knasbollar och kompisar. Fast efter det snabba avlägsnandet av Michael Flynn från Nationella säkerhetsrådet har Trumps närmaste krets av rådgivare i viss mån normaliserats.

För sex månader sedan var det möjligt att föreställa sig att Trump skulle be om råd från Flynn, Steve Bannon och försvarsminister Newt Gingrich när en internationell kris bröt ut. Det ligger visserligen en fara i den militärdominerade apparat han har dragits till sedan dess, men vi bör ändå vara tacksamma att James Mattis och H R McMaster är de som kommer med råd i stället.

För det fjärde kan Trump visa upp resultat på två viktiga områden. Det ena är den framgångsrika nomineringen av Neil Gorsuch till Högsta domstolen. Det andra – en något mer provisorisk framgång – är den snabba minskningen av olagliga passager över gränsen i söder, till

synes mer orsakad av hotet om tuffare tvångsåtgärder och ökat antal deportationer än av någon dramatiskt ny politik.

Denna minskning är bra, punkt, därför att den innebär att färre människor ger sig iväg på en farlig färd som står i strid med USA:s lagar, och därför att den tyder på att Amerika faktiskt kan komma att få bättre grepp om migrationen än många av våra förment kloka gubbar så länge hävdade. Men minskningen är alldeles särskilt bra med tanke på Trumps tendens att göra demagogi av frågan. Om den olagliga immigrationen inte minskade skulle han utsättas för ett ökat tryck att bli ännu mer drakonisk vilket skulle utlösa en ond cirkel av protester och mothugg i ett redan polariserat ämne.

Vilket leder mig till den femte glada nyheten: Trots att vi lever i en tid som är både märklig och präglad av starka spänningar har anti-Trumpsidan inte fallit in i den galenskap som härjade vår politik på 1960- och 1970-talen.

Jo, det råder stor Trump-panik på vänsterkanten och i medierna. Och ja, miljön runt några av våra universitet är hysterisk och icke-liberal med korta utbrott av våld i Berkeley och Middlesbury som särskilt obehagliga exempel. Men än så länge har de största demonstrationerna varit återhållsamma och motdemonstrationer från Trumpsidan uteblivit nästan helt. Än så länge kan vi njuta av den nåd det innebär att ha ett relativt fridfullt samhälle. Det är också något att vara tacksam för.

Varje tacksägelse är förstås högst provisorisk. Hundra dagar är ingenting och Vita huset under Donald Trump har ännu inte mött den sortens utmaning, utländsk eller inhemsk, där en tanklös reaktion från presidenten kan framkalla en katastrof. Om vi befinner oss i ett

fullskaligt krig på Koreahalvön på administrationens dag 117 kommer inte det faktum att börsen steg och städerna inte brann att vara mycket till prestation.

Men om dessa första månader utgör ett mönster för Trumps presidentperiod – en viss framgång med att begränsa olaglig invandring, en hyggligt fungerande- ekonomi och börsmarknad, en Carteraktig oförmåga att få igenom viktiga lagar och en opposition som visserligen är galen på Twitter men inte tar till våld på gatorna – tja, med tanke på vilka scenarier som är möjliga, så är jag beredd att gilla läget och vara tacksam för att mina värsta farhågor inte besannades.

Nu är det bara omkring 1 364 dagar kvar.

Ross Douthat amerikansk journalist och författare.

Översättning: Lars Ryding”

DN FREDAG 28 APRIL 2017

”Stora risker kring koreanska halvön”

Regeringen utsåg på torsdagen veterandiplomaten Jan Eliasson, tidigare utrikesminister och vice generalsekreterare i FN, till styrelseordförande för Stockholms internationella fredsforskningsinstitut, Sipri.

1 Vad blir din roll i Sipri?

– Som ordförande har jag inget operativt ansvar, utan det är ett imponerande kollegium av forskare under chefen Dan Smith som gör jobbet.

2 Hur är dagsläget för krigsrustningarna i världen?

– Som framgår av Sipris årsbok (utkom i förra veckan) pågår en generell upprustning, särskilt hos stormakterna USA, Kina och Ryssland, medan bland andra länderna vid Persiska viken har minskat försvarsutgifterna på grund av fallande oljeinkomster.

3 Var finns den största krigsriskerna i dag?

– Faran för att massförstörelsevapen sätts in, och i Syrien har kemiska stridsmedel uppenbarligen använts. Det finns stora risker kring den koreanska halvön.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“Åsa Beckman: Vad blir en människa utan hopp?”

Under några aprildagar bilar jag genom Kalifornien. Efter flera års torka har det regnat rejält den här vintern och grönskan är ofattbart frodig. Över de mjuka kullarna svävar skyar av gula och ljuslila blommor.

”Bara fruktträdgårdar och vinodlingar, det är det grannaste man kan få se”, säger en person hänfört om det här landskapet i John Steinbecks roman ”Vredens druvor”, som jag läser för första gången under resan. Vilken bok! Under 20-talets depression kan familjen Joad inte längre driva sin gård i Oklahoma. Med hopp om ett drägligare liv slaktar de djuren, säljer lösöret, packar sina tillhörigheter i en skraltig lastbil och ger sig i väg västerut. De har fått höra att Kaliforniens bördiga jord behöver arbetare.

Vad de inte vet är att Kalifornien är fullt av tusentals människor som lockats dit med samma löften. -Odlarna kan nu betala svält-löner till dessa ”okies”, som blir skällsordet för alla de hungriga och desperata.

Låter det bekant? Ja, det är en roman som skildrar dem som tvingas fly men också de bofastas skräck för dem som kommer. Och Steinbeck gör det med en sådan psykologisk precision att boken spöklikt exakt fångar vår tid.

Men det är också en fantastisk skildring av detta konstiga som kallas hopp. Det där svårbeskriv-bara som bara människan kan känna. Vad *är* det egentligen? Hur kommer det sig att vissa har förmågan att drömma vaket, som Aristoteles kallade det, och andra har svårare för det? Eller inte kan det alls?

I Steinbecks roman finns en scen där karlarna i familjen Joad efter flera slitsamma veckor på vägarna sitter nakna och svalkar sig i en flod. Framför sig har de öknen, den sista mödosamma etappen innan de är framme i det efterlängtrade Kalifornien.

Då kommer en far och en son som är på väg därifrån. Säg, hur är det där borta? Fadern tvekar först, men sedan berättar han; om svälten, om hatet, om hur de utnyttjats. Om hur allt blev ännu svårare där.

Efteråt blir han osäker på om han gjorde rätt.

”Jag skulle ha tigit ... Inte blir det nån ändring för att jag sa så där, utom att de går och känner sig nedslagna innan det behövs.”

Det är så fint det där. För att han förstår hur fruktansvärt viktigt hoppet är som drivkraft för att människor ska ta sig framåt i sina liv.

Tron på att man själv kan få det bättre. Att ens barn ska få det bättre. Eller att en tung period i livet snart ska följas av en lite, lite lättare. Han vet också hur förtvivlat skört detta viktiga hopp är. En liten puff och det börjar svaja.

”Människor utan hopp blir förr eller senare farliga för sig själva eller andra”, brukade min mormor säga. Också hon visste vad hon pratade om. Hennes pappa hade hängt sig i stallet på den lilla fattiga bondgården i norra Skåne när framtiden tycktes för svart.

Och så enkelt är det. Människor utan hopp har inget liv att försvara – varken sitt eget eller andras.

Därför det en grundläggande politisk uppgift att skapa förutsättningar för hopp. Och därför blir jag rasande på den politik som -accepterat att många inte fått del av det ökade välbefindandet de -senaste 30 åren. Som förhindrat den rörlighet i samhället som gör att alla, oavsett härkomst, både kan drömma om – och faktiskt få – ett bättre liv.

Så inför valåret 2018: läs -”Vredens druvor”. Eller lyssna på min mormor.

Åsa Beckman asa.beckman@dn.se “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“ Kritik och avslöjanden ökar stödet

Det spelar ingen roll att han avslöjas med att sprida lögnen eller göra tvärtemot vad han lovade. Ju mer presidenten kritiseras, desto starkare stöder de honom. Medierna är orättvisa – och vinklade.

Lite oroliga är de ändå, Jeff och Deborah Eppley. De äter burgare och pommes till lunch i baren på Bags Sports Pub, en restaurang i Millersburg, en liten stad ett par timmar söder om Cleveland, Ohio. Vägarna är täckta av reklam för lokala bryggerier och golfbanor. Jeff Eppley driver faktiskt också golfbana, och pekar stolt på den logga som är hans, högt upp därborta. Han har mustasch och tatueringar på sina muskulösa överarmar.

– Vi får se. Hundra dagar är ännu i början, men jag är bekymrad, säger Deborah, hans hustru.

De röstade båda på Donald Trump och ville verkligen se något nytt i Vita huset. De hoppas fortfarande att hans näringslivsbakgrund ska dra Washington i rätt riktning – men de är avvaktande nu, och Jeff Eppley är inte helt övertygad om att de personer som Trump har valt ut till sitt kabinett är de som bäst kommer att tillvarata vanliga amerikaners intressen.

– De kommer ju från New York nästan allihop, säger han.

– Men vad tror du? Alla väljer sina kompisar.

Deborah Eppley räknar upp område efter område: hon gillar inte att Trump twittrar och hur han uttrycker sig, hon är skeptisk till att han verkar strunta i klimat-förändringarna och till hur han verkar hantera internationella politiska ledare, som Tysklands förbundskansler Angela Merkel.

– Han är president på ett annat sätt än jag trodde. Jag vill vänta ett tag. Jag vill se vart allt detta negativa tar vägen, säger hon försiktigt.

Vice president Mike Pence, däremot, honom gillar Deborah Eppley.

Eppleys hoppas också att Obamas hälsovårdsreform skrotas, att det blir en infrastruktursatsning och att jobben kommer tillbaka:

– Men jag vet inte. Kolområdena? Världen förändras väldigt snabbt, säger Jeff.

De säger att Hillary Clinton hade högre utbildning och var bättre förberedd – men hon hade sitt bagage, och att rösta på henne var aldrig ett alternativ. Jeff Eppley har alltid röstat republikanskt:

– Jag önskar att jag kunde säga att jag är i mitten, men det är jag inte.

Sen skrattar han till:

– Vet du! Trump påminner om min pappa, det är så många historier runt honom. Han tror nog själv på vad han säger, han är en narcissist. Som en sådan där läskig släkting, en gammal onkel.

ooo

I Palm Beach, 180 mil från Holmes County, Ohio, där Millersburg är huvudort och där 80 procent av invånarna röstade på Trump, sänker sig solen långsamt över Mar-a-lago. Här, på sin privata klubb, har presidenten tillbringat de flesta av helgerna sedan januari. Palm Beach är en smal landtunga som löper längs Floridas Atlantkust, ett par timmar norr om Miami.

Den bro från West Palm Beach som har ett fäste precis vid Mar-a-lago, går över en liten ö i sundet. Där finns inte mycket mer än en parkering, men när presidentens kortege passerar är det här som Christy Carly och Jennifer Eady brukar stå med några vänner. De vinkar, tjoar och håller upp egengjorda skyltar.

En dag för lite sedan gav deras entusiasm utdelning: gruppen hade knappt packat upp sin picknick när en stor bil stannade och en secret service-agent klev ut och sa: "Presidenten vill träffa er. Hoppa in." Förväntansfulla lydde de, och slussades genom säkerhetskontrollerna in i Mar-a-lagos gyllene balsal. De skymtade Trumps chefsstrateg Steve Bannon och svärsonen Jared Kushner. Sen kom presidenten själv. De tog honom i hand, fotograferades med honom.

– Jag visste inte vart jag skulle ta vägen, jag som är så blyg! Men han var så ödmjuk, så generös, han fick mig att känna mig bekväm. Han sa: "you look wonderful!", säger Christy Carly.

Över vattnet syns Mar-a-lagos skära fastighet, där finklädde människor syns minglande under parasoller. En svart helikopter surrar i skyn.

Mötet med presidenten blev ett minne för livet, de har tryckt upp t-tröjor och kepsar. Jennifer Eady har skapat en egen Youtubekanal för allt hon mobilfilmade när presidenten är i närheten. På hennes tröja står det "Germans for Trump" ("Tyskar för Trump") – Jennifer Eady är från Tyskland men har bott många år i USA, och arbetar som massageterapeut med egen salong. Hon är skild från amerikanen som förde henne till USA, men är amerikansk medborgare och hon sörjer utvecklingen i Tyskland, säger hon, "med alla invandrare".

– Samma sak får inte hända här. Det sa jag till alla jag mötte: ni måste rösta på Trump.

Nu tycker hon att det går utmärkt för presidenten och hon stöder honom i nästan allt han gör.

– Efter missilattacken i Syrien kan folk i alla fall slå undan allt det där konspiratoriska pratet om Ryssland. Jag tror att Trump ville ha goda relationer med Vladimir Putin och inte ville lyssna på andra. Jag vet inte, jag, om Putin är så dålig. Men USA måste visa styrka nu. Det gör Trump. Jag tror att både Ryssland och Nordkorea testat honom nu. De vet att Obama inte verkställde några hot, att de kunde göra vad de ville. Jag tror att inte att Trump vill ha krig, men jag tror att han börjar tröttna på att bli testad.

Jennifer Eady är rak i ryggen. Hennes lockiga hår blåser i vinden. Hon återkommer till invandringen och till hur noga hon själv granskades innan hon kom hit.

Det var förresten på vippen att hon flyttade till Sverige, för en kärleks skull, säger hon och skrattar:

– Jag var i Sverige förra sommaren, där är så fint – men det håller på att bli som i Tyskland. Det kommer att gå illa om ni inte inser det.

Hon visar mobilbilder på Brahehus.

Innan Christy Carly flyttade till Palm Beach för sex år sedan hade hon bott 40 år i en liten stad i Indiana.

– Där har så många blivit arbetslösa efter alla fabriksnedläggningar. En av mina bästa vänner har just flyttat till the Keys, här i Florida. När hon sades upp från sitt jobb inom kolindustrin packade hon allt hon hade och drog. Så kan det inte fortsätta, men jag tror verkligen att det vänder nu.

Christy Carly beskriver sitt eget möte med Florida som en kulturchock, och tvekar innan hon förklarar vad hon menar.

– Det är så många muslimer. Många av männen har behandlat mig illa: jag är frisör och de låter mig inte tala med deras hustrur när jag klipper dem. Det glittrar i hennes ögon när hon beskriver Trump som gudasänd, ”man kan se det på honom”, och hon tycker att han blir orättvist behandlad av medierna.

– Låt honom försöka! Se på det som är bra! Men nej, allt klagar de på. Min man och jag har gjort oss av med kabel-tv:n, vi returnerade boxarna, det fick vara nog av CNN, NBC, ABC, CBS, till och med Fox. Vi har en antenn och får in några lokala kanaler för vädret, och ser film genom Amazon Prime. Vi är mycket lyckligare nu.

Nyheter får hon nu i första hand genom Infowars, en högerextrem, konspiratorisk sajt som har fått stort genomslag hos högerradikala väljare.

– Där får jag sanningen, som jag ser det. Ja, jag gör lite egen research också, säger Christy Carly.

Jennifer Eady har kvar sin tv och räknar upp programmen i Fox News: Tucker Carlson, Sean Hannity, Fox & Friends. Hon läser ingen av de stora tidningarna.

– Jag och mina pro-Trump-vänner byter artiklar med varandra. Det går bra för Trump. Han försöker tala med alla, men motarbetas av Demokraterna och alla liberaler. Han ska dras genom leran, och om han så gick på vattnet skulle de säga ”titta, han kunde inte simma!”.

Avståndstagandet från etablerade medier återkommer gång efter annan i samtal med Trumps väljare, och genom det kan avslöjanden om Trump och hans krets enkelt avfärdas. De litar mer på Trump än på uppgifter om att han far med osanning.

Jennifer Eady och Christy Carly är inte ensamma om att se utredningarna om kopplingar mellan personer i Trumpkampanjen och företrädare för Ryssland som en distraktion iscensatt av desillusionerade demokrater och medier med en egen agenda. De ser läckorna från Vita huset som ett större problem än informationen som läcks, också när det handlar om kontakterna mellan Trumps förra nationella säkerhetsrådgivare Michael Flynn och den ryska ambassadören Sergej Kislyak, som ledde till att Flynn fick sparken.

De ser däremot ett problem i att Obamas säkerhetsrådgivare Susan Rice i samband med en rutinmässig granskning av Kislyak lät avmaska Flynnns namn. Normalt anonymiseras alla amerikaner som dyker upp när representanter för utländska intressen granskas, men många politiska bedömare menar Rice bara gjorde sitt jobb.

Trumps väljare har heller inga problem med hans intressekonflikter och de tror inte på, eller struntar i, faktakollar av hans uttalanden.

Deras misstroende mot medierna är färskt, och är helt kopplat till presidentvalet.

– Alla sa att Hillary Clinton hade segern säker. Men vad hände? Och jag visste det: jag hade varit på hans kampanjmöten, jag såg alla människor, hörde deras engagemang. Det fanns ingenstans i medierna, säger väninnorna i Palm Beach.

○○○

Och med undantag för Eppleys på sportbaren i Millersburg, uttrycker alla Trumpväljare jag talar med samma sak. En kvinna erkänner att hennes stöd för Trump är väsentligt större nu, just för att han får så mycket skäll.

Många har slutat att följa de stora mediernas rapportering och kallar den ”fake news”, samma begrepp som används för ren desinformation som sprids av både nättroll och utländska agenter.

På liknande sätt lyder argumentationen på ett annat område, vetenskapen. När jag frågar Trumpväljare om hur de ser på klimatförändringarna och presidentens satsningar på fossila bränslen och lättade utsläppsregler – förklarar många sin skepsis till forskningen, som samstämmigt visar att människan påverkar klimatet, med att också den är vinklad.

– Forskarna får miljontals dollar från staten, det är klart att de levererar därefter, säger en man.

– Min dotter hade betyg för ett toppuniversitet, och det är klart att jag ville att hon skulle gå där. Men så hörde jag av min svärson vad de lär ut där, och jag baxnade. Det är rena hjärntvätten. Ska man inte kunna läsa utan att bli pådyvld liberala idéer? säger en kvinna.

Flera Trumpväljare ser en motsättning mellan hållbarhet och sysselsättning, andra säger att de ”inte tror på” att klimatet förändras, med argument som ”se hur kallt det var i New England i vintras”. En man säger att klimatförändringarna ”bara är ett sätt att omfördela välstånd från rika till fattiga länder”.

○○○

Men det finns fler sätt att förneka vetenskapen.

– Bara Gud kan ändra klimatet. Inte människan. Vilken fråga!

Damen som säger så heter Effie Miller, och hon brister ut i skratt. Hon sitter på Dairy Queen, en snabbmatskedja där man kan köpa milkshake

och mjukglass, i en korsning ute på Ohios gräsvidder. Effie Miller röstade på Trump för att hon inte kan tänka sig en kvinnlig ledare, och säger att många i trakten – som har en stor amishbefolkning, en grupp som lever mycket traditionellt – resonerar som hon.

– Jag tror att Trump återför moral och grundläggande värderingar och jag gillar vad jag har sett hittills. Abortfrågan är central för mig, och samkönade äktenskap. Jag tror att han har tagit initiativ där. Och det är bra att han tar bort onödiga regler om allt möjligt. Jag litar på att han håller sina löften.

Effie Miller har alltid bott i Ohio och är uppvuxen på en liten mjölkgård. Hon har åtta barn, och lever efter Gud och moralen. Hon har inte internet.

Men på ett område har hon en annan syn än sin president, och hon låter allvarlig när hon svarar:

– Ta emot flyktingar? Ja, då tänker jag: om jag flydde undan krig, vad skulle jag då vilja göra? Vad skulle jag känna? Det är en otäck sak att fundera över, men som god samarit måste man göra det.

Trump har genom ett dekret helt velat stoppa flyktingmottagandet för en tid. När jag undrar om hon hoppas att han ska ändra sig säger Effie Miller kort att ”det får Gud bestämma”.

○○○

I Palm Beach räknas man inte som välbärgad om man inte är god för mer än hundra miljoner dollar, förklarar ett par som dricker sitt pappmuggskaffe invid en gata där de dyraste märkesbutikerna ligger på rad. Michael och Angelina Duffy tillbringar delar av året här, där hus säljs för tiotals miljoner dollar (eller mer – en fastighet är till salu för 137 miljoner dollar). Men de flesta här ligger lågt med sin förmögenhet, och häckarna är lika höga som stranden är lång och vattnet salt. Trump har med sin svulstigare stil länge varit kontroversiell här, och hamnade en gång i tvist till och med om storleken på sin flagga.

Dagen efter valet var det märkligt tyst här, berättar Michael Duffy, som själv tycker att Donald Trump är en fullständig katastrof.

– Ingen gick ut.

Fast Trump vann med god marginal i Palm Beach, med 3 231 röster mot Hillary Clintons 2 612. I den valkrets där Mar-a-lago ligger hade han nära 64 procent av rösterna – mycket bättre än det resultat han gjorde nationellt, men långt under Mitt Romney, som fick 78 procent här fyra år tidigare.

I Palm Beachs lilla bokhandel skyltar man med vänligare sortens böcker om Trump, och hans mångåriga vän och rådgivare Roger Stone ska signera böcker senare samma vecka. I en herrekiperingsbutik i närheten har de specialtillverkade Trumpkepsarna tagit slut: efterfrågan är stor.

En liten bit därifrån kliver William J Diamond ut från Palm Beachs större livsmedelsbutik med två matkassar. Han har en klarröd ”Make America great again”-keps.

– Jag har känt Donald Trump i över 40 år, sedan han började med business i New York. Jag har fullt förtroende för honom, jag jobbade hårt under hans kampanj, och drog in 137 medlemmar till organisationen ”Palm Beachers for Trump”. Nu har han börjat genomföra vad han lovade. Jag är väldigt optimistisk inför skattereformen, för den fria företagsamheten.

Den snart 80-årige William Diamond har ett långt förflutet inom politiken, förstår jag efteråt. Han arbetade för Reaganadministrationen, och för Rudy Giuliani, när denne var borgmästare i New York. Giuliani är också gammal vän och rådgivare till Trump, och äger ett hus i Palm Beach. William Diamond har skänkt avsevärda pengar till olika kampanjer, och har själv ställt upp i lokalval här. Nu sitter han på en bänk utanför mataffären, och svarar leende på mina frågor.

Ibland är han tvetydig:

– Vi har mycket gemensamt med Ryssland. Ibland är vi rivaler, ibland är vi allierade. Det finns inga permanenta vänner i världen, bara intressen.

Ibland klarare:

– Intresset för Ryssland och Trump är fånigt, och har blivit en sak bara på grund av pressen. Vad värre är, är läckorna i Vita huset – den som

har läckt bör hittas och straffas. Och Susan Rice, det måste man gå till botten med. Hon var väldigt nära president Obama.

William J Diamond tror att Trump får bukt med invandringen och att den nytillträdde domaren i Högsta domstolen Neil Gorsuch kan se till att Trumps presidentdekret om inreseförbud kan verkställas. Inreseförbudet gällde personer från ett antal huvudsakligen muslimska länder, och fastnade snart i rättsväsendet där det ”stoppades av det här landets liberala domare”, som Diamond uttrycker det.

– Flyktingar? Nej. Ingen. Varför skulle vi ta emot dem? Vi måste göra vad som är bra för USA:s medborgare. Annars spelar medborgarskap ingen roll, gränser ingen roll – och det kanske är okej om man är globalist. Jag är nationalist. America first.

William Diamond har kvar ett hem i New York men tillbringar mesta tiden här. Här är lugnt, och vädret är fantastiskt, säger han.

– Fast det kommer orkaner då och då.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Donald Trump svor presidenteden den 20 januari. Den 29 april är hans hundra dag som USA:s president. Han firar dagen genom att hålla ett stort kampanjliknande möte i Harrisburg, Pennsylvania.

Samma kväll äger The White house correspondents dinner rum, en tillställning som har växt i omfattning. Trump blir den första presidenten på 36 år att inte närvara.

Så har det gått – framgångar, bakslag och omsvängningar

Framgångar

- Godkännandet av Neil Gorsuch som ny domare i Högsta domstolen.
- USA lämnar handelsavtalet med Stilla havsområdet, TPP.
- Upplättade regler för utsläpp och en mindre strikt klimatpolitik. Fler satsningar på oljeledning och fossila bränslen.
- Skärpta riktlinjer mot illegala invandrare som befinner sig i USA.
- Aviserade nedskärningar av byråkrati och antal regleringar.

Motgångar

- Dekretet om inreseförbud stoppades i domstol.
- Indrag av bidrag till de städer som inte efterlever federala lagar om invandring har stoppats av domare.
- Ett förslag om en ny hälsovårdsförsäkringslag nådde inte ens till omröstning.

○ Inga betydande lagförslag har lagts fram och antagits, trots att Republikanerna kontrollerar kongressen.

○ Muren mot Mexiko har skjutits upp. Den har inte fått finansiering, än mindre börjat byggas.

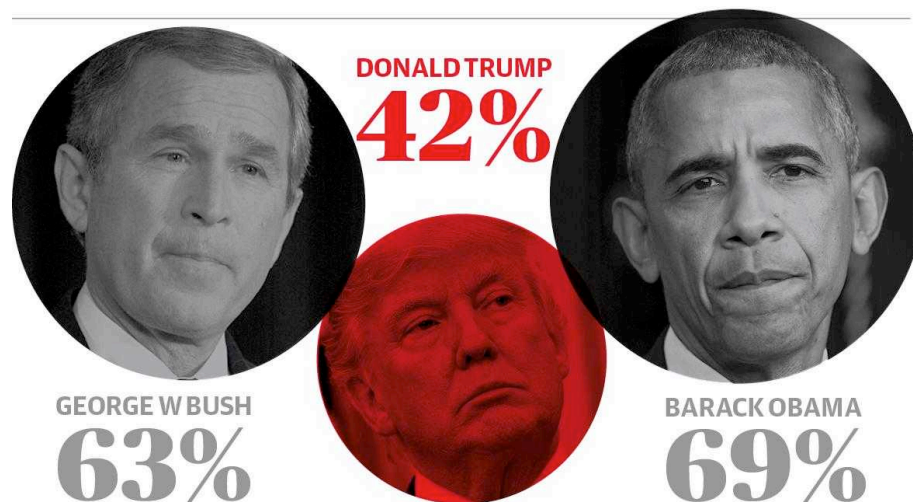
○ Tomma stolar. Administrationen har inte lyckats tillsätta många av de positioner som kräver senatens godkännande.

○ Rekordlåga förtroendesiffror. För första gången i modern tid är fler väljare negativt inställda till presidenten, än positiva.

Omsvängning

○ Trump menar nu att USA inte ska lämna Nafta “

Fakta. USA-väljarnas förtroende för presidenterna

Källa: Washington Post/ABC

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“Hundra dagar som har skakat om världen

- Efter 100 dagar i Vita huset har president Donald Trump skapat otaliga rubriker, men visat få resultat.
- Turbulens och oförutsägbarhet har präglat hans första tid. Men ju mer han avslöjas med att sprida lögnar eller inte hålla sina löften, desto starkare stöd får han av sina väljare.
- DN:s Sanna Torén Björling har mött några av Donald Trumps hängivna sympatisörer.

President Donald Trump kallade nyligen hundradagarsmärket för ett ”löjligt mått”. Han har rätt i att den hundra dagen i Vita huset är ett godtyckligt mått på framgång, men ända sedan Franklin D Roosevelt har den varit en första mellantidsbedömning: hur inleddes detta presidentskap? Vad har presidenten åstadkommit hittills?

Tempot kring Trump och den nya administrationen har varit så högt att reportrar i USA går på utmattningens gräns, men trots alla nyheter har Trump ännu inte åstadkommit särskilt mycket konkret. I slutfasen av sin kampanj presenterade Donald Trump ett ”kontrakt med den amerikanska väljaren”, med ett antal områden och konkreta lagändringar som han lovade kämpa för under sina första hundra dagar.

Av lagändringarna har endast en hittills lagts fram för kongressen – en hastigt hopkommen ny hälso-vårdsförsäkringslag – men den nobbades snöpligt och under kaotiska förhållanden. Trump, som har satsat tung prestige i att riva upp Barack Obamas reform, har flaggat för att en ny version är på väg, men det är oklart när och vad den ska innehålla.

Mycket tyder på att Trump faktiskt lägger vikt vid hundra-dagarsmarkören: under de senaste dagarna har Vita huset lagt fram grova riktlinjer för en skattereform med rekordstora skattesänkningar. Mycket återstår dock innan denna komplicerade operation kan bli lag, och kritiker menar att den skulle öka USA:s redan stora budgetunderskott och statsskuld.

Trump har samtidigt tillfälligt släppt kravet på att muren mot Mexiko ska ingå i den budget som måste antas under fredagen för att undvika att delar av statsapparaten stänger ned.

Forskning visar att det är under det första året som presidenten har störst möjlighet att genomföra sin politik. Roosevelt undertecknade under sina första hundra dagar 15 betydande lagförslag. Få andra

presidenter kommer i närheten av detta, men även i jämförelse med andra presidenter i modern tid ligger Trump i lä.

Donald Trumps otvetydigt största framgång är utnämningen av Neil Gorsuch som ny domare i Högsta domstolen. Domarna i HD har stor politisk betydelse i USA. Gorsuch kunde godkännas av kongressen endast sedan republikanerna förändrade reglerna i senaten. Den kontroversiella ändringen, som innebär att det nu räcker med en enkel majoritet för avgörande utnämningar, kan på sikt få oöverblickbara konsekvenser.

Demokraterna kritiserar för att ha provocerat fram ändringen, men har rasat över hur tillsättningen av domaren från början gick till. Gorsuch är en djupt konservativ, välmeriterad jurist och ett namn som uppskattas av traditionella högerväljare.

I brist på lagförslag har Trump hållit ett högre tempo än sina närmaste företrädare när det gäller presidentordrar: beslut som presidenten kan fatta på vissa områden utan att tillfråga kongressen.

Flertalet av de 25 dekret, 24 memorandum och 20 proklamationer som Trump, enligt en sammanställning av The Guardian, har signerat har dock bara smärre betydelse. Till de mer märkbara hör klimat-politiken, där Trump bland annat har lättat på utsläppsnivåer. Till dekreten hör även det uppmärksammade inreseförbudet, i syfte att stoppa personer, från några huvudsakligen muslimska länder, från att komma in i USA. Den ordern har två gånger fastnat i domstolsprocesser.

Däremot har de skärpta riktlinjer, som departementet för nationell säkerhet har fått, haft påtagliga effekter för många av USA:s elva miljoner illegala invandrare.

Trots avsaknaden av stora reformer ligger flera av de beslut som har fattats i linje med det som Trump stakade ut under sin kampanj. Och

trots mycket låga förtroendesiffror – enligt en undersökning av Washington Post/ABC har 42 procent av amerikanska väljare förtroende för presidenten – att jämföra med 69 för Obama vid motsvarande tid – är Trumps egna väljare alltså med på tåget. 96 procent av hans väljare skulle rösta på honom igen, medan 85 procent av Clintons väljare skulle välja henne igen.

För den politiskt oerfarne Donald Trump själv har de första veckorna sannolikt inneburit en snabbkurs i statskunskap och diplomati, i den stad han lovade att vända upp och ned på.

Till viss del har han redan gjort det. Men i viss mån har hans uttalanden slipats av i kanterna och blivit något mindre radikala – kanske särskilt inom utrikespolitiken, där han nu tycks ompröva sin positiva syn på Rysslands president, och även har justerat sin ton i förhållande till Kina. Vart det leder Trump i förlängningen, är dock ännu alltför tidigt att säga.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta.

Republikanen Donald Trump har låga popularitetssiffror för en nyttillträdd president. I nuläget tycker 42,3 procent av hans landsmän att han gör ett bra jobb, medan 51,8 procent är av motsatt åsikt, enligt en sammanställning av elva nationella mätningar.

35,8 procent anser att landet utvecklas i rätt riktning, medan 55,4 procent tycker att USA har slagit in på fel väg.

18,6 procent av amerikanerna tycker att kongressen gör ett bra jobb. 66,2 procent gör tummen ner för de folkvalda.

Källa: Real Clear Politics sammanställning av aktuella mätningar “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“Erdogan bereder väg för nya segrar”

Analys. Istanbul. Snart kan president Recep Tayyip Erdogan bli parti-ledare för regeringspartiet AKP igen. Det blir den första stora förändringen sedan den turkiska befolkningen röstade ja till att ge presidenten mer makt.

För några dagar sedan var jag i trakterna kring Svarta havet och åkte förbi staden Rize, där president Recep Tayyip Erdogan tillbringade sin barndom. En bit upp i bergen stannade vi till för att dricka lite av traktens te.

När vi kom in läste kyparen på oppositionstidningen Cumhuriyetets nätsida. Han slog snabbt igen datorn. Senare sade han att detta är Erdoganland och här visar ingen öppet vad de tycker. Framför allt inte efter folkomröstningen den 16 april då grundlagsändringen som ger presidenten mer makt röstades igenom med ynka 51,4 procent. En vinst utan självförtroende, kanske det allra farligaste resultatet för dem som kritiserat regeringen.

För president Erdogan behöver nämligen en viktig seger till innan han kan sitta lugnt som landets mäktigaste man: president- och parlamentsvalet 2019. I teorin skulle någon annan kunna vinna och ta över presidentpinnen.

Det är mycket lite som talar för att oppositionen kan skramla fram en tillräckligt stark kandidat tills dess, men med den svaga vinsten vid folkomröstningen måste såväl Erdogan som AKP vara på sin vakt. Gårdagens nyhet om att AKP sätter in en extrakongress redan den 21 maj, för att välja om AKP:s partiledare visar vart vindarna kommer att

blåsa. Att åter bli partiets ledare kommer tydligt att visa upp president Erdogan som landets ende ledare redan nu.

Vad har vi mer att vänta från Turkiet några veckor efter folkomröstningen?

Allt talar för att presidenten och dem han omger sig med kommer att fortsätta på sin redan inslagna linje. De första dagarna efter folkomröstningen skedde en del protester och ett dussintal greps.

I nästan samma andetag togs det beslut om att förlänga undantagstillståndet. Sedan avslog turkisk domstol oppositionens ansökan om att annullera omröstningen. I onsdags greps 9 000 poliser misstänkta för att vara anhängare av predikanten Fetullah Gülen som anklagas för att ligga bakom kuppförsöket förra sommaren.

Återkommande tal om att införa dödsstraff är också en flirt med vissa trogna anhängare. Brösttonerna mot Europa har fortsatt.

I veckan röstade Europarådets parlamentariska församling ja till att placera Turkiet under granskning på grund av demokratiska brister. Turkiet slog snabbt tillbaka och sade att det rörde sig om islamofobi. Beslutet kommer förstås att påverka samtalen om ett framtida EU-medlemskap, en fråga som troligen kommer upp när utrikesministrarna möts under fredagen.

Allt talar för att detta kommer fortsätta fram tills valet 2019.

Eller som kyparen i bergen runt Rize sade:

– Jag tror jag flyttar längre upp i bergen. Där sköter vi oss själva och allt som betyder något är vinden, snön och de riktiga björnarna bakom träden.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN FREDAG 28 APRIL 2017

“ Israeliskt flyg slog till mot Damaskus

En serie bränder och explosioner följde på torsdagsmorgonens israeliska flygattack mot Damaskus internationella flygplats. Enligt israeliska militärkällor var målet en depå för iranska missiler på väg till libanesiska Hizbollah.

Syriska rebellmedier filmade attacken mot flygplatsen, som rapporterades ha kommit bara timmar efter att iranska transportplan landat med en last av ballistiska missiler till Hizbollah. För ovanlighetens skull tog Israel omgående på sig ansvaret för angreppet, det tredje på kort tid mot iranska vapenleveranser.

Operationer av denna typ komplicerar Rysslands ömtåliga relationer till både Israel och den syriska regimen. Å ena sidan måste Ryssland samordna sina flygningar över Syrien med Bashar al-Assads generalstab. Å andra sidan måste ryssarna samtidigt hålla ständig kontakt med Israel som också flyger över Syrien.

Gemensamma rutiner och elektronisk utrustning förhindrar missförstånd över syriskt luftrum. Men syrierna är mycket missnöjda med detta. En beskyddare – som Ryssland utger sig för att vara – ska inte tillåta fienden att bomba den beskyddade, menar Assad-regimen.

I mars avfytrade Syrien, med eller utan ryskt tillstånd, luftvärnsmissiler mot israeliska stridsflygplan. Israels försvarsminister Avigdor Lieberman sade då att om Syrien fortsätter aktivera sitt luftförsvar mot israeliska plan så kommer det att förstöras.

En ny lag med skärpta sanktioner mot Hizbollah-milisen är på väg i USA:s kongress. Flera libanesiska politiker befinner sig i Washington i hopp om att förskona de libanesiska bankerna från repressalier.

Hizbollah kontrollerar Libanons president och halva dess regering. Dess milis är långt starkare än landets armé. Om den amerikanska lagen antas kommer alla företag och myndigheter som har minsta beröring med Hizbollah att svartlistas av USA.

Detta, säger libaneserna, skulle få plötsliga och dramatiska konsekvenser för landets ekonomi, som knäar under bördan av 1,2 miljoner flyktingar.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Marie Kide, 66, blev terrordådets femte offer

Läraren och kommunpolitikern Marie Kide från Trollhättan blev lastbilsattackens femte dödsoffer. Hon avled på morgonen den 28 april av skadorna hon fick i samband med dådet på Drottninggatan.

— Det är en jätteförlust, säger partikollegan Esther O'Hara.

Den 66-åriga Marie Kide har vårdats på sjukhus i södra Sverige för sina skador sedan terrorattentatet på Drottninggatan. Men hennes liv gick inte att rädda. Hon avled på morgonen den 28 april, uppger polisen.

Marie Kide arbetade som lärare och var Miljöpartiets ledamot i utbildningsnämnden i Trollhättan. På kommunens hemsida skriver Miljöpartiet i ett pressmeddelande:

”Det är med stor sorg som vi har tagit emot beskedet att vår älskade kamrat Marie Kide har gått bort efter att ha skadats mycket allvarligt under terrorattacken i Stockholm den 7 april. Marie lämnar ett stort tomrum efter sig, hon var en kvinna med stort hjärta och civilkurage. Vi saknar henne djupt. Våra tankar är med Maries familj i denna svåra stund.”

På Kronans skola där Marie Kide arbetade hölls en minnesstund under fredagen. Man hade även inrättat ett krisstöd för personalen och

skolbarnen. Rektor Djeno Mahic säger att dödsbudet är svårt att hantera.

– Det är alltid tungt att förlora en kollega men vi stöttar varandra och tar hand om våra barn på skolan, säger Djeno Mahic.

Peter Asp, informationschef i Trollhättans stad, berättar att det har funnits en viss beredskap inom kommunen för att Marie Kide kanske inte skulle överleva. Ändå mottogs beskedet om hennes död med bestörtning.

– Det är jättetragiskt. Våra tankarna går till familjen, hennes närmaste arbetskamrater och även hennes politiska kamrater. Det är många som är ledsna i dag, säger Peter Asp.

Familjen till den avlidna Marie Kide har bett om att få sörja i fred, men de har gett sitt tillstånd att publicera namn och bild på henne.

Även statsminister Stefan Löfven kommenterade dödsfallet.

”Det är med sorg jag tagit emot beskedet att ytterligare en person avlidit efter terrorattacken i Stockholm den 7 april. Jag tänker på de anhöriga och sörjer med dem. Attacken på Drottninggatan var ett fruktansvärt dåd. Målet med den här typen av attacker är att sprida skräck och hat. Regeringen fortsätter det viktiga arbetet för att motverka att vårt land ska utsättas för terrordåd i framtiden. Vi ska göra allt i vår makt för att människor ska vara trygga i Sverige.”, skriver han i en kommentar till TT.

Under riksdagens debatt om terrorism uppgav inrikesminister Anders Ygeman att regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap, MSB, i uppdrag att utreda hanteringen av terrordådet på Drottninggatan.

– MSB ska också dra slutsatser som kan vara adekvata om hur samhället i framtiden ska hantera en eventuellt större händelse eller flera händelser samtidigt, säger Ygeman.

Regeringen och Allianspartierna har också inlett förhandlingar om åtgärder mot terrorism.

Den 39-årige Rakhmat Akilov från Uzbekistan sitter häktad, misstänkt för terroristbrott. Han har erkänt att han körde lastbilen.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“ Fakta. De övriga fyra dödsoffren

11-åriga Ebba Åkerlund från Stockholm. Hon hade precis pratat med sin mamma på telefon när hon mejades ner av lastbilen.

69-åriga Lena Wahlberg från Ljungskile var i Stockholm på besök. Hon arbetade som lärare fram till pensionen.

41-åriga Chris Bevington var brittisk medborgare men bodde i Stockholm sedan tio år tillbaka med sin fru och barn. Arbetade på Spotify.

31-åriga Mailys Dereymaeker från Lembeek i Belgien blev terroristens första offer. Hon var i Stockholm för att möta upp vänner. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Domstol slår fast: Romer blev etniskt diskriminerade

Hovrätten fastställer tingsrättens dom om att elva personer i det så kallade romregistret ska beviljas skadestånd på vardera 30 000 kronor. Svenska staten hade valt att överklaga tingsrättens dom, men fick alltså avslag i högre instans.

— Det fanns ett behov att få en mer klagande dom och jag uppfattar att vi nu har fått ett klart besked, säger justitiekansler Anna Skarhed.

Hösten 2013 avslöjade DN att romer registrerades av svensk polis. Drygt 4700 personer från hela landet fanns registrerade, ett stort antal var barn.

Svenska staten har erkänt att fel har begåtts och har betalat ut ett skadeståndsbetalopp på 5000 kronor till de som registrerats i Skånepolisens romregister. Hittills har drygt 2800 personer beviljats ersättning, enligt Justitiekanslern (JK).

Elva av de drabbade valde dock att driva ärendet vidare och stämde staten via organisationen Civil Rights Defenders. De ansåg att summan var för liten i förhållande till den skada de har lidit av registreringen som baserades enbart på etnicitet.

I juni förra året fick de rätt i Stockholms tingsrätt som dömde svenska staten att betala skadestånd till dem på vardera 30000 kronor.

Domen överklagades till hovrätten av staten via JK Anna Skarhed.

På fredagen meddelade hovrätten att man fastställer tingsrättens dom. Beskedet mottogs med glädje av Civil Rights Defenders.

— Det är fantastiskt roligt och en viktig dom där hovrätten kom fram till samma sak som tingsrätten: att det är fråga om etnisk diskriminering. Den går helt på vår linje, säger John Stauffer, chefsjurist på Civil Rights Defenders.

Hur reagerar dina klienter?

— De är lättade och väldigt glada. Det har varit jobbigt för dem under hela den här processen. De vill lämna detta bakom sig och gå vidare.

Även Anna Skarhed är nöjd med domen och gör i nuläget bedömningen att staten inte kommer att driva ärendet till Högsta domstolen.

— Det fanns behov av att få en mera klagörande dom när det gäller de här ganska knepiga juridiska frågorna. Jag uppfattar att vi nu har fått en dom som ger bra och klara besked så jag är nöjd med att hovrätten uppfattar det på det här sättet, säger hon.

— Vi har tiden på oss, men såvitt jag kan se nu har jag svårt att tro att det skulle vara aktuellt för staten att driva det vidare till Högsta domstolen.

Hovrättsdomen innebär att JK kan fatta ett principbeslut om att alla romer som registrerades hos polisen kan få den högre ersättningen. JK har ännu inte tagit ställning till frågan.

— Just för dagen vill jag inte ge ett bestämt besked, säger Anna Skarhed.

Samtidigt framhåller hon att hovrätten pekar på att detta är ett exceptionellt fall som tar upp vilka konsekvenser

uppgiftsinsamlingen har fått för de elva berörda personerna. Det handlar inte om att hovrätten säger att ersättningarna ska vara högre.

— Det skulle möjligen vara en fråga i så fall som JK ska föra till Högsta domstolen, säger Anna Skarhed.

Om JK väljer att låta den lägre summan på 5 000 kronor kvarstå kan det innebära nya stämningar av staten.

Civil Rights Defenders ser dagens dom som ett pilotfall.

— Vi arbetar för att alla som utsatts för etnisk registrering ska få rätt till ersättning, säger John Stauffer.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“ **Fakta. Registrets avslöjande**

I september 2013 avslöjade Dagens Nyheter att polisen i Skåne hade ett register som innehöll omkring 4 700 personer. De flesta var romer, eller personer med koppling till romer. Omkring 1 000 av de registrerade var barn. Registret innehöll också uppgifter om 200 personer som inte längre levde.

I november 2013 konstaterade Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden (SIN) att registret stred mot polisdatalagen. Men man slog också fast att det inte enbart rörde sig om ett etniskt register eftersom flera personer registrerats på grund av misstänkt brottslighet eller släktskap med personer misstänkta för brott.

Utifrån SIN:s slutsatser bedömde sedan Justitiekanslern (JK) att alla vars personuppgifter fanns i registret hade rätt till ett skadestånd på 5 000 kronor för kränkning av den personliga integriteten. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Sverige hotas när Europa splittras

Kommentar Ett kvartsekel av fred och samarbete i Europa kan vara till ända. I stället avgör makt och militär styrka. Små länder som Sverige och Finland får allt mindre handlingsutrymme och riskerar att dras in i krig.

En så mörk klimatprognos för Europas säkerhet är alarmerande. Den kan lätt avfärdas som osannolik. Men för ett år sedan var det också osannolikt att britterna skulle rösta för Brexit och amerikanerna skulle välja Donald Trump till sin president.

Utöver britternas kommande utträde så försvagas EU av euroskeptiker till höger och vänster i andra medlemsländer. Utifrån pressas unionen av president Trump som inför franska presidentvalet hyllat EU-motståndaren Marine Le Pen.

Dessutom har Trump sått tvivel hos de 26 Nato-allierade i Europa – och hos Sverige och andra partner-länder till Nato – om hållfastheten i USA:s åtaganden.

Ryssland utmålar inte bara Nato utan numera också EU som sin fiende. I en rad länder rapporteras om ryska försök att påverka demokratiska val, senast i Frankrike. Den ryska annekteringen av Krim och krigföringen i Ukraina är nu inne på tredje året.

Till detta kommer risker i form flyktingkris och terroristattacker – som på Drottninggatan den 7 april. Vid ena änden av Drottninggatan ligger Riksdagen. Där ställde på torsdagen regeringens Försvars-beredning frågor om den europeiska säkerhetsordningen till fyra -experter.

Beredningen, där alla åtta riksdagspartierna ingår, ska lägga grunden för nästa försvarsbeslut som ska gälla åren 2021–2025.

Kan dagens institutioner som EU, Nato och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) klara trycket? Eller ska Europa åter falla sönder i skilda intressesfärer?

”Vi tar långa steg tillbaka till en tidigare ordning”, varnade Teija Tiilikainen, chef för Finlands utrikespolitiska institut. Hon syftade på Jalta-konferensen 1945 där stormakterna delade Europas småstater i öst och väst, en ordning som bestod till Berlinmurens fall 1989.

Dagens säkerhetsordning i Europa bygger på motsatsen: Alla länder har samma rättigheter. Grunderna är Helsingforsdeklarationen från 1975 som slår fast gränsernas okränkbara samt Parisstadgan från 1990 som ger alla länder rätt att välja sin säkerhetspolitik.

Dokumentet undertecknades av Sovjetunionen men har sedan 2007 motarbetats av den ryska Putin-regeringen som på seminariet pekades ut som det största hotet mot dagens ordning.

Sveriges ambassadör vid OSSE Fredrik Löjdquist sade att Ryssland på Krim och i Ukraina genom militär makt etablerat nya fakta på marken. Detta är inte en regional konflikt utan en systemkris för Europa som hotar alla länder – även Sverige.

Det går inte att skapa stabilitet utan Ryssland. Men det går heller inte att samarbeta konstruktivt med Putins Ryssland, slog den franske experten Fabrice Pothier fast. Han rekommenderade att Sverige och Finland att gå med i Nato för att minska osäkerheten i Östersjöområdet.

Finland har behållit både värnplikt och territorialförsvar samt sagt att landet håller öppet för att gå med i Nato. Teija Tiilikainen befarade att

Trump och Putin kan enas om att Nato inte ska utvidgas, vilket skulle öka Rysslands spelutrymme mot Finland.

Sverige kunde under kalla krigets neutralitetspolitik mobilisera en miljon medborgare i både militärt försvar och civilförsvar. Men totalförsvaret lades ner under det säkerhetspolitiskt vackra vädret i början av 2000-talet. I dag kan Sverige knappt utrusta 50 000 militärer, mindre än vad Håkan Hellström drar på en konsert på Ullevi.

I Natofrågan är riksdagen -kluven: fyra partier vill gå med (M, C, L, KD) och fyra partier (S, SD, MP, V) stå utanför. Men oavsett vad Sverige gör så har först Ryssland och nu också Nato-länderna fört fram nya förband till Östersjöområdet. Den militära aktiviteten ökar.

Sverige är Österjöns största strandstat men har i dag de lägsta försvarsutgifterna i området, räknat som procent av bruttonationalprodukten. I dag ligger de på 1 procent, att jämföra med kalla krigets sista år 1988 då regeringen Ingvar Carlsson (S) satte av 2,5 procent.

Om en del av experternas varningar för säkerhetspolitiskt oväder slår in så är det illa. En fungerande säkerhetspolitik bör skydda medborgarna också mot oväder och rentav storm.

Seminarier väckte outtalade frågor: hur ska Sveriges säkerhet ökas? Hur ska ett fungerande totalförsvar utformas? Vad måste det i så fall innehålla? Vad får det kosta? Hur ska det finansieras? När är det på plats?

I dag kan Sverige knappt utrusta 50 000 militärer, mindre än vad Håkan Hellström drar på en konsert på Ullevi.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Niklas Orrenius: Lätt att förstå om SD:s gräsrötter blir förvirrade

Fem år efter att Jimmie Åkesson proklamerade nolltolerans mot rasister kommer ständigt nya avslöjanden om SD-rasism. Inget tyder på att strömmen av hat kommer att avta.

För en dryg månad sedan fick Sverigedemokraterna i Halland en ny distriktsordförande. Länets riksdagsledamot Sara-Lena Bjälkö (SD) hyllade den nyvalda basen, som heter Susanne Larsen och kommer från Halmstad: ”Jag tror att hon blir en frisk fläkt som också kan skapa ro i ett oroligt distrikt”.

I tisdags avslöjade den granskande nyhetssajten ”Inte rasist men” hur den friska fläkten från Halmstad egentligen doftar.

”Muslimer är ondska och farliga”, har Susanne Larsen skrivit på Facebook. Hon anser att ett inbördeskrig pågår i Europa. ”Islam är djävulens påfund och vi låter hans lakejer ta över!”, skriver hon.

Hon kallar inrikesminister Anders Ygeman (S) och Fredrik Reinfeldt (M) för landsförrädare, och ”hoppas nästan” att Rysslands president Putin ”skulle vilja ta över styrspaken ett tag!!!!”

SD Hallands ordförande har även delat en text från en anonym rasistisk blogg med rubriken ”Somaliska invandrare fryser häcken av sig i Sverige – klagar friskt”. Bloggen beskriver det som positivt om

somalier i Sverige får brist på D-vitamin, eftersom det kan leda till ”dödfödda somaliebarn”.

”Vi får hoppas att kommande vintrar tilltar och blir så kyliga som 80-talets, så att somalierna verkligen fryser bort”, står det i blogginlägget som SD-politikern med en leende smiley lagt ut.

Hösten 2012 proklamerade parti-ledaren Jimmie Åkesson nolltolerans mot rasism: ”I vårt parti finns inget utrymme för extremister, rasister, rättshaverister eller andra med ett personligt behov av politiska eller privata utsvävningar”. Utretningsarbetet skulle ges högsta prioritet.

Men snart fem år in i nolltoleransens era kommer ständigt nya avslöjanden om rasism i SD-leden. Ulf Erlandsson, SD:s kommunalråd i Hässleholm, hann sitta på sin post i en vecka innan tidningen Expo i mars avslöjade att han spridit rasistpropaganda om invandrares ”låga IQ” jämfört med ”etniska svenskar”, samt att han gillat nazipodden Motgift. Erlandsson har nu lämnat partiet.

I vintras föreslog SD-politikern Jan Sohl i Dalsland att man borde sprida grisblod och slaktavfall från grisar ”överallt där muslimer samlas”. Syftet: att muslimerna skulle ”bli förbannade och attackera”, varpå man skulle kunna bruka våld eftersom ”då blir det självförsvar”.

I onsdags beslöt SD:s partistyrelse att utesluta Jan Sohl. Även SD Hallands ordförande Susanne Larsens uttalanden ska utredas, eftersom SD-ledningen ”ser det som framkommit som problematiskt”.

Jag har bevakat SD i över femton år, och sett en ström av ständigt nya människofientliga uttalanden. Ibland har de lett till uteslutningar – ibland har partiledningen sett mellan fingrarna (särskilt när det gäller högre upp i partihierarkin).

Varför fortsätter hatströmmen från SD-företrädare, trots nolltoleransen? Ett svar är att SD kör med dubbelkommando. Samtidigt som Jimmie Åkesson predikar nolltolerans, har han själv flera gånger pekat ut muslimer som ett hot mot Sverige.

”Frågan är hur det ser ut om ytter-ligare några decennier, när den muslimska befolkningen, om nuvarande takt håller i sig, har flerdubblats i storlek och många av Europas större städer, inklusive Malmö, med största sannolikhet har en muslimsk majoritet”, skrev Jimmie Åkesson i Aftonbladet 2009.

SD-ledaren fortsatte:

”Som sverigedemokrat ser jag detta som vårt största utländska hot sedan andra världskriget och jag lovar att göra allt som står i min makt för att vända trenden.”

Det är inte svårt att förstå om SD-gräsrötter blir förvirrade och undrar: Avskyr vi muslimer eller inte?

Det ärligaste svaret är kanske: ja, vi ogillar muslimer, men vi ska inte uttrycka vår avsky alltför passionerat. För då vill inte Moderaterna samarbeta med oss.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ **Brexit: Fyra knäckfrågor**

Skilsmäsoförhandlingarna mellan EU och Storbritannien inleds förmodligen i slutet av juni, efter det brittiska valet. Det är framför allt fyra tunga frågor som ska lösas.

1 Medborgares rättigheter. Vilka rättigheter ska EU-medborgare i Storbritannien och briter i andra EU-länder ha i framtiden? Här - väntas bland annat strid om hur länge människor från andra EU-länder ska ha bott i Storbritannien för att ha rätt att leva och arbeta kvar i landet.

2 Pengar och EU-myndighet. -Striden om pengar handlar om ett slags finansiell bodelning. Här kräver EU-sidan att Storbritannien ska betala motsvarande nästan 600 miljarder kronor för EU--åtaganden som landet redan har gjort som medlem, men regeringen i London anser att den summan ska vara betydligt lägre.

Framtiden för EU:s viktiga läkemedelsmyndighet ska också avgöras. Britterna vill att den ska ligga kvar i Storbritannien men EU-sidan anser att det är uteslutet. 22 EU-länder, bland dem Sverige, slåss redan om att få ta över läkemedelsmyndigheten.

3 Gränser. Flera komplicerade gränsfrågor (Irland, Cypern, Gibraltar) ska lösas. Särskilt besvärligt blir hur kontrollen av gränsen mellan EU-landet Irland och brittiska Nordirland ska skötas.

Enligt obekräftade uppgifter i brittiska Financial Times anser EU att ett enat Irland är en möjlig lösning, vilket London skulle uppfatta som en grov provokation.

4 Ny relation. EU vill i princip att tvisterna kring skilsmässan ska vara lösta innan förhandlingarna om ett nytt handels- och partnerskapsavtal kan inledas, men EU-ledarna går med på att sådana samtal kan börja när det gjorts tillräckliga framsteg i skilsmässosamtalen.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Hårdare tongångar inför skilsmässan

Tonen gentemot Storbritannien hårdnar inför de kommande förhandlingarna om Brexit. Trots att det finns spänningar på EU-sidan har de 27 länderna hittills lyckats hålla ihop.

En enda fråga står på dagordningen när stats- och regeringschefer från 27 av EU:s medlemsländer samlas i Bryssel på lördagen.

Toppmötet handlar enbart om Brexit. EU-ledarna ska klubba övergripande och gemensamma positioner inför de kommande skilsmäsoförhandlingarna med Storbritannien.

Sverige tycker att förslaget som ska diskuteras är bra, förklarade Stefan Löfven när han träffade EU-nämnden på fredagseftermiddagen.

– Det kommer att bli tufft, enormt tufft. Men vi ska möta det här samlat och vi ska ha en god ton gentemot Storbritannien, sade statsministern.

Efter lördagens toppmöte ska ännu fler detaljerade ståndpunkter utarbetas och klubbas när EU--ministrarna träffas den 22 maj. Sedan är EU-sidan beredd att börja samtalen. Någon gång efter det brittiska parlamentsvalet den 8 juni kan alltså förhandlingarna om skilsmässan sätta igång.

I utkastet till slutsatser inför lördagens toppmöte betonas att EU vill ha en god och nära relation med Storbritannien också i framtiden, men inför förhandlingsstarten har tonen från EU-sidan hårdnat.

I ett tal inför den tyska förbundsdagen på torsdagen varnade förbundskansler Angela Merkel Storbritannien för att hysa illusioner om att landet ska få särskilda förmåner av EU.

Svaret från Theresa May i London kom samma dag:

– Vi förstår att dessa förhandlingar kommer att bli tuffa, kommenterade den brittiska premiärministern.

Det handlar framför allt om de så kallat finansiella tjänsterna, där Storbritannien tydligen fortfarande hoppas att de brittiska bankerna ska få fullt tillträde till EU:s inre marknad. På den punkten står övriga EU-länder helt enade, men i andra frågor finns spänningar mellan de 27 medlemsstaterna.

Polen och flera länder i östra EU pressar till exempel på för att britererna så snart som möjligt ska tillåtas börja förhandla om ett nytt handelsavtal, och Sverige håller delvis med.

Den gemensamma EU-positionen är dock att själva skilsmässan måste lösas först, men en liten öppning lämnas.

När det har gjorts tillräckliga framsteg i skilsmäsoförhandlingarna kan förberedande samtal inledas om ett framtida avtal mellan EU och Storbritannien, heter det i förslaget inför lördagens toppmöte i Bryssel.

Brexit leder också till andra EU-interna strider. Vilket land ska till exempel få ta över EU:s läkemedelsmyndighet? Sverige och 21 andra medlemsstater har redan inlett en kamp om den prestigefyllda myndigheten, men frågan avgörs antagligen inte förrän sent i höst. En bitter batalj väntas också om hur hålet i EU:s budget som britterna lämnar efter sig ska fyllas, men den inleds inte på allvar förrän nästa år.

Hittills har ändå de 27 EU-länderna lyckas hålla ihop. Enhet! sägs ha varit det mantra som upprepats gång på gång under den gångna veckans många förberedande möten inför lördagens toppmöte.

EU vill inleda förhandlingarna om Brexit med en fråga som berör många människor: Vilka rättigheter ska EU-medborgare i Storbritannien och britter i andra EU-länder ha i framtiden?

EU slår fast att en överenskommelse om detta måste vara ömsesidig. Här väntas många strider, bland annat om hur länge männi-skor från andra EU-länder ska ha bott i Storbritannien för att ha rätt att leva och arbeta kvar i landet.

För närvarande kräver Storbritannien att EU-medborgare som ansöker om formellt, permanent brittiskt uppehållstillstånd ska ha bott fem år i landet. Innebär det att regeringen i London anser att till exempel polacker och svenskar som har arbetat eller studerat mindre än fem år i Storbritannien inte får stanna i landet efter Brexit? Det är en av många frågor där EU-sidan i så fall säkert kommer att ha en annan åsikt.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ **Kalifornien mobiliserar mot presidentens politik** ”

I Kalifornien mobiliserar Demokraterna för att sätta käppar i hjulet för -president Trumps agenda. Från Silicon Valley till Los Angeles försöker politiska aktivister skydda invandrares rättigheter, stärka miljöregleringarna och höja minimilönerna.

Tidigt på morgonen dagen efter presidentvalet i november samlades Demokraterna i Kaliforniens delstatsregering i Sacramento. På östkusten hade de flesta demokrater och liberaler gått till sängs deprimerade och uppgivna över USA:s framtid. Men i Kalifornien hade många suttit uppe hela natten för att smida planer på en effektiv motståndsrörelse.

Valdagen hade varit en katastrof för Demokraterna, men inte i Kalifornien. Här utökade Demokraterna en redan överväldigande majoritet i delstatsregeringen. Här fick Hillary Clinton tre miljoner fler röster än Donald Trump. Om det var någonstans i USA där Demokraterna kunde stå emot Trumps kontroversiella agenda så var det här, i USA:s största delstat.

Så redan den 9 november, när resten av USA yrvaket konstaterade att Trump blivit president, kablade Demokraterna i Kalifornien ut ett manifest som lade fram spelplanen för en liberal framtid för den amerikanska västkusten.

Kevin de León, talman för kongressen i Kaliforniens delstatsregering, skrev: ”Vi har aldrig varit mer stolta över att vara invånare i Kalifornien. Med en marginal på flera miljoner väljare ställde sig Kalifornien emot en politik som står för fördomar, rasism och kvinnohat. Landets största delstat och den starkaste drivkraften i vår nations ekonomi har visat att vi dessutom har det renaste samvetet.”

Strax därpå skickades samma meddelande ut på spanska, ett språk som talas av nästan hälften av delstatens 39 miljoner invånare. Kevin de León skrev:

”Kalifornien är och måste fortsätta vara en fristad för rättvisa och livsmöjligheter för folk från alla olika bakgrunder, oavsett hur du ser ut, var du bor, vilket språk du talar eller vem du älskar.”

Fem månader senare verkar det onekligen som om Kaliforniens demokrater menar allvar. Att besöka Kalifornien den här våren är som att komma till ett parallellt USA, där den politiska utvecklingen går åt ett diametralt motsatt håll än i Donald Trumps Washington.

Här samlar Demokraterna nu krafterna för en historisk motståndsrörelse. De är framför allt fokuserade på två stora frågor: klimatpolitiken och invandringen. Men även i dussintals andra politiska frågor har Kalifornien tydligt en annan agenda än republikanerna i Washington.

Här har Demokraterna nyligen beslutat att minimilönen ska höjas gradvis, till en nivå på 15 dollar, vilket är mer än dubbelt så högt som den federala nivån i dag. De har stärkt arbetarnas rättigheter gentemot arbetsgivare och röstat igenom de mest rigorösa lagarna i USA för

jämställda löner mellan män och kvinnor. hbtq-rättigheterna är bland de starkaste i landet, med robusta skydd från exempelvis diskriminering på arbetsplatser.

Delstaten har höjt skatterna för höginkomsttagare för att undvika långvariga problem med budgetunderskott och nyligen infört ett dussintal hårda klimatlagar och utsläppsregleringar. Inget mobiliserar delstatens demokrater så mycket som den nya presidenten.

– Vi var enade även mot Ronald Reagan och George W Bush, men inte på samma sätt som nu. Jag har aldrig tidigare sett en sådan djup avsky mot en president som jag ser nu gentemot Trump, säger Randy Shandobil, en långvarig demokratisk strateg i Kalifornien.

Det här har stor betydelse. Kalifornien är USA:s största delstat. Här bor omkring 40 miljoner amerikaner. Om det vore ett eget land skulle det vara världens sjätte största ekonomi. Sedan 2011 dominerar Demokraterna politiken.

Den mobilisering som pågår bland demokrater här just nu är en påminnelse om att det alltid pågår flera olika politiska berättelser samtidigt i USA. För amerikanska liberaler och progressiva verkar 2017 onekligen vara ett mörkt år, men i många delstater samlar man nu krafter för att försäkra sig om att Trump inte ska lyckas vända upp och ner på de politiska segrar som Demokraterna kammat hem de senaste åtta åren.

– Jag ser Kalifornien som navet för den här nya vågen av progressiv aktivism. Det är här vi påbörjar arbetet för att ta tillbaka kongressen 2018 och Vita Huset 2020, säger Kimberly Ellis, en stigande stjärna

bland Demokraterna i Kalifornien som generellt anses vara favorit för att bli nästa partiordförande i delstaten.

Ellis ser protesterna mot Trump som ett sätt att bygga upp en massiv motståndsrörelse inte bara i Kalifornien, utan över hela landet. Hon hoppas att de politiska och ekonomiska resurser som finns i Kaliforniens storstäder ska skapa svallvågor från kust till kust. Här finns nämligen något som Demokraterna generellt saknar i resten av USA: självförtroende.

– Kalifornien är gigantiskt. Och Demokraterna här är det största delstatspartiet i USA. Så vi har en hel del inflytande inte bara över Kaliforniens invånare utan hela landets politik. Vi kommer att använda vår politiska makt för att samarbeta med andra delstater som vill stå emot Trump, säger Kimberly Ellis.

Längs avenyerna i centrala Los Angeles ser man fortfarande affischer för Barack Obama, Hillary Clinton eller Bernie Sanders i vart och varannat skyltfönster. Banderoller ropar ut slagord för Black lives matter och feministiska organisationer. Det fladdrar fler regnbågsmönstrade prideflaggor än amerikanska flaggor. Enorma reklamtavlor längs motorvägen gör reklam för marijuana, som i praktiken avkriminaliserats i delstaten.

Många av Kaliforniens storstäder framstår som Donald Trumps värsta mardröm. Utanför butikerna längs Wilshire Boulevard i västra Los Angeles är de flesta skyltarna på spanska, koreanska eller persiska. I skolorna talar eleverna 92 olika språk. Det bor fler mexikaner i Los Angeles än i någon annan stad i världen, efter Mexico City.

När det är lokala val i Los Angeles i mars röstar väljarna med klar marginal för en rad nya klimatpolitiska regleringar och för subventionerade bostäder för låginkomsttagare och hemlösa. Borgmästaren Eric Garcetti blir omvald, efter en valkampanj där han mest av allt utlovat att vägra anpassa sig efter Donald Trumps politiska dagordning.

Garcetti har exempelvis avsatt 10 miljoner dollar för att finansiera juridisk hjälp till papperslösa och invandrare som hotas av utvisning. Han har även utlovat ambitiösa klimatpolitiska mål med nya regleringar av utsläpp och biltrafik. De flesta storstäder i USA går i samma riktning. 17 av landets 20 största metropoler styrs nu av demokrater. Tillsammans utgör de ett landsomfattande nätverk av storstäder med enorma politiska och ekonomiska resurser, där man inte tänker lägga sig platt för Trump.

Men även i delstatsregeringen i Sacramento har Demokraterna nu fullständig kontroll.

– Demokraterna dominerar numera totalt, med två tredjedelars majoritet i kongressen och en populär guvernör, Jerry Brown. Det innebär att det i princip är omöjligt för Republikanerna i delstaten att stoppa något som Demokraterna vill göra, säger strategen Randy Shandobil.

Sedan presidentvalet har många långvariga Kalifornien-bor börjat betrakta delstaten som en i princip självständig region. Francis Fukuyama, konservativ författare och forskare på Hoover Institute vid Stanford University, skrev nyligen i Politico: ”Kalifornien, där jag bor,

är i princip ett annat land än Trump-landet och kommer att genomföra sina egna lagar och miljöregler oavsett vad han säger eller gör.”

Samma dag som Los Angeles lokalval äger rum träffar jag Cary Jones, en välbärgad jurist för bostadsmäklare, utanför en vallokal. Han bär en knapp på kavajslaget där det står ”jag har röstat”.

– Det känns verkligen som att vi håller på att bli som ett eget land. Jag hoppas att Trump ställs inför riks rätt inom ett år, för jag är djupt oroad över hans invandringspolitik, klimatpolitik och en skattepolitik som bara gynnar de rikaste.

Det anses ofta kontroversiellt när delstater sätter sin egen agenda i opposition mot en sittande president. Men det är precis så det är meningen att USA ska fungera. USA:s grundlagsfäder var måna om att behålla maktdelningen i landet. USA:s författning utformades med målsättningen att ingen person eller institution ensam ska kunna göra alltför stora förändringar på kort tid.

Kongressen och Högsta Domstolen har satt käppar i hjulen för många presidenter, men även delstaterna kan stifta många egna lagar när det gäller exempelvis skatter, infrastruktur, skolor, klimatpolitiska regleringar och brottsbekämpning. I författningens tionde tillägg garanteras delstaterna självbestämmande. Texas och flera andra konservativa delstater gjorde allt de kunde för att stå emot Barack Obamas agenda när han var president. Nu är det Demokraternas tur att trotsa presidenten.

– Mest akut är invandringspolitiken, eftersom skadorna som kan åsamkas där är så omedelbara. Det handlar om familjer som splittras

och hela liv som vänds upp och ner. När det gäller klimatpolitiken har Kalifornien hårdare regler än de federala regleringarna i princip på varje område. Sen handlar det om att stå emot Trump i allt från sjukvården till skolpolitiken, säger strategen Randy Shandobil.

En dryg timme söder om Los Angeles ligger Santa Ana, en sydkalifornisk idyll med kroniskt försommarväder. På kvällarna fylls gatorna i den lilla stadskärnan av doften från mexikanska gatukök som säljer majstortillas med grillad bläckfisk för ett par dollar. Santa Ana är en liberal oas i det annars relativt konservativa Orange County, ett pärlband av välbärgade villaförorter och småstäder i palmkantade sluttningar mot Stilla havet.

Men sedan Donald Trumps valseger har det här varit ett skräckslaget samhälle. 70 procent av befolkningen är latinamerikaner och de flesta jag pratar med säger att de känner någon som är papperslös och lever i daglig skräck för att utvisas.

Sal Tinajero är en av lokalpolitikerna som arbetar för att tämja denna rädsla. Han tar emot i sitt rymliga kontor i stadshuset. På väggen hänger fotografier från hans möten med Barack Obama och Hillary Clinton. Från fönstret skymtar en betydligt större federal domstolsbyggnad, som ligger ett par kvarter bort, där flera juridiska slag väntar mellan delstaten Kalifornien och Donald Trumps politiska förslag.

– Jag ser så mycket rädsla nu. Många lärare hör av sig och berättar om barn som gråter i klassrummen, för att de är så rädda för att mamma eller pappa ska utvisas. Barnen är oftast födda här, men inte deras

föräldrar. De är så rädda att vde inte ens kan klara av skoldagen. Så kan det inte få fortsätta, säger Tinajero.

Han är nu en av de demokrater som leder motståndet mot Trumps invandringspolitik i Kalifornien. Sedan Trump tillträdde som president ägnar Tinajero de flesta vardagskvällar och helger åt att resa runt i Santa Ana för att hålla kvällsmöten där han informerar invånarna om sina rättigheter. Santa Ana är en så kallad sanctuary city, en fristad för papperslösa.

Det innebär att lokala myndigheter vägrar samarbeta med den federala myndighet som ansvarar för att gripa och utvisa papperslösa. Tinajero leder nu även en kampanj för att förvandla hela delstaten Kalifornien till en sanctuary state, vilket skulle göra det betydligt svårare för Trump att deportera delstatens miljontals papperslösa. I början av mars var Tinajero i Sacramento och höll ett tal inför Kaliforniens samlade kongress, där han lade fram argument för detta förslag.

– Jag skulle säga att det är 95 procents sannolikhet att det blir av. Det skulle i princip innebära att vi hjälps åt för att stoppa ett av Trumps viktigaste politiska initiativ, säger Tinajero.

Tinajero hoppas att andra delstater därefter kommer att följa Kaliforniens exempel och vägra samarbeta med Trump och de federala myndigheterna.

– I dag har Santa Ana förmodligen USA:s starkaste skydd för papperslösa och invandrare. Jag tror att hela Kalifornien är redo att följa oss. Det råder inget tvivel om i vilken riktning Kalifornien rör

sig. Sju av tio unga här kallar sig för progressiva. Man kan väl gissa vilken framtid det innebär, säger Tinajero.

Den största affärsgatan i Santa Ana är fjärde gatan, som här kallas Calle Quattro. Där är de flesta butikerna spanskspråkiga. Aurora, en kvinna i medelåldern som kom hit från den mexikanska regionen Guerreo som barn, står i solnedgången och säljer skivad mango med chilisås.

– Jag tackar Gud för att jag inte känner någon som deporterats. Varje dag ber jag till Gud att Trump ska få en insikt om vad han gör och börja bete sig mer som en människa, att han ska förstå att vi bara kom hit i förhoppning om ett bättre liv. Inte för att skada någon, säger hon.

Det var inte självklart att just Kalifornien skulle bli USA:s progressiva motpol till Donald Trump. I dag förknippar vi kanske Kalifornien med -liberala storstäder som San Francisco och Los Angeles, men delstaten är lika mångfacetterad och motsägelsefull som själva USA. Knappt två timmar öster om Hollywood ligger oljestäderna Bakersfield och Oildale, som kulturellt har mer gemensamt med Texas än Hollywood, med oändliga vidder av guppande oljepumpar och avenyer döpta efter lokala countrystjärnor.

I nordligaste Kalifornien finns en krans av excentriska kuststäder där en stor del av befolkningen tycks vara libertarianer som hatar staten i Washington, samlar på vapen och bygger -underjordiska bunkrar för att förbereda sig inför domedagen.

Södra Kalifornien var i sin tur själva födelseplatsen för den moderna högerens nya gräsrotsrörelse på 1960-talet, då antikommunister och

kristen höger enades bakom det republikanska partiets dåvarande ideologiska ledare, Barry Goldwater och Ronald Reagan, som blev guvernör här 1966 med ett radikalt konservativt budskap.

Kaliforniens självbild präglas av värderingar som historiskt sett har haft en naturlig hemvist i den amerikanska högern: en råbarkad individualism, en skepsis mot federal och centraliserad makt och en ivrig entreprenörsanda. Historikern Kevin Starr har skrivit om Kalifornien som väster om västern, ett landskap för nybyggare, pionjärer och drömmande visionärer som brutit sig fria från det förflutna och sällan varit intresserade av politiska lösningar som utgår från gemensamma investeringar.

Men i takt med att Kaliforniens vita, kristna familjer blev en allt mindre del av befolkningen började konservativa republikaner förlora politisk makt. På 1990-talet utspelades ett brutalt politiskt slag som många demokrater hoppas var en föregångare till den utveckling som nu sker över hela USA. Pete Wilson, en lokal republikan, blev guvernör i delstaten med en högerpopulistisk och enligt många kritiker öppet främlingsfientlig, agenda.

Wilson förespråkade lag och ordning, attackerade politisk korrekthet och ville se hårdare tag mot invandrare och papperslösa. 1994 fick Wilson igenom det kontroversiella lagförslaget Proposition 187, som kraftigt inskränkte rätten till välfärdstjänster för papperslösa i delstaten. Men lagförslaget stoppades i domstol, där det förklarades strida mot USA:s grundlag. Wilsons kontroversiella politik ledde till en kraftig motreaktion bland framför allt latinamerikaner, som ofta kallade honom rasist.

– Wilson använde samma retorik mot invandrare och papperslösa i Kalifornien som Trump nu använder nationellt. Det fungerade politiskt för Republikanerna på kort sikt. Men till slut skapade det en backlash som fick miljontals latinamerikaner över hela delstaten att bli politiskt aktiva för första gången, säger Tinajero.

Demokraterna kunde använda Wilsons kontroversiella agenda för att registrera nya väljare och skapa engagemang bland unga och etniska minoriteter. På sikt blev Republikanerna helt utslagna som parti i delstaten. I Kaliforniens yngre befolkning utgör latinamerikaner, asiater och svarta tillsammans en majoritet och de flesta avskydde Wilsons främlingsfientliga retorik.

I dag finns det dubbelt så många demokrater som republikaner i delstaten. I presidentvalet fick Clinton 62 procent av rösterna, mot 32 procent för Trump. Det är inte bara demokrater som delar denna analys. Jason Riley, på den konservativa tankesmedjan Manhattan Institute, varnade nyligen för att Donald Trump upprepade samma misstag som formade Pete Wilsons tid som guvernör i Kalifornien.

Enligt Riley var det just Wilsons högerpopulistiska idéer som fick Republikanernas stöd från delstatens latinamerikaner att kollapsa. I presidentvalet 1984 vann Ronald Reagan nästan hälften av latinamerikanska väljare i Kalifornien; i det senaste valet fick Trump bara stöd av 16 procent av Kaliforniens latinamerikaner.

Enligt Demokraterna har delstaten alltid haft en progressiv tradition, som de senaste decennierna har börjat ersätta den konservativa berättelsen om Kalifornien. Delstaten har länge varit en av de platser i USA där landets egalitära vision om social rörlighet faktiskt varit sann.

När The Economist häromåret listade de städer i USA där det var enklast att göra en klassresa fanns Kaliforniens storstäder på plats 1, 2 och 8.

Kalifornien har dessutom alltid varit beroende av den federala staten. Mycket av det som gjorde delstaten så rik och mäktig subventionerades av Washington, från det allmänna skolsystemet (som även inkluderar flera berömda universitet) till det omfattande nätverket av motorvägar och järnvägar, infrastrukturen för USA:s två största hamnar och inte minst det omfattande bevattningssystemet som förvandlade slätterna i östra Kalifornien från träskmark och öken till USA:s största jordbruksområde.

Samtidigt har den politiska vänstern ofta präglats av en otyglad energi som inte nödvändigtvis gynnat Demokraterna som parti. Kalifornien har länge varit en delstat som lockat till sig radikaler, bohemer och enstöringar, som inte känner sig hemma i traditionella politiska institutioner. Författaren Henry Miller planterade en stor anarkistflagga i strandsamhället Big Sur 1944 och sedan dess har norra Kalifornien etablerats som en samlingsplats för USA:s frisinnaade artister och vänsterradikaler.

I början av 1900-talet grundades en organisation i San Francisco med namnet The California progressives, vars värderingar påminner om tekniksektorn i dagens Silicon Valley, med en misstro mot såväl storföretag som en storskalig statsapparat. Under Demokraternas partikonvent förra året var Kaliforniens enorma delegation full av ilskna Bernie Sanders-anhängare som in i det sista försökte stoppa Hillary Clinton från att vinna partiets nominering. Det här är inte en politisk kultur där man rättar in sig i ledet och lyder partilinjén.

Men för den yngre generation demokrater som nu är på väg att ta över partiorganisationen är den spretiga och otyglade politiska kulturen en tillgång. Kimberly Ellis, som hoppas bli Demokraternas nästa partiordförande i delstaten, beskriver sig själv som en brygga mellan den vänsterfalang som stödde Bernie Sanders förra året och de pragmatiska mittendemokrater som föredrog Hillary Clinton. Hon vänder hellre blicken mot tidigare kampanjer av Barack Obama och Howard Dean, en uppstickare som skapade en energisk gräsrotsrörelse i Demokraternas primärval 2004.

– Det jag vill förändra är först och främst att vi måste sluta vara så försiktiga. Vi har i dag stor majoritet i kongressen och vi har guvernörs-sätet, så det finns en unik chans att få partiet att växa utanför storstäderna. Mitt mål är att etablera partiet även i konservativa delar av -Kalifornien och därmed skapa en grundplåt för den strategi som Demokraterna behöver över hela USA. Vi kan inte bara överge landsbygden, utan vi måste ha en långsiktig strategi som inkluderar hela landet. Vi måste återvända till grundläggande politisk organisationsarbete och prata om frågor som inkluderar alla. Jobb, ekonomi, sjukvårdskostnader, skolkostnader, säger Ellis.

Demokraterna ser helt enkelt Kalifornien som ett slags laboratorium där man kan prova på olika oppositionsmetoder mot Trump, som sedan kan exporteras vidare till andra delstater. Ro Khanna, som är demokratisk kongressledamot och representerar ett distrikt som innefattar stora delar av Silicon Valley, säger att hela partiet nu måste enas mot inte bara Trump utan mot -Republikanerna generellt.

– På 1990-talet kampanjade vi mot både Bob Dole och Newt Gingrich. Nu måste vi kampanja mot både Donald Trump och Paul Ryan. Vi

måste få Trump att förknippas med Ryans nedskärningar i välfärdsprogram och sjukvård.

Den 4 april röstade senaten i Kalifornien igenom Sal Tinajeros och Kevin de Leóns lagförslag om att göra hela Kalifornien till en frizon för papperslösa. Om även representanthuset i delstaten röstar för lagen kan den bara stoppas av guvernören Jerry Brown, vilket är osannolikt enligt de flesta demokrater här.

Därmed väntar nu en rad juridiska slag i Kalifornien, när det gäller framför allt invandringspolitiken och klimatpolitiken. Demokraterna rekryterade nyligen Eric Holder, som var justitieminister under Obama, som juridisk rådgivare för att förbereda sig inför konflikterna med Trumps administration. Guvernören Jerry Brown höll nyligen ett tal inför demokrater i San Francisco där han utlovade fortsatt enat motstånd mot presidenten.

– Vi har juristerna och vi har forskarna. Vi är redo för det här slaget. Vi är redo att vinna.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

“15 dollar ska minimilönen i Kalifornien höjas till. Det är mer än dubbelt så högt som den federala nivån i dag.

Fakta.

Delstaterna fungerar som en miniatyr av den federala regeringen i Washington, med tre grenar i regeringen: guvernören (delstatens motsvarighet till president), kongressen och Högsta domstolen.

De röstar in sina egna representanter precis som i Washington och Kaliforniens kongress har precis som i Washington två kammare, senaten och representanthuset.

Hela Kaliforniens delstatsregering sitter i Sacramento.

92 språk talas bland eleverna i Los Angeles skolor.

17 av 20 av USA:s största metropoler styrs av demokrater.

Den 4 april röstade senaten i Kalifornien igenom ett lagförslag om att göra hela staten till en frizon för papperslösa. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Kärnvapenhotet skapar ett läge världen aldrig tidigare skådat

Analys .Trots det uppskruvade tonläget kommer USA knappast att gå till militärt angrepp för att stoppa Nordkoreas kärnvapen-upprustning. I första hand ska man använda sig av diplomatiska medel, sanktioner och påtryckningar från Kina. Men kommer det att räcka?

President Donald Trump har uppenbarligen förstått att det låg mycket i vad Barack Obama inskräppte när de båda möttes vid maktskiftet i Washington i januari: Det är Nordkorea som blir den största säkerhetspolitiska utmaningen för USA under den närmaste tiden.

Den senaste veckan har såväl ordkriget som den militära spänningen trappats upp i området kring den koreanska halvön. Regimen i Pyongyang har testskjutit robotar och varnat för att man snart kommer att ha förmåga att nå amerikanska städer med kärn-vapenbestyckade robotar.

Trump administration har å sin sida hotat med att i Koreafrågan ”finns alla optioner på bordet”, vilket är amerikanskt kodspråk för krigshandlingar. Samtidigt har en stor örlogsflottilj med hangarfartyget Carl Vinson i spetsen och ubåten USS Michigan, utrustad med kryssningsrobotar, sänts till havet utanför Korea, som en påtryckning mot den nordkoreanske ledaren Kim Jong-un.

I en intervju med nyhetsbyrån Reuters sade Trump att ”det finns en risk för att det blir en stor, stor konflikt med Nordkorea, absolut”, men han betonade samtidigt att diplomati är att föredra före krig.

Det krävs ingen större fantasi för att se alla de katastrofala följderna av ett USA-angrepp på Nordkorea. Amiralen Harry Harris, chef för USA:s militärkommando i Stilla havet, förklarade för ett kongressutskott att USA visserligen har kapacitet att rikta ett förödande slag mot Nordkorea, men att det nordkoreanska svaret skulle vara minst lika förödande – för Sydkoreas tätbefolkade huvudstad Seoul och de USA-militärer som är stationerade i landet.

Dessutom inser militära planerare att det i praktiken ändå är omöjligt att slå ut Nordkoreas samtliga nukleära anläggningar och mobila missilramper. De flesta kärnanläggningar är förlagda i berggrum djupt under markytan, och är därmed osårbara för USA:s bomber.

Flera företrädare för Vita huset har signalerat att ”det finns inga bra militära optioner” för att komma till rätta med det nord-koreanska problemet.

Så vad kan då USA göra, om det nordkoreanska kärnvapenprogrammet, som blir allt mer omfattande för varje månad, inte går att stoppa med militära medel?

Enligt Trump vill USA lägga mer ansvar för Nordkorea på Peking, vilket var ett huvudämne under Trumps överläggningar med Kinas ledare Xi Jinping nyligen.

Också Kinas ledning är mer oroad än tidigare, och den fruktar att situationen kan trappas upp utom kontroll. Även Kina har viftat med sanktionsvapnet mot Nordkorea; om regimen i Pyongyang genomför flera kärnvapenprov kan de kinesiska oljeleveranserna till Nordkorea stoppas. Men Kina vill inte sätta ett alltför starkt tryck på sin granne; skulle regimen kollapsa befarar man att en flyktingvåg väller in i Kina.

Inte heller USA är ute efter att stöta regimen, vilket amiral Harris också underströk: ”Vi vill få Kim Jong-un att ta sitt förnuft till fånga,

inte att få honom på knä”. Det ska ske genom en kombination av militära markeringar, däribland ett tidigare lagd missilförsvar i Sydkorea, och nya sanktioner (som FN:s säkerhetsråd diskuterade på fredagen) mot Nordkorea.

Trumps strategi presenterades i veckan inför USA-senaten av utrikesminister Rex Tillerson, och den sades gå ut på att ”pressa Nordkorea att avveckla sitt nukleära och ballistiska missilprogram”.

I en intervju betonade Tillerson än en gång att USA inte söker ”regime change”, utan en kärn-vapenfri koreansk halvö. I det syftet, deklarerade Tillerson lite överraskande, är USA öppet för direktförhandlingar med Nordkorea.

Frågan som inställer sig är om denna nya USA-linje – en kombination av piska och morot – kommer att få Nordkoreas ledare att ändra på sin kalkyl. Det kanske kunde ha fungerat tidigare, när den kommunistiska diktaturen i Pyongyang tidvis använde sitt kärnvapen-program som ett förhandlingskort mot USA. Inte heller detta stoppade programmet, och Nordkorea har med tiden lyckats spränga minst fem atombomber.

I dag betraktar regimen däremot ett innehav av kärnvapen som en livsnödvändig avskräckning mot yttre hot mot landets säkerhet, som man knappast tänker göra sig av med. För varje lyckad eller misslyckad provsprängning ökar Nordkorea sin kärnvapenkapacitet. Enligt underrättelseexperter kan Nord-korea inom två-tre år ha tillgång till långdistansrobotar som kan nå den amerikanska kontinenten.

Då handlar det om ett existentiellt hot mot USA, vilket är ett läge världen inte tidigare har befunnit sig i.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Tjänstemän ska inte få ha burka ”

Militärer, domare och valförrättare ska inte längre få bära heltäckande klädsel i tjänsten. Det beslutade den tyska förbundsdagen med stor majoritet.

Förbundskansler Angela Merkel skapade rubriker när hon tidigare i vintras satte ner foten i den symboliskt laddade frågan om rätten att bära heltäckande klädsel i Tyskland. Inför ett tusental partivänner pläderade Merkel överraskande för att införa ett burkaförbud ”överallt” där det är juridiskt möjligt.

– Hos oss gäller: visa ansiktet. Därför är inte helkroppsbeklädnad önskvärt, det ska förbjudas, sade Merkel under kristdemokraternas partidagar i Essen i december.

Riktigt så långt går inte det förslag som den tyska förbundsdagen röstade igenom sent på torsdagskvällen. Den nya lagen innebär att vissa statliga tjänstemän inte längre ska få bära heltäckande klädsel i tjänsten, som exempelvis burka eller niqab. Lagen omfattar bland andra valförrättare, militärer och anställda inom rättsväsendet.

– Integration betyder också att vi är tydliga med våra värderingar och visar var gränsen går för vår tolerans mot andra kulturer, säger Tysklands kristdemokratiske inrikesminister Thomas de Maizière till den tyska tidningen Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Förslaget innehåller också en skrivelse om att människor ska kunna tvingas visa sitt ansikte för att identifiera sig, exempelvis i samband med val. Ett mer omfattande förbud mot helkroppsklädsel är inte förenligt med den tyska grundlagen, uppgav inrikesministern enligt tv-bolaget ZDF.

Regeringspartierna Kristdemokraterna (CDU/CSU) och Socialdemokraterna (SPD) röstade för den nya lagen, medan oppositionspartierna De Gröna och Vänsterpartiet Die Linke motsatte sig den. Kritiker anser att förslaget är populistiskt och innebär en utsträckt hand till krafter på högerkanten. Eftersom det saknas siffror över många personer i Tyskland som klär sig i heltäckande Burka är det ingen som vet hur många som berörs av den nya lagen.

Österrike beslutade nyligen om att införa ett allmänt förbud mot heltäckande klädsel som innehåller betydligt skarpare formuleringar än den tyska motsvarigheten. -Lagen träder i kraft den 1 juli och gäller alla som vistas på offentliga platser, även turister. Den som bryter mot lagen riskerar böter om 150 euro.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Fakta. Måste godkännas

Förslaget om förbud mot hel-täckande slöja för vissa tjänstemän röstades igenom med stor majoritet i den tyska förbundsdagen.

För att träda i kraft måste förbudet godkännas av förbunds-rådet, ett federalt organ som består av representanter från de tyska delstaterna. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Påven i terrordrabbat Egypten

Egypten. Påve Franciskus landade på fredagseftermiddagen i Egyptens huvudstad Kairo.

Syftet med det 27 timmar långa besöket är att försöka skapa försoning med den muslimska världen, efter en lång rad jihadistattacker mot kristna i landet.

Det handlar om en ”resa av enighet och broderskap”, sade påven till reportrar innan han klev av planet och kördes till en träff med president Abd al-Fattah al-Sisi.

Senare under besöket mötte påven den högste imamen vid det islamska lärosätet al-Azhar, sheikh Ahmed al Tayeb. Han väntades också – tillsammans med den koptiske påven Tawadros II – besöka den kyrka som utsattes för en självmordsattack i december i fjol, ett attentat som krävde 29 liv.

Säkerhetspådragen kring påven var extrema i ett Egypten där undantagstillstånd råder sedan två koptiska kyrkor utsatts för terrorbombningar tidigare i april. IS har tagit på sig dåden, som krävde 45 liv. Trots farorna färdades påven dock i ett vanligt fordon, samt i golfbil.

Egypten har den största kristna befolkningen av länderna i Mellan-östern.

TT-AFP “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Turkiets attack mot kurdiska mål kritiseras

Veckans turkiska artilleri- och flygattacker mot kurdiska mål i Syrien och Irak har mötts av skarpa protester från USA.

”Turkiets bombardemang har inte samordnats med oss och -sätter amerikanska soldaters liv på spel”, skriver utrikesdepartementet i Washington. USA säger sig vara ”djupt oroat” över utvecklingen. Att ländernas intressen i den aktuella stridszonen förr eller senare skulle kollidera var väntat.

USA har trupper i de syriska kurdernas zon vid gränsen mot Turkiet, där de tillsammans med kurdiska YPG bekämpar IS. Men YPG är enligt Turkiet en falang av terrorstämplade PKK, och Ankara har länge – förgäves – krävt att både USA och Ryssland bryter med rörelsen.

Under de turkiska attackerna i veckan dödades minst tjugo YPG-medlemmar, liksom ett antal PKK-män i norra Irak, men också sex kurder från den irakiska Peshmergamilisen, som är Turkiets allierade. Ankara bad på fredagen den Irakkurdiska regeringen i Irbil om ursäkt, och hävdade att man tvingats besvara kurdiska raketattacker mot turkiska baser.

De olika kurdiska miliserna bär den tyngsta bördan under kampen mot IS. Ryska och amerikanska ledare vet att utan kurderna skulle de behöva skicka egna soldater mot IS. Kurdernas växande goodwill hos stormakterna är mycket olustig för Turkiet, som tvingats nöja sig med en andraplansroll under kriget i Syrien.

President Erdogan är indignerad över att USA och Ryssland tillåter Iran att intervensera i Syrien samtidigt som Turkiet, med sin nittio mil långa gräns till Syrien, hålls i schack.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Erdogan hoppfull inför möte i USA

Turkiet. USA:s president Donald Trump gästas i mitten av maj av sin turkiske kollega Recep Tayyip Erdogan, som hoppas kunna vända blad i de ansträngda förbindelserna mellan de två Nato-allierade.

President Recep Tayyip Erdogan störs av att USA samarbetar med den kurdiska YPG-milisen för att bekämpa IS-jihadister i Syrien. Erdogan uppfattar YPG som en gren av bannlysta PKK i Turkiet. Det konkreta stöd som USA gett YPG i Syrien skadar, enligt honom, känslan av allians och partnerskap.

Relationen mellan USA och Turkiet stördes av en rad tvisteämnen redan under den förre presidenten Barack Obama. Erdogan uttrycker tillfredsställelse över att Trump verkar ”mer beslutsam”.

– Det finns fortfarande känsliga aspekter i våra bilaterala relationer som vi vill driva till den position vi önskar. Vi förväntar oss att våra amerikanska vänner bättre ska förstå hoten som vårt land står inför och visa den solidaritet som vi behöver, sade Erdogan vid Atlantiska rådets möte i Istanbul, enligt AFP.

En annan känslig fråga i de bilaterala förbindelserna är den i USA bosatte Fethullah Gülen, som Erdogan anser ligger bakom till det misslyckade kuppförsöket i Turkiet förra sommaren.

Turkiet har begärt honom utlämnad och agerat mot hans anhängare på olika sätt.

TT “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Lastbilsbossarna blickar mot börsen

När VW trucks & bus ska bli global världsledare hamnar de stora investeringarna framöver i andra världsdelar än Europa. Högsta chefen Andreas Renschler ser börsnotering som ett alternativ om bolaget vill växa snabbare.

Efter tio års utvecklingsarbete och över 20 miljarder kronor i investeringar lanserade Scania förra året sin nya lastbilsmodell. I Oskarshamn gjordes den enskilt största industrisatsningen på två decennier. Drygt två miljarder kronor investerades i bland annat nytt grundmåleri och karossverkstad.

Scania och dess systerbolag MAN i München ska fortsätta att investera i sina verksamheter, men det är inte i Europa som moderbolaget VW trucks & bus vill satsa de stora pengarna framöver.

– Vi har nyligen investerat i USA. Det är heller ingen hemlighet att vi tittar österut för att kunna bli starkare i Kina, säger Andreas Renschler, som har varit vd i två år sedan han handplockades från konkurrenten Daimler.

Andreas Renschler är på blixtvist i Stockholm. Han och Scantias vd Henrik Henriksson möter DN i samband med ett seminarium hos tysksvenska handelskammaren.

VW trucks & bus är Europas största lastbilsföretag, men siktar på att bli världens mest lönsamma och innovativa lastbilsföretag. Eller ”global champion” som det heter på koncernspråket engelska. Då är USA viktigt.

– Nordamerika är en av de största och mest lönsamma regionerna i världen. Men där går inte att sälja europeiska lastbilar. Regleringarna är annorlunda och fordonen måste vara utvecklade enligt amerikanskt koncept, säger Andreas Renschler.

Därför köpte VW trucks & bus förra året nästan 17 procent av amerikanska Navistar för motsvarande 2,2 miljarder kronor. Affären ska öppna för tekniska samarbeten mellan Navistar och MAN/Scania.

Frågan är om ambitionerna att växa hämmas av att Volkswagen har gigantiska kostnader kopplade till dieselskandalen med personbilarna. Andreas Renschler tillbakavisar det. Enligt honom klarar VW trucks & bus sina investeringar på egen hand.

Samtidigt väckte han för ett år sedan i en intervju med nyhetsbyrån Bloomberg tanken att börsnotera lastbilarna för att kunna växa snabbare.

– Det är ett alternativ, men inte prioriteringen nu. Den är att göra vår hemläxa; växa på områden där vi kan av egen kraft och att realisera samordningsvinsterna.

Vad skulle ändras med en börsnotering?

– Det handlar om att vid rätt tidpunkt ha tillräckligt med likviditet för att kunna delta i något där man behöver mer pengar. Oftast tar ju bolag in nya pengar i samband med sådant som rör tillväxtstrategin, säger Andreas Renschler.

VW:s lastbilsstrategi att bli världsledare handlar främst om att ha lokal närvaro med produktion och försäljning, inte om att exportera fordon. Därför är inte Andreas Renschler särskilt oroad över protektionistiska och antiglobala politiska strömningar.

– Det är ingen stor fråga för oss eftersom vi redan är på plats lokalt. Lastbilsbranschen har länge varit global i så motto att vi haft tillverkning lokalt medan komponenter skickats mellan världsdelarna, säger han.

Eftersom alla stora märken är i samma läge kallar Renschler frågan för ”neutral” – VW trucks & bus varken gynnas eller missgynnas på någon annans bekostnad.

När VW köpte Scania 2014 var oron på sina håll stor för vad det skulle betyda för verksamheten i Sverige. Sedan dess har antalet anställda och investeringar i Sverige ökat (se grafik ovan). Arbetet med samordningsvinsterna mellan MAN och Scania pågår.

– Synergierna ska framför allt tas fram på den industriella sidan, inte på marknadssidan, säger Scantias vd Henrik Henriksson, som sitter i styrelsen för VW trucks & bus.

Gentemot kunderna är Scania och MAN olika märken, vilket betyder att försäljning och service inte samordnas. Däremot ska det göras inom inköp och teknikutveckling.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se”

“ Fakta.

Andreas Renschler, född 1958, är vd för VW trucks & bus sedan 2015 samt ordförande i Scania och MAN. Han har tidigare haft ledande befattningar i Daimler. Renschler har ingenjör- och ekonomexamen.

Henrik Henriksson, född 1970, är vd för Scania sedan 2016. Han har haft ledande befattningar i företaget sedan 1999. Henriksson är civil-ekonom. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Experter dömer ut Trumps skattereform ”

Donald Trumps förslag om skattesänkningar ser ut att stå inför en tuff match. Kritiker från flera håll oroar sig för kraftigt försämrade finanser. Reformen ger inte alls den skjuts till ekonomin som Trump utlovar, enligt ekonomer som DN talat med.

Det har nu gått 100 dagar sedan Donald Trump tillträdde som president och hittills har många av hans löften inte infriats. Därför är det viktigt för honom att få igenom den skattereform som presenterades i veckan. Och ett förslag om sänkta skatter borde vara en ganska enkel match, kan man tycka.

Republikanerna har majoritet i båda husen i kongressen och är traditionellt varma förespråkare av lägre skatter. Men de omedelbara reaktionerna tyder på att Trump kan stå inför en tuff strid.

När finansminister Steven Mnuchin lade fram förslaget i veckan hördes besvikelse från alla håll. Marknaden reagerade negativt och tyckte att förslaget var alltför skissartat, republikanska budgethållare reagerar mot att skattesänkningarna är ofinansierade och demokraterna säger att de vägrar att förhandla med Trump om skatter så länge han inte har redogjort för sina skattedeklarationer.

Främst riktar kritikerna in sig på att skattesänkningarna är ofinansierade och riskerar leda till försämrade finanser. Dessutom gynnar de bara höginkomsttagare, säger upprörda demokrater.

I stora drag vill Trump ta ner bolagsskatten från 35 till 15 procent och sänka inkomstskatten så att ingen betalar mer än 35 procent. En sådan politik kommer enligt Trump-administrationen att sätta sådan fart på ekonomin att skattesänkningarna betalar sig själva. Det köper inte Robert Bergqvist, chefsekonom på SEB.

– Tittar man på skattesänkningarna till hushållen så gynnar de främst de som redan har det bra ekonomiskt ställt. Därmed får de ingen större konsumtionseffekt. I stället får de mer pengar till sparande.

Anna Breman, chefsekonom på Swedbank, är inne på samma linje.

– En skattereform i USA måste gynna de med lägre inkomster och medel-klassen om den ska ha någon större effekt på tillväxten. De här förslagen kommer att leda till högre budgetunderskott snarare än högre tillväxt, säger hon.

Inte heller den sänkta bolagsskatten räknar ekonomerna med får några större effekter.

– Jag tror inte att företagen kommer att öka sina investeringar och anställa fler på grund av skatte-reformen. De har redan gjort de investeringar och anställningar som de behöver, säger Robert Bergqvist.

Anna Breman konstaterar att stora bolag genom skatteplanering redan betalar ganska lite skatt i USA.

– Möjligen kan mindre och medel-stora bolag få en liten skjuts av en lägre bolagsskatt. Men jag är skeptisk till att den får några större effekter, förutom att budgetunderskottet ökar.

I Trumps förslag ingår också en tillfällig skattelättnad, oklart hur stor, för de företag som flyttar hem kapital till USA. Det kan få viss effekt, tror Robert Bergqvist.

– Samtidigt tror jag att många företag inte har kapital i utlandet bara för att komma undan skatt. En del placeras där för att de planerar att expandera i utlandet. Här skulle nog behövas ett mer tvingande förslag.

Han konstaterar att Ronald Reagans skattereform ledde till en kraftig ökning av statsskulden, men att den då låg på mycket lägre nivåer.

– I dag ligger den offentliga skulden på 105 procent av BNP. Det gör att manöverutrymmet för ofinansierade skattereformer är väldigt begränsat.

Skulle Trumps politik leda till en kraftig skuldökning är risken att räntorna på amerikanska statsobligationer stiger. Det i sin tur slår mot hushållen. I USA är det vanligare att hushållen har bundna bolån, som styrs av marknadsräntor. Blir räntan högre får därför medelamerikanen mindre pengar över att konsumera för.

– Därmed kan Trumps förslag få en åtstramande snarare än stimulerande effekt, säger Anna Breman.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ Fakta. Trumps förslag till skattereform

Sänkt bolagsskatt från 35 till 15 procent.

Minskat antalet nivåer för inkomstskatt från sju till tre. Den högsta skatten är 35 procent och den lägsta 10 procent.

Höjd möjlighet till standardavdrag men andra avdrag försvinner. Fortfarande ska dock avdrag på bolån och bidrag till välgörenhet kunna göras.

Avskaffad fastighetsskatt och sänkt skatt på kapitalvinster från 23,8 till 20 procent.

Avskaffad arvsskatt.”

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Läxan från Reagan och Bush: skattesänkningar måste betalas”

Ronald Reagan, USA:s president 1981–1989, är en ikon bland amerikanska republikaner. Ofta påstås att han visade att skattesänkningar betalar sig själva.

På senare tid har Lafferkurvan, som ska visa att dynamiska effekter räcker för att finansiera lägre skatter, tagits fram igen.

Upphovsmannen Arthur Laffer ritade den på baksidan av servett, men lyckades aldrig belägga sin tes. Ändå varar hans inflytande.

Men erfarenheterna från Reagans skattereformer, som påverkades av Laffer, visar att följderna lätt kan bli att inkomster och utgifter inte går ihop.

Till en början kan detta verka oproblematiskt, eftersom ökade budgetunderskott ger stimulans åt ekonomin. Det gör att tillväxten under några år går litet snabbare.

Men däremot växer inte skatte-inkomsterna på det sätt som man har hoppats. Det innebär att budgetunderskottet blir varaktigt, på ett sätt som i längden belastar ekonomin.

I USA:s fall är detta mindre märkbart än det skulle vara i många andra länder. Dollarn är en global valuta och en ökad amerikansk statsskuld kan täckas genom försäljning av statspapper som är gångbara i hela världen.

Detta betydde att även den republikanske presidenten George W Bush kunde göra ofinansierade skattesänkningar, i Ronald Reagans efterföljd. Även då uppstod stora underskott som tillfälligt gav ekonomin stimulans.

I längden blir följderna mer problematiska. USA har nu en hög statsskuld på över 100 procent av BNP och är beroende av Kina och andra utländska finansiärer.

Skattesänkningarna har inte höjt den långsiktiga tillväxten, men däremot bidragit till att öka den ekonomiska klyftan mellan de rikaste och mer genomsnittliga amerikaner.

Det gapet kommer inte att överbryggas av den skattereform som Donald Trump nu vill genomföra, i Reagans och Bushs fotspår.

Även denna gång finns stora luckor i finansieringen, som skyls över med tal om dynamiska effekter. Följden kan åter väntas bli ökade budgetunderskott och en stigande statsskuld.

Nu är dock läget annorlunda, så tillvida att USA redan är högt skuldsatt. Stimulansen från de ofinansierade skattesänkningarna behövs knappast, eftersom det ändå råder högkonjunktur.

USA behöver, utan tvekan, en skatte-reform. Både företagsskatterna och inkomstskatterna för individer är onödigt komplicerade och slår på ett ojämnt sätt.

Men om det ska rättas till måste vissa skatter höjas, samtidigt som andra sänks. Dynamiska effekter, som ingen på förhand vet storleken på, kan inte stå för finansieringen.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Äntligen känns elbilen mogen”

Är det här modellen som ska få fler att välja elbil? Volkswagen e-Golf med en räckvidd på 20 mil i verklig trafik?

När VW för tre år sedan presenterade en eldriven version av Golf var förväntningarna högt ställda.

Golf är VW-koncernens storsäljande modell på en rad marknader i världen. I fjol lyckades den till och med köra om Volvo V70 i Sverige och sluta som etta på tio-i-topp.

Men satsningen på elversionen gick inte hem, varken i Sverige eller på andra marknader, utom i Norge.

I fjol såldes endast 128 e-Golf i Sverige, en halvering från året före.

Den sannolikt viktigaste förklaringen var den korta angivna räckvidden på endast 19 mil. I praktiken betydde det som mest 15 mil.

VW har nu bytt ut batteriet mot ett nytt med högre kapacitet, men med samma yttermått. Det betyder att det fått högre energitäthet.

Med 36 kWh (kilowattimmar) har den angivna räckvidden förlängts till 30 mil. Samtidigt har elmotorn fått effekten höjd från 115 till 136 hästkrafter.

Det är lätt att trivas bakom ratten i e-Golf. Det ser ut precis som i en vanlig bil, bortsett från ett av huvudinstrumenten.

Ledljus fram och bak är standard, liksom autobroms som även reagerar för gående. Krocksäkerheten är på topp. Vidare ingår den största versionen av infotainmentsystemet som har en pekskärm på 9,2 tum. Det kan kompletteras med digitala instrument som kan anpassas på flera sätt, bland annat med kartbild i mitten.

En steglös automatlåda fördelar kraften till de drivande framhjulen. Som vanligt i en elbil känner man elmotorns fulla vridmoment direkt vid gaspådrag. Men någon sportbil, likt det laddbara syskonet GTE, är inte e-Golf. 0–100 km/timmen går på 9,6 sekunder. Toppfarten är 140 km/timmen.

Två laddsladdar följer med, en med vanlig kontakt och en med pistolhandtag för anslutning till kraftfullare laddstolpe. Det går också att ladda extra kraftfullt i CCS-stolpe. 30 minuter fyller batteriet till 80 procent.

Efter en vecka med e-Golf i Stockholmstrafiken kan jag konstatera att jag inte någon gång oroar mig för räckvidden. De flesta enkelresor är bara några mil. Man rör sig ledigt runt Storstockholm utan minsta ängslan.

Eftersom jag laddar hemma startar jag alltid med full el-tank.

Problem blir det bara om jag vill åka långt. Då gäller det att planera sin resa, att kolla var det finns laddstolpar efter färdvägen. Utbyggnad pågår för fullt.

Provveckan slutar med att jag på allvar funderar på om det nu inte är dags gå över till ren eldrift. De få gånger jag kör riktigt långt kan jag antingen ta besväret med att ta flera långa pauser för att ladda – eller hyra en vanlig bil.

e-Golf som bil har den vanliga Golfens alla styrkor. Som elbil vinner den på tystare gång och renare fotavtryck – bilen har ju inget avgasrör.

Bränslekostnaden är skrattretande låg – ett par kronor per mil.

Om 20 mil i verklig körning inte räcker för dig kan du kika på Renault Zoe med det nya stora batteriet, som klarar 40 mil eller vänta på någon av alla de nya modeller som är på gång – exempelvis Opel Ampera-e, som klarar uppemot 50 mil.

Men för de flestas vardagsbehov räcker e-Golfens 20 verkliga mil långt.

Lasse Swärd lasse.sward@dn.se “

“ Pris: 395 900 kronor.

Skattestöd: Ja, 40 000 kronor i premie. Reducerat förmånsvärde. Fri fordonsskatt i fem år.

Elmotor: 136 hk/290 Nm.

Batteri: 35,8 kWh.

Laddtid: 5–13 timmar beroende på typ av uttag och strömstyrka.

Snabbladdning: ja, CCS ger 80% på 30 min.

Prestanda: 0–100 km/tim 9,6 sekunder, toppfart 140 km/tim. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Grönt och tyst – vätgaståget kan revolutionera trafiken

Tyskland är först ut att testa världens första serietillverkade passagerartåg som drivs av vätgas. Dessa tåg släpper endast ut vattenånga och är ett miljövänligt alternativ till dieseltågen.

Att resa med tåg hör till de miljö-vänligaste transportsätten – åtminstone på de sträckor som är elektrifierade. I Tyskland liksom på andra håll i Europa saknar många regionala järnvägssträckor strömförsörjning och trafikeras därför av de betydligt mindre miljövänliga dieseltågen, som orsakar såväl miljö-farliga utsläpp som buller.

Men efter lanseringen av de vätgasdrivna passagerartågen Corodia Ilint får dieseltågen nu konkurrens. Ilints teknik påminner om den som används av bussar, lastbilar och personbilar där vätgas och syre i bränslecellsstackar kemiskt omvandlar energin från vätgas till el. Avgörande för att det ska fungera är det avancerade styrsystem som leder strömmen och lagrar överbliven energi i ett avancerat batteripack.

För utvecklingen står den franska tåg tillverkaren Alstom som ägnat två år att ta fram vad företaget beskriver som en revolutionerande teknik.

– Den allra största fördelen är att vi kan erbjuda en totalt utsläppsfri transport. Därtill kan vi även drastiskt reducera bullernivåerna med upp till 60 procent jämfört med dieseltågen, säger Jens Sprotte, Alstoms affärsutvecklingschef i Tyskland.

Hittills har två vätgaståg av typen Ilint tillverkats som prototyper vid Alstoms anläggning i Salzgitter utanför Hannover. De testas nu inför

den verkliga lanseringen som är planerad mot slutet av 2017. Först ut är omgivningen kring Bremer-haven i Nordtyskland där många tågsträckor saknar elförsörjning. Även Danmark, Nederländerna och Norge har visat intresse för tekniken.

Enligt Jens Sprotte är den största utmaningen nu att bygga ut infrastrukturen så att det finns tillräckligt med bränslestationer längs sträckorna.

– Utmaningen är att få energi-företagen att dra åt samma håll.

Teknologin är välbeprövad. Vi tror att det nu krävs några små steg i taget för att sedan kunna ta ett jätte-kliv framåt och göra tågtrafiken utsläppsfri, säger han.

Sedan tidigare har utvecklare i bland annat Japan och Kina experimenterat med att ta fram prototyper av vätgasdrivna tåg. Det har hittills bara skett med enstaka prototypmodeller eller spårvagnar som trafikerar kortare sträckor. Ilint blir först i världen med att ta fram serietillverkade vätgasdrivna passagerartåg som kan rulla längre sträckor. Fullt tankade kan de färdas mellan 600 och 800 kilometer i samma hastigheter som vanliga diesel- och eltåg.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Fakta.

Ilint är världens första serietillverkade passagerartåg som drivs av vätgas och kan färdas längre sträckor. Vätgastågen ger upphov till minimala utsläpp – endast vatten-ånga och kondenserat vatten släpps ut.

Vätgasen som används är en restprodukt från kemiindustrin som oftast bränns upp i stället för att återanvändas.

Vätgastågen går även betydligt tystare jämfört med de dieseldrivna tågen. Ljudet som uppstår kommer från friktionen mot rälsen och luftmotståndet. “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Vilka vikingar!”

- **Vildsinta krigare med horn på huvudet – eller?**
- **I dag öppnar ett nytt museum som visar vikingarnas verkliga liv.**

För tusen år sedan levde vikingarna i Skandinavien, på den yta som i dag är Sverige, Norge och Danmark. De bodde utmed kusterna och färdades över vattnet. Ordet viking sägs betyda just ”från viken”. I sina stora skepp kunde de ta sig fram över hela Europa – ja, ända bort till Asien i öst och Nordamerika i väst. Tack vare segel slapp de ro själva och kunde färdas längre än vad som tidigare hade varit möjligt. En del vikingar gav sig ut på plundringståg. De krigade, stal dyrbarheter och

blev fruktade världen över. Men alla människor som levde på vikingatiden var inte våldsamma krigare.

Perioden mellan år 750 och 1050 kallas för vikinga-tiden. Men det var inget som den tidens människor själva sa. Namnet hittades på i slutet av 1870-talet. Vikingatiden övergick till medeltid när människor slutade tro på asagudar och blev kristna.

Hemma på gården

Det var bara män som gav sig ut på plundringståg. Kvinnorna var kvar på gårdarna och skötte om dem. Eftersom det inte fanns någon

skola, var även barnen hemma. De hjälpte bland annat till att ta hand om djuren. Även männen kunde vara på land i långa perioder. Många var bönder och plundrade bara om de behövde extra pengar. Och ibland sköttes affärer på trevligare sätt.

Små sår, stor skada

På vikingatiden fanns ingen sjukvård. Skador och sjukdomar som är lätta att bota i dag var därför livsfarliga. Ett skärsår i fingret kunde leda till döden om det infekterades med bakterier. Hälften av alla barn dog före tio års ålder. För att föräldrarna skulle vara säkra på att någon kunde ta över gården ville de ha många barn. Men att föda barn var riskfyllt och ledde till många kvinnors död. Svält var också en del av vardagen, särskilt efter hårda vintrar. Några möjligheter att förvara mat fanns inte. Döden var ständigt närvarande i vikingafamiljerna.

Hade de horn?

En spridd myt om vikingarna är att de hade horn på hjälmarna. Det är inte sant. Hornen dök faktiskt upp flera hundra år efter vikingatiden. Under 1800- talet pryddes konstnärer hjälmarna med horn, för att vikingarna skulle se hjältemodiga ut. På opera och teater hakade man på. Men sanningen är att vikingarna inte ens bar hjälm särskilt ofta. Åtminstone inte järnhjälmar, som både var dyra och tunga. Vanligare var då smidiga läderhjälm. Att vikingar krigade med svärd är också en myt. Svärd var mest en status-symbol, inte något man använde i strid. Då var det yxa, pilbåge och spjut som gällde.

Hämnden är ljuv

Vad gjorde en viking som fick inbrott hemma? Det fanns ingen polis att ringa till. I stället fick man -försvara sig själv och sina ägodelar bäst man kunde. Då var det viktigt att ha starka kompisar och en stor släkt! Hämnd sågs som något viktigt och ärofyllt. Bråk mellan släkter kunde pågå i många år. En vanlig -lösning var att fortsätta slåss tills någon dog.

Äventyrlig åktur

I dag, den 29 april, öppnar Vikingaliv, ett nytt museum i Stockholm. Där kan besökarna ta en åktur, Vikingafärden, som skildrar ett äventyr bland 900-talets vikingar. Man kan också titta på en viking i naturlig storlek, som tagits fram med hjälp av dna från ett skelett. Tanken med museet är att öka kunskapen om vikingarna och hur de verkligen levde.

Text: Josefin Auer Illustration: Gunilla Kvarnström

3 frågor till arkeologen Mats Vänehem. Han är expert på vikingatiden och har skapat scenerna till åkturen på det nya museet.

Hur kan vi veta så mycket om människor som levde för tusen år sedan?

– På vikingatiden hade människor lärt sig att skriva. Tack vare runskriften får vi veta mycket, som vad människor hette och var de bodde. Dessutom betedde sig vikingarna förfärligt illa ute i världen. Därför har det skrivits mycket om dem. Sedan 1950-talet har arkeologer gjort stora utgrävningar, och därmed stora fynd.

Vilken är den mest spännande -utgrävningen du varit med vid?

– I Täby på 1990-talet hittade vi av en slump några gravar. Ett av skeletten var från en äldre kvinna. Hon hade ovanliga föremål vid sin sida som tydde på att hon hade varit speciell. Det visade sig att vi hade hittat Estrid, en mäktig vikingakvinna som finns omnämnd på flera runstenar.

Vad är intressant att leta efter nu?

– Man har börjat intressera sig mer för hur kvinnorna levde. Tidigare har männen stått i centrum, och arkeologer har mest letat efter vapen. Man har varit låst vid bilden av vikingen som en våldsam krigare. Men det fanns till exempel spåkvinnor, så kallade völvor. De ansågs ha koppling till gudarna och var mycket mäktiga. De mest fyndrika gravar som hittats har faktiskt tillhört kvinnor.

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Skärmtrötthet ökar försäljningen av riktiga böcker

Försäljningen av e-böcker i Storbritannien minskade med 17 procent förra året. Samtidigt flockades läsarna kring traditionella, tryckta böcker, som ökade med 9 procent till de högsta siffrorna på fem år. Brittiska The Guardian försöker förklara fenomenet med en allmän skärmtrötthet. Folk använder digitala skärmar så mycket att pappersböcker betraktas som en flykt undan dem. En annan förklaring kan vara att smarta mobiler numera är i var medborgares hand och att man inte gärna vill trassla omkring med en läsplatta samtidigt. Och e-böcker är inte lika frestande att läsa på mobilskärmen, tycks det. En analytiker som tidningen talat med påpekar också att en fysisk bok är – som han vackert uttrycker det – en ”disposable low-cost entertainment tool”. Det vill säga att det spelar mindre roll om man skulle råka glömma den på hotellet, tåget eller vid poolen.

Jonas Thente jonas.thente@dn.se “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“Nödvändigt om vår tid

Sverker Sörlin har skrivit en tät bok om vår nya tidsålder: ”Antropocen”. Anita Goldman reflekterar över människans förnekelse i en samtid som kräver andra tankebanor.

Naturen har upphört att existera. Det finns bara miljö, eftersom absolut allt på jorden är genomsyrat av mänsklig aktivitet och teknologi. Vi lever i ett *neoenvironment*, en teknosfär. Det är människans tid på jorden. Efter 12 000 år under Holocen är det dags för Antropocen, människans tidsålder. Antropocen är alltså namnet på den epok i jordens historia då människan är den dominerande geologiska förändringskraften.

Sverker Sörlin, professor i miljö-historia och författare till en rad banbrytande böcker om människa och miljö, har med ”Antropocen” skrivit en tät och alldeles nödvändig vetenskapshistorisk bok om vår nya tidsålder. Det är inte främst en bok om det vi kallar miljöförstöringen eller klimatpåverkan, utan en bok om hur människan har tänkt och tänker på jorden och sin plats på den. Ändå är det de få diagrammen som helt övertygar om dramatiken i det som kallas *Den stora accelerationen* och som kan sägas ha startat efter 1945.

Kurvorna har benämnts *hockey stick curves*. Man får tänka sig hockeyklubban liggande: ett hundra-tals år långt skaft med svag lutning, så det korta, uppåtstående bladet som visar den dramatiska vändningen under ett fåtal år-tioden. Vid 1900-talets mitt sticker kurvorna för såväl ”earth trends” som ”socio-economic trends” brant uppåt, ökningarna är

flera hundra procent. På allt: odlingsbar mark, bekämpningsmedel, gödnings-medel, befolkningsökning, transporter, förlust av tropisk skog, dammbyggen, pappersproduktion, koldioxid, urbanisering, transporter, temperatur. Allt.

Själva jordskorpan är numera skapad av människan. Dess lager innehåller legeringar, föroreningar, isotoper, städer, infrastruktur, ja snart sagt vad som helst som kommer att vara kvar efter oss. Ta bara spåren lämnade av krig och vapen. Sörlin citerar en artikel där ledande strateger beskriver hur tusentals miljarder skott har avfyrats i mänsklig-hetens historia och de flesta ligger kvar i mark och vatten:

”En triljon kulor har skjutits bara sedan andra världskriget. Man vet ganska väl hur kulorna sönderfaller. Blyet oxiderar och korroderar så att skotten lämnar fickor av blyminerale i jorden. Hela planetens yta har tusentals kulhål per kvadratkilometer, på land och i hav. I oräkneliga generationer kommer de geologiska spåren att bestå. När namn som Somme, Verdun, Dien Bien Phu, Aleppo har glömts bort och de människor vilkas liv offrades där inte längre är kända av någon kommer massmördandets molekyler fortfarande att öda stilla genom jordskorpanns översta skikt som en signatur för det vi ännu kallar mänskligheten”.

Men antropocen är inte ett annat ord för miljöförstörelsen tid, utan ett mycket vidare försök att formulera och analysera det paradigmskifte vi nu lever mitt i. Medan kultursfären är besatt av i detta sammanhang perifer identitetsfrågor och den politiska sfären av i detta sammanhang perifer terrorism, rör vi oss, som mänsklighet, in i ett kvalitativt nytt stadium:

”Jorden och alla dess invånare, människorna bland dem, är på väg att övergå till ett självförvaltande stadium där gränserna mellan jord, liv, mänsklighet och andlighet alltmer tonar bort ... Det finns ingen tydlig gräns, inte heller något som står över något annat. Buddhistiskt tänkande har liknande inslag, liksom hinduistiskt, med dess föreställning om Brahman, världsjälen.”

Så har den moderna människan gått varvet runt, hon som stormade ut ur gudsberoende för att bli en självständig agent i en gudlös värld. Nu är vi tillbaka i allts absoluta beroende av allt annat, Sörlin nämner post-humanismen, som söker det gemensamma hos allt levande. ”Antropocen utför ett arbete: genom att etablera en gräns, mellan före och efter människans herravälde, upplöser det andra gränser. Mellan kultur och natur, mellan människor och annat levande, mellan naturvetenskap och humaniora. Poängen med att leva i antropocen, är att alla varelser delar samma öde – att tvingas till självförvandling.”

Moderniteten byggde på idén om vetenskapliga framsteg, på en bejakelse av förändring och en ständigt bättre (större, snabbare, rikare, friare) framtid. I detta var naturen, skriver Sörlin, den lojala tillhållaren av grundvillkoren, råvarorna, energin, och tyst mottagare av avfallet. Politiska åskådningar från höger till vänster vilade på denna förståelse. Denna premis har alltmer råkat i kris. Tidsförståelsen är nu omvänd: misstron riktas mot framtiden och löftena hämtas i stället från det förflutna.

Sörlin kallar de bakåtsträvande rörelser som just nu växer sig starka för resursnationalism och resurs-populism. Att människor och samhällen skrämda söker tillflykt i förnekelse och i det förgångna i

denna nya planetpolitiska era är inte så konstigt. Kanske är de strömningar vi så bekymrar oss för i dag bara krusningar på ytan, det stora accelerationssamhällets dödsryckningar, inför den nödvändiga självförvandlingen.

Sverker Sörlin är medarbetare i DN. Hans bok recenseras därför av författaren Anita Goldman, aktuell med boken ”Jerusalem & jag”.

Anita Goldman “

“Sverker Sörlin ”Antropocen. En essä om människans tidsålder”
Weyler, 228 sidor 2

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Därför vill nära en halv miljon människor flytta till ett träsk mitt i Europa

Nästan en halv miljon människor vill flytta till en sumpig träskmark mitt i Europa. DN:s *Måns Mosesson* och *Anders Hansson* följer med till Liberland, där missnöjet över skatter, invandring och byråkrati flyger fritt.

Havet ligger blankt utanför strandpromenaden, solen har börjat sjunka över Visby.

Det är en förtrollande vårväll.

Uppe i sin lägenhet, vid en av ringmurens östra portar, sitter Joakim Jacobsson och lägger ut texten om att riket håller på att gå under.

Han säger:

– Sverige ska alltid vara så bäst i klassen. Vi ska tydligen bara packa det här landet med flyktingar, som man kallar dem. Man kollar inte ens upp om de har giltiga asylskäl, det är enbart godhetspolitik som styr.

Joakim blir full i skratt när han berättar, så skruvat är läget i landet just nu, tycker han.

– Sverige kallas ju för Absurdistan, det är inte konstigt att Donald Trump pratar om oss som ett varnande exempel. Vi har en väldigt dålig

skola, folk får föda barn i bilen, vi har en polis som inte fungerar. Snart spricker bostadsbubblan också, och när anhöriginvandrarna kommer hit ska även de gå på bidrag. Jag tror att vi kommer att falla snart, precis som romarriket.

De senaste åren har en tanke slagit rot hos Joakim.

Han vill inte länge längre leva under det svenska majoritetsförtrycket, hela tiden förlöjligas av den humanitära stormaktens statsapparat.

Han vill, kort sagt, inte längre känna sig utanför.

– Polariseringen är inte hälsosam för någon. Jag tror inte på att försöka samsas längre. Varför ska vi hålla på och rösta emot varandra och bli ovänner? Det är bättre att vi i harmoni lämnar varandra i fred.

På internet har Joakim hittat ett alternativ.

Ett nytt land, nya möjligheter, en plats där han kan bosätta sig bland likasinnade.

Det fria landet.

Liberland.

Längs floden Donaus västra strand, mitt emellan Kroatien och Serbien, ligger en sumpig träskmark, full av popplar och pilträd. Här bökar vildsvinen ensam bland myggen, områdets enda mänskliga åverkan

är en nedgången jaktstuga, ett ruckel som ingen längre minns vem som har byggt.

När lokalbefolkningen till äventyrs pratar om den sju kvadratkilometer stora våtmarken kallar de den för Gornja Siga.

Det är en rätt snårig historia, rent diplomatiskt.

Länge ansågs Donau utgöra den naturliga gränsen mellan de två regioner som skulle bli Kroatien och Serbien – men i och med industrialiseringen grävdes den snirkliga floden om och rätades ut för att underlätta för handelsfartyg. Resultatet blev att kroatiska landmassor hamnade på den serbiska sidan om floden och vice versa.

Efter kriget i det forna Jugoslavien blev detta faktum en del av ländernas såriga gränskonflikt – Serbien pekade på ett nyskrivet avtal från 1998 som gav dem rätt till de kroatiska lerdynerna. Kroatien, som hade förlorat tio gånger mer landmassa, åberopade de gamla gränsdragningarna.

Om Kroatien erkände Gornja Siga som sitt, skulle de också indirekt acceptera att de betydligt större bitarna land på den serbiska sidan inte längre tillhörde dem. Och Serbien var naturligtvis mer intresserade av att behålla de landmassor som vunnits än att kämpa för Gornja Siga.

Varför våtmarken i stället glömdes bort av båda länderna, växte igen, blev ett ingenmansland.

Samtidigt letade en tjeckisk lokalpolitiker efter ett område varifrån han kunde starta en ny politisk rörelse.

Vit Jedlicka var 31 år och karriären i det libertarianska partiet Fria medborgares parti hade gått i stå, han hade hamnat som fjärde man på deras lista i det senaste valet, de hade bara fått en stol i parlamentet.

Jedlickas politiska drivkraft hade alltid varit motståndet mot den ständigt svällande staten, den som nära på hade trasat sönder hans familjs liv under uppväxten.

Hans far hade varit en strävsam entreprenör som byggde bensinstationer – men när den tjeckiska centralbanken chockhöjde räntan 1997 fick hans kunder svårt att betala sina skulder och företaget gick omkull.

Det var en oförrätt som Jedlicka aldrig skulle förlåta statsapparaten.

Han sökte ett vitt ark, en plats där han kunde skapa ett helt nytt land, fritt från klåfingriga byråkrater, fritt från skattetvång.

Han hittade Gornja Siga på Wikipedia.

I en artikel som listade så kallade terra nullius-områden, landytor på jorden som ingen stat gjort anspråk på, nämndes flodbanken vid Donaus västra strand.

Jedlicka satte i gång genast.

Han skissade upp en flagga: ett träd som symboliserade rikedom och överflöd, en fågel som stod för frihet, en sol för kraft och energi. Denna vapensköld placerades över en gulsvart fond – gult för klassisk liberalism, svart för systemmotstånd.

Så körde han de åtta timmarna från Prag ner till träskområdet, satte flaggan i den leriga marken och lät sin flickvän och en kompis välja honom till president över Liberland.

Det var den 13 april 2015 och han hade just blivit härskare över ett rike som noga räknat inte fanns.

Men som likafullt snart hade nästan en halv miljon intresseanmälningar om medborgarskap.

Precis två år senare sitter René Malmgren, en piratpartist från Lund, i en buss som skumpar fram genom den serbiska landsbygden.

Liberland firar tvåårsdag och bussen är full av missnöje.

Här sitter en tjeckisk kemist, en österrikisk arkitekt, en holländsk byggnadskonstruktör och en rysk riskapitalist, bara för att nämna några – de är kring femtio man allt som allt.

Någon är övertygad om att invandringen håller på att knäcka Europa, en annan menar att bankväsendet är korrupt, en tredje vill placera sin förmögenhet i en jurisdiktion med frivillig skatt, en fjärde vill ta sina droger i fred, en femte är sur för att man snart inte får röka ens på uteserveringarna i hemlandet längre.

De har alltså alla sina anledningar att vilja bygga upp ett nytt land.

För Liberlands svenska representant René Malmgren, som till vardags programmerar säkerhetssystem åt företag, är det viktigaste att komma undan det svenska övervakningssamhället.

Det har bara gått några dagar sedan en terrorist mejade ner oskyldiga människor med en lastbil i Sveriges huvudstad, och redan pratas det om ökade befogenheter för myndigheterna att övervaka sina invånare.

Det här skrämmer René lika mycket som terrordådet i sig.

– För mig är friheten viktigare än liv. Jag vill inte tillbringa mitt liv i ett fängelse, med en kamera som hela tiden övervakar vad jag gör.

I ryggsäcken som René Malmgren har ställt mellan sina ben ligger en hemmagjord router som han ska presentera inför de andra i sällskapet i morgon. Inga underrättelsetjänster i världen ska kunna penetrera dess brandvägg och snoka efter data.

– Vi leker med elden. När vi ger staten befogenheten att övervaka narkotikahandel på nätet så ger vi dem även möjligheten att stänga ner en misshaglig bloggare. Människor har rätt att vara i fred, va.

En röst hörs över bussen.

– Var är presidenthustrun?

Vit Jedlicka går i bussens mittgång och letar efter sin fru. Presidenten är som alltid prydligt klädd, även om delegationen nu är på väg ut på äventyr: pressade chinos och blå kavaj, på slaget det gulsvarta Liberland-emblemet.

För att vara någon som förordar en minimal stat så har Jedlicka en tydlig fäbless för all den fernissa som anstår ett land: han är barnsligt förtjust i att kalla personerna han omger sig med för ambassadörer eller ministrar, inför dagens ceremoni är stora flaggor nedpackade och i hans ficka ligger ett pass utfärdat i Liberland – naturligtvis oanvändbart i den gränsstation som bussen just har passerat, där han i stället visade upp ett alldeles vanligt id-kort utfärdat inom EU.

Hur som helst, presidenten har den här förmiddagen större bekymmer än att han just nu inte kan se var hans fru sitter.

Sällskapet har nämligen ingen båt.

Liberlands tvåårsjubileum har planerats länge och väl och festens själva mittpunkt skulle vara den snabbgående lustjakt som Jedlicka hade hyrt av ett ungerskt rederi.

I den skulle hela delegationen färdas ner längs Donau, tills de nådde Liberlands stränder.

Var det tänkt.

– Rederiet hörde av sig för ett par dagar sedan och meddelade att de hade annullerat bokningen, berättar presidenten. Inte bra. Men vad kan jag göra?

Jedlicka är övertygad om att det är den kroatiska polisen som ännu en gång försöker sätta stopp för hans storslagna planer – knappt hade han hunnit sätta flaggan i leran på Gornja Siga för två år sedan innan såväl Kroatien som Serbien reste ragg. Den serbiska regeringen lät meddela att de betraktade hans nya nation som ”trams”, Kroatien började genast patrullera området och lät gripa dem som landsteg i träsket.

– Det är polisen som har ringt till rederiet och utövat sin makt, säger han nu. Men det är inget nytt, vi lever ständigt under politiska påtryckningar.

Så skrattar han, ett på samma gång upproriskt och förtjust skratt.

Det är kul att kämpa i motvind.

Bussen svänger in på en grusväg och suckar till.

De har stannat vid Carda Cod Carina, en bitig vägkrog i den lilla serbiska byn Bezdan. Att få statsbesök – må så vara från ett land som egentligen inte finns – är uppenbarligen veckans begivenhet: René Malmgren och de andra som väller ut från bussen omringas genast av spelmän med dragspel och fiol, en servitris i hårt manglat förkläde springer ut med en bricka päron-brännvin till delegationen.

– Vilket oerhört varmt välkomnande, utbrister Thomas D Walls, en amerikan från Florida med torrfrasig skinnjacka över svart Liberlandtröja.

Walls är högt betrodd inom det liberländska statsskicket, ty han är en av dem i regeringen med störst diplomatisk erfarenhet, även om erfarenheterna i strikt mening inte alls är särskilt diplomatiska.

Under några månader på 90-talet var Walls reseadministratör på den amerikanska ambassadens filialkontor i Berlin, han planerade konferenser och fixade hotellrum, bland annat bokade han en limousin åt tidigare utrikesministern Henry Kissingers fru.

På dessa meriter har han nu utsetts till Liberlands utrikesminister.

Liberland har kontakt med flera andra antietablissemangsrörelser runt om i Europa – bland annat med den italienska populististen Beppe Grillo, som har inhyst Liberlands ambassad i sina lokaler i Genua, presidenten för sin del talar gärna om att han är bekant med den tidigare Ukip-ledaren Nigel Farage, som drev Storbritannien mot Brexit.

Just nu ligger dock allt diplomatiskt fokus på USA.

Thomas D Walls menar nämligen att han har goda känningar in mot Donald Trumps administration. Hittills har ingen stat erkänt Liberland, men Walls tror att USA:s nyvalda president förstår ett och annat om frihet.

– Trump tror också på självbestämmanderätt, han förkastar centralstyre och byråkrati. Han har bra instinkter för affärer, så han förstår nog vad vi försöker göra – ett land baserat på fri marknad, låga skatter, få regleringar.

Ur sin ficka tar Walls upp vad som ser ut som en liten parfymflaska, fylld med en trögflytande ljusbrun vätska, så kallad e-juice. Han fiskar upp en pipett och droppar lite nikotinsaft med whiskeys smak på sin tunga.

– Jag imponerades av Trumps förmåga att tala direkt till folket, fortsätter han. Han väckte en känsla till liv: invandrare tar våra jobb, Amerika är fallet, ingen vågar säga god jul längre. En gång i tiden var vårt land fantastiskt, men inte nu längre.

Nu gäller det att utnyttja de kontakter som finns in till världens mäktigaste regering: Liberlands ambassadör i Polen är förläggare och har givit ut en av Trumps böcker, en amerikansk liberländare säger sig vara god vän med Trumps nyutnämnda bostadsminister, Walls själv berättar att han har uppvaktat Paul Teller, rådgivare åt den amerikanska presidenten. Dessutom: i januari var tjugo ombud från Liberland på plats när USA:s nyvalda president höll sitt installationstal i Washington DC.

För att knyta allianser krävs fotarbete.

– Trump är oförutsebar, säger Thomas D Walls. Det ger mig hopp.

Alldeles nedanför krogens uteservering slingrar sig Donau fram.

Medan de andra i delegationen äter friterad fisk och dricker Liberlands egen ale – ”en öl med smak av frihet” – så kånkar president Jedlicka ner bräddor till vattenbrynet.

Han balanserar ner i en liten jolle och lägger plankorna tvärs över båten, så att de blir till provisoriska bänkar – nu gäller det att trolla från knäna och skapa så många sittplatser som möjligt.

Bredvid jollen guppar en sliten plåtskuta som en brittisk liberländare har kommit över för knappa 30 000 kronor och snabbt låtit frakta hit på trailer.

Av de storslagna planerna på en snabbgående lustjakt blev det till sist det här: två småbåtar med utombordare. Merparten av dem som har rest hit – många långväga ifrån – kommer alltså inte att få plats att åka med längs floden till Liberland.

– Jag kan inte göra så mycket åt det, ler presidenten – hans mockaskor är alldeles geggiga av lera – innan han ber sin delegation att komma ner till stranden och samlas.

Nu ska medborgarskap delas ut.

Om Liberland har en reell politisk kraft så ligger den just i det faktum att väldigt många uppenbarligen är missnöjda med hur Europa och världen ser ut just nu, och att de genom internet har hittat varandra och kunnat bygga utomparlamentariska maktbaser.

Efter bara någon vecka hade nästan 200 000 personer fyllt i det formulär på Liberlands hemsida som indikerar intresse för landet. Nu, två år senare, är antalet nästan en halv miljon.

Dels är det teknikintresserade personer, mestadels män, mestadels libertarianer, som har tröttnat på skatter, invandring, överstatlighet.

Men påfallande många anmälningar kom från områden som presidenten knappast hade förutsett.

88 000 egyptier. 39 000 algerier. 22 000 marockaner. 10 000 syrier. 6 000 palestinier.

Ingen av dem står dock på den blöta stranden i Serbien när presidenten plockar upp sin diplomatväska – en datormapp med guldfärgade bokstäver – och tar fram certifikaten för de personer som den här gången ska få äran att bli medborgare.

I stället går en grafisk designer från Nederländerna fram, en av få kvinnor som är här som annat än tålmodiga flickvänner. Hon höjer sin hand och börjar svära sin trohet till världens friaste land – medborgarskapet är en belöning för att hon har designat en så fin Liberlandströja.

Jag frågar utrikesministern varför urvalet av medborgare ser ut som det gör.

– Jag förstår att Liberland representerar en strimma hopp för någon från Egypten eller Syrien, säger han. Vem vill leva under religiöst eller

militärt förtryck? Men tyvärr har det visat sig att många av dem inte förstår våra idéer.

Han berättar att president Jedlicka tidigt skickade ut ett formulär till de första sökande, för att se om de förstod vad de hade anmält intresse till.

– Tror du på den fria marknaden? Tror du på privat egendom? Tycker du att en stat ska ha små eller stora befogenheter? Den typen av frågor. Och många från de här länderna har inte någon kunskap om marknadsekonomi, de tycker många gånger att staten mycket väl kan tillverka kläder eller bilar eller tv-apparater.

Han suger i sig lite nikotinsaft från pipetten och förklarar att han och presidenten först och främst letar efter medborgare som tänker som dem själva. Kvalitet före kvantitet.

De har utvecklat ett poängsystem, som avgör vem som ska få bo på det sju kvadrat-kilometer stora området.

– Vi premierar ansträngning och prestation. Det är en manuell process, du gjorde det här, okej: 200 poäng. Du gjorde det där: 10 poäng. Om herr Mohammed eller herr Hussein är riktigt intresserade så kan de till exempel försöka få poäng genom att kampanja för erkännandet av Liberland gentemot sina egna politiker. Men många av dem saknar nog resurser för att ens köpa en flygbiljett hit.

Walls tar fram mobilen och visar bilder på sina tre katter, Smokey, Lynda och Suzie.

De har alla beviljats medborgarskap.

Gotlänningen Joakim Jacobsson har inte pengar nog att åka ner till Liberland.

I stället drömmer han sig bort, tittar på hur stadsbilden i landet är tänkt att se ut. Det är ett arkitektkontor i New York som har ritat det vinnande förslaget: "En horisontell stad byggd vertikalt", står det på Joakims datorskärm.

Enklare uttryckt är det en stad i våningar. Exempelvis ett torg längst ner, boenden på andra våningen, en park högst upp. Och överallt algodlingar, så att landet blir självförsörjande på el.

– De som bor i Liberland kommer att vara väldigt överens med varandra, säger Joakim. Alla har sökt sig dit av en anledning, alla har ett gemensamt mål. Kommer man från ett muslimskt land så tror jag inte att man är särskilt förtjust i sharialagar, till exempel. Så det kommer inte att bli några motsättningar. Och lättare att få jobb.

Nyligen skrev Joakim in sig själv på arbetsförmedlingen igen, efter att ett vikariat som lagerplockare på Ö&B gått ut. Nu gäller det att ännu en gång hitta ett sätt att försörja sig.

– Det är förödande för självförtroendet, suckar han. Jag tror mycket på det här med lärlingslöner, så att man bara kommer in någonstans och får börja jobba. Se vart det leder. Ändå får företagen inte anställa folk till den lön de klarar av att betala, utan allt måste ske enligt kollektivavtal och på fackets villkor.

Den stelbenta arbetsmarknaden retar Joakim. Den är ytterligare en anledning till att Sverige kommer att falla, tror han.

– Återigen det här med migrationen, säger han. Jag har ingenting emot arbetskraftsinvandring, men om vi ska kunna erbjuda människor från andra länder ett bättre liv måste det ju finnas bostäder och jobb. Hur ska vi kunna anställa alla afghaner och somalier med fackliga kollektivavtal? Det är helt bisarrt. De kan inte språket, de kanske bara har arbetat med jordbruk, de kanske inte ens har en grundskoleutbildning.

I president Jedlickas land kommer det att vara lättare att få jobb, tror han.

– Sammanhållningen kommer göra att invånarna vill hjälpa varandra. Och de kommer att göra det på ett kostnadseffektivt sätt, eftersom marknaden är fri. Det är inte säkert att jag får jobba med det jag vill, det accepterar jag. Men om jag får ett lagerjobb i Liberland så passar det mig gott och väl.

Den handfull liberländare som faktiskt har fått plats i båtarna närmar sig sitt mål.

Donaus vatten glittrar i eftermiddagssolen när plåtskrovet på den större båten klyver ytan, inne på fastlandet jublar försommargrönskan.

René Malmgren pekar akterut, mot en vit motorbåt som snabbt närmar sig.

– Se, där är de! Dagen till ära. Nu börjar katt-och-råtta-leken.

– Tänk att de har legat här och väntat på oss, säger britten vid utombordaren. Vad gulligt av dem!

När motorbåten är femtio meter bort syns de blå versalerna på sidan tydligt: POLICIJA.

– De är så snälla, skrattar presidenten. Inget land i Europa har så säkra gränser som Liberland! Vi tackar den kroatiska polisen för att de skyddar vårt territorium.

Ytterligare en motorbåt – den här är större – glider upp vid sidan om plåtskutan.

En polisman tar upp en kamera och börjar filma Liberalands representation.

– Så länge vi är kvar i floden vågar kroaterna inte göra någonting, säger René. Om de arresterade oss här ute vore det en tydlig kränkning av Serbien, en internationellt erkänd stat med en kompetent stridsmakt.

Så där framme, borta i diset, anas en krök i floden.

Där bakom smyger en vit sandstrand upp, som övergår i blött, vildbevuxet träsk.

Utrikesministern, som aldrig har varit i området förut, suckar av hänförelse.

– Är det Liberland? frågar han.

– Det är det, svarar René.

– Åh, säger utrikesministern. Vilken ära. Det är ett så vackert stycke land!

De åker närmare stranden, men blir genast genskjutna av polisbåtarna, som radar upp sig mellan president Jedlicka och hans land, blockerar framfarten. Även inne på stranden går det att ana svartklädda figurer, polismän som i skydd av buskaget filmar ut mot sällskapet.

De kommer inte att kunna gå i land utan att bli gripna hela bunten.

Det här verkar nu inte bekomma presidenten, som i stället plockar fram en flaska mousserande rödvin som alla jublande skålar i.

Utrikesministern ställer sig upp och börjar uppspelt vinka till de kroatiska poliserna, som tyst stirrar tillbaka.

– Jag borde ta en selfie, säger presidenten.

Han greppar en gulsvart flagga och klättrar upp i fören.

Där står han sedan och poserar – flaggan i vinden, mobilen i handen, en 33-årig småbarnspappa som inte får gå i land i riket han själv har grundat.

– Vi pratar alltså om sju kvadratkilometer träsk, säger René Malmgren. Många skulle tycka att det är ett fruktansvärt område, inte alls bra att bygga ett land på. Men det är vad vi har att tillgå, va. Det är vårt träsk.

Om vi zoomar ut för ett ögonblick.

Kommer det bli någonting av Liberland?

Det är förstås lätt att skratta bort det här.

Samtidigt – i januari i år ställde sig den kroatiska politikern Ivan Pernar inför parlamentet i Zagreb. Han är ledare för det EU-skeptiska partiet Levande väggen.

– Vit Jedlicka är ingen vanlig invandrare, sa Pernar och blickade ut över Kroatiens högsta folkvalda församling. Jedlicka kom för att skapa ett land, det tredje minsta i världen efter Monaco och Vatikanstaten, hans mål var att skapa turism och dra folk till en region som i nuläget inte är bebott av någon alls.

Bland liberländarna var det här förstås något enormt – en folkvald politiker som försvarade Liberland inför Kroatiens ledande beslutsfattare.

Pernar fortsatte:

– Det här sker samtidigt som tusentals illegala invandrare, utan resedokument eller giltiga visum, tillåts passera Kroatien. Många av

dem stannar här. Men tjecken Vit Jedlicka, som har utmålat Kroatien i positiv dager i världsnyheter – honom lagför vi!

René Malmberg tittar ut genom bussfönstret.

– Blir vi bara av med kroaterna så tror jag att det här kommer att bli bra.

Mörkret har fallit över den serbiska landsbygden, i sätena runt omkring har liberländarna börjat slumra till.

– Det här pratar man om i små bokstäver i Liberlandkretsar, säger han. Men de flesta länderna i Europa har inte fötts genom bilaterala avtal, utan genom blod. Oftast litervis, på diverse slagfält. Jag hoppas inte att det kommer att krävas för att Kroatien ska flytta på sig, det vore ett ohyggligt pris att betala.

Han sitter tyst ett slag, överväger.

– Men man ska veta att gräset är väldigt torrt i den här regionen, det behövs ingen stor gnista för att elden ska ta fyr.

Joakim Jacobsson går fram till fönstret, blickar ut över solnedgången.

– Vi är en stor och spretig grupp som alla känner oss väldigt utanför etablissemangen. Spottar man för mycket på vanligt folk så får de nog.

Kanske är det trots allt här, i ett kök i Visby, som man förstår Liberlands lockelse och kraft som allra bäst.

Det värsta i Sverige är samtalsklimatet, tycker Joakim.

Är man kritisk till facket så hatar man fattiga.

Pratar man om invandringens kostnader så är man nazist.

Vänder man sig mot radikalfeminismen så är man Anders Behring Breivik.

– Och utmanar man varumärket Sverige utomlands så blir man kallad för landsförrädare, det är det nya nu. Man blir socialt utfrys, det är en väldigt effektiv maktmetod. Här är media inte utan skuld – ni har tagit på er att uppfostra, sagt åt oss vad vi ska tycka, vad vi ska tro.

Etablissemangen har underskattat folkets frustration, tror Joakim, överlägset ignorerat den, låtit det blåsa upp till storm.

Kanske är det i precis de vindarna som Liberland hämtar sin energi.

Kanske är det därför nästan en halv miljon människor drömmer om att trängas i en sju kvadratkilometer liten träskmark.

Kanske är det därför också omöjligt att säga hur den här historien slutar.

– Om media skriver att någonting är otänkbart så gör de det för att de vill att det ska fortsätta vara otänkbart, säger Joakim. Men vi har Brexit, vi har Donald Trump. Egentligen är hela historien fylld av händelser som ingen trodde skulle ske.

Han ler framför datorn.

– Jag har ingenting att förlora. Så fort möjligheten finns så klipper jag banden till Sverige. Då bosätter jag mig i Liberland.

Måns Mosesson mans.mosesson@dn.se “

“ I Liberland ska skatten vara frivillig
Liberland utropades den 13 april 2015 av den tjeckiska politikern Vit Jedlicka.

Det påhittade landet ligger i en 7 kvadratkilometer stor träskmark på gränsen mellan Serbien och Kroatien.

Liberlands konstitution vilar på libertarianska grunder, med stor självbestämmanderätt, minimalt statligt inflytande och frivillig skatt.

442 653 människor har anmält intresse att bli medborgare, varav 1 223 svenskar.

Hittills har Liberland inte erkänts av någon annan stat.

Terra nullius

Liberlands anhängare menar att landet ligger på ett så kallat terra nullius-område. Det är ett uttryck som betyder ungefär ”ingens land” och betecknar landytor som ingen stat gör anspråk på. Historiskt har begreppet ofta använts av kolonialmakter för att rättfärdiga övertagandet av nya landytor, exempelvis ansåg européerna att Australien var ett terra nullius-område när de tog makten över kontinenten på 1800-talet. Delar av västra Antarktis är ett exempel på moderna terra nullius-områden.

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

“ Volvo tillbaka i toppen på nybilslistan

Volvo V70 var Sveriges populäraste bil år efter år. När den fasades ut 2016 tog Volkswagen över. Men nu är Volvo etta igen – med nya V90.

Roger Johnson, företagssäljare hos Bilia i Segeltorp, är en av de många som ser till att V90 ligger på topp. Vi ber honom ge en offert på en V90 som ska hålla sig omkring den för många företag magiska inköpsgränsen 7,5 prisbasbelopp, cirka 336 000 kronor. Hos andra företag tillåter man att det får bli dyrare mot en tilläggskostnad för föraren.

Då får vi en V90 med D3-motorn, automatväxellåda, klimatanläggning, klimatpaketet med baksätes- och rattvärme, bränsle driven värmare, Volvo on call (se nedan) med mera samt ytterligare ett flertal avancerade säkerhetssystem som hjälper föraren hålla sig på vägen i rätt fil, som ser stora djur, cyklister, gående, fordon och varnar samt automatiskt bromsar om det behövs. Bilen ser också korsande trafik bakom vid backning med mera.

Med D3-motorn ges också befrielse från fordonsskatt i fem år eftersom den är miljöbilsklassad enligt de nuvarande reglerna. Det innebär 1 520 kronor per år.

Offerten slutar på 370 935 kronor brutto – efter en företagsrabatt på närmare tio procent så står det 335 730 kronor på prislappen.

– Den är på gränsen. Det springer lätt i väg när man lägger på utrustning på bilen. Vill man ha D4-motorn så är det 20 000 kronor till...

Men vinterhjul finns inte med?

– Vinterhjulen brukar ligga vid sidan om offerten. De kostar 16 900 kronor.

Roger Johnson konstaterar kallt att även om det saknas kampanjer för en så ny modell så säljer V90 mycket bra. Bilbranschen är full av olika kampanjer där det ”ges utrustning på köpet” för att få snurr på försäljningen.

Eftersom V90 är så pass dyr så är det många kunder som får kompromissa med sina val. Det är inte alltid av godo. En välutrustad tjänstebil som rullat sina tre år får ett bättre andrahandsvärde än en snikutrustad bil.

Så vad är det som köparna gärna vill ha?

– De flesta vill ha automat, fyrhjulsdrift och värmare. Och Volvo on call.

Den sistnämnda är en tjänst som kombineras med en mobilapp. Systemet larmar automatiskt om bilen krockar. Föraren kan också nödlarma, eller med ett knapptryck få prata med en operatör som kan hjälpa till. Systemet rymmer också stöldvarning och möjlighet till spårning av bilen. I appen kan man se var bilen står parkerad, hur mycket bränsle det finns med mera. Det går också att öppna och låsa bilen samt starta parkeringsvärmaren med appen.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se “

“Volvo V90

Pris, kr 370 935

CO2 g/km 119

Tjänstevikt kg 1833

Fordonsskatt/år

I dag 1 520 kr

Förslag 3 991 kr

Differens +2 471 kr

Förmånsvärde/månad netto 50% marginalska

I dag 2 200 kr

Trängselskatt, max/månad

Stockholm 2 100 kr

Göteborg 1 200 kr

Övriga Sverige 0 kr

Förmånsvärde, förslag, netto 50% skatt, inkl 50% trängselskatt

Stockholm 2 842 kr

Göteborg 2 616 kr

Övriga 2 316 kr

Så stor blir skillnaden med det nya förslaget

Stockholm +642 kr

Göteborg +416 kr

Övriga Sverige +116 kr

Volvo V90

D3 e Business

Dieselförbrukning:

4,5 liter/100 km.

Koldioxidutsläpp:

119 gram/km.

Motor: fyra cylindrar, två liter, 150 hk vid 3 750 varv/min, 350 Nm vid 1 500–2 500 varv/min.

Drivning: framhjulsdraft.

Växellåda: automat
med sex växlar.

Acceleration

0–100 km/tim:

10,2 sekunder.

Toppfart: 205 km/tim.

Längd: 494 centimeter.

Bredd: 188 centimeter.

Höjd: 147 centimeter.

Bagagevolym:

560–1 526 liter.

Tjänstevikt: 1 832 kilo.

Maximal dragvikt:

1 800 kilo (1 230 kilo
med endast B-körkort). “

DN LÖRDAG 29 APRIL 2017

”V90 är stabilare och trevlig att köra”

Jonas Lindkvist är fotograf på Dagens Nyheter. För honom är bilen ett arbetsredskap som ska rymma både honom själv, ibland en reporter samt fotoutrustning. Han har gått från Volvo V70 till Volvo V90.

Hur länge körde du V70?

– I tre år.

Och V90?

– Fem månader, 2 000 mil.

Hur är V90 att köra om du jämför med V70?

– Det är litet speciellt. Jag hade D2-motorn (115 hk) i V70 – nu har jag D4 (190 hk). Det är stor skillnad i övrigt också. V90 är stabilare och trevlig att köra. Den är säkrare. Det enda negativa är att den är lägre. Det är ett besvärligare insteg för mig som är 187 centimeter lång.

Och på långkörning?

– Man kör sextio-sjuttio mil utan problem. Det är en riktigt bra förarstol.

Vad gillar du den yttre och inre formgivningen?

– Jag tycker den är jättesnygg. Inuti är det tydligt och lättarbetat. Jag anser att interiören blivit mer designad. Men det är en för diskret påminnelse när bränslet håller på att ta slut. Det är lätt att missa.

Hur är den att lasta?

– Det är en fördel att kunna öppna bagageluckan med en rörelse med foten. Det är synd att insynsskyddet är smäckigt. Det har bytts en gång. Och har nu gått sönder igen.

Ekonomiskt då?

– Det är litet dyrare. D2:an var extremt bränslesnål. D4:an kräver mer bränsle.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“Peter Wolodarski: Donald Trumps hundra dagar av osanningar.”

Stats- och regeringschefer far ibland med osanningar. Donald Trump spelar i en egen liga av falskhet. Det undergräver tilltron till demokratin.

Donald Trumps 100 första dagar är till ända. Vad har kännetecknat dem?

Det finns mycket att säga om de tvära politiska kasten, om kaoset och brutaliseringen av Vita husets språk, om de personliga vendettorna, dynastitänkandet och bristen på politisk erfarenhet. Men om man ska säga en sak som binder samman Trumps första tid i Ovala rummet, så är det synen på sanningen.

Det började redan vid själva installationen. Den nye presidenten hade hoppats på ett historiskt massmöte, men sådana publikskaror uteblev. I jämförelse med Barack Obama misslyckades Trump synbart. Flygbilder som medierna visade tolkades som en förnedring.

Det Trump gör då är betecknande för hans maktutövning. Han går inte vidare och tar sig an verkliga politiska frågor, utan går till motangrepp och sprider falska uppgifter om publiksiffrorna. Marknadsföringen är viktigare än substansen.

Den nye pressekreteraren i Vita huset slår fast att installationsceremonin tilldragit sig den ”största publiken som någonsin bevittnat en installation – punkt”.

Påståendet har inget stöd i fakta. Men det struntar Trumpadministrationen i. När presidentens rådgivare Kellyanne Conway pressas om saken i tv-programmet ”Meet the press”, svarar hon famöst att pressekreteraren bara kommit med ”alternativa fakta” – en omskrivning för direkta lögnar.

I alla länder händer det att politiker far med osanningar, medvetna som omedvetna. Regeringschefer kan få saker om bakfoten – eller i värsta fall chansa på att ingen upptäcker att de slirar med sanningen.

Det hör också demokratin till. Men det typiska mönstret är att ansvariga backar från felaktigheter när dessa uppmärksammas. Det finns ett mått av skam om lögnar avtäckts, en stark norm om att inte göra våld på sanningen. Fakta ska trots allt respekteras.

Den normen har Donald Trump ägnat sina 100 dagar åt att systematiskt undergräva.

Washington Post publicerade i veckan en samlad granskning av presidentens första tid ur ett faktaperspektiv. Man gick igenom Trumps alla påståenden och räknade: hur allvarligt är detta problem?

Svaret – det är svårt att hålla räkningen. Totalt fick tidningen ihop 452 falska eller missvisande uttalanden under 98 dagar, det vill säga mellan 4 och 5 felaktigheter per dag.

Det är svårt att hitta någon annan stats- eller regeringschef i en demokrati som till den grad sprider så mycket desinformation.

Att uppgifter varit falska har påtalats för Trump, men det har inte hindrat honom från att upprepa dem. Tvärtom har han ofta höjt insatsen när någon ifrågasatt honom. Trumps typiska reaktionsmönster är att slå tillbaka stenhårt. Precis som under valrörelsen ska egot och det personliga varumärket försvaras, även om priset är att presidentämbetet används för att trampa på sanningen.

De vanligaste felen handlar enligt Washington Posts genomgång om arbetstillfällen, invandring och utrikespolitik.

Trump tar åt sig äran för investeringar som Ford, GM eller något annat företag annonserat, trots att beslut om dessa satsningar fattades innan Trump blev president.

Trump påstår att Kina slutat att ”manipulera sin valuta” sen han tog över, när landet i själva verket inte devalverat de senaste två åren.

Trump hävdar att Barack Obama beordrat avlyssning av Trump tower - under valkampanjen, utan att -presentera en tillstymmelse till bevis. De myndigheter som borde veta har distanserat sig från den mycket allvarliga anklagelsen.

Så här fortsätter det, hela tiden. Av 98 granskade presidentdagar har endast 10 varit felfria – och vid 5 av dessa är förklaringen att Trump varit upptagen med att spela golf. Därmed har han inte hunnit uttala sig offentligt.

Spelar det någon roll om USA:s president slarvar med fakta? Detta är inte slarv med fakta. Detta är att systematiskt undergräva basen för en offentlighet byggd på förnuft och respekt för erfarenhet och kunskap, det vill säga det som kännetecknat våra samhällen sedan upplysningen och senare demokratins genombrott.

Vad som står på spel är därmed mycket mer än en enskild kandidats ego. Det är möjligheten att manipulera och lösa upp demokratins spärrmekanismer: maktbalansen, pluralismen, tilliten.

Sanningen blir en fråga om åsikter, ungefär som när Rysslands president Putin gjort gällande att landet inte gått in med trupp i Ukraina.

Trump's krig mot journalistiken och seriösa amerikanska medier (”folkets fiender”) ska ses i detta perspektiv. Oberoende journalister som ställer kritiska frågor stör hans varumärkesbyggande och möjligheter att manipulera. De är inte en del av hans propaganda-apparat och ska därför angripas.

De journalister som säger vänliga saker om honom – företrädesvis på Fox News – lyfts stilenligt fram som föredömen.

Journalistikens grundfunktion i en demokrati, att vara en oberoende granskare av såväl offentlig som privat maktutövning och tjäna medborgarnas intresse, är Trump ointresserad av. Ifrågasättande medier avfärdas som -illojala när de i själva verket är lojala mot demokratins idé. De flesta balanserande institutioner, domstolar inräknade, stämplas regelmässigt av presidenten som problem.

Det liknar hur diktatorer och auktoritära ledare brukar resonera. Nu har de fått en ideologisk kusin i Vita huset – som dessutom prisar deras insatser. När Turkiets president Erdogan fortsätter att styra bort landet från demokratin får han gratulationer per telefon från Trump.

Förra helgen demonstrerade människor runt om i världen till stöd för vetenskapen, och mot försöken att göra våld på sanningsbegreppet.

Numera sitter vetenskapens kanske farligaste fiende i Vita huset.

Trump's ord har inte gått att lita på under hans första tid vid makten, vare sig det handlat om fakta eller officiell politik. Inget talar för att det blir på ett annat sätt under de kommande 100 dagarna.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski Chefredaktör “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

Macron kan bli Frankrikes yngste president

Emmanuel Macron har gjort en kometkarriär och kan bli Frankrikes yngste president genom tiderna om han segrar i valet om en vecka. DN:s korrespondent Erik de la Reguera svarar på fem frågor om kandidaten som nu ställs mot högerextrema Marine Le Pen i en avgörande duell.

Få politiska bedömare trodde att den 39-årige Emmanuel Macron skulle kunna hota de etablerade partierna i kampen om presidentposten i Frankrike när han lanserade sin rörelse ”En Marche!” (Framåt!) förra året.

Sedan 1958, då Charles de Gaulle drev igenom den författning som kallas Femte republiken, har Frankrikes politiska system burits upp av två stora krafter: å ena sidan den traditionella, ”gaullistiska” högern i Republikanerna, och å den andra vänstern inom Socialistpartiet.

Men det Macron insåg tidigare än kanske någon annan var att båda dessa maktpartier gått in i en djup förtroendekris. Varken Republikanerna eller Socialistpartiet lyckades ta sig vidare till söndagens finalomgång i det franska valet.

Och nu är det upp till Emmanuel Macron att försöka stoppa högerextrema Marine Le Pen – en duell som inte bara ställer Frankrikes, utan faktiskt hela Europas framtid på spel.

1. Vem är Emmanuel Macron?

Emmanuel Macron föddes i den nordfranska staden Amiens, med 130 000 invånare. Han växte upp i en läkarfamilj, där han tidigt visade ett intresse för böcker och berättelser. Flera lärare beskriver honom som en brådmogen pojke som gärna stannade kvar och diskuterade dagens lektioner.

Vid 16 års ålder inledde han en relation med sin tjugofyra år äldre dramalärare, Brigitte. Det ledde till en skandal på orten där de bodde. Delvis för att Brigitte var gift och hade två barn – men också för att hon var en del av den inflytelserika familjen Trogneaux, som bland annat äger en berömd chokladbutik i Amiens centrum.

Emmanuels mor skickade honom till Paris, där han fick gå klart gymnasiet. Sedan följde studier vid bland annat elituniversitetet École Nationale d'Administration.

Men kärleken tog inte slut. 2007 gifte sig paret i Paris. Emmanuel hade fått sin Brigitte, och svärfamiljen tog honom till sig. Snart öppnade sig nya dörrar för honom.

2. Hur hamnade Macron i politiken?

Ett drygt år efter giftermålet fick Macron ett lukrativt jobberbjudande från den ledande investmentbanken Rothschild & Cie. Genombrottet på banken kom 2009, då han lotsade igenom Nestlés köp av Pfizers barnmatsavdelning för omkring 100 miljarder kronor.

Enbart den affären ska ha gett honom en personlig förmögenhet på omkring 30 miljoner kronor, enligt uppgifter i franska medier.

2012 rekryterades så Macron till den nyblivne presidenten François Hollandes stab. I Frankrike är det inte ovanligt att unga, talangfulla ekonomer tar steget över till den politiska sfären på det viset. Och Macron gjorde uppenbarligen intryck, för 2014 utsågs han även till ekonomiminister, en post han behöll fram tills avhoppet 2016.

3. Vad uträttade Macron under sin tid som minister?

Första året ägnade nykomlingen åt ett ambitiöst lagförslag som kom att kallas "Loi Macron", Macron-lagen. Det innehöll uppluckringar av den komplicerade franska arbetsrätten, som skulle göra det enklare för butiker och andra arbetsgivare i storstäder och turistområden att hålla öppet på söndagar och sena kvällar.

Arbetsgivarorganisationen -Medef applåderade initiativet – men landets fackföreningar och vänsterflygeln i det regerande Socialistpartiet var skeptisk. Till slut tvingades premiär-minister Manuel Valls använda sig av den omstridda artikel 49 i författningen, för att tvinga igenom lagen i parlamentet.

Under dessa år gjorde sig Macron känd som en marknadsliberal politiker med smak för avregleringar – något som tilltalar många mittenväljare i Frankrike, men också har lett till en kvardröjande misstänksamhet bland en hel del vänstersympatisörer.

4. Vad vill Macron åstadkomma som president?

Till skillnad från sin motståndare i den andra omgången, Marine Le Pen, är Macron en uttalad EU-vän och förespråkare av globaliseringen.

Han har även intagit en betydligt mer kritisk inställning till Vladimir Putins Ryssland och Syriens diktator Bashar al-Assad.

För att bekämpa arbetslösheten föreslår Macron en förenkling av den franska arbetsrätten och sänkt bolagsskatt. 120 000 jobb ska kapas i offentlig sektor, främst genom pensionsavgångar. Han vill även se en modell för arbetslöshetsunderstöd mer lik den i Norden – med satsningar på vidareutbildning, men också ökade krav på arbetslösa.

När det gäller kampen mot terrorismen är några av Macrons förslag relativt långtgående. Exempelvis vill han satsa på ”mindre, stängda center” dit radikaliserade personer ska föras, isoleras och ”resocialiseras” genom olika obligatoriska aktiviteter.

5. Vilka är hans styrkor och svagheter som kandidat?

Om han vinner på söndag blir Emmanuel Macron den yngste presidenten i Frankrikes historia, och den yngste statschefen sedan Napoleon Bonapartes dagar. På valmöten har han en förmåga att ingjuta framtidstro och optimism bland sina åhörare, något som är närmast ovärderligt i ett Frankrike där arbetslösheten bitit sig fast runt 10 procent (bland ungdomar omkring 25 procent).

Han har aldrig varit folkvald och den enda politiska erfarenhet han har är de två åren som minister. Men detta har också gjort det -möjligt för Emmanuel Macron att hävda att han är en outsider som utmanar hela det politiska etablissemangen.

Efter segern i första valomgången har han dock fått stöd av såväl - Republikanernas som Socialist-partiets kandidat – för att inte tala om president François Hollande. Det är viktigt för Emmanuel Macron, som vill säkra en majoritet i parlamentet efter valet. Men det riskerar

också att skada bilden av honom som en förnyare – och i värsta fall leda till storskaligt röstskolk på söndag.

Bland Macrons svagheter finns också en tendens att låta vag och otydlig när han talar utan manus, som i exempelvis TV-debatter. Och vurmen för avregleringar och marknadslösningar har bidragit till att han har svårt att finna stöd bland arbetslösa och personer med låga inkomster.

Den andra och avgörande omgången i det franska presidentvalet hålls söndagen den 7 maj.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Macron

Emmanuel Macron är född 1977 i Amiens i norra Frankrike.

Gifte sig 2007 med den tjugofyra år äldre Brigitte, som han träffat när hon var hans dramalärare på en skola i Amiens ett drygt decennium tidigare.

Macron ska ha varit medlem i Socialistpartiet åren 2006–09, men har aldrig varit folkvald. 2012 fick han arbete i François Hollandes stab och 2014 blev han ekonomiminister, en post som han behöll fram tills lanseringen av rörelsen ”En Marche” och presidentkandidaturen hösten 2016. DN

Fakta. Presidentvalet
Opinionsläget den 29 april:
Emmanuel Macron 59 %
Marine Le Pen 41 %
Källa: Odoxa “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“Orbán tvingas backa om universitetslagen

Analys. Ungerns premiärminister lovar att nedläggningshotade Central-europeiska universitetet ska få vara kvar. Det skedde sedan Viktor Orbán utsatts för ”politisk kamratuppfostran” i Bryssel på lördagen. Men vad kan och vill EU:s institutioner göra när medlemsländer glider bort från öppenhet och demokratin? Det är fortfarande oklart.

Diskussionen med premiärminister Viktor Orbán var öppen och ärlig, heter det i ett officiellt uttalande från Joseph Daul, ordförande för EPP, den kristdemokratiska och konservativa partigruppen i EU, efter lördagens möte i Bryssel. I klartext betyder det att det blev ett stormigt gräl.

Exakt vad som yttrades under EPP:s möte är inte känt, men det verkar som om Orbán var ensam på sin kant. Till en av de twittrande journalisterna i Bryssel fråste Orbán efteråt: ”De sade att jag måste uppföra mig”.

”De” är inte vilka som helst. EPP är den största och politiskt mest inflytelserika politiska gruppen av alla i EU. På listan över ledande företrädare för EPP finns till exempel både Tysklands Angela Merkel och EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker. De svenska Moderaterna och Kristdemokraterna hör också till EPP.

I flera år har det ungerska regeringspartiet Fidesz betraktats som något av EPP:s svarta får. Många har varit besvärade över politiseringen av

den ungerska stats- och rättsapparaten som Viktor Orbán inledde för snart sju år sedan, men hittills har han fått hållas.

Den här gången tycks dock Orbán ha gått för långt. EPP:s ilska handlar framför allt om Ungerns nya universitetslag, som innebär att CEU, landets topprankade Centraleuropeiska universitet som inrättades av finansmannen George Soros, hotas av nedläggning.

Det har lett till utbredda protester i och utanför Ungern. Tidigare i veckan inledde också EU-kommissionen en rättslig process som kan sluta med att Ungern dras inför EU-domstolen. Kommissionen anser att den ungerska universitetslagen bryter mot EU:s regler rörande etableringsfrihet och fri rörlighet för tjänster.

EPP kan inte acceptera att Viktor Orbán inte respekterar akademisk frihet och universitetens oberoende, heter det i Joseph Dauls uttalande efter lördagens möte. I det budskapet fanns också ett icke uttalat hot: Gör som vi säger, annars slänger vi ut dig ur EPP.

Den ungerska premiärministern utsattes med andra ord för politisk kamratuppfostran. Efter mötet med EPP verkade det också som om Viktor Orbán backar. Ungerns nya universitetslag ska göras om och Centraleuropeiska universitetet kunna fortsätta verksamheten i Budapest.

Men vad innebär lördagens konservativa familjegräl för resten av EU?

Att CEU inte tvingas lägga ned applåderas säkert i flertalet huvudstäder. EPP:s agerande visar också vilken betydelse de

europiska politiska gruppernas interna debatt och kritik kan ha. Den som vill ha kvar sina vänner måste ibland lyssna och försöka förstå om och i så fall varför de blir arga.

Samtidigt understryks EU:s vid det här laget välkända svårigheter att bromsa utvecklingen i medlemsländer som glider bort från demokratin och utvecklar ett mer auktoritärt styre. Det var inte EU:s institutioner, utan partivännerna, som fick Orbán att ändra sig.

Titta till exempel på Polen. Där genomför regeringen en liknande och på vissa punkter mer långt-gående omvandling av statsapparaten i auktoritär riktning än vad som skett i Ungern, men hittills har EU:s kritik inte lett till förändring.

EU-kommissionen anser att Polen bryter mot rättsstatens principer, vilket är ett allvarligt brott mot demokratins fundament. Men regeringen i Warszawa slår ifrån sig och anser att Bryssel inte ska lägga sig i det som det sägs vara interna polska angelägenheter.

Det polska regeringspartiet Lag och rättvisa är inte med i EPP, utan hör till samma politiska grupp som bland andra brittiska konservativa Tories, ett parti som för närvarande är helt upptaget med att leda Storbritannien ut ur EU. Från det hållet tycks någon kamratuppfostran inte vara aktuell.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“ Total enighet om Brexit-riktlinjer

Det tog bara en kvart för de 27 EU-ledarna att godkänna riktlinjerna inför förhandlingarna om Brexit. Enigheten var total, men det blir svårare för EU-sidan att hålla ihop när samtalen med Storbritannien sätter i gång.

Möjligen sattes ett rekord under lördagens toppmöte i Bryssel.

Efter bara femton minuters diskussion kom stats- och regeringschefer från 27 EU-länder överens och antog riktlinjerna för de kommande förhandlingarna om Brexit.

Toppmötets värd, Europeiska rådets ordförande Donald Tusk, var mycket nöjd.

– Vår enighet är enastående. Vi är inte enbart överens om innehållet, utan också om att förhandlingarna måste ske i två faser, förklarade Tusk under presskonferensen efter toppmötets slut.

På den punkten har Storbritannien en helt annan åsikt.

Regeringen i London vill ha parallella förhandlingar som kan leda till ett nytt handels- och samarbetsavtal med EU så fort som möjligt. Britterna vill inte tvingas vänta med sådana samtal fram till dess skilsmässan är helt klar.

En hel del EU-stater håller delvis med. Sverige hör till de länder som har försökt få en mer flexibel EU-ståndpunkt.

De riktlinjer som klubbades under lördagen innebär också att förhandlingar om ett nytt avtal med Storbritannien kan sätta i gång när det har gjorts tillräckliga framsteg i skilsmässan och bodelningen.

– De 27 EU-ledarna bestämmer när och om det har gjorts tillräckliga framsteg, förklarade EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker.

De riktlinjer som antogs är övergripande och principiella. I början av maj ska EU-kommissionen presentera ett betydligt mer detaljerat förslag som sedan ska klubbas av EU-ministrarna den 22 maj.

Därefter, någon gång efter det brittiska valet den 8 juni, kan förhandlingarna börja. Att det blir svåra samtal är helt klart, redan nu.

Bland de 27 EU-länderna finns också olika åsikter om vad Brexit innebär för EU. Sverige har till exempel redan sagt nej till att budgethålet som britterna lämnar efter sig ska fyllas med höjd medlemsavgift för stater som är kvar.

– Det finns länder som inte vill betala mer. Och det finns de som inte vill få mindre. Det kommer att bli svårt, erkände Jean-Claude Juncker.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“ USA i militärövning med Sydkorea

Sydkorea. Det amerikanska hangarfartyget USS Carl Vinson är framme i Japanska sjön, där USA och Sydkorea har inlett en gemensam militärövning. Kraftmätningen inleddes bara timmar efter kärnvapendiktaturen Nordkoreas misslyckade robottest.

Ett franskt örlogsfartyg anlände till Japan på lördagen för en gemensam militärövning, där även brittiska soldater kommer att delta.

Den nordkoreanska roboten avfyrades tidigt på lördagsmorgonen lokal tid, enligt sydkoreansk och amerikansk militär – bara timmar efter att de 15 medlemmarna i FN:s säkerhetsråd hade träffats för att avhandla Nordkoreakrisen.

”Illa!”, skrev USA:s president Donald Trump på Twitter.

Men testet rapporteras ha misslyckats och roboten nådde aldrig särskilt långt.

Från Sydkorea kommer starka fördömanden. Samtidigt anklagade Pyongyang, via den statliga nyhetsbyrån KCNA, USA för att ligga bakom det upptrissade läget i regionen.

Den gemensamma militärövningen med Sydkorea ses som en provokation av Pyongyang, och Kina har uppmanat USA att sätta stopp för den.

Grannländerna Japan och Ryssland är tydliga med att de inte vill ha en militär lösning på krisen.

Japans premiärminister Shinzo Abe säger att Pekings roll är extremt viktig, och välkomnar Donald Trumps samtal om krisen med Kinas president Xi Jinping.

– Jag har höga förväntningar på att Kina spelar sin roll på rätt sätt, säger Abe.

Ett ansvar som Kina, som hållit Nordkorea under armarna, dock inte vill bära ensamt.

Även Filippinernas president Rodrigo Duterte har saker att säga i frågan. Under lördagen ska han – i sin roll som ordförande för sydostasiatiska samarbetsorganisationen Asean – prata med Donald Trump, mana honom till besinning och att inte spela Nordkoreas diktator i händerna.

– Killen (Kim Jong-Un) vill helt enkelt göra slut på världen, det är därför han är väldigt glad. Han ler alltid. Men han vill verkligen göra slut på allt, sade Duterte.

TT-AFP-Reuters “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

”Han har inte uppfyllt ett enda av sina löften”

“ Hundratals människor i Moskva lämnade på lördagen in brev till president Putin där de uppmanade honom att avgå. I Sankt Petersburg greps ett trettiotal personer som försökte göra samma sak.

– Jag är här för att jag har fått nog av vår president. Han sitter sin tredje period vid makten och har inte uppfyllt ett enda av sina löften, - säger den 57-åriga läkaren Olga Mazoreva i Moskva.

Välklädd och välvårdad står hon tålmodigt och köar i den gassande aprilsolen. Kön rör sig sakta framåt i en korridor av järngrindar. Antalet poliser är stort, bland dem civilklädda poliser som fotograferar de köande.

– De är från ”Centrum för kampen mot extremism”. De kämpar mot extremister. Sådana som vi, säger Olga Mazoreva och skrattar.

I slutet av kön släpps folk in i små grupper till presidentens stab, som tar emot breven där Vladimir Putin uppmanas avgå och inte ställa upp i nästa års presidentval. Aktionen kallas ”Nadoel”, vilket betyder ungefär Vi har fått nog, och skulle enligt planerna genomföras i ett trettiotal ryska städer. Bara i elva städer hade myndigheterna gett sitt tillstånd.

Enligt den statliga nyhetsbyrån Interfax deltog 250 personer i Moskva. Echo Moskvys rapporter om minst 500 deltagare och DN:s utsända på plats kan bekräfta att antalet såg ut att överskrida minst 500.

Det är Michail Chodorkovskij, oligarken i landsflykt, och hans organisation Öppet Ryssland som har organiserat aktionen. I Putins hemstad Sankt Petersburg avslutades det hela på en kvart av polisen, som grep ett trettiotal personer. I Moskva gick allt lugnt till.

– Jag förstår att det här bara är en bubbla i luften men åtminstone kommer jag inte att skämmas inför mina barn, säger Olga Mazoreva.

Nästa år håller Ryssland presidentval. Putin har ännu inte bekräftat att han ställer upp, men allt -tyder på att han inte tänker lämna makten ifrån sig. Under hans tid vid makten har valmyndigheterna aldrig släppt fram en enda stark motkandidat och valfusk har varit uppenbart i både дума- och presidentval.

Putin har också ändrat grundlagen så att presidenten sitter i sex år, i stället för fyra. Skulle han vinna valet kommer han att vara Rysslands president fram till 2024. Det är en framtidsutsikt som Denis Balandin, en 29-årig programmerare från Perm, inte vill acceptera.

– Jag ser saker som inte är som de borde vara varje dag: Korruption, stölder, laglöshet. Vi måste göra något, vi kan inte bara sitta och vänta, säger han.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“Fakta. Presidentposten

Putin var Rysslands president i två fyraårsperioder 2000–2008.

Därefter var Dmitrij Medvedev president 2008–2012.

När Putin vann presidentvalet på nytt 2012 hade grundlagen ändrats så att den ryska presidenten nu sitter sex år i rad vid makten. “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“40 års kamp utan svar för mödrarna”

Argentina. Sedan 1977 har de krävt svar på vad som hänt med deras barn. På söndag uppmärksammar Mödrarna på Plaza de Mayo 40-årsdagen av sin kamp i Argentina. Men i dag är rörelsen omstridd.

Mercedes de Meroños dotter -Alicia hämtades av militär i sitt hem i januari 1978.

Hon är en av de tusentals personer som försvann under militärdiktaturen i Argentina åren 1976–1983, en period som också kallas ”det smutsiga kriget”.

– På den tiden tvättade, strök och lagade vi kvinnor mat, berättar Mercedes de Meroños i ett filmklipp på Madres de Plaza de Mayos Facebooksida.

– Lyckligtvis lärde vi oss att bli politiska.

Senare samma år anslöt hon sig till mammorna som sedan den 30 april 1977 samlats varje torsdag framför presidentens residens vid torget Plaza de Mayo i Buenos Aires. Med fara för sina egna liv krävde mödrarna svar på vad som hänt med deras barn. Några av dem försvann själva.

En vit sjal över håret blev deras -signum, och mödrarna blev med tiden kända över hela världen.

Av militärdiktaturen kallades de galna, vilket gjorde att rörelsen också gick under namnet De galna mödrarna.

Rörelsen är legendarisk, men i dag också omgärdad av kontroverser.

Mercedes de Meroños tillhör den förening som bildades när Madres de Plaza de Mayo 1986 splittrades i två grenar. På senare år har föreningens ledare Hebe Bonafines kritiserats för sin auktoritära stil och anklagas för att ha svikit sina ideal, och en gigantisk korruptionsskandal har skakat organisationen. Det här har fått en del anhängare att lämna den.

Under en veckas tid har 40-årsdagen uppmärksamrats med olika evenemang, med en avslutande manifestation på söndag.

TT “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“ Taxichaufförernas trick gör mig skogstokig

Jorden runt. Taxiresan slutar som många tidigare. Jag stiger ur bilen och ser ut som ett åskmoln, plockar fram kameran och tar en bild på registreringsskylten, säger att jag ska ringa polisen och lägger exakt vad färden skulle ha kostat i framsätet.

Chauffören är minst lika arg men tar pengarna och drar i väg snabbt som ögat. Minuten tidigare har han sagt att min resa ska kosta det dubbla, men eftersom både han och jag vet att det är bedrägeri dör diskussionen snabbt när kameran kommer fram.

Mitt hjärta dunkar varmt för både Turkiet och Istanbul. Trots politisk frontlinje, nedslag mot journalister och ett allt stramare läge älskar jag att gå längs Bosporen och kolla delfiner, att ta båten över till Asien eller att bara sitta på ett kafé i mitt kvarter och snacka strunt.

Men det finns en sak som fortfarande – efter flera år – gör mig skogstokig: taxibanditerna.

Tricken är många. De kör en omväg, de hävdar att de inte har växel, de säger att det kostar olika om det är natt eller dag, eller så ger de ett fast pris i stället för att använda taxameter. Det här är inget som bara drabbar turister, även turkiska medborgare blir lurade.

Efter några år i Turkiet har jag blivit ganska bra på att genomskåda detta och hinner oftast sätta stopp innan det har gått för långt. Dessutom har jag också mött fantastiska chaufförer som stänger av taxametern för att de tycker det blir för dyrt, som bjuder på kakor eller stannar till och bjuder på en kopp te någonstans.

Möjligen har det blivit bättre, förra året började turkiska poliser klä ut sig till turister för att fånga taxibanditerna och få ner antalet anmälningar om taxibedrageri. De kan få runt 1 500 kronor i böter om de tar en omväg.

Trots detta hamnar jag fortfarande i konflikt någon gång per månad.

Häromveckan var jag exempelvis på väg mellan olika möten och -kastade mig in i en taxi. Jag sade i detalj vart jag skulle och började läsa lite nyheter i telefonen. Snart insåg jag att jag var tagen på världens omväg. Jag resonerade först lugnt, men chauffören spelade dum.

Det slutade med tvärstopp på motorvägen. Jag steg helt enkelt ur bilen och vägrade betala en enda ynka turkisk lira. Han förstod sitt nederlag mot den rasande svenska kvinnan och drog iväg.

Det lustiga var, att trots att jag stod ensam mitt på motorvägen, kändes det lite som att jag var vinnaren eftersom jag avslöjat hans bedrägeri.

En liten upprättelse för alla andra blåsningar.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“ Ökad försäljning av rättvisemärkta produkter

Försäljningen av rättvisa produkter fortsätter att öka. Mer än hälften av alla snittrosor och var tionde kopp kaffe är Fairtrademärkt.

Försäljningen av Fairtrade-produkter omsatte 3,6 miljarder 2016. Förra årets ökning är något mindre än tidigare år men försäljningen ökar stadigt. Storsäljarna är rosor, bananer och kaffe, men te är en produkt som kommer starkt. Där ökade försäljningen med 28 procent 2016.

TT-DN “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“Så blev rött historiens hetaste färg”

Rött var den första färgen som fick ett namn. Den var länge sinnebilden för makt och rikedom. I dag står den både för radikalism och glamour. Sara Kristoffersson läser en ny bok om den röda färgens historia inför 1 maj.

Att röda fanor vajar i morgondagens demonstrationståg betraktas som självklart. Röda flaggor och första maj är som ler och långhalm. Men varför förknippas de med socialism medan nagellack i samma färg uppfattas som en smula ekivokt? Och hur kommer det sig att röda trafikljus får oss att stanna och en röd prick på kranar signalerar varmt vatten?

Färger är knappast heta eller kalla *i sig* och saknar inneboende mening. Att rött representerar värme men även kärlek och passion, fara och radikalism, våld och ilska, kan med andra ord inte avläsas i ett lackmustest. Färger existerar förstas rent tekniskt men är i hög grad sociala och kulturella konstruktioner. Betydelsen skapas utanför kulören, det vill säga i ett samhälleligt sammanhang där den definieras och ges mening.

Att det är ett lönlöst företag att försöka fånga färgernas innersta väsen betonar även den franske konsthistorikern Michel Pastoureau. I praktverk om blått, grönt och svart rör han sig obehindrat på tidsaxeln och varvar referenser från heraldik, språklära, religion, samhällshistoria, äldre måleri och populärkultur. Europa står i centrum men med globala utblickar.

Nu har turen kommit till rött. I boken ”Red: The History of a Color” diskuterar Pastoureau färgens innebörder och växlande status. Historien är krokig och i likhet med andra färger är betydelseregistret brett. Rött är däremot först på plan. Eller rättare sagt den allra första färgen som får namn. Andra existerar förstas men det dröjer innan de namnges och inkluderas i människans föreställningsvärld.

Varför rött blir den första färgen med etikett är svårt att reda ut. Sannolikt spelar kopplingar till blod och eld en viktig roll. Redan för mer än 30 000 år sedan användes färgen i grottmålningar.

Framställningsprocessen var omständlig. Det röda pigmentet kommer från järnoxid och måste tvättas, filtreras, malas och blandas med vegetabilisk olja eller animaliskt fett innan det kunde målas på klippväggen.

I tusentals år trumfar rött andra färger och är länge sinnebild för makt och rikedom. Romarna favoriserar kulören som även står högt i kurs under medeltiden. Filmer får oss gärna tro att epokens hus var dystert grå och kläderna säckvävsbruna. I själva verket sprakar medeltiden av färger och rött får efterhand konkurreras av främst blått.

Den blå färgen inleder ett segertåg i Europa från slutet av 1100-talet. Att den franska kungen – i en tid när rött fortfarande är den mest aristokratiska färgen – väljer en blå sköld med gyllene liljor bidrar sannolikt till uppsvinget. Men kulörens branta kurva uppåt hänger också samman med tekniska framsteg som gör det möjligt att färga exklusiva tyger som ull och siden blå, både jämnare och djupare än tidigare.

Det finns emellertid ett underliggande motstånd mot färger. I protestantiska kyrkor förstörs inte bara praktfull utsmyckning utan medeltidens väggar i bjärta kulörer målas ofta över. Framför allt betraktas

rött som kontroversiellt: skrikigt, pråligt och omoraliskt. När Isaac Newton formulerar sin teori om färger i mitten av 1600-talet hamnar rött dessutom i ena änden på färgspektrumet och förlorar sin forna plats som färgen par excellence.

Genom historien har rött fått representera vitt skilda fenomen och företeelser. Av jordens befolkning är bara en till två procent naturligt rödhåriga men färgen används ofta för att peka ut negativa karaktärsdrag. Ett arketypiskt exempel är Judas som förråder Jesus för 30 silverpenningar. Huruvida lärjungen verkligen var rödhårig kan knappast beläggas men det är så han ofta avbildas och därmed skiljs ut från mängden. Rött hår kan dock också symbolisera det positiva och goda. I både Anne på Grönkulla och Pippi Långstrump är de rödhåriga hjältinnorna rebelliska, ilskna och olydiga.

Rött används flitigt i skönlitteratur, sagor, legender och fabler. Hit hör den blodiga berättelsen om Rödluvan som förs bakom ljustet av vargen på väg till sin mormor. Varför luvan är röd råder det emellertid delade meningar om. Några ser färgen som en hint om sagans grymma slut, andra förknippar den med blodet efter en förlorad oskuld. Men luvan kan också förklaras med en gammal tradition av att klä barn i något rött plagg för att lättare kunna hitta ungarna om de går vilse i skogen.

I Sverige får den röda färgen nationella förtecken. Pittoreska faluröda stugor med vita knutar symboliserar numera det svenskaste svenska. Röda slamfärger har förvisso flera hundra år på nacken och används från början för att skapa en illusion av tegelbyggnader. Men det är först i slutet av 1800-talet som färgen via präst- och herrgårdar sprider sig till vanliga torparstugor. Det ”typiskt svenska” är med andra ord ett tämligen nytt fenomen.

Även den röda färgens politiska laddning är ung. Under 1800-talet blir rött synonymt med socialism, kommunism och radikalism. Aldrig

tidigare hade en färg så tydligt förknippats med en ideologi. Orsakerna ska sökas i den franska revolutionen 1789. När folket reser sig mot överheten bär många röda jakobinmössor (*bonnet rouge*) som innan dess varit ett kännetecken för galärslavar. När de befriade slavarerna beger sig till Paris blir den röda mössan en frihetsmarkör och en av revolutionens främsta symboler.

Rött gör därefter internationell karriär som sinnebild för radikalism. Prydd med hammaren och skäran blir den Sovjetunionens officiella flagga. Lika röd är Folkrepubliken Kinas fana och den ideologiska infärgningen stärks dessutom med Maos lilla röda, världens mest sålda bok efter Bibeln.

På 1970-talet förknippas ordet röd också med extremt politiskt våld genom organisationer som Khmers rouges i Kambodja, tyska Rote-Armee-Fraktion (RAF) och Brigade rosse i Italien. Med Sovjetunionens upplösning försvagas färgens ideologiska signaler successivt även om länder som Nordkorea och Kina fortfarande flaggar rött. I stället vinner grönt terräng på den politiska arenan.

I morgon firas arbetarrörelsens internationella högtidsdag och paradernas röda fanor väcker associationer till kamp och socialism. Likväl täcker färgen ett brett kulturellt spektrum. När mattor rullas ut för celebriteter och filmstjärnor på galapremiärer handlar det knappast om förtryck, snarare exklusivitet och glamour.

Sara Kristoffersson “

“Litteratur Michel Pastoureau ”Red: The history of a color” Princeton University press, 216 sidor”

...andra röda spår

FILM

”Den röda filmen”

Ingår i färg- och filmtrilogin Trikoloren av Krzysztof Kieslowski (1994). I filmen, som blev den polska regissörens sista, träffar den unga modellen och studenten Valentine en äldre och pensionerad domare i samband med att hon kör på hans hund. Efter det slumpartade mötet vecklas mannens livshistoria upp.

LITTERATUR

”Sången om den röda rubinen”

I den norska romanen ”Sången om den röda rubinen” (1956) skildrar Agnar Mykle den unge studenten Ask Burlefots resa genom besvikelse och skam. Bokens erotiska skildringar var kontroversiella i sin samtid och författaren åtalades för grovt sedlighetsbrott. Mykle friades och uppmärksamheten skänkte romanen ett långt liv.

KONST

”Beat the whites with the red wedge”

Konstnären och formgivaren El Lissitzky är en förgrundsgestalt inom det ryska avantgardet som medverkade till att utveckla suprematismen. Det abstrakta verket och propagandapostern ”Beat the whites with the red wedge” från 1919 är politiskt laddat. Bilden är samtida med det ryska inbördeskriget och skildrar hur de röda bolsjevikerna slår in en kil i de vita kontrarevolutionärerna.

Picasso: Guernica.

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“ Därför ska vi minnas Guernica och majdagarna i Barcelona

Spanska inbördeskriget mellan 1936 och 1939 blev för många radikala och vänsterliberala amerikaner och européer en maning att ta ställning mot fascism och nazism. Henrik Berggren och Soledad Miguel minns ett historiskt månadsskifte för 80 år sedan.

Ingen reagerade när kyrkklockorna började ringa i Guernica vid halvfemtiden på eftermiddagen måndagen den 27 april 1937. Visserligen visste alla att Francos styrkor bara stod några mil från staden, som var full av kvinnor och barn på flykt undan striderna. Men att nationalisterna skulle bomba en oskyddad stad, som dessutom var Baskiens heliga huvudstad, var otänkbart.

För baskerna hade inbördeskriget till en början känts avlägset. Striderna hade varit koncentrerade till södra Spanien, där Franco belägrat huvudstaden Madrid sedan oktober 1936. Men i mitten av mars hade nationalisterna öppnat en andra front i norra Spanien för att erövra Baskien, som stödde den lagliga regeringen i Madrid eftersom den till skillnad från Franco respekterade baskernas självstyre.

Under de följande tre timmarna förvandlades Guernica till aska av den tyska Kondorlegionen, som Hitler skickat till Spanien för att hjälpa Franco. Våg efter våg av plan fällde bomber och beströk gatorna med kulspruteeld. Sikten var helt klar i det strålade vårvädret. Hur många som dog är mindre klart, en siffra som ofta nämns är 800 personer.

Så gott som alla byggnader förstördes: stadshuset, kyrkan, sjukhuset. Som genom ett under klarade sig den urgamla ek som symboliserade det baskiska självstyret. Den tyske befälhavaren Wolfram Freiherr von Richthofen (bror till Röde Baronen) konstaterade nöjt att Guernica hade jämnats med marken: ”På gatorna syns bombkratrar. Helt underbart.”

Tack vare en brittisk reporter på The Times fick omvärlden snabbt kännedom om terrorbombningen. När Pablo Picasso, berömd spansk konstnär som bodde i Paris, läste om bombningen i det franska kommunistpartiets tidning beslöt han att Guernica skulle bli temat för den väggmålning som han lovat den spanska republiken till 1937 års världs-utställning.

Guernica har gett oss en bild av spanska inbördeskriget som en kamp mellan gott och ont, mellan demokrati och fascism. Men om vi förflyttar oss bara en vecka fram i tiden våren 1937 kompliceras bilden

betydligt. Mellan den tredje och sjunde maj rasade ett bittert miniinbördeskrig i Kataloniens huvudstad Barcelona mellan sovjetstödda kommunister och liberaler å ena sidan och anarkister och antistalinistiska kommunister.

På samma sätt som Picasso förevigade Guernica såg den brittiske vänsterradikale författaren George Orwell till att majdagarna i Barcelona fastnade i västvärldens kollektiva medvetande. I sin klassiska reportagebok ”Hyllning till Katalonien” uttryckte Orwell, som bevittnade de förvirrade gatustriderna från taket av en biograf, sin besvikelse över vänsterns splittring, som han framför allt höll kommunisterna ansvarig för – här började hans storverk ”1984” ta form.

Orwell hade anlänt till Barcelona i december 1936 och fångats av den anarkistiskt färgade sociala revolution som ägt rum under hösten; arbetarkooperativ, röda flaggor på Ramblan, kypare som sade ”kamrat” till gästerna på restaurangerna, stängda bordeller. Men när han hade återvänt i april efter att ha varit vid fronten i drygt tre månader hade staden förändrats.

Den revolutionära andan var borta, ansåg han, och uppdelningen mellan fattig och rik var tillbaka. Under ytan bubblade det av oro och ångest, men som utlänning var det ”förbannat svårt att veta att vad som pågick, vem som slogs mot vem och varför”.

Spanska inbördeskriget inleddes i juli i 1936 med en misslyckad militärkupp som delade landet i två zoner. Upprorsgeneralerna med Franco i spetsen kom att styra den ena delen av Spanien med järnhand,

repressalier och mass-arkebuseringar av civila (över 140 000 civila dödades). Deras erövringskrig skulle ta nästan tre år.

Den andra delen av landet förblev i teorin lojal mot republikens lagliga regering, som snart kom att förlora kontrollen över den allmänna ordningen. Vänstermiliserna, som utgjordes av anarkister, vänstersocialister eller kommunister, satte i gång en social revolution där jordockupationer, kollektiviseringar, repressalier och mord på kyrkans folk och på civila ingick (över 50 000 civila dödades).

Konflikten var på många sätt inhemsk men efter bara några veckor blev den internationell. Tusentals unga män från hela världen anslöt sig till de Internationella brigaderna, som slussades från värningskontoret i Paris till det Kominternkontrollerade träningslägret i Albacete. Omkring 500 svenskar – kommunister, syndikalister, socialdemokrater och partilösa) slogs i Spanien, bland annat i Georg Branting-kompaniet som ingick i Thälmannbataljonen

Hitler och Mussolini hjälpte Francosidan, medan de demokratiska makterna (inklusive Sverige) ingick en så kallad noninterventionspakt som innebar att den lagliga spanska regeringen varken kunde köpa vapen eller få militärhjälp från västvärldens demokratier. Sovjetunionen levererade flygplan, stridsvagnar och militära rådgivare, men tog furstligt betalt för sina tjänster.

Ett av problemen var att den sociala revolutionen visserligen var djupgående, men saknade tydligt program. Republikens makt var decentraliserad och fragmentiserad. Det uppstod regionala styrelser (som till exempel *Generalitat* i Katalonien) samt lokala kommittéer som kontrollerades av fackföreningarna eller politiska

vänsterorganisationer. Samarbetet mellan dessa var dåligt trots att de bestämde över så viktiga frågor som livsmedels- och industriproduktionen samt över polismakten (en parallell sådan skapad av vänstermiliserna).

På den djupt splittrade republikanska sidan fanns vänsterliberaler, socialister, anarkister, Stalintrogna kommunister, antistalinistiska kommunister samt katalanska och baskiska nationalister. De var motsatta krafter och några av dem, särskilt anarkisterna men även vänstersocialisterna, var emot den ”borgerliga” demokratin.

För de Stalintrogna kommunisterna var stödet till ”den borgerliga demokratin” i form av den republikanska regeringen en strategisk fråga. Det lilla kommunistpartiet PCE tog på sig rollen som antirevolutionärt parti som stod för ordning och auktoritet. På det sättet konkurrerade man om medelklassens sympatier med socialisterna. Sovjetunionens militärhjälp till republiken under kriget bidrog också till att PCE ökade sitt inflytande och växte till ett massparti.

Den konflikt som exploderade i Barcelona var latent i hela det republikanska Spanien sedan krigets början, mellan de som försvarade den sociala revolutionen och de som tyckte att staten måste återta makten för att kunna vinna kriget (”först kriget, sedan revolutionen”). Den katalanska regeringen, *Generalitat*, ville frånta anarkisterna alla deras polisära uppdrag och i synnerhet ville man kasta ut dem från telefonstationen i centrala Barcelona, där de kontrollerade alla telegram- och teleföbindelser; inte ens republikens president Azañ och Kataloniens president Companys kunde prata i telefon utan att bli avlyssnade eller avbrutna.

Revolten tog sin början just på telefonstationen och spreds sedan snabbt över hela staden. Väpnade styrkor från *Generalitat* och Stalintrogna kommunister stred mot anarkister och Stalinkritiska kommunister som till organisationen POUM. Gatustriderna pågick under fem dagar och orsakade över 200 döda och många sårade. Kompromisslösheten och det ideologiska hatet speglades i tidningar och pamfletter.

Följderna för de besegrade blev hårda. Anarkisterna försvagades och förlorade sina maktpositioner. När det gäller POUM förbjöds partiet och ett flertal ledare och medlemmar fängslades. De anklagades för att ha lett revolten och för att vara fascistiska agenter, med hjälp av falska bevis skapade av Stalinagenter. Deras ledare Andreu Nin kidnappades av Stalinagenter och flyttades i hemlighet till Alcalá de Henares (Madrid), där han förmodligen torterades tills döds. Nins märkliga och tragiska öde gestaltas mästerligt i Nathan Shachars essäsamling ”Sin egen värsta fiende”.

För många radikala och vänsterliberala amerikaner och européer blev spanska inbördeskriget en maning till att ta ställning mot fascism och nazism. Man hade maktlöst sett på hur demokratin föll i land efter land. Äntligen fanns möjligheten att göra något – det är ingen tillfällighet att landsflyktiga tyska kommunister och socialister slogs furiöst för republiken.

Men de flesta spanjorer hade nog helst sluppit välja sida. Deras öde bestämdes mer av vem som tog makten i det område där de råkade finna sig när inbördeskriget bröt ut än av deras politiska sympatier. Och även om de tog ställning handlade det inte om internationell politik utan om en rad långvariga spanska konflikter: mellan reaktionära jordägare och förtvivlade lantarbetare, mellan katolska

kyrkan och liberal sekularism, mellan regionerna och centralmakten i Madrid.

Därför är det svårt att göra något enkelt bokslut över spanska inbördeskriget. Liksom andra inbördeskrig – det finska och det amerikanska – kastar det fortfarande en lång skugga. Det som dock måste åtgärdas är den historiska obalansen när det gäller offren.

Eftersom Franco vann våren 1939 och styrde Spanien fram till 1975 tog man nogsamt reda på alla som dödats av den republikanska sidan. Men många av dem som föll offer för Francoregimen ligger fortfarande oredovisade i massgravar.

Henrik Berggren “

“Soledad Miguel

Henrik Berggren är historiker och författare till ”Det röda arvet”, en thriller om svenska frivilliga i spanska inbördeskriget. Soledad Miguel är författare till avhandlingen ”Revolución o reforma”. “

DN SÖNDAG 30 APRIL 2017

“Ryska avtryck på Europas politiska scen (Långt och komplicerat)

Falska nyheter, agenter och dold finansiering. Det är en välregisserad teater som pågår i världspolitiken. Syftet är att påverka opinionen utan att lämna spår. Aktionerna kopplas till Kreml och har lett till höjd beredskap inför det franska presidentvalet. Men hur går det till? Och är det bara Ryssland som jobbar så? Författaren och journalisten Ingrid Carlberg har nystat i fallet med en spionmisstänkt EU-politiker och grävt djupt i propagandatricksens historia. Det här är hennes berättelse.

Partikamraterna kallade honom ”KGBéla” redan innan spionmisstankarna avslöjades. Själv började jag intressera mig för den okände ungraren Béla Kovács när hans fall kopplades till den sorts ryska underrättelseoperationer som hela världen (utom möjligen Donald Trump) talar om i dag.

Det kändes så välbekant. Slump eller inte, men metoderna i sådana politiska påverkans-aktioner har dykt upp väldigt ofta i det jag har skrivit om genom åren, såväl böcker som reportage. Inte här också, har jag tänkt när jag skrapat på ännu en välregisserad yta och hittat en fjärrstyrd teater där bakom – eller ett korthus som faller ihop så fort man tittar på det.

Så kom brottsutredningen. En misstänkt spion i EU-parlamentet? Frågan förföljde mig: Kan fallet med den proryske EU-parlamentarikern Béla Kovács säga oss något om det som har hänt och händer i Europa i dag? Går det att se skymten av en strategi?

Vi tar det från början.

I det högerextrema ungerska partiet Jobbik betraktades Béla Kovács tidigt som en udda figur. Enligt källor intervjuade i ungerska tidningar dök han upp från ingenstans 2005 och ville engagera sig i det då relativt nybildade och fattiga högerextrema partiet.

Inte ännu en politisk äventyrare, uppger aktiva i Jobbik att de tänkte om den medelålders nykomlingen. Men det herr Kovács verkade sakna i politisk talang kompenserade han med annat. Framför allt pengar och internationella kontakter. Snart var han Jobbiks störste privata donator och internt steg hans stjärna snabbt mot skyn.

Var pengarna kom ifrån visste ingen. Det ryktades om storvinster i den salladsbar som Béla Kovács hade öppnat i Budapest 2003, när han återvänt till Ungern efter en längre tid i Ryssland.

Utåt märktes han inte mycket. På så sätt var Kovács en ovanlig politiker. Han gav sällan några intervjuer och syntes inte på några valaffischer. Men han var bra på att jobba i kulisserna. Redan första året grundade Béla Kovács det då tämligen antiryska Jobbiks första utrikespolitiska kommitté. Tre år senare, 2008, reste han med partiledaren Gábor Vona till Moskva. Den resan råkar sammanfalla i tiden med Jobbiks omsvängning till en prorysk linje i utrikespolitiken.

Herr Kovács tog också snabbt initiativ till ett internationellt samarbete, det nya högerextrema europeiska partiet Alliance for European National Movements (AEMN). Representanter för fem andra europeiska nationalistpartier – franska och belgiska Front National, British National Party, italienska Fiamma Tricolore och dåvarande svenska

Nationaldemokraterna – bjöds in till Jobbiks partikongress i Budapest en solig lördag i oktober 2009.

På Jobbikkongressen var det gränsöverskridande partiet AEMN:s födelse bara en av många punkter på dagordningen. Men den var ovanligt väl förberedd. Hemsidan aemn.info hade i hemlighet registrerats redan i november 2008, av Domains by Proxy, ett amerikanskt internetföretag som anonymiserar den rätte domänägarens identitet. Det var en oväntad försiktighetsåtgärd för ett nystartat parti som vill nå ut brett till europeiska väljare.

Så särdeles internationellt var det nya partiet heller inte. När AEMN för första gången fick officiell EU-status och stöd av EU-parlamentet stod partiet Jobbik och Béla Kovács personligen för över hälften av de egna medel som krävdes.

Våren 2010 fick Béla Kovács ersätta en av Jobbiks tre nyvalda ledamöter i EU-parlamentet. Får man tro den ungerske riksåklagaren Péter Polt var det ungefär då som den ungerska säkerhetstjänsten började få upp ögonen för hans hemliga kontakter med den ryska underrättelsetjänsten. Faktum är att i den korrespondens Polt senare skulle ha med EU-parlamentet kunde han rada upp datum för en hel serie sådana möten under Kovács första mandatperiod.

Parallellt ägnade sig Béla Kovács åt sitt politiska arbete i EU-parlamentet. Ibland var samsynen med de ryska prioriteringarna nästan övertydlig.

I februari 2014 begärde han till exempel ordet:

”Europeiska unionen kan inte skryta med mycket till resultat, förutom den enorma skadeverkan på samhällen och nationer som den har orsakat. Man borde söka sig mot en gemensam vision med ryssarna i stället, innan folket ledsnar på de enfaldiga EU-tjänstemännen, som för övrigt borde tjäna medborgarnas intressen och inte USA:s, som de gör nu.”

Det uttalandet kom några veckor innan Béla Kovács deltog som valobservatör vid folkomröstningen på Krim 2014, inbjuden av Ryssland. Där fick han sällskap av flera andra EU-parlamentariker med högerextrem framtoning, bland andra Front Nationals Aymeric Chauprade, som då var Marine Le Pens internationelle rådgivare.

EU-parlamentarikerna på Krim uttalade sig i medierna. De fann folkomröstningen fullt legitim och väl genomförd. EU:s utrikesministrar fördömde den som ett brott mot Ukrainas konstitution.

Nyheten att Béla Kovács var misstänkt för spioneri briserade i Ungern mitt under EU-valkampanjen 2014. Uppgifterna viftades först undan som en politisk plantering av Fideszregeringen och kom heller inte att störa Kovács återval. Men till sist fick den ungerske riksåklagaren Polt som han ville. I oktober 2015 beslutade EU-parlamentet att häva den ungerske Jobbikpolitikerns åtalsimmunitet. Péter Polt ansågs ha presenterat ”skälig misstanke” om att Kovács gjort sig skyldig till ”spioneri mot EU:s institutioner (---) för ett tredjeland utanför Europeiska unionen”. Alla hinder för en ungersk brottsutredning skulle därför undanröjas.

Riksåklagarens formuleringar var med alla mått mätt omskakande, både för EU-parlamentet och för ledamoten Kovács. Ändå hände inte

mycket. Béla Kovács förnekade brott och vid EU:s institutioner värnar man rättssäkerheten. Ingen är skyldig innan dom har fallit. Nästa oktobersession var den ungerske Jobbikpolitikern på plats som vanligt igen och protokollfördes för sex korta inlägg. Spionerianklagelserna bemötte han med tystnad.

I Ungern segar sig brottsutredningen fortfarande fram, enligt kritikerna, i besvärande snigelfart. Ungerska oberoende nättidningar har för säkerhets skull också understrukt att AEMN-ordföranden inte påstås vara en spion i klassisk mening. Misstankarna rör snarare en roll som ”inflytandeagent” i en bredare operation, av den sort som i Ryssland går under beteckningen ”aktiva åtgärder”. Det har hävdats att hans uppgift har varit att undergräva ordningen i EU-parlamentet, bygga upp en front av högerradikala ledamöter och säkra vänskapliga relationer till Ryssland.

Med benäget bistånd av ett ambivalent EU, skulle man i så fall kunna tillägga. Först beslutade EU-parlamentet att riksåklagarens spionmiss-tankar mot Kovács var så starka att hans åtalsimmunitet skulle hävas. Två månader senare, i december 2015, gav samma EU-parlament sex miljoner kronor i preliminärt stöd till Béla Kovács europeiska parti, Alliance for European National Movements (AEMN) och dess stiftelse. Året därpå höjdes bidraget till AEMN:s politiska arbete med ytterligare en halv miljon kronor.

Den ryska underrättelsetermen ”aktiva åtgärder” låter byråkratiskt innehållslös, men är i själva verket ett samlingsbegrepp för ganska omfattande operationer. Lite förenklat kan man säga att om spioneri är att på dolda vägar samla in känslig information handlar ”aktiva åtgärder” om att byta riktning och på maskerade vägar sprida

information och propaganda. Syftet är att påverka opinionen och politiken i ett land, eller för den delen i en överstatlig organisation som EU.

Arsenalen av sådana påverkansoperationer är gränslös. Kärnan kokar dock oftast ned till å ena sidan systematisk plantering av falska eller snedvinklade nyheter i medier, å andra sidan dold finansiering och styrning av så kallade ”frontorganisationer”. Dessa fronter kan ibland vara rena potemkinkulisser, fejkade från start. Andra gånger har de existerat tidigare, men plötsligt fått en strategisk skjuts i finanserna utan att någon, kanske inte ens organisationen själv, ser vem som egentligen står bakom. Inflytande-agenter som rör sig i politiska och mediala miljöer är andra vanliga inslag. Dolda stöd till politiska partier likaså.

Allt summerar till ett slags avancerad marionetteater, som kan utspela sig på flera scener samtidigt. Mycket ska plötsligt hända i offentligheten, som av en slump, men ingen ska se handen bakom. Ibland inte ens de som har fått huvudrollerna.

Metoden brukar knytas till Sovjetunionen och kalla krigets KGB. Men i de flesta historiska -skildringar av fenomenet framträder den - excentriske charmören Willi Münzenberg från 1920-talets Tyskland och trettiotalets Paris som något av en ikon. ”Den röde miljonären” Münzenberg var en entusiasmerande salongsmänniska och i hemlighet den mäktigaste bolsjeviken utanför Sovjet. Han fjärrstyrde till sist ett helt propagandaimperium av tidningar, filmbolag och internationella frontorganisationer.

Münzenbergs organisationsskapelser framstod på ytan som neutrala angelägna initiativ i behjärtansvärda frågor. Europeiska kulturkändisar drogs som flugor till hans påstått oberoende World committee against war and fascism, för att nämna ett exempel. Men den som följde trådarna uppåt hamnade rakt i hjärtat av sovjetiska Kominterns - antiamerikanska och antikapitalistiska kampanjer. Pengarna påstås ha kommit från de säckar med diamanter som revolutionärerna lade beslag på i tsarens Vinterpalats 1917.

”De här människorna tror faktiskt att de agerar själva. Den övertygelsen måste bevaras till varje pris”, skrev Münzenberg till en assistent.

Själv kallade han fronterna för sina ”oskyldiga klubbar”.

Amerikanska underrättelsetjänsten CIA pekar gärna österut när propagandastrategier som dessa förs på tal. Men om det var i Sovjetunionen amerikanerna först såg arbetsmetoderna var de imponerande snabba att kopiera dem. Låt vara att ”aktiva åtgärder” i amerikansk underrättelsetappning fick andra benämningar – ”covert actions” eller ”psyops”, psykologiska operationer.

I boken ”Who paid the piper. The CIA and the cultural cold war” (1999) skildrar Frances Stonor Saunders CIA:s dolda propagandakanaler i Europa under kalla kriget. Hela manualen verkar ha importerats från Münzenberg. I centrum stod nätverket Congress for cultural freedom, som bildades i Berlin i juni 1950. Saunders skriver att organisationen så småningom hade kontor i trettiofem länder, publicerade ett tjugotal prestigetidskrifter och organiserade flera högprofilerade internationella konferenser.

CIA öste in miljontals dollar i projektet. Kopplingen till underrättelsetjänsten skyldes genom att pengarna fick passera genom en uppsjö olika vänskapliga välgörenhetsstiftelser, som Ford foundation, Fairfield foundation eller Rockefeller foundation. Saunders citerar en CIA-rapport från 1966, som beskriver att den tekniken var ”särskilt effektiv för demokratiskt styrda medlemsorganisationer” som behöver försäkra både sina medlemmar och en kritisk omvärld att de har ”genuina, respektabla, privata inkomstkällor”.

Även Sverige adderades till listan. Svenska kommittén för kulturens frihet bildades 1952, men inte ens den anställda sekreteraren, författaren Birgitta Stenberg, kände till CIA-kopplingen. ”Att ha stått on their payroll, det var ju mycket märkligt”, konstaterade hon överraskat i en radiodokumentär för några år sedan.

Kurragömmaleken säkrade en i underrättelsesammanhang helt central förutsättning: ”plausible deniability.” Alla besvärande kopplingar ska riskfritt kunna dementeras.

Explosionen i sociala medier har förstås både förfinat och förenklat manipulationerna. När lejda nättroll kan styra nyhetsvärderingen slipper infiltratörerna det mödosamma arbetet att bearbeta journalister personligen. De kan koncentrera sig på annat.

I samband med det ursprungliga avslöjandet om hans ryska kopplingar 2014 fick Béla Kovács frågan om han var bekant med begreppet ”aktiva åtgärder”. Han svarade att han aldrig hade hört talas om det.

Sedan dess undviker han journalister och har inte kommenterat anklagelserna. Det går att ana en förskjutning mot mindre pulshöjande

ämnen i hans politiska engagemang, mot sånt som återhämtningsplanen för blåfenad tonfisk, men i övrigt verkar brottsutredningen inte ha fått honom att slå av på takten.

Strax före jul 2015 begärde Béla Kovács till exempel ordet i EU-parlamentets plenum. Det råkade vara samma dag som parlamentets presidium spikade stödet för 2016 till hans europeiska parti AEMN. Ärendet gällde EU:s framtida energipolitik och herr Kovács ville bland annat framföra åsikten att EU borde stötta bygget av den ryska gasledningen South stream.

Som ledamot i energiutskottet var det naturligt för honom att yttra sig i den frågan. Enda komplikationen var möjligen att just South stream tillhörde de frågor som Kovács brukade beröra vid sina regelbundna möten med den ryska underrättelsetjänsten. Fast just detta kände nog ingen i salen till. Riksåklagaren hade förvisso redovisat det spaningsresultatet i sin korrespondens med EU-parlamentet, men den delen fanns inte med i ledamöternas beslutsunderlag.

Exakt vari riksåklagare Polts skäligen misstankar om spionage består återstår annars att se. Den ungerska tankesmedjan Political capital, som har specialiserat sig på att granska ryska påverkansoperationer, lyfter fram ett besök Kovács gjorde i Polen 2011 som särskilt intressant. Syftet med resan ska, enligt en medarbetare till Kovács, ha varit att träffa polska och ryska politiker. I centrum stod en vän till Kovács, den polske nationalisten Mateusz Piskorski, senare en av grundarna till det polska proryska och högerextrema partiet Zmiana (Förändring).

Piskorskis roll i Polen påminner mycket om den Kovács har haft i Ungern. Det har till och med funnits uppgifter om att de skrev ett samarbetsavtal, vilket Béla Kovács dock har dementerat. Båda har de haft personlig kontakt med ryske statsvetaren Alexander Dugin, som - beskrivs som Putins och alternativhögerens främste ideolog.

Mateusz Piskorski nämns samtidigt som en av medgrundarna till den påstått oberoende internationella organisationen World without nazism (WWN). WWN kallar sig människorättsorganisation och säger sig kämpa för ett ”avnazifierat östeuropa”. Den redovisar över hundra lokalgrupper i nästan lika många länder och ordnar högprofilerade internationella konferenser. Utåt hävdar ledande WWN-företrädare att de betalar kalaset ur egen ficka, men lettiska grävande journalister har avslöjat att organisationen får pengar från Kremlkontrollerade stiftelser. WWN:s första kongress i Strasbourg ska ha finansierats av ryska utrikesministeriet.

När Ryssland bjöd in internationella valobservatörer till folkomröstningen på Krim, däribland Béla Kovács och de andra högerextrema EU-parlamentarikerna, var det samme Piskorski som koordinerade arbetet. Fast den insatsen gjorde han i rollen som direktör på en liten prorysk tankesmedja, European center of geopolitical analysis (ECAG).

Till sist går man vilse bland alla förkortningar i denna, för att vara ultranationalister, oväntade kaskad av internationell samarbetsvilja. Researchen växer nästan över huvudet när man inser att även propagandagranskarna på ungerska -Political capital finansieras av en stiftelse med egen politisk agenda, i deras fall med tydligt -EU-vänlig inriktning.

Att granska politisk marionetteater på internationell nivå är en källkritisk mardröm. Det är ju själva grundidén.

Våren 2016 arresterades Mateusz Piskorski misstänkt för samarbete med främmande stats underrättelsetjänst. Han sitter fortfarande häktad i Polen. Enligt polska medieuppgifter misstänks hans nya nationalistparti Zmiana vara finansierat från Moskva.

Personligen har jag gång på gång stött på olika former av ”aktiva åtgärder” och ”psyops” i mitt skrivande, så ofta att företeelsen nästan löper som en röd tråd i mina reportage och mina böcker.

I researchen för en bok om Raoul Wallenberg (2012) kunde jag bocka av det första exemplet på sådana sovjetiska underrättelseoperationer bara några veckor efter att den svenske diplomaten försvann i januari 1945. Kreml började då systematiskt sprida den falska nyheten att Raoul Wallenberg hade omkommit i Budapest, fast han satt fängslad i Moskva. De spred den i småsnacket på diplomatpartyn och via sovjetkontrollerade ungerska radioprogram. Fejknyheten var så trovärdigt kommunicerad att den omvandlades till inofficiell sanning i UD:s korridorer och hämmade den svenska regeringens aktivitetsiver. Den skulle tyvärr följas av många fler.

Amerikanarna vaknade några år in i kalla kriget. I slutet av femtiotalet beslutade CIA att fallet Raoul Wallenberg skulle ”exploateras maximalt” i CIA:s antisovjetiska psykologiska operationer i Europa, bland annat via budbärare bland organiserade exilryssar och med planterade Wallenbergnyheter i medierna. Satsningen nådde sin topp i slutet av sjuttiotalet. I CIA-arkivets Wallenbergakt hittade jag intern CIA-korrespondens som bevisade att några av de sensationella

Wallenbergvittnen som då blev världsnyheter ingick i underrättelsetjänstens ”covert actions”, hemliga propagandaoperationer. Så småningom stod det klart att vittnena ljög, men då hade medie-ljusen slocknat.

Modus operandi fungerade. Det viktiga var inte hur det egentligen förhöll sig, utan hur det såg ut att vara.

De framgångsrika underrättelsestrategierna var givetvis för bra för att inte spridas till näringslivet. Jag minns flera ögonöppnare i mina granskningar av läkemedelsindustrins internationella pr-kampanjer, bland annat i boken ”Pillret” (2008). När läkemedelsföretagen ville påverka EU-parlamentets beslut, till exempel, var ett framgångsrikt grepp att starta nya europeiska patientfederationer med imponerande brevhuvuden och förkortningar, ”European alliance of...”. I EU-parlamentet såg ledamöterna en tung europeisk partsföreträdare och bjöd in till viktiga hearings och debatter. Men det var bara teater. Den europeiska fasaden kunde koka ned till en handfull aktivister i ett slitet kontorshotell, startklara när läkemedelsföretagets pr-byrå så ville.

Vem har tid att kolla sådant? På europeisk nivå är det glest mellan de grävande journalisterna. Ett europeiskt korthus jag granskade fick till och med stöd av EU-kommissionen för sitt arbete.

Det viktiga är inte hur det är, utan hur det ser ut att vara.

Jag blir mer och mer nyfiken på det europeiska partiet Alliance of European National Movements (AEMN), som Béla Kovács tog initiativ till 2009 och fortfarande är ordförande för. AEMN är ett av numera sexton paneuropeiska partier, som EU-parlamentet ger stöd till

för att stärka demokratin på europeisk nivå. EU vill ha sitt eget partiväsande, så bidragen är generösa. Idén är att de politiska grupperna i EU-parlamentet i första hand ska ha sin bas i ett sådant paneuropeiskt parti, inte i flera nationella.

Detta europeiska partisystem har växt så det knakar de senaste åren. Jag mailar en fråga till EU-parlamentets ekonomidirektorat: Vilka nya europeiska politiska partier har fått officiell status och accepterats för partibidrag från EU-parlamentet efter 2010?

Svaret kommer i ännu ett pärlband av förkortningar. Jag stönar och dechiffrerar. Béla Kovács AEMN har fått oväntat många konkurrenter. Av sju nya paneuropeiska partier kan sex rubriceras som högerradikala och främlingsfientliga anti-EU-partier. Förkortningsraden ser ut så här: AEMN, ADDE, EAF, MENL, APF och CPVF.

Det senaste tillskottet – franskspråkiga Coalition Pour la Vie et la Famille, CPFV (2016) – har en lite annan högerextrem profil. CPVF leds av några hyfsat militanta katolska fundamentalister och invandringsmotståndare, som bland annat har krävt att alla homosexuella ska låsas in. De har i förbifarten också velat förgöra demokratin som styrelseskick. Fast riktigt så presenterar de sig inte i dokumentationen till EU-parlamentet.

Syftet med partibidragen är att fylla ett oroande demokratiskt vakuum och skapa en vital europeisk politisk scen. EU-parlamentet står därför för åttiofem procent av de paneuropeiska partiernas ”stödberättigade utgifter”, förutsatt att resten täcks av partiets egna medlemsavgifter och donationer.

Så stor är entusiasmen för det europeiska partisystemet att EU-parlamentet också finansierar eventuella europeiska stiftelser knutna till respektive parti. Detta gör man för att stiftelserna ska ”observera, analysera och bidra till debatten om politiska frågor på europeisk nivå”.

Inget av de nya europeiska högerextrema partierna har missat chansen att också kasta in en ansökan för en stiftelse med samma politiska ambitioner.

Finansieringen är förstås inte kravlös. Till villkoren hör att partierna måste dela EU:s grundläggande värderingar om respekt för mänskliga fri- och rättigheter. Pengarna får heller inte användas för annat än europeiskt politiskt arbete. Godkända utgifter är sådant som anställda, publikationer, annonser, konferenser och EU-valkampanjer.

De flesta ser nog också stora organisationer framför sig. Europeiska socialistpartiet (PES), till exempel, har över trettio nationella medlemspartier och trettioålet anställda. Europeiska folkpartiet (kristdemokrater), som grundades 1976, har ungefär lika stort Brysselkontor och nästan åttio medlemspartier.

Självklart måste valframgångarna för Europas högerpopulister sätta sina spår i den europeiska partistrukturens förkortningsfyrverkeri. Två av de nya partierna har också tung representation i EU-parlamentet. Europeiska partiet ADDE räknar exempelvis Sverigedemokraterna, brittiska UKIP och tjeckiska Svobodni som medlemmar. Franska front national, österrikiska FPÖ, belgiska Vlaams Belang och italienska Lega Nord hör numera hemma i paneuropeiska MENL.

Men de andra nya skapelserna då? Med all respekt för att det är lätt att bli osams, har inte de högerextrema Europapartierna med officiell status blivit väl många?

Fyra av de nybildade högerradikala partier som har fått EU-bidrag de senaste åren saknar egen politisk grupp i EU-parlamentet. Det betyder att de svävar ganska fritt på den europeiska politiska scenen och att deras få EU-parlamentariker återfinns bland de grupplösa. Bland dessa partier hittar jag först spionmisstänkte ungraren Béla Kovács och hans AEMN, de militanta katolikerna i CPVF och så ett annat färskt högerextremt parti, Alliance for Peace and Freedom, APF, som grundades 2015.

APF toppar sin hemsida med ett foto av dussintalet sammanbitna män i kostym. De håller i var sitt vitt A4-papper med texten ”STOP RUSSOPHOBIA”. Ordförande är italienske nyfascisten Roberto Fiore och tongivande i övrigt verkar vara Nick Griffins British National Party, som 2009 skickade folk till Budapest för att grunda Béla Kovács europeiska parti AEMN.

Det fjärde fritt svävande högerradikala partiet heter European Alliance for Freedom (EAF). Detta EAF blev berömt inför EU-valet 2014, som Marine Le Pens och Geert Wilders gemensamma satsning för att befria Europa från ”monstret Bryssel”. Men det var då. I dag finns varken Le Pen eller Wilders kvar i partiet.

Det är lite rörigt.

Jag börjar räkna. EU-parlamentet har totalt beviljat nästan 90 miljoner kronor i stöd till dessa fyra nya partier med vidhängande stiftelser (även om förskottet 2017 till APF och CPVF drogs ned).

Man får hoppas att den europeiska demokratin har fått valuta för pengarna.

Efter ett par kvällar med handlingar från EU-parlamentet, däribland partiernas obligatoriska årsrapporter, börjar jag nästan tycka synd om de nya högerextrema partierna på europeisk nivå. Så mycket pengar. Så många partier. Ändå lyser de europeiska massorna med sin frånvaro.

Béla Kovács internationella satsning Alliance for European National Movements (AEMN) har hittills fått över 25 miljoner kronor från EU-parlamentet för partiets och den egna stiftelsens politiska arbete. Trots det svajar infrastrukturen. Varken partiet eller stiftelsen har några anställda och styrelsen i AEMN består endast av två personer förutom herr Kovács själv. På hemsidan finns inga uppgifter om medlemspartier eller medlemmar och än så länge heller ingen kontorsadress. När det europeiska partiets generalförsamling samlas en gång om året får deltagarna plats runt ett mycket litet sammanträdesbord, att döma av ett färskt foto.

När AEMN föddes 2009 var British National Party (BNP) ett av få partier vid sidan av Jobbik som bidrog med pengar. Givetvis försvåras Kovács arbete av att det brittiska systerpartiet nu återfinns under ett annat högerextremt paraply. Alliance for Peace and Freedom (APF) och stiftelsen Terra Nostra konkurrerar dessutom om samma tydligt proryska profil, och har fått nära sju miljoner kronor i förskott för

politiskt arbete 2016 och 2017. Redan i partiets första skälvande månad deltog APF:s ledande företrädare, däribland BNP:s Nick Griffin, i ett ”ideologiskt konservativt forum” i Sankt Petersburg.

Maltaregistrerade European Alliance for Freedom (EAF), som har funnits sedan 2010, verkar också ha det motigt, trots totalt över fyrtio miljoner kronor från EU-parlamentet. Inte nog med att en prominent företrädare som Marine Le Pen sedan länge har dragit vidare. Partiet (och stiftelsen på samma Maltaadress) har haft så svårt att skrapa ihop den obligatoriska andelen egna medel att man tvingats acceptera företag knutna till en landsflyktig affärsman efterlyst för ekobrott som donatorer. Jag läser vidare i årsrapporterna och förstår varför. Några medlemsavgifter från partier har inte tickat in sedan 2013. Antalet betalande europeiska medlemmar i EAF överskrider bara undantagsvis tio. Personer, alltså.

Den före kassören, sverigedemokraten Kent Ekeröth, är en av få riktigt trogna och generösa EAF-medlemmar. Han satt i styrelsen till slutet av 2015 och har personligen satsat nästan 200 000 kronor ur egen ficka på partiet. Nästan lika trogen är ordföranden, som kommer från österrikiska nationalistpartiet FPÖ.

FPÖ har för övrigt just slutit ett samarbetsavtal med Putins parti Enade Ryssland.

De militanta gayhatarna i Coalition pour la Vie et la Famille, CPVF, till sist, är så nya att hemsidan visar meddelandet ”under konstruktion” när man söker på fliken ”Styrelse”. Ändå har CPVF och stiftelsen Pegasus beviljats över fyra miljoner kronor i preliminärt EU-stöd för politiskt arbete 2017.

Ni kanske undrar vem av CPVF-politikerna som ansvarar för det europeiska partiets nya hemsida? Ingen. De gömmer sig bakom det amerikanska dataföretaget Perfect privacy, som erbjuder domänägare anonymitet.

Det är inte så illa att det har saknats larm om partipengarna. Jag hittar ett mötesprotokoll från EU-parlamentets presidium så tidigt som 2010. Den kvällen i Strasbourg fordrade en viceordförande från Grekland att man omedelbart skulle åtgärda risken för att ”oproportionerliga summor” skulle gå till ”väldigt små grupper som inte riktigt konstituerar ett politiskt parti”. Men presidiet tyckte inte det var någon brådska. Nya -regler för partistöden var ju ändå på gång.

Många EU-parlamentariker har också reagerat starkt på miljonströmmarna till just högerextremister. De har haft svårt att få ihop partiernas politik med de demokratiska principer som EU vilar på, inte minst kravet på respekt för alla människors lika värde. Att dessa partier, precis som Putin, vill krossa EU har också noterats. Efter anmälningar har några partier (AEMN och APF) granskats av EU-parlamentet, men hittills fått behålla sina pengar. Bland annat för att nya mer krävande regler för partistöden ju ändå är på gång.

Tyvärr har det tagit EU-byråkratin sex år att mala fram dessa regler. Och tyvärr dröjer det till 2018 innan de skärpta regler som införts får praktisk verkan. Innan jag lägger ifrån mig handlingarna ser jag att presidiet så sent som i december 2016 diskuterade österrikiska nationalistpartiet FPÖ:s olämpliga trixande. På ett kvällsmöte i Strasbourg hävdades det att FPÖ-företrädarens namn har utnyttjats flera gånger, för att grunda helt olika europeiska partier. Allt för att säkra finansieringen.

Jag tänker att om ett år blir det omöjligt, men det är så dags.

Ordföranden i det europeiska partiet AEMN, spionmisstänkte ungraren Béla Kovács, har inte talat i EU-parlamentets plenum sedan årsskiftet. Jag rycker nästan till när jag ser det. Av närvarolistorna framkommer att han troget har dykt upp under sessionerna, men uppenbarligen nöjt sig med att lämna in skriftliga röstförklaringar. Det är ovanligt. Jag söker honom igen via mail och telefon för att fråga varför. Jag vill ju också ge honom en ny möjlighet att kommentera spion-anklagelserna.

Till sist svarar en assistent att herr Kovács hör av sig om han vill intervjuas.

Frågorna hopar sig och de gäller inte bara honom. EU-parlamentet rustar för val 2019. Hur ser de aktiva i dessa fyra europeiska extremist-partier på sin situation? Hur vill de i framtiden arbeta politiskt för ett starkare demokratiskt Europa? Har de bara haft nybörjarproblem i medlemsvärningen eller är de nöjda med miljonerna, en snygg federal plattform och ett dörröppnande brevhuvud?

Jag skickar meddelanden till samtliga via kontaktrutorna på deras hemsidor. Jag förklarar mitt intresse för vardagsarbetet i europeiska politiska partier och ber om en intervju om partiernas politiska visioner.

Vid denna upplagas pressläggning har jag ännu inte fått några svar.

Kanske har de bara haft för mycket att göra.

Ingrid Carlberg “

“ Alexander Dugin

Rysk statsvetare och ultranationalist, brukar kallas alternativhögerens främste ideolog. Dugin propagerar för en antivästlig Euroasiatisk union. Rådgivare till Vladimir Putin.

Reportaget i tre punkter.

1 I oktober 2015 undanröjde EU-parlamentet åtalsimmuniteten för Jobbikledamoten, Béla Kovács. Han är i Ungern skäligen misstänkt för ”spioneri mot EU:s institutioner (---) för ett tredjeland” utanför unionen. Kovács roll uppges bland annat ha varit att bygga en europeisk front av proryska högerextrema partier.

2 I Ryssland kallas underrättelseoperationer som på dolda vägar påverkar opinionen och politiken i ett land för ”aktiva åtgärder”, i USA ”psyops” eller ”covert actions”. Kalla kriget kantades av den sortens propagandakrig.

3 Spionmisstänkte Béla Kovács är ordförande i det paneuropeiska högerextrema partiet AEMN, som hittills fått över 25 miljoner kronor i stöd av EU-parlamentet. Sex av de sju nya partier som fått officiell EU-status de senaste åren är högerradikala anti-EU-partier.

Om reportern

Ingrid Carlberg är journalist och författare, bland annat till böckerna ”Det står ett rum här och väntar på dig... Berättelsen om Raoul Wallenberg” (Norstedts, 2012) och ”Pillret” (Norstedts, 2008).

Hon har tilldelats Augustpriset (”Berättelsen om Raoul Wallenberg”, 2012), Guldspaden och är hedersdoktor vid Uppsala universitet.

Béla Kovács

Ungersk politiker med bakgrund i Ryssland, sedan 2010 ledamot av EU-parlamentet för högerextrema partiet Jobbik. Initiativtagare till, och sedan 2013 också ordförande för, det europeiska nationalistpartiet AEMN. Kovács, född 1960, är föremål för en ungersk brottsutredning, misstänkt för spioneri mot EU:s institutioner.

AEMN

Alliance of European National Movements är ett paneuropeiskt högerextremt parti, bildat på Béla Kovács initiativ under Jobbiks partikongress 2009. AEMN saknar egen partigrupp i EU-parlamentet. (Förkortningen är uppbyggd efter det franska partinamnet).

Jobbik

Ungerskt ultranationalistisk och främlingsfientligt parti som bildades 2003. Partiledare för Jobbik är sedan 2006 Gábor Vona, en av partiets grundare. Jobbik, som också förknippats med antisemitiska uttalanden, heter med sitt fulla namn Jobbik Magyarorszáért Mozgalom ("Rörelsen för ett bättre Ungern").

Willi Münzenberg

Wilhelm Münzenberg, född 1889, var en tysk kommunistisk aktivist som stod nära Lenin och arbetade för det unga Sovjetunionen. Han är en underrättelselegend i de psykologiska operationernas, eller de "aktiva åtgärdernas", historia.

Komintern

Kommunistiska Internationalen, Komintern, bildades i Sovjetunionen 1919, tänkt som ett slags internationellt kommunistparti uppbyggt på nationella kommunistpartier.

Fideszregeringen

Nationalkonservativa ungerska regeringspartiet Fidesz har två tredjedels majoritet i parlamentet och leds av Viktor Orbán, Ungerns premiärminister sedan 2010.

16 paneuropeiska partier

EU-parlamentet ger bidrag till politiska partier på europeisk nivå för att stärka den europeiska demokratin. Bland dagens sexton paneuropeiska eller federala partier märks Party of European Socialists (PES), European People's Party (EPP) och European Green Party. Flera av de nya högerextrema europeiska partierna saknar egen partigrupp i EU-parlamentet.

FPÖ - Frihetspartiet

Österrikiskt högerpopulistiskt och främlingsfientligt parti (Freiheitliche Partei Österreichs), som i senaste valet (2013) blev största oppositionsparti med 20 procent av rösterna. FPÖ:s kandidat Norbert Hofer förlorade dock mot de grönas Alexander Van der Bellen i presidentvalet 2016.

Källor i urval

- EU-parlamentets dokumentation över bidragen till europeiska politiska partier och stiftelser – beloppsbeslut år för år, årsberättelser, samt slutrapporter.
- Protokoll från sammanträden i EU-parlamentets presidium.
- Brev från Ungerns riksåklagare Péter Polt till EU-parlamentet, 12 maj och 16 oktober, 2014 samt 16 mars 2015.
- EU-parlamentets betänkande A8-0291/2015, ”om begäran om upphävande av Béla Kovács immunitet”.
- Artiklar om fallet Béla Kovács från ungerska nättidningar: index.hu, origo.hu, pestisrációk.hu, 444.hu och 24.hu.
- Artiklar om fallet Mateusz Piskorski från Telewizja Polska24.pl och polska tidningen Rzeczpospolita.
- ”I am Euroasian. The Kremlin connections of the Hungarian Far Right”, rapport från ungerska tankesmedjan Political Capital.
- ”The Master Plan” (Mistrusmedia.lv), -dokumentärfilm av bland andra Sanita Jemberga och Inga Sprīģe, grävande journalister på Re:Baltica, Riga.

– Saunders, Frances Stonor, ”Who Paid the Piper? The CIA and the Cultural Cold War”, Granta Books, 1999.

– Koch, Stephen, ”Stalin, Willi Münzenberg and the Seduction of the Intellectuals”, HarperCollins, 1995.

Mateusz Piskorski

Polsk nationalist och bland annat grundare av det proryska och högerextrema polska partiet Zmiana (2015). Piskorski är född 1977. Han arresterades i maj 2016, misstänkt för samarbete med främmande stats underrättelsetjänst.

Kent Ekeröth

Riksdagsledamot för Sverigedemokraterna sedan 2010. Ekeröth uppmanades att ta timeout från justitieutskottet i februari 2017, sedan han åtalats för ringa misshandel. Han satt i styrelsen för pan-europeiska nationalistpartiet EAF 2012-2015 och var då en av EAF:s mest trogna donatorer.

EU-parlamentet

EU-parlamentet, eller Europa-parlamentet, består av 751 direkt-valda ledamöter från EU:s 28 medlemsstater. Nästa val hålls i juni 2019.

Raoul Wallenberg

Svensk affärsman som 1944 rekryterades som diplomat till svenska legationen i Budapest, med uppdrag att ansvara för en svenskamerikansk räddningsaktion för de ungerska judarna. Han arresterades av sovjetiska armén 1945, fängslades i Moskva och återvände aldrig till Sverige. Hans öde är fortfarande inte klarlagt. “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Socialdemokratin på dekis”

Arbetarrörelsen firar helg, det är första maj igen. Socialdemokrater ska som brukligt tåga för att hylla sina ministrars landvinningar och opponera mot orättvisor andra ställt till. Kanske finns tid att sända en tanke till olyckliga kamrater.

I Frankrike blev Socialistpartiets presidentkandidat utslagen med drygt 6 procent för en vecka sedan. Nederländernas PvdA erövrade lite över 5 procent i parlamentsvalet i mars. Labour förutspås ett förödmjukande nederlag i Storbritannien den 8 juni. PSOE är fortfarande största vänsterparti i Spanien, men splittrat och hårt utmanat av populisterna. Österrikes socialdemokrater blev femma i presidentvalet förra året. Pasok är närmast utraderat i Grekland.

PD har regeringsmakten i Italien, vänsterflygeln har dock precis lämnat skeppet. SPD i Tyskland har fört en tynande tillvaro i Angela Merkels stora koalition, men har i Martin Schulz hittat en respektabel utmanare inför höstens val. Men med några få undantag mår Europas socialdemokrati sämre än någonsin.

I början av 2000-talet styrde pragmatisk vänster lite överallt i Europa. Vad hände? Vissa långsiktiga faktorer är gemensamma för olika länder.

Ett problem är bristen på arbetare. Traditionella industrier, där fackföreningarna haft lättast att organisera sig, sysselsätter en allt mindre andel av befolkningen. Tjänstesektorn växer men är fragmenterad till sin natur. Klass-identiteter blir alltmer uppluckrade.

Välfärdsstaten var aldrig en uteslutande socialdemokratisk uppfinning, men i dag är ingen emot hyggliga pensioner och sjukförsäkring. Tyvärr går det inte bara att fortsätta höja skatter och bidrag, utan att tillväxten skadas. Samtidigt skyddar omhuldade anställningstrygghetslagar insider på arbetsmarknaden, men stänger ungdomar och invandrare ute. Försvar av status quo, utan offensiva idéer, ger inget vinnande spel.

Väljare hade redan försvunnit åt alla håll, till soffan, populismen eller gröna alternativ, när finanskrisen slog till. Socialdemokratin trivs alltid bäst när kapitalismen skapar något att fördela. Nu blev budgetunderskott skrämmande och åtstramningar nödvändiga. Sprickan växte mellan medelklassväns-ter i större städer, som gärna ägnade sig åt miljö och diskriminering, och arbetslösa i avfolkningsbygder som avskydde globalisering.

Krisen gav skjuts åt både främlingsfientliga krafter och vänsterrivaler. De har åtskilliga gemensamma drag. Xenofoberna skyller det mesta på invandring, men plockar gärna upp vänster-populistiska löften om utökade sociala förmåner. Motstånd mot frihandel och EU förenar likaså, liksom nostalgin kring ett sedan länge svunnet land. Alla har de råd med allt.

Varken industrirobotar eller världsmarknad går att önska bort. Den som stänger in sig tappar obönhörligen i levnadsstandard och möjlighet att försörja en åldrande befolkning. Men traditionella socialdemokrater hamnar lätt i trångmål när de försöker stå på alla möjliga ben samtidigt.

Nationella särdrag tillkommer. I Frankrike har Socialistpartiet försökt allt och gjort det mesta fel. President François Hollande vann 2012 på en vänsterplattform, som ströp ekonomin när den prövades i praktiken. En helomvändning gav inget förtroende, däremot en djup intern spricka. Till årets val blev utopisten Benoît Hamon på yttersta vänsterkanten partiets kandidat, vilket slutade i fiasko. Nu kan splittring i två eller flera delar följa.

I Storbritannien förlorade Labour makten 2010 för att det ansågs medskyldigt till krisen. Efter en ny valförlust kapade Jeremy Corbyns vänster-anatiker partiet. Inte fick det fler väljare att tro på förmågan att ta hand om landets ekonomi.

Tyskland är mest likt Norden. SPD har fortfarande en stor och erfaren partiapparat. Politiskt har man vacklat mellan Gerhard Schröders obekväma arbetsmarknadsreformer och en måttfull vänsterkurs, men i stort har ansvarsfull pragmatism fungerat minst dåligt. Fast så spännande är det kanske inte. I ärlighetens namn dansar svensk socialdemokrati inte heller direkt på rosor. Opinionsstödet är långt från glansdagarnas.

Hitta budskap för en modern tid är lättare sagt än gjort. En karismatisk partiledare kan räcka en bit. Favoriten i franska presidentvalet, Emmanuel Macron, en optimistisk liberal med socialdemokratiska sidor? Varför inte.

Alltså, dags att demonstrera. Marschen går mot okänt mål.

DN 1/5 2017 “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ Vänsterns soffliggare kan gynna Le Pen

Taktikrösta på Emmanuel Macron för att stoppa extremhögerens Marine Le Pen? Rösta blankt? Eller kanske strunta helt i att rösta? Inom den franska vänstern rasar en känsloladdad debatt inför den andra och avgörande omgången i det franska presidentvalet. Ett lågt valdeltagande kan gynna Marine Le Pen.

Körsbär, radioapparater, tandkräm och piratfilmer – det mesta går att få tag på i de trånga gränderna på marknaden i förorten Montreuil, öster om Paris. Luften är fylld av fräna dofter från dinglande köttstycken och färska kryddor.

På en vägg har någon klottrat ”ni-ni” (varken eller) – i praktiken en uppmaning till valskolk i den andra valomgången av presidentvalet.

För en vecka sedan röstade 40 procent av väljarna här i -Montreuil på Jean-Luc Mélenchon. Den radikale vänsterkandidaten var då bara en hårsman från att nå finalomgången i presidentvalet: totalt röstade 7,1 miljoner på honom i Frankrike, vilket motsvarar nästan en femtedel av alla röster.

Frågan är nu hur Mélenchons väljare kommer att göra i den andra och avgörande valomgången. Inom den franska vänstern är splittringen uppenbar, och på marknaden i Montreuil hörs många uppslitande diskussioner.

– Vi måste stoppa Le Pen – så rösta på Macron! ropar Sophie Borrel, en bildkonstnär som lämnat ateljén för att dela ut den oberoende mittenkandidatens flygblad på marknaden.

På slaget på sin svarta jacka har hon en liten hand med texten ”Touche pas à mon Pote” (Rör inte min kompis).

– Jag identifierar mig till vänster, men nu är det här främst en fråga om att stoppa rasisterna i Natio-nella fronten. Och jag blir så arg när jag hör att folk inte tänker rösta! säger Sophie Borrel och nickar menande mot en grupp aktivister med röda fanor som står en bit längre bort.

Det rör sig om trotskister från det lilla extremvänsterpartiet Lutte Ouvrière, som öppet manar till röstskolk.

– Jag tycker det är så ansvarslöst! säger Sophie Borrel.

Hennes flygblad med Emmanuel Macrons bländvita leende möts av en påtaglig skepsis bland marknadsbesökarna. En dam fnysar till och säger ”nej, nej, inte han...”. En annan kvinna viftar bara irriterat med handen.

Samma motvilja drabbar de aktivister från kommunistpartiet som står och delar ut andra flygblad ett tjugotal meter längre in i marknaden. De försöker mana väljarna att rösta på Macron för att blockera extremhögern på samma sätt som man gjorde 2002, då Marine Le Pens far Jean-Marie Le Pen hade tagit sig till andra omgången.

– Det finns en risk att Le Pen vinner den här gången. Fascisterna har försökt göra sig rumsrena, och jag är rädd att de är på väg att lyckas. Jag röstade på Mélenchon – men han borde ha ställt sig bakom Macron när han blev utslagen. Nu är många här osäkra på om de ska rösta alls, säger Gerard, en övertygad kommunist som inte vill uppge sitt efternamn av rädsla för att bli registrerad.

– Vi som minns det som hände under kriget tar inga risker. Men många unga tycks ha glömt historien, säger han.

Ett par minuter senare stannar 25-åriga Delphine Demenois till vid kommunisterna och lyssnar på deras argument. Delphine är aktiv i en lokalgrupp i Mélenchons rörelse ”Det okuvade Frankrike” (La France Insoumise”) och hon låter sig inte övertygas.

För henne är det otänkbart att rösta på Emmanuel Macron.

– Macron kommer från finanssektorn, är ultraliberal och förespråkar en politik som bara kommer att förvärra klyftorna och ojämlikheten i samhället. Om fem år kommer Le Pen och Nationella fronten att vara ännu starkare om han vinner. Så nej, jag kan inte rösta på Macron. Och jag vet att många, många andra Mélenchon-anhängare tänker likadant, säger Delphine Demenois.

Är du inte orolig för vad som kan ske med den franska demokratin om Le Pen vinner?

– Jo, men det är ett omöjligt val för mig! För om Macron kommer till makten lär han inte få en majoritet i kongressen, och då tror jag att han försöker regera genom förordningar och dekret – något som också är direkt farligt för demokratin, säger Delphine Demenois.

I fredags kväll postade Jean-Luc Mélenchon ett klipp på sin Youtube-kanal i vilket han sade att han inte vill se en enda röst på Le Pen, och att han kommer att gå och rösta på söndag. Men han förespråkar fortfarande inte öppet en röst på Macron. Dessutom påstår han att det rör sig om ett val mellan ”extremer”.

– Den ena kandidaten representerar den extrema finanssen, den andra den extrema högern.

Den 65-årige vänstermannen hymlar inte med att han nu har siktet inställt på parlamentsvalet i juni, där han hoppas att hans rörelse ska slå ut Socialistpartiet som den ledande vänsterkraften i landet.

Jean-Luc Mélenchons program bygger på radikal vänsterpolitik, protektionism och kritik mot EU och Nato. Han har vissa beröringspunkter med Marine Le Pen vad gäller synen på protektionism och utrikespolitik, men är hennes -motpol när det gäller synen på invandring och medborgerliga rättigheter.

Det senare hindrar dock inte Marine Le Pen från att öppet flirta med Mélenchons anhängare.

– Jag vill sträcka ut en hand till Det okuvade Frankrikes väljare. Ni måste stoppa Emmanuel Macron – för det han föreslår är totala motsatsen till det ert parti står för, säger Le Pen i ett videomeddelande som sprids i sociala medier.

Enligt opinionsmätningar funderar 16 procent av Mélenchons väljare på att rösta på Le Pen. Betydligt fler kan tänka sig att rösta blankt - eller strunta i att gå och rösta – något som kan visa sig betydelsefullt om Le Pen lyckas locka över en anseelig del av den traditionella högerns väljare.

För många inom den övriga vänstern är det djupt problematiskt att Mélenchon vägrar att mana till en röst på Macron. Ekonomen Thomas Piketty finns bland de som varnar för konsekvenserna:

– Jag kan förstå frustrationen bland de vänsterväljare som röstade för Hamon, Mélenchon, Arthaud eller Poutou. För om vänstern varit enad hade den kanske haft en kandidat i denna andra omgång. Men det viktiga nu är att undvika att normalisera idén om att extremhögern kan komma till makten. En segermarginal med 70 procent mot 30 är inte detsamma som 55 procent mot 45, säger Piketty i intervjun.

Den andra och avgörande omgången i det franska valet hålls den 7 maj.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Risk för lågt valdeltagande

I den första valomgången för en vecka sedan röstade drygt 77 procent av de franska väljarna. I den andra och avgörande omgången kan dock valdeltagandet bli lägre, enligt flera opinions-mätningar.

Av de som röstade på högerkandidaten Francois Fillon i den första omgången säger exempelvis bara 71 procent att de kommer att rösta på söndag.

För de väljare som röstade på vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon är siffran ännu lägre: 57 procent.

DN “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ Ökning av antalet gripna papperslösa invandrare

President Donald Trump har lovat att fokusera på att utvisa papperslösa som begår kriminella handlingar. Och antalet gripna har ökat kraftigt under årets första månader. Men ny statistik visar att många som grips inte har begått något brott alls.

Trumps vallöfte att deportera fler papperslösa invandrare märks redan i statistiken. Under administrationens första veckor ökade andelen gripna papperslösa med cirka 30 procent, jämfört med samma period föregående år, rapporterar Washington Post.

Trots att regeringen har sagt att den ska koncentrera sig på att utvisa brottsbelastade personer, visar statistiken från ICE (Immigration and Customs Enforcement) att av de 21 362 som grips har var fjärde person inte begått något brott alls.

Företrädare för papperslösa invandrare hävdar att rädslan för deportering har lett till att allt färre -latinos vågar anmäla grova brott, som sexuella övergrepp i bland annat Houston och Los Angeles, enligt Washington Post. En åklagare som talat med tidningen hävdar att det finns personal från gränspolisnärvarande i domstolarna, vilket försvårar möjligheterna till åtal i brottsmål.

USA:s inrikesminister John Kelly försvarar metoden.

– Det bästa stället att hitta dessa illegala brottslingar är i häkten och fängelser. Det är otänkbart för mig att någon föredrar att dessa typer av

män och kvinnor släpps ut i samhället, säger John Kelly enligt Defense One.

Nästan tre fjärdedelar av de gripna mellan den 20 januari och 13 mars i år hade tidigare brott i bagaget, en ökning med 15 procent.

Även myndigheten ICE slår tillbaka mot kritiken. Myndigheten fokuserar på individer som utgör ett hot mot nationell säkerhet och gränssäkerheten. Men ICE kommer inte längre att undanta några kategorier invandrare från en eventuell utvisning, sade myndighetens talesperson Jennifer Elzea, enligt Washington Post.

Några hävdar att kritiken mot Donald Trump i den här frågan är politiserad. Även Barack Obamas administration utvisade tusentals personer utan kriminell bakgrund. Och årets gripanden är 25 procent färre än under samma period 2014, då 29 238 personer greps, varav 7 483 personer inte hade begått brott.

– Det handlar om presidenten, det mesta av det här har att göra med politik. Det är sorgligt, säger Carlos Gimenez, Miamis republikanska borgmästare, som röstade på Hillary Clinton i presidentvalet.

Men även om det görs fler gripanden i år, har utvisningarna mellan januari och mars minskat med 1,2 procent till 54 741. Enligt ICE är det just utvisningen av personer som inte begått brott som har ökat, medan deporteringen av dömda kriminella har minskat.

Under valkampanjen sade Donald Trump att alla som vistades -illegalt i USA kunde deporteras. Men efter valet lovade han att fokusera på kriminella invandrare för att i ett senare skede bestämma vad som borde göras med de papperslösa som är ”fantastiska personer”.

Martin Ezpeleta martin.ezpeleta@dn.se “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Lika arg Trump twittrar färre gånger per dag

Donald Trump har sedan länge valt att meddela sig via Twitter snarare än traditionella meddelanden eller presskonferenser. Telegraph har sammanställt presidentens tweets under de 100 första dagarna i Vita huset.

Affärsmannen Donald Trump hade på lördagen varit USA:s president i 100 dagar. Rekordlåga opinionssiffror, rekordmånga presidentdekret och motgångar i flera prestige-frågor har präglat tiden, och han har sagt att det är ”jobbigare än vad han hade trott”.

Hur hans statsmannaskap har gått kan skönjas på Twitter.

Under tiden som presidentkandidat twittrade Trump sällan under morgontimmarna, men som vald och tillträdd har andelen stigit från 17 till 39 procent, enligt Telegraphs genomgång. Omvänt är han mindre aktiv på kvällarna då en tredjedel av hans tweets publicerades före valet och bara en tiondel efter.

Ett annat förändrat Twitter-beteende hos Trump gäller antalet, som sjunkit från i genomsnitt sju till fyra per dag före och efter valsegern. Den aggressiva tonen han gjorde sig berömd för under valrörelsen lugnade ner sig mellan valsegern och installationen, men under tiden i Vita huset är den tillbaka kring 40 procent – och ilskan hör ihop med de juridiska eller politiska motgångarna.

Andelen versaler har lite paradoxalt sjunkit med en tredjedel till 6,8 procent under samma tid, men måltavlan för hans aggressioner – fake news – har blivit tydligare. Sådana tweets har blivit fyra gånger fler under tiden som president.

Tvärtom har Trumps paroll om att rensa bort etablissemangen i Washington DC – formulerat som #draintheswamp – minskat rejält. Efter den 20 januari har han bemannat sin administration med en lång rad etablerade politiker och affärsmän, och hashtaggen har inte använts alls.

Ossi Carp ossi.carp@dn.se “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ Den nya Sidenvägen till Kina går som på räls

Ett tåg kommer lastat, med whisky, vitaminer och andra nödenheter. Efter 1 200 mil genom ett tiotal länder är historiens första direkttåg från Storbritannien till Kina framme. Linjen är en symbol för ”nya Sidenvägen”.

Kinesiska medier rapporterade den gångna veckan att tåget London–Yiwu hade passerat det mytom-spunna bergspasset Alataw – på engelska känt som Dzungarian Gate – från Kazakstan till Kina. Och någon dag senare angjordes, enligt nyhetsbyrån AFP, slutdestinationen Yiwu, söder om Shanghai vid landets sydöstra kust.

”Den 12 000 kilometer långa resan går genom nio länder under 18 dygn”, skriver nyhetsbyrån Nya Kina. Den kinesiska pr-sajten China Icons har lagt ut ett slags reseberättelse från rutten, som förklaras innehålla ”i stort sett vartenda landskap och varje klimat man kan tänka sig”.

Godstågen ska nu gå i reguljär -trafik med varor mellan London och Yiwu. Transporterna blir mycket snabbare än med fartyg, och -rejält billiga jämfört med flyg.

För kinesernas del är det en mindre bit i ett stort pussel där järn-vägar har byggts, och byggs, i många länder. Redan för fem år sedan invigdes en liknande tåglinje mellan Kina och Duisburg i Tyskland.

Och förutom de nordliga rutterna – norr om Svarta och Kaspiska haven – satsar man på sydligare förbindelser via Pakistan, Iran och Turkiet.

Kina betalar inte allt, men lockar fattiga grannländer med att man står för mycket av byggkostnaderna i utbyte mot lån eller exempelvis mark- och mineralrättigheter.

Satsningarna på en ny Sidenväg kallas av Pekingregimen för ”Ett bälte och en väg”.

Sedan den presenterades av president Xi Jinping hösten 2013 undertecknades på tre år kontrakt värda mer än 1 biljon USA-dollar (9 000 miljarder kronor).

Som Kina ser det ingår ett 60-tal länder i projektet, och exporten till den regionen har nu gått om motsvarande affärer med EU och USA.

TT “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Sikherna känner sig hemma i parmesanostens land”

De tusentals sikher som arbetar med djurhantering och mjölkproduktion i Emilien är ett av de bästa exemplen på integration i Italien. I dag utgör sikherna ryggraden i produktionen av landets ädla och världsberömda parmesanost.

Narinder Singh har stigit upp långt före gryningen. I den stora ladugården är ventilationen god. Narinder mockar rent och lägger nytt hö till både kvigor och mjölkande kor. En liten stund senare kommer han med färsk morgonmjölk till hysteriskt lyckliga kalvar.

Han har på sig grön arbetsoverall med svart jacka under de kyliga morgontimmarna. Narinder är en sikh som håller på traditionen. Det svarta skägget är långt och håret perfekt täckt av en senapsgul turban.

Gården Scalabrini är på intet sätt industriell, men ändå mycket stor för att vara familjeägd. Gården har 1 000 djur, varav 600 mjölkar för ögonblicket. Fem anställda, samt-liga sikher, tar hand om djuren medan två italienare jobbar i meje-riet.

Under vårt besök är Narinder helt ensam i ladugården. Arbetsspassen är långa. Han jobbar från fem på morgonen till klockan tolv. Därefter två timmars lunchpaus och sedan ytterligare fem timmars arbete på eftermiddagen, då Narinder också rensar ogräs och sköter trädgårdsland.

– Jag tycker villkoren är bra. Lönen räcker för att försörja min familj. Vi har det betydligt bättre här än vad vi hade det i Punjab.

Narinder har varit i Italien sedan 2003. Han har haft otaliga jobb. Ofta har han blivit illa behandlad och känt sig utnyttjad, särskilt i Syditalien. Den senaste arbetsplatsen var en gård i Carpineto uppe på kullarna ovanför Parma, där ägaren drabbades av en ekonomisk kris.

– Jag fick inte betalt på fyra månader. Han är skyldig mig flera tusen euro som jag aldrig kommer att få se, säger Narinder som kommit till slutsatsen att det antagligen inte lönar sig för honom att vända sig till en advokat.

Han bjuder in oss i hemmet. Bostaden liksom jobbet har han fått ta över efter brodern Gormuk som valt att lämna Italien. Huset är långt ifrån modernt, men rymligt och med väggar målade i starka gula och gröna färger. Hustrun Taranjit sköter hemmet. De har två barn, dottern Charan, 8 år och sonen Dharamvir, 2.

Taranjit bjuder på kaffe och söta små kakor. Kaffet är svagt, men aromatiskt med en påtaglig eftersmak av kardemumma.

– Vi trivs här. Saker fungerar i Emilien. Skolbussen kommer och hämtar Charan varje morgon precis utanför gården. Hon trivs i skolan och är glad över att ha fått många nya kamrater, säger Taranjit.

Narinder talar väl om ägarna, de två bröderna Ugo och Bruno Scalabrini. Han vill inte tala om hur mycket han tjänar. Det räcker för att vi ska klara oss bra, säger han.

På en annan gård jobbar makarna Jasper Singh och Rachwbal Kaur sida vid sida med mjölkningen under tystnad. Det är trångt, mörkt och slitsamt. Gårdens 130 svartvitfläckiga frisiska kor måste ledas in och ut i flera omgångar i mjölkhallen. Tunga lyft ingår och de stora mjölkflaskorna med separerad grädde måste rullas för hand ut på gården.

Innan han fick detta arbete tog Jasper hand om djuren på en cirkus, berättar han på en fragmentarisk italienska, trots att han bott mer än två decennier i landet. Tillsammans med sin bror har han kunnat köpa sig en lägenhet, som de två familjerna med barn nu delar.

– Sikherna är den grupp som integrerat sig bäst. Vi har haft marockaner och nigerianer också. Men sikherna är bäst som arbetskraft och kan hantera djur på ett korrekt sätt, säger gårdens ägare Maurizio Novelli.

Vi följer mjölkens väg och åker med till det intilliggande mejeriet. Att göra parmesan är ett slitgöra som ger bra betalt. Ingen mjölk får sparas till dagen därpå. Kort sagt – parmesan produceras 365 dagar om året.

– Med det här jobbet behöver man inte gå på gym. Det är inget för klena italienare. Det här håller på att bli vår ost, ”Parmesan made by sikh”, skojar Sukhwinder Singh med kollegan Marco Berni.

De två måste jobba tillsammans för att få upp den 100 kilo tunga färdiga ostmassan ur den väldiga kopparkitteln som rymmer 1 000 liter mjölk. Till sin hjälp har de en stor platt träspade och en duk som

samlar ihop ostmassan. Ingen av mejeriets tre sikher har långt hår eller skägg. Det skulle inte fungera i osttillverkningen, förklarar de.

– Vår anställning är seriös. Alla här får samma lön för samma arbete. Det blir ungefär 2 000 euro efter skatt, säger Sukhwinder.

Novellara ligger tre mil utanför staden Reggio Emilia och är en kommun med 14 000 invånare. Knappt 500 sikher är mantalsskrivna här. De traditionella banden är starka för många sikher. I Novellara uppfördes 1999 vad som är deras största religiösa tempel i Europa efter det i London.

– Vi är många i Norditalien. Just Emilien passar väldigt bra, det är ett landskap med ett klimat som påminner mycket om våra hemtrakter i Punjab, säger 26-årige Satinder Singh.

Han driver en resebyrå som även hjälper italienare som vill besöka Indien med visum. Satinder förklarar att den andra generationen sikher inte vill arbeta inom jordbruket, utan föredrar att vara egna företagare.

Dagen därpå är helgdag för sikherna och den firas med en stor religiös fest. Alla är festklädda. Män med prydligt kammade skägg och festurbaner. Andra är försedda med glänsande sablar, som minner om historiska krigiska händelser då sikherna på 1600-talet förföljdes av härskande moguler inom det indiska kejsardömet.

Kvinnorna bär färgrika sidenglänsande dräkter. Det strös kon-fetti överallt. Traktorer som ska gå i täten för den religiösa processionen dekoreras med pappersblommor.

Satinder bjuder oss att gå in i gurdwara som templet kallas. Vi måste ta av oss skor och tvätta våra fötter samt täcka huvudet med en orange duk. Inne i templet står många och ber och går fram för att vörda de heliga skrifterna.

– De tio mästare som vår religion är baserad på har tagit bort alla skillnader. Här finns inga kaster. Alla människor är lika mycket värda. Rik som fattig, kvinna som man, säger Satinder och visar oss hur alla äter samma saker sittande på golvet tillsammans.

Vi får en riklig portion med kik-ärter och friterade samosa – vegetariska degknyten med potatis och lök, smaksatta med ingefära och koriander.

Under eftermiddagen drar den färgstarka processionen långsamt fram genom Novellaras centrum. Precis efter starten kommer ösregnet. Men processionen fortsätter, liksom festen till långt in på kvällen. På en gata springer vi på Narinder Singh och hans familj. De tunna festkläderna är genomvåta, bara barnen har skor. Men det bekymrar inte Narinder och hustrun Taranjit – de fortsätter leende processionen barfota i regnet.

Peter Loewe loewe@tin.it “

“ Fakta. Sikher i Italien

Det finns cirka 150 000 sikher i Italien. De kommer alla från Punjab, en historisk provins som i dag är fördelad mellan Indien och Pakistan.

Merparten finns i Norditalien där de tar hand om djur och tillverkar parmesanost. Söder om Rom finns också en stor grupp som arbetar inom jordbruk. Där har fackföreningar flera gånger anmält att sikher tvingats arbeta under slaförhållanden med extremt låg betalning.

Sikhism är en religion som hämtat mycket från såväl hinduismen som islam. Det är en monoteistisk religion, där gudomen inte har en mänsklig form, utan ofta benämns som en guru eller ”mästare”.

Den årliga festen i Novellara, Vaisakhi, är till minne av att sikhernas dominerande riktning Khalsa kom till 1699 genom guru Gobind Singh. Ordet som är punjabi betyder ”äkta”.

Fakta. Emilia Romagna
Emilia-Romagna (Emilien) är en av Italiens rikaste regioner. Antalet invånare är omkring 4,5 miljoner (2016).

Regionens huvudstad är Bologna och andra viktiga städer är Parma, Modena, Rimini och Ravenna.

Källa: Wikipedia “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Irakisk militär: IS snart ute ur Mosul

Irak. En hög irakisk militär lovar att det inte dröjer länge förrän man har lyckats driva terrorgruppen Islamiska staten (IS) helt ut ur Mosul. Slaget om staden borde vara över ”inom maximalt tre veckor”, säger en militärtalesman.

Ungefär en halv miljon människor finns kvar i de nordvästra delarna som fortfarande kontrolleras av IS, varav 400 000 i Mosuls gamla stad där det är brist på mat och vatten och ingen tillgång till sjukvård.

TT “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Colombias knarkkungar glorifieras igen

Just när Colombia bättrat på sitt rykte och fått framtidstro dras landet tillbaka till knarkkrigens 80-tal. Magnus Linton ser hur medieindustrin gör våld på den historiska verkligheten.

När Steve Murhpy och Javier Peña – DEA-agenterna vars historia tog plats i världens vardagsrum med Netflixsuccén ”Narcos” – på onsdag besöker Stockholm för att berätta ”the true story of Pablo Escobar” kommer många colombianer att sucka. Igen.

Ända sedan Escobar, världens mest filmatiserade knarkkung, sköts ihjäl 1993 och Medellínkartellen demonterades har colombianska politiker slitit sitt hår över att så få utanför landet klarat att säga Colombia utan att bums tänka kokain och krig varför presidenter, borgmästare, fotbollspelare och andra ambassadörer det senaste decenniet avlöst varandra i sisyfosarbetet att måla om ”bilden av landet”. Varje gång man glatt sig åt framgång har emellertid någon plötsligt sprejat pulver och blod över alltihop – och vips har man varit tillbaka på ruta ett igen. Inte i verkligheten, men bildmässigt.

Just när landets imponerande fredsprocess började ge resultat, gerillan meddelat eldupphör, storstäderna uppmärsammats som urbana framgångsmodeller och läckra kokosnötstränder gjorde entré i europeiska resemagasin lanserades Netflix megasatsning och snart satt hela världen och knarkade knarkdrivet pangpang filmat med USA-filter och Colombia och dess traumatiska historia som perfekt projektduk.

Nu är de två första säsongerna sedan länge släppta och sedda och just som det var dags att börja rulla det mediala stenblocket uppför berget igen har en ny katastrof klivit in på scenen: Popeye, kokainepokens mest kallblodiga massmördare och ”Medellínkartellens ende överlevare”, som nu återuppstått som Youtube-stjärna.

Historien om Popeye, Escobars flitigaste hit-man, börjar lite varstans i historien beroende på vem som berättar men liknar i sina detaljer ingenting annat. Efter att själv ha haft ihjäl över 300 människor och beordrat underlydande att mörda ytterligare 3 000, de flesta poliser, under 1980- och 90-talens kokainkrig sattes han i fängelse 1992 men släpptes 2014 under stor uppståndelse efter 22 år bakom galler, en juridisk process han hyllar i sin nu omtvistade självbiografi – också den, till mångas förfäran, snart Netflixserie i Amerika och valda delar av Europa: ”När man bryter mot lagen får man staten emot sig, men när man som jag återanpassar sig och betalar sina skulder till samhället tas man om hand av staten och skyddas av den”.

Om John Jairo Velásquez, alias Popeye, kan anses ha sonat sina brott eller ej råder det delade meningar, men det som just nu upprör är inte frigivningen i sig utan hans aktuella roll i vad kritikerna menar har blivit en sorgligt självreproducerande bild av Colombia och knarkvåldet. Popeye är inte bara dömd för mordet på presidentkandidaten Luis Carlos Galán 1989 utan har också erkänt sin roll i bombningen av ett plan där 110 människor dog, och med sitt nyvunna kändisskap som tvetydigt ångerfull antivåldsprophet och magstarkt missionerande youtuber – tiotals miljoner har sett hans videos – kittlar han allmänhetens voyeuristiska dragning till kriminalitet på ett sätt som i bästa fall, menar många, bara är komiskt men oftare direkt tragiskt.

När Popeye en kväll mötte små-tjuvar i Medellíns centrum och den omvända massmördaren i nykonservativ anda ondgjorde sig över urspårad ungdomskriminalitet och bristande poliskontroll dånade sarkasmerna på Twitter, men när Air Panama i ett försök att surfa på svallvågorna från Netflix dollar-mobiliserande miljardsuccéer lanserade resepaketet ”Medellín narcos tour” reagerade stadens borgmästare med kraft och lyckades, något förvånande, få flygbolaget att inte bara dra tillbaka sin tour utan också framföra en ursäkt. Det var två månader efter att en resebyrå i Puerto Rico marknadsfört en liknande resa men med ett mer säljande klimax: en exklusiv middag med Pablo Escobars alldeles egen och livs levande hit-man – John Jairo Velásquez, alias Popeye.

Det senare visade sig, givet villkoren i Velásquez frigivning, olagligt varpå colombianska myndigheter kunde få saken avstyrd. När den Netflixkontrakterade teveserien ”Alias JJ”, baserad på Popeyes bok, nyligen började sändas spelade emellertid varken oroliga borgmästare eller det faktum att anhängiga till de tusentals mördade uppmanat till bojkott och kallade produktionen ”ett hån mot offren” någon roll. Den toppade som väntat alla tittarmätningar och tros bli en av årets pankontinentala seriesuccéer.

Senaste tillskottet på den lukrativa marknaden för alla som spelat en eller annan roll i berättelse om Pablo är ”Pablo Escobar: In fragant – Lo que mi padre nunca me contó”, en ny bok författad av kokainkungens egen son, i vilken han bland mycket annat hävdar att Narcos ”kränker en hel nation”.

Utan att förminska faderns massmord vill Juan Pablo Escobar, i dag arkitekten Sebastián Marroquín, putta tillbaka skulden, flytta den

pulverstänkta mediebilden om man så vill, till USA. Att 70 procent av alla pengar som generas av kokainproduktion stannar på konsumtionsmarknaderna, primärt USA och Europa, och att mycket större delar av drogkomplexet skulle kunna monteras ner om världen bara satte västs bankirer i stället för Colombias kokaodlare i fängelse är ingen nyhet. Inte heller att det är Nordamerikas omätliga hunger på psykoaktiva substanser, själva efterfrågan, som är de drogrelaterade blodbadens egentliga generator.

Men i boken hävdar Escobar jr i linje med en bekant genre konspirationsteoretiska utbroderingar också att CIA varit mycket mer direkt inblandat i kokainproduktion än tidigare känt. Iran-Contras-affären 1986 – då USA betalade ut 48 miljoner dollar till terroristgruppen Contras vars krig mot Nicaraguas Sandinister bland annat finansierades med kokainhandel – är ett väl dokumenterat faktum, liksom det förhållande Narcos andra säsong på ett trots allt rätt trovärdigt sätt gestaltar: gränsen mellan onda och goda i knarkproduktionens halvsekellånga pro- och kontraktkrig är väldigt suddig. Stater, militärer, poliser, ambassader och underrättelsetjänster har påfallande ofta gått i allians med knarkmaffia med förödande konsekvenser. I sin bok hävdar emellertid Juan Pablo Escobar att hans far i stort sett var anställd av CIA, en anklagelse USA inte lär ha några problem att avfärda.

Mer solid är en annan av författarens poänger. För varje ny manus-kreatör som kårar upp sig och vill köra The Escobar story en vända till växer behovet av att å ena sidan göra anspråk på att basera det hela på fakta och å andra sidan göra berättelsen mycket sexigare än den var – med en tilltagande glorifiering av epoken som följd. Poolerna, kåkarna, dollarhögarna, bilarna och cigarrerna växer och växer, de inblandade kvinnorna blir allt snyggare och mer stereotyp behagande

och i de fall verkligheten inte lever upp till ackumulerade förväntningar på makalös och magiskt realistisk dramatik sminkas det dokumentära upp till det fantastiska.

När fotojournalisten James Molli-son, upphovsman till den helt lysande boken ”The memory of Escobar”, en av de bästa dokumentationer av historien som gjorts, för ett drygt decennium sedan fattade intresse för epoken hade han först tänkt göra ett fotoprojekt om den ”Narcotecture” han så mycket hört talas om; alla stora *mansions*, de extravaganta nattklubbarna, lyxvåningarna med pooler på balkongerna som skapats i de nyrika men estetiskt over-the-top-präglade knarksmugglarnas kölvatten – men när han väl börjat söka upp en efter en av de emblematiske platserna tvingades han som alla andra som gjort samma resa konstatera: ”All turned out to be visually disappointing.”

Han fick göra ett helt annat projekt, som liksom Juan Pablo Escobars nya bok – och även Javier Peñas och Steve Murphys nu ambulerande talkshow om ”the true story” – på olika och bitvis totalt motsägelsefulla sätt bidrar till den allt nödvändigare verklighetskorrigeringen av epoken Escobar.

Narkotikaagenterna Steve Murphy och Javier Peña talar under rubriken ”Capturing Pablo” på China-teatern onsdagen den 3 maj kl 19.30.

Magnus Linton “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“Varannan väljare nöjd med rapporteringen från dådet

Drygt 5 av 10 svenskar anser att medierna gjorde ett bra jobb i samband med terrordådet i Stockholm. Ungefär var femte ger journalisterna underkänt, visar en mätning från DN/Ipsos. – Det är ett positivt resultat för medierna, säger forskaren Ulrika Andersson.

Klockan 14.52 fredagen den 7 april kom det första larmet om att något allvarligt hade hänt på Drottninggatan i Stockholm. Kort därefter satte landets medieredaktioner i gång ett nyhetsarbete vars intensitet överträffar det mesta som förekommit på senare tid.

Intresset från medborgarna var så stort att DN:s it-system stundtals inte klarade belastningen på sajten. Informationsflödet var massivt och i inledningsskedet spreds också uppgifter som saknade grund, även av professionella redaktioner som DN:s. Det handlade exempelvis om en påstådd skottlossning vid Fridhemsplan i Stockholm.

En majoritet av medborgarna är dock nöjda med mediernas insats under detta dramatiska skeende. Det visar en mätning från DN/Ipsos. 54 procent anser att medierna gjorde ett mycket eller ganska bra jobb. 21 procent anser att insatsen var dålig.

Ulrika Andersson forskar om medier på SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

– Det är ett positivt resultat för medierna. Andelen som anser att det har fungerat bra överväger klart, säger hon.

Tittar man på vad olika partiers sympatisörer svarar så framträder tydliga mönster.

Medierna får godkänt av en klar majoritet bland såväl rödgröna väljare (60 procent) som borgerliga (56). Sverigedemokrater är klart mer negativa, endast 38 procent av dem anser att redaktionerna gjorde bra ifrån sig.

– Sverigedemokraternas väljare har generellt ett lägre förtroende än andra för nyhetsmedierna. I den här mätningen är det ändå en svag övervikt för de positiva bedömningarna även bland dem. Det sticker ut, säger Ulrika Andersson.

Annars visar forskningen enligt henne att förtroendet bland SD-sympatisörer för mediernas bevakning av brottslighet är lågt, med en tydlig övervikt för de negativa omdömena.

Mätningen visar också att nyhetskonsumenterna har noterat att felaktiga uppgifter förekom i rapporteringen. 27 procent uppfattade den som i huvudsak korrekt och relevant. Merparten (51 procent) instämmer i detta men med tillägget att det fanns ”inslag av ogrundade påståenden och spekulationer”. 13 procent anser att det mesta av rapporteringen vilade på lös grund.

Forskaren Ulrika Andersson ser detta som ”en övervägande positiv bild”.

– Medierna var väldigt snabba på det här, bevakade dygnet runt inledningsvis och försökte uppdatera med all information man hade. Då tror jag inte att enskilda felaktigheter påverkar förtroendet så mycket, eftersom det som faktiskt ägde rum var något mycket större. Felen blev också ganska snabbt korrigerade.

Enligt henne är det inte korrekt att det skulle finnas en väldigt utbredd misstro mot medierna. Forskningen ger en annan bild.

– Det finns en liten grupp som är väldigt missnöjd men de allra flesta har förtroende. Den tydligaste polariseringen är kopplad till var man står politiskt och vad man har för världsbild. Gruppen längst till höger är mer kritisk och mer orolig för vad som sker i samhället, säger Ulrika Andersson.

Dagens Nyheters redaktionschef Caspar Opitz ser att det finns saker att lära av händelserna kring dådet.

– De flesta seriösa medier gjorde ett bra jobb med terrorbevakningen, men misstag gjordes, även av DN. Folk vänder sig till oss i förtroende vid händelser som den på Drottninggatan, därför är det extra viktigt att vi drar lärdomar av saker i bevakningen som inte blev bra. Vi skickade till exempel ut en pushnotis om skottlossning vid Fridhemsplan som visade sig vara felaktig. Det var ett misstag, säger Caspar Opitz och fortsätter:

– Vi måste ha en väldigt hög -tröskel när det gäller att publicera information som inte är bekräftad, även om vi har flera källor som - säger att något har inträffat.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ Rektorns brev beskriver sorgen efter attackerna

Skolan Kronan i Trollhättan har återigen drabbats av en stor sorg. Läraren Marie Kide, som överlevde skolattacken i Trollhättan, föll i stället offer för terrordådet i Stockholm. Nu hedras hon i ett uppmärksammat brev på sociala medier.

66-åriga läraren Marie Kide befann sig i skolans lokaler den ödesdigra höstmorgonen 2015 då Anton Lundin Pettersson gick in på Kronan beväpnad med kniv och svärd och dödade två lärare och en elev.

Hon överlevde den attacken. Men i fredags avled hon av de skador hon fått i samband med lastbilsattacken på Drottninggatan i Stockholm den 7 april. Hon blev terrordådet femte dödsoffer.

Nu hyllas Marie Kide av skolans rektor Djeno Mahic, i ett känslomässigt brev på Facebook:

”När nyheten om att hon var en av dem som drabbats av terror-dådet i Stockholm nådde oss var det svårt att tro. Att det var överkligt... omöjligt... tyvärr stämde det. Det finns inga ord som kan beskriva den bestörtning som vi känt och känner. Att en person kan drabbas av, genom historiens två värsta händelser, av två terrorattacker i Sverige. Två terrorattacker med grunder i två olika ideologier med en gemensam nämnare: radikalisering”, skriver rektorn i Facebook-gruppen #jagärhär.

Djeno Mahic påminner också om vilken viktig roll Marie Kide hade för skolans återhämtning efter dådet 2015.

”En av dem som bidragit till att vi rest oss var vår Marie. Alltid med leende på läpparna och snälla och uppmuntrande kommentarer. Vitsig och skämtsam. Genuint god!” skriver Djeno Mahic och avslutar sitt brev, som fått stor spridning via sociala medier, med en uppmaning:

”Vänner, vi skall fortsätta kampen för det goda! För det godas skull och för att hedra minnet av Marie!”.

Martin Ezpeleta martin.ezpeleta@dn.se “

“ **Fakta. Attacken i Trollhättan**

Den 22 oktober 2015 tog sig den 21-årige Anton Lundin Pettersson in på skolan Kronan i Trollhättan. Han var maskerad, beväpnad med ett svärd och valde sina offer utifrån hudfärg.

Den 15-årige eleven Ahmed Hassan och den 20-årige elev-assistenten Lavin Eskandar mördades. Gärningsmannen sköts till döds av en polispatrull, som bedömdes ha handlat i nödvärn. Han lämnade ett avskedsbrev efter sig.

En och en halv månad senare dog den 42-årige läraren Nazir Amso av de skador han tillfogats.

Efter mordet fick skolan en mer skyddad miljö med större kontroll vid ingångarna. Rektorn Djeno Mahic hyllar nu sin personal för hur de klarat krisen och pekar på en utveckling: Traditionellt har skolans elever haft låga betyg, nu syns ett trendbrott. “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ **Akilovs bror: Det där med IS är bara skitsnack**

Rakhmat Akilovs bror tror inte att det var politiska motiv som låg bakom terrordådet i Stockholm.

Det var en ovetande bror som för första gången fick höra om den misstänkta terroristen Rakhmat Akilovs död i Stockholm den 7 april.

Den chockade brodern beskriver i en intervju med Aftonbladet Akilov som intelligent och driftig. Uppväxten var sekulär och de var en ”klassisk sovjetfamilj”, menar han.

I Sverige hade Rakhmat Akilovs förhoppningar om ett nytt liv.

– Han var mycket lyckligare där, säger den 44-årige brodern till tidningen.

Brodern hade inte hört något om att Akilov blivit religiös, än mindre att han skulle ha kopplingar till radikal islamism. Syftet med Akilovs resa till Turkiet från Sverige 2015 var att försöka övertala sin fru, som var gästarbetare där, att återvända till Uzbekistan, hävdar brodern.

– Jag tror att han var svartsjuk. Kanske var det en annan man där. Jag vet inte. Han hängde upp sig på det, sa att om någon lämnade landet för att jobba, vilket är vanligt här, måste den andra vara hemma med barnen. Det återkom han till hela tiden. Det där med IS är bara skitsnack. Det är vad jag tror.

Pengarna han tjänade i Sverige skulle räcka till att försörja hela familjen. Men Akilov förlorade sitt arbete och skulle utvisas. En månad innan dådet återvände hustrun till Turkiet för att arbeta.

TT “

DN MÅNDAG 1 MAJ 2017

“ Falun rustar för nazistdemonstration

Falun rustar för demonstrationer under första maj – både med - nazistorganisationer och antirasistiska grupper. Polisen säger sig ha situationen under kontroll, trots risk för oroligheter. – Vi har planerat sedan länge för alla olika scenarier, säger presstalesman Henrik Olars.

Det är framför allt den öppet nazistiska Nordiska motståndsrörelsen (NMR) som polisen kommer att hålla koll på under måndagen. NMR demonstrerade förra året i Borlänge under första maj och samlade då ett hundratal sympatisörer. Till Falun väntas fler.

– NMR har uppgett mellan 30 och 2 000. Men det var ett visst antal hundra förra året i Borlänge och vi tänker oss att det kommer vara åt det hållet i år också, säger polisens presstalesman Henrik Olars.

Polisen i Falun kommer under måndagen att få hjälp av specialutbildad polis från Skåne, Västra Götaland och Stockholm. Totalt uppskattas ett hundratal poliser vara i tjänst under demonstrationerna.

Angelica Andersson på föreningen Dalarna mot rasism väntar sig att ”ett par tre tusen” kommer att delta i föreningens demonstration under dagen.

– Vi hoppas att det kommer bli en stor festdag med fokus på kärlek och gemenskap i stället för nazisternas hatiska budskap, säger hon.

Angelica Andersson säger att ett 70-tal lokala föreningar har ställt sig bakom Dalarna mot rasism och förväntar sig en god uppslutning under demonstrationen.

– NMR är ju här för att provocera, och det är inte en liten sak att det är 400–600 nazister som marscherar. Det kommer ju med ett hot. Många av dem är kända våldsverkare, dömda för olika brott. Så man får vara försiktig.

TT “

DN TISDAG 2 MAJ 2017 DN.se PUBLICERAD 2017-04-23

“ Den fantasilösa ekonomismen har undergrävt demokratin

Efter sjuttio år av okritisk segervisshet kan demokratin inte längre tas för given. Nyliberalismen har sargat det pluralistiska systemet och öppnat för populistisk politik. Statsvetaren Sverker Gustavsson efterlyser demokratisk stridbarhet.

På mötet i Davos i januari höll den kinesiske ledaren Xi Jinping ett timplågt anförande om globalisering och marknadsliberalism som världsomspännande system. För detta hyllades han som mera förtroendeingivande än Donald Trump.

Inför en sådan reaktion finns det skäl att höja på ögonbrynen. Bortser de som applåderar från att det råder marknadsliberal diktatur i Kina och att världens övriga länder alltmer får sin prägel av framvällande populism? Märker de inte hur demokratin pressas tillbaka?

Den trängda demokratin har spetsen riktad icke endast mot kommunism och fascism utan också mot populism. Demokratin förutsätter inte bara allmän rösträtt och majoritetsstyre utan också lagstyre, yttrandefrihet, föreningsfrihet och utrymme för legitim opposition. De alternativa grundhållningarna, däremot, vill ha allmän rösträtt men inget av det övriga.

Efter genombrottet för hundra år sedan har strävan att förena allmän rösträtt med politisk frihet varit nära att duka under. Första gången var under mellankrigstiden. Om fascismen och kommunismen då hade segrat hade demokratin gått till historien som ett misslyckande.

Andra gången är där vi nu befinner oss. Efter utgången av andra världskriget följde sjuttio år av segervisshet. Ända fram till helt nyligen förekom inga angrepp av motsvarande slag som under mellankrigstiden. De senaste åren har inneburit en desto kraftigare attack. Ännu en gång är frågan vad som gör demokratin praktiskt möjlig.

Utan lagstyre, yttrandefrihet, föreningsfrihet och legitim opposition blir ett samhälles ledning inte lika kringskuren. Detta gör att många marknadsfundamentalister i dag hyllar det kinesiska experimentet. Vad de inte tänker på är att en av Kina ledd globalisering har ett pris i form av växande populism i jordens övriga länder. Ty utmärkande för dessa är att staten inte har samma hårda grepp om opinionsbildningen som det kinesiska kommunistpartiet.

Mot denna aktuella bakgrund finns det skäl att påminna sig hur den första efterkrigstidens teoretiker resonerade. Vilka slutsatser drog de av mellankrigstidens erfarenheter? På vilket sätt har självförsvaret brustit under de sjuttio år av segervisshet på demokratins vägnar, som följde på andra världskriget och kulminerade efter sammanbrottet för Sovjetunionen?

Stöd för att ställa frågan på det sättet erbjuder den amerikanske historikern Udi Greenbergs bok från 2015 med titeln ”The Weimar century”. Den handlar om en grupp tyska statsvetare som hade hunnit etablera sig i hemlandet före 1933 men som kom att tillbringa nazisttiden som lärare och forskare vid amerikanska universitet. Därifrån återvände de efter kriget och blev inflytelserika i tysk och västeuropeisk samhällsdebatt efter 1945.

Framför allt var det frånan av tre grundläggande insikter, som enligt deras mening hade undergrävt motståndskraften under mellankrigstiden.

Den första bristande insikten var att demokrati förutsätter pluralism, det vill säga ett allmänt och ömsesidigt erkännande av att det finns fler än ett berättigat intresse. Inget parti får vilja ersätta demokratin med någon annan grundordning. Bara om partierna litar på varandra går det att uppnå kompromisser, som ändrar något i verkligheten och inte bara i teorin. Efter kriget borde följaktligen partierna överge idén om fullständig omgestaltung för att i stället vara partier med demokratin som överideologi.

Den andra bristande insikten var att demokratin måste kunna förlita sig på en med den pluralistiska grundinställningen förenlig professionalism. Alltför många tyskar hade under mellankrigstiden vägrat acceptera republiken. De hade förblivit lojala mot den ordning som hade gällt mellan 1871 och 1918. Saken blev inte bättre av att en minst lika stor grupp hoppades på en framåtsyftande nyordning på fascistisk eller kommunistisk grundval. Återstoden hade inte varit stor nog för att göra demokratin trovärdig. Efterkrigstidens demokratiska utbildnings- och förvaltningspolitik borde följaktligen ta sikte på saklighet och opartiskhet. Dessa dygder krävdes som stöd för att allmän rösträtt, majoritetsstyre och politisk frihet skulle gå att förena med lagstyre, yttrandefrihet, föreningsfrihet och legitim opposition.

Den tredje bristande insikten var att demokrati förutsätter stridbarhet. Weimarrepubliken hade alltför godtroget låtit fascister och kommunister fritt verka med stöd av yttrandefrihet och föreningsfrihet. Efter kriget borde man inte vara så naivt principiell utan grundlagsenligt kunna tillgripa partiförbud och yrkesförbud så snart en politisk gruppering eller enskild befattningshavare uppvisade bristande lojalitet mot demokratin. Men grunden var förstås att demokratin genom egen handlingsförmåga behövde vara ägnad att rycka undan grunden för fascisternas och kommunisternas propaganda. Det fick inte

finnas något sakligt stöd för att dessa bättre än demokratin kunde trygga full sysselsättning och en fungerande välfärdsstat.

Så långt om budskapet från de efter andra världskriget återvändande statsvetarna. Vad finns sjuttio år senare att säga om pluralism, professionalism och stridbarhet som riktmärken för det fortsatta självförsvaret?

För att börja med stridbarheten kom möjligheterna till parti- och yrkesförbud att användas mindre än vad idégivarna hade tänkt sig. Vad som däremot kom att mycket praktiseras var att med hjälp av valsystelet motverka fascistiska, kommunistiska och populistiska partier. Likaså har mycket gjorts för att genom internationella överenskommelser skydda den faktiskt förda politiken från inverkan av valrörelser och valutslag.

Avsikten var inte att göra våra dagars populisterna till politiska martyrer. Men dessa utnyttjar tacksamt möjligheten. Särskilt gäller detta sedan demokratierna låtit sig nyliberaliseras och därmed frivilligt avhållit sig handlingsförmåga och självförtroende.

Nyliberalismen – en ekonomisk lära med anspråk på att även vara politiskt vägledande – hade under de första trettio efterkrigsåren föga inverkan. Inte förrän på 1970-talet började dess strävan att motverka förekomsten av fackföreningar, blandekonomi och välfärdsstat göra sig starkt gällande. Framför allt var det två ambitioner, som i praktiken kom att rikta sig mot pluralism och professionalism som riktmärken.

Det som kom att göra strävan till pluralism illusorisk var den doktrinärt upprätthållna tanken om sociala nedskärningar och sänkta skatter som den enda vägen till växande välstånd. Idén om demokrati som val mellan alternativ gick därigenom förlorad. När

alternativlösheten upphöjdes till dogm bidrog detta till politikerförakt och populism.

Det som kom att göra strävan till professionalism illusorisk var den i system satta misstron mot kollegialt upprätthållet yrkeskunnande. Nyliberalismen reducerar yrke till att bara vara en relation mellan beställare och utförare. Enligt sakens natur vet utföraren mer än beställaren. Därför antas den senare vilja lura beställaren och enbart gynna sig själv. Varje arbetsledning förutsätts vara inställd på att misstroget och yrkesneutralt – vilket i praktiken förutsätter pinnräkning – mäta förhållandet mellan insatta resurser och åstadkomna resultat. Så jämförs och värderas numera inte bara inom industrin utan också inom vården, skolan och rättsväsendet. När yrkeskunnande på detta sätt systematiskt undervärderas bidrar även detta till politikerförakt och populism.

Efter sjuttio år av okritisk segervisshet kan demokratin inte längre tas för given. Hur det kommer att gå beror inte bara på vilka parlament medborgarna väljer och vad för slags regeringar som får ansvaret. Utgången beror också på hur pluralism, professionalism och stridbarhet tolkas inom ramen för arbetslivet, föreningslivet och kulturen.

I en uppföljande artikel skriver historikern Ylva Hasselberg om kunskapens roll i en pressad och skör demokrati.

Sverker Gustavsson “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“ Vad får kunskap egentligen vara värd? ”

Att anpassa synen på kunskap efter allmänhetens och marknadens måttstockar kan få allvarliga konsekvenser för samhället. Professor Ylva Hasselberg utfärdar en varning för att blanda samman kunskap och värdering.

Vi lever, har det längre hävdats, i ett kunskapssamhälle. Det finns goda skäl till att göra ett sådant påstående men också goda skäl att ifrågasätta det. Kärnan i påståendet är knappast att det finns ”mer kunskap” i dag än tidigare i historien. Annan kunskap, en stor del abstrakt sådan, mer information, visst, men inte mer kunskap. Kärnan i påståendet om ett kunskapssamhälle har mindre med vetande än med kapitaliseringen av den, föreställningen om den som något värdeskapande, att göra.

Denna kapitalisering har pågått i decennier och innefattar så olika saker som begreppet humankapital, föreställningen om det livslånga lärandet och uppfattningen att kunskap har sitt värde i att vara tillväxtskapande.

Det har fått en del praktiska konsekvenser i samhället; inte minst uppvärderingen av högre utbildning och forskning som grund för samhällsprojektet: som tillväxt-motor, arbetsmarknadsinstrument och metod för socialiseringen av individen till ansvarsfullt kunskapssubjekt. Jag är fortfarande inte säker på att vi lever i ett kunskapssamhälle men vi lever definitivt i en kunskapskapitalism.

Den nyliberala synen på kunskap bottnar i föreställningen att vetande kan och bör stå helt fri från värdering. Det låter ju sympatiskt och det är en idé som är lätt att koppla till tanken om universiteten som autonoma i förhållande till olika samhällsintressen. Problemet i resonemanget är den kvalitativa bedömningen, det självständiga omdömet. Omdömet är en högst väsentlig del i hur kunskap skapas och vidmakthålls. Det finns ingen vetenskap som klarar sig utan uppfattningar om vad som är bra vetenskap: hur en fråga ställs och motiveras, hur ett resultat styrks eller hur en bra studentuppsats ser ut.

Omdöme samverkar i den bästa av alla världar med kreativitet och arbetsinsats. Det vilar alltid på normer och kvalitet kan därför betyda två saker: hur något är funtat och om det är bra. Och slutligen: omdömet vilar på intersubjektivitet, det vill säga att man argumenterar om saken med sina kollegor, exempelvis på ett seminarium.

Det nyliberala synsättet underkänner däremot människans förmåga till kunskapsgrundad värdering; i stället introduceras idén om marknaden som en "processor of information" för att citera den amerikanske nationalekonomen Philip Mirowski. Marknadsmekanismen är alltså inte längre uteslutande till för att fördela resurser utan också för att skapa kunskap. Det som är efterfrågat är per automatik av god kvalitet eller sant. Det som inte efterfrågas spelar ingen roll, är kanske till och med osant.

Detta synsätt appliceras på allt-ifrån politiska beslut till vetenskapliga artiklar. Vill tillräckligt många människor slippa fastighetsskatten är införandet av en sådan en "dålig" idé. Om en vetenskaplig artikel får många citeringar är det en "bra" artikel, den är "efterfrågad". Man behöver inte, enligt detta synsätt, veta varför något citeras eller vilken

nytta samhället skulle ha av en skatt; man behöver bara veta om det finns en uppmätt efterfrågan eller inte. För att veta vilket samhälle vi vill ha och vilken kunskap som är viktig behöver vi således bara ha rätt teknik och rätt mätmetoder.

Populism som fenomen är starkt rotad i denna kunskapssyn och långt innan alternativa fakta blev en snackis skapade den amerikanske satirikern Stephen Colbert 2005 "truthiness" för att ha ett ord som täckte just föreställningen om "det som vi alla, i våra hjärtan, känner är sant" – fastän det inte kan fastslås som sant genom empirisk undersökning. Populismen och nyliberalismen delar föreställningen om den anonyma massan som riksläkare och kunskapsgenerator, vare sig uppfattningen gömmer sig bakom begrepp som "köksbordets folk", talesättet "kunden har alltid rätt" eller föreställningen om sådant "som alla vet men som inte får sägas".

Populism vilar på en ohelig allians mellan emotioner och den skenbart exakta mätningen av vad folket vill ha. Problemet är att denna kunskapssyn står i en accentuerad konflikt till både det moderna forskningsuniversitetet och till professionalism som historiskt fenomen. Båda dessa historiska företeelser handlar i grunden om att länka ihop kunskap och värdering. Vad är en välskriven dom och goda domskäl? Vilken är den bästa behandlingsmetoden för ett sjukdoms-tillstånd? Hur konstruerar man bäst en skolgård?

Det som länkar ihop kunskap och värdering är bedömning. När bedömningen urholkas får vi stora problem. Vi får journalister som inte kan skilja på journalistik och marknadsföring, läkare som inte vågar avvika från evidensbaserad när de väljer hur de ska behandla, lärare som låter föräldrarna bestämma sina barns betyg och forskare

som bryr sig mer om sina publiceringsstrategier än vad som är relevanta vetenskapliga problem.

Vi får tyvärr också läsare som inte ser skillnad, föräldrar som tycker att de är i sin fulla rätt och forskare som anpassar sina frågor till publiceringsformen i stället för att göra tvärtom. För man kan inte utveckla immunitet mot de här synsätten, det går inte att vaccinera sig.

Det får allvarliga konsekvenser för det moderna samhället när vi accepterar ”folkets” och marknadens sätt att se på kunskap. Det urholkar de moderna institutionerna, de som i mycket förvaltar och reproducerar samhällets självsyn likväl som legitimiteten i det demokratiska systemet. Och enligt min erfarenhet samverkar dessutom olika delar av utvecklingen på ett ibland fruktansvärt försåtligt sätt.

Om medierapporteringen talar om nästa riksdagsval som en utvärdering av regeringens politik i stället för att se valhandlingen som en politisk viljeyttring, vad hindrar då våra politiker från att se saken på samma sätt, att agera och tänka som om de vore utsatta just för en utvärdering? Nedbrytningen av den kunskapsgrundade värderingen får dessutom allvarliga konsekvenser för den individ som utsätts för den: den som envisas med den kunskapsgrundade bedömningen kan i vissa sammanhang känna sig alienerad. Frågan inställer sig: är det jag eller alla andra som är från vettet?

Vad kan vara värre än ned-rivandet av legitimiteten hos våra samhälleliga institutioner, eller upphörandet av deras funktion? Det skulle i så fall vara urholkningen av kunskap i sig. Och det är på den punkten jag tror att samhällets självförsvar nu måste inrikta sig. Vi kan inte längre acceptera en syn på kunskap som något som skapas av

efterfrågan. Vi måste värna en syn på kunskap som något som skapas när fakta och värdering möts.

Detta självförsvar är i dag närmast en fråga för universiteten. Vilken kunskap de genererar, vad den är värd, vilket vetande som förs vidare till studenter och sist men inte minst hur man reglerar fram en kunskapsorganisation som förmår att generera kunskap genom omdömesutövning. Hur dessa frågor avgörs är i förlängningen något som får konsekvenser för vårt kulturbegrepp och det svenska samhällets identitet som samhälle.

Ylva Hasselberg “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Macron måste hitta EU:s rötter

Det som en gång gjorde EU attraktivt gick förlorat. Nyckeln till en omstart är att rensa bort dåliga nationella traditioner.

Socialliberalen Emmanuel Macrons framgång i det franska presidentvalets första omgång lär vitalisera Europa. Till skillnad från de andra kandidaterna har Macron inte bara insett behovet av en radikal förändring av EU; han stöder också tanken på att genomföra denna genom samarbete inom unionen. Men Macrons röstövertikt var liten och många fler visade tvärtom sitt stöd för en vision präglad av nostalgi och isolering.

Denna framförs i den andra omgången av Macrons rival, Nationella frontens Marine Le Pen. Hennes slogan – ”on est chez nous” (vi är hemma hos oss) – understryker hennes fokus på att innesluta Frankrike i en nationell kokong som kan stå emot den ”otyglade globaliseringen”.

Men Le Pen var inte den enda som förespråkade den visionen. Även Jean-Luc Mélenchon, ute på vänsterkanten, byggde sin kandidatur på en förenklad ekonomisk populism. Och båda spelade de på tysk-skräcken genom att rikta in sig på den europeiska skuldkrisen och Tysklands yrkande på åtstramning.

Le Pen anklagar Macron för att sträva efter att bli Europas vicekansler, under den tyska ledaren Angela Merkel, samtidigt som hon stolt förklarar sig vara ”anti-Merkel”. Mélenchon hävdar att Tyskland drivs

av radikal individualism, neoliberalism och en åldrande befolknings ekonomiska intressen.

Även om Macron som väntat vinner den andra omgången, kommer han att behöva ta itu med det som fick mer än 40 procent av de franska väljarna att stödja denna antieuropeiska vision i den första omgången. Och om han ska lyckas gjuta nytt liv i stödet till EU, borde han tänka över vad det är som en gång gjorde EU lockande – och hur den lockelsen gick förlorad.

När den europeiska unionen stod på höjden av sin attraktionskraft ansågs den vara ett sätt att rensa bort det som var dåligt och korruperat hos de nationella traditionerna. På 1950-talet, när två mycket gamla män – den tyske förbundskanslern Konrad Adenauer och den franske presidenten Charles de Gaulle – agerade för att omskapa sina respektive länder, undersökte de hur deras högt prisade traditioner hade underminerats av ländernas egna eliter.

Tyskland hade föröfts av nazismen, som enligt Adenauers synsätt hade påtvingats landet av preussiska aristokrater och militarister. I Frankrike, hävdade de Gaulle, hade eliterna först försvagat landet och sedan, under efterverkningarna av det militära nederlaget, röstat för att störta republiken.

Men till skillnad från hur det är i dag fick den antielitistiska reaktionen efter kriget inte länderna att vända sig inåt. Tvärtom trodde de Gaulle att Frankrikes djupa historiska sår kunde läkas bara genom ett gemensamt engagemang med Tyskland. Som han uttryckte det: ”Tyskland är ett stort folk som triumferade och sedan krossades. Frankrike är ett stort folk som krossades och sedan i Vichy

underordnade sig det land som triumferat.” Och han trodde att bara han kunde åstadkomma Frankrikes försoning med Tyskland, eftersom bara han kunde ”lyfta Tyskland ur dess dekadens”.

I och med eurokrisen blev emellertid begränsningarna i den försoningen tydlig, precis som frågan om nationell dekadens. Det blev uppenbart att Tyskland och Frankrike behövde varandra men fann det svårt att förstå varandra. Europeisk politik efter 2010 var en praktiskt taget bilateral historia med ett dominerande Frankrike och ett ännu mer dominerande Tyskland. Inte olikt händelseförloppet 1940 återspeglade eurokrisen dålig ledning och dåligt omdöme, och den kom att ses som ett förräderi från eliternas sida. Men denna gång var det de europeiska eliterna – och de nationella eliter som hade givit dem deras mandat – som fick skulden.

Eurozonen blev stridigheternas fokus på grund av de begränsningar som den ålade medlemsländerna. Allteftersom krisen fortskred började den gemensamma valutan upplevas som en tvångströja, och väljarna blev alltmer övertygade om att ett utträde skulle lösa de problem som hade uppstått medan de var bundna av den.

Intressant nog delades denna känsla av såväl eurozonens borgenärer som dess gäldenärer. Självklart känner sig Sydeuropa, inklusive Frankrike, fångat i ett läge med svag konkurrenskraft, hög arbetslöshet och stagnerande inkomstillväxt. Men också Nordeuropa – och i synnerhet Tyskland – känner sig inlåst.

Denna situation, där båda sidor upplever sig instängda, kan ses som en variant på den berömda herre-slav-dialektiken i Friedrich Hegels ”Andens fenomenologi”: båda sidor är lika kringskurna. Slaven ses

inte som helt och hållet mänsklig, eller som herrens like, och är inte fri. Herren är fri, men känner sig inte sedd som människa av slaven. Herren oroar sig ständigt över bräckligheten i förhållandet och över det faktum att slaven är i färd med att bygga upp ett alternativt universum av värderingar, där herren inte finns representerad.

Den uppgift som ligger framför en president Macron skulle därför vara att uppnå ett slags Hegelsk transcendens genom en process som i mycket liknar den som de Gaulle beskrev på 1960-talet. Frankrike behöver Tyskland som förebild för en social marknadsekonomi i stånd att skapa nya icke-offentliga jobb. Tyskland behöver Frankrike för att hävda sin egen plats i världen, även i ett säkerhetsperspektiv.

Harold James professor i historia och internationella relationer vid Princetonuniversitetet.

Översättning: Mats Dannewitz Linder”

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Le Pen till angrepp mot Macrons finansbakgrund

På första maj gick högerextrema Marine Le Pen till frontalan- grepp mot sin motståndare Emmanuel Macron, som hon nu ut- målar som ”finanskapitalets ansikte” i det franska presidentvalet. Le Pen har ett växande stöd bland lågavlönade – men avskys av många inom vänstern och den fackliga rörelsen, som demonstre- rade mot henne på måndagen.

Paris.

Med mindre än en vecka kvar till presidentvalet i Frankrike valde Marine Le Pen att hålla förstamajtal på ett stort mässområde norr om Paris, omgärdat av avspärningar och tungt beväpnad polis. Inför uppmot 10 000 ditbussade anhängare gick den högerextrema kandidaten till hård attack mot sin motståndare Emmanuel Macron, och anspelade bland annat på dennes bakgrund som anställd på en investmentbank:

– Inte långt härifrån höll president Hollande ett tal 2012 då han sa: "Min verkliga motståndare har inget namn, inget ansikte, inget parti och ingen kandidatur – men den regerar ändå: finanskapitalet." Den här gången har finanskapitalet ett namn, ett ansikte, ett parti och en kandidatur: Emmanuel Macron!

I första valomgången fick Le Pen bara 5 procent av rösterna i huvudstaden. Men i resten av landet har hon ett starkt och växande

stöd bland lågavlönade, arbetslösa och lågutbildade, framför allt i småstäder och på landsbygden.

Det är med andra ord ingen slump att hon ibland låter närmast som en vänsterpolitiker.

Publiken på måndagen präglades av samma blandning som vid de flesta av Le Pens valmöten: vit arbetarklass, små- och medelstora företagare, och en hel del personer från mindre franska städer.

– Om Macron vinner kommer ni att få löner på fyra euro i timmen, precis som i Polen! varnade Le Pen från scenen och möttes av arga burop – trots att Macron i sin kampanj lovat att inte sänka minimilönen.

37 procent av de franska arbetarna (i Sverige ungefär motsvarande LO-kollektivet) röstade på Le Pen i den första valomgången, enligt opinionsinstitutet Ipsos. Det gör henne till den i främsta kandidaten i denna grupp, klart före den utslagna vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon (24 procent) och Emmanuel Macron, som bara fick 16 procent av arbetarrösterna.

Macron har dock ett starkt grepp om den urbana medelklassen, och leder ännu stort i mätningarna.

För att vända på det har Le Pen slutit en allians med högerpolitikern Nicolas Dupont-Aignan, som hon lovat göra till premiärminister om hon väljs till president. Och hon gör ingen hemlighet av att hon också gärna vill locka över en del av -Mélenchons vänsterväljare.

– Vi kommer att köra bitar ur det här talet, särskilt det om finans- kapitalet, på Facebook nu, bekräftar en av Nationella frontens sociala medie-expert för DN.

För Sandrine Houssays, som rest till Le Pens valmöte från den nordfranska staden Lens, är valet klart.

– Jag tycker att ojämlikheten är ett stort problem – och jag tror att Marine kan göra något åt det. Jag jobbar med fattiga, funktionshindrade barn och ser hur svårt de har att ta sig fram i samhället, säger hon, och lägger till:

– Det där om rasism och fascism är bara lögn – jag har aldrig hört någon som sagt något sådant på Marine Le Pens valmöten. I rullstolen framför henne sitter Carole Delambre. När jag frågar vad hon tyckt bäst om i Marine Le Pens tal svarar hon:

– Att Marine vill spärra in alla de 10 000 som finns i säkerhetspolisens register.

Även om det bara rör sig misstankar?

– Ja, vi behöver mer säkerhet. Jag är rädd så fort jag ger mig utomhus numera. Vi kan inte ha det så här, det måste till hårda tag.

På måndagskvällen höll även Emmanuel Macron ett stort valmöte i Paris. Innan det började hedrade han minnet av Brahim Bouarram, en ung marockan som mördades av högerextremister 1995.

– En del har nog vant sig vid att Nationella fronten har en roll i dag i politiken. Inte jag. Jag glömmer ingenting och jag kommer kämpa till sista sekunden – inte bara mot hennes [Marine Le Pens] politiska projekt, utan också den idé om demo-kрати och republiken som hon propagerar för, sade Macron.

Samtidigt pågick stora demonstrationer i Paris som uttryckligen riktade sig mot Le Pen. Tiotusentals fackföreningsaktivister och andra

fransmän marscherade fredligt mellan Place de la Republique och Place de la Bastille för att visa sin avsky för högerextremisten.

Mindre grupper av anarkister drabbade samman med polis i samband med manifestationen. Minst sex poliser uppgavs ha skadats i sammandrabbningar.

Marine Le Pens högra hand, Florian Philippot, var inte sen att twittra:

”Voilà! Där har ni Macrons och Hollandes Frankrike. Stopp! Vi kräver respekt för polisen!”

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“Fakta. Opinionsläget

Enligt en ny mätning från Opinionway som publicerades på måndagen vill 61 procent av fransmännen se Emmanuel Macron som president, framför 39 för Marine Le Pen. Det är en uppgång med en procentenhet för Macron jämfört med institutets förra mätning.

Opinionen svänger dock snabbt i Frankrike just nu, och mycket tyder på att onsdagens tv-debatt kommer att bli av stor betydelse. “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Symboliskt viktigt möte för Putin”

När Tysklands förbundskansler Merkel i dag anländer till Sotji är mötet symboliskt viktigt för den ryske presidenten eftersom det är ytterligare ett bevis på att han inte längre är paria bland sina likar. Putin har på senare tid haft flera möten med EU-ledare för mindre medlemsländer. Tyska förbundskanslern är i sammanhanget en klar uppgradering.

Moskva.

– Det finns ingen större sympati mellan Putin och Merkel. Men de respekterar varandra, säger Vladislav Belov som leder forskningscentret för rysk-tyska relationer vid Ryska vetenskapsakademin och uttalar sig i nättidningen gazeta.ru.

Förväntningarna på mötet är stora – åtminstone i Ryssland. Merkel är en europeisk tungviktare som Putin uttryckligen själv har velat träffa. Han bjöd offentligt in henne när den tyska utrikesministern Sigmar Gabriel besökte Ryssland i mars.

Att Putin tar emot i sitt residens i Sotji är ett sätt att signalera både respekt och en viss vilja att vara informell. Det är Putins favoritresidens, där han sägs tillbringa en stor del av sin lediga tid.

Relationerna mellan Merkel och Putin är emellertid långt ifrån okomplicerade. När Merkel besökte Putin i Sotji sist, för tio år sedan, kallade Putin oväntat in sin labradortik Koni och lät hunden hälsa på den allt annat än trakterade Merkel. Påhittet uppfattades som ett subtilt

sätt att pressa den hundrädda förbundskanslern, något som Putin senare förnekade.

– Jag ville göra något trevligt för henne. När jag senare förstod att hon är rädd för hundar bad jag om ursäkt, sade han till Bild flera år senare. Incidenten med labradoren kunde Merkel låta passera, däremot inte den ryska annekteringen av Krim och kriget i Ukraina. Detta är det första bilaterala mötet sedan Ryssland annekterade Krimhalvön 2014 – trots att bägge länderna betraktar de rysk-tyska relationerna som historiskt viktiga och det tyska näringslivet har stora investeringar i Ryssland. Merkel och Putin har visserligen träffats i samband med stora internationella möten, men det senaste bilaterala mötet var i Sankt Petersburg 2013.

I sin syn på det ryska agerandet i Ukraina har Merkel varit kompromisslös. Hon håller fast vid sanktionerna, trots att de betyder stora förluster för tyska investeringar i Ryssland. Det har bland annat lett till att hon under en viss period utsågs till spottkopp av statsstyrda ryska medier. Hon blev svartmålad och baktalad på samma sätt som Barack Obama och hennes nära personliga relationer till Obama hånades i rysk press.

Enligt ryska experter är det dock inget nytt för Kreml att Tyskland prioriterar de amerikanska relationerna framför de ryska.

– Att Berlin prioriterar USA har vi vetat i årtal. Det kan inte ens betraktas som någon negativ faktor. Moskva är medvetet om saken, det är allt, säger Kirill Koktysj som är docent i politisk historia vid den ryska diplomatutbildningen MGIMO till gazeta.ru.

Situationen i Ukraina blir sannolikt en av mötets viktigaste frågor. Att hitta en gemensam utgångspunkt är svårt – Merkel har konsekvent uppmanat Ryssland att trycka på separatistledarna, medan Ryssland i sin tur uppmanar Merkel att pressa Ukraina till kompromisser.

Samtidigt är tongångarna i Ryssland ändå hoppfulla. I likhet med John Kerry avnjuter Merkel en viss respekt inom den ryska eliten, där hon trots sin ståndfasthet i Ukrainafrågan betraktas som en pragmatisk person som det går att komma överens med.

– Merkel är inte ute efter att straffa Putin. Hon vill hitta en kompromiss. Och Minskprocessen är hennes baby, säger Vladislav Belkov till gazeta.ru.

Både Putin och Merkel har upprepade gånger sagt att det inte finns något alternativ till Minskavtalet, det vill säga det avtal som både den ukrainska regeringen och separatistledningen har godkänt, men som bägge parter ständigt bryter mot.

En fråga där det blir ännu svårare att komma överens är Syrien, där Merkel och Putin är av diametralt olika åsikt. Putins konsekventa stöd till al-Assad är ett konkret problem för Merkel, konstaterar ryska experter.

– För Merkel är al-Assad inte bara en diktator, han är en brottsling som mördar kvinnor och barn. Det är helt klart att den här synen även påverkar hennes syn på Putin, säger Vladislav Belkov.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Detta har hänt. Relationen länderna emellan har en lång och komplicerad historia

1939. Nazitysklands utrikesminister Joachim von Ribbentrop och Sovjetunionens motsvarighet Vjatjeslav Molotov undertecknar ett ickeangreppsavtal som ska förhindra krig mellan de båda länderna. Två år senare bryter Tyskland avtalet och inleder invasionen av Sovjetunionen, operation Barbarossa.

1943. Tysklands inledande framgångar i kriget byts mot nederlag. I februari förlorar Tyskland slaget vid Stalingrad, vilket innebär en vändpunkt i kriget. Två miljoner människor dödas i ett av de blodigaste slagen under Andra världskriget.

1945. Röda armén marscherar in i Berlin. Tyskland förlorar kriget och tvingas till kapitulation. Segrarmakterna delar upp det besegrade Tyskland mellan sig. Efter kriget hamnar de östra delarna i den Sovjetiska ockupationszonen.

1949. Förbundsrepubliken Tyskland grundas. Samma år grundas Östtyskland. Den nya staten styrs med inflytande från Moskva efter kommunistisk modell.

1961. Flykten från Östtyskland blir ett allt större problem för den Östtyska regimen. På ryskt initiativ byggs en mur genom staden. Relationerna mellan Västtyskland och Sovjetunionen försämras kraftigt.

1969. Socialdemokraten Willy Brandt väljs till ny förbundskansler i Västtyskland. Genom hans omdiskuterade "Ostpolitik" förbättras relationerna till Sovjetunionen och Östtyskland.

1989. Berlinmuren faller. Året efter återförenas Tyskland och Östtyskland upphör att existera. Därmed förlorar Moskva inflytandet över landet.

1991. Sovjetunionen upplöses. Michael Gorbatsjov avgår från posten som Sovjetunionens president.

1994. De sista ryska trupperna lämnar Tyskland.

2000. Vladimir Putin installeras som Rysslands president. Samma år blir Angela Merkel ordförande för de tyska Kristdemokraterna (CDU).

2005. Angela Merkel väljs till Tysklands förbundskansler.

2014. Ryssland annekterar Krimhalvön. Angela Merkel säger att annekteringen är "illegal". "

DN TISDAG 2 MAJ 2017

"Besöket ska hindra rysk framryckning"

Angela Merkel tänkte inte resa till Ryssland innan Ukrainafrågan hade nått en ljusning. Nu reser hon ändå. Berlin fruktar att Vladimir Putin ska dra nytta av osäkerheten som uppstått sedan Donald Trump flyttade in i Vita huset och flytta fram sina positioner.

Berlin.

Angela Merkel och Vladimir Putin känner varandra väl. De talar varandras språk och talar ofta i telefon, ibland flera gånger i veckan. De träffas ofta på internationella toppmöten världen över. Men tisdagens bilaterala möte i den ryska badorten Sotji blir speciellt. Det är första gången Merkel besöker Ryssland på två år och mötet sker i en tid då världspolitiken är osäkrare än på mycket länge.

Merkels närmaste krets har lanserat besöket som en förberedelse inför G20-mötet i Hamburg i juli, då Angela Merkel står som värd och tar emot ledarna för världens största ekonomier. Bland gästerna finns Vladimir Putin och USA:s president Donald Trump. Men att Merkels resa till Sotji skulle vara en uppladdning inför sommarens toppmöte ses av många bedömare som en förevändning för att få diskutera en betydligt akutare fråga.

Angela Merkel hade inte tänkt resa till Ryssland innan Ukrainakonflikten hade närmat sig en lösning. Någon sådan är inte inom synhåll. Att förbundskanslern ändå väljer att träffa Vladimir Putin på hans hemmaplan ses som ett desperat försök att stoppa Kreml från att flytta fram sina positioner ytterligare. I Berlin finns en oro för att Kreml ska

utnyttja den osäkerhet som uppstått kring utrikespolitiken efter Donald Trumps tillträde.

Enligt en hemlig diplomatrappport som den tyska veckotidningen Spiegel tagit del av anses läget vara så allvarligt att det beskrivs som explosivt ("brisant"). I rapporten som skickats från Moskva till Berlin varnas det för att Putin kan försöka att driva igenom en delning av landet. Mardrömsscenarioet är att Putin och Donald Trump kommer överens om en "lösning" av Ukrainafrågan ovanför Merkels huvud. Det skulle inte bara innebära en enorm pr-förlust för Merkel utan även ett bevis för att hennes Rysslandspolitik har misslyckats.

Angela Merkel har spelat en central roll i undertecknandet av Minsk-avtalet från 2015 om en fredsplan för östra Ukraina, och hon har varit pådrivande för att införa ekonomiska sanktioner mot Ryssland. Hennes linje har inte bara kritiserats från ryskt håll utan även av kritiker på hemmaplan, som varnat för att tyska ekonomiska intressen hotas. Det faktum att Tyskland är Rysslands tredje största handels-partner och att landet är beroende av rysk olja och naturgas gör att många önskat en försiktigare linje i relationen till Ryssland.

De tysk-ryska relationerna bygger på en lång och inte sällan komplicerad historia, där personliga vänskapsband har spelat en central roll. Ingen tysk ledare har i modern tid knutit så nära band till Kreml som Merkels företrädare Gerhard Schröder, socialdemokratisk förbundskansler mellan åren 1998 och 2005. Under sin tid som kansler byggde Schröder upp en nära personlig relation till Vladimir Putin, vilket senare banade väg för en karriär som ordförande för North Stream, den ryska gasjätten Gazproms dotterbolag.

Merkels relation till Putin är av en annan karaktär. Vissa beskriver den som kyligare och mer problemfylld, andra som professionellare.

Många minns Putins fräcka välkomnade av Merkel i sitt sommarresidens i Sochi 2007, då han lät sin labrador hälsa på gästen som han visste lider av en svår hundskräck. Trots incidenten hör Putin till de världsledare som Merkel träffat flest gånger under sina tolv år som förbundskansler. Putin bodde under 1980-talet i Dresden i dåvarande Östtyskland där han var stationerad som ung KGB-officer. Angela Merkel växte upp 25 mil norrut, i ett kommunistiskt samhällssystem som delvis styrdes från Moskva.

Det sägs att Merkel är den enda västeuropeiska politiker som förstår hur Vladimir Putin fungerar. Inför Merkels besök i Washington tidigare i våras uttryckte Donald Trump en förhoppning om att ta del av hennes erfarenheter från umgänget med den ryske presidenten. Vilka knep hon kommer att ta till under tisdagens möte återstår att se.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Så vill Putins hemliga rådgivare krossa Europas demokratier

Den ryske nationalisten Alexander Dugin kan framstå som verse-rad i samtal med västerlänningar. Men bakom fasaden döljer sig en uttalad nazist som visat prov på en skrämmande verbal blod-först, -skriver Rysslandskännaren Magnus Ljunggren.

De senaste åren har det talats allt mer om den ryske nationalisten Aleksander Dugin. Han har – med Donald Trump i Vita huset – fått vind i seglen som aldrig förr. Han sägs vara en nyckelfigur i den internationella högerextremismen. Det lilla ”identitära” förlaget Arktos avser att lansera honom på allvar i Sverige. Vem är han?

Den drygt 20-årige Aleksander Dugin formades under 1980-talet i en underjordisk nazistgrupp som kallade sig ”Svarta SS-Orden” och vars karismatiske Führer omgavs av lärjungarnas totala vördnad. Inom gruppen studerade man allehanda i kommunistisamhället förbjudna texter. Det rörde sig inte minst om den nyhedniska italienske fascisterna Julius Evola, den franske ”traditionalisten” René Guénon och den nazityska rättshistorikern Carl Schmitt.

I ”Svarta SS-Orden” hade man varit elitistiskt antiproletär men just inför Sovjetunionens sammanbrott 1991 svängde man. Dugin uppfattade genast sin uppgift i det nya: att återuppväcka en Rysk Idé, att revanschera en havererad nation. Nu blev han bekännande kristen, rentav sekteristiskt gammaltroende. Redan 1989, som kanske var det egentliga revolutionsåret då *glasnost* bröt alla fördämningar, började

han resa västerut och konsekvent bygga upp ett internationellt höger-extremt nätverk. Några månader före samhällskollapsen grundade han tidskriften Elementy (Element), efter förebild av vännen Alain de Benoists franska publikation med samma namn.

1992 kom den ärrade belgiske nazisten Jean-François Thiriart på besök till Moskva. Han ordade i geopolitiska termer om en själlös amerikansk havskultur i konflikt med en jordnära ”eurasisk” fastlands-civilisation med Ryssland i en ledaruppgift. Thiriart föreställde sig att ett ”eurosovjetiskt” imperium skulle kunna återupprättas, med ett historiskt uppdrag för Ryssland: att i en apokalyptisk slutstrid besegra den transatlantiska fienden. Så skulle en uppstånden rysk nation med tyskt bistånd föra vidare ett naziarv som försumpats, från 1939 års Molotov-Ribbentrop-pakt.

Det kändes att man nu – i kommunismens frånvaro – smakade på och prövade nazismen (i Ryssland generellt kallad ”fascismen”) ur olika vinklar. Här fanns inga spärrar, man kunde avbilda hakkors och idealisera Heinrich Himmler och Reinhard Heydrich. Dugin skrev i Elementy om SS som en ”intellektuell oas”.

Upphetsningen i nationalistkretsen blev maximal efter det att Boris Jeltsin 1993 hade mött det antidemokratiska motståndet i parlamentet med vapenmakt och dödat flera hundra regimmotståndare. Ryssland uppgavs nu vara ”ockuperat” av främmande makt. I detta läge bildade Dugin (tillsammans med författaren Eduard Limonov) ett nytt parti, de så kallade Nationalbolsjevikerna. Deras program var hårt national-konservativt. I partiets principförklaring hette det att mark där det bor ryssar hädanefter skulle vara att betrakta som rysk, att Krim och Ukraina måste återförenas med modernationen och att det ryska

samhället var skyldigt att göra sig fritt från främmande inflytanden och bryta med Väst så att ”utplundringen av vårt land” fick ett slut. Man ansåg att man skulle ta särskild lärdom av bolsjevikernas *tjeka* för att återskapa ”Lag och Ordning” och trodde att Ledaren i sinom tid på ett naturligt sätt – utan valprocedurer – skulle träda fram, först som företrädare för dem som rest sig mot ”usurpatorerna” och sedan som en hela Folkets man.

Elementy tycktes i viss mån göra halt inför Adolf Hitler – som om ämnet var för känsligt. Dugin beslöt till slut att råda bot på detta. Hösten 1993 for han till Malaga och intervjuade den 97-årige belgiske SS-veteranen Léon Degrelle – som hade känt Hitler och dekorerats av honom. Han förkunnade att Führern trots allt hade burit på en stor respekt för sin paktbroder Stalin. Han hade tvingats anfalla Sovjetunionen eftersom Molotov ställt orimliga krav på Tyskland. Detta var tröstens ord. Hitler var, fick Dugin höra, den största personligheten i Europas historia. Han, ensam, hade förmått lyfta den nationella idén till global nivå.

Med Putins makttillträde vid millennieskiftet började ultrahögern successivt lämna sin periferi och arbeta sig in mot centrum. Han visste snart att dämpa sin nazikult. Det var inte läge för svastikor längre.

2008 invaderade Putin Sydossetien för att bistå utsatta landsmän. Dugin gick på högvarv. Han hyllade de ryska styrkornas framfart och lät sig avbildas med en bazooka i handen. Med en egen nybildad eurasisk rörelse bakom sig sammanfattade han läget: ”De geografiska rymderna ropar efter den ryska anden.” Han fördjupade hela tiden sitt internationella nätverk och underhöll vid det här laget kontakter med en rad extrema och nynazistiska rörelser i väst.

2011 började det jäsa i det ryska samhället – med den svage Dmitrij Medvedev tillfälligt vid presidentroret. Inför Putins förebådade återkomst 2012 genomfördes mäktiga demonstrationer med krav på vidgade friheter på Bolotnaja-torget i Moskva. Makten svarade med arresteringar. Dugin svarade med mobilisering. Han startade en nationalistisk diskussionsklubb med namn efter SS beryktade åttonde kavalleridivision: Florian Geyer-sällskapet. I dess led fanns en rad kända tv-personligheter som i olika talk shows snart kom att sätta sin prägel på det nya Ryssland. De använde gärna eurasiska slagord: Elementys idévärld visade sig plötsligt, med lite friseringar, vara mainstream.

Majdanrörelsen i Kiev föddes hösten 2013. Den ryska massakern på fredliga demonstranter i februari 2014 blev signalen till den ukrainska folkresningen. Ryssland svarade med att annektera Krim varpå följde en riggad folkomröstning till stöd för den egna saken. Här deltog nu hela raden av högerextrema västpartier med valobservatörer, anförda av ingen mindre än Luc Michel, Thiriarts elev, redaktionsmedlem från start i Elementy. Så slöts cirkeln: Putin syntes ha anammat Dugins recept för Ryssland och övertagit hans vänner.

Den 18 mars 2014 höll Putin i Kreml sitt viktiga linjetal där han proklamerade en ny utrikesdoktrin. Han beskrev ryssen som allmänna – i varje stund beredd att dö för familj och nation. Han förklarade sig beredd att ingripa till försvar för de 300 miljonerna ryssar varhelst dessa befann sig. Han talade om den nya så kallade Eurasiska Unionen under uppbyggnad. Han utnämnde kritiska intellektuella till ”nationalförrädare” och ”femtekolonnare”. Det var Dugins vokabulär. Dessutom Hitlers: ordet ”nationalförrädare” var lånat från ”Mein Kampf”.

De båda självutnämnda ukrainska ”folkrepublikernas”

Rysslandsstödda utbrytning i Donetsk och Luhansk framkallade nu en krigssituation. Detta var i Dugins ögon början till det mäktiga kontinentalkrig han hade tecknat konturerna av redan i Elementy första nummer. Ryssland tycktes stå upp för den heliga Jorden mot dekadens, globalism, modernitet och atlantism. Han talade om Östukrainas ”Nya Ryssland” som en utopisk samhällsmodell för hela världen. Han manade Putin att skyndsamt inta Kiev och förverkliga drömmen. Under loppet av 2014 manifesterade han en enorm verbal blodtörst på Facebook: ”Döda, döda, döda!”, ”Utrota slöddret!”, ”Folkmord mot bastarderna!” Detta ledde faktiskt till att han avsattes som professor i historia vid Moskvauniversitetet. Han hade gått ett par steg för långt.

Det så kallade Minskavtalet i september 2014 (med tillägg i februari 2015) minskade på stridigheterna i Ukraina men gjorde på intet sätt slut på dem. Vad som följde var ett lågintensivt utnötningskrig där Ryssland hela tiden förnekade sitt deltagande. Lögnen blev alldeles förhärskande i den ryska massmediepropagandan, särskilt i tv. Västvärlden hånades som dekadent och rutten. Dugin skrek ut att västliberalen var en stackars förvekligad homosexuell.

Efterhand skönjdes diverse öppningar för Kreml i olika västländer. Putinbeundraren nr 1 Nigel Farage i UKIP tog hem spelet i Brexit-omröstningen. Putinbeundraren nr 2 Marine Le Pen gick framåt i opinionsmätningar inför det franska presidentvalet. Det var som om Europa började hotas av ett populistpråglat sönderfall.

Med Donald Trumps valseger förändrades bilden. Den ryska ultrahögern fann att USA hade fått en ny isolationistisk president som uttryckte sin beundran för Putin. Dugin deklarerade strax att det

liberala ”världstyraniet” med detta var krossat. Men i besvikelsen efter de amerikanska bombningarna i Syrien har han börjat reservera sig mot Trump: nu knyter han sina förhoppningar till Vita husets altright-förankrade hjärntrust med Steve Bannon som frontfigur.

För ögonblicket odlar Dugin särskilt de turkiska kontakterna. Han verkar se Erdogan som en förebild för Putin – Turkiet, efter kuppförsöket, visar på en rysk framtid.

Dugin kan framstå som nog så verserad i samtal med västerländska journalister. Det är hans fasad. Man bör erinra sig vad han skrev på Facebook efter Trumps triumf: ”I dag är Washington vårt, Chisinau vårt, Sofia vårt. Återstår bara att dränera träsket härhemma.”

Drygt ett kvartssekel efter Sovjetunionens sammanbrott vädrar han morgonluft. Man minns hans deklaration från 2014: ”Framöver kommer det inte längre att handla om resterna av Ukraina (varom ingen mer kommer att bry sig) utan om befrielsen av den europeiska kontinenten – från Vladivostok till Dublin.” Han förtydligar sig i mars 2017: ”Ryssland är kallat att rädda ett Europa där snart bara kaos, inbördeskrig och upplösning återstår.” Drömmen om det eurosovjetiska imperiet lever.

Magnus Ljunggren är professor emeritus i rysk litteratur vid Göteborgs universitet.

Magnus Ljunggren “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“ Trumps ordval när han nämner Kim Jong Un är anmärkningsvärt

Analys. Washington. USA:s president Donald Trump sade på måndagen att det skulle ”vara en ära” att träffa Nordkoreas diktator Kim Jong Un. – Jag skulle göra det om det vore under rätt omständigheter, sade Trump till Bloomberg. Ett sådant möte vore förstås en sensation, men hittills tyder ingenting på att det är nära förestående.

Om Trump och Kim Jong Un verkligen skulle hålla sammanträde har det onekligen högt nyhetsvärde, men det är inte vad Trump säger. Presidenten är, i vanlig ordning, i själva verket vag. ”Rätt omständigheter” är ett högst luddigt uttryck, och när Vita husets pressekreterare Sean Spicer bara ett par timmar senare fick en fråga om Trumps uttalande sa han att det handlar om ”många villkor”, ”god vilja” och att det ”uppenbarligen inte är omständigheter som råder just nu”. Han betonade tvärtom att Trumps uttalande ligger i linje med vad utrikesminister Rex Tillerson och andra företrädare för administrationen har sagt.

Under hela sin kampanj och som president har Trump genom-gående framställt sig som en person som kan prata med alla, också mycket kontroversiella politiska ledare. Under ett telefonsamtal i lördags bjöd han till exempel överraskande in Filippinernas president Rodrigo Duterte till ett möte – en man som har gjort sig känd för att ha dödat tusentals filippinska medborgare i jakten på droghandlare (det var för övrigt inte första gången som Donald Trump talar med honom).

Men att Trump har en svaghet för auktoritära ledare vet vi sedan länge. Han ringde nyligen till Turkiets president Erdogan och gratulerade honom efter den folkomröstning som i praktiken är en nedmontering av demokratin. Trumps förkärlek för Rysslands president Vladimir Putin har svalnat bara på sistone, sedan Ryssland vägrat att ta handen från den syriska regimen.

Ändå är det anmärkningsvärt att Trump nu talar om ”ära” i samband med ett möte med Kim Jong Un.

Nordkorea har blivit Trumps första verkligt allvarliga utrikespolitiska kris, och det är möjligt att den lilla diktaturen inom en överblickbar framtid kan ha en kärnvapenkapacitet som når amerikansk mark. Trump har i flera intervjuer på sistone fått frågor om Nordkorea. Han har inte uteslutit militära åtgärder – exakt när det skulle bli aktuellt har han inte velat orda närmare om, utan varit noga med att behålla sin oförutsägbart och aldrig avslöja ett nästa drag.

Trumpadministrationens aktivitet går förstås betydligt längre än till Twitter eller kommentarer i medierna. I första hand för-söker Tillerson att få Kina att sätta hårdare press på Nordkorea, men USA har också uppmanat FN att utöka sanktionerna Nordkorea. I söndags talade Trump i telefon med premiärministrarna för Singapore och Thailand; enligt Vita huset i syfte att stärka en allians i området. Samtidigt pågår en amerikansk militär anpassning efter det nya läget, bland annat med fartyg.

Om Trumps uttalande i intervjun med Bloomberg innebär något nytt återstår att se. Men om det är något vi har lärt oss under president Trumps första månader, så är det att följa vad han gör, snarare än vad han vid ett enskilt tillfälle säger.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Normens fotbojor. Klyftan vidgas mellan vad vi kräver och bidrar med

Du vet att något har hänt när USA bygger murar och Miljöpartiet vill sätta fotboja på asylsökande. Frågan är vad.

Det gängse svaret är att vi fått ett hårdare samhälle. Tuffa tider kräver tuffa åtgärder som kräver tuffa ledare. Eller också är det Gud som spökar.

Det överraskande med Donald Trump är inte hans beteende. Det chockerande är att 81 av procent av vita, evangeliskt kristna amerikaner röstade på honom.

En libertin som gift sig tre gånger, skryter om övergrepp, ljuger som en mustang travar, har gjort karriär på kasinon, konkurser och narcissism. Finns det något av Guds bud han inte hånat?

Bibelbältets amerikaner struntar i det. De söker inte ett föredöme utan något annat.

Gud sover på jobbet. Det är inte en kristen våg som fört The Donald till Vita huset, lika lite som en islamistisk väckelse ligger bakom IS.

Den kristna högern i USA brukade hylla ledare som stod för trohet, kyrksamhet och vänlighet. Vid den tid då dygderna tog kropp i Ronald Reagan var fixeringen vid aborter och homosexualitet inte lika framträdande som i dag.

Det som uppfyller högerkristna 2017 är knappast ledarens karaktär – Trump har ju ingen – utan bestraffning av andra. Enligt historikern och baptisten Wayne Flynt i Alabama mobiliserar USA:s troende mot synder som de antingen inte är sugna på (homosex) eller inte kan begå (abort, för män). Där-emot blundar de för skilsmässor och hedonism som intresserade dem själva.

Jesus säger på fyra ställen i Bibeln att man inte får skiljas. Enligt Matteus 7:3 undrar han också: ”Varför ser du flisan i din broders öga när du inte märker bjälken i ditt eget?”

Den som är utan synd kastar första stenen. Att skylla ifrån sig och njuta av att straffa andra är mänskligt, men det är inte vad profeterna rekommenderar.

Den kristna högerns hyckleri är tacksamt att dissekera. Men låt oss granska bjälken i vårt eget öga, i den gamla världen.

De vilsna själar som begår terroråd i Guds namn har nästan alltid samma profil: manligt kön, måttlig ålder, vaga begrepp om islam, upprivna rottrådar, kriminellt förflutet, radikaliserings i fängelse. Jihad ger licens för hämnd på en obegriplig omgivning som inte bryr sig, och som till synes lyckats bättre.

Målet är inte frälsning. Kärnan är ansvarslöshet. Allt som gått snett är någon annans fel. Här finns stark korrelation mellan konspirationsteorierna i ett samhälle och dess våldsbenägna subkulturer.

Som världens minst religiösa nation är Sverige illa rustat att förstå dessa mekanismer i Mellanöstern och Mellanvästern. Kanske gör vår sekulära lutning, paradoxalt, att vi övertolkar trons betydelse.

Även svenskar odlar ju sin utvaldhhet och idén om ett förlorat paradys, välfärdsstaten. Politiken har fått samma grundackord här som i övriga världen: ansvarslöshet. Går det utför? Någon annans fel.

Allt fler sätter likhetstecken mellan invandring och välfärds-kollaps. Vi förväntar oss att bli frälsta av den heliga välfärden, samtidigt som färre är beredda att hugga i där själva. Klyftan vidgas mellan vad vi kräver och vad vi vill bidra med. De sju dödssynderna som varnade för egoism har vänts till framgångsfaktorer på Facebook.

Avsikten med dessa paralleller är inte att relativisera terrorismen. Men låt oss inse att botten i oss själva också är botten i andra. Ansvarslöshet är allmänmänskligt.

Det handlar inte om något plötsligt förfall. Den mänskliga hjärnan, och därmed moralen, är en historisk konstant. Variabeln är teknik som synliggör våra instinkter på nya sätt. Där finns både hotet och -hoppet. Om vi förankrar normerna religiöst eller sekulärt är en bisak.

En olycklig aspekt av globaliseringen är dynamiken mellan - akademiska abstraktioner och konservativ cynism. Till vänster pekas på strukturer – rasism, kolonialism, kapitalism, patriarkat – och till - höger på syndare, svikare, fripassagerare. Alltid någon annans fel.

Ofta är människor förvisso offer för krafter bortom deras kontroll, men det växande antalet med eget handlingsutrymme skulle må bra av att ta mer ansvar själva.

Den som är utan synd trär på första fotbojan.

Niklas Ekdal “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

Trump bjuder in fler ledare

USA. USA:s president Donald Trump har talat i telefon med Thailands och Singapores ledare under söndagen, med anledning av säkerhets-situationen i området. Båda ledarna bjöds in till Washington, uppger Vita huset.

TT-Reuters “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Mörkmän har också nyanser”

Spänning råder alltid när den iranska teokratin håller val. Hur folket röstar är en sak. Det handlar också om vem den högste ledaren, ayatolla Ali Khamenei, låter vinna.

Det var oväntat när Hassan Rouhani segrade i presidentvalet 2013. Han beskrivs ofta lite slappt som reformvänlig, trots att han alltid har varit en del av regimen. Men Khamenei släppte fram honom för att ge Iran ett vän-ligare ansikte utåt och därmed bättre förutsättningar i förhandlingarna om ett internationellt kärnteknikavtal.

Den 19 maj är det dags igen. Längre var det tveksamt om Vaktarrådet, som avgör vilka kandidater som får ställa upp, ens skulle ge Rouhani en ny chans. Han blev till slut en av de sex. Mot hans aningen pragmatiska position står nu framför allt ärkereaktionären Ebrahim Raisi.

Spelar resultatet någon roll? Mänskliga rättigheter är inlåsta i fängelse sedan årtionden, och någon skillnad har det inte blivit under Rouhani. Tusentals politiska fångar, tortyr, världsrekord i dödsstraff per capita – så ser Iran ut.

Men valet är inte betydelselöst. Raisi är ledare för en av Irans viktigaste helgedomar, men också ökad som tidigare åklagare med massavrättningar som specialitet. Och han är Khameneis skyddsling, tänkbar som efterträdare till den 77-årige ayatollan som landets mäktigaste man.

Kanske är det redan bestämt att Raisi ska ta hem det. Fast går det riktigt dåligt för honom kan höga vederbörande tvingas tänka efter.

Kärnteknikavtalet från 2015 ligger också i potten. Det innebär en tydlig fördröjning av Irans atomvapenplaner, och i gengäld suspenderades de internationella ekonomiska sanktionerna. Perfekt är det inte, men det minst dåliga alternativet till ett krig.

De mest konservativa delarna av regimen försöker underminera överenskommelsen. I valkampanjen pekar de på att Irans ekonomi inte lyfte när sanktionerna försvann. Utländska investerare aktar sig fortfarande, och andra amerikanska straffåtgärder ligger kvar. Vinner Raisi vacklar uppgörelsen.

USA:s president Donald Trump har kallat Iranavtalet det ”värsta någonsin”. Två dagar före valet ska han meddela om frysningen av sanktionerna ska fortsätta, men som vanligt lämnas motsägelsefulla besked. Bakåtsträvarna kan använda Trump i propagandan.

Iran är en motbjudande förtryckar-stat. En atombomb i vapenlagret skulle ytterligare destabilisera en redan explosiv region. Rouhani står i alla fall bakom kärnteknikavtalet.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Tårgas sattes in vid protest på första maj

Istanbul. Förstamajfirandet i Istanbul slutade med tårgas och mass-arresteringar. Över 200 personer greps för att de ville demonstrera på det symboliska Taksimtorget.

Redan i helgen kom det ut information om att delar av Istanbul skulle stängas av för att hindra våldsamheter under första maj. Polis ville hindra demonstranter från att ta sig till Taksimtorget och spärrade av hela området. Även gatorna till sidokvarteren stängdes av, liksom tunnelbanan. 30 000 extra poliser var i tjänst. De turister som skulle lämna Istanbul uppmanades att åka redan klockan 5 på morgonen.

Men ett hundratal personer försökte ändå ta sig till Taksimtorget under måndagen. Flera hade plakat där det stod ”Taksim är vårt”. Två kvinnor försökte lägga ut bande-roller på torget och greps. En grupp blev beskjuten med gummikulor och tårgas när de var på väg mot torget. Enligt Istanbulsk guvernörskontor greps 207 personer under eftermiddagen. Enligt myndigheten beslagtogs även 40 molotovcocktails, fem handgranater och 176 raketer.

Oroligheterna väntades fortsätta under kvällen och natten.

Terese Christiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Renzi tillbaka som Demokraternas ledare

Modena. Efter knappt fem månader är Demokraternas Matteo Renzi tillbaka som regeringspartiets ledare. I söndagens primärval segrade Renzi som väntat. Men få hade räknat med att han skulle få hela 70 procent av rösterna.

Utmanarna inom partiet hade inte mycket att sätta emot. Den nuvarande justitieministern Andrea Orlando fick 19,5 procent, medan guvernören i regionen Apulien Michele Emiliano endast fick 10,5 procent.

När DN besökte en vallokal i Modena i Emilien var den ganska tom. Just i denna röda region var primärvalsrösterna hela 200 000 färre jämfört med 2013. Många inskrivna har lämnat partiet. Demokraterna har splittrats, efter att två utbrytargrupper bildade nya partier i februari.

– Från att ha varit ett parti har det under Renzis ledning allt mer förvandlats till en privat klubb. Han har omgett sig med personer som han redan kände då han var borgmästare i Florens, säger Alessandro Ballerini, montör på bilfabriken Maserati i Modena och som röstade på Emiliano i primärvalet.

Trots kritiska röster måste resultatet ändå ses som en triumf för Renzi. Hans storseger, där sju av tio primärvalsрröstande valt honom som partiledare kan inte ifrågasättas. Före primärvalet hade partiet sagt att om en miljon italienare röstade så var det ett bra resultat. Nu blev det hela 1,9 miljoner – dock betydligt lägre jämfört med 2013, då Renzi fick 2,8 miljoner röster.

Det var en glad, men ändå mer dämpad, Matteo Renzi som tackade väljarna och partiet för förnyat förtroende.

– Vi har ett folk bakom oss och inte salonger och twitter. Det är inte en andra halvlek på en match, utan ett helt nytt blad, sade Renzi i sitt tacktal, där han som ledare också talade om ”ansvar” och om något som suttit mycket långt inne under hans regeringsår: ”ödmjukhet”.

Vilka effekter Renzis storseger får är det för tidigt att sia om. Renzi har ofta varit otålig och har länge talat om nyval. I dag säger han bara att hans seger måste innebära samarbete och stöd till regeringen ledd av partikollegan Paolo Gentiloni.

Italiens president, den tidigare kristdemokraten, Sergio Mattarella har låtit förstå att han inte tänker utlysa nyval, utan vänta till ordinarie val våren 2018.

Peter Loewe loewe@tin.it “

“Fakta. Avgick efter folkomröstningen i december

Matteo Renzi började sin politiska karriär som borgmästare i Florens 2009-2014.

Han valdes till Demokraternas partiledare i december 2013. Två månader senare blev han ny premiärminister och tog över efter Enrico Letta.

Folkomröstningen om Italiens nya författning i december 2016 gick inte igenom och Renzi avgick som premiärminister och senare som partiledare. “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“ Hamas accepterar 1967 års gränser

Islamistiska Hamas, som styr Gazaremsan, redigerar bort flera antijudiska paragrafer från sina stadgar. Men den viktigaste kursändringen handlar om att stödja en palestinsk stat enligt 1967 års gränser.

Nya styrdokument från Hamas, med den avgående ledaren Khaled Mashal, offentliggjordes på måndagen, rapporterar nyhetsbyrån AFP. Den viktigaste kursändringen gäller Hamas syn på 1967 års gränser. Tidigare har rörelsen förkastat övriga palestiniernas strävan att upprätta en stat på Västbanken och i Gaza. Hamas kommer nu att -acceptera en sådan stat, utan att för den skull -erkänna Israels gränser från 1949.

Beträffande självständighetskampens metoder kommer en ny paragraf att betona det legitima i icke-våldsaktioner, utan att utesluta terrorism och gerillaverksamhet. Ironiskt nog var Hamas grundare Ahmad Yasin, som dödades av -Israel 2004, i början mot terrordåd. Men efter att sekulära al-Fatah hånat Hamas för dess icke-våldsposition tvingades Yasin av sina anhängare att godkänna -väpnade attacker.

Israel har skyndat sig att avfärda de nya formuleringarna som ett taktiskt smink avsett att putsa upp Hamas image utomlands. Några Hamas-talespersoner medger att detta är huvudmotivet bakom ändringarna. Sympatisörer i Europa och Latinamerika besvärar sig av att engagera sig för en rörelse vars moskéer och skolor sprider rasistiska fabler om judar. ”*Abna al-qurud wa-l-hanazir*”, ”söner av apor och svin” är en flitigt anlitad synonym till judar.

– Våra motståndare är inte judarna eller deras tro, utan sionisterna som rövat vårt land – så kommer den nya definitionen av fienden att lyda, säger en före detta Hamas-parlamentariker på Västbanken till DN i telefon.

En annan drivkraft bakom ny-orienteringen är Hamas heta vilja att distansera sig från Muslimska brödraskapet, i Egypten stämplat som terrorrörelse.

Regimen i Kairo misstänker -Hamas i Gaza för samröre med brödraskapet, medan Hamas gör allt för att bevisa motsatsen. -Hamas, heter det nu, ska hädanefter ses som en från brödraskapet fri-stående - rörelse.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ Fakta.

I december 1987, bara någon vecka efter det första palestinska upprorets utbrott, bytte Muslimska brödraskapet i Gaza-remsan namn till Hamas, Den islamiska motståndsrörelsen. Hamas understöddes i början av Israel, men blev strax dess bittre fiende. Med en serie terrordåd 1994–96, bekostade av Iran, hjälpte Hamas till att torpedera den så kal-lade Osloprocessen.

2006 segrade Hamas i de palestinska valen, och 2007 drev dess milis bort alla andra väpnade styrkor från Gazaremsan. “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“ Tony Blair ger sig in i politiken för att kämpa emot Brexit

Storbritannien. Den tidigare premiärministern Tony Blair kommer att ge sig in i inrikespolitiken igen, för att kämpa emot Brexit. Blair ledde Labourpartiet mellan 1994 och 2007, och var premiärminister från 1997.

Han kommer inte att vara med i det brittiska valet den 8 juni. Han vill i stället bygga en politisk rörelse som ska forma den politiska debatten när Storbritannien inleder förhandlingarna om att lämna EU, säger han.

Blair vill ”smutsa ned händerna” och ge sig in i arbetet, trots att han är medveten om att han kommer att mötas av skarp kritik. Han anser att väljarna bör få en chans att ändra sig när den slutgiltiga Brexituppgörelsen är klar.

TT-AFP “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“ Etanolproduktion kan förvärra fattigdomen

Bangladesh planerar att omvandla en del av det spannmål landet producerar till etanol, som ska blandas i bensin för att göra bränslet grönare. Men experter varnar för att det kan förvärra en redan svår situation för landets fattiga.

Energimyndigheten meddelade tidigare i år att Bangladesh kommer att använda olika typer av spannmål för att producera etanol, för att blanda med bensin.

Landet importerar redan nu spannmål och producerar, trots en stor befolkning, inte mycket klimatfarliga utsläpp. Experterna befarar att åtgärden kan leda till stigande matpriser, speciellt för de fattiga.

Moshiur Rahman, som arbetar för fjäderfäindustrin, kallar planen för ”själv mord”. Mycket av landets majs används som föda till djur. Men landet importerar hälften av majs från USA och Brasilien, och en ökad efterfrågan kan leda till att priserna stiger.

– Majspriserna kommer att stiga om det används till etanolproduktion. Priserna för ägg och kyckling kommer att vara utom räckhåll för vanliga människor, säger han.

Majs äts även av många av landets fattiga, och blandas med mjöl och äts som flingor eller kex. Många av landets låginkomsttagare äter också regelbundet brutet ris.

Stigande matpriser är redan ett stort problem och ungefär 13 procent av befolkningen lever på mindre än 2 dollar, cirka 18 kronor, per dag.

Enligt en utredning från Bangladeshs energimyndighet kan landet producera 18 miljoner liter etanol varje år. Det skulle kräva 60 000 ton brutet ris varje år, vilket motsvarar ungefär 3,5 procent av landets totala produktion. Alternativt kan 62 000 ton majs, 2,8 procent av landets produktion, eller 97 000 ton melass, nästan all produktion i landet, användas.

Enligt studien ska inte etanolproduktionen gå över de nivåerna, då den riskerar att öka efterfrågan så mycket att det skadar livsmedelssäkerheten.

Nasrul Hamid vid energimyndigheten anser att Bangladesh behöver sträva mot grönare och mer varierade bränslen, precis som andra länder.

– Vi undersöker möjligheten att använda bioetanol med andra bränslen. Vi kan inte stå utanför den globala trenden för energi-användning, säger han till Thomson Reuters-stiftelsen.

Redan i dag finns många människor i landet som bara får mat en eller två gånger om dagen.

TT-Reuters “

DN TISDAG 2 MAJ 2017

“Falun stod upp mot nazisternas marsch”

När Nordiska motståndsrörelsen, NMR, höll sin tillståndsgivna manifestation på söndagen stod Falun upp mot nazism, fascism och rasism. Hela dagen präglades av olika typer av motdemonstrationer och kärleksmanifestationer. Men det är ingen slump att det är i Falun som nazisterna tågar.

Falun.

Den 100 man stora extra inkallade polisstyrkan hade förberett det väl: hela Stora torget var indelat i små sektioner för att hålla isär demonstranterna från den nazistiska Nordiska motståndsrörelsen och motdemonstranterna.

När de uppskattningsvis 600 personerna i NMR:s tåg kom marscherande in i Falun möttes deras skanderade ”Ingen pardon, nordisk revolution” av clowner som försökte både skoja och retas med de i vita skjortor och svarta slipsar NMR-sympatisörerna.

När de väl kom fram till Stora torget stod de länge helt tysta med sina fanor och buopen visste inga gränser när NMR:s representant väl tog till orda och talade om nationalsocialism och vikten av att stoppa invandringen.

Många bland motdemonstranterna visade föga förståelse för det faktum att NMR fick hålla en manifestation.

– Det känns helt bisarrt och gör det ännu viktigare för oss att vara här i dag, sa Malin Nyman, en av motdemonstranterna. Under hela dagen pågick mängder av motdemonstrationer, uppträdanden och manifestationer i kärlekens tecken. Organisationer,

politiska partier och kyrkan deltog och känslan av fest, dans och glädje präglade större delen av dagen.

Men även helt vanliga ickeorganiserade medborgare fanns på plats:

– Det är viktigt att inte sitta hemma i soffan och tycka, jag måste visa mina barn och mig själv hur viktigt det är att ställa sig upp mot den här typen av rörelser, sa Henrik Nathansson, som rest med hela sin familj från Sälen till Falun.

Polisen i Falun fick under dagen hjälp av specialutbildad polis från Skåne, Västra Götaland och Stockholmsregionen. Kameraövervakning, med såväl fasta kameror som drönare, genomfördes under marschen.

Nordiska motståndsrörelsen, NMR, hade talat om kraftsamling och hoppades på minst 650 personer, men enligt den antirasistiska stiftelsen Expo som räknat deltagarna i marschen rörde det sig dock om 570 personer.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S), talare på Socialdemokraternas förstamajfirande i Falun, ifråga-satte om det var rimligt att tillåta nazistiska demonstrationer på -första maj.

– Detta är en viktig dag för demokratin i vårt samhälle och avståndstagande mot nazisterna. Nazismen är ingen åsikt utan brott mot mänskligheten, sade han enligt TT.

Enligt Expo är det ingen slump att man demonstrerar i Falun. Dalarna har blivit den svenska nazismens ”starkaste fäste”, menar man. Flera nyckelfigurer i NMR är sedan några år tillbaka bosatta i länet.

Organisationen har också uppmanat sina aktivister att flytta till länet.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“Tyskland kommer inte undan”

Berlin. Ryssland har gjort om även den tyska dagordningen. Tisdagens möte mellan Merkel och Putin löser knappast konflikterna.

Kalla kriget tog slut, freden bröt ut. Nedrustning var logiskt, territorialförsvaret ersattes av insatser i Afghanistan och på Balkan, värnplikten försvann i etapper.

Sverige, förstås. Men också Tyskland.

Senkommen upptäckt att Ryssland inte är att lita på, nyvaken insikt att försvar behövs, men att materielbeställningar och personalrekrytering tar tid och är dyrt.

Sverige, absolut. Och Tyskland, igen. Likheter blev slående under en studieresa nyligen till Berlin, arrangerad av Folk och försvar.

Självklart är även skillnaderna betydande. Andra världskriget och nazismen var, och är, ett nationellt trauma för tyskarna. Av naturliga skäl närdes en avoghet mot vapen. Samtidigt gick järnridån rakt genom Tyskland, där USA och Nato skyddade det demokratiska väst medan Sovjet dirigerade kommunistdiktaturen i öst. Återföreningen efter Berlinmurens fall var ekonomiskt nog så besvärlig, men lyckligtvis slapp man oroa sig för landets säkerhet.

Plötsligt slog det om. Kriget i Georgien 2008 var obehagligt, men antagligen en tillfällighet. Mellanöstern hade väl alltid varit rörigt,

även om Syrienkriget och IS gjorde det värre. Men 2014 kom det stora skiftet: Ryssland annekterade Krim och fortsatte det militära överfallet in i östra Ukraina. President Putin hade rustat sin arsenal, och struntade i den europeiska ordning som gällt sedan kriget och som betydde att gränser inte ändras med våld.

Som tur var fanns Nato, USA och fredsprojektet EU, som trots finanskrisens påfrestningar linkade vidare. Så röstar briter för Brexit och amerikanerna för Donald Trump. Allt faller.

I mars besökte förbundskansler Angela Merkel Washington för att reda ut saker och ting. Det gick sådär. På tisdagen var hon hos Putin i Sotji. Framgång begränsad. Den 25 maj håller Nato toppmöte i Bryssel, och Trump ska delta. Klarhet inte garanterad.

Även förr har Vita huset ondgjort sig över att Europa negligerar sitt försvar. Barack Obama talade om fripassagerare. Men ingen har som Trump ifrågasatt Natos kollektiva försvarsgarantier. Ingen annan har kopplat USA:s åtaganden till en skyldighet för alliansmedlemmarna att följa målet 2 procent av BNP till försvaret. Ingen har heller förut påstått att Tyskland har en nota att betala till USA, 1 000 miljarder dollar för gamla försummelser.

Bara fem Natoländer når 2 procent. Men Tyskland lägger ynka 1,2 procent (ja, Sverige är ännu sämre), och hade aldrig tagit siffran på allvar. Ändå stod man bakom beslutet att uppnå målet till 2024, som antogs vid Natos toppmöte i Wales 2014.

Trump utlöste en tysk inrikesdebatt med åtskilliga krumbukter. Merkel och hennes kristdemokratiska CDU försäkrar officiellt att 2 procent

gäller, men mumlar om allt annat fint tyskar uträttar inom konfliktförebyggande, bistånd och diplomati. Koalitionspartnern, socialdemokratiska SPD, förklarade indignerat att USA minsann inte bestämmer över Tyskland. Walesbeslutet var förresten mer riktlinje än bindande mål, hävdade SPD, att i princip fördubbla försvarsbudgeten till 70 miljarder euro var varken realistiskt eller önskvärt.

Folkopinionen vill hellre ha skolor än kulor, och någon kantring liknande den svenska har inte varit synlig. Den pacifistiska traditionen är stark, och en stor majoritet är emot att öka försvarsbudgeten. Det är förbundsval i höst, och SPD hoppas kunna utnyttja frågan. Gerhard Schröder vann valet åt partiet 2002 med en skamlöst antiamerikansk kampanj, och Trump är sannerligen inte populär i Tyskland.

Det finns en del relevans i invändningarna mot USA. Men de är samtidigt ett sätt att sudda till bilden med alternativa räknesätt, och ett försök att smita från behovet att återuppbygga en seriös försvarsmakt.

På ett kvartssekel har 750 000 man blivit 170 000, och 2 500 stridsvagnar är numera 225. Det är för lite för att försvara tyskt territorium, om det skulle behövas. Brist råder på nästan allt. Transportflyg, stridsflyg, helikoptrar och kommunikationsutrustning saknas, vägar och lastfordon som klarar tungt pansar likaså.

Sant är att en riktig armé inte byggs på en dag. Förmågan att absorbera nya budgetmedel är begränsad. Lika sant är att man någon dag måste börja. 2017 fick försvaret mer pengar för första gången på evigheter, men som andel av BNP var ökningen ytterst marginell.

Med historien i minne finns fler komplikationer. Tanken på en stark militärmakt mitt i Europa väcker, milt uttryckt, viss olust. Den gamla tyska frågan återuppstår, i ny tappning.

Exportmaskinen gör succé över hela globen, och inom EU spelar landet i en egen division. Samtidigt råder fortfarande en skriande kontrast mellan Tysklands ekonomiska muskler och dess roll som lilleputt på den världspolitiska arenan. Landet har alltid sett EU som instrumentet för utrikespolitiskt inflytande, men blir därför lätt mer åskådare än aktör. En starkare union skulle kräva att Tyskland tar större plats, vilket Frankrike med flera inte jublar över.

Tyskland kritiserar för att samtidigt vara för dominant och göra för lite, som Jana Puglierin på det tyska utrikespolitiska institutet DGAP uttrycker det.

Lösningen av ekvationen är nu som tidigare att samarbeta med allierade. Skillnaden är att Tyskland får ta på sig mer jobb. I någon mån sker det redan.

Barack Obama var tydlig med att Natos försvarsgarantier gäller alla medlemmar, även de baltiska. Han satsade också dollar på att stärka värdet av östra Europa. Och det är Tyskland som leder styrkan i Litauen, och bidrar med hälften av de 1 000 soldaterna även om man var tvungen att låna ihop materiel för att utrusta dem. Visst handlar det om snubbeltråd som inte kan stå emot ett eventuellt ryskt angrepp. Men det gällde även de allierade trupperna i Västberlin.

När det gäller Ryssland har Tyskland insisterat på att vidmakthålla sanktionerna, och tagit på sig ett ledande ansvar i Ukrainafrågan. SPD

har en mer överslätande attityd mot Moskva, -precis som under kalla krigets Östpolitik, och fladdrar ibland när det gäller Nato och Baltikum. Men Tyskland är beroende av ordning och regler, så jordmånen för eftergifter till Putin är ogynnsam.

Om Putin oroar, så även Trump. Sju av tio tyskar tvivlar på att USA längre är en trogen partner. Fast slutsatsen borde i så fall bli att göra mer själv, ifall att. Ju mindre USA, desto mer kostar försvaret, säger en säkerhetspolitisk analytiker.

Tyskland kan inte leda världen eller garantera den liberala världsordningen. Men Putins Ryssland låter sig heller inte önskas bort. En hemförsäkring kan vara värd 2 procent.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“ Sakligt men inte hjärtligt mellan Merkel och Putin

Analys. Moskva. Vladimir Putin och Angela Merkel är överens om att de inte är överens. Något genombrott mellan Moskva och Berlin skedde inte i Sotji, där Merkel besökte Putin i går. Merkel pressade Putin bland annat på de homosexuellas situation i Tjetjenien – men fick ingen respons.

Förbundskansler Merkel har en påfallande förmåga att peka på elefanten i rummet utan att framstå som aggressiv. När hon träffade Putin i Sotji i går, tisdag, tog hon offentligt upp både de homosexuellas situation i Tjetjenien och den ryska cyberkrigföringen.

– Jag har fått negativa rapporter om homosexuellas situation i Tjetjenien och tog upp saken med Putin. Jag bad honom använda sitt inflytande för att skydda minoriteter och deras rättigheter, sade Merkel på presskonferensen efter det timslånga mötet.

På den här kommentaren valde Putin att inte svara alls.

När två ledare träffas för den här typen av tête-à-tête brukar mötet ofta kunna pågå flera timmar – om parterna har mycket att tala om. Merkel och Putin var klara på en timme, vilket är ovanligt snabbt i sammanhanget. Ofta brukar det betyda att man helt enkelt inte anser sig komma längre.

Stämningen på presskonferensen var inte hjärtlig, men heller inte spänd. Att Putin var nöjd över att förbundskanslern återvände till

Ryssland efter en paus på två år var tydligt. Varken han eller Merkel stack dock under stol med att de är av principiellt olika åsikt om både Ukraina och Syrien.

– Tyvärr är vi hela tiden tvungna att påminna om att utan vapenvila i östra Ukraina så kan ingenting annat heller lösas. Jag har gjort allt för att övertala den ryska presidenten att arbeta för vapenvilan, sade Merkel.

Hon har flera gånger sagt att Ryssland måste trycka på separatisterna för att få dem att respektera Minskavtalet – något som Putin slår ifrån sig. Det gjorde han även denna gång.

– Det som sker i östra Ukraina är resultatet av en statskupp. Ingen har tagit dessa territorier ifrån Ukraina. Ukraina har själv valt att skära av dem, genom till exempel ekonomiska blockader. Ingen har infört rubeln som valuta – eftersom den ukrainska regeringen valde att isolera de här områdena var de tvungna att börja använda en annan valuta, sade Putin.

Merkel, som upprepade gånger har sagt att Ryssland måste ta ansvar för hur man agerar i regionen, rörde inte en min.

En sak är Merkel och Putin emellertid överens om: Det finns inga alternativ till Minskavtalet. Bägge ledarna anser att Minskavtalet måste följas, däremot är de av olika åsikt om vem som är ansvarig för att det inte håller.

– Det är omöjligt att lösa en konflikt utan att tala med alla involverade. Regeringen i Kiev missar chanser gång på gång och utrymmet för en framtida lösning minskar hela tiden, sade Putin.

– Man kan inte vara nöjd med dagens situation. Men vi har åtminstone hindrat den från att förvärras, ansåg Merkel.

Förbundskanslern fick också en fråga av tysk press om huruvida hon är orolig över att Ryssland ska försöka påverka utgången i tyska valet i höst.

– Jag är inte den ängsliga typen. Vi kommer att agera mot cyberkriminalitet, det är ett internationellt problem. Cyberkrigföring är en del av den ryska militära doktrinen. Men vi tyskar utgår ifrån att vi själva avgör våra val, sade Merkel och smålog mycket lugnt.

Hon signalerade med andra ord att hon på den här punkten inte är naiv – men hon anser samtidigt att tyskarna inte behöver vara oroliga.

Putin vägrade att kännas vid några ryska försök att blanda sig i europeiska och amerikanska val. I stället vände han sin vana trogen på steken.

– Vi skulle aldrig komma på tanken att blanda oss i andras val. Däremot har vi själva ett problem med att utomstående makter försöker påverka våra val. Väst talar om rysk inblandning i amerikanska val som om det var ett faktum! Det är ju ingenting annat än rykten, utbrast Putin.

Efter presskonferensen fortsatte Merkel och Putin med en gemensam arbetslunch. Kontentan av mötet är å ena sidan att ingenting har förändrats. Ryssland och Tyskland står fortfarande långt ifrån varandra och någon återgång till de en gång så varma relationerna mellan Berlin och Moskva är inte i sikte inom den närmaste framtiden.

Även om Merkel skulle förlora valet i höst är det inte troligt att något skulle ändras med Martin Schulz som förbundskansler. I statskontrollerad rysk press beskrivs han som en ”ännu större russofob” än Merkel.

Å andra sidan vann sig Merkel flera gånger under presskonferensen om att få fram vikten av dialog.

– Människor är viktiga. Trots våra olika åsikter på det politiska planet måste det kulturella utbytet mellan Ryssland och Tyskland fortsätta. Utan utbyte minskar den mänskliga förståelsen. Trots att vi ständigt upprepar samma saker måste vi ändå bemöda oss om att förstå varandra.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“Putin möter Erdogan

Turkiets president Recep Tayyip Erdogan och Rysslands president Vladimir Putin möts i dag, onsdag, i Sotji. Mötet kommer precis före Erdogans möte med Donald Trump i USA och frågorna kommer troligen att vara desamma: samarbetet med den syriska kurdgerillan YPD och kriget mot IS i Syrien. Förmodligen kommer de även att tala om USA:s raketanfall efter den syriska regimen misstänka gasattack i Khan Sheikoun, eftersom Erdogan då öppet hyllade Donald Trumps initiativ. Ryssland som samarbetar med den syriska regimen har helt förnekat att kemiska stridsmedel använts. Erdogan och Putin ska även diskutera energiavtal samt fortsätta förhandlingarna om det ryska luftvärnsrobotsystemet S-400.

Terese Cristiansson “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“ Le Pen knappar in på Macron inför den sista tv-debatten

I kväll, onsdag, hålls den sista tv-debatten inför söndagens presidentval i Frankrike – och insatserna kunde knappast vara högre. Mittenkandidaten Emmanuel Macron leder fortsatt i opinionen, men högerextrema Marine LePen har den senaste veckan börjat knappa in.

Paris. Det är svårt att tänka sig två mer olika kandidater än de som ska duellera i fransk tv på onsdags-kvällen, med start klockan 21.

Vid ena bordsänden: den 39-åriga, förre detta ekonomiministern Emmanuel Macron, som har en bakgrund i banksektorn och bejakar globaliseringen, vill reformera och stärka Europeiska unionen, luckra upp arbetsrätten och avreglera fransk ekonomi för att försöka få fart på hjulen, och satsa mer på skola, utbildning och forskning kring nya teknologier.

Vid den andra: 48-åriga Marine LePen, vars parti Nationella fronten har ett väldokumenterat fascistiskt förflutet, och som kallar globaliseringen en ”totalitär ideologi”, vill stänga gränserna, stoppa invandringen, internera alla misstänkta islamister, upprätta skyddstullar, införa straffskatt på företag som har utländska anställda, lämna EU (eller åtminstone omförhandla unionen till oigenkännlighet) och närma sig Vladimir Putins Ryssland.

Så polariserade är startpositionerna inför onsdagens tv-debatt, som sannolikt avgör vem som blir president i detta EU:s näst folkrikaste land (efter Tyskland).

För blott tio dagar sedan hade Macron en klar ledning i opinionen. Då hade han precis fått stöd av den traditionella högerens och Socialistpartiets utslagna kandidater, liksom den sittande – om än impopuläre – president Hollande.

Trots detta vinnarläge har Macron ledning krympt den senaste veckan – något han till stor del har sig själv att skylla för.

Först gav sig Macron ut och firade valresultat den 23 april på en restaurang på Champs-Élysées – något som fick många medier att dra paralleller till den kontroversielle expresidenten Nicolas Sarkozys extravaganta utsvävningar (vilka gav denne ökenamnet ”president bling bling”).

Sedan accepterade Macron motvilligt att träffa de fackliga representanterna vid en nedläggningshotad Whirlpool-fabrik i hemstaden Amiens – bara för att bli överglänst av Marine LePen, som åkte direkt till fabriken och tog selfies med arbetarna där.

– Whirlpool kommer inte att våga flytta till Polen med mig som president, bedyrade LePen, medan Macron satt instängd i möten med fackrepresentanterna och sedan bara kom ut och talade vagt om möjligheter till vidareutbildning.

Macrons kampanj har dessutom skakats av sprickor i det som i Frankrike kallas ”den republikanska fronten” och som syftar på att etablerade politiker, oavsett om de står till vänster eller till höger, brukar sluta upp bakom den kandidat som ställs mot extremhöger. Jean-Luc Mélenchon, vänsterkandidaten som fick 19 procent av rösterna i första omgången, har visserligen fördömt LePen, men också vägrat ge sitt stöd till Macron så länge denne inte erbjuder något i gengäld. Helst vill Mélenchon ha ett löfte om att arbetsrätten ska lämnas i fred – något Macron ställt sig kallsinnig till. Många vänsterväljare kan därför strunta i att rösta på söndag.

Samtidigt har Marine LePen slutit en allians med den nationalistiska högerkandidaten Nicolas Dupont-Aignan, som står henne nära i många frågor och fick 4,7 procent av rösterna i första omgången. I utbyte kan Dupont-Aignan räkna med en premiärministerpost om Le Pen blir vald.

Än talar det mesta för att det blir Macron som vinner på söndag. Men hans förtroendesiffror sjunker, och innan han räknar hem segern måste han se till att ta sig helskinnad genom kvällens tv-debatt – och helst också återta initiativet i val-rörelsen.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Tv-debatten

Den oberoende mittenkandidaten Emmanuel Macron och högerextrema Nationella frontens kandidat Marine Le Pen ställs mot varandra i onsdagens tv-debatt, som är den sista inför presidentvalet den 7 maj. Debatten startar klockan 21 och väntas pågå i minst två timmar. I en ny opinionsmätning som publiceras av tidningen Le Figaro har Macron stöd av 59 procent, medan 41 procent av de svarande säger att de tänker rösta på Le Pen.

Fem gripna i terroristjakt

Frankrike. Fem personer har gripits och vapen har tagits i beslag när fransk antiterrorpolis gjort flera tillslag på olika platser i landet. En del av gripandena har skett i norra Frankrike. Två pistoler och två automatgevär ska ha hittats hemma hos en av de misstänkta, uppger en insatt källa för AFP. Tillslagen sker bara några dagar före presidentvalet.

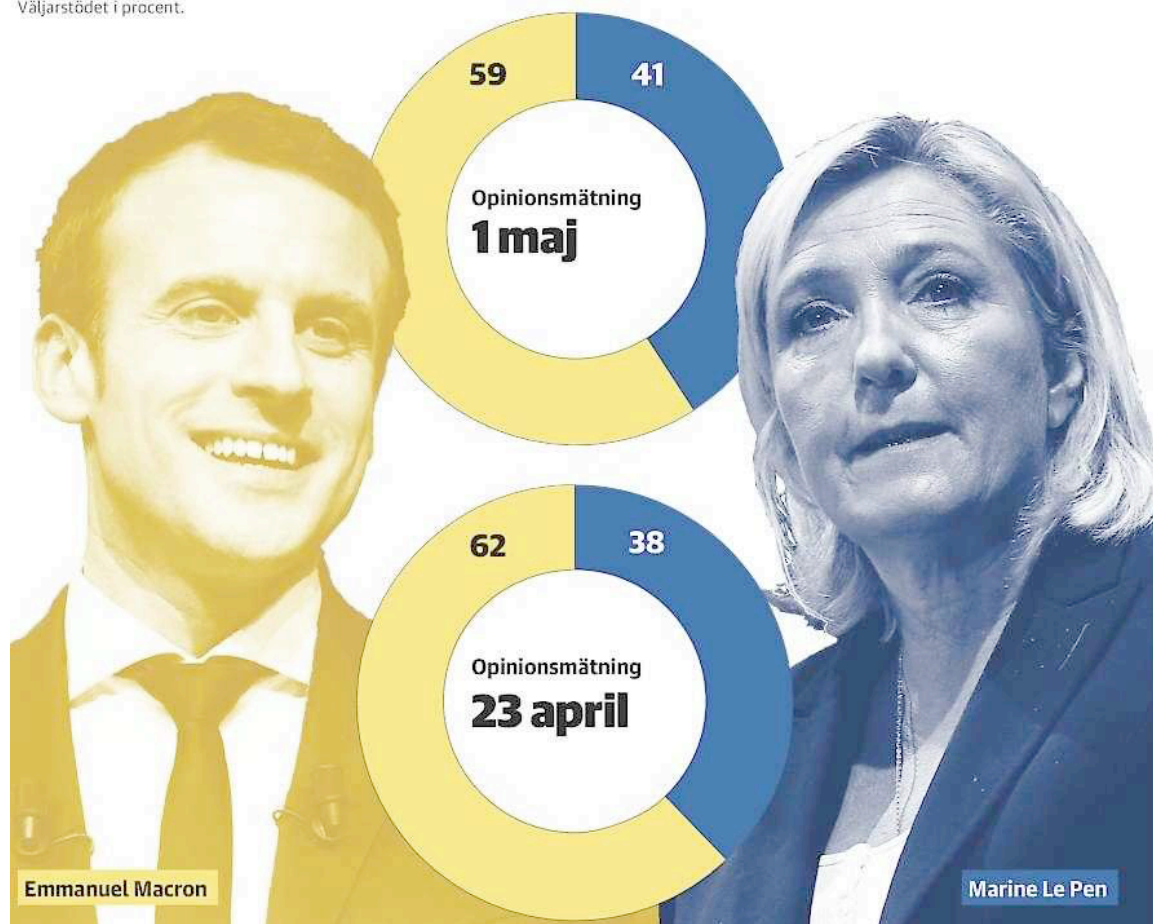
TT-AFP

Röstflöden i franska presidentvalet

Källa: Le Figaro Grafik: Teresia Magnusson
Bild: Mehdi Chebil, Francois Guillot

Tidigare opinionsmätningar

Väljarstödet i procent.

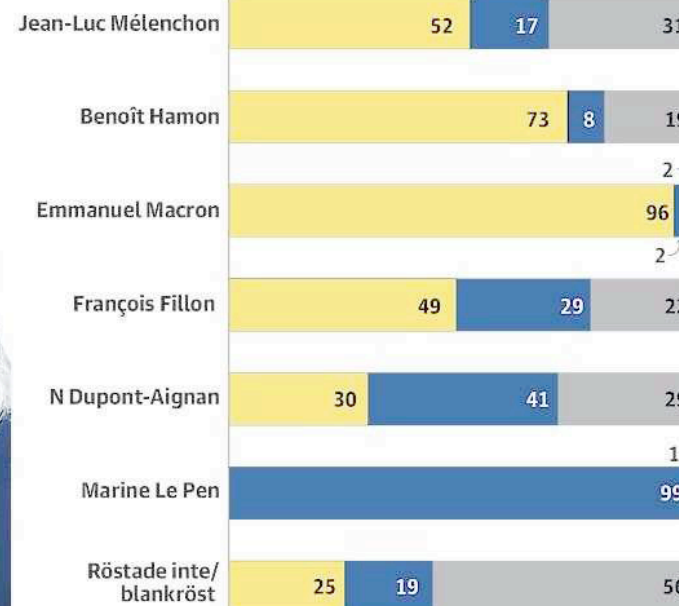

De som i första omgången
23 april röstade på...

... planerar att i finalomgången
rösta på:

(Procent)

● Emmanuel Macron ● Marine Le Pen
● Röstar inte/blankröst

77%

av väljarna planerar att
rösta i valet den 7 maj

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

”Korten på bordet om Saudiomröstningen”

Regeringen måste lägga korten på bordet om hur Sverige röstade när Saudiarabien valdes in i FN:s kvinnokommission. Det kräver Svenska FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic. – Det här skadar det internationella jämställdhetsarbetet, säger han.

47 länder röstade ja och 7 avstod när Saudiarabien valdes in i FN:s kvinnokommission, enligt uppgifter som Svenska Dagbladet publicerade på tisdagen. Proceduren fungerar dock så att ingen röstar nej.

UD vill i nuläget inte berätta om Sverige var ett av de länder som utnyttjade möjligheten att lägga ner sin röst, utan hänvisar till utrikessekretessen. Hur Sverige agerade ska dock tas upp i utrikesnämnden, men när det sker är inte klart.

Frågan är kontroversiell eftersom kvinnors frihet är kraftigt beskuren i det strikt religiösa Saudiarabien. En som anser att Sverige borde ha agerat annorlunda är Aleksander Gabelic, ordförande för Svenska FN-förbundet och tidigare socialdemokratisk riksdagsledamot.

– Valet av Saudiarabien skadar det internationella jämställdhetsarbetet och FN:s trovärdighet. Regeringens ängslighet är olycklig.

Han anser att Sverige borde ha använt de mekanismer som finns inom FN för granskning av hur medlemsländerna lever upp till de mänskliga rättigheterna. Det hade varit ett sätt att dra en gräns för vem som platsar i kvinnokommissionen.

– Det är olyckligt att man inte säger att vi tycker att vissa länder så gravt kränker kvinnors rättigheter att de inte bör vara en kandidat till

den här kommissionen. Det hade varit i samklang med feministisk utrikespolitik.

Regeringens tystnad om hur Sverige agerat i frågan får också negativa konsekvenser, anser Aleksander Gabelic.

– Man borde beakta att tiderna har förändrats, världen är alltmer transparent med sociala medier och det finns också en misstro mellan medborgare och demokratiska institutioner, säger han.

– Sverige och EU behöver vara mer öppna och ta lärdom av detta.

Statsminister Stefan Löfven kommenterade saken när han mötte journalister i riksdagen på tisdagen.

– Vi är väldigt tydliga med var vi står i jämställdhetsfrågor gentemot Saudiarabien och andra länder. Hur man gör omröstningarna i de här Ecosoc-kommittéerna, det får utrikesdepartementet svara på, sade han.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Fakta. Regeringens feministiska utrikespolitik

Uppfyllandet av kvinnors och flickors grundläggande mänskliga rättigheter utgör såväl en skyldighet inom ramen för internationella åtaganden som en förutsättning för att nå Sveriges bredare utrikespolitiska mål om fred, säkerhet och hållbar utveckling.

Källa: regeringen.se “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“ Svårt återta Raqqa och Mosul från IS

Terrororganisationen Islamiska staten (IS) står i spillrorna av sitt ”kalifat” men vägrar ge upp städerna Raqqa och Mosul i Syrien respektive Irak. Motståndet mot IS är splittrat, något som gynnar terrorrörelsen.

Trupper ur Syrisk demokratiska försvarsstyrkorna (SDF), en milis som domineras av kurder, har tagit kontroll över staden Tabqa fem mil väster om Raqqa i nordöstra Syrien, rapporterar flera nyhetskällor.

Rörliga bilder inifrån staden sändes ut över sociala medier via nyhetsbyrån KomNews under tisdagsdygnet. Bland annat får vi se unga män som halar IS svarta fana från en jättelik flaggstång vid stadens infart. Den ersätts med SDF:s gul-vita symbol.

I en annan sekvens syns barhuvade unga uniformsklädda kvinnor som tillhör YPJ, kvinno-avdelningen inom de syrisk-kurdiska styrkorna YPG, som strosar omkring i den till synes övergivna staden Tabqa. YPG är den dominerande kraften inom SDF.

Men trots det segervissa reportaget är det oklart om hela Tabqa, som intogs av IS i början av 2014, verkligen är befriat från terrorn. Kriget mot IS i dess självutnämnda ”kalifat” har ända från början präglats av osäkra rapporter, tänjbara fronter och en fiende som har en benägenhet att dröja kvar i motståndsfickor.

Det är en av förklaringarna till att Raqqa, kalifatets självutnämnda huvudstad, visat sig vara så pass svår att återta från IS.

Ett annat skäl är krass realpolitik. Det verkar omöjligt för de olika aktörer som bekämpar IS – den -syrisk regimen och dess ryska och iranska allierade, Turkiet, USA-koalitionen, syrienkurder – att samordna sin slagstyrka.

Problemet ställdes på sin spets i förra veckan. Turkiskt stridsflyg anföll både SDF:s ställningar i norra Syrien och yazidisk milis som är lierad med kurdisk-turkiska PKK. Yazidierna fanns i Sinjarprovinsen i norra Irak.

Sammanlagt dödades minst 70 personer och ett trettioal skadades. Det var inte bara militära installationer som förstördes, utan också civila radiostationer.

Såväl Turkiet som det kurddominerade SDF har ett uttalat gemensamt mål att bekämpa IS. I övrigt är de inte ense om någonting. Tvärtom, de är dödsfiender. Turkiet betraktar den kurdiska närvaron i framför allt norra Syrien men också i Irak som ett säkerhetshot.

”Syrien och norra Irak utnyttjas av PKK och dess avläggare till att smugla terrorister, vapen, ammunition och sprängämnen till vårt land”, framhöll den turkiska generalstaben i ett skriftligt uttalande efter förra veckans bombningar.

Turkiets attacker fördömdes av både USA och Ryssland. För USA, som stöder både Turkiet och SDF, har den turkiska upptrappningen blivit en svår huvudvärk.

– Det är uppenbart att (president) Erdogan testar USA och ser hur långt han kan gå mot kurderna, säger en västdiplomat till DN.

Någon lösning på det amerikanska dilemma är inte i sikte.

Dessa inbördes stridigheter och intriger gynnar inte precis kampen mot IS och är en bidragande förklaring till att ett par tusen IS-terrorister i Raqqa och Mosul kan hålla sammanlagt över 100000 soldater stången, månad efter månad.

Förlorarna i det storpolitiska spelet är civilbefolkningen i de bägge storstäderna. Larmrapporterna om den katastrofala humanitära situationen i Mosul kommer regelbundet. Senast i söndags varnade Iraks vicepresident Osama al-Nujafi för att Mosul drabbas av vattenbrist som förvärras av den rådande torkan. 400 000 civila är i farozonen.

När IS har fördrivits från sitt territorium i ”kalifatet” befarar många en ökning av terrorattacker och nålsticksoperationer mot civila. Det finns tecken på att den utvecklingen tagit fart redan nu.

Fem självmordsbombare tillhöriga IS attackerade på tisdagen ett läger för syriska och irakiska flyktingar i Hasakeh nära den syrisk–irakiska gränsen. Minst 22 flyktingar dödades, enligt den kurdiska nyhetsbyrån Rudaw.

På attacken följde en eldstrid mellan IS-terrorister och SDF-styrkor där minst tolv soldater ur SDF-milisen dödades.

I helgen sprängde IS en vattenreservoar i samhället Mazraet al-Rafeqa utanför Raqqa i Syrien.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. ”Kalifatet”

Hösten 2014, då IS var som mest segerrikt, beräknades rörelsen behärska cirka 270000 kvadrat-kilometer landyta i Irak och Syrien, ett område motsvarande Storbritannien.

I dag har ”kalifatet” krympt till mindre än 60000 kvadratkilometer, ett territorium som dessutom inte är sammanhängande utan består av flikar, motståndsfickor och enklaver.

Men ännu håller IS den syriska provinshuvudstaden Raqqa samt en vital del av Mosul, Iraks näst största stad. “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“Försvarsministern hårt pressad i arméskandal”

Berlin. Tysklands försvarsminister Ursula von der Leyen pressas hårt efter avslöjandet om att en tysk soldat misstänks för att ha planerat ett terrorattentat med främlingsfientliga förtecken. von der Leyen ställer nu in en planerad USA-resa för att hantera kritiken på hemmaplan.

Historien kring den 28-årige löjtnantens dubbelliv väcker lika stor förvåning som avsky i Tyskland. Många undrar hur det egentligen varit möjligt att mannen, som är tysk medborgare med kända högerextrema sympatier, kunnat registrera sig som flykting från Syrien – samtidigt som han tjänstgjort som löjtnant vid en tysk–fransk jägarbataljon i Frankrike. Polisen misstänker att 28-åringen regisserat dubbellivet i syfte att begå ett terrorattentat i Tyskland och få det att se ut som om gärningsmannen varit asylsökande.

Skandalen slog ned som en bomb inom den tyska försvarsmakten och har lett till en debatt om hur kåren hanterar anställda med högerextrema sympatier. Till de mest högljudda kritikerna hör Tysklands kristdemokratiska försvarsminister Ursula von der Leyen som i helgen skrev öppet brev där hon anklagar hon försvarsmakten för bristande ledarskap och för en felaktig kåranda.

Genom attacken hoppades von der Leyen, som brukar nämnas som möjlig efterträdare till förbundskansler Angela Merkel, lugna

kritikerna. Istället rörde hon upp starka känslor bland försvarsanställda som känt sig orättvist påhoppade av sin högsta chef.

– Det är obegripligt att en försvarsminister kan fördöma sitt manskap på så sätt, sade chefen för försvarsmaktens fackförbund André Wüstner.

Även försvarspolitikerna från oppositionen har ifrågasatt von der Leyens anklagelser. Socialdemokraternas partisekreterare Katarina Barley går så långt som att kalla försvarsministern för en ”säker-hetsrisk”. Vissa menar att von der Leyen, som är den första kvinnan någonsin i Tyskland att inneha posten som försvarsminister, döms hårdare som kvinna av den manligt dominerade kåren.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Bakgrund.

Den 28-årige löjtnanten från den tyska staden Offenbach greps i onsdags misstänkt för att ha planerat att utföra ett terrorattentat i Tyskland. Ytterligare en 24-årig man greps misstänkt för medhjälp. Bägge männen ska hysa högerextrema sympatier. “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“Tjeckiens premiärminister avgår efter konflikt

Tjeckien. Tjeckiens premiärminister Bohuslav Sobotka – och därmed hela den tjeckiska regeringen – avgår, enligt flera nyhetsbyråer.

Bakgrunden är en konflikt med landets finansminister Andrej Babis från det liberalpopulistiska ANO 2011, som ingår i socialdemokraten Sobotkas regeringskoalition. Sobotka anklagar Babis för skattefusk.

– Det är oacceptabelt för Andrej Babis att sitta kvar som finansminister, säger Sobotka.

Sobotka ska lämna in sin avskedsansökan till landets president Milos Zeman senare i veckan.

TT “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“Clinton: Putin och FBI gjorde att jag förlorade

USA. Hillary Clinton pekar ut Ryssland och FBI-chefen James Comey som dem som fick henne att förlora presidentvalet den 8 november.

– Hade valet hållits den 27 oktober, då hade jag vunnit, sa hon på tisdagen i en tv-intervju med CNN.

– Putin påverkade valet och ville skada mig. Jag var på väg att vinna då FBI-chefen Jim Comeys brev blev känt den 28 oktober och Wikileaks uppgifter, som de fått från Ryssland, blev kända. Då påverkades folk som tänkte rösta på mig och det skrämde bort dem. Bevisen för att detta hände är övertygande.

DN “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“Söndagsöppna affärer del i uppgörelse

Efter flera månaders nervösa förhandlingar verkar Grekland vara överens med sina internationella långgivare. Därmed är nästa utbetalning från Greklands nödprogram nära. För grekerna innebär uppgörelsen ytterligare pensionssänkningar och högre skatter.

Efter utdragna samtal som skapat alltmer oro för att Grekland återigen ska stå inför en kaosartad sommar utan pengar att betala på sina lån har en ”preliminär” överenskommelse med långgivarna slutits, meddelar den grekiska finansministern Euclid Tsakalotos. Därmed öppnas dörren för att en nödvändig delutbetalning av landets tredje nödpaket kan ske inom kort.

I juli står Grekland inför stora betalningar, 7,5 miljarder euro, på sin jättelika statsskuld. För att göra dem behövs pengarna från lån-givarna. Annars är risken för att landet går i konkurs återigen rykande aktuell.

I den senaste uppgörelsen har Grekland fått ge vika för flera av lång-givarnas krav. Bland annat ingår ytterligare sänkningar av pensionerna. Dessutom sänks taket för skattefria intäkter.

Grekland lovar också att fler affärer kommer tillåtas hålla öppet på söndagar, liksom att reformera arbets- och energimarknaden.

Överenskommelsen kommer efter förhandlingar med tjänstemän från IMF och euroländerna i Aten. De lämnar nu den grekiska huvudstaden för att skriva ihop överenskommelsen, som förväntas antas av euroländernas finansministrar när de möts 22 maj.

Innan dess ska också förslagen ha godkänts av det grekiska parlamentet. Det mesta talar för att de går igenom. Men stora delar av den

kriströtta befolkningen är missnöjda. Under måndagen demonstrerade över 10 000 människor utanför parlamentet mot ytterligare besparingar. En generalstrejk är dessutom utlyst 17 maj.

Hittills har IMF stått utanför Greklands tredje nödpaket. Organisationen vill att skuldlättnad, den grekiska statsskulden är uppe på 179 procent av BNP, kommer upp på bordet innan man ansluter sig. Något som Tyskland hittills har motsatt sig. Nu verkar den grekiske finansministern Euclid Tsakalotos se förutsättningar för att IMF:s krav kan tillmötesgå. De senaste -dagarnas förhandlingar har ”krattat vägen för samtal om skuldlättnad”, enligt Tsakalotos.

Greklands tredje räddnings-program antogs efter stor turbulens sommaren 2015. Kraven från de internationella långgivarna har fått den Syriza-ledda regeringen att ge vika på en mängd löften som gavs innan valsegern i början av 2015. Till premiärminister Alexis Tsipras slogans hörde då ”inga fler åtstramningar”. Men verkligheten, där Grekland är beroende av förmånliga lån från EU och IMF, har tvingat honom och hans regeringskollegor att både spara och höja skatter.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Bakgrund.

Krisen i Grekland startade 2008

2010 kom EU och IMF med ett nödprogram på 110 miljarder euro, med krav på reformer och besparingar som motprestation.

Det andra räddningsprogrammet, 240 miljarder euro, kom 2012.

Det tredje, på 86 miljarder euro, skrevs under 2015.

Utbetalningar sker portionsvis och är avhängiga att Grekland genomför de reformer landet har utlovat. “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

”Vi i Norden måste ta ett större klimatledarskap”

De nordiska länderna bildar nu en gemensam front i klimat- och miljöarbetet. I Oslo antogs på tisdagen överenskommelser både när det gäller klimatfrågan och plastanvändningen. Dessutom gick startskottet för ett nytt nordiskt samarbete för att minska skräpet i haven.

Oslo. – Vi i Norden måste ta ett större klimatledarskap. Nu när vi ser att USA inte kommer att ta det ledarskapet och när det är frågetecken också för hur starkt EU kommer att vara, då är de nordiska länderna viktiga, säger klimatminister Isabella Lövin (MP).

Tillsammans med miljöminister Karolina Skog (MP) mötte hon kollegor från de övriga nordiska länderna vid Nordiska ministerrådets möte i Oslo på tisdagen.

Under mötet antogs en gemensam nordisk klimatdeklaration. Den är inte en konkret handlingsplan utan mer ett antal övergripande målsättningar. Där slås bland annat fast att länderna är ense om att klimatförändringen är en av de största utmaningarna för människan. Och att de nordiska länderna har en gemensam beslutsamhet att arbeta mot förändringarna genom ambitiösa åtgärder.

– Norden är ett litet område men vi är också exempel på att sträng miljölagstiftning och ambitiösa klimatmål går att kombinera med starka ekonomier, säger Isabella Lövin.

I deklarationen hålls fram att uppvärmningen av Arktis, där delar av Norden ingår, går dubbelt så fort som det globala genomsnittet.

– Det är viktigt att vi står gemensamt i den här frågan i Arktiska -rådet. Deras rapport som kom i förra veckan visade att Arktis kan vara isfritt på sommaren redan om tjugo år, det är trettio år tidigare än man tidigare trott. Det går fort och vi blir också påverkade, rennäringen påverkas, snön smälter tidigare, säger Isabella Lövin.

Ett starkt stöd för vetenskapen när det gäller klimatet lyfts också fram i deklarationen. Nästa år kommer IPCC med sin sammanställning om hur långt världens länder har kommit med de klimatåtaganden man har gjort. Sverige kommer att föreslå att de nordiska länderna under 2018 ska ha en gemensam konferens för att sätta större tryck på att de nordiska länderna ska leverera resultat och leva upp till Parisavtalet.

Under tisdagens möte antogs även en nordisk plaststrategi. I sex punkter listas samarbete för att bland annat förhindra plastskräp och stötta återanvändning av plastprodukter. Att öka kunskapen om mikroplast och dess källor ingår också, liksom samarbete för att stoppa marin nedskräpning.

Dessutom antogs en gemensam skrivelse till EU-kommissionen.

– Skrivelsen handlar mycket om att se till att EU håller en hög ambitionsnivå när det gäller plast, säger miljöminister Karolina Skog.

Mycket i strategin handlar om att dela kunskap mellan de nordiska länderna och den kan fungera som startskott för framtida samarbeten. Till exempel framförde den norska miljöministern ett förslag att det framöver kan vara idé att de nordiska länderna tar fram en gemensam strategi för konstgräs som är en stor källa till mikroplast.

I solen utanför Maritimt museum, där ministermötet hölls, gick samtidigt startskottet för ett annat, mer handfast, gemensamt nordiskt-projekt. Det handlar om marin nedskräpning. För första gången arrangeras en gemensam nordisk strandstädardag nu till helgen, den 6 maj. Då ska stränder i hela -Norden städas. Arrangörer är Håll Sverige rent och dess syster-organisationer i grannländerna.

– Vi är fem länder som alla omges av samma hav. Vatten tillhör ingen så vem tar ansvar? Det -marina -skräpet förflyttar sig så det är en -gemensam fråga, säger Johanna Ragnartz, vd för Håll Sverige rent.

– Vårt mål är att 65 000 personer ska komma ut och plocka skräp på lördag. Det gäller inte bara i haven utan även vattendrag och insjöar, där finns samma problem, säger hon.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se “

“Fakta. Plast i haven

Varje år hamnar runt åtta miljoner ton plast i haven, enligt beräkningar finns ungefär 150 miljoner ton plast i haven.

Plastproduktionen har ökat från 16 miljoner ton år 1964 till 311 miljoner ton år 2014.

40 procent av den plast som -tillverkas används till engångsförpackningar, de är också det vanligaste skräpet i havet.

En uppskattning är att det år 2050 kommer att finnas mer plast än fisk i haven om inget görs.

Källa: Håll Sverige rent “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“ Låt oss enas i kamp mot nazismen

Säga vad man vill om svenska nazister, men pr är inte deras sämsta gren.

Första maj gick knappt 600 nazister i Nordiska motståndsrörelsens demonstrationståg i Falun, enligt Expo. Det var fler än förra året men färre än vad NMR hade hoppats på. För att ett parti ska komma in i riksdagen krävs ungefär 250 000 röster.

Siffrorna ger en bild av hur liten den svenska nazismen är, tack och lov. Ändå håller den så många politiker, debattörer och poliser sysselsatta. Extremisterna planerar sina aktioner smart och lyckas uppnå kraftig exponering varje gång. Vore det en bättre motstrategi att tiga ihjäl dem? Förmodligen inte. Det ligger i människans natur att skrika högt när hon ser illdåd och faror. Inför vissa situationer, vissa hot, är det omöjligt och otillständigt att sitta tyst. Det skulle strida mot själva människovärdet.

Motståndet mot nazitåget första maj var starkt och högljutt. Falubor och tillresta visade tydligt sin avsky mot den organiserade rasismen och hatet. Polisen, förstärkt med specialutbildade styrkor, fasta kameror och drönare, tycks också ha gjort ett utmärkt arbete med att hålla nazister och motdemonstranter åtskilda.

I kampen mot nazismen är det av största vikt att alla demokratiska krafter står enade. Tyvärr syns också exempel på motsatsen. Socialister anklagar liberaler för att vara svaga i motståndet – eller påstår till och

med att fascister och liberaler utgör ungefär samma hot. Vissa högermänniskor relativiserar nazisterna och säger att jihadism och vänsterextremism minsann är minst lika farliga – som om man inte skulle kunna föra flera kamper samtidigt.

Naturligtvis borde den demokratiska högern och vänstern hålla borgfred i frågor som berör demokratins fundament. Den stora skiljelinjen går inte mellan olika nyanser av socialliberalism, den går mellan demokrati och avgrund. Ju större demokratisk enighet, desto kraftigare blir motståndet mot krafter som NMR.

Det är nog en mer framkomlig väg än att stifta nya lagar mot nazister. Förbud är lockande men komplicerade. Exakt vad är det som ska förbjudas? Vad hindrar extremisterna från att anpassa sin verksamhet efter de nya lagarna? Och vilka andra organisationer är det som riskerar att hamna på fel sida när juridikens gränslinjer ska dras?

Dalarna kan vara stolta över sitt värdiga men bestämda motstånd mot hatets krafter. Det är ett exempel för oss alla.

Erik Helmersson erik.helmerson@dn.se “

DN ONSDAG 3 MAJ 2017

“ Därför kan musiken fungera som en tidig varning om krig

Krig har i alla tider satt sina spår i musiken – och tvärtom. Krigets segrar och sorg har inspirerat till klassiska storverk och på slagfältet har musiken motiverat och signalerat. DN:s Johanna Paulsson berättar om ett farligt förhållande.

Under första världskriget började briter experimentera med ljudspeglar eller sound mirrors – parabolliknande konstruktioner längs kusterna som skulle förstärka ljudet och ge en förvarning om inkommande flyganfall. Första spåret på det svenska synthbandet Covenants senaste album ”The blinding dark” från fjol är en fältinspelning från den restaurerade ljudspegeln i Fulwell, Sunderland. Den brusande ljudvallen satte tonen för ett mörkare och mer utforskande sound. Helt i linje med en värld full av strider (om man nu vill låna retoriken i Jon Henrik Fjällgrens melodifestivalbidrag).

Krig har i alla tider satt sina spår i musiken. Inte minst för att musiken – från de forntida kelternas barbariskt klingande carnyxtrumpeter och framåt – också har fyllt en konkret funktion på slagfältet som signalgivare, skrämselektik eller stridsmotivation. Med ”Wellingtons seger” sällade sig Beethoven i början av 1800-talet till en hel genre av bataljmålningar för orkester. Verket citerar patriotiska sånger som ”Rule, Britannia!” och målar med musikaliska artillerieffekter upp slaget vid Vitoria i norra Spanien. Den klassiska musiken har under flera århundraden firat segrar och fångat såväl rädslan som ödeläggelsen i toner.

Men bortom de vanliga virveltrummorna och trumpeterna samt otaliga krigssymfonier finns elektronisk musik som på ett mer subtielt sätt präglats av militärteknik. I boken "How to wreck a nice beach" (Melville house publishing, 2010) – uppkallad efter en felhörning av den vocoderförvrängda frasen "how to recognize speech" – berättar musikjournalisten Dave Tompkins historien om hur en militär uppfinning för kryptering av röstkommunikation blev popmusikens trendigaste roboteffekt. Den första vocodern utvecklades av Bell Labs 1928 och vaktade under andra världskriget bland annat Winston Churchills telefon från tjuvlyssnande tyskar.

Sedan 1970-talet har också otaliga tolvstumssinglar inom disco, electro och hiphop tagit kommandot över dansgolvet med vocoderns hjälp. Militäruppfinningen fick – för att tala med Tompkins – sina egna axelmakter i musikstudion: Kraftwerk (Tyskland), Giorgio Moroder och Italo disco (Italien) samt Afrika Bambaataa med sin vocoder av modellen Roland SVC-350 (tillverkad i Japan). Kanske kan man säga att cirkeln slöts när Vietnamveteranen Richard Davis tillsammans med Detroitteknokollegan Juan Atkins bearbetade sina krigstrauman genom en Korg-vocoder på Cybotrons debutalbum "Enter" från 1983.

Krig och kultur utbyter med andra ord ömsesidig inspiration. I Coppola-filmen "Apocalypse now" användes Wagners "Valkyrieritten" som soundtrack till ett helikopteranfall i Vietnam. Något som senare iscensattes på riktigt av USA under räder i Bagdad. I boken "Sound targets" (Indiana University press, 2009) belyser musikforskaren Jonathan Pieslak hur musiken numera följer amerikanska soldater från rekryteringsprocessen till slagfältet. Militärerna som tjänstgjort under Irakkriget berättar om alltifrån fildelning vid fronten till hur de förberedde sig för strid genom att lyssna på metal och gangsterrap. Men också om hur musik använts för att förvirra fienden samt som tortyr.

"En persons musikaliska njutning är en annans intensiva smärta", som Pieslak uttrycker det. Man kan för övrigt tillägga att platser där exempelvis Metallicas "Enter sandman", barnvisor och poplåtar spelats upp på öronbedövande volym för att tortera fångar i Irak och på Guantánamo ironiskt nog lär ha refererats till som "The disco". Metaforen mellan krig och musik fungerar så att säga åt båda hållen. Det innebär inte att dansgolv normalt sett är farliga platser, men däremot att vi alltid måste vara uppmärksamma på musikens maktaspekter.

Under 2000-talet har allt fler akademiker och andra skribenter börjat uppmärksamma musikens koppling till våld och krig. Internationellt sett är musikern Peter Bryngelssons nya bok "Musik på blodigt allvar. En studie av musikens roll i krig och konflikter" (Gidlunds, 2017) därför inte så unik som författaren själv vill framhålla. Hans resonemang är därtill ofta svepande och spekulativa. I sin iver att klämma till den idealistiska synen på klassisk musik lyckas han dessutom redan på sidan 17 ange Mozart i stället för Schubert som upphovsman till "Döden och flickan" – stycket som i pjäsen och filmen med samma namn används i samband med tortyr.

Men ur ett svenskt perspektiv är Bryngelssons ambition att göra upp med smakhierarkier och myten om "musikens inneboende godhet" samtidigt befriande. Han är noga med att påpeka att varken enskilda låtar eller kompositörer kan hållas ansvariga för vansinnesdåd, men menar ändå att musiken sällan blir helt fri från associationer efter att den använts i ett kontroversiellt syfte. Med avstamp i den spellista som Anders Behring Breivik lär ha lyssnat på under sin massaker på Utøya 2011 letar sig Bryngelsson sedan vidare bakåt mot i synnerhet stormaktstiden för att visa hur musik genom seklerna använts för att ge kraft och inspiration åt alla möjliga övertygelser. Som Johan Hilton

nyligen noterade (DN 29/4) är det knappast en slump att Megafonerna i sin omtalade hembesöksvideo använt sig av samma filmmusik – Clint Mansells ”Lux Aeterna” – som Breivik.

Om musikens sociala dubbelroll skriver även musikern och aktivisten Dave Randall i boken ”Sound system. The political power of music” (Pluto Press, 2017). Han hyser vänsterdrömmar om att musik ska fostra solidaritet och avrundar med ett manifest för musikern som aktivist. Men liksom Bryngelsson tvingas han konstatera att musik är ett vapen som kan kapas av vilken sida som helst. Att två aktuella böcker som berör musikens roll i krig och konflikter råkar vara skrivna av yrkesmusiker är i sig symtomatiskt. Precis som på 1970-talet har vi i dag ett kulturklimat där artister ofta förväntas ha en ståndpunkt i olika frågor eller på något sätt kommentera det som sker runt om i världen. Från Beyoncés omdiskuterade engagemang för Black Lives Matter-rörelsen till Depeche Modes senaste skiva ”Spirit”.

Musiker befinner sig, som Randall skriver, sällan i frontlinjen. Åtminstone inte nuförtiden. Men musikens symbolvärde går inte att förneka. Följaktligen ägnar både Randall och Bryngelsson varsina kapitel åt soundtracket till den arabiska våren som i båda fallen återger historien om Ibrahim Qashoush. Ingendera nämner uppgifterna om att den döde mannen som flöt upp på Orontesflodens strand med stämbanden bortslitna troligen inte var rösten bakom ”Yalla erhal ya Bashar”, protestsången mot den syriske diktatorn Bashar al-Assad som eldade på upprorsstämningen i Hama 2011. Det sägs att krigets första offer är sanningen och kanske får vi aldrig veta hur det ligger till i fallet Qashoush. Men legenden om ”revolutionens nakna tergal” lever vidare. Bland annat genom Malek Jandalis orkesterverk ”Freedom Qashoush symphony”, där den syrisk-amerikanske tonsättaren och

pianisten infogar sitt syrisk kulturarv i den västerländska symfoniska formen.

Musik måste få vara ambivalent och ge utrymme för tolkningar, men även när musiken inte är uttryckligen politisk kan vi delta i kampen om kontexten, menar Randall. Han kommer fram till att kulturen har större betydelse än många tror, även om den inte kan förändra världen på egen hand. Såväl karnevaler och klubbar som musikfestivaler och Prideparader är resultatet av en politisk kamp – många gånger för något så till synes banalt som rätten att dansa. Musiken är ett ideologiskt slagfält och det är naturligtvis inte bara den amerikanska armén som rekryterar soldater med hjälp av musik. Även terrorgrupperingar som Islamiska staten använder sig av Youtubeklipp och en mer västerländskt anpassad version av nasheed – religiösa sånger – i propaganda-syfte.

Vikten av en egen musikalisk röst ska inte underskattas oavsett den kommer klädd som symfonisk hemlängtan eller förvrängd genom en vocoder. Men den egentliga makten ligger trots allt i själva ljudöverföringen. Det är på så vis den mest banala popmusik kan mobiliseras som tortyrredskap. Men det är också därför musiken – precis som de där ljudspeglarna i Fulwell – kan fungera som en tidig varning. Det finns musik som aldrig skulle ha skrivits om det inte vore för krig. Men kanske finns det också krig som aldrig skulle ha utkämpats om det inte vore för musik.

Johanna Paulsson musik@dn.se musikkritiker i DN . “

ETC 3 maj 2017

“Människans skrämmande och hoppfulla tidsålder

Idag finns icke en enda fläck av planeten där inte spåren av mänsklig civilisation på ett eller annat sätt är närvarande.

Vilken tid lever vi i? Geologerna började för mer än 15 år sedan att diskutera begreppet antropocen som betyder Människans tidsålder. Geologerna delar in jordens historia i olika epoker och de flesta har nog hört talas om sådant som krita, kambrium, jura och så vidare. Det är de verkligt långa perspektiven det handlar om, epoker och perioder i jordens mer än fyra miljarder år långa historia som efterlämnat fysiska spår i jordskorpan.

För runt 10 000 år sedan, efter den senaste istiden, inföll den period som fått namnet holocen och som kännetecknas av ett ganska stabilt klimat; ibland har holocen kallats den långa sommaren. Perioden sammanfaller med jordbrukets uppkomst, alltså att människor började odla jorden och överge det tidigare nomadiska tillståndet.

Lever vi fortfarande i holocen? Atmosfärkemisten Paul Crutzen blev på en konferens år 2000 så utled på att det hela tiden tjatades om att vi lever i holocen eftersom han såg så klart att människan själv numera påverkar klimatet. Han föreslog då ordet antropocen som sedan dess diskuterats flitigt (han var dock inte först – redan på 1870-talet hävdade en italiensk geolog att människans påverkan av naturen var så genomgripande att han föreslog att vi anträt en ny epok: antropozoikum).

Nyligen gav idéhistorikern Sverker Sörlin ut boken *Antropocen* där han redogör för begreppets svindlande historia, lyfter in det i nya sammanhang och ställer de avgörande frågorna: Hur kan vi tala om Människans tidsålder när det än så länge i huvudsak är västvärlden som stått för de stora avtrycken i naturen, medan fattiga människor inte gjort det?

Det intressanta är att indelningar av tiden alltid blir politiska. När börjar antropocen? Är det när människor börjar odla jorden, växer snabbt i antal, domesticerar vilda djur och bygger nya hierarkiska och patriarkala samhällen? Eller när industrialismen brakar loss mot slutet av 1700-talet, först med kolet som främsta energikälla och 100 år senare oljan? Resonerar man på det sättet antas lätt tekniska förändringar i sig förklara stora skiften i historien. Från vänsterhåll har termen capitalocen lanserats. Tanken är att kapitalismens genombrott markerar vändpunkten: Då startar den stora exploateringen av naturen.

De flesta bedömare tycks i alla fall ense om att det är efter andra världskriget som den stora, iakttagbara förändringen äger rum: Då infaller Den stora accelerationens tid. Konsumtionssamhället exploderar, tillväxten tar nya språng, levnadsstandarden stiger dramatiskt i västvärlden och senare i Asien. Men inte bara det: 1945 detonerar de första atombomberna, vilket lämnar direkta spår i jorden över hela planeten.

Idag finns icke en enda fläck av planeten där inte spåren av mänsklig civilisation på ett eller annat sätt är närvarande. På havens botten, i polarisarna, i atmosfären: Överallt möter ”vi” spåren av oss själva och ofta förstår vi det inte ens. Människor kan gå lyckligt genom vackra barrskogar tills de inser att de vandrar i det moderna skogsbrukets gröna industrier. Människans tidsålder är i den meningen en klaustrofobisk tid: Överallt ser människan spegelbilden av sig själv.

Det finns ingen ”natur” därute, bortom våra egna handlingar, som vi kan finna förtröstan och självförglömmelse i.

Människans tidsålder, antropocen: Själva orden tycks säga oss att ”människan” nu har makten. Så är det ju inte. Människors makt över andra människor är reell.

Men något har hänt. Numera kan även marxistiska historiker hävda att det inte räcker med att skriva samhällenas historia – vi måste också skriva artens historia, Homo sapiens historia. Jag tror på det. Jag är övertygad om att vår art, i biologisk mening, har egenskaper som gör oss till potentiella ödeläggare av den övriga biosfären. Vår förmåga till samarbete, som vida överstiger alla andra arters förmåga till samarbete, har gjort att vi kunnat bryta oss ut ur alla ekosystems naturliga gränser.

Sverker Sörlin skriver i sin bok om ett annat kännetecken för Människans tidsålder: Produktionen av det planetära. När de första bilderna av jorden från världsrymden togs av amerikanska astronauter symboliserar det en radikal förändring i våra medvetanden. Plötsligt ser vi en liten blå planet stiga över horisonten (earth rise). Det är något helt nytt i människans historia att praktiskt taget alla människor, barn som vuxna, på denna planet har en bild inom sig av att vi just lever på en planet som seglar fram i iskall rymd. Våra medvetanden är inte bara globaliserade i meningen att vi vet oss leva i en sammanhängande mänsklig civilisation. I utkanten av våra medvetanden växer, tror jag, hos allt fler en ny förnimmelse: Vi har bara denna planet att vara på.

Jag tror att vi behöver tänka det svindlande, det som rör sig bortom all dagspolitik och ibland även bortom alla våra ideologier. Att vi lever i Människans tidsålder är absolut skrämmande – men också hoppfullt.

GÖRAN GREIDER

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Pessimister mot optimister i söndagens val

Två Frankrike står mot varandra när Emmanuel Macron och Marine Le Pen drabbar samman i presidentvalet på söndag. Det är hopp mot förtvivlan – optimisterna röstar på Macron och pessimisterna på Le Pen.

Vid var och en av tidens stora kraftmätningar mellan populism och liberalism har de dykt upp: kartorna som visar ett delat land.

Vi såg dem efter det amerikanska presidentvalet i november, en stor röd landmassa omgiven av tunna remsor av blått, överströdd med likaså blå prickar här och var. Rött var ”Trumpland”, det provinsiella USA som röstade på mannen som i dag är landets 45:e president. Blått de urbana och kustnära områden som röstade på Hillary Clinton.

I april var mönstret liknande i Turkiet vid folkomröstningen om att stärka president Recep Tayyip Erdogans maktbefogenheter. Här röstade storstäderna och Medelhavskusten nej medan det fattiga inre Anatolien gick på presidentens linje. I Nederländerna fick populisterna och islamhatarna Geert Wilders sämst siffror i Amsterdam.

Och på samma sätt kan man studera kartorna över hur fransmännen röstade i presidentvalets första omgång den 23 april: storstäder på Emmanuel Macron, landsbygd och småstäder på Marine Le Pen. I Paris fick den högerextrema kandidaten under 5 procent, medan hon nådde 46 procent i Hénin-Beaumont, den slitna landsortshåla som hon gjort till sitt valhögkvarter.

En annan aspekt som ofta hålls fram är utbildningsnivå. Franska eftervalsundersökningar visar tydligt skillnaden mellan de båda valfinalisternas väljare: ju högre utbildning, desto större sannolikhet att rösta för Macron.

Sak samma i Turkiet, där någon räknade ut att områdena som sade nej till Erdogan köper 85 procent av alla böcker som säljs i landet.

Det vore frestande att påstå att striden står mellan stad och land när Macron och Le Pen möts i valets andra omgång på söndag.

Men det är bara en del av sanningen. Forskarna har nämligen hittat en faktor som styr valbeteende ännu bättre än bostadsort och utbildning, nämligen huruvida man ser mörkt eller ljus på sitt liv och på framtiden.

Sambandet är enkelt: optimister röstar på Macron och pessimister på Le Pen. Så här sammanfattas fenomenet i en rapport från prestige-universitetet Sciences Po i Paris:

”De traditionella kategorierna räcker inte till för att förklara den starka uppgången för Nationella fronten i så olika folkgrupper som unga, medelklassen eller människor på landsorten. Men de har en gemensam nämnare: sin olust och pessimism. Det är det olyckliga Frankrike som röstar på Le Pen.”

Science Po-forskarna visar hur en optimistisk eller pessimistisk syn förklarar röstningen oavsett inkomstnivå. Såväl låg som

höginkomsttagare är mer benägna att rösta på Macron ju mer optimistiskt de ser på sin framtid.

Det visar sig till och med så att en kommun där ”välbefinnandet” är en procentenhet högre än en annan fick 10 procent lägre röstsiffror för Marine Le Pen i förra presidentvalet 2012.

När väljarna får en direkt fråga om hur de ser på Frankrikes framtid – som i en mätning från Ifop som gjordes inför första valomgången – bekräftas fenomenet. 72 procent av Macronväljarna ser optimistiskt på framtiden, 71 procent av Le Pen-väljarna är pessimister. Betecknande är att för övriga kandidaters väljare fördelar sig optimister och pessimister nästan jämnt, 50–50.

Hénin-Beaumont, platsen där Le Pen fick 46 procent, är ett exempel på ”det olyckliga Frankrike”. Här har kolgruvorna som gav arbetstillfällen stängt för flera årtionden sedan. En av dem har blivit museum.

Det här är en stad som på många sätt mer liknar en anonym landsortshåla i USA än det gemyt man som svensk förknippar med Frankrike. Alla snabbmatskedjor finns representerade men i centrum är det svårt att hitta en anständig kopp kaffe. Under ett par dagar i Hénin-Beaumont kring första valomgången fick vi ständigt höra att här inte finns någon framtid.

– Här finns ju ingenting, det enda man kan få är ett påhugg någon dag på ett bygge, sa Patric Level, en 28-åring som slog ihjäl tiden med fiske i en konstgjord sjö. Han och hans kompisar hade vaga idéer om

att flytta söderut för att få jobb och hoppades på Le Pens löften om stängda gränser.

Väljare som Patric Level får sin mörka syn på världen ständigt bekräftad av en politiker som Marine Le Pen. Invandring, terror och EU-dekret har förstört en svunnen fransk värld präglad av trygghet och full sysselsättning – så lyder budskapet: och folket behöver skydd mot dessa onda krafter, som dessutom hotar att stärkas vid en valseger för Macron.

Så här uttryckte sig Le Pen i sitt segertal den 23 april, i en sporthall bara några hundra meter från dammen där Patric Level och hans kompisar förgäves försökte fånga en karp.

”Antingen väljer vi att fortsätta vägen mot total avreglering, utan gränser eller skydd. Det leder till utflyttning, orättvis konkurrens, massinvandring och fri rörlighet för terrorister. Eller så väljer ni ett Frankrike med gränser som skyddar jobben, köpkraften, vår säkerhet och nationella identitet.”

Svartmålningen av nuet påminner inte så lite om det budskap Trump trummade in under fjolårets valkampanj i USA – om ett land på väg mot kollaps, som har ”glömt hur man vinner”.

Det var tongångar som slog an på många håll. I Texas, dagarna före valet, mötte vi Trumpväljare som beskrev ett land på dekis, förstört av latinamerikanska invandrare och korrupta politiker i Washington.

Också i USA bekräftade undersökningar att Trumps väljare skilde sig från Clintons just i sin syn på framtiden. I ett reportage beskrev DN:s Martin Gelin Trumps fästen som ”en karta över amerikansk förtvivlan år 2016”.

Emmanuel Macron har fortfarande en stabil ledning i opinionsmätningarna, tre dagar före valet. Innebär det att majoriteten av fransmännen är optimister?

Inte nödvändigtvis. En stor del av dem som stöder Macron gör det för att stoppa Le Pen, för att han är det ”minst dåliga alternativet”.

Men det stämmer nog att kärnan i Macrons väljarkår, liksom de många frivilliga i hans rörelse En marche, är optimister. Det handlar i de flesta fall om unga, välutbildade människor från de franska storstäderna – globaliseringens och den fria EU-marknadens vinnare, sådana som har all anledning att vara optimister när det gäller sin egen framtid.

För dem är Macrons tal om avreglering, frihandel och ett stärkt EU inte hotfullt utan tvärtom löftesrikt.

Om fem år är det presidentval igen, och kanske ställs fransmännen inför samma kandidater ännu en gång. Riskerna finns att handelskrig, terrordåd och flyktingkriser då har förvandlat många av dagens optimister till pessimister.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Fakta. Avgörande den 7 maj

Centerpolitikern Emmanuel Macron och högerextrema Marine Le Pen ställs mot varandra i det franska presidentvalets andra omgång på söndag.

I första omgången den 23 april kom de etta och tvåa – Macron med 24,01 procent och Le Pen med 21,30 procent.

Flera förlorande kandidater, bland dem Republikanernas François Fillon, uppmanade sina anhängare att stödja Macron.

Enligt den senaste opinionsmätningen, utförd den 1–2 maj av institutet BVA, vinner Macron valet med 60 procent av rösterna mot 40 för Le Pen. “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ Motsatser gör upp i valrysare

Socialliberala Emmanuel Macron och högerextrema Marine Le Pen är som natt och dag när det gäller den ekonomiska politiken. Macron ser med ett leende på ökat ekonomiskt samarbete med världen. Le Pen vill resa murar och vända sig inåt.

På söndag är sanningens minut inne och fransmännen ska välja de närmaste fem årens president. Sett på papperet är det ett val mellan kristallklara alternativ. På ena sidan: Marine Le Pens Nationella fronten som i en ”Frankrike först”-stil vill överge euron, lämna EU, införa handelshinder och straffa företag som anställer utländsk arbetskraft.

På den andra: socialliberala Emmanuel Macron som vill att EU-samarbetet fördjupas, tycker att frihandel är bra och pläderar för en förbättrad integration av invandrare.

Den överhängande ekonomiska frågan i valet är hur den envist höga arbetslösheten ska bekämpas. Även här skiljer sig kandidaterna åt, även om deras förslag i många fall är ganska vaga i konturerna.

Macron vill bland annat sänka bolagsskatten, minska arbetsgivaravgifterna och luckra upp i reglerna på arbetsmarknaden. Le Pen riktar framför allt in sig på en politik som enligt henne ska skydda franska företag. Det handlar bland om en skatt på utländska produkter, en straffskatt för att anställa utländsk personal och en extraskatt för företag som flyttar produktion ut ur Frankrike.

– Men Le Pen har i mina ögon inte en genomtänkt plan när det gäller den ekonomiska politiken. Det handlar mycket om symbolfrågor. Ta till exempel skatten på utländsk arbetskraft, ska det gälla städare eller internationella forskare, ingen vet. Det handlar mer om att förmedla ett ideologiskt synsätt, säger Daniel Waldenström, professor i

nationalekonomi som just nu innehar en gästprofessur på det franska universitetet École d'économie de Paris.

Han konstaterar att den franska arbetsmarknaden är enormt trögrörlig. De som är inne i värmen och har en anställning sitter tryggt med en arbetsvecka på 35 timmar. Men svårigheterna att göra sig av med folk gör att företagen drar sig för att nyanställa. Det drabbar framför allt ungdomar, där 25 procent går arbetslösa.

Macron säger sig vilja luckra upp reglerna. Men hur det ska gå till i detalj är oklart. Blir han president är det dessutom avhängigt att han får stöd i parlamentet för sådana reformer, samt klarar av trycket från gatan. Protester mot mer flexibla regler på arbetsmarknaden är i det närmaste obligatoriska i Frankrike. Macrons planer på att dra ner på antalet anställda i offentlig sektor med 120 000 personer lär inte heller gå obemärkt förbi.

Skulle Le Pen bli Frankrikes nästa president kan inte bara Frankrike utan hela Europa stå inför en politisk jordbävning.

– Det kan bli riktigt illa. Om hon får som hon vill och Frankrike lämnar euron och EU kan det få enorma effekter på ekonomi, handel och internationella samarbeten. Det ska man se med stort allvar på, säger Daniel Waldenström.

Le Pen riktar framför allt in sig på att vinna röster från de som oroar sig för globaliseringen som målas ut som syndabock för att franska företag flyttar och utländsk arbetskraft tar fransmäns jobb. Hon vill vara ”folkets” kandidat, medan hon anklagar Macron för att vara ”bankernas och EU:s kandidat”. Utländska jordbruksprodukter ska stoppas vid gränsen och invandringen hejdas. Samtidigt hävdar hon, något motsägelsefullt för att vara mot globalisering, att exporten ska lyfta landet när euron överges för ”nya francen”.

– Det är en nationalism i emotionell tappning. Det är en farlig logik som dessutom blir svår att upprätthålla, säger Daniel Waldenström.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

Så tycker kandidaterna. Hur ska det bli bättre fart på fransk ekonomi? DN har gått igenom de två presidentkandidaternas ekonomiska politik.

Emmanuel Macron

Marine Le Pen

1 Handel

Anhängare av globaliseringen, däribland ett växande utbyte av varor och tjänster över nationsgränserna. Är, åtminstone med franska mått, en varm anhängare av frihandel och tillhörde dem som förespråkade EU:s frihandelsavtal med Kanada, Ceta.

Comprehensive economic and trade agreement

Går emot globaliseringen och säger sig förespråka ”intelligent protektionism”. Vill inte se flera frihandelsavtal. Planerar i stället att införa en extra skatt på importvaror för att skydda franska företag. Vill dessutom ge franska företag företräde i offentliga upphandlingar.

2 Europa

Är en varm anhängare av både EU och euron. Vill att EU-landerna intergerar sig ännu mer och tycker bland annat att euroländerna borde ha en gemensam budget.

Vill att Frankrike i första hand lämnar euron. Men är även emot EU och vill utlösa folkomröstning om franska medlemskapet. Har dock på senare tid tonat ned eurofrågan, för att inte skrämma bort väljare som oroar sig för att deras besparingar urholkas om euron byts ut till en svagare franc. Ser gärna närmare band med Ryssland.

3 Offentliga finanser

Vill att Frankrike uppfyller EU:s krav på begränsade offentliga underskott. Tänker därför skära i offentliga sektorn och minska de offentliga utgifterna – som är bland de högsta i världen i förhållande till BNP – med 60 miljarder euro per år. Antalet anställda i offentlig sektor ska minska med 120 000 till följd av pensionsavgångar som inte ersätts.

Vor inte tycka om offentliga underskottet spelar någon större roll. Är beredd att bryta mot EU-kraven för att bland annat kunna införa sänkt pensionsålder, från dagens 62 år till 60 år. Le Pen vill också sänka skatten på energi och lovar att ”skydda” offentliganställda.

4 Arbetsmarknad

Har öppnat för att överge den franska 35-timmarsveckan. Vill satsa 50 miljarder euro på utbildning, energi, miljö, transport, hälsa och jordbruk i en förhoppning om att detta ska sätta fart på ekonomin och skapa jobb. Utlovar att hans politik ska få ner arbetslösheten från dagens 10 procent till 7 procent.

Vill ha kvar 35-timmarsveckan. Hoppas på att införandet av en ”ny franc”, som med all sannolikhet får lägre värde än euron, ska ge exportindustrin skjuts och därmed skapa fler jobb. Le Pen har inga planer på att minska antalet anställda i offentlig sektor.

5 Skatter

Vill gradvis sänka bolagsskatten från 33 procent till 25 procent. Vill dessutom sänka fastighetsskatten för flertalet fransmän och se över förmögenhetsskatten, som har fått flera av de rikaste fransmännen att lämna landet.

Vill sänka inkomstskatten för dem med de allra lägst inkomsterna, för enkla skatteregler och bekämpa skatteflykt. Vill dessutom belägga företag som anställer invandrare med en extra skatt. Talar ofta om att underlätta för små företag, snarare än för stora.

Marianne Björklund, Johan Schück

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ Johan Schück: Seger för Marine Le Pen hotar hela EU-bygget

Marine Le Pen är i underläge inför franska presidentvalet. Men man ska inte bedra sig. Nu på söndag kan hon ändå chocka Europa genom att stå som vinnare.

Opinionsmätningarna säger att socialliberalen och globaliseringsanhängaren Emmanuel Macron ligger i täten inför andra omgången i Frankrikes presidentval.

Han väntas få cirka 60 procent av rösterna, medan populisterna och nationalisterna Marine Le Pen ligger på omkring 40 procent.

Avståndet mellan dem kan dock krympa. Le Pen är en skicklig kampanjpolitiker, medan Macron är mer valhänt. Hon talar direkt med arbetarna vid Whirlpools nedläggningsdrabbade anläggning i norra Frankrike, när han först möter företagsledningen och facket.

Le Pen vänder sig nu till väljare som tidigare röstade på vänsterpolitikern Jean-Luc Mélenchon. Samtidigt knyter hon fastare band med högern genom att göra en profilerad utbrytare på den kanten, Nicolas Dupont-Aignan, till hennes kandidat som premiärminister.

Nu vill Le Pen stå ovanför partierna och för-söker även distansera sig från det egna, Nationella fronten. Detta ger henne möjlighet att tona

ner några av de mest kontroversiella delarna av sitt program: utträdet ur EU och euron.

Marine Le Pen är medveten om att många väljare oroar sig för följderna om hon vinner valet. Ska det leda till finansoro med fallande börser och försvagad euro? Kan det bli kapitalflykt och bankkras?

Frågorna är befogade eftersom hon är en uttalad motståndare till globaliseringen, liksom till EU och euron. Frankrike ska, enligt henne, gå sin egen väg och skärma av sig från andra länder.

I EU-samarbetet utgör Frankrike ett kärnland som inte kan avvaras. Det är annorlunda med Storbritannien som aldrig har engagerat sig så djupt. Brexit är en smäll som EU måste klara, men en motsvarande Frexit – ett franskt EU-utträde – skulle bara bli för mycket.

Det kan betyda slutet för euron som gemensam valuta, liksom även för EU som en union.

Finansmarknaderna har ändå hittills tagit det lugnt inför andra valomgången i Frankrike. Det beror i hög grad på opinionssiffrorna som har pekat mot seger för Macron och nederlag för Le Pen. Men om detta sedan inte stämmer, blir chocken så mycket större.

I så fall finns risken för kaos redan på måndag och under lång tid framöver. Ingen vet hur Le Pen förmår att möta en kritisk situation där Frankrikes ställning är hotad. Fara finns för överreaktioner.

Då ska man veta att presidenten har mycket stor makt, oavsett om den läggs hos Macron eller Le Pen.

Främst gäller den utrikes- och säkerhetspolitiken, men därmed också alla de stora EU-frågorna – även inom ekonomi. Presidenten, inte premiärministern, företräder Frankrike vid EU:s toppmöten.

Premiärministern utses av presidenten, även om det behövs stöd för regeringen i parlamentet. Det är också där som beslut ska tas om nya lagar, liksom om regeringens förslag till budget.

Presidenten har däremot mycket av utnämningmakten, alltså att tillsätta höga statliga befattningar.

Men om presidenten och premiärministern kommer från olika partier, finns fara för blockeringar där inte mycket blir gjort. Detta kan gälla både Macron och Le Pen, som båda är långt ifrån att få egen majoritet i parlamentet.

I låsta lägen finns dock ett starkt påtryckningsmedel: presidenten kan upplösa parlamentet och utlysa nyval. Möjlighet finns också att på presidentens initiativ utlysa folk-omröstning, även om det kräver parlamentets medgivande.

En president Le Pen skulle därmed ha stora möjligheter att vända mycket i den nuvarande politiska och ekonomiska ordningen över ända. Ingen vet om hennes allians med högerpolitikern Nicolas Dupont-Aignan blir varaktig – eller om hon snart kommer på andra tankar.

Frankrike har parlamentsval i juni, med tanken att en nyvald president ska ha chans att också vinna stöd för en tilltänkt regering.

Denna gång är det dock inte så troligt att detta fungerar, oavsett om Macron eller Le Pen har valts till president. Valsystemet till parlamentet är sådant att stora partier gynnas, medan uppstickare får svårt att hävda sig.

Macron riskerar att bli en svag president, trots sina befogenheter, om han inte får parlamentariskt stöd. Men med honom i ledningen väntar inga tvära kast. Hans inriktning är sådan som stora delar av Europa trivs med.

Le Pen skulle däremot bli konfliktinriktad och svårförutsebar, på ett sätt som driver fram kriser. För henne kan det vara ett medvetet drag att skapa oro, om hon därmed får lättare för att genomdriva sin politik. Någon hänsyn till omvärlden är inte att räkna med.

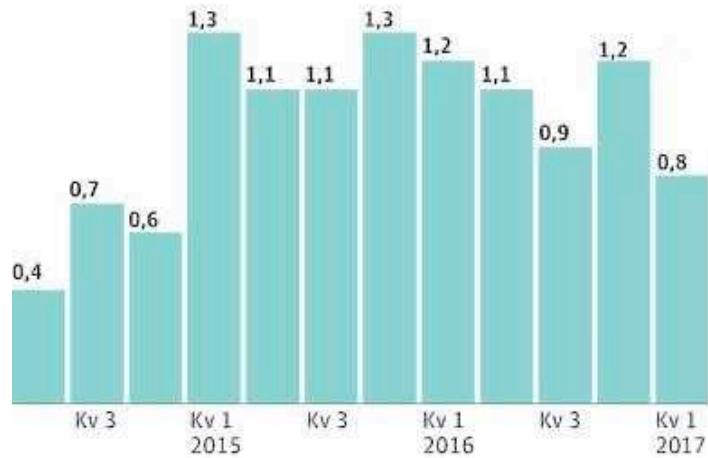
Frankrike – och dess ekonomi – drabbas i det läget ändå mest. Landet, som på flera sätt skulle behöva öppna sig, kan stängas ytterligare om de franska väljarna bestämmer sig för det på söndag.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

Frankrikes ekonomi går ganska trögt

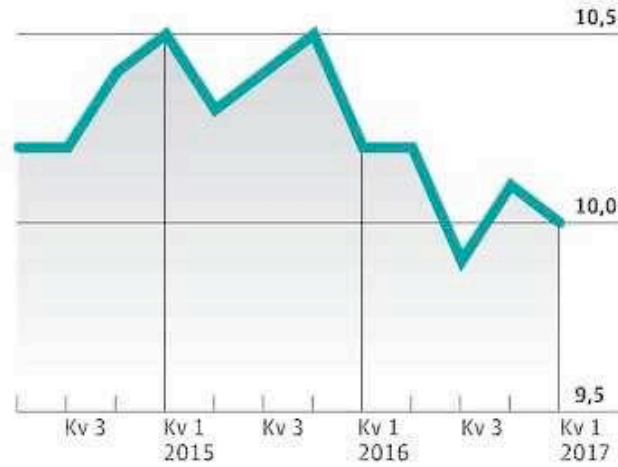
BNP-utveckling

(Procent)

Arbetslöshet

(Procent)

Budgetunderskott

(Procent av BNP)

Grafik: Teresia Magnusson
Källa: Trading Economics

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ Trumps oförutsägbarhet försvårar förbindelserna

Analys. Donald Trump och Vladimir Putin talade i telefon i 30 minuter, och det enda konkreta resultatet var att de ska träffas i sommar, i samband med G20-ländernas möte i Hamburg. Men något genombrott för förbindelserna USA–Ryssland är inte att vänta.

Det är inte helt lätt att bedöma innebörden av att Rysslands och USA:s presidenter träffas. Vad som går att slå fast är att det blir det första toppmötet mellan de två stormakternas ledare på mycket länge där utgången är oviss.

Sedan sovjetkommunismens fall har toppmöten inte alls haft den laddning eller betydelse som de hade under det kalla kriget, då det handlade om en konfrontation mellan två ideologiskt fientliga block; världskommunismen mot den västliga kapitalismen.

Den nya ovissheten beror till stor del på Trumps oförutsägbarhet och benägenhet att improvisera. Men också på att hans inrikes-politiska ställning är svag. Efter alla Rysslandsrelaterade skandaler har han inte heller råd att framstå som mjuk mot Moskva.

Inför sitt tillträde hävdade Trump att han mycket snabbt tänkte träffa Putin och tina upp de nedkylda relationer som han övertog efter Obamas åtta år i Vita huset. Kylan berodde i hög grad på Rysslands aggressiva framstötter i Ukraina och Syrien.

Efter några års rysk isolering efter annekteringen av Krim är Putin åter en partner som USA och Europa vill samtala med. Den ryska militära interventionen i Syrien har gjort Moskva till en avgörande spelare.

Hur utgången av sommarens möte Putin–Trump kommer att bedömas beror mycket på vilka förväntningar man har jämfört med de febriga förhoppningar som fanns på båda sidor strax efter att Trump – som uttalat sig så beundrande om Putin – valts till president.

Men optimismen avlöstes snabbt av osäkerhet, inte minst på grund av alla uppgifter om märkliga förbindelser mellan Trumps valkampanj och Moskva och om rysk inblandning i valrörelsen. Sedan kom giftgasattacken i Syrien, som placerade Ryssland på de anklagades bänk, och USA:s svar med kryssningsrobotar mot en syrisk flygbas där ryska militärer var stationerade.

Därmed har det hittills inte blivit något av Trumps närmande till Putin.

Men nu har Kreml och Vita huset – under de två månader som återstår till mötet – satt ett ökat tryck på sig själva att komma fram till vad de är ense och oense om och försöka finna lösningar på svåra internationella kriser som Syrien, Nordkorea och Ukraina.

Det kommer inte att bli lätt, vilket telefonsamtalet mellan de två presidenterna är ett tecken på; enligt amerikanska källor kom de inte fram till någonting konkret, förutom att öka de diplomatiska ansträngningarna i Syrienkonflikten. USA sänder en företrädare till de samtal som bedrivs i Kazakstans huvudstad Astana under rysk-iransk-turkisk ledning.

Det ser inte heller ljust ut för Trumps ambition att förena sig med Putin i en antiterrorallians. Båda betraktar visserligen IS som ett allvarligt hot, och Trump ser kampen mot IS som viktigare än att få bort Syriens diktator Bashar al-Assad från makten. Men medan USA betraktar Iran som världens värsta spridare av terrorism, slåss Ryssland sida vid sida med Iran för al-Assads överlevnad.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Farligt att ge militären fria händer”

Varken när missiler skickades mot Syrien eller en gigantisk bomb släpptes i de afghanska bergen fanns tydliga strategiska mål. I det politiska tomrummet tar Pentagons militära logik över.

När USA:s försvarsdepartement beslöt att släppa en 11 tons MOAB-bomb över ett avsides beläget IS-fäste i Afghanistan var det inte resultatet av en genomtänkt policy mot terrorism. Som många kommentatorer har påpekat, var detta ytterligare ett fall där taktiken slukade strategin – ett sätt att skapa policy som hade prövats en vecka tidigare i Syrien och som skulle kunna leda till katastrof om det tillämpades på till exempel den koreanska halvön.

Närmare bestämt var anfallet i Afghanistan ett exempel på hur man låter militära metoder bestämma politiska ändamål. I stället för att identifiera ett angeläget hot mot den nationella säkerheten och överväga de olika alternativen för att motverka detta, tycks militären ha gått igenom USA:s outnyttjade arsenal, råkat hitta MOAB och letat efter en plats där dess verkan skulle kunna demonstreras.

Självklart behövde man hitta ett mål som var någorlunda fritt från civila, men inte nödvändigtvis ett som utgjorde ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten eller var ett viktigt fäste för de afghanska upprorsmännen. Den allt överskuggande motiveringen för att släppa en MOAB i de afghanska bergen var att man efter åtta år av Obamas påstådda svaghet skulle “återställa avskräckningen” genom att använda USA:s största icke-nukleära bomb. Detta oavsett att ett

globalt, decentraliserat nätverk av extremister knappast kommer att avskräckas av enorma detonationer över fjärran belägna ödemarker.

Försvarsdepartementet har varit förskonat från de utbrott från Trump som har drabbat andra organ med ansvar för nationell säkerhet. Men medan militären givetvis spelar en avgörande roll när det gäller att bekämpa den våldsamma extremismen, är det fel av Trumpadministrationen att ge Pentagon fria tyglar.

Denna taktik är farlig, för Pentagons tjänstemän har genom sitt yrke förutfattade meningar i fråga om hot mot den nationella säkerheten. De överskattar gärna de militära åtgärdernas effektivitet när det gäller att undanröja hot, samtidigt som de underskattar verkan av diplomati, underrättelseverksamhet och värdet av att lagarna upprätthålls.

Ett carte blanche-bemyndigande från en geopolitiskt utmanad överbefälhavare innebär att Pentagon nu inte bara arbetar utan tillsyn utan också utan risk för påföljder. Det borde vara självklart att det inte kan gå väl när man lägger ut den nationella säkerhetspolitiken på en adrenalininstinn myndighet som inte kommer att ställas till svars för sina beslut.

För att förstå riskerna behöver man inte gå längre än till reaktionerna från den förre amerikanske vicepresidenten Dick Cheney och den förre försvarsministern Donald Rumsfeld efter terroristangreppen den 11 september 2001. De var inställda på att svara på al-Qaidas anfall med en militär makt demonstration och letade därför reda på ett slagfält där militären kunde få visa vad den gick för.

Då spelade det ingen roll att Saddam Hussein inte hade något att göra med 11 september och att störtandet av en sekulär arabdiktator inte på något sätt skulle hejda religiöst sinnade extremister som inte var bundna av några landsgränser.

Faktum är att inte ens Obama undvek fällan att låta USA:s militära kapacitet- bestämma landets utrikespolitiska mål. Jeffrey Goldberg på tidskriften The Atlantic har till stora delar rätt i att Trump har åsidosatt all Obamas försiktighet. Men genom att i stor omfattning använda sig av drönare som instrument för att bekämpa terrorism erbjöd Obama ett synnerligen farligt prejudikat för beslutet att släppa MOAB.

Eftersom drönarna eliminerar praktiskt taget all risk för amerikanska förluster kan de användas mot mål som inte nödvändigtvis utgör ett omedelbart eller betydande hot mot USA:s nationella säkerhet. Det är precis vad som hände under Obama: *hur* USA strider tilläts bestämma *var* och *varför* man strider.

Detsamma kan sägas om att använda MOAB för att förintä några dussin fanatiskt grymma men relativt obetydliga krigare som lurade i ett tunnelkomplex vid berget Spin Ghar. Om syftet var att skicka ett budskap om att "Amerika är tillbaka" kan man bara fråga sig exakt vilka som får det budskapet och vad deras reaktioner kan tänkas bli.

Ett svar är de amerikanska medierna. I synnerhet nyhetskanalerna – även de som beskyllts för att ha en "liberal tendens" – kan inte låta bli att trumpeta ut Trumps enfaldiga orerande och absurda påhitt.

Men när Trumps upptåg har förlorat nyhetens behag måste administrationen hitta nya sätt att avleda uppmärksamheten från hans

senaste och tidigare skandaler. Tråkigt nog tycks USA:s militär vara mer än villig att gå i täten för detta.

Vi kan bara hoppas att nästa amerikanska militära tillslag – kanske i Nordkorea eller vid Persiska viken – inte utlöser ett verkligt nödläge för den nationella säkerheten. Om det skulle inträffa, kommer Trumps underbemannade, övermilitariserade och politiskt oangripbara apparat för den nationella säkerheten att vara skrämmande oförmögen att möta utmaningen.

Stephen Holmes professor vid New York University School of Law och författare till "The matador's cape: America's reckless response to terror".

Översättning: Mats Dannewitz Linder “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Förnuft är bättre än känsla

Det bästa som kan sägas om den dåliga starten för Brexitförhandlingarna är att de egentligen inte har börjat än. De återstående 27 EU-länderna har formellt enats om ett utgångsbud till Storbritannien, men inte om hur prutmånen ser ut. Premiärminister Theresa May skulle givetvis aldrig antyda en enda kompromiss före nyvalet den 8 juni.

Mycket kan gå snett. En middag förra veckan med Theresa May och EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker är redan beryktad. Läckor från EU-sidan vittnade om britternas orealistiska förhoppningar på ett snabbt avtal om både förmånlig skilsmässa och framtida frihandel. Britterna upprördes för sin del över såväl Bryssels fyrkantighet som att förtroliga konversationer genast blev offentliga.

Vid ett toppmöte i lördags tog det EU:s ledare en kvart att spika sin inställning. Chefsförhandlaren Michel Barnier redovisade på onsdagen en mer detaljerad plan. EU tänker fortfarande sköta bodelning och handel i tur och ordning, inte parallellt. Om britterna uppför sig kan agendan möjligen justeras i höst. Då råkar också Europas alla ödesval för året, inklusive det tyska, vara avklarade.

Barnier betonade att EU inte var ute efter att straffa någon, men att Storbritannien måste göra rätt för sig. Det har tidigare talats om en skuld på runt 60 miljarder euro för gamla åtaganden. Glöm det, har London svarat. Men enligt Financial Times har fler krav från olika länder seglat in, så summan har nu ökat till 100 miljarder.

Det är rimligt att britterna hostar upp en del, så att EU slipper stoppa gemensamt beslutade projekt. När fransmän och polacker kräver fortsatta bidrag till sina bönder beställer de däremot gräl. Om unionen kräver att britterna lägger sig platt – räkna på vårt sätt, annars – så bereds vägen för sammanbrott.

Fler stötestenar finns. Tre miljoner EU-medborgare bor i Storbritannien, en miljon briter i andra EU-länder. Deras villkor för uppehållstillstånd måste redas ut, liksom deras rättigheter. Här borde intresset för en hållbar linje vara gemensamt, men självklart är det tydligen inte. I väntan på ett fullfjädrat frihandelsavtal är dessutom en övergångslösning nödvändig.

Muskelspel är inget ovanligt i en förhandlingsupptakt. Problem uppstår när det blir ett inlärt beteende. EU och Storbritannien behöver en nära relation, eftersom båda tjänar på det. När valkampanjerna har tystnat kanske båda begriper det.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ Israel kallade upp Sveriges ambassadör

Jerusalem-Stockholm. Sveriges ambassadör Carl Magnus Nesser kallades på onsdagen upp till Israels utrikesdepartement för att motta en protest mot att Sverige röstat ja till en Unescoresolution. Resolutionen underkänner Israels anspråk på suveränitet över hela Jerusalem. Men utrikesminister Margot Wallström försvarar beslutet.

Sverige var det enda EU-land som röstade för resolutionen, som bland annat underkänner Israels anspråk på suveränitet över hela Jerusalem.

De flesta europeiska länder lade ned sin röst, medan Grekland, Storbritannien, Italien och Litauen röstade mot resolutionen. Israels premiärminister Benjamin Netanyahu kallade resolutionen ”absurd” och gav order om att skära ned Israels bidrag till Unescos budget med en miljon dollar. Kulturminister Miri Regev lovade lägga fram ett lagförslag om att vräka FN från dess regionshögkvarter i Armon Hanatziv utanför Jerusalem.

Inga länder som har diplomatiska förbindelser med Israel erkänner dess styre över de delar av Jerusalem som erövrades i juni 1967. För att markera sitt motstånd mot ockupationen av stadens arabiska områden förlägger länderna sina ambassader till Tel Aviv. Men Israel vet att de flesta länder skulle flytta sina ambassader till Jerusalem om en fredsuppgörelse där palestinierna gör stadens östra del till sin huvudstad skulle bli verklighet.

Den israeliska rörelsen Emek Shave, som motarbetar politisk exploatering av arkeologiska utgrävningar, anser att Unesco-resolutionen var en rimlig åtgärd.

– Voteringen är en framgång för Netanyahu. Han lyckades övertala och pressa européerna, utom Sverige, att rösta mot en resolution som rimmar helt med internationell lag. Östra Jerusalem är ockuperat område och Israel får inte agera som det behagar där, säger Emek Shaves chef Yonathan Mizrahi.

Liberalernas partiledare Jan Björklund riktar hård kritik mot regeringen.

– Sverige har gjort upp med de arabiska diktaturerna om ett mycket Israelfientligt uttalande. Jag tycker att det är ett smaklöst agerande av regeringen, säger han.

Men Margot Wallström försvarar beslutet.

– Resolutionen är balanserad och betonar Jerusalems betydelse för alla de tre monoteistiska religionerna. Alla EU:s ändringsförslag har tillgodosetts, varför innehållet var acceptabelt för oss. Sverige eftersträvade EU-enighet in i det sista. Det var först efter att EU-konsensus brutits som Sverige beslutade att rösta för resolutionstexten. Sverige stödjer fullt ut Unescos viktiga arbete för att skydda världsarvet i Jerusalem, vari givetvis ingår både judiskt, muslimskt och kristet arv, säger hon.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com
Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Fakta. Unescoresolutionen

Resolutionen i Unesco, FN:s utbildningsorgan, handlade om Israels agerande i Gaza och Jerusalem. Syftet var att ersätta en liknande resolution från i fjol, där judarnas band till Jerusalem förnekades. I den nya resolutionen nämns inte längre al-Aqsa-moskén och inte Haram al-Sharif – muslimernas namn på Tempelberget. Stadens betydelse för religionerna judendom, kristendom och islam understryks. 22 stater röstade för resolutionen och 10 emot. 23 lade ned sin röst. “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Assanges advokat: ”Häv häktningen”

Julian Assanges advokat har lämnat in ett yrkande till Stockholms tingsrätt om att häktningen av hans klient omedelbart ska upphävas. – CIA-chefen har öppet sagt att USA har för avsikt att gripa och fängsla Julian Assange, säger Per E Samuelson, Julian Assanges advokat.

Per E Samuelsson anser att det är dags att Sverige häver häktningen av Julian Assange eftersom det finns en risk att USA vill ha honom utlämnad.

– Nu när USA öppet har sagt att det vill fängsla Julian Assange kan vi bevisa att han behöver politisk asyl. Jag tror att vi har en stor chans att få häktningen hävd. Riksåklagaren har tidigare sagt att man kan diskutera häktningsfrågan om det finns ett hot mot Julian Assange, säger Per E Samuelson.

Enligt honom skulle en hävd häktning inte betyda att målet rörande våldtäkt skulle behöva läggas ned.

– Om åklagaren vill fortsätta med sin förundersökning och väcka åtal går det alldeles utmärkt. Skillnaden är att det ger Assange möjlighet att lämna Ecuadors ambassad och ta sig till Ecuador.

Viviana Canoilas viviana.canoilas@dn.se “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Valet rubbar inte maktstrukturen

Förväntningarna är låga när Algeriet i dag går till parlamentsval. Maktpartiet FLN väntas behålla sitt inflytande. Men hoten mot stabiliteten i det slutna landet är många och påtagliga.

Den arabiska våren, folkupproren i arabvärlden och Nordafrika våren 2011, nådde aldrig Algeriet. Med hjälp av morot och piska höll president Abdelaziz Bouteflika upprorsandan stängd.

Det undantagstillstånd som pågått i två decennier avskaffades och priset på basvaror sänktes. Samtidigt fortsatte presidenten att stärka armén och säkerhetsapparaten.

I Algeriet råder nu ett slags ”halvdemokrati” där det formellt finns ett parlament med flerparti-system men där rätten att opponera sig mot makten är begränsad till valkampanjerna. Regimkritiska bloggare riskerar hårda straff och pressen är hårt tuktrad – i årets pressfrihetsindex ligger Algeriet på plats 134 av 180 länder.

Regimen har kunnat ursäkt repressionen med Algeriets utsatta läge – i öster ligger Libyen, numera en kollapsad stat med stark jihadistnärvaro. I söder gränsar Algeriet med Niger och Mali som blivit baser för den al-Qaidaanknutna terroriströrelsen Aqim.

I detta läge ska Algeriets 23 miljoner röstberättigade välja ett nytt parlament. 462 platser står på spel och närmare 50 partier deltar i valet.

Det sjunkande världsmarknadspriset på olja har påverkat ekonomin och krympt valuta-reserven kraftigt. Samtidigt skenar ungdomsarbetslösheten. Men strukturproblemen har knappast bidragit till att höja valtempen, säger Hammou Issad, en läkarstudent i huvudstaden Alger som DN intervjuat via telefon.

– Regimen vill visa upp en demokratisk fasad för omvärlden. För de styrande är det därför viktigt med ett högt valdeltagande.

Hammou Issad tillägger att förvalsdiskussionerna till stor del har handlat om valdeltagandet kommer att överskrida 50-procentsstrecket.

– Att president Bouteflika kunnat sitta fyra mandatperioder i rad (han har styrt Algeriet sedan 1999, red. anm.) har gjort att många väljare har lågt förtroende för den demokratiska processen.

Presidentens maktparti Front de Liberation Nationale (FLN) väntas vinna flest platser i dagens val, följt av de sekulära Nationaldemokraterna (RND).

Det finns några mindre islamistiska partier, men i princip krossades den islamistiska rörelsen i Algeriet i det inbördeskrig som rasade i landet mellan 1992 och 2002. Regimen lyckades kväsa den militanta rörelsen GIA (Väpnade islamiska gruppen) men priset var högt: över 200000 döda under en tioårs-period.

Dagens val rubbar inte Algeriets maktstruktur som består av toppskiktet inom armén och säkerhetstjänsten samt den närmsta

kretsen kring den nu 80-årige presidenten Bouteflika. En konstellation som algerierna i dagligt tal kallar ”Le Pouvoir” (”Makten”).

Presidenten har drabbats av minst en allvarlig stroke under det senaste halvåret och visar sig numera nästan aldrig offentligt. Vad som ska hända i det maktvakuum som uppstår efter Bouteflika och vem som ska efterträda honom är den övergripande politiska frågan i Algeriet.

Många bedömare pekar på likheterna mellan Algeriet och Egypten före den arabiska våren: en stark presidentmakt som styr med militärens välsignelse, en undertryckt islamistisk opposition och en stor ungdomsgeneration som lider under makthavarnas korruption och bossvälde.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Första fria valet hölls 1991

Omfattar 2381000 kvadratkilometer – Afrikas till ytan största land. 80 pro- cent av landytan består av öken.

Drygt 40 miljoner invånare, varav 45 procent är under 25 år.

Stora fyndigheter av naturgas. Olja och gas uppgår till 95 av exportinkomsterna.

Självständigt från Frankrike 1962 efter ett åtta år långt krig som krävde över en miljon liv.

Länge var FLN det enda tillåtna partiet. År 1989 infördes flerpartisystem. Första fria valet hölls 1991 men andra valomgången ställdes in då islamistpartiet FIS såg ut att gå mot en storseger. FIS förbjöds senare. “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Debatt om rasism. ”Mångfald är ett uttryck för vår nationella identitet”

Australien firar multikulturalismen. Men harmonin på hemmaplan störs av en het debatt om gränserna för yttrandefrihet och rasism. I centrum står karikatyrrer av aboriginer.

Enig, stark och framgångsrik – det var slagorden när Australiens liberala koalitionsregering i mars presenterade ett nytt yttrande om multikulturalism. Premiärministern Malcolm Turnbull konstaterade att landets goda erfarenheter av kulturell mångfald står i kontrast till den växande intoleransen och friktionen i omvärlden.

– Ingen kan se sig själv i spegeln och hävda att det är bara så som en australier ser ut. Australier kan ha alla ansikten, alla raser, alla bakgrunder, sa han.

Så har det inte alltid låtit. Under stora delar av 1900-talet var ”White Australia”, ett vitt Australien, riktmärket för migrationspolitiken. Syftet var att begränsa icke-vita människors invandring. Långsamt urholkades principen. 1973 avskaffades den helt och hållet. Två år senare infördes lagen mot rasdiskriminering.

Den som upplever att han eller hon blivit kränkt kan vända sig till en fristående kommission för mänskliga rättigheter.

– Mångfald är ett uttryck för vår nationella identitet. Alla som kommer till Australien och vill bli australier ska kunna bli det på sitt sätt, utan att överge sitt kulturella arv, förutsatt att de respekterar vissa liberala och demokratiska värderingar, säger Tim Soutphommasane, som arbetar på kommissionen för mänskliga rättigheter.

Men allt är inte harmoni down under. Tvärtom pågår en hetsig debatt om yttrandefriheten och friheten från rasism, med sina ekon från andra sidan jordklotet, och diskussionerna om Muhammedkarikatyrrerna och Charlie Hebdo.

Enligt Australiens lag mot rasdiskriminering är det till och med förbjudet att förolämpa någon. Det är att gå för långt, tycker kritikerna.

– Vi står inte bakom att männi-skor kan utsäts för hemska eller nedsättande formuleringar. Men yttrandefrihet är ett grundläggande värde i Australien. Detta är mycket viktigare än om människor känner sig sårade, säger Andrew Bushnell på den liberala tankesmedjan Institute of Public Affairs.

Två uppmärksammade fall har gett bränsle åt diskussionen, och båda gäller kommentarer om representanter för ursprungsbefolkningen. Det ena ärendet handlar om några studenter i Queensland som blev bortkörda från ett datorrum som reserverats för aboriginer. Gänget skrev några ilska kommentarer på Facebook om hur universitetet ville stoppa segregation med segregation. Det andra fallet gäller en karikatyr av serietecknaren Bill Leak. I teckningen uppmanades en aboriginpappa att ta bättre hand om sin son, och svarade ett: ”Okej, men vad heter han?”

Publiceringen i tidningen The Australian kritiserades hårt.

– Många aboriginer ansåg att det var djupt kränkande att hävda att aboriginpappor skulle glömma namnen på sina barn, säger Tim Soutphommasane.

– Frågan är inte om någon blev förolämpad. Frågan är: I en liberal demokrati ska en tecknare kunna ta upp det som är kontroversiellt i samhällsdebatten utan att en byråkrat lägger sig i? Folk har olika åsikter om teckningen men den tar upp ett viktigt samhällsproblem, kontrar Andrew Bushnell.

Studenterna och Bill Leak anmäldes till kommissionen. Ingen av dem fälldes.

Fallet mot Leak lades ned eftersom lagen gör undantag för konstnärer och samhällsdebattörer. Studenterna från Queensland friades.

Men debatten fortsatte. I våras gick Bill Leak oväntat bort. Kort därpå meddelade den liberala premiärministern Malcom Turnbull, ivrigt påhejad av kommentatorer i medierna, att regeringen var beredd att ändra lagstiftningen och byta ut ”förolämpa” mot det skarpare ”trakassera”. Efter en lång debatt i parlamentet föll förslaget.

Men kritikerna tänker inte ge upp.

– Lagen lägger band på yttrandefriheten. Folk vet inte vad de kan säga och inte säga. Dessutom vänder den på bevisbördan. Om du blir anklagad måste du rättfärdiga dig inför en grupp byråkrater, trots att

det kan vara alldeles harmlösa yttranden. Vi vet att många betalar pengar för att slippa och att många håller tyst av rädsla för en rättsprocess, säger Andrew Bushnell.

Enligt kommissionen för mänskliga rättigheter har debatten blivit mer polariserad. Det drabbar flera befolkningsgrupper.

Det högerpopulistiska partiet One Nation försöker piska upp stämningarna runt Australiens muslimer. Och fördomarna mot urbefolkningen sitter djupt.

– Jag tror att man kan säga att muslimer är den mest uppenbara måltavlan just nu. Men aboriginer har varit en måltavla i debatterna om lagen om rasdiskriminering. De utsätts för systematisk rasism. De upplever rasism ofta och djupare än någon annan grupp, säger kommissionären Tim Soutphommasane.

Han tycker att den nuvarande lagstiftningen – med sina undantag – utgör en bra balans mellan yttrandefrihet och frihet från rasism.

– Många ansåg att Bill Leak endast uttryckte sin yttrandefrihet, utan att erkänna att de som kritiserade teckningen också tog till vara sin yttrandefrihet. Det är kanske en sak om medierna driver med makten och förlöjligar makten, och en annan sak om man förlöjligar utsatta och marginaliserade männi-skor. Makthavare och politiker har många möjligheter att ge igen.

Karin Eriksson “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ 100 miljoner för att hjälpa torkans offer

Sida får 100 miljoner extra för att möta de rekordstora humanitära behoven i länder som Sydsudan, Somalia och Kongo.– Världen står inför den värsta humanitära krisen sedan FN bildades. Vi måste agera snabbt för att hjälpa nödställda, säger Isabella Lövin (MP),

Regeringen fattar beslut om extrapengarna på torsdagen. Sida avgör var pengarna behövs bäst, men enligt Isabella Lövin, minister för internationellt utvecklingsarbete och klimat, kommer det mesta att hamna på Afrikas horn, där flera konflikter pågår samtidigt som regionen är drabbad av torka för tredje året i rad. 20 miljoner människor riskerar svält i Nigeria, Somalia, Sydsudan och Jemen.

I dag är 135 miljoner människor i världen i behov av humanitär hjälp, Det är en fyrdubbling sedan 2010. 65 miljoner människor är på flykt, den hösta siffran sedan Andra världskriget.

Isabella Lövin jämför humanitär hjälp med att sätta plåster på blödande sår. Hon uppmanar det internationella samfundet att satsa mer på att förebygga konflikter och kriser. Enligt ministern har klimatförändringarna blivit en faktor som kan försvåra konflikter eller skapa nya. Hon nämner den extrema torkan i Afrika som ett exempel.

– Vi måste bli bättre på att analysera hur effekterna av klimatförändringarna drabbar redan hårt utsatta grupper och länder. Dagens katastrofala situation är ett tecken på att vi har misslyckats med detta, säger Isabella Lövin.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Därför är det inte trovärdigt att påstå att världen blir bättre

Missnöjet med dagens politiska ledare bör inte avfärdas som okunnighet. Ekonomisk polarisering, förödande finanskriser och global uppvärmning visar att nyliberalismens hyllning till världshandelns välsignelser inte håller, skriver Alf Hornborg.

En gång för många år sedan, när jag som vanligt föreläste om de skriande orättvisorna i världen, räckte en man i publiken upp handen och fällde en kommentar som jag inte hade väntat mig. Jag hade med hjälp av nattliga satellitbilder och handelsstatistik visat att de lysande ansamlingarna av teknisk infrastruktur i USA, Europa och Japan var resultat av ojämna flöden av fysiska resurser, som inte syns om man som ekonomerna fokuserar enbart på flöden av pengar. Jag menade att det var de globala skillnaderna i pris på arbetstid, mark, energi och material som gjorde tillväxt möjlig i de rikare delarna av världssamhället. Världsmarknadens och pengarnas logik belönar en accelererande resursförbrukning med ständigt mera resurser att förbruka. Givetvis var mitt budskap att vi borde genomskåda pengarnas förmåga att osynliggöra exploateringen och därmed på något sätt verka för större global rättvisa.

Men mannen i publiken sade överraskande: ”Jag håller med dig om att det är så världen ser ut, men jag drar annorlunda slutsatser. Min slutsats är att jag är glad att jag föddes i Sverige.”

Hans kommentar framstod då för mig som härresande, och jag har ofta nämnt händelsen som ett exempel på hur en och samma världsbild kan ge upphov till diametralt olika moraliska och politiska slutsatser. Jag såg den som en ytterlighetsposition som lätt kunde avfärdas och inte riktigt behövde tas på allvar. I dag har vi anledning att begrunda den med mycket större allvar.

Efter det amerikanska presidentvalet i höstas konstaterade den franske filosofen Bruno Latour i Le Monde att globaliseringens tid är förbi. Brexit och Trump visade att folkflertalet i just de länder som en gång lanserade den fria världsmarknaden nu ville dra sig ur den och återupprätta Nationen. Enligt Latour är utopin om Världen och utopin om Nationen lika verklighetsfrånvända. Att tro att det moderna konsumtionssamhället kan omfatta hela jordens befolkning är lika aningslöst som att förneka klimatförändring. Enligt Latour skulle situationen inte ha varit mycket bättre om Clinton hade segrat. Men något tredje alternativ till Nationen eller Världen lyckas han inte föreslå.

Är vi därmed tillbaka vid 1914, som markerade nationalismens våldsamma återkomst efter decennier av frihandel och globalisering? I trettio års tid skakades världen av kampen för nationella och etniska identiteter som tycktes erbjuda mera gemenskap och kollektiv substans än nischer på världsmarknaden. Måste vi ännu en gång välja mellan Nationen och Världen? Den som tror att valet är enkelt och självklart har inte förstått problematiken.

Globalisering ställs mot nationalism. Hillary Clinton representerade den socialliberala konsensus som likställer globalisering med global solidaritet. Hennes meningsfränder är i förkrossande majoritet bland

politiker, journalister och akademiker. Carl Bildt skrev i Washington Post att Trumps valseger innebar ”Västerlandets slut”. Ett liknande tonläge återkommer bland flertalet politiker och opinionsbildare som har fått utrymme i medierna efter valet. I sin iver att ta avstånd från lågutbildade ”högerpopulister” har med några få undantag (däribland Göran Greider) även vänsteropinionen anslutit sig till liberalernas moraliserande försvar av frihandel. Tvärt emot vad all kritisk samhällsvetenskap har sagt under det senaste halvsekllet har Västerlandets förhärskande världsbild plötsligt blivit oantastlig.

Men denna tilltro till världshandeln är påfallande aningslös. Det är numera välkänt att globaliseringen alstrar en ökande ojämlikhet såväl mellan som inom länder, en tilltagande finansiell instabilitet och sårbarhet och djupt oroande miljö- och klimatförändringar. Sedan 2015 äger 1 procent av världens befolkning mer än övriga 99 procent. Den exponentiellt ökande globala skuldbördan *fördubblades* mellan 2000 och 2012. Och att växthuseffekt, havsförurning och artutrotning är minst sagt alarmerande torde inte ha undgått någon. Därmed verkligen inte sagt att Donald Trump skulle kunna lindra dessa problem, men det utbredda tvivlet på att världen är på rätt väg bör inte avfärdas som okunnighet. I skuggan av ekonomisk polarisering, förödande finanskriser och global uppvärmning är nyliberalismens hyllning till världshandelns välsignelser inte trovärdig. Under flera decennier av globalisering har klyftorna, skuldbördorna och koldioxidutsläppen skenat. Själva grundvalarna för det -moderna samhället – pengarna och de fossila bränslena – har alltmer framstått som bubblor på väg att brista.

Men hyllningarna till *business as usual* pågår med oförminskad styrka. Näringslivets tankesmedjor vill få oss att tro att fortsatta satsningar på teknik och marknad kommer att lösa alla problem. ”Ekomodernisterna” vid Breakthrough Institute rekommenderar *geo-*

engineering för att få bukt med klimatförändringen. Detta är om möjligt ännu mindre trovärdigt än uppgörelsen i Paris 2015 om framtida ”negativa utsläpp” med hjälp av koldioxidinfångning och lagring (CCS). Liksom den danske statistikern Björn Lomborg i en Cambridgevolym 2001 hävdade att hela miljöproblematiken var en gigantisk illusion försökte nyligen Johan Norberg med boken ”Framsteg” övertyga oss att världen trots allt går mot ljusare tider.

Mot detta står väl underbyggda uppgifter från forskning som visar att om de rikare ländernas livsstil kunde globaliseras så skulle det fordra fyra ytterligare jordklot, att den ekonomiska tillväxten blir alltmer materialintensiv och nu närmar sig sina fysiska gränser, att den redan har överskridit fyra av nio ”planetära gränser” för vad som är hållbart (bland vilka hör klimatförändring och artutrotning) samt att om utvecklingen fortsätter i samma riktning så kommer jordens befolkning om trettio år att behöva nästan *tre gånger* så mycket material som den förbrukar i dag. Enbart i Afrika beräknas befolkningen fyrdubblas (från en till fyra miljarder) inom 70 år.

Till dessa fysiska begränsningar kommer insikten, i finanskrisernas spår, att själva oljeutvinningen – och därmed merparten av produktion, transporter och världshandel – sist och slutligen vidmakthålls med lånade pengar, skapade av banker ur tomma intet, i en alltmer ofantlig och exponentiellt ökande skala. Självaste World Economic Forum angav härom året ett genomgripande finanssammanbrott som den mest oroande av alla globala risker. Som Andreas Cervenka har belyst i sin populära essäsamling ”Vad är pengar?” vilar vårt materiella välstånd ytterst på vår *tilltro* till pengarnas magi. Men som Kenneth Boulding sade, ”Den som tror på evig tillväxt är antingen en galning eller en ekonom.”

I detta planetära gungfly har bankchefernas löner mångdubblats medan en stigande andel av de rikare ländernas befolkning har upplevt nedläggningar, sjunkande reallöner och nedmonterade trygghetssystem. Pensionen har blivit ett hasardspel på finansmarknaden. För många svenskar är tandvård numera en lyx. Begreppet ”folkhem” tillhör ett avlägset förflutet. Det är inte förvånande att allt fler frågar sig gentemot *vem* deras valda politiker har sitt främsta ansvar.

I finanskrisernas, ojämlikhetens och klimatförändringens spår är det inte bara den nyliberala världsbilden som krackelerar, utan även den socialistiska visionen om ett rättvist globalt välfärdssamhälle. De progressiva och demokratiska värderingar som har drivit arbetarrörelsen, miljörörelsen och rörelser för mänskliga rättigheter är helt enkelt inte förenliga med pengarnas och världshandelns polariserande logik. Samtidigt är vänsterns benägenhet att avfärda nationella identiteter som högerpopulistiska konstruktioner inte bara kulturvetenskapligt aningslös, den står också i motsättning mot förväntningen att de rika genom högre beskattning ska visa solidaritet med sina mindre lyckligt lottade landsmän.

Det är inte längre trovärdigt när vi i den välbärgade medelklassen i Nord säger oss vilja verka för ökad global jämlikhet och hållbarhet, eftersom just den ekonomiska logik som möjliggör vår egen levnadsstandard obönhörligt ökar klyftorna och miljöförslitningen. Vi som anser oss vilja göra världen bättre tillhör dess tyngsta börda, men måste – som forna tiders slavägare och feodaltherrar – upprätthålla vår moraliska identitet. Det är lika naivt att föreställa sig att det svenska folkflertalets välstånd under det gångna seklet *inte* skulle ha förutsatt gränser mot människor med global genomsnittsinkomst, som det är att tro att välståndet skulle kunna ha alstrats utan världshandel. Det är löneskillnaderna mellan européer och asiater som gör att européer kan

konsumera så stora mängder asiatisk arbetstid. Men *vill* vi verkligen reducera vår konsumtion till en bråkdel, för att leva på global genomsnittsnivå? Vi har inga historiska exempel på att människor frivilligt har avstått från sina privilegier.

Det är förvisso inte klädsamt att vara pessimist. Att förneka undergångens tilltagande sannolikhet är kanske en mänsklig självbevarelse-drift. Dessvärre inträffar faktiskt större samhälleliga sammanbrott då och då genom historien. Vi skulle kunna lindra konsekvenserna av nästa sammanbrott om vi bättre förstod varför det äger rum.

Att som den fängslade marxisten Antonio Gramsci bejaka ett ”intellektets pessimism” men en ”viljans optimism” kan i dag innebära att skåda bortom det gigantiska och destruktiva brädspel som vi kallar världshandel – och de märkliga spelpjäser som vi kallar pengar. Det är pengarnas nuvarande logik som är elefanten i rummet. Spelet om pengarna tvingar oss att välja mellan Världen och Nationen. Men även om vi har en tendens att glömma bort det, är det sist och slutligen människor som skriver spelreglerna. Kanske kan vi med den insikten hitta en tredje väg.

Alf Hornborg professor i humanekologi vid Lunds universitet. “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“ Ingen evig gränskontroll ”

Det tillfälliga har en benägenhet att bli till något permanent. Så blev det lyckligtvis inte med de provisoriska id-kontrollerna vid Öresund. Efter regeringens besked gör tågoperatörerna en sista koll på torsdagskvällen. Därefter slipper resenärer och gränspendlare stiga av på Kastrup, visa legitimation och invänta avgång vidare till Malmö. Och Öresundsregionen börjar så åter knytas ihop efter att ha dragits isär av ingreppen i samband med flyktingkrisen 2015.

Id-kontrollerna var från början en tvivelaktig idé. Det gäller juridiskt och principiellt, såväl som rent praktiskt. Jo, visst har ett land rätt att kontrollera sina gränser. Det är dock något annat att leja ut denna uppgift till ett tågbolag och tvinga det att hjälpa staten – motivet är just det – i en avskräckningskampanj mot flyktingar. Konduktören ska inte vara gränsvakt.

På sjön finns säkerhetsmotiv till att kolla id, men på våra regionala tåg finns inte samma behov. Id-kontrollerna har skadat infrastruktur som människor kunnat räkna med för sin försörjning, och tryggheten har knappast höjts vare sig ombord eller i Sverige.

Gränskontrollerna är en annan historia, som nu går in i ett nytt skede. Regeringen har haft både hängslan och livrem på sig vid den danska gränsen. När den ena tryggheten nu släpps stramas den andra åt.

Inrikesminister Anders Ygeman (S) sa på tisdagen att gränskontrollerna, som genomförs av polisen på den svenska sidan, ska förlängas och intensifieras. Hur? Det är ännu oklart.

Den tidsvinst som resenärerna får genom slopade id-kontroller på Kastrup riskerar att ätas upp av längre väntetider på stationer därefter. Det kryllar inte av sysslolösa polispatruller i Malmö. Bemanningen blir en flaskhals.

Regeringen utlovade samtidigt stärkt kontroll på vägarna vid gränsen. Bland annat ska fler kameror sättas upp och trafiken övervakas noggrannare. Poängen är den här gången inte bara migrationspolitisk. Det handlar också om att ge tull och polis bättre redskap.

Med dessa myndigheter säger sig ministrarna också ha en ”nära dialog”. Märkligt då att de tycks ha tagits på sängen av regeringens nya bud. ”Beslutet har kommit med mycket kort varsel”, sa gränspolisens regionchef Michael Mattsson till TT på onsdagen. Nu, i elfte timmen, försöker myndigheten förstå konsekvenserna av inrikesministerns order.

Alla visste att det fanns en tidsfrist – den 4 maj – vad gäller id-kontrollerna. Men bland annat Migrationsverket räknade i sin senaste prognos med att de skulle förlängas ytterligare ett halvår. Uppenbarligen trodde även polisen det.

Förra året fick regeringen kritik av Riksrevisionen. Arbetet med gränskontrollerna hade inte styrts med tillräckligt fast hand, konstaterade revisionen, och det hade ”medfört stora risker, särskilt som det har handlat om en större polisinsats i en för Polismyndigheten redan ansträngd situation”. Har Anders Ygeman lärt sig något? Det

verkar inte riktigt så. Nästan två år efter flyktingkrisen fortsätter regeringen att improvisera.

EU-kommissionen påtalade i veckan att det är dags att ”fasa ut” de gränskontroller som bland annat Sverige har infört. Det är ett råd i all välmening, för EU-reglerna tillåter inte att de tillfälliga kontrollerna förlängs ännu en gång. Tipset från Bryssel är att börja förberedelserna nu, och fasa in mer träffsäkra insatser som stärker säkerheten.

Anders Ygeman låtsas inte om dilemmat. Han tänker själv ta ställning till huruvida gränskontrollerna behövs om ett halvår igen. Kanske är det Tysklands regering – Angela Merkel har också infört kontroller – som i praktiken avgör hur EU-direktiven ska tolkas. Men det finns inga garantier för att resten av unionen låter Sverige permanenta åtgärder som skulle vara tillfälliga. Risker är att polisen tas på sängen ännu en gång.

Andra i EU måste visa att de kan hålla den yttre gränsen, säger inrikesministern. Vad är det han menar? Turkiets president Erdogan och Greklands regering har täppt till rutten över Egeiska havet. Många människor tar visserligen fortfarande den farliga passagen från Libyen till Italien. Men det är knappast görklart att stoppa alla.

De tillfälliga gränskontrollerna måste vara just tillfälliga. Regeringen tycks önska att det provisoriska ska bli permanent. Men vill den att Sverige ska fortsätta vara del av EU:s stora triumf, Schengensamarbetet? I så fall vore det klokt att lyssna på EU-kommissionen och börja förbereda en plan för avskaffandet av kontrollerna.

DN 4/5 2017 “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

“Redan kyligt nog vid vår svenska gräns

Det blåser nästan alltid kallt på tågplattformarna vid Köpenhamns flygplats, Kastrup. Men vindtunnarna var än mer bitande morgonen den 4 januari 2016, dagen då id-kontroller på tåg, bussar och färjor från Danmark till Sverige över Öresund infördes.

Första natten stoppades sex personer, bland dem flera unga som flytt från Afghanistan med drömmen om att ta sig till Sverige. Ett politiskt beslut motiverat med ett behov av andrum hindrade deras väg. De skickades tillbaka till centralstationen i den danska huvudstaden, där frivilliga kämpade dag som natt för att stötta och hjälpa.

Så har det fortsatt. För även om id-kontrollerna efterhand ofta uppmärksammas för att de försvårat situationen för sundetpendlarna (vilket de sannerligen också gjort) har de i första hand varit ett hinder för att stoppa människor på flykt att nå gränsen till Sverige. Detta har varit politikens mål.

Beskedet att id-kontrollerna inte förlängs, som tillkännagavs på tisdagen, får därför inte grumla minnet av vad som hade kunnat utmynna i fruktansvärda händelser. Människor har många gånger inte sett någon annan möjlighet än att gå längs den meterbreda perrongen genom tågtunneln, för att sedan korsa gränsen uppe på högbron. För nästan exakt ett år sedan kapsejsade en båt med fyra personer utanför den lilla ön Saltholm i Öresund. Dessutom har flera personer hängt under lastbilar på färjor som gått från Helsingör till Helsingborg.

Det är livsfarliga vägar, dit människor på flykt sökt sig som ett resultat av svenska politiska beslut. Vägar som ingen borde tvingas ut på igen. Tillståndet vid gränsen har länge varit kallt nog.

Hugo Lindkvist hugo.lindkvist@dn.se “

DN TORSDAG 4 MAJ 2017

”Resurserna räcker inte”

Polisen räknar nu på vad regeringens överraskande besked om att slopa id-kontrollerna och skärpa gränskontrollen innebär. – Den resurs vi har i dag räcker inte, säger Patrik Engström, chef för gränspolis. Samtidigt flaggar EU för att gränskontrollerna snart måste bort.

Regeringens besked på tisdagen om nyordning vid den svenska gränsen i Skåne kom som en överraskning för polisen.

Den nya linjen innebär att de id-kontroller som utförts av transportföretag på den danska sidan ska avskaffas, men samtidigt ska de vanliga gränskontrollerna, som utförs av polis, skärpas och bli heltäckande.

Hittills har bara en del av de resenärer som passerar gränsen vid fem platser i Skåne avkrävt pass eller nationellt id-kort. De fem platserna är Helsingborg, Malmö hamn, Hyllie, Lernacken och Trelleborg.

Polismyndighetens nationella operativa avdelning och region Syd sätter sig nu ned för att grunna över hur regeringens besked ska tolkas och vad det innebär för polisens arbete och resurser.

– Vi behöver analysera vad det här innebär. Helsingborg, Hyllie och Malmö hamn är trots allt tre av Sveriges största trafikflöden, säger Patrik Engström, chef för gränspolis.

– Att vara hundra procent handlar inte bara om kvantitet utan även om att upprätthålla kvalitet. Och Riksrevisionen har riktat en del kritik mot kvaliteten i kontrollerna.

Engström konstaterar att det går att räkna på hur mycket större personal som behövs för att klara en heltäckande kontroll vid de aktuella platserna, och det ska också göras. Ännu vill han dock inte gå ut med någon exakt siffra.

– I dag är det 130 medarbetare som sysslar med den här uppgiften i region Syd. Utan att säga en siffra kan jag säga att den resursen inte räcker för att upprätthålla nära nog hundra procentig kontroll.

Patrik Engström tror att analysen av vad regeringen vill få ut av gränspoliserna och hur den nya uppgiften ska lösas är klar tidigast i mitten av nästa vecka.

Samtidigt som den svenska regeringen aviserar skärpning vid gränsen flaggar EU för att alla de inre gränskontroller som infördes i samband med flyktingkrisen 2015 bör slopas senast i november i år.

Länderna som tillfälligt fällt ner gränsbommarna är Sverige, Danmark, Tyskland, Österrike och Norge. Det sistnämnda landet är inte EU-medlem men är genom ett hängavtal ändå en del av passkontrollssamarbetet Schengen.

Sverige och de andra länderna har gång på gång tillåtit förlänga sina kontroller.

– Men det här blir den sista förlängningen, sade EU:s migrationskommissionär Dimitris Avramopoulos till medier i samband med att kommissionen gav grönt ljus för en förlängning med ytterligare ett halvår.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ Ge Macronomen chansen

Å ena sidan verkar liberalen Emmanuel Macron ha segern i det franska presidentvalet på söndag i en liten ask. Han leder i opinionsmätningarna mot Marine Le Pen med runt 60 procent mot 40, och siffrorna har knappt rört sig sedan första omgången. Å andra sidan innebär det att fyra av tio fransmän tänker rösta på en främlingsfientlig populist med ytterst grumliga idéer om vad landets ekonomi behöver. Något måste vara trasigt här.

Frankrikes politiker har präglats av arrogans, inkompetens och feghet inför reformer. Ekonomin har gått på sparlåga och sackat efter Tyskland i över tio år. I den första valomgången framträdde också ett djupt splittrat land. Fyra fundamentalt olika världsbilder fick runt 20 procent var, och nästan hälften av väljarna röstade för uttalat antiliberala och EU-fientliga kandidater.

Men svaret på problem och polarisering är naturligtvis inte Marine Le Pen.

Skillnaderna mellan Macron och Le Pen var tydliga i den sista tv-debatten på onsdagskvällen. Ett öppet och tolerant Frankrike stod mot ett slutet och nationalistiskt, optimism mot pessimism. Dessutom, hur elitistiskt det än må låta, här stod kunskap ofta mot struntprat. Le Pen har svårt att förklara ens vad som står i hennes eget program.

Macron undvek att begå misstag och höll sig lugn i regnet av invektiv. Le Pen attackerade och avbröt, och verkade i första hand förbereda sig på att leda oppositionen under de kommande fem åren.

De traditionella huvudrivalerna, Socialistpartiet och Republikanerna, genomgår en livskris och lyckades inte ens kvala in till finalen. Det gör resultatet på söndag aningen svårvärderat. En röst på Macron kommer att vara en röst mot Le Pen, men inte nödvändigtvis ett stöd för honom. Den front som mobiliserades 2002 mot Le Pens far Jean-Marie är betydligt försvagad. Vänstern och vissa fackföreningar är bara alltför benägna att rycka på axlarna åt faran.

Nästa president får att göra. Stagnation råder sedan finanskrisen, arbetslös-heten bet sig fast vid 10 procent. Frankrike är det enda land i Europa som aldrig ens har försökt att reformera välfärdssystemen. Staten sväljer 57 procent av BNP och agerar bromskloss på den privata sektorn. Landet har kapabla exportföretag, men näringslivet i stort dignar under höga skatter och snåriga regleringar. En spricka måste överbryggas: de stora städerna röstar på Macron, landsbygd och missnöjda industriregioner på Le Pen.

”Radikal mittenpolitiker” är ett motsägelsefullt epitet, och Macrons sätt att låna idéer från höger och vänster gör summan oberäknelig. Men han har åtminstone insett att något måste ske, Frankrike behöver moderniseras. Han lovar att gynna företagen, gallra i arbetsmarknadslagarna, förenkla pensionerna och krympa den offentliga sektorn. Samtidigt vill han investera i välfärden och ge alla chansen till livslångt lärande.

När Macron har rustat upp Frankrike ska även EU skärpas till. Samarbete är nödvändigt för ekonomin, liksom mot terrorism. Han gillar frihandel, men tycker att Kina spelar ojuste. ”Köp europeiskt” ska gälla vid offentliga upphandlingar. En del är vettigt, annat blir det svårt att övertyga Tyskland om.

Le Pen har skalat bort öppen rasism från partiet Nationella fronten, och gjort det mer rumsrent även om xeno-fobin frodas. Alla frågors svar är att bygga murar till skydd mot konkurrens och invandrare. Där innanför ska den franska idyllen blomstra.

Ekonomi intresserar henne inte. På vänsterpopulisternas vis kan hon både sänka ”folkets” skatter och höja bidragen, allt är gratis. Hon lovar en folkomröstning om EU-medlemskapet, och har en dunkel idé om att återinföra francen. Eftersom 70 procent av fransmännen vill behålla euron försöker hon gömma undan givna följder som massiv devalvering och statsbankrutt. Hon låtsas också att hennes skatt på import inte skulle utlösa repressalier.

I juni stundar parlamentsval, och nästa president får svårt att vinna även där. Macrons organisation är bara ett år gammal, även om någon mätning har gett den vissa utsikter till majoritet. Kvaliteten på de färska ledamöterna går att betvivla. Övriga partier är inte självklart villiga att hjälpa Macron till önskade framgångar.

Om en president Macron misslyckas, lär Le Pen inte ha försvunnit till nästa val 2022. Men på söndag kan Frankrike visa att landet säger nej till populism, trångsynthet och bakåtsträvande. Det skulle ändå vara en god grund att bygga en positiv förändring på.

DN 5/5 2017 “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“Muslimers valdeltagande nyckel till seger för Macron

Det blåser hårt runt knutarna på höghusen i förorten Pigeonnier, i de norra delarna av Amiens. Här är vi långt från de mer välmående, småborgerliga kvarter i staden där presidentkandidaten Emmanuel Macron en gång växte upp.

Inne på kvarterskrogen Casa Delices har Abderrahmane Bengrine just avslutat sin lunch. Han är forsknings- och utvecklingschef på ett sjukhus i Amiens och kommer hit till förorten ibland för att träffa sina gamla vänner som äger restaurangen. Många av gästerna har ursprung i nordafrikanska länder och är praktiserande muslimer. Så även Abderrahmane Bengrine.

– Jag tror det här landet behöver mer social rättvisa. Så jag hade föredragit om vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon och -socialisten Hamon slagit sina påsar ihop och bildat ett gemensamt vänsteralternativ. Men i valet mellan Emmanuel Macron och Marine Le Pen, kommer jag att rösta på Macron. För vinner Le Pen måste vi nog lämna landet, säger Abderrahmane Bengrine.

Det är inte första gången jag stött på den sortens krassa konstaterande i den här valrörelsen.

Strax före första valomgången den 23 april mötte DN Anissa Kilinc i en förort till Paris. Hon hade håret uppsatt i en bandana och sade att

hon hoppades att vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon skulle vinna. Hon litade inte på de andra kandidaterna, förklarade hon – i synnerhet inte på Marine Le Pen.

– Jag har släkt i Turkiet. Och jo, jag vet att situationen inte är särskilt stabil där, men det är möjligt att det kanske ändå kan vara bättre där för vår familj om Le Pen vinner, sade hon.

Av de omkring två miljoner praktiserande muslimer som har rösträtt i Frankrike är det många som inte har någon släkt (eller för den skull dubbelt medborgarskap) i andra länder. Men att en del fransmän över huvud taget går runt och funderar på om de ska behöva lämna landet visar på det oerhörda allvar som präglar detta val.

Totalt motsvarar de muslimska väljarna mindre än en tjugondel av väljarkåren i Frankrike – men i ett jämnt val kan de ändå få en viktig roll. Av de som gick till valurnorna i första omgången röstade 24 procent på Emmanuel Macron – och bara 5 procent på Marine Le Pen. Detta enligt en mätning som opinions-institutet Ifop gjort för tidningen Pèlerin.

Populärast bland de franska muslimska väljarna var dock vänstermannen Jean-Luc Mélenchon, som fick 37 procent, enligt samma mätning. Till viss del berodde det på hans tal om insatser mot ojämlikhet och arbetslöshet – valfrågor som ses som de viktigaste av denna del av befolkningen, där många är låginkomsttagare.

En annan viktig delförklaring är att Mélenchon i tv-debatterna upprepade gånger attackerade Marine Le Pen för hennes förslag om att

förbjuda alla religiösa symboler och kläder i det offentliga rummet, det vill säga judiska kippor, kristna kors och – i synnerhet – muslimska slöjor.

– Vad vill du egentligen? Införa religiös klädpolis i Frankrike? sade Mélenchon till den högerextrema kandidaten vid ett tillfälle.

Le Pens svar: att Frankrike till varje pris behöver värna den sekulära status som staten haft sedan 1908. Men hennes tolkning av det laddade begreppet "laïcité" har fått kritik av forskare, och många muslimer uppfattar Le Pens utspel om att "rädda Frankrikes själ" som direkta angrepp på dem som grupp.

Även Emmanuel Macron har anklagat LePen för att vilja splittra Frankrike som land. Efter första val-omgången har Paris största - moské och flera andra muslimska organisationer därför manat till att rösta på Macron, för att stoppa Le Pen. Genomslaget är något oklart, efter-som merparten av landets muslimer inte är samlade i några stora samfund (som exempelvis den katolska kyrkan bland kristna), utan i allmänhet löst kopplade till små, oberoende moskéer.

De senaste veckorna har också flera franska muslimska intellektuella riktat kritik mot Emmanuel Macron för otydlighet, sedan denne närmast sig politiker som Christian Estrosi och Manuel Valls, vilka båda uttalat sig positivt om idén om ett förbud för den heltäckande baddräkten burkinin på franska stränder.

Denna ambivalens kan få följder för valdeltagandet, som i första omgången var åtta procent lägre bland muslimer än i befolkningen i

stort. Om det sjunker ytterligare kan Nationella frontens kandidat gynnas. Men den ökade polariseringen i valrörelsen efter onsdagens hetsiga tv-debatt kan också leda till motsatsen.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Muslimer i Frankrike

I Frankrike är det förbjudet att föra offentlig statistik över religiös och etnisk tillhörighet, men enligt inofficiella studier har omkring 8 procent av befolkningen ursprung i länder som har en muslimsk majoritets-befolkning.

Bland de registrerade väljarna uppskattas upp till 5 procent – mellan två och tre miljoner personer – vara muslimer. “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“Macron anmäler Le Pen efter valdebatt

En fransk åklagare har startat en utredning efter onsdagens tv-debatt mellan de franska presidentkandidaterna Emmanuel Macron och Marine Le Pen, uppger källor för nyhetsbyrån Reuters.

Uppgifterna kom efter att mittenkandidaten Emmanuel Macron anmält Nationella frontens Le Pen för att ha spridit vidare ”falsk information”, då hon anklagade honom för att ha ett bankkonto i ett skatteparadis.

Macron pekas ut som segrare i debatten. En mätning från Elabe, som genomförts på uppdrag av tv-kanalen BFM, visar att 63 procent av tittarna tyckte att Macron var den mest övertygande kandidaten, jämfört med 34 procent som svarade Le Pen.

Tittarnas svar går hand i hand med hur fransmännen antas rösta på söndag. De senaste opinionsmätningarna visar att Macron skulle vinna med 59 procent, mot 41 procent för Marine Le Pen.

TT-AFP-Reuters “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“I Paris var fascisten en kulturman

Den franska fascismen har gamla rötter. De fina författarna med gåspennor var inte sena att ansluta sig. Jens Christian Brandt ser gårdagens rasister återuppstå inför söndagens presidentval i Frankrike.

Överallt i Europa är högerextremismen på frammarsch och överallt går de populistiska strömningarna hand i hand med en enveten antiintellektualism: en sann patriot brinner givetvis för ”kulturarvet”, men läser inget annat än parti-kamraternas twitterflöden.

Undantaget är Frankrike där Marine Le Pen och hennes vapendragare sällan försummar en chans att briljera med citat av Montaigne, Racine, Voltaire. Så var det redan kring förra sekelskiftet och så var det, i förbluffande hög utsträckning, under krigsåren och den tyska ockupationen: fransk antisemitism och fascism har alltid haft ett parfumerat stänk av litteratur. Eller annorlunda uttryckt: franska gåspennor har ofta förfogat över en specialmekanism med vars hjälp de snabbt kunnat omvandlas till knogjärn.

Charles Maurras, populär både bland Le Pens och Trumps chefsstrateger, är på många sätt de franska fascistförfattarnas gudfader. Som ung tog han aktivt ställning mot Alfred Dreyfuss: att den spionmisstänkte kaptenen frikändes och återupprättades var för Maurras ett tecken på att Frankrike mist sin själ och sålt sig till judisk materialism. Missnöjd med alltings förflackning bekämpade han republiken och drömde om att med arméns hjälp återinföra kungligt envælde.

Men i likhet med många andra kollegor fick han inget riktigt litterärt erkännande förrän han slog in på den kriminella banan. Från 1925 och framåt börjar han skicka mordhot till de franska ministrar han uppfattar som ”judar”, en korrespondens som ibland leder till fängelse, ibland till villkorliga domar. Det är när han just avtjänat ett sådant fängelsestraff som han 1938 väljs in på stol 16 i Franska akademien.

Signalen till andra, yngre författare är mycket tydlig: bristande begåvning kan alltid kompenseras med antisemitism. Pamfletten snarare än det litterära mästerverket är inträdesbiljetten till parnassen.

Under krigsåren blir sedan veckomagasinet *Je suis partout* med sin upplaga på 230 000 exemplar tummelplatsen för Frankrikes fascistiska avantgarde. Det är också där, i tidskriftens spalter, som redaktören Robert Brassillach upptäcker hur man subtilt kan uppdatera Maurras mordhotsepistlar. Genom ett kontaktnät av professionella angivare kom redaktionen regelbundet över listor på adresser där folk som eftersöktes av Gestapo höll sig gömda. Sedan var det bara att publicera de där listorna och ibland var redaktionen så snabb och tryckte så långa listor att Gestapo inte omgående hann fixa razzia och deportation. Då hörde det till god ton bland uppåtsträvande författarämnen att ringa upp ockupationsmakten och kräva bättre effektivitet.

Patrick Modiano, som i debutromanen ”*Place de l'Étoile*” bättre än någon annan skildrat tiden och tidsandan, kallar fenomenet ”den mondäna kollaborationen”. Från nio till fem skriver man angivelser och antisemitiska pamfletter och på kvällen serveras alla bleka unga dandypoeter champagne på tyska ambassaden.

Just hos Modiano kan man möjligen spåra en antydning till förklaring av excesserna. De franska fascisterna kallar sig visserligen ”nationalkonservativa” men eftersom den värld de trott på gick under då Dreyfuss frikändes finns ingenting kvar att bevara. I stället är det som om de i årtionden väntat på att den subjektiva upplevelsen av det gamla Frankrikes undergång ska manifesteras även i den synliga verkligheten. Kriget och den tyska ockupationen är svaret på dessa drömmar: stridsvagnarna som 1940 rullar in över gränserna är ett löfte om befrielse. Den förhatliga materialismen kommer att ersättas med stöveltramp och döden ska ge livet mening.

Hos Modiano är gränsen mellan krigsår och efterkrigstiden diffus. Vid en viss tidpunkt försvinner visserligen SS-uniformerna från Paris gator, men stämningarna från ockupationen lever ändå kvar. Ofta som ett halvt religiöst, halvt sexuellt begär hos dem som var med: nazismen var uppenbarelsen, allt som sedan dess trätt i dess ställe är bara hägringar.

”Vi var en del som gick i säng med Tyskland”, säger en av Modianos karaktärer, ”och minnet är oss kärt”.

Brassillach avrättades efter kriget, men nästan alla andra av epokens litterära stjärnor fortsatte som om inget hänt. Paul Morand, som 1933 skrev att Frankrike måste bistå Hitler vad gällde att utrota ”ohyra”, valdes på dessa och liknande meriter 1968 in i akademien. Barnboksförfattaren och ”humoristen” Marcel Aymé fick postumt en asteroid uppkallad efter sig, förmodligen som tack för sina många bidrag till fascistpressen. Och så vidare: listan över hedersbetygelser är ändlös.

Tjugo år efter krigsslutet publicerade Roger Peyrefitte ”Les Juifs”, en bok som försökte bevisa att alla människor med ”makt” – Charles de Gaulle och Fidel Castro, Storbritanniens drottning och Gustav VI Adolf, Adenauer och Kennedy – var (eller hade varit) ”judar”, och publiken reagerade fortfarande med hänförelse: inom tre dygn såldes 60 000 exemplar.

När högerextremister i resten av Europa firar politiska triumfer är det inte nödvändigtvis 30-talets marschmusik som spelas upp på nytt. Merparten av vår tids folktribuner är snarare produkter av 2000-talets narcissism och de möjligheter sociala medier erbjuder för att snabbt bygga tydliga varumärken. Men Frankrike är undantaget: bara där är fascismen riktigt gammal, en åldrad dandy som elegant slänger med halsduken och minns hur belevade de var, Ernst Jünger och de andra tyska officerarna, alltid en jordgubbe i champagne-glas, alltid en aforism på tungan när exekutionspatrullen lade an.

Jens Christian Brandt “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ De törs trotsa Erdogan och utmana honom i presidentvalet

Den turkiske trubaduren och författaren Zülfü Livaneli är smickrad att så många vill se honom ställa upp i presidentvalet 2019: – Folk skriver eller säger till mig på gatan: Rädda oss! berättar han för DN. – De säger ”Hur kan du sitta på ditt rum och skriva böcker när landet är så illa däran?”.

Förutom Livaneli är de viktigaste namnen i förhandstipsen inför valet 2019 den förre presidenten Necdet Sezer och förre inrikesministern Meral Aksener från det högnationalistiska partiet MHP. Den 76-åriga Sezer var under sin tid som president aktiv motståndare till Erdogans AKP och försökte på alla vis blockera partiets lagstiftning. Han är ytterst illa omtyckt i regeringskretsar och det skulle förvåna om han vågade utmana Erdogan.

En som törs är MHP:s Meral Aksener, vilket inte betyder att hon kommer att tillåtas ställa upp. Hon är ett rött skynke för sin egen partiledare i MHP, den åldrige patriarken Devlet Bahçeli, som i fjol blåste av allt motstånd mot regimen och satte sig i dess knä – i utbyte mot diverse favörer. Under folkomröstningen generades Bahçeli svårt av Aksener, som trots förbannelser från Bahçeli och trakasserier från staten lyckades övertala de flesta av MHP:s väljare att rösta nej till den nya författningen, stick i stäv mot Bahçelis direktiv.

Men vem törs trotsa Tayip Erdogan när det kommer till kritan?

Segern i folkomröstningen gav honom gränslösa befogenheter – men samtidigt en brysk påminnelse om att han bara har hälften av turkarna med sig. Det är inte bara den snäva segermarginalen som skakat

Erdogans AKP; de flesta i det förlorande lägret är övertygade om att valet inte gick rätt till. Misstankarna om valfusk påverkar också utgångsläget inför nästa presidentval. Ingen seriös kandidat kommer att ställa upp mot Erdogan om han eller hon inte tror sig ha en sportslig chans.

De villkor som rådde under den senaste valkampanjen gynnade ja-sidan på alla vis. Inför valet den 16 april förfogade regeringspartiet AKP, som organiserade ja-kampanjen, över alla statens resurser, över de säkerhetsstyrkor som förbjöd motståndarna att verka fritt, och över valmyndigheten, som inte ens försökte visa sig opartisk.

Zülfü Livaneli, som började sin sångarbana som flykting i Sverige, är omåttligt populär i demokratiska kretsar. Hans senaste roman har sålt i 300 000 exemplar, ett turkiskt rekord. Livaneli har också visat stort kurage under de senaste årens processer mot journalister och författarkollegor. Han har i många år varnat för den så kallade Gülenrörelsen, som med AKP:s goda minne länge hade ett unikt inflytande över viktiga turkiska myndigheter. Gülenisternas pakt med AKP tog ett tvärt slut i december 2013. De är i dag terrorstämplade och anklagade för att stå bakom fjolårets kuppförsök.

I fjol restes flera statyer över Livaneli och Ankaras nya ultramoderna kulturcentrum uppkallades efter honom. Hedersbetygelserna kan tolkas som försök av det sekulära Turkiet att resa en mur av berömmelse kring honom och göra honom "för stor att fängslas". Han berättar:

– Jag får många vänliga brev från goda människor. De säger att bara jag kan ena kurder och turkar, vänster och höger, stadsbor och bybor. Men jag tvekar att ägna de sista åren av mitt liv åt en strid som antagligen skulle komma att utspelas utan lagar och utan moral. Det här är inte Sverige.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ Ja till förslag som ska ersätta Obamacare

Analys. Slaget om USA:s hälsovårdsförsäkringar är långt ifrån över. Även om Republikanerna i representanthuset på torsdagen med minimal marginal godkände det senaste förslaget till ny hälsovårdsförsäkringslag är det högst osäkert om det passerar senaten.

Washington.

Efter övertalning och justeringar kunde ett tredje förslag till ny hälsovårdsförsäkringsreform på torsdagen klubbas i representanthuset, till president Donald Trumps glädje och lättnad.

Men omröstningen betyder inte slutet på The Affordable care act, ACA, eller ”Obamacare”, som Barack Obamas reform också har kommit att kallas. I senaten – dit lagutkastet nu tas vidare – är Republikanernas majoritet härfin och det är långt ifrån säkert att förslaget klarar sig igenom där.

Under hela sin kampanj lovade Donald Trump – liksom i princip alla andra republikanska kandidater – att riva upp ACA. Men trots att Republikanerna i många år har varit ursinniga på Obamas reform har de inte kunnat enas om vad den ska ersättas med. Under de senaste veckorna har detta varit plågsamt tydligt inte minst för talmannen Paul Ryan, som har misslyckats med att ena sin ideologiskt brokiga skara av partivänner. Eftergifter åt det mest konservativa lägret leder lätt till förlorat stöd hos politiker mot mitten.

Avgörande för den sista versionen var villkoren för personer med en känd sjukdomshistoria – men också det senaste förslaget till ”Trumpcare” har fått kraftig kritik av en lång rad organisationer med läkare, patienter, vårdgivare och försäkringsbolag.

President Trump vill visa sig kapabel att baxa ett högprofilerat vallöfte genom kongressen – inte mindre viktigt mot bakgrund av att de första förslagen ansågs så förhastade och dåliga att inte ens hans partikamrater ställde sig bakom dem. Men än mer handlar det för Trump om att kratta manegen för en skattereform, och minskade kostnader för sjukvårdsförsäkringssystemet är en förutsättning för de massiva skattesänkningar som Trump vill ha, och som främst gynnar de mest välbeställda.

För enskilda kongressledamöter är övervägandena helt andra: de balanserar mellan att visa sin lojalitet med presidenten, och med väljarna i sin egen valkrets. Och för dem står ofta mycket på spel, eftersom förändringar i sjukförsäkringssystemet kan vara bokstavligt talat livsavgörande för miljontals amerikaner.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ Därför är det rätt av kyrkan att engagera sig i politiken

Svenska kyrkan får ofta kritik för att dess samhälls-engagemang skulle vara ett brott mot Luthers så kallade tvåregementslära. Men det bygger på en missuppfattning. I själva verket är det lutherskt att vara politisk, skriver teologen Christina Grenholm.

Reformationsåret 2017 riktas det kritik mot oss i Svenska kyrkan för att inte vi inte är trogna vår lutherska identitet. Det heter att vi blandar ihop religion och politik. Dessutom hävdar några att det förekommer en modern form av avlatshandel, och syftar på att vissa goda gärningar, som att skriva under Juluppropet för en human migrationspolitik, framställs som bevis på att man är en sant kristen människa. Reformationsåret 2017 bör användas till att återföra Svenska kyrkan till centrala tankar i den egna traditionen, hävdar flera debattörer.

Kritiken bottnar ofta i en tolkning av den lutherska så kallade tvåregementsläran, som går ut på att skarpt åtskilja det andliga och världsliga regementet. Makten och lagen kopplas till det världsliga regementet, medan evangeliet skall förkunnas i det andliga. Att kritisera politiska beslut uppfattas därför som att kyrkan går utanför sin legitima sfär.

Denna tolkning svarar mot en samtidssituation. I dag har vi många rörelser på den globala politiska arenan som säger sig handla i Guds namn. Med våld, hot och terror vill man upprätta sin vision av en gudsstat. Det är alltså inte alls konstigt att många reagerar och vill få bort tro och religion från det offentliga rummet.

En sådan tolkning av tvåregementsläran har dock under långa tider bidragit till en luthersk passivitet gentemot -politiken. Frågan är om nutidskritiken av Svenska kyrkan som oluthersk är korrekt? Jag vill här försöka besvara den frågan.

Under 1900-talets första hälft aktualiserades en tolkning av tvåregementsläran som skarpt ville skilja mellan världsligt och andligt. Teologerna Paul Althaus, Friedrich Gogarten och Emanuel Hirsch hävdade exempelvis att staten, ekonomin, familjen och folket är ordningar som är givna av Gud i skapelsen och som därför inte ska ifrågasättas. De hävdade också att det specifika för kristen tro endast hör hemma i det andliga regementet. Denna passivitet i politiska frågor utmanades dock starkt av det nationalsocialistiska partiets maktövertagande under 1930-talet. Teologen Reinhold Niebuhr menade kritiskt att teologer som gjorde den skarpa uppdelningen mellan samhällsengagemang och kyrkans uppdrag, bidragit till stöd åt det nazistiska tyranniet. Han menade att kristna övertygelser i stället måste komma till uttryck i offentligheten för att orättfärdiga förhållanden i samhället ska kunna kritiseras. Denna lutherska diskussion har nyligen behandlats i forskningsprojektet "Luthersk teologi och etik i ett efterkristet samhälle".

Efter andra världskrigets katastrofala följder är det tydligt att det inte är en hållbar luthersk linje att förhålla sig passiv till politiken och upprätthålla en så skarp distinktion mellan det världsliga och det andliga regementet. Kyrkan undergräver då sin egen möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Frågan är också om denna åtskillnad egentligen är så luthersk? Har inte läran omtolkats i analogi med dikotomin mellan privat och offentligt? Denna skarpa uppdelning hör hemma i 1700-talet och upplysningstiden, medan Luthers idéer om det andliga och världsliga regementet formulerades utifrån en annan

historisk situation. 1700-talet kan så att säga ha lagt ett raster över den reformatoriska teologin, och bidragit till en passivitet inför makten som inte med nödvändighet följer Martin Luthers eget tänkande.

Jag vill hävda att en mer ursprunglig förståelse av de båda regementena snarare stimulerar en luthersk röst i det offentliga. Den så kallade tvåregementsläran fungerade före 1700-talet på ett annat sätt än i dag. Även i det andliga regementet ansågs det viktigt att låta ordet få predikas fritt, även om det fick politiska återverkningar.

I svensk kyrkohistoria har vi en belysande berättelse om hur hovpredikanten Jesper Swedberg i en predikan hårt kritiserade Karl XI för hur återförandet av gods från adel till stat efter 1680, den så kallade reduktionen, utförts. Swedberg hade tillämpat skriftens ord ur Mika 3:2–3: "I skinnen dem huden af och köttet från deras ben och äten..." En högt uppsatt man skyndade sig att meddela innehållet i predikan till Karl XI med fråga om en präst verkligen fick predika så. Kungens motfråga var: "Bekräftade prästen predikan med Guds ord?" När svaret blev jakande sade kungen att han inte hade mer att tillägga. Även om den lutherska kyrkan i Sverige givetvis var hårt bunden till staten under 1600-talet, belyser exemplet ändå att det andliga regementet inte var avgränsat till det privata.

För reformatörerna var det under 1500-talet en främmande tanke att det offentliga skulle vara sekulärt och det religiösa privat. Båda regementena fanns i samhället och i kyrkan. De berörde varandra. Gud verkar på två sätt. I världen behövs ordningar och rättsväsende, eftersom vårt handlande inte bara vägleds av förnuft och god vilja, utan också är konsekvenser av våra mörka sidor. Den andliga verkligheten erbjuder dock gudomlig nåd, som ger möjlighet att

hantera de oåterkalleliga misstagen och felstegen genom upprättande kärlek och befriande förlåtelse.

I modern tid efter både 1945 och relationsförändringarna mellan stat och kyrka 2000, innebär tvåregementsläran för de flesta lutheraner att religiösa institutioner inte bör ha politisk makt, men att de däremot har viktiga bidrag till det offentliga samtalet. Lutherska världsförbundet, LVF, antog i somras ett nytt studiedokument med titeln ”The church in the public space”, som snart kommer i svensk översättning.

Lutherska kyrkor över hela världen reflekterar här tillsammans över sin delaktighet i det offentliga livet. LVF:s generalsekreterare Martin Junge skriver att reformationen var en katalysator för förändring i både kyrka och samhälle och han betonar vikten av att lutherska kyrkor tar aktiv del i offentligheten och verkar för rättvisa, lokalt och globalt. Dokumentet pekar på fem områden där de lutherska kyrkorna har en lång historia av samhällsengagemang. Hit hör engagemang för flyktingar, mot rasism, för genusrättvisa, klimaträttvisa, och fredliga interreligiösa relationer. Som luthersk kristen är det alltså i dag viktigt att inte identifiera det privata med det andliga regementet, och det offentliga med det världsliga.

Den tolkning av tvåregementsläran som vidmakthåller en strikt uppdelning mellan det andliga och det världsliga är alltså inte riktningsgivande för Lutherska världsförbundet och Svenska kyrkan. Det är i den ständiga dialektiken mellan det andliga och det världsliga som den dynamiska kraften finns. Evangeliet utmanar oss ständigt att identifiera och bekämpa orättvisor och förtryck samtidigt som vi söker tecken på hopp och skäl till livsmod. Kyrkan har i varje tid ett budskap till politiken som grundar sig på en övertygelse om Guds omsorg om hela världen – inte bara om dem som tillhör kyrkan. Det nämnda

Juluppropet och Påskuppropet mot sjukförsäkringsregler 2011 är ett par exempel från senare år, där svenska regeringar med olika politisk färg blivit uppvaktade.

Det är givetvis inte fråga om någon modern form av avlatsbrev eller en föreställning om att kristna skulle förtjäna Guds nåd genom att skriva på namnlistor eller på andra sätt göra gott. Guds kärlek är inte beroende av våra handlingar. Logiken är den omvända. Omsorgen om människor som lever i utsatthet i när och fjärran är en konsekvens av den omvälvande kristna insikten att vi har fått allt för intet. Förutsättningen för det goda livet är inget någon människa kan skapa, men alla kan ställa sig i det godas tjänst.

Luther själv var optimistisk vad gällde Guds möjlighet att verka det goda genom människan. I hans företal till Romarbrevet står exempelvis följande i Karl XII:s bibelutgåva från 1703: ”Men troo är ett Gudz werck i oss / thet oss förwandlar / och på nytt föder af Gudi / ... Och dödar then gamla Adam / och giör oss platt andra menniskior i hierta / hogh / sinne och i alla krafter; och hafwer then Helga Anda medh sigh: hon är ett lifachtigt och kraftigt ting / så at omögeligit är / at hon icke alltid skulle giöra thet godt är.”

Denna lutherska optimism om det godas möjlighet i världen har inget med frälsningsfrågan att göra, men har just på grund av rädsla för denna sammankoppling ofta hamnat i skymundan i vår teologi.

I det gemensamma samtalsdokument som lutheraner och katoliker tog fram inför högtidlighållandet av reformationen i Lund i höstas, blev dock denna optimism viktig som uttryck för en gemensam kristen förhoppning om det godas möjligheter i världen.

Christina Grenholm kyrkosekreterare, Svenska kyrkan. “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

”Polisen stod pall när vi prövades i terror”

Terrorattentatet i Stockholm blev en vändpunkt för poliskåren och för Sveriges mest kritiserade myndighetschef. I en stor DN-intervju säger rikspolischefen Dan Eliasson att den omstridda omorganisationen hjälpte polisen att klara terrorkrisen. – Det har ju varit två stentuffa, knallhårda år för svensk polis. Nu börjar vi sakta komma på fötter.

Det är Sveriges mest utskällda myndighetschef som tar emot i pressrummet i gamla polishuset på Kungsholmen i Stockholm.

Krisrapporter om internt missnöje och dåliga utredningsresultat har följts av skarp kritik och avgångskrav mot rikspolischefen Dan Eliasson.

Det har, som han säger, varit ”hårda bud” under de senaste två åren.

– Det är få offentliga tjänstemän som har varit så kritiserade som jag, konstaterar han.

Men för fyra veckor sedan hände något i Sverige, något som påverkade bilden av svensk polis.

På eftermiddagen den 7 april drabbades centrala Stockholm av ett terrordåd. Dan Eliasson befann sig i polishuset på Kungsholmen.

– Jag fick en påringning några minuter före klockan tre. Besked om att det var döda och skadade på Drottninggatan och första uppgiften var också skottlossning på Åhléns, berättar han.

Den misstänkta gärningsmannen Rakhmat Akilov greps samma kväll.

– Jag deltog i ett möte med kanske 20 personer här hos Stockholmspolisen. De gick igenom vilka åtgärder som gjordes i utredningshänseende. De visste att personen var någonstans i Arlandaområdet. Och så kom det in ett bud om att en kille var gripen, minns Dan Eliasson.

– Den känslan som uppstod i rummet då, från den här dova beslutsamheten till att någonstans... inte andas ut fullt ut... men det var i alla fall ett väldigt viktigt skede.

Vad betydde det snabba gripandet?

– Den här osäkerheten som fanns om vi kunde ha en mördare och terrorist på fri fot som skulle kunna göra fler illdåd, den begränsades ju. Vi kunde gå in i en mer normal utredningsfas. Det är ju också komplicerat. Det ska tömmas telefoner och master och det ska göras vittnesupptagningar och det ska läggas pussel och det ska kollas på sociala medier vilka kontakter som personen har haft.

Varför greps han så snabbt?

– Här ska ju de personer som jobbar med utredningsverksamheten och de som ledde polisinsatsen tidigt ha den ära som de verkligen förtjänar. Att snabbt ta del av bilder från övervakningskameror som finns runt om

i staden, och i det enorma flödet av människor snabbt hitta den här personen som vi är intresserade av. Det är ett otroligt skickligt arbete.

Det har sagts att detta kommer att kräva 50 kriminalpoliser på heltid under ett halvår. Vad talar för att det behöver vara en så stor utredning?

– Det ska utredas om det finns ytterligare personer inblandade eller inte. Jag tänker inte säga några tidpunkter och resurser. Vi ska jobba igenom det här till botten, i alla delar.

Dan Eliasson drar en parallell till mannen som sprängde sig till döds på Bryggargatan i city i december 2010. Det tog ett och ett halvt år att spåra och åtala en man i Skottland för medhjälp.

Men polisen har förändrat sina arbetsmetoder sedan det attentatet. Förmågan att hantera terrorism har stärkts.

Dan Eliasson lyfter också fram den omdebatterade omorganisationen i polisen som ett skäl till att terrordådet hanterades så pass väl.

– Nu är vi en organisation. Vi är inte 21 organisationer. Det innebär att vi snabbt kan fatta beslut om förstärkningar från bombgruppen, helikopterflyg och nationella insatsstyrkan. Vi hade beslut om förstärkningarna på några minuter.

Omorganisationen har lett till något bra?

– Ja. Absolut. Jag brukar prata om två olika bilder. Vi har en bild som handlar om missnöjd personal, dålig lön, en omorganisation som är besvärlig, bristande förtroende för polisen, sämre utredningsresultat.

Samtidigt har du en polis som ömsar skinn och blir slagkraftigare, som hämtar hem i teknik, som uppgraderar löner. Som är kraftfull nationellt. Och det var väl den här senare delen som svenska folket såg bevis på.

Hur mycket av den bilden hade setts före Drottninggatan?

– Väldigt lite. Det har ju varit två stentuffa, knallhårda år för svensk polis. Nu börjar vi sakta komma på fötter. Utredningsresultaten börjar bli bättre. När vi prövades i terror så stod vi pall för det, och var till och med starkare än tidigare.

Vad hände med bilden av svensk polis efter Drottninggatan, de där första dagarna?

– När det small till så fanns vi där. Jag tror att polisen reagerade på det sätt som svenska folket vill att vi ska göra. Polisen var snabbt på plats. Vi sprang mot faran, inte från faran. Vi använde de digitala systemen för att fånga en gärningsman. Polisen var tillgänglig. Vi var transparenta.

Hur ska ni förvalta detta?

– Det är en fråga som jag och många funderar på. Och jag tror att det svar som vi alla kommer fram till är att respekt och förtroende förtjänar man. Det gäller att göra sitt bästa varje, varje dag, i alla olika sammanhang, för att upprätthålla det här. Det är en färskvara.

Dan Eliasson påpekar att attentatet på Drottninggatan inträffade en fredagseftermiddag då alla var i tjänst och tillgängliga, på ett ställe, av en person.

– Vi hade väldigt tungt beväpnad personal på plats väldigt snabbt. Som i alla länder är polisen som starkast i våra huvudstäder kring de centrala kvarteren. Men vi har inte samma förmåga i en mellansvensk medelstor stad på vissa tider på dygnet.

Vad kan ni göra åt det?

– Polisen bygger över hela landet. Det finns insatsgrupper över hela landet. Vi har bilar som rullar kontinuerligt runt hela landet med tungt beväpnad personal.

– Polisen möter ju människor som är redo att begå våld som är annorlunda än vad vi känner till i historien. Människor som kan gå in och skjuta tio, hundra, hundrafemtio, tvåhundra till döds.

Det tog tre dygn innan den politiska diskussionen kom i gång. Den handlade om den misstänkta gärningsmannen och hur han kunde befinna sig i Sverige trots ett utvisningsbeslut.

Han var en av många som försvunnit ur systemen, konstaterar Dan Eliasson.

– Svensk polis försöker med inre utlänningskontroller hitta vem som har rätt och inte rätt att befinna sig på svenskt territorium. Men många som finns här olovligt kommer från länder dit det är väldigt svårt att avvisa med tvång. Så var det i det här fallet. Vi hade fått det här

ärendet bara kort tid före attentatet. Vi hade haft väldigt stora svårigheter att avvisa den här killen till Uzbekistan med tvång.

Vad skulle behöva göras?

– Den stora massan av de här människorna är inte kriminella. De har kommit hit med en dröm om att få uppehållstillstånd. Så får de inte uppehållstillstånd. Då skall de åka hem. När de inte gör det så har samhället rätt att ta till tvångsåtgärder på ett eller annat sätt. Då kan man tänka sig: Ska man låsa in de här människorna i större utsträckning? Få dem att åka tillbaka frivilligt? Eller ska man då som några nu vill hävda sätta på fotboja? I grund och botten är det där någon form av politiskt beslutsfattande som måste göras.

Vill du ge någon rekommendation?

– En som jag har gett är att vi behöver fler förvarsplatser, framför allt i norr. Men det löser ju inte knuten. För om en person inte åker frivilligt till ett land som har totalitära tendenser, och det blir farligt att återvända med tvång, och just själva tvånget blir en fara för den här personen, ja, hur länge ska vi ha honom inlåst? Den där balansgången överlåter jag till politikerna.

Moderatledaren Anna Kinberg Batra vill att du ska komma till justitieutskottet och förklara hur den misstänkta gärningsmannen kunde vara kvar i Sverige. Hur ska du hantera det?

– Det har jag inga som helst bekymmer med. Jag ska berätta precis hur systemen ser ut. De system som politikerna har anvisat åt oss. Och så får de dra slutsatser av det.

Det var knappast en slump att Moderaterna gick ut så snabbt och krävde besked av rikspolischefen. I debatten om poliskrisen har Dan Eliasson blivit mer och mer av en personlig måltavla.

Han säger att det är naturligt att folk vänder ilska över problemen med omorganisationen eller dåliga löner mot högste chefen.

– Sedan att ämbetet har politiserats av en del andra och att det finns synpunkter på mig från de politiska partierna, det är väl kanske nytt i svensk statsförvaltning. Men de etablerade partierna har väl rätt att ha sina synpunkter och driva politik på det sättet.

Nästan hela oppositionen har krävt din avgång. Kan du ens sitta kvar vid ett maktskifte?

– Det är alltid regeringen som tillsätter och avsätter myndighetschefer. Om regeringen nu, eller en ny regering efter valet, känner att man vill ha en ny myndighetschef, då är det bara att säga ”tack så mycket för den här tiden” och så får man gå vidare till andra arbetsuppgifter. Det är spelets regler. Det går inte att ha synpunkter på det.

Lite synpunkter har du ju haft i kommunikationen mellan dig och Jimmie Åkesson (SD). Du har gjort klart att du med största sannolikhet skulle avgå om han blir statsminister. Han har gjort klart att du kommer att få sparken. Detta har du fått kritik för. Vad tänker du om det?

– Jag har mina åsikter. Jag har starka åsikter. Alla vet var jag står i den här frågan. Sedan känner jag inget behov av att prata om det ytterligare

för då blir det bara fokus på fel frågor. Jag vill prata om hur svensk polis kan utvecklas.

Hur påverkas förtroendet för polisen när det uppstår en ordstrid mellan högsta myndighetschefen och ledaren för det tredje största partiet?

– Det är klart att jag har funderat över det. Men varenda statsanställd har väl någon form av åsikt. Många ger uttryck för den i sociala medier och i politiska sammanhang eller i insändare eller något liknande. Det är en annan sak att vårt engagemang och våra åsikter aldrig någonsin får påverka vår yrkesutövning.

Vad tänker du kring diskussionen runt Peter Springare och hans inlägg på Facebook?

– På exakt samma sätt har han rätt att uttrycka vad han tycker. Det är bara att respektera. Sedan får han betala ett pris, och kanske får jag betala ett pris, och andra får betala ett pris när de yttrar sig. Men rättigheten måste finnas där.

Varför har trygghetsfrågorna blivit så stora?

– Jag har varit med på det kriminalpolitiska området sedan 1995 och kan konstatera att det går i vågor. Det sker händelser, det sker mordvågor, vi hade 2004–2005 flera rymningar, värdetransportrån, en våg av sexuella övergrepp. Det skapar otrygghet. Då gäller det ju för samhällets aktörer att agera.

Vad är det som skapar otrygghet nu?

– Jag tror att världsutvecklingen påverkar. Vi ser det amerikanska valet. Vi ser Brexit. Vi ser Grekland. Vi ser ett EU som skakar i sina grundvalar. Vi ser Le Pen komma fram och prata om att gå ut ur unionen. Till det har vi sett hemska terrorattacker i Europa de senaste åren. Vi har haft stora migrationsströmmar till vårt land. Det är klart att de här förändringarna skapar oro.

Vad betyder polisens utredningsresultat för otryggheten?

– De betyder nog någonting, men jag skulle inte säga att det är den stora faktorn till otrygghet i vårt land. Vi har tappat sedan 2010. Det har gått en kurva sakta men neråt hela tiden, fram till slutet av 2016. Då planar det ut. Nu har det sakta men säkert börjat gå uppåt igen. Vi är inte alls uppe på de nivåer som vi vill vara men vi har i alla fall påbörjat vägen uppåt just nu.

DN berättade tidigare i våras om polisens operation Alcatraz där den så kallade pinnjakten har kommit i gång. Det vill säga att polisen försöker förbättra statistiken med att satsa på enkla trafikbrott och knarkbrott.

– Om det var som så att våra narkotikabrott och våra trafikbrott låg högt över vad de historiskt sett har gjort, ja, då skulle jag kunna säga att ”nu försöker ni väl ändå dopa siffrorna”. Men vi ligger alldeles för lågt på narkotika och trafikbrott. Vi behöver få upp dem ytterligare. Men även personuppleringen för brott mot person måste bli bättre. Det jobbar vi hårt på, säger Dan Eliasson.

Du kan garantera att ni inte dopar resultaten?

– Ja, det kan jag absolut garantera. Att vi systematiskt skulle dopa siffrorna, nej, det är löjligt. Om vi beslås med det, då ska vi bytas ut i den här ledningen.

Då lovar du att avgå?

– Då lovar jag, då ska vi bort.

Socialdemokraterna vill se tiotusen nya polisanställda. Vad tycker du om det?

– Jag tycker att det är utmärkt att i stort sett samtliga politiska partier inser att svensk polis behöver mer resurser. Sedan i slutändan hur mycket vi kommer att växa, det kommer att avgöras av regering och riksdag.

Finns det en gräns för hur stora ni kan vara?

– Ja, det finns en gräns. Men de siffror som nu anges, de kan vi på ett eller annat sätt hantera med glädje. Det är kära besvär som vi får då.

Karin Eriksson “

“ Attacken på Drottninggatan

Det var klockan 14.53 fredagen den 7 april som en lastbil rände rakt igenom folkmassan på Drottning-gatan i centrala Stockholm.

Uzbeken Rakhmat Akilov greps samma kväll i Märsta. Han har erkänt terrordådet. Attentatet har krävt fem människo-liv.

Fakta. Dan Eliasson

Född 1961. Uppvuxen i Garpenberg i Dalarna.

Fru och två vuxna barn.

Jurist. Har arbetat som politisk tjänsteman för flera socialdemokratiska statsråd. Statssekreterare hos justitieminister Thomas Bodström 2001–2006. Generaldirektör för Migrationsverket 2007–2011, där-efter generaldirektör för Försäkringskassan. Utsågs i november 2014 till rikspolischef.

Eliasson har fått hård kritik för polisens usla utredningsresultat. Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna har krävt att Eliasson avgår. Även Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson vill ge Eliasson sparken.

Debatten om Peter Springare

Det var i början av februari som Peter Springare, förundersökningsledare vid grova brottsenheten vid Örebro-polisen, gjorde ett inlägg på Facebook där han räknade upp namn på brottsmisstänkta – ett inlägg som gav bilden av att människor med utländsk härkomst är överrepresenterade i brottsstatistiken. “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ Löfven försvarar nazisters rätt att demonstrera: ”Polisen får avgöra”

Alla åtta riksdagspartier uppmanar Region Gotland att inte hyra ut mark till nazistpartiet Nordiska motståndsrörelsen under Almedalsveckan i Visby i juli. Samtidigt försvarar statsminister Stefan Löfven nazisters rätt att demonstrera.

”Peter Hultqvist, folkförrädare”, skanderade NMR:s ledare Pär Öberg från scenen under partiets förstamajmöte i Falun i måndags.

Sedan kastade han en pappdocka i halvfigur av försvarsminister Peter Hultqvist i marken. Statsminister Stefan Löfven (S) kommenterar nu tilltaget av NMR som är registrerat som politiskt parti hos Valmyndigheten inför nästa års val.

– Det är fullständigt oacceptabelt att man betar sig på det sättet. De visar vilka de är, säger Stefan Löfven (S) till DN.

Flera hundra poliser hade extra-inkallats till Dalarnas residensstad för att demonstrationen och mötet med närmare 600 nazistsympati-sörer skulle kunna hållas.

Efteråt ifrågasatte Peter Hultqvist, som höll Socialdemokraternas förstamajtal i Falun, rimligheten i att så mycket av skattebetalarnas resurser gick till att skydda nazisternas möte.

– Vi som är demokrater och står för ett fritt och öppet samhälle måste fundera över rimligheten i det här, sade Hultqvist till Aftonbladet.

Men statsministern försvarar rätten för nazister att demonstrera och hänvisar till polisen.

– Det är myndigheten som måste avgöra vilka resurser som behövs för olika möten, säger Stefan Löfven.

Men är det rimligt att så här mycket skattepengar går till att bevaka den här typen av möten?

– Polisen måste avgöra detta. Jag kan inte som statsminister stå och säga ... Vi har en lag att följa, men vad vi ska göra är att vi ska vara väldigt tydliga med vad det här är för krafter. Det demokratiska samhället har en gemensam skyldighet att visa det på riktigt – vad historien har visat och att vi aldrig ska tillbaka dit igen.

NMR har ansökt om att närvara under Almedalsveckans tre sista dagar i sommar. I fredags meddelade arrangörerna för politikerveckan, som består av de åtta riksdagspartierna, att de lagt till en klausul som innebär att grupperingar med ett våldsbejakande och antidemokratiskt budskap utesluts från det officiella programmet.

På torsdagen kom beskedet att samtliga åtta riksdagspartier som är huvudarrangörer uppmanar Region Gotland att inte upplåta mark till Nordiska motståndsrörelsen under Almedalsveckan.

Men Region Gotland har redan upplåtit marken till organisationen. Den tekniska nämnden godkände redan för ungefär två veckor sedan NMR:s förfrågan om plats under Almedalen.

– De har fått tillstånd efter det regelverk som finns, polisen har även de godkänt det, så det är beslutat och klart, säger Tommy Gardell, ordförande i tekniska nämnden på Region Gotland.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Bakgrund. NMR

Nationalsocialistiska och antisemitiska Nordiska motståndsrörelsen delade nyligen ut flygblad vid en föreläsning i Stockholm med förintelseöverlevaren Emerich Roth med budskapet att Förintelsen aldrig ägt rum. En NMR-anhängare greps, misstänkt för misshandel.

Tidigare i vintras häktades tre män med kopplingar till NMR misstänkta för inblandning i sprängdåden mot Syndikalisternas lokaler och asylboenden i Göteborg.

Sju medlemmar i gruppen dömdes efter att ha angripit anti-rasistiska demonstranter i Kärntorp 2013, tre av dem till fängelse. “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“Brott ska både räknas och vägas

Där invandrare och brott diskuteras dyker en mer än tio år - gammal Brårapport ständigt upp. Vad visar den egentligen? Att utrikesfödda är mer brottsbenägna än andra? Inte självklart.

Få rapporter från svenska myndigheter torde vara lika lästa, omdebatterade och citerade som den rapport Brottsförebyggande rådet (Brå) släppte 2005. ”Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet” är dess torra men informativa titel. Varför har denna skrift blivit en sådan kioskvältare?

Ämnet är hetare än någonsin just nu, men redan 2005 fanns det gott om forskning kring invandring och brottslighet. Rådet tyckte uppenbarligen att det behövde förklara varför ännu en rapport var motiverad. På sidan där rapporten kan laddas ned konstateras sålunda att en del kritiker ”har ifrågasatt nödvändigheten av en ny undersökning och menar att den är till mer skada än nytta”.

Rådet landade dock i att ”en kunskapsbaserad bild av svenskars och invandrades brottslighet är bättre än en som är grundad på gissningar och personliga uppfattningar”. Det är svårt att invända mot detta.

Det förtjänar dock att understrykas att vi människor är erkänt dåliga på att förstå och värdera statistik med mycket låga sannolikheter. Sådan statistik är rapporten full av. Det låter exempelvis mycket att risken för utlandsfödda att vara misstänkta för ett visst brott är fyra gånger så hög som för inrikesfödda.

Men bakom höga multiplar döljer sig ofta små sannolikheter. För exempelvis mord, våldtäkt, rån och inbrott är det en god bit över 99

procent – oavsett födelseland – som inte misstänkts för brott. Detta betonas också i rapporten.

Att rapporten har förekommit så flitigt i debatten hänger nog samman med att den påstått visa att invandrades överrepresentation i brottsstatistiken kvarstår även efter att statistiken standardiserats med avseende på socioekonomiska faktorer. Det skulle i så fall betyda att invandrades brottslighet inte kan bortförklaras av att de har det sämre ställt, ekonomiskt och socialt. Den tolkningen är dock felaktig.

Andelen brottsmisstänkta bland utrikesfödda är alltså större än för inrikesfödda. Rapporten visar att denna så kallade överrisk minskar utan att helt försvinna när statistiken standardiseras, vilket görs genom att rensa bort skillnader som förklaras av kön, ålder, utbildning och förvärvsinkomst. Andra rapporter har visat ungefär samma mönster. Hur ska dessa resultat tolkas?

Till att börja med kan konstateras att socioekonomisk bakgrund är något mer än förvärvsinkomst och utbildning. Dessa två bör snarare ses som ungefärliga indikatorer på ett begrepp som svårligen låter sig kvantifieras. Inkomst och utbildning har fördelen att vara lätta att mäta och använda i statistiska analyser, men få forskare skulle hävda att alla relevanta aspekter av en individs socioekonomiska ställning fångas upp av hennes förvärvsinkomst och antalet år hon gått i skolan. I studier som kontrollerar för fler bakgrundsfaktorer, minskar överrisken ytterligare. I vissa fall försvinner den helt.

Det är således inte helt korrekt att påstå att invandrades överrepresentation i brottsstatistiken kvarstår efter korrigering för socioekonomisk bakgrund, ty det finns varken något fullständigt eller något entydigt mått på socioekonomisk bakgrund. Många av de mått som används är i själva verket tämligen trubbiga.

En relevant invändning kan emellertid riktas mot själva idén att standardisera brottsstatistik i syfte att rensa bort effekten av socioekono-

miska faktorer. Den standardiserade statistiken besvarar en hypotetisk fråga, nämligen vad som skulle hända om invandrare hade en annan socioekonomisk bakgrund än de faktiskt har. Akademiskt sett är detta en intressant fråga. Men det är fel fråga att ställa om man är nyfiken på hur invandrare – eller någon annan grupp i samhället – klarar sig i brottsstatistiken. Den frågan kan bara besvaras utifrån den socioekonomiska bakgrund som människor faktiskt har.

Huruvida brottsstatistik bör rensas för socioekonomiska faktorer beror helt på vilken fråga som statistiken ska besvara. Forskning som visar hur överrepresentationen beror på ekonomiska och sociala faktorer hjälper oss att få kunskap om varför brottslighet uppstår.

Därmed är forskningen också politiskt relevant eftersom den ger vägledning om hur brottsligheten kan minskas. Det faktum att socioekonomiska faktorer spelar roll visar att brottslighet kan påverkas. En upplyftande slutsats från Brå-rapporten är således att brottsligheten sannolikt kan bekämpas genom utbildning och ökade förvärvsinkomster för utlandsfödda.

I en nyare studie från 2013 har de svenska forskarna Martin Hällsten, Jerzy Sarnecki och Ryszard Szulkin visat att huvuddelen av skillnaden i brottslighet mellan barn till invandrare och barn till övriga befolkningen beror på skillnader i socioekonomiska uppväxtförhållanden i Sverige. Kan vi påverka uppväxtförhållanden för barn i Sverige kan vi också minska brottsligheten.

Statistiken i Brå-rapporten från 2005 är nu snart 20 år gammal. Siffrorna är inte lika relevanta längre – men slutsatserna står sig bra. Politik som förbättrar utsatta gruppers sociala och ekonomiska ställning är också politik som minskar brottsligheten.

Andreas Bergh andreas.bergh@ifn.se välfärdsforskare vid Lunds universitet och Institutet för näringslivsforskning. Detta är hans första text som fristående kolumnist på ledarsidan. “

DN FREDAG 5 MAJ 2017

“ Långsamt farväl till Sverige ”

Maj verkar så här långt vara miljöpartisternas månad. Efter de senaste årens kavalkad av nederlag har de till slut fått fira två triumfer.

På tisdagen fattade regeringen beslut om att slopa id-kontrollerna vid Öresund och dagen efter bifölls regeringens proposition om att ge uppehållstillstånd för gymnasiestudier.

Ödet för de, främst afghanska, ungdomar som fått avslag på sin asylansökan och nu skickas till ett krigshärjat land engagerar många. Sverige utvisar visserligen inte ensamkommande barn om det inte finns någon som kan ta hand om dem i hemlandet. Men så snart de fyllt 18 försvinner det hindret och utvisningen kan genomföras. Protesterna har varit stora mot det till synes orimliga i att ungdomar som ibland gått flera år i svensk skola utvisas mitt under gymnasietiden.

De lagändringar som nu röstats igenom som ett svar på detta börjar gälla den 1 juni i år. Reglerna skiljer sig åt en del beroende på bland annat asylskäl och ålder. Men huvudpoängen är att uppehållstillstånd beviljas fram till sex månader efter examen. På det halvåret ska eleven ha möjlighet att skaffa sig det jobb som krävs för att få permanent uppehållstillstånd i Sverige. Om eleven inte deltar aktivt i undervisningen kan uppehållstillståndet återkallas.

Tanken att den som studerar flitigt och sedan lyckas få ett jobb ska belönas med rätten att bo i Sverige är definitivt tilltalande. Det är bra för både samhället och den som får stanna.

Men den som tror att det här kommer att ge stora grupper ungdomar permanent uppehållstillstånd lurar sig själv. I princip alla nyanlända ungdomar som påbörjar gymnasiestudier gör det på programmet för språkintröduktion. I en rapport som släpptes förra året konstaterar Skolverket att av de som började på programmet år 2011 hade mindre än 10 procent tagit gymnasieexamen fyra år senare. Mer än hälften hade hoppat av gymnasiet.

Kopplingen till uppehållstillståndet må göra att incitamenten att studera blir starkare nu, men utbildningen har stora brister och förutsättningarna att lyckas är små. Det lär alltså bara vara en liten del av alla de ungdomar som nu får förlängt uppehållstillstånd som till slut får stanna i Sverige. För majoriteten blir följden av de nya lagändringarna i stället att de hunnit rota sig ännu mer i Sverige innan de slängs ut.

Om lagen blir räddningen för Miljöpartiet återstår att se, för det stora flertalet av ungdomarna blir den på sin höjd ett andrum.

Matilda Molander matilda.molander@dn.se “

NE.se 5 maj 2017

kärnvapenmakt

kärnvapenmakt, stat som innehar egna kärnvapen och som självständigt kan använda dem. Nio stater bedöms uppfylla dessa kriterier: USA, Ryska federationen, Storbritannien, Frankrike, Kina, Indien, Pakistan, Israel och Nordkorea.

Av dessa stater har de första fem officiell status som kärnvapenmakter enligt icke-spridningsfördraget (NPT). Flera stater har genom militärallianser kärnvapen på sina territorier, t.ex. Tyskland och Sydkorea. Även andra stater har eller har genom militärallianser haft kärnvapen på sitt territorium utan att självständigt kunna kontrollera dem, t.ex. ett antal forna sovjetstater. Vissa stater som biträtt NPT har ändå i hemlighet sökt framställa kärnvapen. Under 2000-talet har Irans intentioner att skaffa kärnvapen varit omdiskuterade, liksom på senare tid Syriens. Sydafrika uppgav 1993 att landet förfogat över sex kärnvapen men självt förstört dem.

Källangivelse

Nationalencyklopedin, kärnvapenmakt. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kärnvapenmakt> (hämtad 2017-05-05)

Läs även om

[icke-spridningsfördraget](#) [kärnvapenkrig](#) [Samväldet](#) [judar](#) [kärnvapenprov](#) [flyktinginvandring](#) [kärnvapenstrategi](#) [spioneri](#) [G20 krig](#)

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Här ska arbetare lockas att rösta på Macron

I morgon söndag avgörs vem som blir Frankrikes nästa president. Den oberoende mittenkandidaten Emmanuel Macron leder stort i mätningarna – men hans kampanjorganisation och parti ”En Marche” (Framåt!) tar inget för givet. Såväl fabriksarbetare som överklass ska övertygas.

Bildörren öppnas och Emmanuel Macron sätter ned den blanka lackskon på asfalten och häver sig upp ur baksätet.

Han möts av busvisslingar och slagord. ”Upphäv lagen!” (Abolition de la loi travail!), ropar en grupp vänsteraktivister som samlats utanför glasfabriken i småstaden Albi i sydvästra Frankrike, för att protestera mot det de ser som Macrons ”arbetarfientliga” politik.

– Han var med och luckrade upp arbetsmarknadslagstiftningen genom ”loi Macron” och ”loi -travail” (två stora lagpaket) under sin tid som minister, så för mig är det otänkbart att rösta på honom, säger Christelle Leduc, som lade sin röst på den nu utslagne vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon i första valomgången.

Men den här dagen är Emmanuel Macron inte här för att försöka övertyga Mélenchons aktivister – varav de flesta redan tycks ha bestämt sig för att blankrösta eller inte rösta alls. Att han är här beror

på att han vill tala med mer traditionella -socialist- och arbetarväljare, som det finns gott om i sydvästra Frankrike.

– Det här företaget har en väl fungerande social dialog mellan arbetsgivare och anställda – en modell som jag vill uppmuntra, säger Macron innan han banar sig in i fabriksbyggnaden.

Kvar ute på gården står den facklige representanten Patrick Guiraud, som till vardags arbetar som maskinist. Han kisar i solgasset och bekräftar att fackets relationer med arbetsgivaren är goda här.

– Men så är det ju inte överallt. Och om Macron står fast vid sitt förslag om att förhandlingar ska ske på företagsnivå i stället för på branschnivå tror jag attorstrejker och konflikter väntar. Det vore inte bra för Frankrike.

Han lägger till:

– Självklart står vi ändå upp mot extremhögern. Men Macron gör det inte lätt för oss att övertyga våra medlemmar.

Inför söndagens val leder Macron med omkring 62 procent av väljarstödet, mot Le Pens 38. För att kunna vara helt säker på att vinna behöver han dock få väljarna att gå till urnorna – och då inte bara sina kärnväljare i storstädernas medelklass.

I Albi finns många arbetarväljare som tidigare röstat på Socialistpartiet och som nu känner sig lockade av Marine Le Pens löften om ekonomisk protektionism.

När Macron håller tal på ortens torg samma kväll låter han närmast som en socialdemokrat. Han citerar bygdens store son, den legendariska socialistledaren Jean Jaurès, och säger:

– Målet måste alltid vara mer social rättvisa. Men det går inte att åstadkomma social rättvisa om vi inte samtidigt har en ekonomi som växer. Det är därför jag vill underlätta för företag att skapa jobb.

Det sista kan tolkas som en diskret blinkning till de mitten- och högerväljare som tilltalas mer av Macrons planer på att avreglera arbetsrätten och sänka bolagsskatten, än av hans tal om ekonomisk omfördelning. Onekligen en komplicerad balansgång – men en som Macron visat sig ovanligt skicklig på att hantera.

Sedan han lämnade François Hollandes regering i november förra året, lanserade sin oberoende kandidatur och tog avstånd från de båda stora partierna Socialisterna och Republikanerna har tusentals volontärer anslutit sig till hans nya parti ”En Marche” (Framåt!).

En av de som tidigt lockades var Angèle Cazes, som DN möter när hon står och delar ut flygblad i centrala Paris.

– Jag gick med samma dag som ”En Marche” skapades i april förra året. Då var det ännu oklart om -Macron skulle kandidera, men jag kände att han stod för något nytt, ett nytt sätt att tänka kring politiken, bortom uppdelningen i höger och vänster, säger Angèle Cazes, som till vardags arbetar som kommunikationsansvarig på ett film-bolag.

Från första mejlet stod det klart att engagemanget i ”En Marche” bygger på en digital infrastruktur.

– Allt är väldigt genomtänkt, och du kan egentligen göra allt hemifrån. Vi som är aktivister möts i praktiken bara på själva aktiviteterna, säger Angèle Cazes.

”En Marche” är inte en folkrörelse i vanlig mening och finansieringen är något oklar: kampanjen har fått fler än 32 000 bidrag, men oviljan att avslöja stora bidragsgivares namn har gjort att Macrons motståndare anklagat honom för att företräda dolda intressen.

Kritiker hävdar också att ”En Marche” saknar varje tillstymmelse till demokrati. Angèle Cazes håller inte med.

– Vi hade en lång, nätbaserad process där alla medlemmar kunde lämna in förslag. Det var innan det officiella programmet lades fram – och jag vet flera konkreta förslag som Macron plockade upp från medlemmarna, säger hon.

Angèle Cazes visar upp den mobil-app som ”En Marche” gett henne, och som hon bland annat använder till att hitta andra intresserade personer i området där hon bor.

Att det inte blir så många möten innebär heller inte att ”En Marche”-aktivisterna är mindre aktiva, menar Angèle Cazes. På rörelsens hemsida framgår att 1346 aktiviteter äger rum i Frankrike – enbart denna dag.

Hittills har ”En Marche” främst fungerat som en kampanjorganisation. Men enligt en ny opinionsmätning har det goda chanser att orsaka en politisk jordbävning i parlamentsvalet i juni och bli största parti.

Det skapar nya utmaningar. Källor inom kampanjen vittnar om problem med att hitta kompetenta kandidater till de över 200 platser i parlamentet som partiet kan erövra.

När jag frågar Angèle Cazes om det blir hon lite ställd. Att hon tagit ledigt från jobbet en månad och varit ute varje dag och delat ut flygblad handlar om något helt annat än det partipolitiska spelet, förklarar hon.

– Min svärfar deporterades till Auschwitz under kriget. Han är en av överlevarna och är 95 år i dag. Och att nu tvingas se dessa krafter återvända... Le Pen satt ju till och med i debatten och sa att det inte alls var Frankrikes fel att judarna deporterades!

Den konfrontativa och hätska stil som Le Pen använde sig av i onsdagens tv-debatt tycks inte ha fått avsedd effekt i de välbeställda kvarter där Angèle Cazes delar ut flygblad.

– Många röstade på Fillon här och är negativt inställda till Macron. Men efter debatten har jag märkt en annan attityd. Plötsligt kommer folk fram och börjar prata med oss. Det känns förtröstansfullt, säger hon.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“ Så kan Le Pen vinna trots allt ”

Ingen trodde på Brexit. En Trumpseger var utesluten. Kan Marine Le Pen vinna det franska presidentvalet trots att opinionsmätningarna säger nej? Ja, men då måste allt gå hennes väg.

Den tv-sända debatten mot Emmanuel Macron i onsdags kväll var Marine Le Pens stora chans att vända trenden och knappa in på konkurrentens övertag i opinionsmätningarna.

Det mesta tyder på att hon misslyckades. Mätningar som gjordes samma kväll visar att en majoritet ansåg att Macron vann debatten. Siffrorna verkar stabila kring en 60–40-seger för den 39-årige mittenpolitikern.

Kan Le Pen vinna ändå? I så fall måste hon förmodligen få draghjälp av både soffliggare, Putin och slumpen. Här är fem faktorer som kan vända spelet till hennes fördel.

1. Lugna högerväljare. Har Marine Le Pen lyckats övertyga en tillräckligt stor del av dem som för två veckor sedan röstade på högerkandidaten François Fillon om att de inte riskerar att förlora sin förmögenhet när Frankrike lämnar euron?

Värderingsmässigt ligger många av dessa väljare nära Le Pen, ändå säger bara runt 30 procent i mätningar att de tänker rösta på henne. För att öka den siffran behöver Nationella frontens ledare lugna dessa ofta

välbeställda fransmän som oroar sig för att deras besparingar ska urholkas när hon infriar sitt vallöfte och byter valuta.

Hur har det gått? Så där. Vid onsdagens tv-sända debatt var euron ett av de ämnen där Le Pen framstod som osäker.

2. Skrämda vänsterväljare. Har Le Pen lyckats övertyga en tillräckligt stor del av dem som röstade på vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon att Macron kommer att montera ner välfärden?

Ekonomiskt påminner Nationella frontens politik mycket om Mélenchons, och Le Pen-kampanjen har medvetet siktat in sig på dessa väljare med material som pekar på gemensamma nämnare mellan de båda: bevara 35-timmarsveckan, sänka pensionsåldern, införa skyddstullar.

Problemet är att det verkar finnas fler Mélenchonväljare som skräms av Nationella frontens invandringspolitik och nazistkopplingar än som lockas av frikostliga pengalöften.

3. Rekordstort valskolk. Om väljarna inte kan övertygas om att lägga sin röst på Le Pen kan hon i andra hand hoppas på att de avstår från att rösta.

Här får den högerextrema kandidaten hjälp från de vänsterungdomar som samlats i en informell folkrörelse under paroller som ”varken en bankir eller en fascist” eller hashtagen #SansMoiLe7Mai, ”utan mig den 7 maj”. Kontrasten är uppenbar jämfört med 2002, då höger- och vänsterväljare enades bakom Jacques Chirac för att stoppa Jean-Marie

Le Pen. Då var parollen ”hellre en skurk (Chirac) än en fascist (Le Pen)”.

Paradoxalt nog kan Le Pen gynnas av att väljarna känner att valet redan är avgjort och att Macron kommer att vinna, eftersom en odramatisk kamp får folk att stanna hemma.

4. Oförutsägbara händelser. Hillary Clinton slog nyligen fast att två saker fällde henne på upploppet i USA-valet: FBI-chefens uttalande om att nya ledtrådar hade dykt upp i fallet med hennes oskyddade dataserver, samt hackerattacker styrda från Moskva.

Le Pen kan hoppas att något liknande händer i Frankrike. En läcka som får motståndaren att framstå som omoralisk eller rentav brottslig vore bingo. Vissa spekulerar i att hennes ogrundade påståenden i tv-debatten om hemliga Macron-konton på Bahamas kanske visar sig vara sanna. Från Macrons kampanj har man sedan länge larmat om Moskvastyrda hackerattacker.

En terrorattack i valrörelsens slutskede kan också påverka resultatet. Men att det blir till Le Pens fördel är inte så säkert. Polisskjutningen på Champs-Élysées tre dagar före första omgången stärkte snarast Macron.

5. Systematiska fel i opinionsmätningarna. Både Brexitomröstningen och USA-valet fick många att idiotförklara alla opinionsinstitut. Kan det vara så att mätningarna visar fel även denna gång?

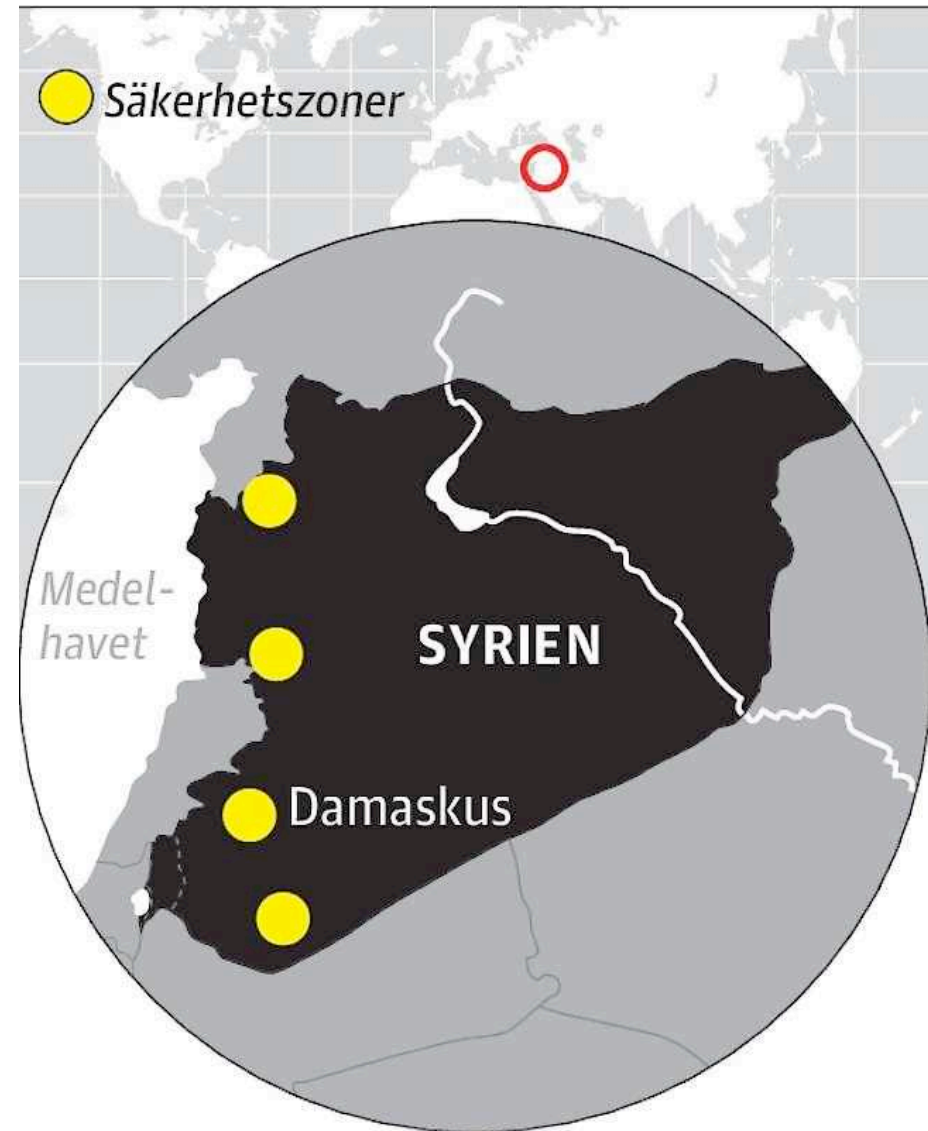
Ja, vissa faktorer talar för att mätningarna underskattar stödet för Le Pen, menar många bedömare i Frankrike. De pekar bland annat på att folk kan skämmas för att avslöja att de stöder en högerextrem kandidat när instituten ringer, och att andelen soffliggare ofta blir högre i verkligheten än i mätningar.

Serge Galam, en fransk fysiker som förutsåg såväl brexit som Trumps seger, har argumenterat för att Le Pen har en större chans än vad många tror.

– Jag säger inte att det definitivt blir så, jag bara pekar på att det finns en enorm zon där Le Pen vinner, sa han till Politico Europe före valets första omgång.

Samtidigt kan påpekas att bara ett par procentenheter skilde - ja- och nejsidan i den brittiska folkomröstningen, och att Clinton faktiskt fick fler röster än Trump i USA – precis som mätningarna förutsåg.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Fyra zoner fredas från flygattacker”

Fyra krigshärjade delar av Syrien är från och med i dag ”säkerhetszoner” och ska fredas från flygattacker, enligt en överenskommelse som nåtts mellan Ryssland, Turkiet och Iran. Men den syriska regimen motståndare är skeptiska.

Under det sex år långa kriget i Syrien har det gjorts åtskilliga ansträngningar att komma närmare en fredsuppgörelse. FN har varit mest aktivt. Men i slutet av förra året tog också Ryssland, Turkiet och Iran ett eget initiativ till samtal mellan regimen företrädare och oppositionen i Kazakstans huvudstad Astana.

Hittills har fyra kortare förhandlingsrundor hållits i Astana, med måttlig framgång.

Men vid det senaste Astana-mötet, som summerades i går fredag, bestämdes det att inrätta säkerhets-zoner i Syrien. Det handlar om fyra syriska regioner som i dag står utanför regimen kontroll: provinsen Idlib i Syriens nordvästra hörn, östra Ghouta nordost om huvudstaden Damaskus, de norra utkanterna av staden Homs samt området norr om Daraa i sydligaste Syrien.

– Vi (Ryssland) står som garant för avtalet. Inga militära operationer kommer att beviljas i dessa områden från och med den 6 maj och sex månader framåt, sade Alexander Lavrientjev, den ryska regeringens särskilda Syriensändebud, i en intervju med den statliga iranska nyhetsbyn Irna på fredagen.

Lavrientjev tillade att den USA-ledda koalitionen, som attackerar IS- och al-Qaidamål i Syrien, inte heller kommer att tillåtas flyga inom säkerhetszonerna.

Trots brådskan att genomföra planen om säkerhetszoner är detaljerna i avtalet synnerligen vaga och skissartade.

Den syriska regimen har hittills inte uttalat sig om avtalet, men de har åtminstone inte motsatt sig det vilket förvånar en del iakttagare.

Hittills under Syrienkriget har president Bashar al-Assad betraktat det väpnade motståndet som en internationell konspiration utförd av jihadistiska terrorister. Att ens antyda något annat, eller att dela upp Syrien i intressesfärer, har blankt avvisats av al-Assad.

De ledande jihadistiska terrorgrupperingarna, IS och Jabhat al-Nusra, omfattas inte av avtalet. I praktiken är det inget som hindrar Syriens flygvapen att fortsätta anfalla som förut och försvara sig med att de angriper ”terrorister”.

Den syriska oppositionen är splittrad. De delegater som var närvarande vid samtalen i Astana tidigare i veckan protesterade mot att ryska bombningar i Syrien pågick under förhandlingarna. I ett kritiskt läge under mötet marscherade oppositionssidan ut ur förhandlingslokalen. Säkerhets-zonerna har fått ett passivt men ändå medgivande.

Den plågade civilbefolkning som lever i de utpekade områdena behöver förvisso varje lugn stund. Men på marken råder avvaktande misstro:

”Syriska och ryska plan har bombat oss dag och natt de senaste åren. De har till och med använt stridsgas. Varför skulle vi lita på dem nu?” frågar sig Alaa Satlaf som bor utanför staden Saraqib i Idlibprovinsen med fru och fyra barn, via textmeddelande.

Ryssland och Iran företräder regimen i förhandlingarna, medan Turkiet stöder delar av oppositionen. USA har legat lågt – i Astanasamtalen har Vita huset representerats på diplomatnivå.

FN:s Syriensändebud Staffan de Mistura deltog i mötet i Astana och efteråt gav han försiktigt beröm till initiativet med zoner.

– Ett steg i rätt riktning, sade de Mistura, som också påminde om att andra förtroendeskapande åtgärder snarast måste tas.

– Det behövs humanitär hjälp till sjuka och nödlidande i belägrade områden, och en process för frigivning eller utväxling av fångar måste inledas, sade de Mistura.

Nästa omgång fredssamtal om Syrien i FN-regi är inplanerade till sista veckan i maj.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. 13,5 miljoner behöver humanitär hjälp

Mellan 300 000 och 470 000 människor – statisiken är osäker – har dödats i Syrienkriget, som påbörjades våren 2011. De flesta av de dödade är civila.

Före kriget uppgick Syriens invånarantal till 23 miljoner. I dag har över fem miljoner flytt landet, de flesta till grannländerna Turkiet, Libanon och Jordanien. 6,5 miljoner är internflyktingar.

13,5 miljoner människor, varav sex miljoner barn, beräknas vara i behov av humanitär hjälp. DN “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“ CIA anklagas ligga bakom mordplan mot Kim Jong-Un

Spänningen på den koreanska halvön ökade ytterligare på fredagen när Nordkorea anklagade USA:s spionorganisation CIA och dess motsvarighet i Sydkorea för att ha gjort ett misslyckat mordförsök mot landets ledare Kim Jong-Un med hjälp av ospecificerade ”biokemiska” vapen.

Enligt Nordkoreas ministerium för statssäkerhet som refererades av statliga medier i Pyongyang ska det ha varit en nordkoreansk medborgare – kallad ”Kim” – som blivit mutad för att utföra ett angrepp mot den högsta statsledningen med något slags biokemiska substanser. Men försöket omintetgjordes, och de amerikanska och sydkoreanska ”terroristerna” kommer att ”avslöjas och skoningslöst utrotas”, hette det i uttalandet.

Anklagelserna mot USA och Sydkorea kommer i ett läge av kraftigt ökad spänning i regionen, med en serie nordkoreanska missiltester och en militär uppladdning kring den koreanska halvön från USA:s sida. Bara för några dagar sedan placerade USA ut en omstridd antirobotsköld i Sydkorea.

Noterbart är också att det inte var många veckor sedan det var regimen i Nordkorea som anklagades för att ha låtit giftmörda Kim Jong-Nam, en landsflyktig bror till diktatorn Kim Jong-Un, på flygplatsen i Malaysias huvudstad Kuala Lumpur.

Brodern tros ha exponerats för VX, ett kraftfullt kemiskt strids-medel. Nordkorea har förnekat all inblandning i mordet.

Enligt säkerhetsministeriet i Pyongyang ska sydkoreanska agenter ha försett den nordkoreanske gärningsmannen med pengar och satellitsändare, där planen var att han skulle angripa Kim Jong-Un med ett biokemiskt vapen – som CIA skulle leverera.

Det är omöjligt att bedöma sanningshalten i mordanklagelserna mot USA och Sydkorea, och en del bedömare lutar åt att det i själva verket handlar om en intern maktstrid i Nordkoreas ledarskikt.

CIA har en historia av mordförsök på andra länders politiska ledare. Mest känt är försöken att ta den kubanske ledaren Fidel Castros liv. 1975 stoppade president Gerald Ford denna verksamhet efter kritik från USA-kongressen.

Men det hindrade inte senare USA-presidenter – bland andra Ronald Reagan, Georg W Bush och Barack Obama – att ägna sig åt att riktade mord eller utomrättsliga avrättningar. Några exempel är Libyens ledare Muammar Khaddafi, Iraks president Saddam Hussein och al-Qaida-ledaren Usama bin Ladin.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Inga försäkringar om framgång”

George F Will är ingen vän av president Donald Trump. ”Problemet är inte att han inte vet det eller det, eller att han inte vet att han inte vet det eller det. Det farliga är snarare att han inte vet vad det innebär att veta något,” skriver den ärkekonserervative kolumnisten i Washington Post.

Rätt uppenbart är att Trump inte känner till innehållet i den republikanska sjukförsäkringsreform som representanthuset har beslutat om. I diverse intervjuer strör han superlativer över den, men varför framgår inte. Presidenten hyllar samtidigt Australiens skattefinansierade system, raka motsatsen till vad han påstår är toppen för USA.

Trump och Republikanerna firar ändå skrotandet av Obamacare, efter det penibla flasket för sex veckor sedan när det inte gick att få ihop en -majoritet. Nu har högerflygeln fått mer av vad den krävde, medan några moderata element i partiet har vikt ned sig.

Här finns därför ett lagförslag som är ytterst förmånligt för välbärgade och unga, men dyrt för fattiga, gamla och sjuka. Kongressens budgetkontor konstaterade att den förra versionen skulle innebära att 24 miljoner amerikaner förlorade sin försäkring. Republikanernas ledning inväntade inte en bedömning av den nya. Poängen var ju inte att göra nytta, utan att låtsas visa handlingskraft och skicka problemet vidare till senaten.

Men där finns samma splittring i det republikanska partiet, åtskilliga ledamöter som tycker att förslaget är skräp och en mycket knapp majoritet att luta sig mot. Enklast är att börja om från början med reformen, glunkas det.

Så, det lär dröja innan det blir något, om någonsin. Amerikanerna är numera ganska nöjda med status quo. En stor majoritet säger nej till Trumpcare, enligt opinionsmätningar. Nästa år är det mellanårsval igen, och en hel del republikaner borde oroa sig för sina jobb. Men de behöver samtidigt spara hundratals miljarder på sjukförsäkringen för att ha råd med Trumps skattesänkningar för rika och företag. Fråga inte honom om detaljerna.

Om sjukförsäkringsbeslutet inte var en kunskapens triumf, var det kanske ändå en seger för presidenten? Nåja, inget har hänt. Skryt räcker inte långt.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN.se 6 maj 2017UPPDATERAD 11:22 PUBLICERAD 08:52

“ Historikern: Därför är ett riksrättsåtal troligt för Trump

Ett riksrättsåtal hänger i luften för president Trump, menar Allan Lichtman, professorn som prickat in rätt segrare i de nio senaste presidentvalen. Troligast är att han åtalas för ekonomiska intressekonflikter eller Rysslandskopplingar, spår Lichtman i en ny bok. – Det syns mycket rök. Och det kommer att finnas någon eld under röken.

Man kan diskutera vilken av västvärldens senaste valsmällor som varit den största politiska chocken, men USA är trots allt världens mäktigaste nation. Miljontals människor världen över har inte riktigt hämtat sig efter Donald Trumps seger.

Många av hans kritiker, som hade vant sig vid att världen var på väg åt ett helt annat håll, följer nu med skräckblandad fascination den oförutsägbara amerikanska presidentens utspel, Twitterutbrott, kontroversiella förslag, motgångar och plötsliga vändningar.

Men kritikerna kan inte komma undan det faktum att Trump kom till makten tack vare ett demokratiskt system de själva omhuldar men som en del av dem anklagar honom för att inte respektera.

Minst fyra år med Donald J Trump på den högsta taburettens är alltså vad alla måste ställa in sig på. Såvida inte...

I den amerikanska konstitutionen finns inskrivet ett yttersta skydd mot en president som blivit skurkaktig. Grundlagsfäderna hade just befriat sig från den brittiske kungen Georg III:s tyranni och var måna om att inte diktatoriska tendenser skulle smyga sig in också i den nya, fria nationen. Därför finns möjligheten att väcka så kallat riksriksåtal mot presidenten om denna gör sig skyldig till förräderi, mutbrott eller andra ”stora brott och förseelser”. Den sistnämnda formuleringen öppnar för vida tolkningar.

– De placerade inte riksriksåtal i domstolarna utan i kongressen, en vald församling, och därför kräver inte riksriksåtal ett normalt åtalbart brott, utan det bygger på en kombinerad moralisk, politisk och rättslig bedömning, säger historieprofessorn Allan Lichtman på telefon från sitt kontor på American University i Washington DC.

Allan Lichtman har blivit berömd för att han spått rätt om utgången i inte mindre än nio amerikanska presidentval i följd. Också Trumps vinst hade han rätt om. Miljardären skickade då Lichtman en kort gratulation, ”Bra val!”, skrivet på baksidan av den tidningsartikel där Lichtman lagt fram sin förutsägelse.

Men då hade Trump förmodligen inte klart för sig vilken prognos som var Lichtmans nästa, att den nyligen valda presidenten med stor sannolikhet kommer att bli föremål för riksriksåtal, som ytterst kan leda till att han avsätts.

För ett par veckor sedan kom professorn ut med en bok om saken, ”The case for impeachment”, skriven i expressfart och med mängder av färska exempel på hur Trumps nuvarande och tidigare agerande gör riksriksåtal troligt.

Det handlar om ekonomisk brottslighet i Trumps affärsverksamhet genom åren, om de intressekonflikter mellan affärerna och ledningen av landet som uppstått sedan han tillträtt, om kränkningar av kvinnor, om maktmissbruk, om brott mot konstitutionen och om möjliga kopplingar till Ryssland som i värsta fall kan vara förräderi.

Lichtman betonar att hans bok inte är politisk utan baserad på historia, USA:s och Trumps egen, och att han ”inte citerat en enda demokratisk kritiker”. Han vill se boken som en ”folkets guide” till riksriksåtal.

Grundlagsfadern Alexander Hamilton definierade riksriksåtal som något som används ”när det föreligger ett allvarligt hot mot vårt samhälle från en president”. För att väcka åtal krävs bara enkel majoritet i kongressens representanthus. Men för att presidenten ska avsättas krävs två tredjedels majoritet i senaten. Bara två amerikanska presidenter har riksriksåtals hittills, Andrew Johnson 1868 och Bill Clinton 1998. Båda friades av senaten.

Den president de flesta tänker på i sammanhanget är förmodligen Richard Nixon, som med närmast hundra procentig säkerhet skulle ha ställts inför riksriksåtal på grund av Watergateskandalen när han i stället bestämde sig för att avgå självmant i augusti 1974. Han benådades kort därefter av sin vicepresident Gerald Ford, som fick ta över.

Allan Lichtman uppehåller sig mycket vid Richard Nixon i sin bok, och likheterna mellan Nixon och Trump framställs onekligen som slående. Det är samma populistiska retorik, samma sätt att framställa sig som en representant för ”den tysta majoriteten”, samma förakt för eliten i Washington och på de stora universiteten, samma attacker mot kritiska medier och samma benägenhet att aldrig medge ett fel eller misstag utan snarare gå till motangrepp.

Det var inbrottet på demokraternas partihögkvarter Watergate och lögnerna kring detta som snärjde Nixon, men enligt Lichtman gjorde "Tricky Dick" sig skyldig till åtminstone två andra brott som mycket väl kunde ha räckt för riks rätt: hans hemliga bombkrig i Kambodja som krävde uppemot 150.000 civila människors liv utan att ge någon synbar militär fördel och hans aktiva undertryckande av gryende fredssamtal om Vietnam inför valet 1968 (han spred bland inblandade aktörer lögnen att han skulle lansera ett bättre fredsbud när han väl blivit vald).

Något så grovt kan knappast Trump påstås ha gjort sig skyldig till.

Men har något av det han gjort hittills kommit i närheten av Watergate?

– Vi vet inte. Men om han eller hans team skulle visa sig ha konspirerat för att underminera vår demokrati och våra fria val är det lika allvarligt, kanske allvarligare än något av det Nixon gjorde i Watergate, säger Allan Lichtman.

De utredningar som pågår i kongressen och i FBI om möjliga kopplingar mellan Ryssland och Trumpläget är den ena av de två mest sannolika grunderna för riks rätt mot Donald Trump, enligt professor Lichtman.

– Vi har inte resultaten än, men det syns mycket rök. Och det kommer att finnas någon eld under röken.

Skulle utredningarna visa att Trumps medarbetare under valkampanjen samverkade med ryssarna och Trump kände till detta skulle han göra

sig skyldig till brott redan genom att underlåta att rapportera aktiviteterna, förklarar Lichtman. Skulle han ha varit direkt inblandad själv vore det landsförräderi, en uttrycklig grund för riks rätt i konstitutionen.

Den andra av de två mest troliga grunderna är presidentens ekonomiska intressekonflikter. Det finns en särskild klausul i konstitutionen som går ut på att en president inte får ta emot gåvor från utländsk makt. De flesta bedömare menar att även affärsvinster hör dit.

En statlig kinesisk bank [hyr lokaler i Donald Trumps skyskrapa](#) på Manhattan, Trump Tower. Och efter presidenttillträdet har Donald Trump fått [klartecken från Kina på 38 ansökningar](#) om att få använda varumärket Trump i landet, ett potentiellt mycket lukrativt besked.

– Kom ihåg att han aldrig uppfyllde sitt vallöfte att från dag ett stämpla Kina som valutamanipulator, påpekar Lichtman.

Hemma i USA är Trumps affärsintressen oräkneliga. Det är inte svårt att föreställa sig en hel rad regeringsbeslut som kan påverka tjockleken på presidentens plånbok: om handel, om arbetsmarknad, om regleringar.

– Och, naturligtvis, skatter. Analyser har visat att han kommer att tjäna hundratal miljoner dollar, kanske miljarder, på sin egen skattereform.

Men det är en tredje åtalsgrund som Allan Lichtman själv tycker är den allvarligaste, även om många bedömare anser den långsökt: brott mot mänskligheten på grund av reträtt från ansträngningarna att göra något åt de potentiellt katastrofala klimatförändringarna.

Vem som helst i världen skulle kunna anmäla Trump till Internationella brottmålsdomstolen ICC för detta. Domstolen har nyligen prioriterat upp miljömål. USA är visserligen inte anslutet till ICC, men Allan Lichtman menar att ett sådant mål ändå skulle ge kraftfullt politiskt eko i USA. Och det pågår redan ett civilrättsligt mål i landet, där barn har anklagat Trump för att förstöra deras framtid.

– Så det är inte så långsökt ändå, säger professorn och gör en anslående poäng av följande information:

År 2009 skrev en grupp affärsmän ett öppet brev om klimatet till den då nyvalde presidenten Barack Obama. Vetenskapen är obestridlig, menade de: om vi inte vidtar kraftfulla åtgärder mot klimatförändringarna kommer konsekvenserna att bli katastrofala. Och dessutom, sades i brevet, skulle inte sådana åtgärder skada ekonomin utan tvärtom stärka den, eftersom de skulle öppna för helt nya områden med helt nya jobb. Bland undertecknarna fanns Donald J Trump, Ivanka Trump, Donald Trump Jr och Eric Trump.

– Ingen skulle mer högljutt kräva riks rätt mot dagens Donald Trump än 2009 års Donald Trump, säger Allan Lichtman med eftertryck.

Det är inte vetenskapen som ändrats sedan 2009, utan vad som förmodligen hänt är att den populistiska presidenten gjort den taktiska bedömningen att han behövde ansluta sig till det stora klimatskeptiska lägret bland republikanerna för att kunna vinna.

Trump har visat sig benägen att byta fot i frågor där ett skifte sett ut att gynna honom, men att döma av diverse utnämningar och dekret tycker sig inte Allan Lichtman se något sådant hända på klimatområdet.

I en öppenhjärtig [intervju för inte länge sedan](#) bekände Donald Trump att presidentjobbet var mer tidskrävande och komplext än han trott. Han saknade sitt gamla liv som fastighetsmagnat och dokusåpageneral, sade han.

Skulle han kunna avgå självmant?

– Det är en möjlighet. Under hela sin karriär har hans modus operandi varit att fly från problem, att göra konkurs, att lämna misslyckade avtal och låta alla andra lida finansiellt.

– Ett skäl till att presidentarbetet är så tufft för honom är att man inte kan göra konkurs. Man måste ta ansvar. Man kan inte bara sticka – om man inte avgår. Om riks rätt skulle se ut att bli verklighet kanske han beslutar sig för att göra just det. Och det finns förstås prejudikat för det, påminner Allan Lichtman.

I slutet av sin bok ger Lichtman den amerikanska presidenten en rad rekommendationer om hur han ska kunna undvika riks rätt. Den första är att bryta alla band mellan affärsmannen Trump och presidenten Trump. Andra råd är att stödja Parisavtalet, anställa en faktagranskare och sparka chefsstrategen Steve Bannon.

Kanske kan ytterligare ett tips vara att hänga porträttet av Richard Nixon på en strategisk plats i Ovala rummet, varför inte med bildtexten: "Glöm inte!".

[Anders Bolling](#)

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Storseger för Tories i lokalval”

Tories gick framåt med stormsteg, medan oppositionspartiet Labour led stora förluster i Storbritanniens lokalval. Högerextrema Ukip är nära nog utraderat. Resultatet kan bli en mätare på hur det ska gå i parlamentsvalet om en dryg månad.

Många resultat var ännu på fredagen inte klara, exempelvis de skotska distrikten, men sammanräkningen efter torsdagens lokala och regionala val i stora delar av Storbritannien visar på en stor seger för det sittande konservativa partiet och premiärminister Theresa May. På fredagsmorgonen hade Tories fått mer än 110 platser i England, medan Labour hade förlorat 47, rapporterar The Guardian.

I Wales var Tories vinster mer blygsamma, men för Labour var den nedåtgående trenden densamma även om partiet fortfarande är i majoritet.

En förklaring till det starka stödet för regeringspartiet är att de tar väljare från högerextrema Ukip som nästan har fått se sig utraderat efter de lokala omröstningarna.

Resultaten kan ses som en mätare för Theresa Mays popularitet och ge en fingervisning om utgången i valet den 8 juni. Det visar också på splittringen inom oppositionspartiet Labour med dess omstridde partiledare Jeremy Corbyn.

I Skottland är röstsiffrorna för det Skotska nationalistpartiet (SNP) av extra intresse. SNP driver frågan om en ny folkomröstning om självständighet inför Brexit. Samtidigt visar opinionsmätningar att stödet för skotsk självständighet sjunker bland skottarna.

Nästan 5 000 platser i lokala politiska församlingar ska väljas i England, Skottland och Wales. Därutöver väljs sex borgmästarposter.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Så blev Gibraltar politisk dynamit”

Gibraltar har varit brittiskt i 313 år. Kan Brexit betyda att Spanien återtar Gibraltar? DN:s *Katrine Marçal* och *Paul Hansen* reste till halvön där aporna har spelat en nyckelroll.

Winston Churchill var nog den som var mest orolig över apornas sexliv.

På den 426 meter höga Giblartarklippan vid Medelhavets inlopp klättrar Europas enda vilda apor. Legenden säger att så länge apkolonin är kvar kommer Gibraltar att fortsätta att tillhöra Storbritannien.

– Om Spanien lyckas ta över Gibraltar, efter Brexit, kommer de att döda aporna, säger en av Giblartars arton taxichaufförer bergsäkert.

Men han är inte särskilt orolig. Det lilla brittiska territoriet som hänger på Spaniens södra kust, nöjd i sitt koloniala arv, har belägrats och isolerats från kontinenten i omgångar. Gibraltar har alltid klarat sig.

Varför skulle Storbritanniens kommande utträde ur EU göra någon skillnad?

”Vi kommer aldrig att ge upp, vi är briter för alltid” står det på bordsunderlägg av plast som man kan köpa bland momsbefriad parfym, choklad och sprit längs den långa huvudgatan i Gibraltar. Här står turister – ortodoxa judar och amerikanska kryssningsresenärer –

intill röda brittiska postlådor i den sött luktande vinden som blåser över havet från Afrika.

Det finns en enda väg ut ur Gibraltar och en väg in. När flygplanen landar från London måste vägen stängas. Landningsbanan går tvärs över där bilarna kör. Det gick inte att bygga på något annat sätt.

Detta är ett kompakt samhälle med 30 000 invånare på sex kvadratkilometer.

Det var i september 1944 som Winston Churchill gav ordern om att Giblartars apor skulle föröka sig: ”antalet apor bör uppgå till 24... åtgärder måste vidtas” skrev han som om det gällde en militär enhet. Detta var samtidigt som hela den allierade fronten hade stagnerat vid floden Rhen och det brittiska initiativet att försöka ta broarna runt Arnheim slutade i katastrof. Det var nu de allierade förstod att kriget inte skulle ta slut till jul och amerikanerna drog slutsatsen att de fortsättningsvis inte skulle lyssna på briter.

Mitt i allt detta tänkte den brittiska premiärministern alltså på Giblartars apor.

Har man motgångar på andra fronter kan man alltid göra det.

Här vajar den brittiska flaggan stolt mot en klippvägg av kalk sedan 1704.

Den 2 april i år satt den förre konservativa partiledaren Michael Howard i brittisk tv och antydde att Storbritannien var berett att gå i krig mot Spanien. Premiärminister Theresa May kunde tänka sig att göra för Gibraltar vad Margaret Thatcher hade gjort för

Falklandsöarna, menade Michael Howard. 900 människor dog under det tio veckor långa kriget mellan Storbritannien och Argentina 1982.

– Denna vecka för 35 år sedan skickade en annan kvinnlig premiärminister trupper halvvägs över jordklotet för att försvara en annan liten grupp brittiska medborgare mot ett annat spanktalande land. Jag är övertygad om att vår nuvarande premiärminister kommer att visa samma typ av beslutsamhet gällande Gibraltar, sa Michael Howard till Sky News.

Detta var bara dagar efter att Storbritannien formellt hade ansökt om skilsmässa från EU. Det historiska dokumentet på sex sidor hade anlänt till Bryssel i den brittiske EU-ambassadörens slitna portfölj. I tredelad kostym från Savile Row hade han tagit tåget under Engelska kanalen och bara fyra dagar senare talades det alltså om europeiskt stormaktskrig.

Visst var EU ett fredsprojekt. Men detta gick onekligen fort.

I EU:s formella svar på Storbritanniens skilsmäsoansökan hade en klausul ingått. Det var den som var problemet: att Spanien skulle få vetorätt över framtida avtal som påverkade Gibraltar. Och Spanien menar sedan tre hundra år att Gibraltar bör höra till Spanien.

Tänkte spanjorerna använda Brexitförhandlingarna för att ta över Gibraltar?

Den brittiska kvällspressen vrålade: vi måste försvara klippan till sista apa.

Reaktionen i Madrid var förvånad. ”Någon i Storbritannien överreagerar och det finns ingen anledning att göra det” sa Spaniens utrikesminister Alfonso Dastis. Landets före utrikesminister José Manuel Garcia Margallo menade emellertid att Gibraltar mycket väl kan vara spanskt om fyra år.

Brexit ger Spanien en chans att återta Gibraltar.

En chans som man inte har haft sedan år 1704.

Gibraltars regeringschef, Fabian Picardo, verkar inte helt obekvämt med all uppmärksamhet han har fått de senaste månaderna. Rundkindad, glad och sen tar han emot i regeringsbyggnaden vid huvudgatan i Gibraltar omgärdad av palmer och förgyllda kanoner.

– Gibraltars folk betalar mig inte för att vara rädd! De skickar mig till kontoret varje morgon för att leta efter möjligheter.

Han är en socialist som låter som en vd, tillbakalutad i soffan med händerna i knäet. Hans distingerade äldre pressekreterare räknar förtjust upp alla utländska tv-team som har kommit de senaste veckorna.

Till alla som kommer för att rapportera om det eventuella kriget försöker Fabian Picardo sälja in sitt budskap: Gibraltar är en utmärkt plats att investera i. Här finns sol, låg bolagsskatt, folk som pratar engelska och dessutom ett brittiskt rättssystem som det går att lita på.

Detta är med andra ord inte Spanien.

– Vad hände med alla de svenska språkresestudenterna? vill Fabian Picardo veta. Varför kommer de inte till Gibraltar längre? Någon borde prata med språkrese-företagen.

Nej, krig blir det sannolikt inte. Men Fabian Picardo är nöjd med att Storbritannien har reagerat känslomässigt. Det visar att briter bryr sig: att de vill behålla Gibraltar lika mycket som Gibraltar vill fortsätta att vara brittiskt.

På Gibraltar röstade 96 procent av befolkningen för att stanna kvar i EU och nu ska man alltså gå ur EU eftersom Storbritannien ska gå ur EU.

– Vi anser att det är vår plikt att med entusiasm stödja regeringen i London, säger Fabian Picardo.

Men även Fabian Picardo kan få nog. När den brittiska kvällstidningen The Sun nyligen ”skickade ett budskap till Spanien” genom att projicera orden ”Bort med tassarna från vår klippa” på Gibraltarberget i jättebokstäver blev han arg.

– Ja, jag ringde upp dem.

Men han vill inte säga vad han sa.

Storbritannien intog det strategiskt belägna Gibraltar 1704. Spanien skrev sedan över Gibraltar till den brittiska kronan 1713 och detta upprepar befolkningen som ett mantra nu över trehundra år senare:

– Spanien gav upp Gibraltar frivilligt, säger Jackie Scriven som arbetar i Gibaltars enda bokhandel.

Så mycket mer vill hon inte säga, bara att vad än spanjorerna hittar på denna gång så kommer Gibraltar att förbli brittiskt.

2002 hölls en folkomröstning: var det dags att ge Spanien och Storbritannien delad vårdnad över Gibraltar? 99 procent av befolkningen röstade nej. Gibraltar kände sig förrätt av London. Hur kunde den brittiska regeringen ens vara öppen för ett sådant förslag?

Och Gibraltar liknar onekligen mest av allt någon av Englands provinsiala kuststäder. Pubar som serverar söndagsstek med sås, Marks and Spencers och barn som äter glass i hamnen.

– Jag trodde lägenheterna skulle vara mycket dyrare, säger amerikanerna som har stannat till framför bostadsannonserna i ett mäklarfönster.

Nej, detta är inte Monaco. Detta är inte Monte Carlo. Gibraltar har något oskyldigt över sig.

Om James Bond var här (vilket han var) så var det länge sedan.

– Spaniens besatthet vid Gibraltar handlar bara om stolthet, säger John C Isola vars familjeföretag importerar vin och läsk till Gibraltar.

Han är född på Gibraltar och uppvuxen på internatskola i England (samma skola som både hans far och farfar gick på). Han talar lika

felfri engelska som spanska och är medlem i en lobbygrupp av företag och fack från bägge sidor av gränsen. Den bildades 2013.

Då hade en konflikt mellan Gibraltar och Spanien om fiskerättigheter lett till att Spanien införde hårdare gränskontroller. Köerna för att ta sig till Spanien var plötsligt upp till åtta timmar långa. 10 000 människor passerar denna gräns varje dag.

Främst spanjorer som arbetar i Gibraltar.

– Spanien måste förstå att när de försöker straffa Gibraltar straffar de också sin egen ekonomi, säger John C Isola.

Han minns åren när Spanien under general Franco stängde gränsen helt. Från 1969 till 1985 var den enda vägen ut ur Gibraltar något av de fem flygen mot London varje vecka. Eller så kunde man ta färjan till Marocko.

Folk gick till den spanska gränsen och ropade över ingenmansland. Något annat sätt att kommunicera med vänner på andra sidan fanns knappt. Telefonkommunikationen hade klippts av.

– När vi skulle besöka en släkting på andra sidan fick vi ta färjan över till Tanger och sedan byta till en spansk båt tillbaka till Europa. Resan tog en hel dag. I dag tar det tio minuter.

Det var efter att general Franco dog och ett demokratiskt Spanien ville gå med i EU som gränsen öppnades. EU har varit viktigt som tredje part i de ofta sura relationerna mellan Storbritannien och Spanien.

Trots retoriken i engelska kvällstidningar verkar folket på Gibraltar själva inte särskilt oroliga över vad som ska hända efter Brexit. Och de har en poäng. Det är svårt att se hur det kommande brittiska utträdet ur EU skulle kunna förändra deras situation nämnvärt.

Till skillnad från resten av Storbritannien har Gibraltar aldrig varit medlemmar i EU:s tullunion. Spanien har alltså redan i dag rätt att kontrollera bilar och människor vid gränsen.

Ibland har man sett till att detta tar åtta timmar.

Ibland att det tar en minut.

Så kommer det antagligen att fortsätta vara. Brexit eller inte Brexit.

Och passkontroller har man redan; Storbritannien är inte medlem i Schengen.

Vissa spanska politiker tror att Spanien kan övertyga Gibraltar att livet utanför EU kommer att bli så svårt att det är bättre att bli en del av Spanien. Men Gibaltars ekonomi bygger främst på export av finansiella tjänster. 90 procent av denna export går till Storbritannien. Inte till övriga EU.

Brexit kommer med andra ord inte att ha någon större påverkan på Gibaltars ekonomi. Och gällande eventuella militära konflikter: Inte ens general Franco försökte ta Gibraltar med våld.

Aporna i Gibraltar är i dag inte 24 som Winston Churchill gav order om, utan över 200. De plundrar papperskorgar och är ökända för sina

attacker mot både barn och farmödrar. Framför allt ger de sig på plastpåsar som obetänksamma turister bär runt på.

2014 deporterades 30 särskilt bråkiga apor till en djurpark i Skottland.

De verkar ha överlevt.

Och blivit mildare till sättet.

Europa är en gammal kontinent. Konflikterna går hundratals år bak i tiden. Varje rörelse i maktbalansen sätter i gång kedjereaktioner. Spanska tronföljdskrig på 1700-talet dyker upp i samband med Brexit. Sådan är europapolitiken. Ingen bör vara förvånad. Detta är själva anledningen till att EU bildades. Från Gibraltar kan du se över Medelhavet till Atlasbergens skugga bakom Marockos nordligaste udde.

– Gör Spanien handeln med EU alltför svår för oss, kan vi alltid vända oss mot Afrika, säger Fabian Picardo.

– Man måste se möjligheterna, man måste alltid se möjligheterna...

Katrine Marçal katrine.marcal@dn.se “

“ Det här är Gibraltar

NE

Gibraltarhalvön är ett brittiskt territorium nära Spaniens sydspets.

Området är sex kvadratkilometer stort (ungefär som Södermalm i Stockholm) och har 30 000 invånare.

Den större delen av halvön består av en hög klippa, The Rock, vars högsta punkt är 426 möh.

Bebyggelsen ligger huvudsakligen på halvöns västra sida.

Precis söder om gränsen till Spanien ligger flygplatsen.

Det här är Brexit

Vad? I juni 2016 röstade Storbritannien för att lämna EU, landets kommande utträde ur den europeiska unionen kallas för Brexit.

När? Förhandlingarna om formell skilsmässa startade den 29 mars 2017 och kommer behöva vara avslutade inom två år.

Hur? Storbritannien vill lämna inte bara EU, utan även EU:s gemensamma marknad och dess tullunion.

Vem? Det var långt ifrån alla delar av Storbritannien som röstade för att lämna EU. I Skottland, på Nordirland och på Gibraltar röstade en majoritet för att stanna kvar. Detta har skapat spänningar. “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Anna-Lena Laurén: Navalnyj– en besvärande fäfluga i ryska makthavarens öron

Aleksej Navalnyj håller livesändning via Youtube, grön i ansiktet. Hans högra öga är igenmurat, det vänstra klarar han nätt och jämnt av att öppna. Händerna som han gestikulerar med är också gröna.

Han talar på sitt vanliga, slängiga sätt. Mannen som slängde grönfärg i ansiktet på honom – och som eventuellt har gjort honom blind på höger öga – kallar han *tjutjundrik*, vilket betyder ungefär korkskalle och är ett ord man använder för någon man tycker lite synd om.

Budskapet till Kreml är enkelt: Jag ger tusan i er. Ni kan kasta grön-, gul- eller lilafärg i ansiktet på mig, ni kan fängsla min bror, men jag tänker ändå löpa linan ut.

Navalnyj, Rysslands mest framgångsrika oppositionspolitiker, hotar inte Putin på allvar. Däremot är han en enerverande fäfluga som vägrar lämna makthavarna ifred. De slår och slår efter honom men han fortsätter kretsa över deras -huvuden och surra i deras öron, rulla upp avslöjanden, ett efter ett.

Uppgifter om hur korrupta ministrar och höga tjänstemän köper jakter och slott i den västvärld de till vardags svartmålar läggs snyggt paketerade ut på Youtube. De ses av miljoner medborgare.

Det finns ingen anledning att vara naiv när det gäller Navalnyj. Som politiker har han tydliga populistiska drag och i sin borgmästarvalkampanj 2013 anklagade han invandrare för att höja kriminaliteten i Ryssland. Men det finns heller ingen anledning att utmåla honom till något han inte är. Han är inte Le Pen eller Geert Wilders, någon uttalad antimuslimsk -kampanj har han aldrig fört.

Navalnyj har en förmåga som ingen annan Putinkritiker att plötsligt stampa fram flera tusen människor i demonstrationer. Han reser land och rike runt och öppnar nya kontor dit unga söker sig i strida strömmar, trots att de lokala myndigheterna gör allt för att sätta käppar i hjulet. Han är den enda som för valkampanj inför presidentvalet 2018 trots att han av allt att döma inte kommer att tillåtas ställa upp.

Det är inget som kan störta Putinregimen över en natt. Vad Navalnyj gör är något annat. Sakta, sakta undergräver han Putinregimens trovärdighet.

Det finns många ryssar som är redo att godkänna att alla makthavare stjälar. Många som betraktar ett samhälle med valfusk och -inskränkta demokratiska rättigheter som något oundvikligt, något man bara får stå ut med, på samma sätt som svenskar står ut med regniga midsomrar.

Men när en slängig kille gång på gång drar ner byxorna på Putins kompisar och dessutom får miljoner följare på kuppen blir det viss oro i Kreml. Videon om Dmitrij Medvedevs hemliga tillgångar har vid det här laget visats över 20 miljoner gånger på nätet.

Det är därför Navalnyj sitter med igenmurat öga och grönmålat ansikte. Det är inget som Putin personligen har gett order om – det

finns gott om obskyra nationalistorganisationer som attackerar oppositionsaktivister för att själva höja profilen. Navalnyj är långt ifrån den enda.

Exakt vem som har gett order om attacken är svårt att säga. Det som ligger utom all tvivel är att gärningsmännen nästan aldrig straffas.

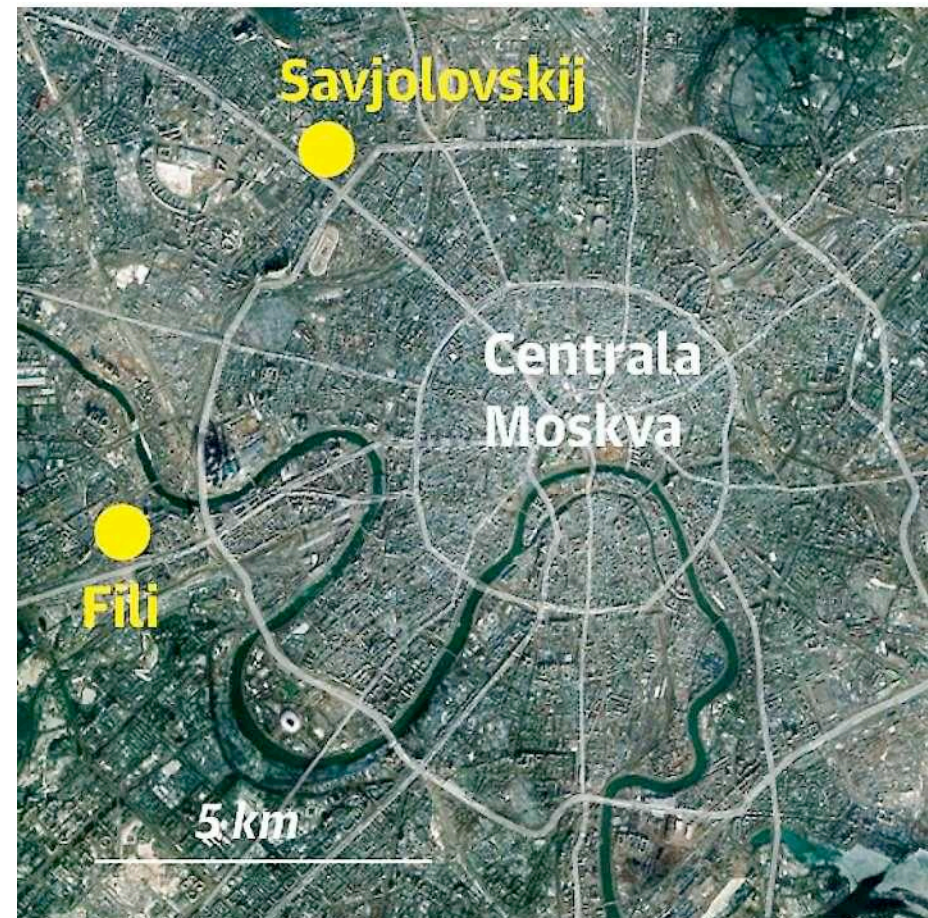
När Navalnyj för några dagar sedan reste utomlands för att vårda sitt högra öga började rykten omedelbart surra om att Kremls plan var att få Navalnyj att lämna landet. Därefter ser man till att han inte kan återvända, som man en gång gjorde med Chodorkovskij, den Putinkritiske oligarken i exil.

Själv har Navalnyj inga planer på att bli en utvandrad dissident. Han vet instinktivt att den dag han lämnar Ryssland är han politiskt död. Det visste även Boris Nemtsov – det var därför han vägrade emigrera.

Nemtsov sköts ned på öppen gata, ett stenkast från Kreml. -Navalnyj kan inte vara omedveten om hotet. Men det är tydligt att han inte låter sig stoppas av attacker -eller att hans bror sitter i fängelse.

Han har bestämt sig för att löpa linan ut.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

Satellitbild: Google

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Moskvaborna protesterar mot utbredd rivningsvåg”

Över 4 500 hus i Moskva ska rivas om den ryska duman godkänner en ny lag. Det skulle innebära att hundratusentals människor tvingas lämna sina hem. Nu mobiliserar Moskvaborna mot lagen, som många betraktar som en maskopi mellan byggföretag och korrupta tjänstemän.

– I tre år reste vi inte på semester för att kunna betala av på bostadslånet. Vi ville bli av med lånet, känna oss fria. Och nu ska huset rivas – när vi precis har blivit skuldfria!

Julija Vinogradova sätter på tekokaren i sitt nyrenoverade kök. Hon jobbar som chef på en reklambyrå och bor i en fyrarumslägenhet i Filiområdet i nordvästra Moskva, ett medelklassområde med stora parker som är populärt bland barnfamiljer.

Medan vi sitter och dricker te kommer tioåriga Kira hem från violinlektionen. I de här kvarteren kan barnen röra sig fritt eftersom alla känner alla. Dessutom bor farmor och farfar alldeles i närheten.

Nu ska det här kvarteret rivas, tillsammans med 4 500 andra höghus i miljonstaden Moskva. Enligt myndigheterna är huset där familjen Vinogradov köpte sin fyrarummare för tre år sedan rivningsfärdigt. Det kan Julija Vinogradova inte tro.

– Titta på väggarna, säger hon och pekar på de tjocka präktiga väggarna i köket. När vi tog lån för bostaden lät banken en oberoende expert göra en bedömning av byggnaden. De sade att den är mycket stabil och välbyggd, annars hade vi inte fått lånet.

Fallfärdiga hus finns det annars gott om i Moskva. Ökända är de så kallade chrusjtjovkorna, döpta -efter Nikita Chrusjtjov – en massproducerad husmodell med minimala rum och papperstunna väggar som från första början sades ha en livstid på femtio år.

Att de ska rivas är det få som protesterar mot. Men när ryska duman nu förbereder en ny lag har det -visat sig att en stor del av de hus som finns på de potentiella rivnings-listorna inte alls är medfarna chrusjtjovkor. Många är fullt funktionella. Den gemensamma nämnaren för dem är att de befinner sig på värdefull tomtmark nära centrum.

– Det är helt klart vad det här handlar om. De stora byggföretagen vill tjäna pengar på att kasta ut oss som bor på värdefull tomtmark, riva våra hus och bygga nya, dyra bostäder som de kan tjäna pengar på att sälja. Oss flyttar de långt från centrum, säger Artjil Balachvantsev, som jag träffar på ett informationsmöte för Moskvainvånare i centrala Moskva.

Balachvantsev bor i Savjolovskij-kvarteren i nordvästra Moskva. Hans hus har än så länge inte hamnat på någon rivningslista, men invånarna har för säkerhets skull meddelat myndigheterna att de inte vill flytta. De organiserar sig och håller möten, det gäller att vara förberedd.

– Det är tomtmarken byggföretagen vill åt och vårt kvarter ligger på ett bra ställe. Så det gäller att vara ute tidigt. Vi litar inte på att det här blir

en genomskinlig process, säger Balachvantsev, som är historiker och jobbar på Ryska vetenskaps-akademien.

Över 18 000 personer har gått med i en Facebookgrupp som kämpar mot rivningsvågen. Många politiker har engagerat sig, bland annat Jelena Rusakova, som är ledamot i Moskva stadsfullmäktige för oppositionspartiet Jabloko.

– Det här lagförslaget strider mot rysk grundlag. Rätten till privat egendom är okränkbar. Till saken hör att om lagen går igenom kan myndigheterna riva precis vilket hus de vill, det spelar ingen roll i vilket skick det är. Det är helvetet från OS i Sotji som fortsätter, säger hon.

Inför OS revs tusentals hus i Sotji som ansågs vara i vägen för idrottsarrangemangen. Invånarna blev ofta utan kompensation.

Husen kan dock inte rivas förrän duman har stiftat en ny lag. Den har godkänts i en första läsning – men efter omfattande protester har dumans talman Vjatjeslav Volodin föreslagit att man skjuter upp den andra och avgörande omröstningen tills invånarna har fått säga sin åsikt.

Från den 15 maj kan alla invånare i rivningshotade hus rösta om lagen via Moskva stads sajt.

– Vi litar inte på de här omröstningarna. Därför ordnar vi våra egna, säger Artjil Balachvantsev.

Hemma hos Julija Vinogradova dricker vi te och tittar ut genom fönstret. På andra sidan vägen reser sig en skog av nybyggda skyskrapor, med glassiga fasader i glas, stål och krom.

– Det är så där de vill att hela Moskva ska se ut. Som Shanghai. Vårt kvarter passar inte in i deras planer. Men vi kommer att kämpa ända in i det sista, jag vägrar ge upp. Jag kan inte tro annat än att förnuftet måste segra, säger Julija Vinogradova.

Den 14 maj planeras en jättedemonstration i Moskva mot rivningslagen.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Ny lag för rivning

Ryska duman förbereder en ny lag, som gör att minst 4 500 hus i Moskva kan rivas. Husen som står på rivningslistan är byggda i slutet av 1950- och början av 1960-talet.

Invånarna erbjuds nya bostäder, men inte i nya hus i samma kvarter. Myndigheterna lovar bostäder i samma distrikt, eller i grann-distriktet. I praktiken kan invånare tvingas flytta långt bort från centrum.

I de inledande planerna skulle över 8 000 hus rivas. När protesterna spred sig drog myndigheterna snabbt ned antalet hus till 4 500.

Myndigheterna lovar att inte riva hus där minst en tredjedel av invånarna röstar mot lagen. Omröstningen sker via nätet från den 15 maj.

DN “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Wien, väntan och underkastelse

En sjukhusbyråkrati förfogar suveränt över patienternas tid. I den wienska byråkratins genetiska kod ingår både kompetens och korrekthet, men också kravet på undersåtens underdånighet.

Det värsta med sjukdom är att man ingen tid har för den.

”Utrusta er med en hel del tålamod och en bok”, sade läkaren. Han borde ha sagt två eller tre. Helt ofrivilligt hade jag hamnat på akuten i AKH (*Allgemeines Krankenhaus*) i Wien, ett av Europas största sjukhus, en nutida manifestation av denna stads förkärlek för det kolossala och imperiala. I ottan nästa dag skulle min behandling med intravenös antibiotika mot en elakartad och aggressiv infektion fortsätta.

Det var nu inte problemet. Wien har en storartad medicinsk tradition, inte minst inom fältkirurgin, men också en byråkratisk. En gång var även denna byråkrati storartad och fungerade som korsett åt ett mångnationellt -imperium. Fast när det gick under blev byråkratin kvar, vars inre liv och yttringar alltmer framstår som illustrationer till någon av Franz Kafkas ofullbordade romaner. Av korsetten blev en tvångströja. Och just det var mitt problem.

Ty en sjukhusbyråkrati som AKH för-fogar suveränt över patienternas tid. I min ålder är dock tid det dyrbaraste jag har varför jag om möjligt helst för-fogar över den själv. Här uppfattas det emellertid som insubordination eller som egenmäktigt förfarande.

I den wienska byråkratins genetiska kod ingår visserligen både kompetens och korrekthet, men också kravet på undersåtens eller patientens underdånighet. Egentligen underkastelse. Ty långt mer än åt service till medborgarna ägnar den sig åt maktutövning: vi befinner oss ändå i en del av Europa där en människa blir till en människa först genom en uniform.

Eller genom en titel som *Herr Professor Dr. Dr.*

Patienten framför den stängda dörren i AKH är en *Bittsteller*, en stackars hjälpsökande som på kejsarens tid i audiens-rummet fick vänta på att i -nåder bli uppropad och mottagen. Kafkas hjältar K och Josef K satt där förgäves. Härvidlag har mycket litet hänt och en halv dag sitter jag i en korridor (som ersatt audiensrummet) i väntan på några provresultat som hade kunnat meddelas mig per telefon eller mejl; det rör sig ju ändå bara om några siffror. Ett försök att efter nära sex (6) timmars väntan hövligt påpeka detta, togs illa upp. Information är här fortfarande en del av makten, för värdefull att hur som helst och när som helst delas med vemsomhelst.

Men eftersom Wien samtidigt är en barockens stad ska här inte allt tas på fullt allvar. Det allra mesta är kuliss och sken, verkligheten någon annanstans, ofta dold just bakom vad som synes vara. En kvart är visserligen en kvart, men av en svensk blir i Wien lätt fyra eller fem.

Å andra sidan är regler och förordningar här enbart rekommendationer. Den enda grundregel som gäller med en för Wien annars okänd konsekvens är improvisationen, sprungen ur wienarens totala oförmåga till organisation, men än mer ur hans mänskliga värme och

nyfikenhet, ur vad som brukar ha det så svårt i det nordiska själslandskapets eviga tjäle.

Fast det är sant – det kejserliga Wien förefaller knappast intimt med sina praktbyggnader och stolta fasader när det anstränger sig som huvudstad till ett rike som inte längre finns. Men det är bara rollspel, bokstavligen teater: ett skådespel uteslutande till för turister och som wienaren själv aldrig skulle ta på allvar. Själv drar han sig, så fort han får chansen, tillbaka till scenens periferi-, till Franz Schuberts privata *Vorstadt*, till vinstugan och träbänken skuggad av kastanjeträdet, dit där det riktiga livet finns och där det är viktigare- hur grannens kanariefågel mår än vad USA:s president har för sig.

Också där upphör tiden att spela någon roll; i alla fall låter den sig lättare tänjas än förkortas, dock med fördelen att det nu är du själv som har den under (något slags) kontroll.

Väl på andra sidan av AKH:s byrå-kratiska fasad ordnar sig allt. Inte ska jag behöva sitta där och vänta i morgon! I stället vill doktorn veta hur långt framskriden- den svenska våren är. Därefter visar mig sjuksköterskan från Bosnien den dörr jag ska knacka på för att bli insläppt före alla andra. När jag knackar nästa dag är dörren stängd. Men det gör förstås ingenting: sådant kallas på wienska *a Malör*, sådant som tyvärr händer, men är långt ifrån en olycka och utan minsta onda uppsåt.

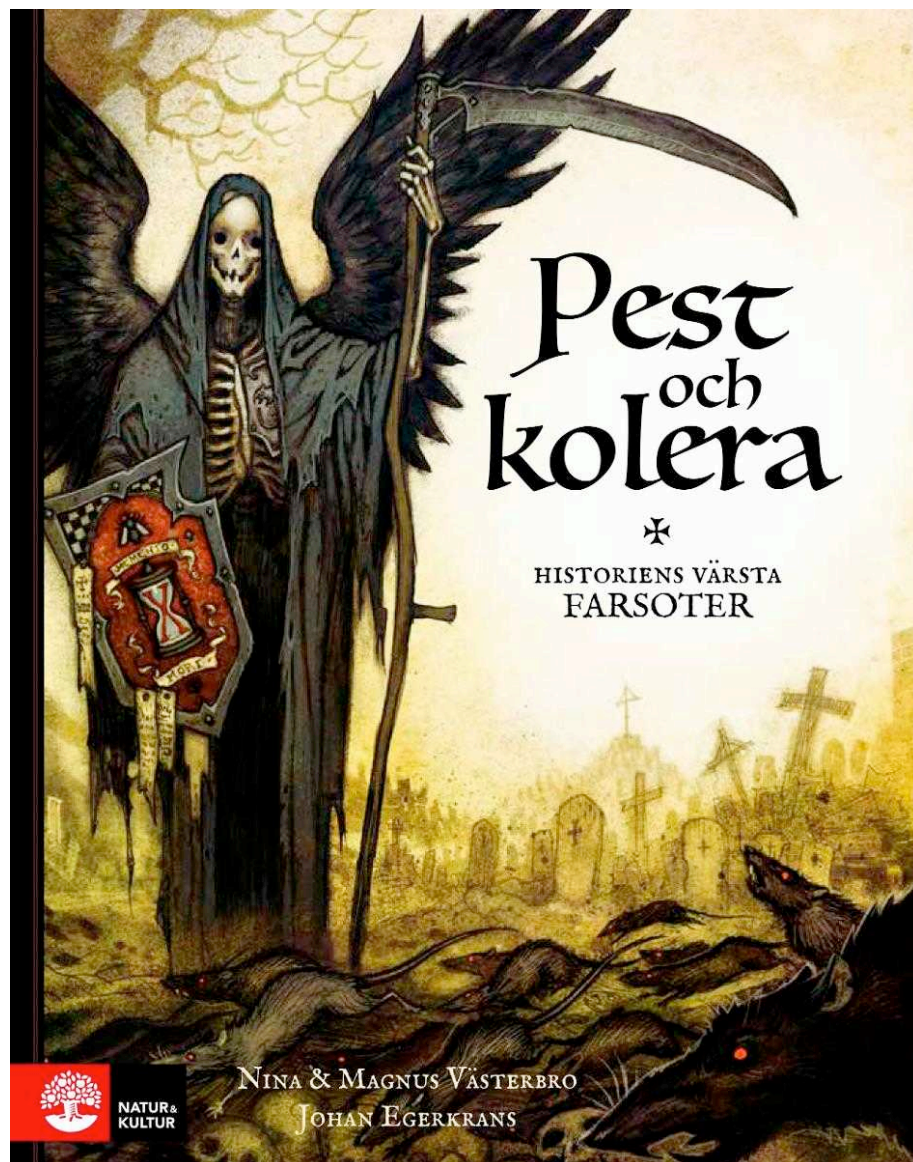
Jag är inne på andra veckan nu. På det hela taget visar sig människor i AKH som både goda och omtänksamma.

Medan jag sitter där i en korridor och genom en plastslang droppas full med antibiotika, upptagen av att med den enda fria armen manövrera både kavaj och boken som denna dag borde ha varit två, rullar plötsligt alla mina växelmynt ut över korridorgolvet utan att en endaste av mina olyckskamrater störtar sig fram för att lägga beslag på dem för egen räkning. Tvärtom. I stället kravlar genast en stackars krympling med rakad skalle och taniga armar och ben, som tillknycklade sugrör, runt där över golvet och samlar ihop alla mynten innan han ett efter ett stoppar ner dem i min egen kavajficka.

Rörd över så mycket osjälvisk omsorg vet jag inte hur jag ska tacka. Dricks kan jag ju inte ge honom. Men min tacksamhet gör honom bara förlägen. ”Sånt kan ju hända vem som helst”.

Hur gärna vill jag inte tro honom.

Richard Swartz richard.swartz@chello.at journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Sjukdomshistoria. Lättläst odyssey genom historiska fasor

Skräck och sjukdom! Begrepp att agna löpsedlar och bokomslag med, i förvisning om att vårt sug efter det kittlande uppstår redan i förskoleåldern. Vi är alla suckers på rysningar, och i gamla bilderboksgodingar som Elsa Beskows ”Tomtebobarnen” faller uppslaget med det lömska trollet som kikar fram gärna upp av sig självt. Och så lusten att njutningsfullt bläddra i gamla obskyra medicinska böcker där anblicken av maskar i infekterade sår, eller märkligt deformerade lemmar, skickar en lätt förbjuden njutning genom betraktaren.

”Pest och kolera”, en volym vars baksidestext talar om dödliga epidemier, om smittkoppor och spetälska, framstår som gefundenes fressen för varje läkarboksfrak. Här beskrivs farsoter vilka genom århundraden ödelagt hela bygder. Ofattbara katastrofer som under historien har tagit kål på fler människor än alla världens samlade krig. Eller, för ett mer fattbart perspektiv, när pesten i mitten av 1300-talet gick över stora delar av världen och spred sin dödliga smitta i Sverige, kallade vi den ”Digerdöden”, det vill säga ”den stora döden”. Helt begripligt med tanke på att närmare hälften av alla invånare strök med.

För dåtidens människor var orsak och smittspridning ett totalt mysterium. Knappast undra på att vidskepelsen växte, liksom tilltron till magiska riter. Övertygelsen om ”Guds straff” var betydligt starkare än kunskapen om nödvändigheten av rent vatten, rimliga bostadsförhållanden och hygien. Men någon liten insikt var man ändå på spåren när tidens läkare förseddes med långnästa ansiktsmasker fyllda med väldoftande örter, som skydd mot pestluften. Föga smittskydd, men ändå kanske en vag idé om att bakterier och virus, då okända begrepp, sprids bland annat genom luften.

Först på 1800-talet började det hända grejor. Forskare kunde konstatera att smitta fördes vidare av loppor, att den fruktade koleran spreds genom att avföring tömdes direkt i vattentäkter. Man upptäckte att det var möjligt att vaccinera mot smittkoppor, mot spanska sjukan i början av 1900-talet, den mest dödliga av alla influensor, liksom mot senare tiders virusepidemier.

Om detta och mycket mer berättar Nina och Magnus Västerbro i "Pest och kolera" roligt, lättsamt men också sakligt. Texten är mumma för vetgiriga i skilda åldrar och tar oss samtidigt med på en odysse genom historiens plågor och medicinska upptäckter. Dessutom är bokens fakta en viktig påminnelse om hur avgörande för vår överlevnad de allmänna vaccinationsprogrammen har varit och är.

Däremot grubblar jag över hur överenskommelsen mellan förlaget och, den så benådade illustratören och konstnären, Johan Egerkrans ter sig. Egerkrans brukar med sitt tätt minutiösa och suggestiva bildspråk ibland närma sig kopparstickens dramatiska svårta. Men här, bland alla triggande motivmöjligheter med pestsmittade fartyg, ödelagda byar, spetälskekolonier, spanska sjukan-drabbade fattiga familjer, tuberkulösa konstnärer och sanatorier där patienterna placerades på rad i "ligghallen" ... känns bildutbudet rätt magert och faktiskt enahanda.

Här ses ett antal varianter på den grinande döden i lång kåpa, en lidande tuberkulös Chopin på sin kanapé, detaljbilder av vaccinsprutor, smittråttor mm samt den överallt återkommande dödskallen. Så mycket mer kunde ha visualiserats i bilder och metascener. Så många, åtminstone för den utomstående betraktaren, sumpade illustrationsmöjligheter. Sinande inspiration? Eller en för snålt tilltagen bildbudget?

Pia Huss teater@dn.se “

“Nina och Magnus Västerbro "Pest och kolera: – historiens värsta farsoter" Ill. Johan Egerkrans. Natur & Kultur, 9–12 år “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“ Elbilssatsning ska lyfta Volkswagen ”

Wolfsburg. Trots avgasskandalen och de hotande skadeståndskraven i USA presenterar den tyska biltillverkaren Volkswagen ett överraskande starkt resultat för kärnmärket. Med en elbilsoffensiv ska företaget lyfta ytterligare.

Ett stilla vårregn faller över de bruna tegelfabrikerna i Volkswagens jättelika fabriksområde i Wolfsburg. Upp på scenen i högkvarterets bottenvåning kliver VW-chefen Herbert Diess i ledig kostym och med nöjd min. Efter en rad dystra rapporter från Wolfsburg är det dags för ett positivt besked.

– Det starka resultatet i år visar att vi befinner oss på rätt väg, säger Herbert Diess självsäkert.

Efter att VW-koncernen för knappt två år sedan avslöjades med att systematiskt ha manipulerat utsläppstesterna av elva miljoner dieselbilar trodde många att företaget hade framtiden bakom sig. Skandalen kastade in biltillverkaren i en av de djupaste kriserna i dess 85-åriga historia. Men trots avgasskandalen och de följande skadeståndskrav i mångmiljardklassen som hotar i USA ser kärnmärket VW ljus på framtiden. 2017 inleddes starkt med 860 000 levererade bilar och en vinst om 900 miljoner euro, resultat som överraskat de flesta bedömare.

– Vi är mycket hoppfulla om att kunna fortsätta den goda utvecklingen, säger Herbert Diess.

– Bara i år presenterar tio nya modeller. Det är den största offensiven i VW:s historia.

Drygt hälften av de manipulerade dieselbilarna som sålts i Europa ska nu ha åtgärdats. Målet är att samtliga bilar ska vara fixade innan årets slut.

Vad säger du till de svenska kunder som känner sig lurade av VW?

– Vårt viktigaste mål är att vinna tillbaka de kunderna. Först måste vi åtgärda alla bilar och se till att kunderna är nöjda. I framtiden gäller att kunna erbjuda bra produkter, säger Herbert Diess till DN.

Genom sin offensiv på elbilar hoppas VW kunna lägga dieselskandalen bakom sig. De närmaste åren kommer en rad eldrivna modeller att rullas ut på marknaden. Målet är att sälja en miljon elbilar år 2025. År 2020 lanseras den så kallade I.D.-familjen som inte ska kosta mer än en motsvarande dieselbil. Diess lovar VW:s elbilar ska ”kunna göra allt som Tesla kan”.

– VM måste inte vara pionjärer, utan snarare kunna erbjuda bra elbilar till en bredare kundkrets.

Ferdinand Dudenhöffer, professor i fordonsindustri vid universitetet i Duisburg och en av Tysklands främsta bilexpert, välkomnar omställningen. Han anser att utsläppsskandalen var det bästa som kunde hända VW-koncernen.

– Dieselgate var ett lyckokast. Hade inte den gamla företagsledningen med Martin Winterkorn i spetsen fått sparken skulle företaget inte göra så bra ifrån sig som man gör i dag. Den e-revolution som VW går igenom just hade aldrig varit möjlig med den gamla ledningen, och företaget hade haft svårt att möta framtida krav, säger han.

– Winterkorn drev VW som ett företag från 1950-talet med en antidemokratisk företagskultur. Han var helt fokuserad på att tillverka förbränningsmotorer och totalt ointresserad av elmotorer. Den nya ledningen har skapat en modern och transparent kultur som underlättar fokuset på ny teknik, säger han.

En illustration av VW:s vilja att signalera transparens och modernitet är ledningen, som enbart utgörs av män, sällan bär slips i offentliga sammanhang.

– Vi har en kollegial kultur. Det gamla tyska slipstvånget hör inte hemma här, säger Diess till DN.

Men mitt i VW:s omställning hopar sig en rad orosmoln på himlen över Wolfsburg. Diess betonar att framgångarna inte kan tas för givet, och nämner tre risker som hotar att inverka negativt på biljättens resultat: Storbritanniens EU-utträde, den politiska utvecklingen i Turkiet och en försvagad amerikansk marknad.

Lina Lund “

“ Fakta. Framtidspakten

Genom den så kallade framtidspakten ska VW:s produktivitet öka med 7,5 procent under 2017 och 2018, samtidigt som kostnaderna ska minska. Det ska bland ske genom redan tidigare annonserade personalneddragningar. Cirka 30 000 arbetstillfällen ska försvinna.

De närmaste åren väntar vad VW kallar den största modell-offensiven i företagets historia. Vid sidan av fokuset på elbilar sker även en offensiv på SUV:ar. Utbudet ska öka från två modeller till 19 inom de närmaste åren. Försäljningsframgångarna för stadsjeepen Tiguan väntas fortsätta.

I år presenteras tio nya modeller. På den europeiska marknaden släpps Arteon, Touareg, T-Roc och en ny Polo. “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“ Jacques Wallner: Är VW klar med reningen?

Volkswagens reningsbad efter dieselfuskskandalen innehåller både avbön, böter och en sällan skådad produktoffensiv.

För biltillverkare finns det bara en utväg när det är kämpigt. Det stavas nya produkter. Nya bilmodeller och drivlinor lockar i allmänhet både gamla och nya kunder. Men just i det här fallet; förlåter de gamla kunderna bilmärket?

I USA får de lurade kunderna ekonomisk ersättning - men inte i Europa.

Det visar att Volkswagen bara gör det som måste göras - inte det som man av rättviseskäl kan tycka bör göras. Här är det inte bara de svikna bilköparna som framfört klagomål om detta. Också EU-kommissionen har påtalat det orättvisa i förhållandet.

Men, kan man invända, om bilmärket lyckades sälja 862 000 nya bilar under det första kvartalet så måste något ändå ha gjorts rätt även om det är en markant minskning jämfört med första kvartalet 2016 då över miljonen bilar fann sina köpare.

Fem av det tiotal bilmodeller som ska presenteras i år är genuint nya; alltså utan föregångare. Löften om ännu fler suvar och elbilar ska övertyga om att bilmärket har hög fart in i framtiden.

I skuggan av VW-märket har de fuskande koncernsyskonen kommit lindrigare ur krisen...

Den som lyfter blicken mot Volkswagenkoncernen ser att rörelseresultatet under det första kvartalet steg rejält till närmare 4,4 miljarder euro (2016 var det drygt 3,1 miljarder euro).

Av koncernens fordonstillverkare är Audi, VW, Porsche, Skoda och Scania de viktigaste bidragsgivarna.

De kinesiska samägda bolagens rörelse-resultat om 1,1 miljard euro redovisas utanför koncernsiffrorna.

Volkswagenkoncernen har höga förväntningar på det innevarande året och förutser en fyraprocentig försäljningsökning jämfört med fjolåret och ett rörelseresultat mellan 6 och 7 procent av omsättningen.

Om den fortsatta utvecklingen av ”dieselgate” sägs inget. Det globala utsläppsfusket, bilarna var renare när de kände av att de testades, än när de kördes i riktig trafik har ännu inte nått sitt rättsliga slut. Därmed går det heller inte att säga vad den slutliga notan blir för VW-koncernen.

Det avspeglas i att Volkswagens aktiekurs är långt ifrån toppnivån i april 2015 på nästan 245 euro. Under fredagen handlades den runt 146 euro.

Katarsis är ett grekiskt ord med betydelsen ”rening”/”rensning”. Är verkligen VW färdig med denna. Jag anser inte det.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“ Stadigt och mjukt i Scanias flaggskepp

Det finns provkörningar man inte vill missa. Ändå blev det så i fjol när Scania rullade ut en ny generation lastbilar. Men det är glömt när jag tar plats i flaggskeppet S730.

Det är fyra steg upp till förarplatsen. Man ska börja med höger fot för att det ska bli rätt på slutet. Jag möts av en modern interiör och en tuff ratt med sömmar som är avfasad nedtill. Mest anmärkningsvärt är det plana golvet över motorn och den förnämliga ståhöjden i den rymligaste S-hyten som också erbjuder en fullvuxen man utrymme utan att behöva kröka på nacken. Sängar och stuvutrymmen ser okej ut ... men man måste bo i bilen för att verkligen veta hur det fungerar. Det får anstå till en annan gång.

Instruktionsföraren Veronica Andersson är med för att visa mig den nya bilen. Ekipaget är ett typiskt svenskt linjefordon för inrikestrafik bestående av treaxlig lastbil och fyraxligt släp. Totalt 24 meter långt och för provs skull lastat så totalvikten är 63 ton.

Vi har kört tillsammans flera gånger under de senaste tio åren. Jag vrider på vredet på rattstången under ratten och lägger i ”Drive eko”. Ska det snålköras så ska det! Den datoriserade, automatiserade Opticruiseväxellådan har utvecklats till att växla snabbare.

Vi börjar med att ta oss igenom flera cirkulationsplatser. Det långa släpet med hjulen i var sin ände tar plats. Man får hålla ut ordentligt med bilen för att få släpet att följa med.

Men till slut tar vi oss i alla fall ut på landsvägar söderut. Det är tyst och komfortabelt i hytten. Den stora V8:an mullrar svagt under oss. Den luftfjädrade lastbilen rör sig mjukt och stadigt i böjar, över backkrön och ojämnheter. Klimatanläggningen förser oss med en behagligt tempererad luft. Förnämlig arbetsplats, tänker jag som fortfarande har minnet kvar av den 70-tals Volvo G89:a som jag körde omkring årsskiftet (DN Motor 14/1).

Ambitionen hos Scania har varit att förare från 150 till 200 centimeter långa ska kunna hitta en bra arbetsställning i de nya hytterna som till det yttre optimerats för att minska luftmotstånd och vindbrus.

Säkerhetsmässigt kan hytterna också utrustas med krockgardiner som är integrerade i innertaket. Scania räknar med att det har möjlighet att minska antalet förare som avlider vid vältolyckor med cirka 25 procent. Kanske viktigast för säkerheten är att moderna lastbilar har autobroms som känner av framförvarande fordon och bromsar om inte föraren gör det. Men redan före ingrepp har föraren då fått varningar i form av ljud- och ljussignaler.

Vi överger landsvägarna och tar oss ut på motorvägen. Nu ”slutar jag köra själv”. Ställer farthållaren på 80 km/tim och retardern (broms på utgående axel i växellådan) som i sista läget också aktiverar avgasbromsen (vilken försvårar avgasernas fria utflöde) på 85 km/tim. Nu tillåts lastbilsekipaget hålla en fart mellan 80–85 km/tim. Provbilen har också Scantias system för aktivt förutseende. Lastbilen ”ser” vägens topografi och vet när upp- och nedförsbackar nalkas och anpassar körningen efter detta. När det är lämpligt frikopplar också bilens växellåda och låter oss frirulla.

Med kamera och radar håller den smarta farthållaren uppsikt framåt och håller avstånd till andra fordon. Nu behöver jag bara ratta. När jag

kommer för nära eller på vägens sidomarkeringar ger bilen ifrån sig varningsljud. Nu rullar det på av sig själv. I 80 km/tim gör den stora V8:an 1 063 varv per minut.

”Nu kan vi titta på tv”, skämtar jag.

Veronica Andersson gör en grimas. Det är något som ingen tycker är kul; lastbilsförare som kör på motorväg och samtidigt tittar på tv.

Läggstabacken utanför Strängnäs är ingen match. Lastbilen växlar ned till elvan.

”Klarar den det här?” frågar jag.

– Självklart! svarar Veronica Andersson som får rätt.

Det nya lastbilsprogrammet är en jätteinvestering för Scania som uppgår att det kostat 20 miljarder kronor och tio års arbete.

Ambitionen har också varit att pressa bränsleförbrukningen i genomsnitt med 5 procent. Främst nämns då effektivare drivlinor (motor, växellåda, bakväxel) och förbättrad aerodynamik.

Nu valde jag att provköra S730 med den stora V8:an som är toppmodellen (torsk på V8 i lastbil sedan jag i yrket körde Scania 141 i början av 1980-talet), men åkare med större fokus på ekonomi och bränsleförbrukning kanske föredrar den sexcylindriga 13-litersmotorn med 410, 450 eller 500 hästkrafter.

När körningen är över kommer sanningens ögonblick. Det har gått åt nästan 5,5 liter diesel per mil (det var en mycket blåsig dag). För att flytta 63 ton som rullar på sju axlar. Vi jämför med något modernt i

bilväg. Skoda Kodiahq; en 4,7 meter lång fyrhjulsdriven suv för sju personer. Med tvålitersdieseln med 190 hästkrafter och automatväxellådan DSG7 går det åt uppemot 0,7 liter per mil (officiellt 0,57). Den väger med förare drygt 1,9 ton.

Skulle Scania S730 ha Kodiahqs effektivitet skulle det gå åt över 23 liter diesel per mil ...

Ratten har sömmar och är avfasad nedtill.

Jacques Wallner jacques.wallner@dn.se “

“ Fakta. Scania S730

Lastbil

Konfiguration: tre axlar varav axel 2 är drivande (6x2).

Motor: åtta cylindrar, V-formation (90 grader), 16,4 liter,

laddluftkylare, turbo, 730 hk vid 1900 varv/min, 3500 Nm vid 1 000-1 400 varv/min.

Växellåda: automatiserad/datorstyrd i grunden manuell växellåda, Opticruise, med tolv växlar.

Bränsletank: 600 liter.

Längd, bredd, höjd: 995, 260, 450 centimeter.

Tjänstevikt: 14 120 kilo.

Lastvikt: 11 880 kilo.

Släp:

Konfiguration: fyra axlar.

Längd, bredd, höjd: 1435, 260, 450 centimeter.

Tjänstevikt: 10 320 kilo.

Lastvikt: 25 680 kilo.

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

”Vi blir fossilfria tio år före regeringens klimatmål”

“Regeringens mål är att Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta år 2030. Arla Sverige antar utmaningen: vi kommer vara 100 procent fossilfria redan år 2020. Vi utmanar nu näringslivet att snabba på omställningen både för klimatet och för att regeringen ska släppa hotet om beskattning, skriver Patrik Hansson, vd Arla Sverige.

Regeringen diskuterar ett omtag kring förslagen till lastbilsskatt. Utsläppen från tunga transporter i Sverige måste självklart sänkas – dels för klimatet och dels för att vi ska uppfylla våra förpliktelser i de klimatmål och klimatavtal som Sverige har. Det finns dock en risk att när regeringen funderar kring styrmedel och beskattning för att minska utsläppen så kommer förslag som hämmar företagande utanför storstäderna.

Arla är ett kooperativ som ägs av mjölkbönder. Våra mjölk tankbilar som hämtar mjölk på runt 2 800 gårdar runt om i landet lägger ungefär 2 miljoner mil per år på vägarna. Mjölkgårdarna levererar mjölk, håller landskapet öppet, bevarar för ekosystemen viktiga arter och genererar arbetstillfällen på landsbygden. En förutsättning för att gårdarna ska kunna existera är att tankbilen hämtar den dagsfärska mjölken på gården. Det går helt enkelt inte att dra fram järnväg till varenda mjölkgård.

Nästa månad slutför vi omställningen till helt fossilfria transporter från gårdarna när vi installerar vår egen cistern med fossilfri syntetisk diesel (HVO) på mejeriet i Östersund. Med denna investering är Arlas mjölktransporter från mjölkgårdarna 100 procent fossilfria.

Mjölkbönder är beroende av att naturen, klimatet och ekosystemen fungerar. Att minska vår klimatpåverkan är ett naturligt inslag i vår verksamhet. Arlas globala mål är att minska vår totala klimatpåverkan med 30 procent på gårdarna till år 2020 jämfört med 1990. Klimatpåverkan från förpackningar, mejeri och transport ska minska med 25 procent under perioden 2005–2020.

Då Arla är det största livsmedelsföretaget i Sverige är vi också en av de största transportörerna med tung trafik. Med vår storlek kommer också ett stort ansvar för att leda omställningen till fossilfri tung trafik. Det är också därför vi under de senaste tio åren, kanske lite i skymundan, arbetat med omställningen.

Vårt största mejeri ligger i Kallhäll utanför Stockholm. Mejeriet hämtar mjölk från gårdar i Stockholmsområdet. Vi har under de senaste tio åren ställt mycket höga krav även när det gäller transporter från mejerierna. Sedan något år tillbaka är lastbilstransporter med paketerad mjölk, yoghurt, ost från Kallhällsmejeriet till våra kunder, skolor, affärer, sjukhus etc runt om i Stockholm 100 procent fossilfria. Vi har introducerat den absolut senaste tekniken med etanoldisel på de lastbilar som körs i Stockholm.

Förra året investerade Arla Sverige i 17 nya etanollastbilar och vi har tagit beslut att köpa in ytterligare sju som tas i drift i år. Vi har ett nära samarbete med och köper våra lastbilar från Scania i Södertälje. Den

etanol vi använder produceras i Norrköping. På samma sätt är våra transporter till och från anläggningarna på Gotland, i Jönköping och Göteborg redan i dag helt fossilfria.

Arla har investerat hundratals miljoner i omställningen av vår fordonsflotta under de senaste tio åren för komma bort från fossila bränslen. Förutom de 2 miljoner fossilfria mil vi kör när vi hämtar mjölk har vi även 2 miljoner mil på vägarna för våra leveranser. Vi har kommit långt även där och nu spänner vi bågen ännu högre. Arla Sverige har tagit beslut om att den totala omställningen av vår egen tunga fordonsflotta i Sverige ska vara genomförd till år 2020.

När vi samtransporterar med andra eller får transporter från mejerier i utanför Sverige kommer vi inte att nå målet till år 2020. Vi kommer ställa krav på att även dessa transporter utförs fossilfritt och göra vad vi kan för att omställningen ska gå snabbare.

Arla är ett globalt företag men av det vi säljer i Sverige är 93 procent producerat av svenska råvaror. Vi har en stor utmaning då mjölkproduktionen i Sverige minskat med 15 procent de senaste tio åren.

Den internationella konkurrensen hårdnar och importen av mejerivaror till Sverige ökar år från år. Förra året importerades skyhöga 45 procent av de mejeriprodukter som konsumerades i Sverige. Livsmedelsstrategin som regeringen lagt fram, och som oppositionen skrivit under delar av, har som målsättning att den svenska livsmedelsproduktionen ska öka. Jag delar helt denna målsättning. Det finns en stor potential för svenska mejeriprodukter. Våra grannländer

klaras av att öka mjölkproduktionen och att öka exporten av mejeriprodukter. Sverige borde kunna klara samma sak.

Arla vill ingjuta framtidstro och skapa förutsättningar för att svenska mjölkbönder ska kunna expandera och investera. Därför vill vi med kraft understryka att det förslag som Vägsplitageskattekommittén nyligen presenterade för regeringen om en ny lastbilsskatt går rakt emot livsmedelsstrategins intentioner och målsättningar. Effekterna blir att kostnaden för Arlas fossilfria transporter till och från landsbygden, där maten produceras, ökar med mellan 30–40 miljoner kronor jämfört med i dag.

Arlas uppfattning är att om en beskattning av tunga transporter införs så måste den ta hänsyn till klimateffekten. Transporter utförda av utländska åkerier bör beskattas på samma sätt som svenska. Fossilfria transporter bör helt undantas från en kilometerskatt annars blir det en orättvis beskattning av de gröna företagen på landsbygden.

Regeringens beslut i mars med långsiktiga spelregler för beskattning av fossilfria bränslen är ett steg i rätt riktning. Men det krävs mer. Ett hinder för en omställning till fossilfria tunga transporter i Sverige är att man i dag inte kan tanka fossilfritt i vissa delar av Sverige. För att nå in i kaklet med 100 procent fossilfria transporter måste tankningsplatser finnas över hela Sverige. Arla har inte väntat på att dessa investeringar ska komma på plats utan vi har med egen kraft och med egna investeringar byggt upp egna tankningsplatser vid våra anläggningar. För att hjälpa till i omställningen kommer vi nu att undersöka om vi kan hjälpa till genom att erbjuda våra konkurrenter och kollegor i näringslivet att använda detta system. Regeringen måste

med politiska beslut säkerställa att det kommer att finnas tillräckligt med fossilfritt bränsle överallt i Sverige.

Regeringen har satt som mål att Sverige ska ha en fossilfri fordonsflotta år 2030. Genom den nationelle samordnaren, Svante Axelsson, utmanar regeringen kommuner och näringsliv att visa upp konkreta åtgärder. Arla Sverige antar denna utmaning. Vårt svar är att vi kommer att vara 100 procent fossilfria redan år 2020. Vi utmanar Hagainitiativet och övriga näringslivet att snabba på omställningen både för klimatet och för att regeringen ska släppa hotet om beskattning. Landsbygden behöver transporter för att de gröna företagen ska kunna växa och producera mer livsmedel.

Patrik Hansson, vd Arla Sverige “

DN LÖRDAG 6 MAJ 2017

“Migrationsverkets asylprognos ändras inte

Migrationsverket räknar fortfarande med 34 700 asylsökande i år, trots att id-kontrollerna vid Öresund är borta.

Däremot minskar sannolikheten för att antalet kan bli lägre.

Migrationsverket har nu analyserat vad borttagandet av id-kontrollerna innebär för den asylprognos som presenterades för en dryg vecka sedan. Enligt denna väntas mellan 22 000 och 45 000 personer att söka asyl under året.

”Det vi ser nu är att sannolikheten för det lägre scenariot har minskat och vi kan få se en utveckling i närheten av prognosens planeringsantagande. Sannolikheten för en stor ökning, som skulle ge en utveckling närmare det högre scenariot, bedöms som liten”, skriver Arvid Zheng Norin, omvärldsanalytiker på Migrationsverket, i ett pressmeddelande.

TT “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Attacken mot Macron ingen överraskning

Paris. I sista stund skakas den franska valrörelsen av en cyber-attack mot favoriten Emmanuel Macrons kampanj, med tusentals läckta e-postmeddelanden som lagts ut på nätet. Macrons stab talar om ett storskaligt försök till ”destabilisering av demokratin”.

Sent på fredagskvällen, bara ett par timmar innan valrörelsen formellt avslutades, lades tusentals interna e-postmeddelanden och andra dokument från Macrons kampanjorganisation ”En Marche” ut på nätet av okända personer.

Läckan beskrivs som ”massiv och samordnad” av Macrons kampanjstab, som i ett skriftligt uttalande varnar för att falska och manipulerade dokument har lagts in i den datamassa som offentliggjorts.

Frankrikes valkommission varnade samtidigt för att de franska medier som redogör detaljerat för innehållet i läckan kan göra sig skyldiga till ett brott mot vallagen.

Det beror på att det i vallagen är strikt förbjudet att göra politiska utspel under lördagen och söndag – dagar som egentligen är avsedda att ägnas åt eftertanke.

Mycket tyder dock på att den eller de som offentliggjort läckan var medveten om detta och ville maximera spridningen på sociala medier. På lördagen användes ordet #Macronleaks tusentals gånger på sociala

medier som Twitter och Face-book, ofta av konton med koppling till den amerikanska alt-right-rörelsen, och som insinuerade att det kan handla om ett stort och avgörande avslöjande som nu censureras.

I själva verket tycks dock innehållet i läckan inte innehålla något större sprängstoff – åtminstone inte av vad som framkommit hittills.

Om det är så kan det bero på att Macrons kampanjstab varit väl medveten om risken för cyberangrepp. Det säger Cyrille Barthélémy, vd för det franska säkerhetsföretaget Intrinsec, till DN:

– Efter det som hände vid valet i USA förra året har alla politiska partier blivit betydligt mer medvetna om riskerna. I stället för e-post använder sig många i dag av krypterade meddelandetjänster som Signal eller Telegram. Jag vet också att det finns kampanjer som visat intresse för att köpa in helt krypterade telefoner av militärt snitt, säger Cyrille Barthélémy, vars bolag har minst ett politiskt parti som kund.

Vilka tror du ligger bakom -attacken?

– Ofta rör det sig om en eller flera hackare som kontrakterats. Uppdragsgivaren i det här fallet skulle kunna vara en intern aktör i landet, som exempelvis ett motståndarparti, eller en extern aktör, som främmande makt.

Det spekuleras i att Ryssland kan ligga bakom...

–Vi har noterat att metoder liknande de som är typiska för en grupp som kallas ATP28 har använts i e-postmeddelanden – och denna grupp

har tidigare kopplats till den ryska staten. Men samtidigt är dessa metoder i dag så väl kända att kan användas av nästan vem som helst. En enskild individ med rätt kunskaper kan utföra det här på egen hand, säger Cyrille Barthélémy.

Politiska kampanjorganisationer som En Marche präglas av ett stort flöde av e-postmeddelanden och annan extern och intern kommunikation. Det gör det svårt att skydda sig mot e-postmeddelanden med misstänkta länkar och dokument, som kan öppna bakdörrar för hackarna.

–När målet är så öppet är det enkelt att utföra en sådan här operation. En annan sak är att exempelvis sabotera en missilttest i ett land som Nordkorea. Om den misslyckade uppskjutningen där för några veckor sedan berodde på en cyberattack, kan vi vara relativt säkra på att en stat låg bakom, säger Cyrille Barthélémy.

Attacken mot Macrons kampanjorganisation har präglat de sista timmarna innan valdagen. Men det återstår att se om den får någon större inverkan – för redan tidigare stod det klart att detta är ett av de mest ödesmättade valen i Europa i modern tid.

Två tydliga alternativ finns: å ena sidan ett betydligt mer auktoritärt och nationalistiskt Frankrike än i dag – lett av Marine Le Pen – och å den andra ett Frankrike som står fast vid den liberala demokratin, mänskliga rättigheter och öppenheten mot omvärlden, representerat av Emmanuel Macron.

Le Pens aggressiva och, enligt många, respektlösa debattstil i onsdagens TV- debatt – där hon ofta påminde om sin själsfrände

Donald Trump – lyckades inte få Macron ur balans, och i de sista opinionsmätningarna tyder det mesta på att mittenkandidaten kommer att segra stort.

Ett frågetecken är dock valdeltagandet, som riskerar att bli lågt om många i befolkningen tror att valet redan är avgjort. Det skulle i så fall indirekt kunna gynna Le Pen, vars supportrar vanligtvis är mer disciplinerade än andra väljargrupper.

De första officiella resultaten väntas klockan 20 svensk tid på söndagen.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“**Sex punkter. Emmanuel Macrons politik**”

1 Arbetsliv. Behåll -pensionsåldern 62 år, med möjlighet att arbeta längre. 35-timmarsveckan behöver inte vara strikt.

2 Skatter. Byt ut för-mögenhetsskatten mot en ny fastighetsskatt. Sänk företagsskatten.

3 Invandring. Har hyllat Merkels ”öppen dörr”--politik för flyktingar. Språkkrav för medborgarskap.

4 Terror/säkerhet. 15 000 nya fängelseplatser och 10 000 nya poliser. Återinför allmän värnplikt. Höj försvarsanslagen.

5 Utrikespolitik/EU. Den store EU-vännen vill stärka unionen på områden som skatter, miljö och försvar. För frihandelsavtal. Vill ”stå upp mot Ryssland”.

6 Miljö/klimat. Minska användningen av kärnkraft. Inför ett bidrag på 1 000 euro till den som köper en miljöbil.

Sex punkter. Marine Le Pens politik

1 Arbetsliv. Sänk pensions-åldern från 62 år till 60. Behåll 35-timmarsveckan. Straffskatt för företag som anställer utlänningar.

2 Skatter. Behåll för-mögenhetsskatten. Sänk inkomstskatten med 10 procent för lägre inkomstnivåer.

3 Invandring. Inför ett årligt invandringstak på 10 000 personer. Stopp för familjeåterförening. Stäng extremistiska moskéer.

4 Terror/säkerhet. 40 000 nya fängelseplatser och 15 000 nya poliser. Utvisa utlänningar som misstänks för radikaliserings.

5 Utrikespolitik/EU. Folk-omröstning om ”Frexit” inom sex månader. Lämna Schengen och slopa euron. Vill närma sig Ryssland. Emot frihandel.

6 Miljö/klimat. Satsa på kärnkraft, minska konsumtionen av olja och kol. “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Opinionsmätningarna spår förlust för Le Pen – och det mesta talar för att de är korrekta

De sista mätningarna i fredags visade en övertygande ledning för Emmanuel Macron över Marine Le Pen. Hennes sista chans är att opinionsinstituten har uppåt väggarna fel. Kan det vara så?

Kan man verkligen lita på opinionsmätningarna?

Ja, allt tyder på att man kan det. De franska instituten brukar traditionellt pricka resultatet i presidentvalens andra omgång väl – ofta med 1 procentenhets marginal från det verkliga resultatet. I första omgången i år var bilden densamma: mätningarna träffade i huvudsak rätt när det gällde resultaten för såväl Macron som Le Pen liksom konkurrenterna François Fillon och Jean-Luc Mélenchon.

Men instituten hade ju fel om Brexit?

Det stämmer att mätningarna förutsåg en seger för Remain i fjolårets brittiska EU-folkomröstning. Att det skulle bli en jämn omröstning var dock nästan alla institut överens om. Resultatet – 52 procent för Leave mot 48 för Remain – blev ändå en chock.

I analyserna efteråt pekade man på att många lade för stor vikt på en faktor som säger att folk föredrar status quo framför förändring. Man hade också underskattat valdel-tagandet.

Skillnaden gentemot Frankrike är framför allt att här är gapet mellan kandidaterna långt större än det var mellan sidorna i den brittiska folkomröstningen.

Men Trumps seger då – den -missade ju alla?

Nja. Hillary Clinton fick ju faktiskt störst antal röster i hela USA, vilket var helt i linje med vad de flesta institut förutsåg. Men eftersom valet här avgörs i elektorskollegiet, och baserat på resultatet i samtliga delstater, kunde Donald Trump vinna ändå.

Felen många mätare gjorde var främst att de inte trodde att Trump skulle kunna ta hem avgörande delstater som Pennsylvania, Michigan och Wisconsin. Några få, små felprognoser kunde på så sätt påverka den stora prognosen.

Därför skapade opinionsinstituten på det hela taget ett felaktigt intryck av att Clinton hade segern som i en liten ask. Den kända webbsajten Fivethirtyeight gav exempelvis Trump bara 29 procents chans att vinna dagen före valet – och det var ändå mer än nästan alla andra.

Men i Frankrike handlar det om ett land som ska rösta, inte 50 delstater. Dessutom är gapet mellan Macron och Le Pen långt större än det någonsin var mellan Clinton och Trump.

Kan det inte vara så att folk inte vågar säga att de stöder Le Pen när opinionsmätarna ringer – och sen går och röstar på henne ändå?

Den här faktorn kan ha spelat en roll – om än inte särskilt stor – i Brexitomröstningen och USA-valet: att väljare håller tyst med en åsikt som kan uppfattas som främlingsfientlig eller på annat sätt ”inkorrekt”. Samtidigt finns möjlighet att korrigera för sådana här effekter.

I Frankrike tycks dock blygseln ha släppt och inget tyder på att folk systematiskt mörkar sina avsikter att rösta på Le Pen. I den mån prognoserna inför valets första omgång misslyckades var det för att de gav Le Pen en något högre röstandel, inte lägre, än vad hon faktiskt fick den 23 april.

Ändå – har inte opinionsundersökningarna spelat ut sin roll?

Vissa tycker det. Socialflow, ett företag som mäter aktivitet i sociala medier, hävdar att det är dött lopp mellan Macron och Le Pen baserat på hur ofta de båda nämns på Facebook och andra plattformar. Företagets grundare Frank Speiser säger till CBS News att modellen förutsåg såväl Brexit – ”exakt på procenten” – som Trumps seger.

Ett annat vanligt argument är att vadslagningsfirmornas odds är bättre indikatorer än opinionsmätarnas resultat. Men även de hade fel exempelvis när det gällde den brittiska EU-omröstningen. Spelare kunde få tre gånger pengarna på en Leave-seger dagarna före valet, medan Remain gav runt 1,25.

Det var ändå ganska jämna odds om man jämför med det franska presidentvalet: i dag är det lätt att hitta spel på Le Pen som ger sex sju gånger pengarna, medan Macron spelas kring 1,10.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

**“Så säger opinionsmätningarna
Emmanuel Macron 62 %
Marine Le Pen 38 % “**

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ De flesta väljare fruktar en framtid utan euron

DN i Paris. Efter en intern kamp har -Marine Le Pen mildrat sina förslag -rörande euron under den franska valkampanjens slutskede. Le Pen försöker dämpa den utbredda oron för vad som kan hända om Frankrike lämnar euron.

En avvaktande och spänd stämning präglar Paris inför söndagens historiska val.

Att få människor att berätta hur de tänker rösta är inte svårt. Tvärtom verkar det finnas ett uppdämt behov av att förklara vad som sker i Frankrike för en utländsk journalist. Varje fråga leder till en explosion av åsikter och deklarationer.

– Titta hur de beter sig! utbrister en medelålders kvinna som inte vill ha sitt namn i en svensk tidning.

Kvinnans man driver ett litet hotell centrala i Paris och det är en svår och otacksam kamp, förklarar hon.

– Skatter, skatter, skatter, vad tycker de att vi ska leva på? undrar hon retoriskt.

Hon syftar på politikerna, och drar alla över en kam. Under decennier har politikerna förrått fransmännen och skott sig själva på folkets bekostnad, anser hon. Och när den prydligt klädda damen väl har

börjat beklaga sig över tillståndet i Frankrike verkar det som om hon skulle kunna hålla på hela dagen.

– Vi behöver något nytt. För egen del skulle jag aldrig ha kunnat rösta på Marine Le Pens pappa, känner ni till Jean-Marie Le Pen? Men dottern verkar klokare och värre kan det i alla fall inte bli.

En sak har dock fått henne att tvivla. Marine Le Pen vill att Frankrike ska lämna euron, och det tycker hon inte om.

– Det verkar farligt. Jag hoppas att hon inte tänker driva igenom det förslaget.

På den punkten håller en stor majoritet av väljarna med.

Enligt flera opinionsmätningar vill ungefär två tredjedelar av de franska medborgarna att landet ska stanna kvar i eurosamarbetet.

Det finns en påtaglig oro för vad som skulle hända med löner, lån och priser i Frankrike om euron byts ut mot ett nygammalt, nationellt betalningsmedel.

– Det där är ett stor misstag av Le Pen, tycker Christophe Esperanca som driver ostbutiken Manoir de fromage.

Han står i skuggan under träden vid marknaden intill Boulevard Raspail i centrala Paris och försöker få människor att köpa med sig en bit ost inför helgen och söndagens valvaka.

Han tror att Le Pens idéer om euron är avskräckande.

– Folk blir rädda och undrar hur det ska gå, tror Christophe Esperanca.

Det fruktar tydligen också Nationella frontens presidentkandidat. Under valkampanjens slutfas har Marine Le Pen försökt mildra och dämpa sina krav rörande euron.

Det sägs under lång tid ha pågått en intern kamp om europolitiken inom Nationella fronten.

Partiets vice ordförande och Le Pens förtrogna, Florian Philippot, anses stå för en renlärig och hård linje, medan Marion Maréchal-Le Pen, en av partiets två ledamöter i nationalförsamlingen och Marine Le Pens systerdotter, ska ha förespråkat en mer pragmatisk eurolinje.

Den senare inställningen tycks nu gälla.

Enligt Le Pens överenskommelse med Nicolas Dupont-Aignan, ledaren för det lilla nationalistiska höger-partiet Debout la France, står kravet att Frankrike ska lämna euron inte längre allra högst upp på dagordningen.

Övergången till en nationell valuta är inte en förutsättning för all annan ekonomisk politik, heter det i uppgörelsen.

”Jag vill inte skapa kaos”, försäkrade Len Pen i samband med att den nya linjen presenterades.

Under de senaste dagarna har Nationella frontens företrädare samtidigt försökt tona ned betydelsen av den nya politiken.

– Detta är inget nytt. Först ska vi förhandla med EU, och det kan ta tid. Sedan ska en beslutande folkomröstning avgöra om Frankrike ska lämna euron, hävdade till exempel EU-parlamentarikern Bernard

Monot, som sägs vara Nationella frontens expert på monetära frågor, under en tv-debatt häromkvällen.

Att partiets position har mjuknat är dock uppenbart.

I programmet inför president-valet 2012 var Le Pen betydligt mer definitiv. Eurons slut är en förutsättning för en återuppväckt ekonomisk politik i Frankrike, hette det den gången.

– Lämna euron? Det vore galet, tycker en äldre kvinna som handlar mat och grönsaker på marknaden intill Boulevard Raspail.

Hon vill inte uppge sitt förnamn, men heter Eichinger i efternamn och är 89 år. Hon är upprörd över att Marine Le Pen så lättvindigt vill genomföra en så stor och genomgripande förändring utan att först tänka igenom förslaget ordentligt.

– Det är så typiskt för Marine Le Pen. Hon vill bara skapa oordning, anser fru Eichinger.

För att svara på alla obesvarade frågor om euron har Nationella frontens företrädare gjort flera förklarande utspel, men det har snarast ökat förvirringen.

Det senaste budet är att Frankrike i framtiden ska ha två valutor, en för hemmabruk och en som ska användas i handeln med andra länder.

Inte konstigt alls, tycker Nationella frontens Bernard Monot. Han hävdar att två valutor innebär en återgång till de förhållanden som rådde innan euron infördes, då EU-ländernas valutor var kopplade till varandra i en växelkursmekanism som fungerade som ett slags gemensam valuta.

Att det systemet hamnade i svår kris i början av 1990-talet, vilket bidrog till att euron infördes, finns inte med i Nationella frontens berättelse om hur bra det var förut.

Fru Eichinger suckar djupt. Och som så ofta under samtal med äldre människor i andra delar av Europa än Sverige leder frågorna så småningom fram till 1900-talets omvälvande krig.

– För oss som var med under andra världskriget är det djupt obehagligt att lyssna på Marine Le Pen, förklarar fru Eichinger.

Bodde ni i Paris under den tyska ockupationen?

– Javisst. Och min man var motståndsmän, vi träffades efter kriget. Han var bara 19 år när han greps och deporterades till koncentrationslägret Buchenwald, fortsätter hon sin berättelse.

Ögonen är blanka. Bruset av trafiken runt marknaden hörs inte längre.

– Jag var ung då, men arbetade för Röda korset när de deporterade återvända i maj 1945. Förstår ni hur det var?

Nej, berätta.

– Min man vägde bara 37 kilo när han kom tillbaka.

Så vad säger ni när Marine Le Pen flera gånger under den här valkampanjen har upprepat att de omfattande deportationerna av franska judar inte var Frankrikes ansvar?

– Det är så idiotiskt. Deportationerna genomfördes av franska tjänstemän. För mig gör det ont att inse att vi är så få kvar som minns och vet precis vad hände.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Eurons roll i valet

Marine Le Pen och Emmanuel Macron, de två kandidaterna i söndagens presidentval, har helt olika syn på eurosamarbetet.

Emmanuel Macron vill stärka samarbetet, medan Marine Le Pen vill att Frankrike ska lämna euron.

Under den senaste veckan har Le Pen mjuknat. Det kan ta lång tid innan Frankrike går ur eurosamarbetet, hävdar Nationella fronten.

Först ska det ske en förhandling med EU och sedan ska en fransk folkomröstning avgöra frågan.

När Frankrike lämnat euron ska en nationell valuta införas, och en europeisk växelkursmekanism användas för internationell handel, hävdar Le Pen.

Frankrikes centralbank varnade häromdagen för att två betalningsmedel skulle minska förtroendet för den franska valutan. “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

50 000 poliser övervakar säkerheten

Säkerhetsarbetet inför söndagens presidentval i Frankrike är monumentalt. Bara i Paris kommer 12 000 poliser och militärer att patrullera gator och torg.

– Liksom vid första valomgången ska 50 000 poliser och gendarmer vara i yttre tjänst på söndagen. Detta är utöver lokal polis och den personal som ingår i operation Sentinelle, undantagstillståndet för militärens antiterrorverksamhet, för att kunna garantera säkerheten vid landets vallokaler och göra snabba ingripanden, säger inrikesdepartementets talesperson Pierre-Henry Brandet till AFP.

Störst fokus ligger på Paris där 12 000 poliser och militärer ska bevaka 896 vallokaler på 585 platser. 5 000 av dessa ska säkerställa ordningen och tryggheten kring val-lokalerna, det vill säga att de kommer att vara i tjänst mellan klockan 7 och 23.

Vid den tidpunkten tidigast spås ett resultat kunna vara klart och då kommer en särskild styrka kopplas in.

Emmanuel Macron aviserade på torsdagen att han och hans anhängare kommer att fira på den öppna platsen framför Louvren vid en eventuell seger. Marine Le Pen hade på lördagen inte offentliggjort var hennes firande skulle äga rum.

Frankrike har skakats av flera terrordåd på senare år, och så sent som tre dagar före presidentvalets första omgång dödades en 37-årig polis i en soloattack som terrorsekten IS sagt sig stå bakom.

Gärningsmannen, som sköts till döds, hade en lång historia av våld mot tjänstemän, inklusive två mordförsök mot poliser, men det hindrade inte Le Pen från att göra politik av händelsen.

Den högerextrema kandidatens främsta vallöfte handlar just om säkerhet och trygghet, som enligt hennes synsätt skulle öka om Frankrike lämnade EU och skärpte gränskontrollerna. Budskapet var tillräckligt attraktivt för att locka nästan lika många röster som Macron i första omgången, men i opinionsmätningarna inför söndagens val har hon legat minst 10 procentenheter under nödvändiga 50.

Ossi Carp ossi.carp@dn.se “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ Annika Ström-Melin: Valet har skakat liv i diskussionen om hur EU ska utvecklas

En folkomröstning om Europa. Så har dagens presidentval i Frankrike kallats eftersom de två kandidaterna har helt olika Europadrömmar. Emmanuel Macron och Marine Le Pen är överens om att EU har problem, men de har helt skilda lösningar.

Det var Frankrikes EU-kommissionär Pierre Moscovici som efter det franska presidentvalets första omgång förklarade att den andra och avgörande blir ett slags folkomröstning om Europa.

De två kandidaterna tycks hålla med.

Både Emmanuel Macron och Marine Le Pen har gjort EU-politiken till en central del av sina respektive valkampanjer.

De står för varsin tydlig linje: Ja eller nej till EU, kort och gott. EU mot de helt självständiga nationernas Europa, fri rörlighet mot helt stängda franska gränser, euron mot återinförd fransk nationell valuta.

Under Macrons kampanjmöten har det viftats med EU-flaggor, medan Le Pen har lovat att EU:s fanor, som i dag finns utanför franska officiella byggnader, omedelbart ska tas bort om hon väljs till president.

Efter många års ganska sömnig diskussion talas det därför åter om Europa med engagemang för eller emot EU i Frankrike.

Den som besöker Paris i val-rörelsens slutskede kan lyssna på debatter som pågår i snart sagt alla kanaler.

”Jag får en känsla av att Emmanuel Macron leder ett slags gruppterapi som ska förvandla fransmännen till optimister”, hävdade författaren Michel Houellebecq häromkvällen.

Houellebecq var en av deltagarna i en flera timmar lång diskussion inför presidentvalet som sändes i programmet i tv-kanalen France 2 i torsdags kväll.

Den framgångsrike och kontroversielle franske författaren såg ovanligt pigg ut, men förklarade att han för sin del är övertygad om att flertalet fransmän är inbitna pessimister.

Och så långt verkar Houellebecq ha rätt. Enligt en nyligen publicerad undersökning från tyska Bertelsmannstiftelsen är fransmännen betydligt mer pessimistiska än genomsnittet i EU.

Rapporten visar bland annat att bara 4 procent av franska väljare på högerkanten är optimister när det gäller Frankrikes framtids-utsikter.

Missnöjet med EU är också utbrett, även om en stor majoritet i Frankrike samtidigt känner sig som EU-medborgare och vill behålla euron.

Men enligt den senaste stora Eurobarometern, som mäter inställningen till EU i alla medlemsländer, tycker hela 78 procent av fransmännen att unionen utvecklats i fel riktning. EU-genomsnittet var 56 procent.

Inte heller Emmanuel Macron är nöjd med EU, tvärtom. Det behövs omfattande förändringar för att rädda det europeiska samarbetet, anser han. Mest orolig är Macron över euron.

Euroområdet är dysfunktionellt, hävdar Macron i ett längre samtal med den tyske filosofen Jürgen Habermas och Tysklands utrikesminister Sigmar Gabriel, som nättidningen Eurozine har skrivit ut och publicerar.

Macrons kritik mot valutasamarbetet går i korthet ut på att euroländerna behöver ett slags gemensam finanspolitik för att kunna komma till rätta med de obalanser som euron skapar.

Alla euroländer har eget ansvar för att genomföra ekonomiska reformer, anser han.

Men det måste också finnas ett samlat finansdepartement och en gemensam budget, som ska kontrolleras av en parlamentarisk församling bestående av ledamöter från euro-länderna, tycker Macron.

Han hävdar också att skuldyngda euroländer som Grekland behöver avskrivningar för att kunna vända den ekonomiska utvecklingen.

Marine Le Pens kritik mot euron påminner faktiskt i vissa delar om Macrons, även om hon vill lösa problemen genom att Frankrike lämnar valutasamarbetet.

Under hela valkampanjen har Le Pen gång på gång hänvisat till Joseph Stiglitz, Nobelpristagare i ekonomi 2001, som är mycket kritisk mot hur EU:s valutaunion fungerar. Stiglitz anser bland annat att euron har skapat klyftor mellan EU-länderna, i stället för gemenskap.

Le Pen citerar gärna ur Stiglitz bok ”Hur en gemensam valuta hotar Europas framtid”, som också finns översatt till svenska. Nationella frontens kandidat har läst på och framstår som väl insatt i eurons alla problem.

Men Stiglitz är inte alls förtjust över att Le Pen omfamnar hans teorier. I flera ilskna meddelanden på Twitter har Nobelpristagaren tagit avstånd från hennes politik.

”Kom ihåg: Jag står inte bakom Marine Le Pens politik, och inte hennes parti”, twittrade Stiglitz för en tid sedan och fortsatte: ”Utöver allt annat är jag jude och min frus familj flydde från Frankrike under kriget”.

Sedan dess har Le Pen inte citerat Nobelpristagaren lika ofta. Och under senare tid har dessutom Nationella frontens europolitik mjuknat något, se annan artikel om detta i dagens DN. Målet är fortfarande att Frankrike ska lämna euron, men Le Pens nya linje är att det inte längre är ett krav som sätts före allt annat inom den ekonomiska politiken.

Om Macron ska kunna göra det han vill för att komma åt eurons svårigheter behöver han förstås stöd av Tyskland, och hittills har Berlin brukat bromsa franska förslag som går ut på att utveckla en mer gemensam finanspolitik.

Men kanske kan Macron, om han väljs till Frankrikes president, skapa ett nytt läge för eurosamarbetet.

Tysklands Angela Merkel, som annars brukar vara försiktig med att utse favoriter i andra länders val, har redan uttryckt ovanligt tydlig sympati.

”Jag skulle glädja mig om Macron väljs. Hans pro-europeiska kampanj är en signal för en bra relation mellan Frankrike och Tyskland”, sade Merkel häromdagen i en intervju med tidningen Berliner Zeitung.

Greklands tidigare finans-minister Yannis Varoufakis hoppas också på Macron. Därmed har han för ovanlighetens samma åsikt som Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble.

Belgiens liberale premiär-minister Charles Michel applåderar också Macron och tror på en ny och bättre framtid för EU-samarbetet.

En ny våg av unga regeringschefer tillträder och de har vilja att omskapa Europa, hoppas Michel.

Italiens premiärminister är något mindre entusiastisk.

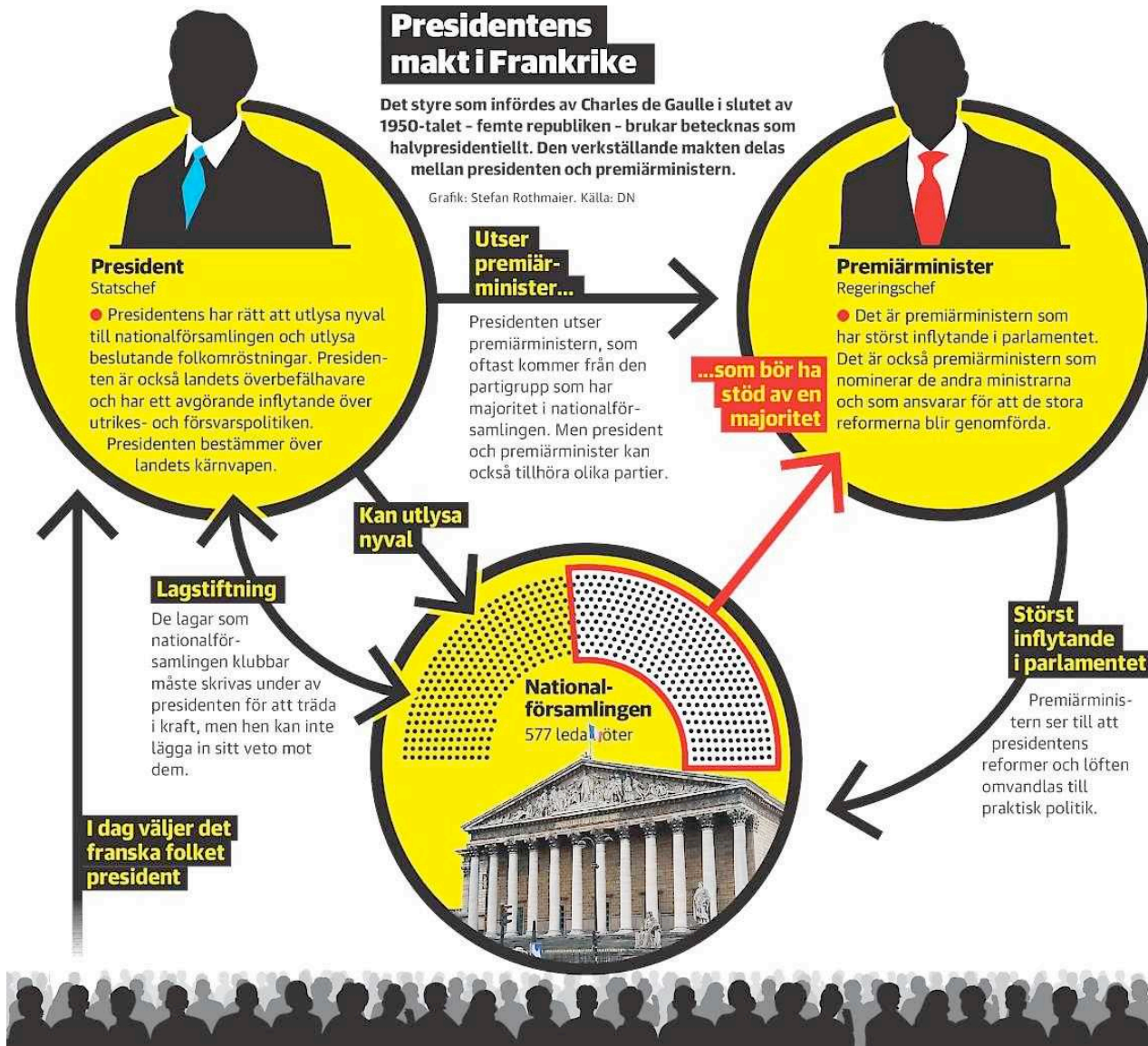
”Man ska inte tro att framgången för EU-vänliga krafter innebär att problemen försvinner”, hävdar Paolo Gentiloni i en intervju med schweizisk tv.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

Presidentens makt i Frankrike

Det styre som infördes av Charles de Gaulle i slutet av 1950-talet - femte republiken - brukar betecknas som halvpresidentiellt. Den verkställande makten delas mellan presidenten och premiärministern.

Grafik: Stefan Rothmaier. Källa: DN

11 juni och 18 juni Val till nationalförsamlingen

• Dagens presidentval följs av val till nationalförsamlingen, det franska parlamentets underhus.

• De 577 ledamöterna väljs i enmansvalkretsar i två valomgångar, den 11 och 18 juni.

Första valomgången

• Partierna kan ställa upp med kandidater i varje valkrets. Om ingen kandidat i valkretsen får mer än 50 procent i omgång ett möts de två främsta, samt eventuellt övriga kandidater som fått över 12,5 procent av rösterna, i en andra omgång.

Andra valomgången

• Segraren i valomgång två blir den valkretsens representant i parlamentet, enligt principen "vinnaren tar allt". Nationalförsamlingens sammansättning avgör hur presidenten kan styra landet.

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Nya presidentens makt kan bli begränsad **– oavsett vinnare**

Kommer Frankrikes nästa president kunna driva igenom sin politik? Det beror delvis på resultatet i valet till nationalförsamlingen. Utgången är högst oviss och utan stöd av en majoritet i församlingen minskar presidentens makt.

När söndagens franska presidentval har avgjorts återstår ytterligare två dramatiska politiska omröstningar i Frankrike.

Det handlar om valet till national-församlingen, en av det franska parlaments två kamrar, som utses direkt av folket i två omgångar, den 11 och 18 juni.

Valet är inte proportionellt. Kandidater för Frankrikes gamla och nya partier slåss om att komma främst i 577 så kallade enmansvalkretsar, vilket betyder att den som vinner slår ut alla andra.

Valet till nationalförsamlingen kan alltså beskrivas som 577 minipresidentval runt om i Frankrike. Tanken är att den politiska vind som har lett till seger för presidenten ska få genomslag också i valet till nationalförsamlingen. På så sätt ska Frankrike få ett effektivt och kraftfullt styre. Men i det nya franska politiska landskapet blir systemet mer komplicerat – oavsett vilken kandidat som vinner.

Emmanuel Macrons helt färskas parti kommer sannolikt ha svårt att rekrytera tillräckligt många företrädare som ställer upp i valet. Och i många valkretsar kommer partier gå ihop för att försöka stoppa företrädare för Le Pens parti, så brukar det vara.

Förra gången, i valet 2012, vann Nationella fronten i två valkretsar och fick alltså enbart två ledamöter i nationalförsamlingen.

Samtidigt är stödet i nationalförsamlingen avgörande för hur stora politiska förändringar landets nyvalda president, vem det än blir, kan driva igenom.

– På ett eller annat sätt är den franske presidenten beroende av att det finns majoritetsstöd i nationalförsamlingen. Som det ser ut kan det bli en stor utmaning, säger Thomas Sedelius, docent i statsvetenskap.

Thomas Sedelius har ägnat en del av sin forskning åt så kallade semi-presidentiella politiska system, som Frankrike har.

– Det betyder att landet har en direkt-vald president som vid sin sida har en premiärminister som leder regeringen och som är ansvarig inför parlamentet, förklarar Thomas Sedelius.

I Frankrike har presidenten stort inflytande över utrikes- och försvarspolitik och bestämmer också över landets kärnvapen. I nödlägen har presidenten dessutom rätt att styra med dekret, enligt författningens paragraf 16, men det har hittills bara skett en gång.

Presidenten utser också premiärministern, men regeringschefen ska godkännas av och är ansvarig inför nationalförsamlingen.

– Om premiärministern inte godkänns kan presidenten i sista hand upplösa nationalförsamlingen och utlysa nyval, men det är ett drastiskt beslut. Man kan också tänka sig att presidenten återkommer med nya förslag på vem som ska bli premiärminister, säger Thomas Sedelius.

Det kan med andra ord bli en utdragen process innan Frankrike har fått en ny regeringschef. Varken Emmanuel Macron eller Marine Le Pen

kommer sannolikt inte kunna skrapa ihop en parlamentarisk majoritet på egen hand.

Både Macron och Le Pen blir därför beroende av stöd från andra, vilket kan sluta med att premiärministern kommer från något annat parti än presidentens.

Att ledaren för det lilla högerpartiet Débout la France, Nicolas Dupont-Aignan, redan har ställt sig bakom Le Pen räcker antagligen inte.

Tre gånger sedan 1958, då femte republiken med stärkt presidentstyre infördes i Frankrike, har presidenten och premiärministern företrätt olika partier.

Dessa perioder av så kallad ”cohabitation”, politisk samlevnad, inträffade mellan 1986 och 1988, då den socialistiske presidenten Francois Mitterrand utsåg den borgerlige premiärministern Jacques Chirac, därefter mellan 1993 och 1995, då Mitterrand tvingades samarbeta med konservative Edouard Balladur, samt mellan 1995 och 2002, då borgerlige Jacques Chiracs premiärminister var socialisten Lionel Jospin.

Under dessa perioder har samtidigt presidenten fått mindre att säga till om.

– Ja, makten har förskjutits från presidenten till premiärministern. Presidenten har blivit mer av statschef och sysslat mer med uppgifter av representativ karaktär, men premiärministern har lett regeringen, förklarar Thomas Sedelius.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ Franska ödesvalet. Emmanuel Macron måste vinna över de missnöjda i förorterna

Emmanuel Macron blir inte mer vänster för att han ställs mot Marine Le Pen. Men Macrons liberala ekonomiska politik gör inte Le Pen till ett alternativ för vänstern.

De franska väljarna vill ha outsiders till president. Resultatet i den första omgången i presidentvalet var katastrofalt för de traditionella partierna. Det påminner om höstens presidentval i Österrike, där de etablerade konservativa ÖVP och socialdemokratiska SPÖ slogs ut med förnedrande lågt resultat i första omgången. Frihetspartiets Hans-Christian Strache fick möta den oberoende Alexander van der Bellen.

Socialisten François Hollande är den enda presidenten i den femte republikens historia som inte ställt upp till omval, och Hollandes impopularitet bidrog till att socialistpartiets kandidat Benoit Hamon fick sämst resultat sedan 1969.

Vid sidan av försök att reducera Macron till en finansman (inte sällan med obehagliga antisemitiska referenser som ”Rotschild-bankiren”) är den vanligast förekommande nidsbilden av Macron den som går ut på att framställa honom som en kopia av Francois Hollande, ”Hollande bis”. Det är en förklaring till den luddiga mittenposition, ”varken höger eller vänster” som Macron har valt.

Vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon har under valrörelsen övertygat som talare (ibland i form av ett hologram) och som den av kandidaterna som lyckats kombinera en vision av ett öppet Frankrike, med ett program för social rättvisa. Så vann Mélenchon förorterna, les banlieues, i första omgången, som klassiska förortsdistriktet Seine-Saint-Denis med över 700 000 röstberättigade där Mélenchon fick över 34 procent av rösterna.

Dessa förorter måste Emmanuel Macron vinna nu, och de behöver en politik som öppnar chanser för fler, vilket är Macrons slogan. Macron vill införa anonyma CV och halvera antalet elever per klass i utsatta områden. Men han ifrågasätter inte den franska skolans systematiska utslagning, som ensidigt gynnar sådana som honom: en brådmogen och välfriserad infödd med långtidsutbildade föräldrar som kan recitera de franska filosoferna utantill. Macron har låg trovärdighet hos dem som upplever att deras chanser är lika små att ta sig in på de fina innerstadsskolorna som att få ett fast jobb.

Macron kan möjligen vinna ortens kämpande småföretagare, men många andra vet att de missgynnas av de nedskärningar i offentliga utgifter på 600 miljarder kronor och ”drastiska förenklingar av arbetsrätten” som Macron anser behövs för att ”släppa fram entreprenörsandan”.

Nej, Emmanuel Macron kommer inte att stoppa den skenande ojämlikheten, eller bryta segregationen. Men det går inte att jämställa konsekvenserna av hans socialliberala program med de svårläkta, kanske irreversibla skador på yttrandefriheten, pressfriheten och rättsstaten som fem år med Marine Le Pen som president skulle åstadkomma.

Emmanuel Macron lämnade Hollandes regering i protest mot Hollands repressiva åtgärder i spåren av terrorattentatet den 13 november 2015. Le Pen vill avvisa alla fransmän med dubbla medborgarskap som hamnat i polisens övervakningsregister ”les fiches S”, misstänkta, inte dömda.

Det är oförsvarligt att Jean-Luc Mélenchon vägrar att mobilisera sina väljare mot Nationella fronten och Le Pen. Inte minst för att valet mycket väl kan avgöras av det som Michael Moore kallat ”the depressed voter”, väljaren som ju i och för sig släpar sig till vallokalen för att rösta mot Le Pen, men som inte lyckas motivera grannen, sonen, arbetskompisen att gå och rösta.

Att inte mobilisera mot den främlingsfientliga högern är oförsvarligt, och farligt. Den del av den franska vänstern som vill framställa valet mellan Le Pen och Macron som ett val mellan extremhögern och ”extremfinansien” begår ett historiskt misstag, som enligt den österrikiske journalisten Robert Misik påminner om Stalins försök att brännmärka det tidiga 1900-talets socialdemokrater som ”socialfascister”, fullt jämförbara med nationalsocialisterna.

När den Moskvastyrda strategin övergavs, och ersattes med en vänsterns enhetsfront mot nazismen, var det redan för sent. En försvagad vänster kunde inte hålla emot när nationalsocialisterna – med borgerliga partiers hjälp – förvandlade sin minoritetsposition till en totalitär maktapparat.

Lisa Pelling “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“En värdig väg för Europa”

I dag väljer Frankrike ny president. Klas Östergren väntar in valet vid ett kafébord i Paris. Vad, undrar han, ska få dagarna att sjunga för det franska folket?

Paris, maj 2017. När man inrättat sig i ett nytt och obekant kvarter i Paris blir det gärna så att man intar dagens första kaffe på samma ställe. Kanske till och med vid samma bord; en ny dag har börjat, och om man är någorlunda frisk och fått sova på natten och har saker att uträtta så kan man få erfara en milt euforisk tillförsikt, det som man ibland kan höra beskrivet som att *dagarna sjunger*. Man har många oförbrukade timmar framför sig av arbete, ett projekt som må vara löst grundat och ha ovisst utfall, men ändå – lusten att skrida till verket är stark, till och med stegrad, särskilt en morgontimme, när luften ännu är sval, i ett gathörn i Paris.

Utanför kaféet står en rad bord och på varje bord finns ett askfat av rostfritt stål. På morgonen är de skinande rena.

Några bord bort sitter en man som uppenbarligen har samma rutin som jag. Men han har en vana att kontrollera askfatet noga innan han slår sig ner. Det tog ett par dagar för mig att förstå att det var det han gjorde när han kom, när han långsamt strök längs borden. Han vill helt enkelt ha ett rent askfat.

Han slår sig ner och lägger upp ett cigarrettpaket på bordet. På varje paket står det ”Rökning dödar” och otäcka bilder visar hur denna död kan te sig. Ett *memento mori overkill*, kan man säga.

När han sedan fått sitt kaffe serverat och tänt dagens första cigg är det icke att ta miste på med vilken vällust han knackar ner den första askpelaren i det skinande rena askfatet, inte helt olikt de rostfria skålar som används i operationssalar.

Det står där och väntar, askfatet, med sin obesudlade, nästan kliniska renhet. Några timmar senare kan det vara överfyllt av fimpar och aska. Men den här mannen vill vara först på plan. Det är som om han är medveten om att askfatets renhet måste bli befläckt för att världen ska återfå någon sorts jämvikt.

Rökaren har kanske ägnat natten åt att sänka halten av gifter i kroppen, förbränt och förbrukat en hel del och kanske har morgonens eufori med en bedräglig och kortvarig känsla av odödlighet att göra. Som bara stegras av dagens första bloss, för att kort därefter upprätta ett slags normalitet, en askgrå hinna över tillvaron. Balansen återställd. Maskineriet igång. Dagen sjunger inte längre, nu ska det åstadkommas verkliga resultat.

*

Att ägna sig åt att skriva är ungefär samma sak. Man får en idé, en känsla, har en erfarenhet som ska gestaltas. Och kläs i ord. Ett bra uttryck. Oklädd är den ren och obefläckt. Men omöjlig att visa upp inför någon annan. Den måste kläs i ord för att bli presentabel.

Och när man slår sig ner vid skrivbordet med denna vision i sinnet och börjar skriva några ord för att förmedla den inträffar exakt samma sak som med askfaten på kaféet. Orden är slitna, förbrukade fimpas som bara förstör visionens ursprungliga friskhet. Det blir bara solkigt, dött, aska.

Tills, förhoppningsvis, någonting inträffar, några ord, gamla slitna klichéer, hamnar intill varandra av grammatikens mystiska magnetism och ett nytt samband uppstår, en tanke som kan se ut som en bild, eller vice versa. Det har hänt en gång och ingenting säger att det inte kan hända en gång till. Det är den förhoppning man måste bestå sig med.

*

Jag skriver detta vid mitt kafébord. Gatan framför mig är måttligt trafikerad. Jag ser en jude med sitt typiska skägg och sin typiska hatt och rock svischa förbi på en sparkcykel. Att ta sig fram på sparkcykel i Paris är inte ofarligt, men han har väl Gud med sig. Hela hans ansikte strålar av glädje. Dagen sjunger i honom och man blir upprymd bara av att se killen.

Han har uppenbarligen funnit sitt element. Varje gång han skjuter fart med högerbenet utför han en framåtböjd och helt naturlig rörelse med överkroppen. Ett vaggande, närmast identiskt med den karakteristiska rörelse han utför när han ber.

*

Den stora tv-debatten häromkvällen mellan de två presidentkandidaterna väckte förvåning genom att den blev så grov och aggressiv. Det spekulerades mycket dessförinnan om att Marine le Pen, känd för att vara hätsk, skulle anlägga en mer positiv ton. Vilket

hon inte alls gjorde. Hon dundrade på med sitt gamla hat och föreställningen om ett återupprättat Frankrike, en pånyttfödelse av den forna storheten. Som om det förflutna vore obefläckat.

Hennes ambition är att företräda folket, ge uttryck för en folklig rädsla och ilska. La France en colère. En företeelse som ingen politiker bör negligera.

Macron blev omskakad i början, men fann sig snart och kunde i alla fall uppföra sig så som fransmännen förväntar sig av en blivande president, med distans, saklighet och värdighet.

Även han måste givetvis förutskicka någon sorts återuppståndelse av forna tiders storhet. Men ingen av dem kunde klä sina visioner med ord som sa något nytt. Klichéerna övervanns inte.

Att landet har problem är uppenbart, men den väsentliga frågan måste rimligtvis vara: vad ska få dagarna att sjunga för folk? Vad ska människor syssla med i alla nedlägningshotade landshörn?

Hur ska en presidentkandidat få sina lyssnare att förnimma det lilla styng av odödlighet som varje människa förtjänar, åtminstone någon gång emellanåt?

Hur ska man få den gamla klichén om Frankrike att framstå som någonting nytt, löftesrikt och oförbrukat? Det finns ingen poet i världen som kan gå iland med det.

*

Med anledning av en nyutkommen bok uttalar sig Régis Debray i Le Monde. En man som kan klä sina tankar i exklusiva ord. Han ger uttryck för en grundlig misstro inför Europas möjligheter och kallar den här världsdelen för ett av USA:s indianreservat. Den amerikanska imperialismen är så totalt bedövande och dominant att inget kan rå på den, sedan *homo economicus* tagit över kommandot. Världen är ohjälpligt i händerna på GAFA, det vill säga Google, Amazon, Facebook, Apple.

Men han är givetvis paradoxal. Att ensidigt fördöma Amerika och amerikansk kultur vore honom främmande. Han är alldeles för svag för William Faulkner och Ava Gardner. Och det är en huvudpöäng i hans analys, när han jämför USA:s kulturimperialism med romarrikets utbredning och dess förmåga att faktiskt ha något att erbjuda sina undersåtar – ett rättssystem, en kultur, förbättrade levnadsomständigheter.

Vilket knappast den radikala islamismen kan erbjuda, varför han inte heller ser dess utbredning som något hot. En påtvingad tro och ett löfte om ett hinsides liv är alldeles för tunt.

*

Debray berör därmed en kärnpunkt – rädslan, den rimliga och den orimliga. I Sverige är de högerextremas nyckelord ”skrämmande”. Det har ingått i hart när vartenda sammanhang där de yttrar sig. Hela tillvaron förefaller dem mer eller mindre ”skrämmande”.

Rädda människor har en tendens att bli det de fruktar. Om man är rädd för andras aggressivitet så blir man lika aggressiv själv. Man gör andras hat till sitt eget.

Det här är något alla måste förhålla sig till i dag, att antingen inkorporera detta hat och själv bli hatisk, eller ta avstånd från det, utpeka en annan väg, den behöver inte nödvändigtvis vara pilgrimens, men kanske toleransens och fredens väg. En värdig väg för Europa.

Till ett kafé där askfaten aldrig är helt rena, men heller aldrig fulla.

*

Oavsett resultat på söndag kommer det inte att väcka samma entusiasm som valresultatet 1981. Det är bara 36 år sedan, men jag minns det som igår. Jag hade följt kampanjen mellan Chirac och Mitterrand nära och till och med skakat hand med Chirac som gav ett närmast vinthundslignande intryck, i motsats till Mitterrand som rörde sig med majestätisk tyngd mot Elyssépalatset. Nu ännu äldre än den gång Giscard d’Estaing kallade honom *passé*, och vann valet.

När den gamle segrat utbröt en karneval i centrala Paris. Ett hopp var fött som skulle bestå åtminstone ett tag och det var långt innan våra dagars rädsla blivit en politisk realitet. Alla var ute och firade.

Jag passerade en mindre anständig nattklubb på småtimmarna och fick se vår ambassadör flänga runt bland herrarna på dansgolvet, iförd en chic keps, snusnäsduk i halsen och jeans. För natten utstyrd till arbetarkille, kanske. Han var ute på egen hand och hade sina vanor. Fullkomligt orädd, som alla vi andra.

Många fick känna någon sorts odödlighet, åtminstone för en natt. Och på morgonen som följde fanns inte ett enda rent askfat på vänstra stranden.

Nu, nedskrivet, känns det oändligt längesedan.

Klas Östergren författare, översättare och dramatiker.

Sedan 2014 är han ledamot av Svenska Akademien där han innehar stol nummer 11.

Han debuterade 1975 med ”Attila” och har därefter gett ut ett 20-tal verk.

Hans senaste roman ”Twist” gavs ut 2014. Året efter kom en 600-sidig volym med ”Samlade noveller”, båda på Natur & Kultur.

Kultromanen ”Gentlemen” (1980) filmatiserades 2014 av Mikael Marcimain.

I september kommer Klas Östergrens nya roman ”I en skog av sumak”. “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

”De andra partierna ansvariga för dådet”

Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson lägger skulden för terrorattentatet på Drottninggatan på statsminister Stefan Löfven och övriga riksdagspartier. – Efter en tid av sorg är det dags att börja utkräva politiskt ansvar, säger han.

SD-ledaren Jimmie Åkesson, som i går för femte gången höll sitt vårtal på amfiteatern på Långholmen, lockade 1 400 åhörare enligt polisen. Han har hållit en relativt låg profil efter terrordådet den 7 april. Men på lördagen, nästan en månad efter dådet som tog fem människoliv, skruvade han upp retoriken och lade en stor del av skulden på de andra partierna.

– Det yttersta ansvaret för ett sådant attentat har attentatsmannen. Låt oss slå fast det en gång för alla, sade Åkesson.

Men han tillade:

– Vi måste också ställa frågan om det finns ett politiskt ansvar för att det kunde hända.

Han pekade ut statsminister Stefan Löfven som en av dem och häcklade S-ledarens uttalande om att ”vi har varit naiva” i Sverige.

– Det är du, Stefan Löfven, och dina vänner inom det vänsterliberala etablissemang som har varit, i bästa fall, naiva. Det är inte vi i Sverige som varit naiva, det är du som varit naiv och hela det vänsterliberala etablissemang, sade Åkesson.

Åkesson menar att det är ”obegripligt” att attentatsmannen Rakhmat Akilov som erkänt dådet kunde befinna sig i landet, trots att han skulle utvisas. Han anser att även moderatledaren Anna Kinberg -Batra, som Åkesson sagt sig beredd att rösta fram som statsminister i stället för Stefan Löfven, har ett ansvar för terrordådet.

– För mig är det helt obegripligt att en person som har kända kopplingar till en terrorsekt som IS som uppehåller sig i vårt land får möjlighet att utföra en sådan här sak. Det ska inte få hända, helt enkelt, säger Jimmie Åkesson till DN.

Men är inte det att utnyttja en tragedi för politiska syften?

– Nu har vi haft en månad av någon slags borgfrihet. Vi har varit väldigt samstämmiga i det här om vad som behöver göras. Stefan Löfven har bjudit in ett antal partier till överläggningar. Men någon gång måste det politiska ansvaret diskuteras, för annars kan det här hända igen.

SD-ledaren är också kritisk till regeringens beslut att slopa id-kontrollerna.

– Det är fullkomligt vansinnigt, säger han.

Åkesson hoppas att Marine Le Pen ska vinna söndagens franska presidentval. Men han säger ändå nej till att ingå i samma partigrupp som Nationella fronten i EU-parlamentet.

Efter EU-valet 2014 reste Marine Le Pen till Stockholm för att försöka övertyga Jimmie Åkesson om att Sverigedemokraterna skulle ingå i samma partigrupp som Nationella fronten, som har en antisemitisk

historia, i EU-parlamentet. Men SD sade nej och valde i stället att ingå i samma partigrupp som brittiska Ukip.

När Ukip lyckats med sin målsättning att få Storbritannien att inleda en process att lämna EU stöps parti-grupperna om. I ett reportage i lördagens DN sade partiets gruppleadare Mattias Karlsson att det inte heller nu är aktuellt att ingå i samma partigrupp som Nationella fronten.

Ändå hoppas Jimmie Åkesson att den nederlagstippade Marine Le Pen vinner söndagens andra presidentvalsomgång.

– Jag hoppas att Marine Le Pen kan överraska. Det är väl föga troligt, tyvärr. Hon står ju mot en kandidat som är väldigt positiv till ökad överstatlighet och vill flytta mer makt till Bryssel och som i hög grad kopplas samman med etablissemangen i Frankrike, medan Le Pen i mångt och mycket är raka motsatsen. I det sammanhanget föredrar jag Marine Le Pen.

Men du är ju samtidigt emot att ni ska samarbeta med det här partiet i Europaparlamentet?

– Det är olika saker. Här har vi två kandidater att välja mellan, och då får man välja den som är minst dålig. Och då tycker jag Marine Le Pen är den bättre kandidaten för Sveriges del och det europeiska samarbetets del. Det är ungefär samma agenda som vi har. Hon vill också folkomrösta om medlemskap och ett annat samarbete i EU-parlamentet.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

”Det var rätt beslut att utvidga Europeiska unionen österut”

“Extrema ideologier vinner mark i Frankrike. Men problemet är inte franskt utan europeiskt. I länder som Rumänien, Bulgarien, Slovakien, Ungern och Polen ser vi hur de demokratiska värdena stundtals åsidosätts. En del hävdar då att dessa länder kom med i EU för tidigt. Inget kunde vara mer fel, skriver Gunnar Hökmark (M), Europaparlamentariker.

I dag, söndag, går den andra omgången av det franska presidentvalet av stapeln och trots att mycket pekar på att den liberala mittenkandidaten Emmanuel Macron vinner finns det mycket att oroas över. Den centrala striden har inte varit en traditionell politisk konflikt utan snarare att den liberala demokratin utmanas av extrema krafter. Nu behöver de demokratiska krafterna över hela Europa ta ett samlat grepp för försvaret av vår demokrati.

I Frankrike har vi sett hur extrema ideologier från olika delar av det politiska spektret vunnit mark. Tillsammans fick den nationalistiska Marine Le Pen och den uttalade kommunisten Jean-Luc Mélenchon över 40 procent i den första omgången av presidentvalet. Det är två kandidater som på var sin kant försöker återuppliva gamla maktstrukturer och en misstro mot rättsstaten samtidigt som de romantiserar kollektivistiska värden.

Förutan det kalla krigets tydliga motsättning mellan demokrati och förtryck har det blivit lättare att tänja politikens och demokratins gränser inom det tidigare Västeuropa. Men det är mer än ett franskt problem ett europeiskt. I länder som Rumänien, Bulgarien, Slovakien,

Ungern och Polen ser vi hur denna konflikt är än tydligare och hur demokratins värden stundtals åsidosätts.

Det är viktigt att förstå att demokratin är ung i dessa länder; under de många decennier som det kommunistiska förtrycket präglade Öst- och Centraleuropa kunde inte gamla tiders värderingar utsättas för den moderna upplysning vi har sett i övriga Europa. Det fanns inget utrymme för kritik eller debatt. Det skapar ett större utrymme att nu relativisera betydelsen av demokratins och rättsstatens institutioner.

Vi ser det från Polens norra gräns till Bulgariens södra. I Rumänien ser vi hur den socialdemokratiska regeringen driver en antizigansk politik samtidigt som de i februari i år försökte legalisera korruption för upp till en halv miljon kronor. I Ungern fortsätter Viktor Orbán att testa gränser och urholka rättsstatens och det öppna samhällets oberoende institutioner. I Slovakien en statsminister som öppet formulerar och söker vinna väljare på rasism. I Polen en regering som vill att den politiska makten i en revansch på historien ska överordnas domstolar och medier. I Bulgarien ser vi korruption och rysk påverkanspolitik genom den gamla tidens maktstrukturer.

En del hävdar nu att dessa länder kom med i EU för tidigt eller att vi behöver markera genom att slänga ut dem ur den europeiska gemenskapen. Inget kunde vara mer fel.

Dessa länder har inte varit demokratier i ens 30 år. Det är sant att demokratin och dess institutioner inte har satt sig men det är just det som gör grundvalarna för den Europeiska unionen så betydelsefulla. Ett medlemskap i EU är en uppstärkning och en inramning av rättsstat och demokratisk sammanhållning. Hade dessa länder inte varit medlemmar hade de varit offer för parallella skeenden som dem vi i dag ser i Ukraina, Vitryssland och Moldavien. Vi hade kunnat se ryska militära operationer i Bulgarien som riktade attacker och direkta hot mot Rumänien eller Slovakien.

I sanning är det länder som i över 40 år på grund av slutenhet och planekonomi rånades på sin möjlighet till modernisering och öppenhet. Det vi behöver göra nu är att med tydlighet visa att stegen måste gå framåt, samtidigt som vi inte utesluter eller isolerar dem. Det finns inget som skulle spela Moskva eller nationella anti-demokratiska krafter mer i händerna än att driva dessa länder i armarna på en gemenskap baserad på rättslöshet och obskyr maktutövning där staten och det nationella överordnas demokratin och människors rätt.

Låt oss inte glömma bort att länder som Italien, Spanien, Grekland och Portugal var diktaturer så sent som på mitten av 1970-talet. Deras transformation gick inte över en natt och till denna dag ser vi hur dessa länder från tid till annan har en mindre principiell syn på den liberala demokratin än exempelvis norra Europa. När motsvarande strömningar av det slag som vi ser i länderna i Central- och Östeuropa också påverkar ett land som Frankrike visar det på allvaret i den utmaning som vi står inför.

Det förringar inte vårt ansvar eller situationens allvar. Det demokratiska Europa är hotat genom inre och yttre fiender till demokratin. Det är tydligt när extremister som vill nedmontera den liberala demokratin åtnjuter över 40 procent av väljarnas stöd i Frankrikes första presidentomgång. Likaså är det tydligt när Rumänien söker legalisera korruption eller Ungern stänga fristående universitet. Grundproblemet är att demokratins värden för allt för många väljare och makthavare framstår som relativa. Nu krävs aktion och långsiktighet.

1 För det första måste vi visa att demokratins grundvalar är absoluta värden som måste respekteras. Det går inte i ena fallet att se mellan fingrarna för totalitära idéer och populistisk politik för att i det andra fallet fördöma den. Både Le Pen och Mélenchon hotar republikens grundläggande värden och ska behandlas därefter i den politiska debatten. Detsamma gäller Ungerns konservativa Fidesz och

Rumäniens socialdemokratiska Partidul Social Democrat. Oförmågan att se de gränslinjer som måste dras för att värna demokratin handlar om större värden än partipolitik och ursäktas inte av någon politisk inriktning.

2 För det andra behöver vi alla förstå att slaget om demokratin och rättsstatens ideal är en lång resa. Den slutade inte 1991 eller i dag och heller ej i morgon. Bakslag för demokratins ideal har skett gång på gång i vår historia men endast när vi inte kan vända dem till framgångar har vi förlorat. Mer måste investeras i framtida generationer i våra unga europeiska grannländer liksom i vårt eget land och utbyte över gränserna är fundamentalt för att bygga ett starkare EU. De som tror att vi skyddar den europeiska demokratin genom att utesluta medlemsländer i EU eller sätta dem på undantag stärker bara mörkrets krafter och spelar Putin i händerna.

3 För det tredje behöver vi flytta fram och förstå vikten av den Europeiska unionen. Det är inom EU som demokratins ramverk stärks och det är med samarbete vi kan stärka det över hela Europa. Detta varken kan eller ska vara kravlöst men det behöver vara konstruktivt.

Det vore en svår tid för Frankrike med sämre ekonomi och mer motsättningar om Marine Le Pen vinner valet men det vore inte slutet på den franska republiken. Länder är samhällen och mycket större än regeringar och politiska majoriteter som är tillfälliga. Polen, Slovakien, Ungern, Bulgarien och Rumänien kommer att utvecklas vidare i en demokratisk process om vi låter dem stanna inom EU-samarbetet och bli granskade mot den standard som gäller fria samhällen. Vill vi att demokratin ska vinna får vi inte låta mörkrets krafter ta hem segern genom att lämnas för sig själva.

Gunnar Hökmark (M), Europaparlamentariker “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Striderna avtar i säkra zonerna”

Krigsaktiviteten har minskat i Syrien sedan det rysk-iransk-turkiska initiativet med ”säkra zoner” börjat få fäste, uppger SOHR. Zonerna ska dock inte träda i kraft förrän i juni.

Det oppositionella Syriska människorättsobservatoriet (SOHR), som bevakar kriget från Storbritannien, bedömer att ett anmärkningsvärt lugn har inträtt på lördagen.

– En del eldväxlingar och bombardemang under natten och morgonen i provinserna Hama, Damaskus och Aleppo, men våldet har kraftigt minskat i områden som täcks av uppgörelsen, säger SOHR-företrädaren Rami Abd al-Rahman.

Uppgårelsen från överläggningar i Kazakstan i veckan omfattar fyra viktiga krigszoner, bland annat Idlib i nordväst och ett område i Damaskus utkanter. Det talas även om Hama och Homs.

Men än så länge verkar inte gränserna riktigt dragna, och hela upplägget ska inte vara klart förrän den 4 juni, då det träder i kraft. I zonerna ska eldupphör råda. Inget stridsflyg tillåts, nödhjälp ska levereras och flyktingar kunna återvända. Att Ryssland, Iran och Turkiet – som i sammanhanget kallas garantstaterna – enats om detta ses som ett stort framsteg inte minst eftersom Ryssland har pli på Damaskusregimen.

Men det är ännu inte helt klart hur övriga krigsaktörer reagerar. USA har välkomnat uppgörelsen, men väldigt vagt och försiktigt. Syriens väpnade opposition stormade däremot upprört ut från veckans möte i Kazakstan. Och både den största oppositionella paraplyorganisationen HNC och den kurdiska YPG-milisens politiska gren är kritiska till avtalet om zonerna.

Och som vanligt i Syrien gäller inte vapenvilan bekämpandet av terrorister.

Både inom och utom zonerna tänker alla parter fortsätta att bekämpa IS (Islamiska staten) och Fatah al-Sham, tidigare känd som al-Nusrafronten, vilket innebär att strider och flygräder kan komma att fortsätta ändå.

Syriens inbördeskrig har krävt minst 320 000 liv.

TT-AFP-Reuters “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Trumphotet måste justeras ned

Valet av Donald Trump till president var verkligen skrämmande. Men i takt med att han krymper och blir mer konventionell måste motståndet och -sättet att tala om honom förändras.

Man måste ge honom lite erkänsla – Donald Trump är en hel del mer anpasslig än många av hans kritiker. Många av dem reagerade på hans chockerande valseger i höstas med inställningen, vilken var rimlig då, att Trump utgjorde ett unikt och aldrig förut skådat hot mot republiken. Han var en populistisk etnisk nationalist som tänkte släpa detta land i smutsen. Han var en kryptofascist med målsättningen att undergräva alla normer och institutioner i vår demokrati.

Många av oss Trumpkritiker vred upp vår ilska till 110 procent. Hotet från Trump var extremt fientligt och därför måste reaktionen också vara extremt fientlig. En sidoeffekt var att vi kunde vältra oss njutningsfullt i det ytterst sällsynta politiska läget där det råder en renodlad kamp mellan gott och ont.

Allting verkade vara så tydligt polariserat: pluralism mot bigotteri, demokrati mot fascism, kärleken som triumferar över hatet. Det heltäckande hotet från Trump gjorde det möjligt för oss att stå lite bekvämt på den rena rättfärdighetens sida.

Nu är problemet att Trump har förändrats och att många av hans kritiker inte vill kännas vid denna förändring. Han har inte blivit klokare och ödmjukare, men han har krympt och blivit mer konventionell. Många av hans kritiker reagerar fortfarande mot honom varenda dag med 110 procents ilska, trots att Trumphotet på en 10-gradig skala i dag inte är mer än 3 eller 4.

I dessa dagar verkar en hel del av kritiken helt överdriven och trovärdig-hetssänkande. ”Motståndsrörelsen” reagerar fortfarande som om en primitiv fascism stod för dörren medan den verkliga faran är den dagliga klantigheten.

Hotet från Donald Trump har minskat på tre sätt. För det första blir det allt tydligare att allt kring Trump är av mindre vikt än det verkar vara. Trump kommer att vara den siste president som helt växt upp i tv-åldern. I Trumps tankevärld framstår allt i delar och episoder. Tittarsiffror är alltings mått.

Det betyder att han är pseudohändelsernas mästare, dessa konstlade uppträdanden som är till för att rapporteras i tv, men som inte gör något bestående intryck. Ingenting är så tungt eller komplicerat att det inte kan få plats i en treminuters nyhetssammanfattning. Alla politiska initiativ är i själva verket bara konditoridekor, sådana där ömtåliga sockerfigurer som pryder lyxiga efterrätter och som faller ihop och löses upp vid första bästa kontakt med verkligheten.

Trump's skatteplan behandlas som om det vore en riktig plan, men den är bara en sockerskulptur – 100 ord gripna ur luften och nedskrivna på ett papper utan något försök att hantera de svåra frågorna och utan chans att bli godkänd i någon form som ens liknar den nuvarande.

För det andra har Trumps kompetensnivå höjts från katastrofal till bara otillräcklig. De första veckorna sköt Trump sig i foten en gång i timmen. Men undan för undan har han anställt bättre personer och har flyttat makten inom Vita huset till dem som åtminstone försöker bygga upp en normal beslutsprocess. Hans utrikespolitiska handlande har, om något, varit rätt normalt. Hans administration har ställt sig bakom Nato, slutat kritisera Kina, bekräftat att Iran respekterar kärnteknikavtalet och visat en viss återhållsamhet när det gäller Nordkorea.

För det tredje har Trump distanserat sig från vår tids enda verkligt revolutionära rörelse. Om den nuvarande världsordningen ska rivas

upp på allvar så kommer det att ske när USA:s president underblåser den vrede som runt om i världen sjuder inom landsbygdens arbetarklass. Det kommer att ske därför att USA ställer sig i spetsen för en global koalition av populistiska ledare. För ett par månader sedan verkade Trump luta åt att göra detta, men inte nu längre. Han har i stort sett svängt från att vara en subversiv populist till att bli en konventionell företrädare för stor-företagens intressen. Det centrala temat för hans administration är nu att stödja företagsamheten – lätta på regleringar, vara för federala exportkrediter och erbjuda sänkta företagsskatter.

Delar av Trumps företagspolitik är rätt bra, bolagsskatterna är verkligen för höga. Andra delar är rätt dåliga, som att hota Parisavtalet om klimatet. Men där finns inget ovanligt. Det ser ut som vilken republikansk administration som helst med tjänstemän vilkas fördomar formades 1984 och som inte har tänkt en enda ny tanke sedan dess. Trump är långt ifrån en fajter. Han tenderar att falla undan när hans planer möter motstånd, som under den gångna veckans budgetstrid. Han är formbarheten personifierad. Djup kommer han aldrig att vara eftersom hans koncentrationsförmåga har formats av tv-mediet, men hans ytlighet kommer sannolikt att ändra uttryck radikalt under de kommande åren.

Missförstå mig inte. Jag önskar att vi hade en president som hade verkliga övertygelser och kunskaper och som var intresserad av att leverera verkliga reformer till verkliga amerikaner. Men det är svårt att bibehålla en hög nivå på sin ilska inför en man som är som en skraddare, en sådan där liten insekt som springer på vattenytan, rätt fascinerande att titta på, men som inte lämnar något spår att tala om när den försvinner.

David Brooks amerikansk journalist och författare.

Översättning: Lars Ryding “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Temperaturmätare när delstat går till val”

Söndagens delstatsval i Schleswig-Holstein är en temperaturmätare inför förbundsdagsvalet i september. De tyska socialdemokraterna (SPD) får allt svårare att hålla jämna steg med förbundskansler Angela Merkels Kristdemokrater (CDU) – och har all anledning att oroa sig såväl på riksplanet som i delstaten.

Skofrågor, förskoleavgifter och brottsbekämpning står på agendan när 2,3 miljoner röstberättigade i Tysklands nordligaste delstat går till valurnorna i dag, söndag. Valet sker i skuggan av den avgörande omgången i det franska presidentvalet och avgörs till skillnad från i Frankrike av de två partier som dominerat politiken under hela efterkrigstiden, nämligen social-demokraterna SPD och kristdemokraterna CDU.

Inför söndagens uppgörelse drar de bägge partierna jämt i opinionsmätningarna och får vardera omkring 30 procent av väljarstödet i delstaten. Valrörelsen följs noga av partiernas spinndoktorer och strateger i Berlin, som ser resultatet som en viktig fingervisning inför valfinalen i september då förbundskansler Angela Merkel utmanas av SPD:s kanslerskandidat Martin Schulz. De båda toppolitikerna har turnerat runt i delstaten.

Martin Schulz partikamrater i Schleswig-Holstein har hoppats att den så kallade Schulz-effekten skulle ge partiet en promenadseger i söndagens val. Sedan Schulz valdes till partiets kanslerkandidat i början av året har SPD lyft i opinionsmätningarna och för första gången på många år sett ut att ha en reell chans att kunna peta Merkel från tronen. Så ser det nu inte ut att bli.

Med stigande oro följer partiet hur det konkurrerande toppnamnet, den hittills ganska okända kristdemokraten Daniel Günther, gått starkt framåt i valrörelsens slutspurt. Med sitt fokus på skolpolitik och mer investeringar i infrastruktur har han lockat nya väjare, medan SPD:s toppnamn Torsten Albig haft det desto tuffare.

Håller trenden i sig kan det innebära slutet för den rödgröna regering som i dag styr Schleswig-Holstein med stöd av partiet för den danska minoriteten, SSW, – varför koalitionen ibland kallats ”det danska trafikljuset”.

Även på riksplanet möter SPD motgångar. Det som i början av året såg ut att kunna bli en jämn kamp mellan Angela Merkel och Martin Schulz har nu vänts till ett tryggt försprång för del förbundskanslern. Den friska fläkt som omgett Martin Schulz tycks nu ha mojnats och den ”Merkelmüdigkeit”, Merkeltröttheten, som skapade rubriker i våras tycks nu vara som bortblåst. CDU ligger stabilt kring 35 procent i opinionsundersökningarna medan SPD har fallit till strax under 30-strecket. De som hoppas på ett maktskifte efter förbundsdagsvalet i september har anledning att vara bekymrade.

Klockan 18 stänger vallokalerna i Schleswig-Holstein.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“Fakta.

Schleswig Holstein är Tysklands nordligaste delstat med knappt tre miljoner invånare. 2,3 miljoner invånare är röstberättigade. Huvudstad är Kiel. En dansktalande minoritet på omkring 65 000 personer bor i delstaten.

SPD och Miljöpartiet die Grüne styr tillsammans med stöd av partiet för den danska minoriteten, SSW. “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Ismail Haniya blir ny ledare för Hamas

Ismail Haniya har valts till ny ledare för islamiströrelsen Hamas. Han efterträder Khalid Mishal, som lever i exil i Doha i Qatar och har lett organisationen i två år.

54-årige Haniya har tidigare varit Hamasledare i Gaza. Han ses som pragmatiker och tar över ledarskapet vid en tidpunkt då Hamas strävar efter att bryta sin internationella isolering.

Nyligen antog Hamas ett politiskt dokument med en något mjukare hållning till Israel. I dokumentet sägs att Hamas inte är emot judar på grund av deras religion utan emot Israel som ockupationsmakt.

Hamas förespråkar nu en palestinsk stat inom 1967 års gränser. Den extremare palestinska gruppen Islamiska jihad förkastar Hamas nya politiska hållning: ”Som partner till våra bröder i Hamas i kampen för frigörelse är vi oroade över dokumentet”.

Egypten öppnade på lördagen delvis gränsövergången mot Gazaremsan vid staden Rafah. Den hålls öppen i tre dagar för att hundratala palestinier som är strandsatta i Egypten ska kunna ta sig hem, enligt ett uttalande.

Gazaremsan har länge varit före-mål för egyptiska och israeliska blockader. Alla gränsstationer utom Rafah kontrolleras av Israel. Liksom Israel har Egypten mestadels hållit passagera stängda de senaste åren på grund av den spända relationen med den palestinska rörelsen Hamas, som styr Gazaremsan.

TT-AFP “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Ministern varnar för desinformation

Det pågår rysk desinformation mot Sveriges stora försvarsövning Aurora som genomförs i höst. Varningen kommer från försvarsminister Peter Hultqvist (S).

Övningen Aurora är den största svenska försvarsövningen på över 20 år. Den genomförs i september i södra Sverige och sammanfaller i tiden med Rysslands stormanöver Zapad (Väst) på andra sidan Östersjön.

– De genomför sin övning och vi vår. Och jag ser redan hur desinformationen omkring vår övning har börjat. Man säger att det är en Nato-övning. Men det är ingen Nato-övning. Vi har bjudit in de som deltar, slår Peter Hultqvist (S) fast.

I Aurora deltar alla svenska stridskrafter. Sverige är värdland för finska armé- och flygenheter samt hemvärnsförband från Natogrannarna Estland, Norge och Danmark. USA sänder marinsoldater och helikoptrar till Gotland samt fartyg och ubåtsjaktsflygplan. USA och Frankrike bidrar med var sitt luftvärnsbatteri.

– Det är viktigt att hålla ordning på realiteterna. Det här är en svensk övning som handlar om försvar av Sverige. Vi har inte några offensiva ambitioner att gå till attack mot -någon annan och annektera land. Vi kommer att inbjuda internationella observatörer, säger Peter Hultqvist.

Försvarsministern talade tidigare i veckan inför Kungliga Örlogsmannasällskapet i Stockholm. Han nämnde inga konkreta exempel på rysk desinformation mot Aurora.

Däremot drog han paralleller till debatten inför Sveriges värdlandsavtal med Nato som antogs av riksdagen 2016. Då varnade Peter Hultqvist den 10 januari 2016 i en uppmärksam DN-intervju för ryska försök till påverkan av den svenska debatten. Säpo bekräftade i DN den 1 maj 2016 att ryska -agenter i Sverige motarbetade avtalet.

I Sverige har Aurora kritiserats av bland annat ”Kvinnor för fred” för att vara en krigsövning och -försämra säkerhetsläget vid Östersjön.

– Här kommer vi säkert att få se desinformationsaktiviteter och påverkansoperationer utav olika slag där olika typer av aktörer kommer att dyka upp på arenan, varnade Peter Hultqvist.

Ministern tillbakavisade påståenden om att de inbjudna deltagarna skulle med-föra kärnvapen och öka spänningen i Östersjöområdet.

– Det måste vara vår suveräna rätt att bedriva en sådan här övning utan att någon annan ska försöka att propagandistiskt sätta in den i något slags spänningshöjande scenario, sade försvarsministern.

Hultqvist underströk att Aurora är viktig för att kunna utvärdera vad som är bra och dåligt i det svenska försvaret, och detta ”är inget att hymla om”.

– Här har vi fått ihop en stor övning med alla ingredienser, så att den ska bli verkligt intressant att ta del av. Och vi ska inte vika undan en tum när någon håller på och kritiserar det här.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ Fakta. Hålls i september

Försvarsmaktsövningen Aurora är den största militära övningen i Sverige på över 20 år. Samtliga stridskrafter ingår. Syftet är att bygga ett starkare försvar och öka den samlade förmågan att möta ett angrepp mot Sverige.

Antal deltagare: 19 000 män och kvinnor från Försvarsmakten, 39 myndigheter samt förband och enheter från sex andra länder: Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Norge och USA.

Övningsperiod: september 2017

Övningsområde: i hela Sverige men främst i Mälardalen och Stockholm, på och runt Gotland samt i Göteborg.

Källa: Försvarsmakten “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ Ras i oljepriset gör det billigare att tanka bilen

Priset på olja sjönk kraftigt i slutet av veckan. Som en följd sänkte flera bensinbolag sina priser. Samtidigt reagerade börsen med oro.

Den plötsligt snabba nedgången i oljepriset kommer trots att oljekartellen Opec i november förra året beslutade sig för att strypa kranarna för att komma till bukt med att priset på olja sjunkit under en längre tid.

Till att börja med fick beslutet -effekt. Priset steg från nivåer på runt 42 dollar per fat till som högst 57 dollar per fat. Men efter kraftiga nedgångar på både torsdagen och fredagen är nu oljepriset återigen nere under 50-strecket.

En av de främsta orsakerna till fallet är att amerikanska bolag snabbt satte i gång att utöka sin produktion av skifferolja när oljepriset åter började stiga.

Dessutom kom siffror i veckan som visar på fylliga oljelager. Det tolkas som att det kan finnas ett överflöd av olja på den amerikanska marknaden. Det finns också tvivel om att Ryssland, som inte ingår i Opec, sviker sitt löfte om att följa Opec-länderna i spåren och minska produktionen. Ju större utbudet är, desto lägre blir priset.

Opec-länderna håller ett nytt möte i Wien i slutet av maj. Förhoppningarna om att de beslutar sig för ytterligare minskning av produktionen är dock små. För de oljeproducerande länderna är det en svår balansgång. Ett för lågt olje-pris drabbar deras ekonomier hårt. Samtidigt vill de inte förlora marknadsandelar på den asiatiska marknaden till länder som inte ingår i Opec, som USA.

Flera aktörer sänkte sina bensinpriser på fredagen. På Preem blev det exempel 15 öre billigare att tanka en liter diesel. Det nya priset är 13,61 kronor per liter. Bensinpriset sänktes med tio öre till 13,87 kronor litern.

Samtidigt utlöstes oro på börserna. Den europeiska aktiehandeln följde de asiatiska i spåren och föll. Särskilt tyngda var oljebolag.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Tyrannen blir modern i furstlig bok

I Sverige blev han känd som Kristian Tyrann efter Stockholms blodbad 1520. Men fursten av Norden hade andra, mer humanistiska sidor. Gunnar Wetterberg läser den första moderna biografen på svenska.

Kristian II är en av Nordens märkligaste monarker. Ändå har det inte funnits någon modern biografi över honom, varken på danska, svenska eller något annat språk. Därför fyller Erik Petersson en lucka med ”Fursten av Norden”.

Erik Petersson är historiker vid Linköpings universitet. Han skriver flyhänt och medryckande. Biografen över Kristian II är hans sjunde bok sedan 2008, de flesta biografier över ledande män och kvinnor på 1500- och 1600-talen.

”Furste av Norden” är en populärvetenskaplig översikt över Kristian II:s liv och politik. Ibland stannar författaren upp och drar paralleller med andra tider, inte minst vår egen. Någonstans mitt i boken förklarar han varför. Historikerns problem är ofta att källorna inte räcker till för att fullt ut begripa vad som händer. ”För detta behöver vi något som vetenskapsmän och historiker helst talar tyst om, nämligen fantasi och inlevelseförmåga”, menar Petersson. Därför går han längre än brukligt när han förklarar hur Kristian tänkt och varför, även om han för det mesta talar om när han ger sig iväg på egen hand.

Det är med flit Erik Petersson betonar Norden i bokens titel. Det är unionskungen och unionen han vill skildra, Kristians ambition att behärska alla de tre rikena. Petersson går snäppet längre än de flesta som behandlat tiden brukar göra. I stället för att nämna länderna vid namn talar han ofta om unionens södra, västra och östra delar. Så radikal var inte ens Kristians samtid – men kanske går poängen hem, när läsaren gång på gång måste översätta väderstrecken till mera hemtama begrepp.

Kristian II är en fascinerande person, och hans levnadsbana märklig. Liksom sin farfar Kristian I och fadern Hans hade han tvingats till eftergifter mot adeln för att väljas till kung, men de tre första oldenburgarna sökte allt fler rådgivare ur lågadeln och borgerskapet. När Kristian växte upp lät Hans honom bo en tid hos borgmästaren Hans Bogbinder i Köpenhamn. Som ung man förälskade han sig i den vackra Dyveke och tog hennes mor Sigbrit, borgaränka från Nederländerna, till sin nära rådgivare.

Trots förbindelsen med Dyveke kunde Kristian gifta sig med kejsar Maximilian I:s sondotter Isabella, som bytte namn till Elisabet när hon blev dansk drottning. Det innebar att Kristian kom i släkt med habsburgarna, den mäktigaste släkten i Europas politik. Med habsburgarna som förbundna fick han manövrera försiktigt i turbulensen kring Luther. Kristian hade kontakt med den kritiske humanisten Erasmus av Rotterdam och gynnade danska efterföljare till denne, han träffade Luther under sin landsflykt, men bröt inte definitivt med den etablerade kyrkan.

Sammanhållningen i Kalmarunionen hade blivit alltmer ansträngd sedan drottning Margaretas dagar. Kristian I och Hans hade bara tidvis

varit erkända i Sverige, och i Norge pyrde upproret i början av 1500-talet. Kristian kväste det norska missnöjet med brutala medel, och inriktade sig sedan på att hävda sin rätt till Sverige.

Trots betoningen av unionen skriver Erik Petersson om skeendena i varje land för sig. Kanske är det enklast så, men det skymmer delvis samspelet mellan de olika förloppen och mellan stormännen i de tre rikena. Mot slutet av boken gör han våld på kronologin och lägger Stockholms blodbad sist i skildringen. Säkert är det dramaturgiskt klokt med tanke på den svenska läsekretsen, men han tappar bort den händelsekedja som löpte över fälttågen mot Sverige till de jylländska stormännens resning 1523, som beseglade Kristians öde.

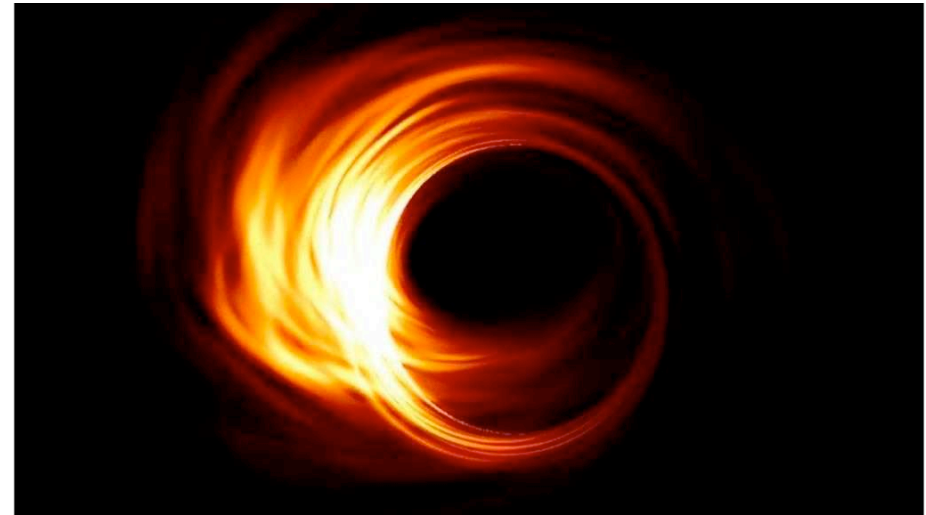
Erik Petersson sätter i stort sett punkt med blodbadet och kungens avsättning 1523. Det fascinerande med Kristian är emellertid att han kom att spela en central roll i ytterligare tre dramatiska skeenden. Petersson nämner i förbigående det misslyckade försöket att erövra Norge 1531–1532, som slutade med att han föll i händerna på efterträdaren Fredrik I och levde i fångenskap till sin död 1559. Men han förbigår både det stora skånska upproret 1524–1525, då lågadel och bönder reste sig under Kristians amiral Søren Norby i den avsatte kungens namn, och den uppslitande grevefejden 1533–1536.

I grevefejden fick tidens komplexa religiösa och sociala motsättningar en våldsam urladdning, och förevändningen för fejden var kravet att den fångne Kristian II skulle efterträda sin farbror Fredrik I sedan denne dött. Grevefejden blev upptakten till den danska reformationen, som kom tidigare och mer bryskt än den svenska, men också till det danska adelsväldet, som för Skånes del satte djupa spår ända in på 1900-talet.

Jag är kluven inför boken. Det är på tiden att Kristian II får en biografi, och det är roligt att det är en svensk historiker som gett sig i kast med uppgiften. Det är god och givande läsning, och många människor kommer att få nya insikter om Kalmarunionens sista årtionden. Ändå hoppas jag att det inte dröjer alltför länge innan någon annan – eller Erik Petersson själv? – gräver djupare och ger ett mer genomarbetat perspektiv på Kristian II, hans gärning och betydelse för Danmarks dramatiska 1500-tal. Det är både kungen och tiden värd.

Gunnar Wetterberg”

“Erik Petersson ”Furste av Norden. Kristian Tyrann”
Natur & Kultur, 524 sidor “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ Foto av skuggan ska ge svar om svarta hål

Åtta teleskop på fyra kontinenter och Hawaii samarbetade under fem nätter för att ta det första fotot någonsin av det svarta hålet i Vintergatans mitt.

– Vi försöker ta en bild av något som naturen gör sitt yttersta för att hindra oss från att se, säger Shep Doeleman.

Han är astronom vid Harvard-universitetet i Boston, och leder Event horizon, ett samarbete mellan fler än 30 universitet och forskningsinstitut. Under fem nätter i april riktade de in åtta radioteleskop i Nord- och Sydamerika, Europa, Hawaii och Antarktis mot mitten av Vintergatan.

– Vi vill se ett svart hål, som har det ultimata sättet att dölja sig: det intensiva gravitationsfältet, som skapas av den kollapsade materian, säger Shep Doeleman.

Namnet Event horizon betyder händelsehorisont, alltså gränsen runt ett svart hål. Allt som passerar händelsehorisonten kommer att falla ned och aldrig återvända.

– Det är i sanning en enkelriktad utgång ut ur vår existens, säger Shep Doeleman.

Ett svart hål har så stark dragningskraft att inte ens ljuset kan lämna det. Därför går det aldrig att se händelsehorisonten eller det som finns innanför den.

Men det är möjligt att se området alldeles utanför, som astronomerna kallar det svarta hålets skugga.

– Om den osynlige mannen har på sig kläder. Ser du honom då? Nej, men du kan se hans form. Eller tänk dig att du stänker färg på honom. Då ser du honom nästan. Men egentligen går det aldrig att riktigt se den osynlige mannen, säger Shep Doeleman.

Skuggan är inte mörk.

– Paradoxen är att svarta hål är några av de starkast lysande objekten på himlen. Det är så mycket som är bakvänt med dem, säger Shep Doeleman.

Svarta hål kladdar väldigt mycket med maten när de slukar materian omkring sig.

– Jag brukar jämföra med att sätta en tallrik mat framför en bebis. En del av maten kommer kanske in i barnets mun, men det mesta hamnar

på väggarna. Det är precis vad som händer med de svarta hålen. Det drar till sig massor av materia, men de måste tvinga in alltihop i ett extremt litet område, säger Shep Doeleman.

Dessutom böjer de hela rum-tiden omkring sig.

– Gravitationen runt ett svart hål är så stark att vi får verkligt märkliga fenomen, där gravitationen fungerar som en lins. Det går inte att gömma sig bakom ett svart hål. Ljuset från dig kommer att böjas över hålet, till alla som finns på andra sidan, säger Shep Doeleman.

Allt vi vet om svarta hål kommer från den allmänna relativitetsteorin, som Albert Einstein formulerade för mer än 100 år sedan. Med Event horizon är det för första gången möjligt att undersöka ett på nära håll och ta en bild av skuggan av det svarta hålet Sagittarius A* i

Vintergatans mitt. Hålet ligger 26 000 ljusår ifrån oss, och väger fyra miljoner gånger mer än solen. Men händelsehorisonten har en radie som bara är ungefär hälften så lång som avståndet mellan solen och planeten Merkurius.

– Att se hålets skugga motsvarar att kunna se en grapefrukt på månen. För att urskilja hur ljusets böjs och hur materia kretsar kring det svarta hålet måste vi ta en ögonblicksbild med ultrahög upplösning av rumtiden alldeles vid hålets gräns. Hittills har det varit omöjligt, säger Shep Doeleman.

Astronomerna behöver teleskop med riktigt stora speglar för att få hög upplösning. De åtta teleskopen bildar tillsammans en spegel som är lika stor som jorden.

– Man kan tänka sig vart och ett av de åtta teleskopen som en liten blank fläck. När jorden snurrar dras fläckarna ut till en glänsande spindelväv som långsamt blir till en spegel av jordens storlek. När vi

kombinerar alla observationerna kommer vi att få en upplösning som är 2 000 gånger högre än Hubble-teleskopets, säger Shep Doeleman.

Det viktigaste teleskopet i Event horizon är Alma i Atacamaöknen i Chile.

– När Alma kom med fick vi i ett enda slag nästan tio gånger högre upplösning, säger Shep Doeleman.

Almateleskopet är egentligen inte konstruerat för denna typ av observationer.

– Det skulle bli väldigt dyrt och ta lång tid att bygga om Alma. Men jag hittade ett sätt att anpassa teleskopet bara med hjälp av mjukvara. Det blev mycket snabbare och enormt mycket billigare, säger Iván Martí-Vidal, astronom vid Onsala rymdobservatorium som hör till Chalmers tekniska högskola i Göteborg.

Nu skeppas hårddiskarna med observationerna från teleskopen till Event horizons två superdatorer, vid Massachusetts institute of technology, MIT, i Boston i USA och Max Planck-institutet för radioastronomi i Bonn i Tyskland.

– Besvärligast är att hämta hårddisken från teleskopet vid Syd-polen, säger Iván Martí-Vidal.

Datorerna ska kombinera allt-ihop till en bild av det svarta hålets skugga.

– Det kommer att ta flera månader, kanske till och med mer än ett år. Men det jag har sett av observationerna från Alma ser bra ut, säger Iván Martí-Vidal.

Svarta hål fångslar många fler än astronomer, menar Shep Doeleman.

– Jag ser svarta hål som en mötesplats för astronomer, fysiker, matematiker och även filosofer. Vanliga människor är ju också fascinerade av dem. De är rymdens ultimata monster – det enda stället i universum där relativitetsteorin bryter samman för att gravitationen är så stark, säger han.

Det är viktigt att äntligen få se hur ett svart hål verkligen ser ut.

– Nu får vi möjlighet att testa Einsteins teori i det bästa laboratoriet, säger Shep Doeleman.

Roterande svarta hål fungerar också som maskiner som omvandlar materia till energi, mer än tio gånger effektivare än en atombomb. När gas och laddade partiklar faller in mot det svarta hålet hettas gasen upp och samlas i en roterande och starkt lysande skiva innan den antingen sugas in i hålet eller slungas i väg i två strålar som kan tränga igenom en hel galax, hundratusentals ljusår ut i rymden.

– Om du tappar ett äpple i marken så hör du en duns, och äpplet blir skadat. Så en del av äpplets energi har gått åt till att deformera äpplet och producera ett ljud. Men om äpplet faller mot ett svart hål finns det ingen yta. Det bara fortsätter att falla tills det nästan når ljushastigheten. Med all denna materia som brakar ihop frigörs enorma mängder energi, säger Shep Doeleman.

Astronomerna i projektet är trötta efter arbetet med observationerna men också förvåningsfulla över vad bilderna kan visa.

– Vi vet inte vad vi kommer att se. Men det är alltid en dålig idé att sätta pengar på att Einstein hade fel, säger Shep Doeleman.

Om Event horizon har fungerat som avsett kommer vi att få veta mycket mer om svarta hål.

– Jag förväntar mig också många nya frågor. Vi blir aldrig klara, säger Shep Doeleman.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

“ Fakta. Event horizon

Under fem nätter mellan 5 och 14 april tog åtta radioteleskop bilder av det svarta hålet Sagittarius A* i Vintergatans mitt.

Teleskopen:

Alma och Atacama pathfinder experiment i Chile.

Large millimeter Telescope i Mexico.

Submillimeter telescope i Arizona, USA.

Submillimeter array och James Clerk Maxwell telescope på Hawaii.

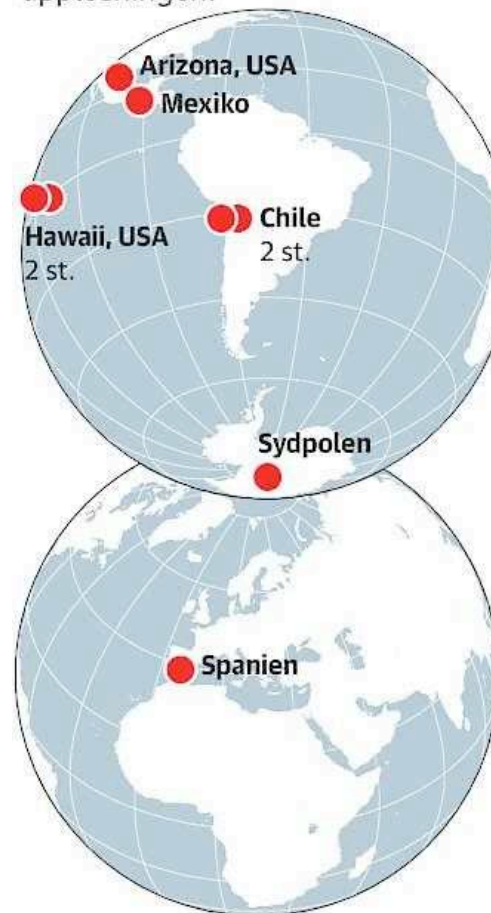
IRAM, ett 30-meterteleskop på berget Pico Veleta i Sierra Nevada i Spanien.

South pole telescope på Antarktis.

Källa: Event horizon “

Event horizon

Event horizon-teleskopet kombinerar åtta radioteleskop på sex olika platser i världen. Ju längre ifrån varandra de är desto högre blir upplösningen.

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“Karin Bojs: Så var hästarna som skyterna ströp

Greken Herodotos levde på 400-talet före Kristus och betraktas ofta som historieskrivningens fader. Han berättar bland annat om skyterna och hur de offrade hästar.

Skyter” var det namn som användes för nomadiska, boskapsskötande, hästburna grupper som levde under järnåldern på Asiens och Europas stäpper – hela vägen från nuvarande Kina i öster till Ungern i väster.

Herodotos beskriver hur en kung kunde begravas hos skyterna. Först kördes den döde kungen runt på en kärra till olika stammar. I samband med själva gravsättningen ströps en av kungens bihustrur, hans närmaste tjänare samt några hästar. På ettårsdagen av kungens död offrades ytterligare femtio av den avlidne kungens unga tjänare. Dessutom femtio av ”de allra vackraste” hästar.

Strypningen gick till så att förrättaren lade en rem runt halsen på hästen. Med hjälp av en pinne tvinnades remmen hårdare och hårdare, tills hästen var död.

De döda hästarna gillrades upp med hjälp av pålar runt kungagraven med dess upphöjda kulle, så kallad kurgangrav. De döda tjänarna monterades ovanpå, som ryttare.

Till sådana begravningar och ceremonier kom skytiska stammar resande vida ifrån.

Enligt vad Herodotos berättar. Som alltid med gammal historieskrivning är det svårt att veta vad som egentligen var fakta och vad som var romantiserat och vinklat för propagandistiska syften.

Arkeologiska utgrävningar på stäppen har kunnat bekräfta en del av hans utsagor. Det finns verkligen lämningar från ett stort antal hästar i en del av kurgangravarna.

Nu bidrar även dna-forskare till bilden, med den allra senaste tekniken. En grupp ledd från Köpenhamn, med Ludovic Orlando som huvudförfattare, publicerade nya rön i förra veckans nummer av tidskriften Science.

Inte bara kan forskargruppen komplettera Herodotos berättelser, de kommer också med nyheter om hästavelns tidiga historia.

De har dna-analyserat tretton hingstar (eller valacker) från två skytiska gravar som var ungefär samtida med Herodotos – Arzhangraven i Sibirien och Berelgraven i Kazakstan.

Dessutom har de analyserat ett sto som är betydligt äldre, från bronsålderskulturen Sintashta, den första kultur där det finns belägg för de tvåhjuliga, snabba, hästdragna kärror som sedan blev så avgörande för stridskonstens utveckling.

Dna-analyserna visar att hästarna var av olika färg – bruna, svarta, ljusa och fläckiga – och att de var genetiskt mycket varierade. Betydligt mer varierade än hästar är i dag. Och de var inte släkt med varandra.

Det är alltså fullt möjligt att hästarna verkligen var, som Herodotos skriver, gåvor från allierade skytiska stammar från avlägsna ställen på stäppen.

I dna-resultaten syns vilka egenskaper människorna på stäppen har favoriserat, alltsedan de först tämjde hästarna för cirka 5 500 år sedan. Dit hör förmågan att ge mycket mjölk, starka ben och att kunna springa riktigt snabbt kortare sträckor.

Flera anlag, som i dag orsakar vanliga ärftliga sjukdomar hos hästar, verkar ha saknats helt. Hästaveln verkar helt enkelt ha genomgått en försämring de senaste två tusen åren.

I dag brås nästan alla levande tamhästar på en enstaka hingst. Det har tidigare föranlett forskare att tro att bara ett fåtal hingstar var inblandade när hästarna först tämjdes. Kanske bara en enda hingst, har man trott, men där- emot ett stort antal olika ston.

Men hos skyter och Sintashta syns hingstar med många olika fädernelinjer. Nästan alla dessa linjer har alltså gått förlorade på senare tid. Samtidigt som hästarna har dragit på sig nya ärftliga sjukdomar.

Skyternas vana att strypa hästar (och människor) låter fasansfullt med vår tids uppfattning.

Ändå har vi kanske en del att lära av dem, när det gäller själva hästaveln.

Karin Bojs vetenskap@dn.se “

DN SÖNDAG 7 MAJ 2017

“ Här är Eurovisions vänner och fiender

På tisdag börjar årets Eurovision song contest. Men vilka länder ogillar varandras låtar redan på förhand? Och hur går kärlekslinjerna i schlager-Europa? Det kan DN:s Kristoffer Örstadius avslöja i en(chockerande ambitiös) kartläggning.

Poängutdelningen från Grekland till Cypern är kanske det mest förutsägbara i hela Eurovisionen: Twelve points to Cyprus. Chypre, douze points...

Vid samtliga finaler sedan 2000 har Cypern fått antingen 10 eller 12 poäng av grannlandet och samma starka kärleksförhållande finns mellan Rumänien & Moldavien, Makedonien & Albanien och Andorra & Spanien.

På tisdag öppnar den 62:a upplagan av Eurovision i Kiev. Det blir en fest i vilda kläder, välavvägd smaklöshet, sköna tonartshöjningar och, förstås, svågerpolitik.

DN har studerat röstningsdata från åren 2000 till 2016. Genomgången visar på mycket tydliga ”kompismönster”, särskilt i Östeuropa. Men de nordiska länderna är faktiskt lika goda kålsupare, särskilt Danmark som (tak, tak) ofta ger höga poäng till Sverige.

Men studien blottlägger även ovänskaper: länder som aldrig eller mycket sällan ger varandra höga poäng. Mest överraskande, i alla fall för de som inte är schlagerkalenderbitare, är att det land som verkar ha störst negativa fördomar om svensk musik är... Italien.

Sedan 2000 har Italien deltagit i Eurovision-omröstningen vid sex tillfällen. Vid fyra av dessa fick Sverige inga poäng alls av Italien, trots att våra bidrag fick toppresultat av andra länder. Låt oss ta finalen år 2012. Loreen vann en jordskredsseger och fick poäng av alla länder – utom av Italien. Året innan kom Eric Saade på bronsplats och 2014 fick Sanna Nielsen samma plats. Men Italiens poäng var: noll respektive noll.

Visserligen finns det undantag. Måns Zelmerlöw bevekade även Il bel paese (12:a!), men sammantaget är den negativa poängavvikelsen mellan Italien och Sverige anmärkningsvärd. Länderna har bland de sämsta relationerna i hela Europa. DN har sökt förklaringar, men kanske är det helt enkelt så att italienarnas och svenskarnas musiksmak är motpoler.

Eurovision-data avslöjar även obesvarad kärlek. Frankrike älskar att rösta på Turkiet, men Turkiet ger inte mycket tillbaka. Schweiz kärlek till Albanien är också obesvarad, liksom Frankrikes romans med Portugal.

Nicholas Charron är docent i statsvetenskap vid Göteborgs universitet och har forskat kring just kompiströstande:

– Ja, det säger en hel del om Europa. Analyser har exempelvis visat hur olika länder stöder varandra i Europaparlamentet och att det finns ett samband mellan Eurovision-röstningsdata. Vi kan också se hur Storbritannien tappade en hel del röster i samband med att landet gick med i Irak-kriget. Och Ungern har ingen kompiss alls, säger Nicholas Charron.

Dagens Nyheter har även gjort en simulering av röstningsresultatet där vi justerat för kompiströstandet. I allmänhet är det, trots svågerpolitiken, nästan alltid ”rätt” låt som vinner. Det beror på att det

oftast är mycket stor skillnad mellan ettan och tvåan – så stor att kompiströstandet inte spelar någon roll. Men under de senaste sexton åren, alltså sedan millennieskiftet, avgjorde förhandskompisarna vem som vann. År 2003 skulle tvåan Belgien ha vunnit med folkmusikpoplåten ”Sanomi” (i stället för Turkiets ”Everyway that I can”) och år 2004 skulle ”Lane Moje” från Serbien & Montenegro ha vunnit i stället för Ukrainas ”Wild dances”. De svenska segrarna är alltså fortfarande obefläckade.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“ 1500 låtar har deltagit i Eurovision Song Contest sedan starten

Johnny Logan har vunnit Eurovision Song Contest tre gånger. År 1980 och 1987 som artist - och 1992 som låtskrivare.

3 minuter långt får ett tävlingsbidrag max vara.

Loreen är den artist som fått flest ”tolvor” i en Eurovisionfinal – totalt 18 stycken. Hon vann 2012 med låten ”Euphoria”.

Norge är det land som kommit sist i tävlingen flest gånger. Sedan starten har vårt grannland 11 sistaplatser på sitt samvete.

Åldersgräns på 16 år för tävlande artist infördes 1990. År 1986 vann en 13-åring.

Sex personer får maximalt medverka på scenen (räknat per land). Alla sånginsatser, inklusive körsång, måste framföras live.

Sex gånger har Sverige vunnit Eurovision: 1974 (Abba), 1984 (Herreys), 1991 (Carola), 1999 (Charlotte Perrelli, då Nilsson), 2012 (Loreen) och 2015 (Måns Zelmerlöw) “

Vänner

Länderna som ger mest till Sverige

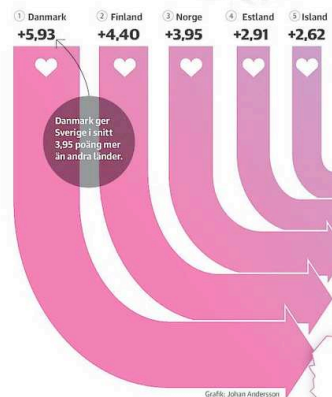
Danmark, Finland och Norge gillar att ge poäng till Sveriges Eurovision-bidrag.

A map of Europe with five countries highlighted and numbered: 1. Denmark, 2. Norway, 3. Finland, 4. Sweden, and 5. Iceland. These numbers correspond to the countries mentioned in the text as being supportive of Sweden's Eurovision entries.

Länderna som ger mest till Sverige

Danmark, Finland och Norge gillar att ge poäng till Sveriges Eurovision-bidrag.

Gräff: Johan Andersson

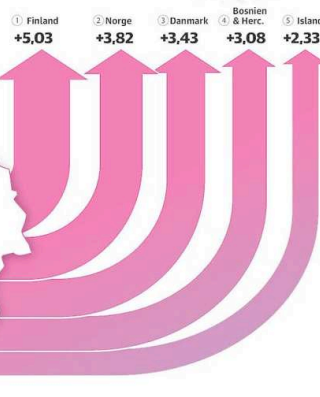
Länderna som får mest av Sverige

Sverige gillar att ge Eurovision-poäng till Finland, Norge och Danmark.

A map of Europe with Sweden highlighted in light blue. Three numbers are placed on the map: '3' over Finland, '4' over Norway, and '5' over Denmark, indicating the number of points Sweden gave to each country.

Sverige gillar att ge Eurovision-poäng till Finland, Norge och Danmark.

Fiender

Länderna som ger minst till Sverige

Italien, Grekland och Azerbajdzjan gillar inte att ge poäng till Sveriges Eurovision-bidrag.

Länderna som ger minst till Sverige

Italien, Grekland och Azerbajdzjan gillar inte att ge poäng till Sveriges Eurovision-bidrag.

Länderna som får minst av Sverige

Sverige gillar inte att ge Eurovision-poäng till Ukraina, Italien och Kroatien.

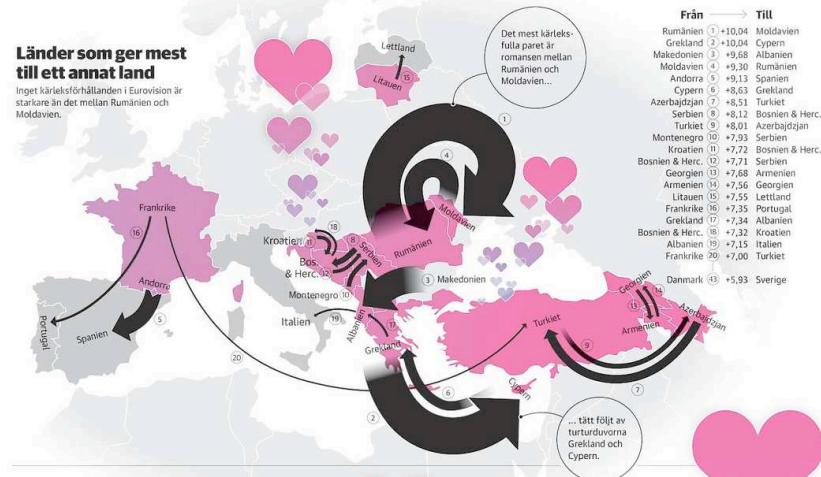

Sverige gillar inte att ge Eurovision-poäng till Ukraina, Italien och Kroatien.

Länder som ger mest till ett annat land

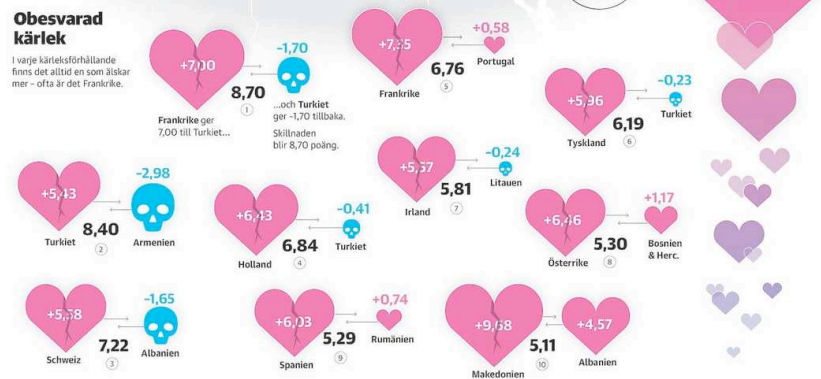
Inget kärleksförhållanden i Eurovision är starkare än det mellan Rumänien och Moldavien.

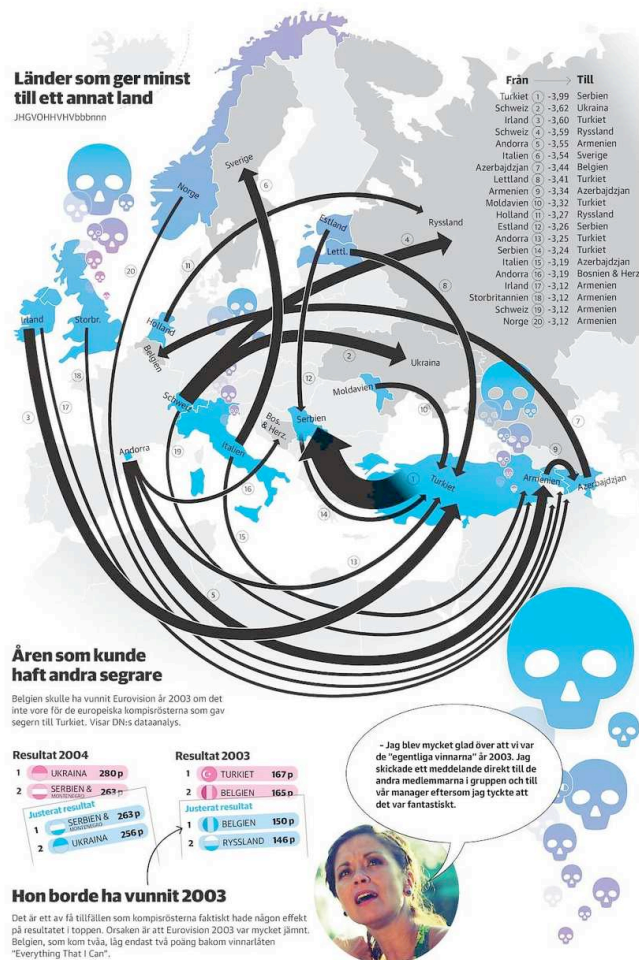

Obesvarad kärlek

I varje kärleksförhållande finns det alltid en som älskar mer – ofta är det Frankrike.

I varje kärleksförhållande finns det alltid en som älskar mer - ofta är det Frankrike.

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Dags att laga Frankrike

Katastrofen uteblev och Europa drar en lättnadens suck. Liberalen Emmanuel Macron blir Frankrikes president efter att ha tagit hem en storseger mot den främlingsfientliga populisterna Marine Le Pen. Men även om landet inte rycks upp med rötterna rör det sig nu på okänd mark. En oprövad nykomling tar över euroområdets näst största ekonomi.

Valrörelsen var exceptionell. Missnöjet med etablissemangen var öronbedövande. Den sittande presidenten var så impopulär att han inte vågade ställa upp, Frankrikes mest kända politiker föll bort en efter en. Det stora borgerliga partiet, Republikanerna, utsåg en kandidat som hade garderoben full av skandaler. Det regerande Socialistpartiet hittade en ovalbar utopist. Datahackare försökte blanda sig i striden på sluttampen.

Le Pen fick omkring 35 procent, nästan dubbelt så mycket som pappa Jean-Marie för 15 år sedan, vilket är djupt bekymmer-samt. Hennes ekonomiska planer skulle föra mot ruin, hennes auktoritära föreställningar om sig själv som "nationens" bärare är motbjudande. Också väns-terpopulisten Jean-Luc Mélenchons röstandel i första omgången var ett bedrövligt betyg på läget i landet.

Macron både hör till eliten och inte. Han har gått på de finaste skolorna, varit investmentbankir och minister i socialistregeringen. Stödet för honom är ljummet, men avsmaken för Le Pen som väl är större. Frankrike kastas inte ut i en virvelstorm, och EU överlever. Den nye presidenten står likväl inför svåra utmaningar.

Återhämtningen efter finanskrisen har varit svag och långsam, och allvarliga strukturella svagheter fanns redan dessförinnan. Le Pen utmålade landet som ett oskyldigt offer för globaliseringen, men problemet har varit rädslan inför förändringar. Både socialister och republikaner har suttit på händerna, medan de låtit sig blandas av sin egen självgodhet.

Runt 10 procent är utan jobb, dubbelt så hög andel som i Tyskland eller Storbritannien. Arbetsmarknaden är tudelad och trög, insider med rigoröst anställningsskydd har alla rättigheter medan unga och invandrare hålls utanför. Traditionella industri- och gruvregioner har hamnat i en nedåt-gående spiral.

Staten slukar 57 procent av BNP, den högsta andelen i OECD, och lägger en kvävande hand över ekonomin. Politiker har försökt styra sådant de ska låta bli och skyddat sina favoriter i näringslivet.

Fransmännen har tjänat på globaliseringen. Inte heller de missnöjda skulle sannolikt vilja vara utan sina mobiltelefoner, och mycket få skulle trivas i ett land avskärmat från världen. Men den utbredda känslan av övergivenhet kan inte bara viftas bort.

Macrons idé är att göra det billigare att anställa och att gallra i arbetsmarknadslagstiftningens nästan 4 000 sidor. Den offentliga sektorn ska krympas till 52 procent av BNP, 120 000 jobb kapas. Samtidigt vill han ha stimulanser på 50 miljarder euro, för exempelvis infrastruktursatsningar och utbildning.

Programmet är företagsvänligt, med en social dimension. Att som Le Pen och vänstern framställa Macron som rövarkapitalist är

löjeväckande. Vad som kan ifrågasättas är om presidentens tag är nog resoluta. Han har en tendens att vilja vara alla till lags.

Bristen på erfarenhet gäller också Macrons organisation, En marche. Den är hans egen skapelse, men utan honom ingenting. I juni hålls val till nationalförsamlingen, och det är möjligt men tveksamt om de ger en användbar majoritet. Att göra parlamentariker av noviser är inte självklart enkelt. Republikaner och socialister kommer att söka revansch, och deras intresse av konstruktivt samarbete är osäkert.

Även när fransmännen röstar för förändringar brukar de spjärna emot praktiken. Fackföreningarna lever på att mobilisera gatans parlament som bromskloss.

För det första måste Macron således visa beslutsamhet. För det andra behöver han förtjäna förtroende genom att tålmodigt förklara sin sak. För det tredje ska han hitta en ton som talar till Frankrikes alltför många pessimister.

I bästa fall kan Macron tillsammans med Tyskland leda en nystart för EU, efter de senaste årens bedrävelser. Le Pens reaktionära och protektionistiska modell led nederlag, vilket var nödvändigt för unionens hälsa. Den -populistiska vågen var möjlig att stoppa.

Öppenhet och tolerans har lyckligt-vis besegrat en trångsynt nationalism. Hur Macron lyckas med Frankrikes omställning kan avgöra unionens framtid. Om fem år är det presidentval igen.

DN 8/5 2017 “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Erik de la Reguera: Nu måste Macron väcka hoppet

Emmanuel Macrons seger i det franska presidentvalet ger andrum till den hårt ansatta franska republiken. Macron har nu en stor uppgift i att ge fransmännen framtidstron tillbaka – och inte bara till den urbana medelklass som varit hans kärntrupp i valrörelsen. Misslyckas han kan en ny duell vänta med Le Pen om fem år.

När den officiella prognosen lästes upp på Emmanuel Macrons valvaka utanför Louvren i Paris steg jublet mot kvällshimmelen. Samtidigt en besviken tystnad hos Le Pens supportrar.

”Emmanuel Macron: 65,5 procent. Marine Le Pen: 34,5 procent.”

Resultatet överensstämmer väl med de stora opinionsinstitutens mätningar. Trots det relativt sett låga valdeltagandet hamnade Le Pen aningen lägre än vad som förutspåts. Men något chockbesked blev det alltså inte.

Det skräckscenario som en del hade sett framför sig, med Le Pen vid makten i ett auktoritärt och alltmer slutet Frankrike blev inte verklighet.

Inte den här gången.

Men sprickorna i den franska republiken finns kvar, de växer och utgör på sikt ett existentiellt hot mot landets demo-kratiska styrelseskick.

I de små- och medelstora städer där Le Pen och hennes fascistanstrukna parti Nationella fronten har sina starkaste fästen, krävs konkreta åtgärder för att återupprätta människors hopp och framtidstro.

I första hand handlar det då om att få fart på den ekonomiska tillväxten, skapa arbetstillfällen och få ned arbetslösheten, men även om att säkra kvaliteten i den offentliga sjukvården, skolan och omsorgen.

För att lyckas med det behöver Macron dock få handlingsutrymme – något som han inte automatiskt kan räkna med, trots segern i söndagens val. Om det preliminära resultatet på över 65 procent av rösterna håller är det ett styrkebesked som kan locka över politiker från både vänster och höger till den retoriskt skicklige 39-åringens läger.

Men en uppenbar risk finns också för att den traditionella högern i Republikanerna fryser ut honom inför parlamentsvalet i juni. Det kan hänvisa den nyvalde presidenten till att samarbeta enbart med vänstern – en obekväm sats för någon som gått till val på att lösa upp de partipolitiska låsningarna i landets politik.

Som fransk president får Macron trots allt en betydande makt. Han blir bland annat Frankrikes militära överbefäl-havare, vilket ger honom kontroll över specialstyrkor, atom-ubåtar och cirka 300 kärnvapenstridsspetsar.

Han har även i teorin viss möjlighet att regera genom förordningar och dekret – något som dock skulle kunna polarisera landet och skada hans framtoning som den franska republikens grindvakt.

Marine Le Pen är, å sin sida, skadeskjuten, men sannolikt inte helt missnöjd med valresultatet. Med uppemot 40 procent av väljarstödet sitter hon säkert på partiledarposten i Nationella fronten och kan ta sikte mot nästa presidentval som hålls om fem år.

Då måste Macron ha ett positivt facit att visa upp. Annars kan den franska demokratin vara i fara på allvar.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se #

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Jubel efter triumfen – men landet är splittrat

Jubel utbröt utanför Louvren i Paris när det stod klart att socialliberale Emmanuel Macron blir Frankrikes nästa president. Med över 65 procent av rösterna vann han klart över Marine Le Pen. Samtidigt visar ett historiskt lågt valdeltagande på ett splittrat land.

När klockan slog åtta och resultatet dök upp på de stora tv-skärmarna utbröt ett öronbedövande jubel på Louvrens innergård. Hundratals franska flaggor fladdrade i vinden under den grå skymningshimmeln när stora delar av publiken hoppade upp och ned av glädje.

Marginalen var tillräckligt stor för att det genast skulle stå klart att det inte väntade någon rysare – vilket många var tacksamma för. Känslan vid Louvren den här kvällen var också en av lättnad, snarare än av lycka.

Emmanuel Macron har tagit sig till den högsta politiska toppen i Frankrike med rekordfart och segern blev tydligare än väntat. Det första preliminära resultatet efter att vallokalerna hade stängt visade på 65,5 procent för Macron och 34,5 procent för Nationella frontens Marine Le Pen.

När den nyvalde president vid halvelvatiden gjorde entré vid Louvren hade mörkret hunnit falla och gatlyktornas guldgula sken reflekterades i glaspysamiden vid den stenlagda innergårdens mitt. Europahymnen

spelades ur högtalarna – en gest lika symbolisk som självklar för den uttalade EU-vännen Macron.

– Jag kommer att försvara republiken, sade Macron han med adress till motkandidaten Marine Le Pen.

Han lovade också att föra en politik som gör att väljarna aldrig kommer att känna sig nöjda att rösta på de extrema igen.

I publiken stod den 26-åriga Mathieu Sidibé, som röstat på Macron i både den första och andra valomgången.

– Jag känner så mycket glädje! Det är svårt att hitta ord för det här, det är så stort. Ett tag var jag rädd för att Marine Le Pen skulle vinna. Hon är verkligen ett hot mot friheten och jämlikheten i vårt land, säger han.

– Ett nytt kapitel i vår långa historia startar i kväll. Jag vill att det ska handla om hopp och förnyat förtroende, sade Macron.

– Jag kommer att försvara Frankrike och Europa, lovade Macron.

Samtidigt var valdeltagandet rekordlågt. 25 procent stannade hemma, så många har inte röstskolkat sedan 1969. Det, och att ovanligt många, 11,8 procent, röstade blankt, visar att landet trots allt är splittrat. Flera av de som i första omgången röstat på vänsterpolitikern Jean-Luc Mélenchon ville varken ha Macron eller Le Pen som president.

I vissa avseenden stod Mélenchon och Le Pen för en liknande politik med populistiska inslag. Exempelvis ville båda ha mer ekonomisk protektionism och underströk vikten av att behålla de enligt kritikerna rigida reglerna på arbetsmarknaden. Le Pens invandringskritik skapar

dock en skarp skiljelinje mellan de båda och lockade även en hel del som inte står helhjärtat bakom Macron att rösta på honom.

– När jag röstade på Macron i dag var det i första hand för att stoppa Le Pen och högerextremismen i Nationella fronten. Men nu hoppas jag att han blir en bra president. Han är ung och har en del nya idéer som kanske kan minska arbetslösheten och få fart på vår ekonomi, säger den 21-åriga studenten Pauline Genelle.

Hennes vän, 23-åriga Tetouan Chevrel, flikar in:

– Jag röstade på vänsterkandidaten Mélenchon i första omgången. Men nu när Macron fått min röst tycker jag att han är värd en chans i alla fall – särskilt som han har stoppat Le Pen, säger Tetouan Chevrel.

Att Frankrike är ett splittrat land med hög arbetslöshet och stor oro inför framtiden betonade även Macron i sitt segertal.

– Jag är medveten om ilskan, oron och tvivlen i Frankrike, sade han och lovade att försöka ena landet inför framtidens utmaningar.

Macron betonade även att Frankrike kommer att ligga i framkant i kampen mot terrorism.

När Macron sedan utbröt de klassiska orden: ”Vive la republique, vive la France”, ekade jublet över esplanaden och den franska nationalsången Marseljäsen tog vid.

Marie Demker, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, tolkar den klara segermarginalen som att det ändå finns en samling i Frankrike som står upp för liberala mittenideal när de ställs mot

Nationella frontens politik. Hon påpekar att Frankrike under femte republikens tid präglats av en vänster-högerkonflikt.

– Marginalerna har inte varit stora. Men nu kommer ett tydligt utslag som inte handlar om höger och vänster. Nu ser vi en mer allmän, antinationalistisk utblick som innebär ett annat läge.

Marine Le Pen erkände sig snabbt besegrad. Men kampen mellan ”patrioter och globaliseringsvänner” fortsätter, utlovade hon. Om Macron sade Le Pen:

– Han är väldigt ung, Macron, men hans politik är väldigt gammal.

Nationella Fronten måste nu reformera sig självt på djupet och skapa ”en ny politisk kraft”, sade Le Pen utan att gå in på detaljer om vad hon menade. Samtidigt kan Marine Le Pen glädja sig åt att hon fick klart fler röster än sin far, Jean-Marie Le Pen, som gick vidare till andra omgången i presidentvalet 2002. Då ställde vänstern upp mangrant på konservativa Jaques Chirac och Le Pen fick endast 18 procent av rösterna.

Både judiska och muslimska krafter i Frankrike var lättade över valresultatet och att extremhögern hejdsats från att ta över makten i landet. Jean-Luc Mélenchon, vänsterkandidaten som ställde upp i presidentvalet, gratulerade -Macron till segern men var snabb att kritisera Macron för en ”oansvarig” miljöpolitik.

De franska väljarna stod inför två presidentkandidater med tydligt olika visioner om vilken väg Frankrike ska ta i framtiden. EU-vännen Emmanuel Macron står för mer internationellt samarbete och en uppluckring av lagarna på arbetsmarknaden. På andra sidan stod

Marine Le Pen som vill minska invandringen kraftigt, lämna EU och euron.

Macrons seger välkomnades snabbt från olika ledare i Europa. Om Le Pen hade vunnit skulle hela EU-bygget ha varit i fara. Macrons seger är en seger för ett starkt enat Europa och för fransk-tysk gemenskap, kommenterade den tyska förbundskanslern Angela Merkel via sin talesperson. Även EU:s ordförande Donald Tusk och den brittiska premiärministern Theresa May var snabba att gratulera.

Nu väntar nästa spännande val i Frankrike, parlamentsvalet 11 och 17 juni. Macrons parti En Marche är ytterst nybildat och få tror att det kommer att få majoritet i parlamentet. Därför måste han vända sig till krafter både till höger och vänster, menar Johan Lybeck, svensk professor i nationalekonomi som sedan närmare 15 år är bosatt i Frankrike.

– Macron kommer inte att få någon egen majoritet i parlamentsvalet. Men han kommer ändå kunna få fram en regering med hjälp av republikaner och socialister som orienterar sig mot mitten, säger Johan Lybeck som bland annat spekulerar i att IMF-chefen Christine Lagarde kan bli utrikesminister.

– Ségolène Royal, tidigare presidentkandidat för socialisterna, kommer nog också med i regeringen. Tillsammans med Emmanuel Macron som president kan det bli en mycket stark uppsättning, säger Lybeck.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se
Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Det här händer nu

10 maj: Då tillkännages resultatet av presidentvalet officiellt.

14 maj: Nuvarande presidenten François Hollandes mandat går ut.

Mitten av maj: Premiär-minister och regering utses.

11 juni: Första omgången av parlamentsvalet. De 577 ledamöterna i parlamentet väljs i enmansvalkretsar. Partierna kan ställa upp med kandidater i varje valkrets. Omingen kandidat får mer än 50 procent i omgång ett möts de två främsta, samt eventuellt övriga kandidater som fått över 12,5 procent i en andra omgång.

18 juni: Andra omgången av parlamentsvalet. Segraren i valomgång två blir den valkretsens representant i parlamentet, enligt principen ”vinnaren tar allt”. Nationalförsamlingens sammansättning avgör hur presidenten kan styra landet. “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Rekordmånga röstade blankt

Rekordmånga fransmän valde att protestera mot båda kandidaterna vid valurnorna på söndagen. Hela 12 procent röstade blankt eller ogiltigt, enligt en undersökning. Det är långt mer än någon gång sedan andra världskriget.

Emmanuel Macrons segerresultat var högre än vad opinionsmätningarna visade, och han intar nu Elyséepalatset med ett starkare mandat än väntat.

Samtidigt visar det sig att många fransmän varken ville se Macron eller Marine Le Pen som president.

Enligt institutet Ipsos Sopra-Steria valde ungefär 12 procent av dem som röstade att lämna in en blank eller ogiltig valsedel. Dessa röster räknas inte när valresultatet presenteras – och summan av de båda kandidaternas röstandelar blir därför 100 procent.

Andelen blankröster är ändå uppseendeväckande. Det handlar om en jätteökning från valets första omgång, då 2,58 procent av rösterna var blanka, och mer än dubbelt så mycket som i slutomgången 2012, då siffran stannade på 5,82. Vid ”normala” val brukar fyra procent eller färre rösta blankt.

Lägg till detta ett deltagande som var lägsta sedan 1969, med 25,3 procent av väljarna hemma på sofflocket.

Sammantaget ger det en bild av en väljarkår som till stora delar avvisar såväl mittenkandidaten Macron som yttersta högerns Le Pen. Skolket och blankrösterna är en framgång för den vänsterrörelse som uppmanat folk att varken välja ”en fascist” eller ”en bankir” till president. Många av dem röstade på vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon i första valomgången, och blankrösterna kan ha varit ett sätt att tolka hans vägran att stödja någon av finalkandidaterna.

För Macrons del är flera miljoner blankröster en påminnelse om att hans planer på reformer av Frankrikes offentliga sektor kan stöta på hårt motstånd i form av strejker och demonstrationer.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

”Jag tänker stå i täten för den nya oppositionen”

“ Paris. Besvikelsen var påtaglig bland aktivisterna på Marine Le Pens valvaka, trots att Nationella fronten på söndagen fick sitt hittills bästa valresultat. Le Pen siktar redan på nästa val, till nationalförsamlingen i juni och presidentvalet om fem år.

Utanför den fashionabla restaurangen Chalet de lac, intill Vincenneskogen precis utanför centrala Paris, kunde Nationella frontens anhängare inte dölja att de var mycket besvikna.

– Jag hade förstås hoppats att det skulle bli ett mycket bättre resultat, förklarade Alain Maerten som snabbt slank ut från Marine Le Pens valvaka för att dra några riktigt djupa bloss.

Redan efter en kvart efter att valresultatet deklarerats gick Marine Le Pen upp på podiet och vände sig till sina anhängare.

I ett kort tal försökte hon gaska upp församlingen och påminde om att Nationella frontens resultat på söndagen är bättre än något partiet hittills uppnått.

– Genom detta historiska resultat har fransmännen gjort en patriotisk allians till landets största oppositionsparti, sade Le Pen.

Samtidigt hävdade Marine Le Pen att den förändring av Nationella fronten som hon har inlett måste fortsätta.

– Jag vill att ni engagerar er i en genomgripande förändring av vår rörelse för att skapa en ny politisk kraft, deklarerade Marine Le Pen.

Försöket att normalisera Nationella fronten inleddes när Marine Le Pen tog över ledningen för partiet för sex år sedan. Sedan dess har det sakta men säkert gått framåt.

2012 ställde Marine Le Pen upp i ett franskt presidentval för första gången, men slogs då ut i första omgången.

I EU-valet 2014 blev Nationella fronten Frankrikes största parti och fick hela 24 platser i unionens parlamentariska församling, men ett lågt valdeltagande blåste upp det resultatet.

Regionalvalet 2015 blev nästa framgång när Nationella frontens företrädare sammanlagt lyckades få drygt 27 procent av rösterna i de franska regionerna.

I vissa små valkretsar i norra Frankrike, till exempel Calais, fick Marine Le Pen mellan 35 och 40 procent av rösterna, men hon slogs ändå ut i den avgörande valomgången.

I antal röster räknat är söndagens resultat ett rekord för Nationella fronten.

– Elva miljoner fransmän valde oss! jublade Marine Le Pen inför sina anhängare.

Jämfört med opinionssiffrorna som ibland visat över 40 procents stöd uppfattas det ändå som ett bakslag.

Det talas redan om att det kan bli en intern uppgörelse om vad som gick snett i valrörelsens slutskede.

Den falang i Nationella fronten som anses ledas av partiets unga stjärna Marion Maréchal-Le Pen, partiledarens systerdotter, är till exempel upprörd över att Le Pen inte backade från det impopulära kravet på omedelbart utträde ur euron förrän under den allra sista veckan.

Intern kritik kommer antagligen att riktas mot Marine Le Pens ledning, men attackerna riktas troligen framför allt mot partiets vice ordförande Florian Philippot. Han står nära partiledaren, men har aldrig helt accepterats av Nationella frontens gamla garde.

Och Marine Le Pen kommer inte att ge upp.

– Jag tänker stå i täten för den nya oppositionen i Frankrike, försäkrade hon under valkvällen.

Närmast siktar Le Pen på valet till nationalförsamlingen om en månad, där Nationella fronten den här gången kan göra ett historiskt bra val.

I dag har partiet bara två ledamöter i nationalförsamlingen, eftersom valet till parlamentets direktvalda kammare sker i enmansvalkretsar där alla utan segraren slås ut. Den här gången verkar det som om Nationella frontens företrädare kan vinna i fler valkretsar.

Redan nu siktar Marine Le Pen också på presidentvalet 2022.

Om fem år hoppas hon att Emmanuel Macron ska ha misslyckats och att fransmännen därför vågar ta det sista och slutliga steget över till Nationella fronten.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Annika Ström Melin: Macrons seger kan leda till en ny vår i relationen med Tyskland”

Nästan hela övriga EU applåderar att Emmanuel Macron blir Frankrikes nästa president. Valet markerar ännu en EU-vänlig seger under det pågående europeiska supervalåret och kan leda till en ny vår i relationen mellan Paris och Berlin.

Att Emmanuel Macron har valts till Fran-krikes nästa president applåderas av alla EU-ledare som tror på och vill ha kvar unionen.

Tysklands Angela Merkel och flera andra länders regeringschefer förklarade redan före söndagens avgörande omgång att de hoppades på Macron. Från regeringarna i till exempel Ungern och Polen har det däremot varit påtagligt tyst.

Frankrike kommer att ledas av en president som vill utveckla EU, vilket kan innebära att samarbetet förstärks inom flera områden.

Valet är också det hittills starkaste tecknet på att det blåser en ny, mer EU-vänlig vind över delar av Europa.

Först ut var Österrike. Redan i december förra året utsågs EU-vännen och det gröna öster-rikiska partiets tidigare ledare Alexander Van der Bellen till landets president.

Den österrikiske högerpopulisten Norbert Hofer och Marine Le Pens politiske frände tog sig till andra omgången, vilket utan tvivel var en politisk bedrift, men inte heller han lyckades nå ända fram.

Trenden fortsatte i Nederländerna.

I parlamentsvalet i mars gick högerpopulisten Geert Wilders parti PVV framåt, men blev inte störst. Resultatet på 13 procent blev dessutom sämre än 2010, då PVV fick drygt femton. Samtidigt blev valet en stor framgång för socialliberala partiet D66, som är mest EU-vänligt av alla partier i Nederländerna.

Nu har Frankrike valt en ny president som vill förändra det europeiska samarbetet på ett sätt som till exempel Sverige inte gillar. Han vill bland annat ha ett mer federalistiskt styrt EU. Så Sverige och andra EU-stater som helst bromsar sådana idéer får se upp.

Macrons federalistiska drömmar blev tydliga när han besökte Humboldtuniversitet i Berlin under valrörelsen. Han höll ett tal som fick applåder av Tysklands förre utrikesminister Joschka Fischer.

Fischer satt längst fram i salen bredvid Daniel Cohn-Bendit, en annan ärrad gammal europeisk federalist. Båda nickade uppmuntrande åt Macron.

Det var ett stort misstag, hävdade Emmanuel Macron, att det inte blev något av Joschka Fischers planer för EU i början av 2000-talet. I ett uppmärksammat tal vid just Humboldtuniversitetet pläderade Fischer den gången för en mer federal uppbyggnad av EU.

Frankrikes nyvalde president vill därför inleda en ny stor debatt om unionens framtid och utesluter inte att det behövs mer grundläggande förändringar av EU:s fördrag. Under tiden tänker han driva på för mer handfasta förslag.

Macron vill exempel att EU ska ha ett militärt högkvarter, anser att bevakningen av EU:s yttre gränser ska vara gemensam och att det behövs fem tusen EU-anställda gränsbevakare. Sådana förslag har Sverige brukat bromsa.

Macron tycker också att det behövs en ”Buy European Act”, vilket innebär att europeiska företag ska prioriteras i offentlig upphandling.

Att Macron har haft EU-flaggor med sig under hela valkampanjen betyder alltså inte att han är nöjd med EU.

Samarbetet kan inte fortsätta som vanligt, det vore att ”förråda mitt folk”, sade Macron i en uppmärksamman intervju med BBC under valkampanjen.

”Det skulle leda till att vi får Nationella fronten igen”, hävdade Macron och varnade därmed för att kravet på Frankrikes utträde ur EU kan komma tillbaka om unionen inte reformeras.

Han anser också att valuta-samarbetet i EU måste få en tydligare politisk styrning, vilket samtidigt är ett gammalt välkänt franskt krav. Hittills har Tyskland sagt nej till sådana planer.

Frankrikes nyvalde president vill ingjuta nytt mod och mer energi i EU:s gamla fransk-tyska tandempar. Och Emmanuel Macron kan säkert få en närmare relation med Tysklands förbundskansler Angela Merkel än någon tidigare fransk president.

Att det finns politiskt tycke är redan uppenbart, och Macron kommer också väl överens med de tyske socialdemokraternas Martin Schulz, som också är övertygad EU-anhängare.

Det är alltså upplagt för en ny vår i det tysk-franska förhållandet. Och det kan i sin tur leda till förändringar för hela EU.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Medieföretag bojkottade Le Pens valvaka när kollegorna portades

“Ett tiotal stora medieföretag portades från Marine Le Pens valvaka i Bois de Vincennes. Av solidaritet med dessa valde även Libération och Le Monde att bojkotta bevakningen. Inte heller DN:s korrespondent Annika Ström Melin kunde ta sig in.

Buzzfeed, Mediapart, Les Jours, Rue89, StreetPress, Politico, Bondy Blog, Explicite, Brut, Konbini, Politis och Quotidien, en tv-show på TMC står på Le Pens svarta lista.

Av solidaritet med dessa beslutade först Libération och Les Inrock att bojkotta bevakningen av val-vakan som hölls i Chalet du Lac, Bois de Vincennes. Något senare meddelade även Le Mondes redaktionschef Luc Bronner att tidningen inte skulle bevaka Le Pens valvaka.

”Vi fördömer kraftigt den attityd som Le Pen ger uttryck för. Det är inte första gången under den här valkampanjen som medier utestängts från hennes valmöten. Det tyder på en försämrad syn på pressfriheten”, skrev han i ett uttalande.

”I solidaritet med de berörda media har vi beslutat att inte heller närvara vid valnatten. Detta beslut hindrar inte oss från att fortsätta att bevaka Front National med samma journalistiska krav som vi har på bevakningen av alla övriga partier, fortsätter han.

Även L’Obs och L’Humanité bojkottade valvakan.

Majoriteten av vallokalerna stängde klockan 19, i de stora städerna höll de öppet till klockan 20. Hundratals människor köade redan tidigt för att delta i de båda val-vakorna. Emmanuel Macron höll sin vaka vid Louvren och Marine Le Pen i Chalet du Lac i Bois de Vincennes.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Fler än vanligt struntade i att rösta

Under stort säkerhetspådrag gick fransmännen till valurnorna för att välja en ny president på söndagen. Opinionsmätningarna pekade mot seger för socialliberale Emmanuel Macron. Samtidigt valde historiskt många fransmän att röstskolka.

På söndagen var sanningens minut inne. Fransmännen hade att välja på två presidentkandidater som står för tydligt olika ideologier i en rad frågor. EU-vännen och globalisten Emmanuel Macron mot EU-skeptikern och invandrarkritikern Marine Le Pen.

Valdagen förlöpte till största delen lugnt. Den mest dramatiska händelsen var när polisen spärrade av torget utanför konstmuséet Louvren där Emmanuel Macron och hans nystartade parti En marche planerade att hålla sitt segertal. Säkerhetspådraget under valdagen var stort med 50 000 poliser i tjänst.

Under kraftig mediebevakning röstade en leende Marine Le Pen i Nationella Frontens högkvarter, den tidigare gruvstaden Hénin-Beaumont där partiet innehar borgmästarposten.

Emmanuel Macron avlade sin röst i Le Touquet, strax söder om Calais. Skulle 39-åriga Macron, som opinionsmätningarna spår, vinna blir han den yngste presidenten i Frankrikes historia.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Macron såg chansen när de etablerade partierna föll”

Den 39-årige Emmanuel Macron blir nu Frankrikes yngsta statschef sedan Napoleon Bonapartes dagar. Hans resa är redan smått osannolik – men nu ställs han inför sin kanske största utmaning hittills: att navigera genom det politiska system som han tagit så kraftfullt avstånd från i årets valrörelse.

Emmanuel Macrons framgångssaga börjar i den nordfranska staden Amiens, där han växte upp som äldste son i en läkarfamilj. Det var i mormoderns bibliotek som Macron fann sin kärlek för böcker och berättelser, något som fortfarande märks av i hans tal: den blivande presidenten reciterar gärna franska klassiker, som Albert Camus, Stendhal och poeten René Char.

Från skolorn minns många lärare honom som en lite brådmogen pojke som gärna stannade kvar efter lektionerna och diskuterade. När han nådde gymnasieåldern började han på en privatskola som drivs av jesuiter i Amiens – och det var där han träffade sin nuvarande hustru, Brigitte.

Hon var hans dramalärare, gift och mor till tre barn. Dessutom 24 år äldre än den 16-årige Macron. Trots detta blev Brigitte och Emmanuel snart ett par – ett förhållande som gav upphov till en präktig skandal på den lilla orten, där Brigittes familj Troxneau äger en berömd chokladbutik.

Emmanuels mor tog sin son ur privatskolan och skickade honom till Paris. Men relationen överlevde provningen och ett decennium senare gifte de sig i Paris. Då hade Macron slutligen blivit accepterad av svärfamiljen, vars goda kontakter inom såväl politik som näringsliv sannolikt hjälpt honom vidare på vägen i karriären.

I Paris studerade Macron vid École Nationale d'Administration, det elituniversitet som format många ledande politiker i Frankrike. Han fick också anställning på investmentbanken Rotschild & Cie, och lotsade 2009 igenom Nestlés köp av Pfizers barnmatsavdelning för omkring 100 miljarder kronor.

På banken ska han ha gjort sig känd för stor social begåvning, snarare än någon utpräglad ekonomisk briljans.

Troligen bidrog också denna sociala talang till att han rekryterades till François Hollandes stab 2012, där han snart blev en av den nyvalde presidentens närmaste rådgivare. Två år senare tog Macron steget in i regeringen och som ekonomiminister visade han sig ha smak för avregleringar och åtgärder som stimulerar ökad konkurrens, samtidigt som han förespråkade blocköverskridande överenskommelser.

Men det senare fick ett kyligt mottagande – inte minst inom det regerande Socialistpartiet. Och det var i samband med det som han började tala om vikten av att revolutionera det franska höger-vänster-systemet, något som fann stark genklang bland de unga, urbana väljare som tröttnat på politiska låsningar.

På samma sätt som det är svårt att tänka sig Napoleon Bonapartes makttillträde som fransk kejsare 1804 utan den franska revolutionen,

är det därför svårt att tänka sig Emmanuel Macrons seger i 2017 års presidentval utan den stora förtroendekris som de båda etablerade partierna i Frankrike gått igenom.

Socialistpartiet har skakats av en rad ouppfyllda vallöften och det fundamentala misslyckandet att inte få ned arbetslösheten under 10 procent. Samtidigt har oppositionen i Republikanerna varit hårt ansatt av olika korruptionsaffärer – något som bara understrukits av de senaste skandalerna kring dess kandidat i årets val, François Fillon.

Macron såg vad som var på väg att hända – och vem som stod och väntade runt knuten: Marine Le Pen. Han bestämde sig för att ta ett steg ut i det okända, lanserade rörelsen En marche (Framåt) och klippte banden till sin mentor, president Hollande. ”Fadersmord” braskade rubrikerna i pressen när det begav sig.

Och resten är, som det heter, historia.

Nu väntar en stor utmaning för Emmanuel Macron: att som republikens president förhålla sig till samma politiska system som han sagt sig vilja revolutionera. Enligt en ny opinionsmätning har hans parti En marche faktiskt en god chans att bli ett av de största efter valet – något som skulle skaka om hela det politiska landskapet årtal framöver.

Men här finns också fröet till nya konflikter. Emmanuel Macrons politiska ambitioner och personliga stolthet kan leda till att han försöker styra landet genom dekret och förordningar, fram tills det att hans allierade säkrat egen majoritet i parlamentet.

En sådan modern ”bonapartism” skulle i värsta fall kunna leda till just den instabilitet som många av hans väljare röstat för att undvika. Mer sannolikt är därför att Macron nöjer sig med det som i Frankrike kallas ”cohabitation” – och utser en regering som är av annan partifärg än den som han själv har.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“1977

Emmanuel Macron föds i Amiens i norra Frankrike i en läkar-familj. Efter gymnasieexamen studerar han vid elitskolan École Nationale d’Administration.

2007

Han gifter sig med 24 år äldre Brigitte som han träffade när han var 16 år och som då var hans drama-lärare i Amiens.

2008

Han anställs vid investmentbanken Rothschild & Cie.

2014

Utses till ekonomi- och finansminister i socialistregeringen under president François Hollande.

2016

Emmanuel Macron avgår ur regeringen i augusti för att lansera sin kandidatur i presidentvalet, tillsammans med sin rörelse En marche. “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Stor lättnad i Berlin: En excellent politiker

Berlin andas ut efter att det stått klart att Angela Merkels favoritkandidat blir Frankrikes president. Det är talande att Emmanuel Macrons första utlandsresa som president kommer att gå till Tyskland.

Beskedet att det blir Europavännen och mittenpolitikern Emanuel Macron som flyttar in i Élyséepalatset togs emot med stor lättnad av den tyska regeringen, som fruktat att en seger för högerextrema Marine Le Pen skulle innebära slutet på Europasamarbetet och försvåra de tysk-franska vänskapsbanden. I stället blev det nu förbunds-kansler Angela Merkels uttalande favoritkandidat som tar över ledarskapet i Tysklands viktigaste grannland.

”Hjärtliga gratulationer Emmanuel Macron. Din seger är en seger för ett strakt och enat Europa och den tysk-franska vänskapen”, skriver Merkels talesperson Steffen Seibert på Twitter.

Redan under valrörelsen sade Merkel att det inte var någon hemlighet att hon skulle glädjas om Macron vann valet.

– Han är en konsekvent pro-europeisk politiker, sade Merkel då.

Kanske anade hon vart åt det lutade redan i våras då hon bjöd in Macron till ett möte i Berlin. Lyckat, var omdömet från de bägge

politikerna efteråt. Det är också till Tyskland som Macrons första utlandsresa som Frankrikespresident kommer att gå.

Angela Merkel tillskrivs ofta rollen som ensam ledare för EU, en roll hon aldrig velat ha men som blir allt tydligare när Storbritannien lämnar unionen. Nu hoppas hon kunna dela det inofficiella ledarskapet med Macron.

Den tyske utrikesministern Sigmar Gabriel sade sig vara lättat över resultatet och lovade att stötta Macron i genomförandet av sin politik.

– Vi har samma föreställningar om Europa och han är en excellent politiker, sade Gabriel i tysk tv på söndagskvällen.

De bägge ledarna känner varandra väl sedan tiden då de båda var näringslivsministrar.

Men det finns också meningsskiljaktigheter. Dit hör bland annat Macrons kritik av det tyska handelsöverskottet som han ofta vädrade i valrörelsen. Det blir en svår knut att lösa. “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

Komentarer

USA: ”Jag ser mycket fram emot att arbeta med honom”

President Donald Trump gratulerade på Twitter Macron till ”hans stora seger i dag”, och skrev att han ”ser väldigt mycket fram emot att arbeta med honom!” Inför den första valomgången gav Trump i en intervju med AP dock ett milt inlindat stöd för Le Pen; de båda träffades också informellt i New York kort efter Trumps valseger.

USA:s extremhöger har varit uppseendeväckande aktiv i sprida rykten om mejlläckorna som rör Macron. Altrightledaren Richard Spencer twittrade att det efter Le Pens förlust kan vara dags för ett globalt parti för vita.

Sanna Torén Björling

Ryssland: ”Han säger att han tänker inte följa Putins diktat”

”Macron har ingen annan professionell erfarenhet än att ha jobbat på en bank och varit ekonomiminister. Av Macrons uttalanden att döma kommer han att föra en hård politik gentemot Ryssland. Han säger att han inte tänker följa Putins diktat, vill försvara europeiska värderingar och så vidare”, säger Sergej Fjodorov som är professor på ryska vetenskapsakademin till statsstyrda tv-kanalen Rossija 24.

Dmitrij Trenin som leder Carnegie-institutet i Moskva tror tvärtom att valet av Macron kan vara en fördel för Ryssland.

Anna-Lena Laurén

Storbritannien: ”Vi gratulerar till ett lyckat val”

Storbritanniens premiärminister Theresa May var en av de första regeringscheferna att lyckönska till valvinsten.

”Premiärministern framför sina varmaste gratulationer till den tillträdande presidenten Macron för hans lyckade val”, skriver Downing street i ett uttalande med tillägget:

”Frankrike är en av våra närmaste allierade och vi ser fram emot att arbeta tillsammans med den nye presidenten i en rad gemensamma frågor”.

TT

Italien: ”Det är en magnifik nyhet för Europa”

Det italienska rege-ringspartiet Demokraterna gläds över Macrons seger.

”En stor seger för Frankrike och en magnifik nyhet för Europa”, säger kabinetssekreterare Sandro Gozi och tillägger att ”Macrons seger kan vara den sista möjligheten att räta upp ett Europa som tappat kursen”.

Europaparlamentets talman Antonio Tajani twittrar ”att segern ger en möjlighet till ett nytt EU som kommer att stå närmare medborgarna.”Berlusconis parti Forza Italia konstaterar att den franska högern förlorat ”eftersom man inte bytte ut en skadskjuten kandidat som Fillon”.

Peter Loewe “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

”En seger för det europeiska samarbetet”

“Emmanuel Macrons seger i franska presidentvalet togs emot med öppna armar av sju av åtta riksdagspartier. Statsminister Stefan Löfven ser Macrons seger som en seger för EU, medan Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson hellre hade sett Marine Le Pen som segrare.

– Det är en seger för det franska folket och för det europeiska samarbetet. Nu öppnas nya möjligheter för den offensiva agenda som krävs för att stärka unionen, med fler jobb och rättvisa arbetsvillkor, en starkare klimatpolitik och ett fungerande asylsystem där alla tar ansvar, säger Stefan Löfven (S) i ett skriftligt uttalande.

Den tidigare socialistiske ministern Macron är vän med S-ministern Mikael Damberg. Utrikesminister Margot Wallström anser att de svenska socialdemokraterna har stora likheter med Macrons parti En marche (Framåt) som startades för bara drygt ett år sedan.

– Han vill se en modern socialdemokrati. Han vill att man ska orka reformera. Det är hans styrka, men blir hans prövning också, säger Wallström som pekar på att både han och hans parti saknar erfarenhet.

Även Centerledaren Annie Lööf ser stora likheter mellan Macron och sitt eget parti.

– Han är en grön liberal om man tittar på den politik han bedriver. Jag står inte bakom hela hans partiprogram, men man kan se tydliga liberala och gröna drag i den politik som han nu för fram, säger Lööf.

Hon ser liksom moderatledaren Anna Kinberg Batra stora konsekvenser för EU efter det brittiska beslutet att lämna unionen.

– Han ger hopp för Europasamarbetet och om reformer för jobb och tillväxt som Frankrike är i akut behov av. Men nu gäller det att han kan genomföra dem, säger Kinberg Batra.

Liberalernas Jan Björklund tror att valresultatet får mycket stor betydelse för Sverige.

– Hade Le Pen vunnit hade EU hotats till sin existens. Men nu fortsätter EU att utvecklas och det är mycket viktigt för Sverige.

SD-ledaren Jimmie Åkesson, som hoppades att nationalisten Marine Le Pen skulle vinna, ser ändå resultatet som en framgång för Nationella frontens ledare.

– Det här presidentvalet visar på den nya konfliktlinjen i Europa mellan globalism å ena sidan och nationalism å andra sidan. Det är skälet till att gamla partier som socialdemokratin går väldigt dåligt, medan nya partier som lyfter de mer aktuella frågorna går framåt.

Är det ändå inte ett bakslag för nationalismen?

– Hon har ju ändå samlat en tredjedel av rösterna och det är ändå historiskt.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Fem utmaningar för Frankrikes president

Valet är över och nu börjar det svåra arbetet för Frankrikes nya president. DN:s Europakorrespondent Ingmar Nevéus listar fem knäckfrågor.

1. Kunna regera

En fransk president utser premiärminister och regering. Men för att kunna genomdriva stora delar av sin politik behöver han eller hon stöd av parlamentet för regeringen – annars riskerar presidenten att bli en kraftlös galjonsfigur.

I det läge som råder nu förutsätter detta en mindre revolution vid parlamentsvalen den 11 och 18 juni, eftersom de ”gamla” partierna dominerar totalt i den sittande nationalförsamlingen – med sammanlagt 491 mandat av 577 för Socialister och Republikaner tillsammans.

Vid sidan av detta måste en ny president kunna ena ett land som är djupt splittrat efter ett presidentval som präglats av hårda ord och oförsonliga attityder mot motståndarsidan.

2. Ekonomin

Den stora frågan här är jobben – som François Hollande gick till val på för fem år sedan och där han har misslyckats kapitalt. Arbetslösheten i Frankrike ligger på 10,1 procent, en ”sydeuropeisk” siffra att jämföra med nordeuropeiska grannländer som Storbritannien och Nederländerna (5 procent) eller Tyskland (under 4 procent).

Besläktat med detta är tillväxten som vägrar ta fart. Siffrorna för första kvartalet 2017 visar att tillväxten sjunker, till svaga 0,8 procent på årsbasis.

Ekonomer har i årtal rekommenderat en besk medicin för att komma till rätta med problemen: neddragningar i Frankrikes dyra offentliga sektor, med till exempel mer flexibel arbetsrätt och avskaffande av 35-timmarsveckan.

3. EU

Som ett av EU:s grundarländer, och unionens näst största land, har Frankrike haft en nyckelställning i Bryssel. Fransmännens image som lojala EU-medborgare har egentligen aldrig ifrågasatts – inte ens när de sa nej till den föreslagna EU-konstitutionen i en folkomröstning 2005.

Inte förrän nu. Vad denna valrörelse har visat är att det finns en djup misstro mot EU i Frankrike. Befolkningens stöd för frihandel inom unionen och utåt mot världen är inte heller självklar.

Detta måste en ny president hantera. Kan Frankrike åter ta en ledarroll inom EU, tillsammans med Tyskland – viktigt inte minst med tanke på brexitförhandlingarna?

4. Terror och säkerhet

Frankrike befinner sig fortfarande i undantagstillstånd sedan terrorattackerna i Paris den 13 november 2015 – det gäller till den 15 juli. Den nyvalda presidenten lär inte lyfta undantagstillståndet i första taget. Samtidigt kan det inte fortgå i all evighet.

En utbyggnad av säkerhetsapparaten kommer att ske, efter en valkampanj där terrorn varit i högsta grad närvarande – inklusive ett attentat på Champs-Élysées i Paris tre dagar före första valomgången. Såväl antalet fängelseplatser som antalet poliser väntas öka.

Vid sidan av detta finns den svåra frågan om hur Frankrike ska kunna förbättra integrationen av Västeuropas största muslimska befolkning. Misär och arbetslöshet i invandratäta förorter är en faktor som bidrar till radikaliserings och i vissa fall anslutning till IS och andra terrorsektorer.

5. Klimatet

Parisavtalet om att begränsa temperaturökningen på jorden till 2 grader var en av få franska framgångar under François Hollandes presidentskap. Lägg till detta att Frankrikes ”koldioxidavtryck” per invånare är mindre än de allra flesta jämförbara industriländers.

Kan landet behålla sin klimatpolitiska ledartröja? Det är en av den nya presidentens stora utmaningar.

Det handlar bland annat om hur man ska hantera USA, som under Donald Trump ifrågasätter Parisavtalet och som inte väntas följa det. Det handlar också om hur Frankrike självt ska kunna hålla sina klimatåtaganden samtidigt som landet trappar ner användningen av kärnkraft (som i dag står för 76 procent av elförsörjningen).

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Macrons framtid avgörs av om han får stöd av partierna i parlamentet”

Valet av Emmanuel Macron kan lyfta Frankrikes ekonomi. Men framför sig har han ett berg av uppgifter, med arbetslösheten allra högst.

Bland dem som har satsat pengar på utgången i presidentvalet låg Emmanuel Macrons segerchans på 85–90 procent. Det är därför ingen stor överraskning att han nu har blivit vald.

Finansmarknaderna har, i allt väsentligt, tagit ut Macrons seger i förskott. Några starka reaktioner på valutgången är därför inte att vänta, även om euron kan komma att stärkas.

Motkandidaten Marine Le Pen ville ju att Frankrike skulle lämna euron, även om hon i valkampanjens slutskede tonade ner detta till att börja tala om att återinföra francen för enbart inhemskt bruk. Ingen som intresserar sig för valuta-frågor förstod dock hur ett dubbelt system, med euron kvar för utrikes affärer, skulle kunna fungera.

Nu är den frågan ur världen sedan den varme EU-förespråkaren och euroanhängaren Macron har vunnit valet. Det betyder också att Frankrike framöver ska minska sina offentliga underskott och därmed hålla sig mer strikt till EU:s regler för finanspolitiken.

Med Macron väntar inga äventyrligheter av det slag som mycket snabbt kan radera förtroendet. Tvärtom kan han väntas ligga relativt nära det stabila Tyskland i sin syn på ekonomin.

I detta ligger också att Macron försöker återupprätta axeln i EU-frågor mellan Paris och Berlin, oavsett om Tysklands förbundskansler heter Angela Merkel – eller möjligen från i höst Martin Schultz.

Att den ena är kristdemokrat och den andra är socialdemokrat gör i detta sammanhang ingen större skillnad. Macron finns själv någonstans i det politiska spektrat mellan dem.

Däremot kan han bli en svår motpart för Storbritanniens premiärminister Theresa May, när hon ska förhandla ut britterna ur EU.

Ekonomiskt kan det ge en nystart för Frankrike att få en ung och drivande president, som är väl förtrogen med landets möjligheter – liksom dess problem. Hans bakgrund som ekonomi-minister är då en fördel, kanske även erfarenheten som Rothschild-bankir. Samtidigt är Macron, på franskt vis, en politiker med stark tro på statens roll i ekonomin – och inte någon renlärig marknadsliberal.

Framför sig har han ett berg av uppgifter. Högst kommer arbetslösheten som har bitit sig fast kring 10 procent och ungdomsarbetslösheten som är närmare tre gånger högre.

Regionalt, i delar av landet där Le Pen fick mest stöd, är läget värre. Ännu svårare är det i vissa av storstädernas förorter.

Men Frankrike är ett kluvet land där mycket kretsar runt Paris. Där kommer också åtskilligt av den ekonomiska tillväxten.

Franska storföretag ligger ofta långt framme, men det är tunt därunder med företag på mellannivå.

Den ojämna utvecklingen mellan olika regioner och sektorer är ett skäl till Frankrike sedan länge har en ganska svag ekonomisk tillväxt. Produktiviteten stiger långsamt, också beroende på att arbetsmarknaden tyngs av regler som 35-timmarsveckan.

Relationerna mellan arbets-givare och fack är ofta frostiga. Det finns också, sedan gammalt, en benägenhet att ta till strejk som politiskt medel – för att hindra misshagliga beslut.

Tidigare presidenter, även på högerkanten, har gett upp inför sådana protester. Macron söker inte konfrontation, men han har ett omfattande reformprogram som inte alla gillar.

Till det känsliga hör sänkningar av bolagsskatten och fastighetsskatten, liksom en översyn av förmögenhetsskatten.

Snart nog tvingas Macron välja mellan konflikt eller underkastelse, såvida han inte snabbt lyckas skapa ett bättre samarbetsklimat. Kanske underlättar det att han inte tydligt identifieras med de traditionella politiska lägren eller någon specifik intressegrupp.

En första förutsättning är dock att Macron lyckas nå samverkan med en regering som har stöd i parlamentet. Franske presidenten har

visserligen stor makt, men förmår ändå inte på egen hand särskilt mycket i inrikesfrågor.

Parlamentsvalet i juni blir därför avgörande för Macrons möjligheter som president, särskilt som han tills nyligen inte har haft något parti bakom sig. Det återstår att se hur långt medvinden från presidentvalet räcker, när hans rörelse En marche ska pröva sina krafter.

Något slags koalition i samverkan med Macron blir nog nödvändig. Men när allt har hamnat på plats kan det finnas intresse hos många att vara med och dela på makten.

För Macron hänger det sedan på att ekonomin fungerar bättre. Han kommer senare att bedömas efter hur det har gått med arbetslösheten och tillväxten, liksom med den sociala sammanhållningen.

Därför får han oerhört mycket att göra och då är en mandatperiod på fem år ingen särskilt lång tid.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Lättnadens suck. En kulturradikal president som tror på en stark stat intar Élyséepalatset

Den unge nyvalde presidenten kommenterar allvarsamt sin stora valseger. Han talar från sitt partihögkvarter. – Jag ska med alla krafter arbeta för att ena landet. Jag ska lyssna till vreden och oron. Mitt mål är att skapa social rättvisa och jämlikhet.

Efter det budskapet far han till sin stora fest.

Emmanuel Macron har valt segertribun med omsorg. Han ställer sig på valnatten intill Napoleons triumfbåge, några hundra meter från Louvrens Pyramid, skapad av François Mitterrand, den ende som varit president under fjorton år.

Historia, makt och kultur omger Macron. Han ger sig själv ett mäktigt uppdrag: att försona medborgarna. De som bor i storstäder med de som lever på landsbygden, ”périurbaine”. Desperata löntagare, skrämde medelklass ska finna gemenskap med ekonomisk elit och globalt orienterade entreprenörer. De flotta högskolornas studenter ska smälta samman med ungdomar i de slitna förörternas eländiga skolor.

De demokratiska partierna har med få undantag alltid bildat republikansk front mot fascismen. Årets presidentval är annorlunda. För första gången ställer sig inte hela den franska vänstern bakom den antifascistiske kandidaten. Jean-Luc Mélenchon, frimurare i orden

Stororienten och revolutionsromantiker, har vägrat stödja Macron. ”Jag vill inte ena vänstern, jag vill ena folket”, dundrar Mélenchon.

Så talar populisterna till vänster och till höger. Han tycks ana eller önska att Frankrike går mot ett stort socialt uppror och att det kan påskyndas av en fascistisk president. De franska kommunisterna, liksom fackliga ledare och den största landsorganisationen, avfärdar Mélenchons äventyrspolitik. Detsamma gör den revolutionära 68-rörelsens främsta symbol, Daniel Cohn-Bendit och fotbollens franske världsmästare, Zinedine Zidane med rötter i Kabylien.

Macrons politiska program är inte alls nyliberalt, det är i huvudsak en kombination av ekonomisk liberalism, socialdemokratisk välfärd, kulturradikalism och republikansk tro på en stark stat, som kan stå emot privatiseringar av skola och välfärd.

Hans moralsyn sammanfaller med kulturradikalismen: respekt för minoriteters rättigheter, sympati för kulturell och religiös mångfald. Den breda feministiska rörelsen, Osez le féminisme stödde honom, mot Le Pens nationalfeminism. Macron fördömer kolonialism och är, till skillnad från François Hollande, motståndare till franska militära interventioner.

År 2002 protesterade miljoner mot Jean Marie Le Pens anspråk på att bli president. Bastiljen och Republikplatsen var på väg att sprängas av upproriska.

I år rådde länge sorgesam stillhet; den förvandlades i går till befriande glädje; Louvren fylldes av franska fanor, EU-flaggor av regnbågsfärger och av alla sorters fransmän. En upprepning av sommaren 1998, när

Frankrike vann fotbolls-VM och hela nationen, utom familjen Le Pen och deras anhängare, samlades bakom ett mångkulturellt lag som kallades Brun-Blanc- Noir.

Parlamentsvalen om en månad avgör den nye presidentens handlingsmarginal och mycket är oklart men knappast hans val av premiärminister. Den utvalde tycks bli den evige centerpolitikern och milde katoliken, François Bayrou, som i går rörd och känslösamt hyllade den nye presidenten. Författaren Michel Houellebecq förutsåg redan för ett par år sedan i sin roman ”Under-kastelsen” att Bayrou skulle bli regeringschef. Fast i den boken blir Bayrou, regeringschef åt en muslimsk president.

Macron har lovat att inte ta ledande ministrar från de sönderfallande partierna, höger och vänster. Han vill ha färre ministrar och fler teknokrater. Här anas lite av de Gaulles förakt för partipolitiken.

Strax bakom Macrons segertribun vid Louvren skymtar det kungliga palatset. Ytterligare en symbol: En fransk president har maktbefogenheter som en gammaldags monark. Han ska förkroppsliga nationens vilja. Den 39-åriga Macron lockas av att bli en kunglig president. Borde han inte i stället, när han moderniserat Frankrike och suddat ut -Nationella Frontens namn, avveckla presidentämbetets maktmystik och demokratisera presidentämbetet?

Olle Svenning “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“Angela Merkels kristdemokrater tog klar seger i Schleswig-Holstein

Berlin. Det blir ingen ny rödgrön regering i den tyska delstaten Schleswig-Holstein. Det står klart efter att en vallokalsundersökning oväntat visar på en klar seger för Angela Merkels Kristdemokrater.

Jublet steg genom kristdemokraterna CDU:s valvaka i Kiel när vallokalsundersökningen presenterades på söndagskvällen, i skuggan av det franska presidentvalet. CDU ser ut att bli klart största parti och får 33 procent av rösterna, vilket är drygt två procentenheter bättre jämfört med valet för fem år sedan.

Det ger dem ett rejält försprång före Socialdemokraterna SPD, för vilka söndagskvällen tycks sluta i besvikelse. Partiet dyker till 26 procent, ett tapp om närmare fyra procent jämfört med förra valet, och ser ut att förlora regeringsmakten. De senaste fem åren har SPD styrt delstaten tillsammans med Miljöpartiet die Grüne och partiet för den danska minoriteten, SSW.

Det mesta pekar nu mot att det blir kristdemokraten David Günther som får bilda ny regering. Mycket talar för att delstaten kommer att styras av samma konstellation som på riksplanet, en storkoalition av kristdemokrater och socialdemokrater.

Med draghjälp av partiets toppnamn och kanslerskandidat Martin Schulz hade SPD hoppats på att göra ett succéval. I stället blev det en

svår förlust. Många funderar nu över om den så kallade Schulz-effekten, som under vårvintern anses ha gett partiet stora framgångar i opinionsmätningarna, verkligen existerar. Det är andra delstatsvalet i rad som SPD backar medan CDU firar triumfer. Delstatsvalet i Saarland i mars slutade även det med besvikelse för Socialdemokraterna, medan CDU gjorde ett succéval och fick mer än 40 procent av rösterna.

Redan nästa söndag vänta nästa stora prövning då invånarna i Nordrhein-Westfalen, Tysklands största delstat med cirka 18 miljoner invånare, väljer ett nytt delstatsparlament.

Valet ses som ett sista genrep -inför förbundsdagsvalet i september – och SPD har all anledning att oroa sig. Trots att delstaten är klassisk socialdemokratisk mark ser CDU nu ut att ha en reell chans att ta över ledningen även där.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“Prognos ARD (Infratest Dimap)

Kristdemokraterna CDU 33 procent
Socialdemokraterna SPD 26 procent
Miljöpartiet Die Grüne 13,5 procent.
Liberala FDP 11,5 procent
Partiet för den danska minoriteten SSW 3,5 procent
Högerpopulistiska Alternativ för Tyskland AFD 5,5 procent “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Ingen genväg till bekväm Brexit

Allt talar för att Theresa May kommer att gå stärkt ur nyvalet i juni. Frågan är vad hon ska använda mandatet till, för alla problem som skapats av beslutet att lämna EU kommer att finnas kvar.

Den brittiska premiär-ministern Theresa May har inget rykte om sig att vara oförutsägbar. Hon är en försiktig och disciplinerad politiker – prästdotter dessutom – och aktsam om sanningen. Hon tar heller inga onödiga risker och trampar aldrig utanför den trygga zon som befolkas av nära rådgivare. När hon upprepade gånger bestämt hävdade att inget val skulle utlysas före nästa ordinarie tillfälle, år 2020, litade alla på henne utan förbehåll. Den 18 april kom dock det överraskande beskedet att hon krävde att nyval skulle hållas i juni i år.

Mays helomvändning var visserligen oväntad, men inte den sensation som många ser den som. På många sätt gjorde hon faktiskt ett logiskt drag. Opinions-undersökningar visar nämligen att Tories leder med bred marginal över oppositionspartiet Labour.

Det förvånar inte att brittiska premiär-ministrar vanligtvis vill hålla val när deras parti troligtvis kommer att vinna det. Och May, vars regering snart ska inleda hårda förhandlingar med EU om Storbritanniens utträde, förväntas vinna stort. Även om det skulle visa sig att opinionsundersökningarna ger en skev bild av verkligheten och valet inte blir en promenadseger, pekar allt mot en triumf för Tories.

Jag var en gång inblandad i en liknande situation där frågan avgjordes på det motsatta sättet. 1991, när John Major var premiärminister,

ansvarade jag för det konservativa partiets val-planering. Det första Irakkriget hade just vunnits och Saddam Hussein kastats ut från Kuwait. I yran efter den stora militära framgång som Storbritannien varit delaktig i var det många partivänner till Major som försökte övertala honom att utlysa parlamentsval. Han vägrade dock: enligt honom var segern i Irak Storbritanniens och inget parti skulle få dra nytta av den, inte ens hans eget. (Han vann det ordinarie valet året därpå.)

May går en annan väg än Major och hon påstår att hennes beslut drevs fram av kritiken hon hade mött från motståndare i parlamentet i fråga om de nära förestående förhandlingarna om Brexit. Hon vill ha ett starkt mandat att förhandla för Storbritannien och med det följer att hon måste gå till storms mot dem som en kvällstidning, med sedvanlig populistisk retorik, kallade sabotörer som inte värnar om nationens intressen.

Sanningen är att May just nu har merparten av landets invånare på sin sida. De enda viktiga motståndarna finns inom hennes eget parti, som är delat i hängivna förespråkare för Brexit och mer moderata krafter. Med ett starkare personligt mandat kommer kanske May att få oppositionen inom partiet att vika sig under förhandlingarna med EU.

Frågan är vems sida May tänker ställa sig på. Ska hon satsa på partiets högerfalang, som gärna vill se en hård Brexit och föredrar att det inte blir någon uppgörelse alls framför nästan alla former av eftergifter i förhandlingarna med EU? Eller vill hon gå dem som förespråkar en mjuk Brexit till mötes och sluta ett avtal med EU som ger Storbritanniens ekonomi goda framtidsutsikter i fråga om handel, förnyelse och investeringar, om än till en viss kostnad?

Ingen vet vad May verkligen vill eller hur hon kommer att agera. Hittills har hon hållit sina kort tryckta hårt mot bröstet och uttalat sig i

gåtfulla och svävande ordalag. Hennes mål verkar dock vara att få till stånd bästa möjliga handelsvillkor utan att göra några eftergifter i fråga om arbetskraftens fria rörlighet eller EU-domstolens befogenheter. Den som tror att detta innebär att Storbritannien kommer att få behålla samma fördelar landet har som EU-medlem bör bereda sig på en riktig chock.

Storbritanniens trångsynta debatt kommer att krocka med den verkliga världen. Och vad som än händer i valet i juni och hur starkt Mays mandat än blir kan ingen ändra på det faktum att Storbritannien i förhandlingarna om Brexit möter en motpart som utgörs av 27 andra länder som alla, liksom Storbritannien, gör sina egna politiska överväganden.

En del förståsigpåare menar att Mays regering siktar mot en stor valseger för att få carte blanche för Brexitförhandlingarna. Hur mycket sanning det ligger i det lär vi få veta under valkampanjen. Men fria händer eller inte: regeringen hoppas helt klart att den när valet är avgjort kommer att ha en följsam -majoritet av ja-sägare i parlamentet som kommer att acceptera vilka överenskommelser som än nås med EU.

Jag tror inte för ett ögonblick på detta. Ja-sägeri är varken starkt eller hållbart. Om May ingår en dålig Brexit-deal med EU, eller det inte blir något avtal alls, så kommer väljarstödet i juni inte att vara av någon större betydelse. Resan blir hur som helst besvärlig för May – för att inte tala om den brittiska ekonomin.

Översättning: Claes Göran Green Copyright: Project Syndicate

Chris Patten före detta EU-kommissionär och Storbritanniens siste guvernör i Hongkong. “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ 82 frisläppta flickor är en seger för regeringen

Analys. Efter tre års fångenskap har 82 av skolflickorna som kidnappades i staden Chibok i nord-östra Nigeria blivit fria. Att Boko Haram samtidigt aviserar en ny strategi som ökar hotbilden mot utlännningar tyder på att den ökända terrorgruppen är under hård press.

Under helgen meddelade den nigerianska regeringen att 82 av de 276 skolflickor som kidnappats för tre år sedan släppts i en utväxling med terrorgruppen Boko Haram. På söndagen skulle flickorna träffa president Muhammadu Buhari innan de kan återförenas med sina familjer i den nordostliga delstaten Bornos huvudstad Maiduguri.

Flickorna som släppts utgör nästan hälften av dem som fortfarande befinner sig i fångenskap och -nyheten är tveklöst en stor framgång för den nigerianska regeringen, som under flera år anklagats för att stå handfallen inför Boko Harams brutala våldskampanj. Att -Buhari vann presidentvalet för två år -sedan berodde till stor del på detta missnöje.

Samma helg meddelar det brittiska utrikesdepartementet att man har trovärdig information om att Boko Haram tänker börja kidnappa utlännningar som befinner sig i nordöstra Nigeria, främst i området kring staden Bama nära gränsen till Kamerun.

Detta har skett förut, men det har inte varit en uttalad strategi och antalet utländska kidnappningsoffer kan räknas på två händers fingrar.

Samtidigt har nigerianska armébefäl sagt till DN att minst 50 000 nigerianer förts bort mot sin vilja av gruppen.

Antalet frisläppta flickor är förvånansvärt högt, men det stod klart att någon form av genombrott låg i korten när vicepresidenten Yemi Osinbajo i mitten av april -bekräftade för medier i huvudstaden Abuja att förhandlingar pågick.

Att Boko Haram visar välvilja mot nigerianer och samtidigt hotar utlännningar under en pågående hungerkris – flera miljoner nigerianer hotas av svält på grund av konflikten – tyder på att gruppen är hårt pressad av den nigerianska offensiven.

Men innan vi vet vem som varit regeringens motpart i förhandlingarna är det för tidigt att dra några säkra slutsatser.

Boko Haram har nämligen splittrats i flera fraktioner under de senaste åren. Abubakar Shekau, Boko Haram-ledaren som blev känd för omvärlden efter kidnappningen av flickorna i Chibok, har utmanats av Musab al-Barnawi som ska vara son till sektens ursprungliga ledare Mohammed Yusuf (som dog i ett häkte 2009).

Al-Barnawi och Shekau har stridit om ledarskapet och i olika perioder tävlat om Islamiska statens gunst. IS har välkomnat Boko Harams anslutning till ett global jihad men har vänt sig mot gruppens användande av kvinnor och barn som självmordsbombare. Att IS har problem med Boko Harams tillvägagångssätt säger något om nivån på brutaliteten i nordöstra Nigeria.

Bama och Chibok ligger i ett område där Shekaus fraktion är mest verksam vilket tyder på att det är hans gren som tvingats till ny strategi.

Att nigerianska regeringen lyckats utnyttja den splittring man åstadkommit är en framgång i sig. Men främst är helgens utveckling en stor lättnad för åtminstone ett 80-tal familjer och deras döttrar som nu kan återförenas.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ Fakta. 10 000 kidnappade barn

I mitten av april 2014 kidnappades 276 flickor under en nattlig räd mot en skola i staden Chibok i nordöstra -Nigeria.

Kidnappningen var bara en av otaliga sådana incidenter, men en kampanj i nigerianska huvudstaden Abuja, under parollen #BringBackOurGirls, fick global spridning och tvingade den nigerianska regeringen att på allvar ta itu med terrorgruppen Boko Haram som dödat tusentals människor i brutala våldsdåd.

Utöver de 82 flickor som släppts i helgen har ett 60-tal flickor tidigare släppts eller lyckats rymma från fångenskap.

Totalt tros över 10 000 tonåringar ha kidnappats av terrorgruppen.

DN “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ 6 000 migranter har räddats ”

Libyen. I hektiska räddningsoperationer ledda av italiensk kustbevakning har sammanlagt 6 000 migranter undsatts på Medelhavet under helgen. Libyens myndigheter hälsar att de inte hinner stoppa alla som ger sig av i undermåliga båtar.

Särskilt nu när våren kommer försöker tusentals migranter från afrikanska länder och Mellanöstern varje dygn ta sig till Europa i hopp om en bättre framtid. Men många av dem färdas i överlastade båtar i uselt skick.

Bara under fredagsdygnet räknar Italien till 3 000 räddade. De plockades enligt en kommunique upp av kustbevakning, flottan, EU:s gränsbyrå Frontex och hjälporganisationer som Läkare utan gränser (MSF).

Under lördagsdygnet undsattes ungefär lika många flyktingar i olika räddningsoperationer.

Libyens kustbevakning säger att dess personal lyckades hejda 170 personer under lördagen, men inte hann nå några andra. I fredags rapporteras fiskare ha stoppat upp-emot 400 personer som försökte ge sig av från Libyen.

Fram till den 25 april hade 43 490 migranter i år kommit till Europa sjövägen. Mer än 1 000 har omkommit eller saknas.

Libyen har blivit ett nav för flyktingsmuggling, eftersom landet -efter diktatorn Muammar Gaddafis fall är i stort sett laglöst och överfarten till Italien är relativt kort.

Enligt en del beräkningar kan det handla om så många som miljoner människor som befinner sig i -Libyen och vill ta sig till Europa. Det är både människor som flyr svält och krig i länder som Sydsudan, och mer renodlat ekonomiska migranter från exempelvis Nigeria.

I delar av södra Italien börjar läget bli desperat, och landet för-söker få mer hjälp från övriga EU för att bland annat kunna styra upp situationen i Libyen. Både manskap och nya kraftfulla motorbåtar, vilket krävs för att kunna konkurrera med smugglarna, har under våren börjat skickas till Libyen.

Å andra sidan är den libyska kustlinjen nästan 180 landmil, alltså jämförbar med hela Sverige från norr till söder, och därmed mycket svårbevakad.

TT-AFP “

DN MÅNDAG 8 MAJ 2017

“ Hemlig försvarsnota på nio miljarder kronor

Sveriges militära försvar behöver mer pengar än vad som hittills varit känt. I februari begärde överbefälhavaren 6,5 miljarder kronor. Men i ett hemligt dokument föreslår Försvarsmakten åtgärder för ytterligare 9 miljarder kronor, kan DN i dag redovisa.

Vid en presskonferens den 28 februari lade överbefälhavaren Micael Bydén fram Försvarsmaktens underlag inför nästa års budget, 2018. Då framgick att riksdagens nu gällande försvarsbeslut som löper till och med 2020 drabbas av fördyringar.

Denna så kallade urholkning av ekonomin angavs till totalt 6.5 miljarder, vilket försvaret också begärde kompensation för.

– Vi har inte längre några marginaler. Viktiga investeringar har fått skjutas på framtiden bortom 2020, sade Micael Bydén.

ÖB varnade för effekterna av dessa försenade investeringar leder till att Sveriges försvarsförmåga minskar efter 2020. Samtidigt fortsätter rustningarna i omvärlden. När glappet till omvärldens förmåga ökar så tar Sverige allt större risker, enligt ÖB.

– Att bygga en hållbar militär förmåga tar tid. Vissa beslut skulle därför behöva träffas redan i dag för att hantera riskerna på sikt. Därför har vi i budgetunderlaget lämnat förslag hur vi kan stärka den militära

förmågan ytterligare, både de kommande tre åren och in i nästa inriktningsperiod, sade ÖB.

Men exakt vad ÖB föreslagit regeringen ville han inte säga, inte heller vad notan kulle bli.

– Det specifika underlaget är sekretessbelagt. Skälet är att vi där pekar på en rad områden som är brister i Försvarsmakten. Sådant kommenterar vi inte utåt, sade Micael Bydén.

Men DN kan i dag redovisa att Försvarsmaktens förslag som finns i en hemligstämplad bilaga till rege-lingen uppgår till totalt 9 miljarder konor. Detta enligt vad flera källor med kunskap om underlaget uppger för DN. Hur de olika beloppen förhåller sig till varandra i stort framgår av grafiken, även om fördelningen år för år kan variera.

ÖB beskrev i februari förslagen för att upprätthålla och stärka försvarets förmåga som ”rimliga och hanterbara”:

– Till exempel fler kontinuerligt tjänstgörande, övningar på operativ nivå och i sammansatta större förband, anskaffning av specialfordon och lastbilar. Säkerhetshöjande it-åtgärder och förstärkningar på försvarsunderrättelseområdet. Det här är en serie förslag för regeringen att överväga, sade Micael Bydén.

Förslagen omfattar även materiel som är avgörande för att kunna leda försvarets förband i konflikter. Det gäller ledningssystem till arméns brigader, modernisering av den fasta radarkedjan längs kusterna, en

ersättning av dagens radarspanings- och stridsledningsplan ”Asken” samt hemliga sensorsystem.

Flera av DN:s källor understryker att besluten brådskar. Dels sker en snabb försämring av säkerhetsläget, dels gör Nato-länderna stora inköp av materiel. Det innebär att om Sverige dröjer med beställningar hamnar svenskarna sist i kön.

Men om det över huvud taget ska bli mer pengar till försvaret 2018 avgörs i förhandlingar mellan de fem riksdagspartierna bakom 2015 års beslut. Det är S-MP-regeringen och de tre borgerliga: M, C och KD. En fingervisning är att M i sin budgetmotion i onsdags anslog totalt 8,5 miljarder kronor extra till försvaret åren 2018–2020.

I 2015 års försvarsbeslut så ökades försvarsanslagen med 10,2 miljarder fram till 2020. I vårbudgeten för 2017 tillfördes 400 miljoner kronor. ÖB:s begäran och hemliga förslag skulle innebära ett tillskott på 15,5 miljarder. Totalt i så fall 26,1 miljarder.

Därmed skulle anslagen närma sig de nivåer som Försvarmakten från början föreslog. I försvarets personaltidning Försvarets forum påpekade flygvapenchefen Mats Helgesson förra året att riksdagens försvarsbeslut 2015 enligt hans uppfattning var underfinansierat.

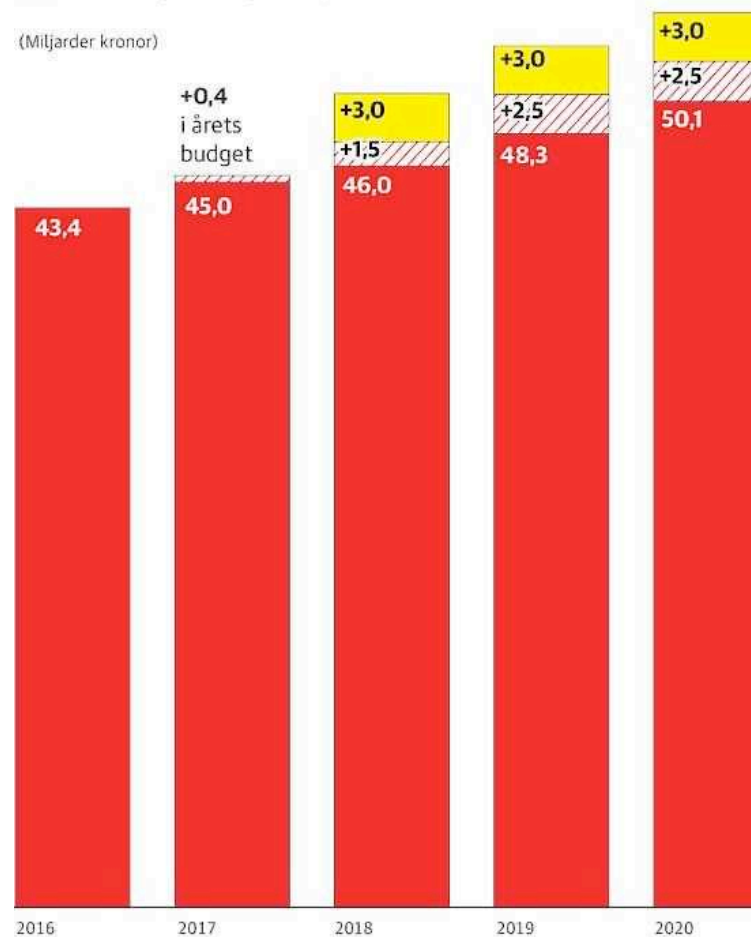
– Beräkningen som gjordes i samband med budget- och försvarsbeslutsarbetet gav vid handen att vi behövde en resursmängd som var 30 miljarder och inte 10, som var vad vi fick.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

Försvarmaktens anslag

Källa: Försvarsdepartementet och DN.

- Redan beslutat
- ▨ ÖB:s officiella begäran (6,5 miljarder kr att fördelas på tre år)
- ÖB:s hemliga förslag (9 miljarder kronor)

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“ Alla drömmar är inte guld

EU klarade flankangreppet i Frankrike. Marine Le Pen kan inte uppfylla sin längtan efter att riva hela bygget. Liberalen Emmanuel Macron skämdes inte för sin vurm för unionen, tvärtom. Den nye presidenten visade att det gick att vinna valet inte bara på löften om att reformera Frankrike, utan också som proeuropé. Gränser kommer inte att reglas, protektionistiska murar inte att resas på kontinenten.

Dessutom var en viktig faktor i valet att 70 procent ville behålla euron. Le Pen fann för gott att tona ned kravet att skrota den, och lanserade i stället en förvirrad lösning med två parallella valutor. Väljarnas rädsla att förlora sina besparingar spelade en roll. Men dessutom, trots sin pessimism om EU:s läge och riktning, ville fransmännen inte förgöra unionen.

Faran är inte över för EU. Flyktingkrisen skapade djupa sprickor. Tyskland och Sverige tog emot hundratusentals, medan Polen och Ungern vägrade delta i någon solidaritet. Inte heller Frankrike var entusiastiskt.

Brexit är på väg. Om premiärminister Theresa May som väntat sopar hem det brittiska valet nästa månad skaffar hon sig manöverutrymme inför förhandlingarna, men hon lägger sig inte platt för EU. Otrevliga gräl skulle bli en påfrestning även för unionen.

Populismen är hejdad men inte död. I första omgången av det franska valet fick antiliberala och EU-fientliga kandidater nästan hälften av

rösterna. Rabiata invandringsmotståndare och vänsterdemagoger attackerar från var sitt håll i åtskilliga länder.

Och åtminstone i Italien och Grekland ligger eurokrisen ännu och pyr.

Europa genomlever just nu en hygglig ekonomisk återhämtning, som kommer väl till pass för Macron. Hans möjligheter beror dock i hög grad på parlamentsvalet i juni. Hur en majoritet ska se ut är ovisst. Och även om presidenten får stöd för sina reformer av arbetsmarknaden och en bantning av den övertunga staten hamnar Frankrike inte på rätt köl i en handvändning.

Planen är att först visa att det går att lita på Frankrike, därefter att stöpa om även EU. Macron vill göra mer gemensamt, och han gillar frihandel men har reservationer. ”Köp europeiskt” ska gälla vid offentliga upphandlingar, antidumpningsregler ska skärpas, utländska övertaganden av ”viktiga” företag försvåras.

Han lovar att respektera EU:s budgetregler, men vill dessutom göra eurozonen till en finanspolitisk union med en finansminister och gemensam budget. Macron ser framför sig ett slags kontinental skatteutjämning. Medlemsländerna ska ta gemensamt ansvar för varandras skulder. I förlängningen väntar överstatliga socialförsäkringssystem och a-kassor.

Här uppstår problem. För det första är önskan om ”mer EU” högst begränsad bland medborgarna. Samarbetet är bra till mycket: inre marknaden, miljö, kamp mot terrorister. Ur teknokratisk synvinkel kan federalism framstå som den praktiska lösningen på allt. Men att Bryssel kapar åt sig allt fler beslut är redan i dag en källa till misstro. Delar av Macrons program torde ge de flesta svenska politiker kalla kårar.

För det andra delar Tyskland inte denna franska dröm. Hoppet om att den fransk-tyska motorn i EU-samarbetet ska börja varva upp igen finns förvisso även i Berlin, men de två länderna har alltid haft skilda utgångspunkter. Frankrike ser valutaunionen som ett politiskt projekt, men i Tyskland förblir den ett ekonomiskt.

Efter eurons införande reformerade Tyskland sin arbetsmarknad, höll tillbaka löner och stärkte konkurrenskraften. I södra Europa, inklusive Frankrike, utnyttjades den låga räntan till att låta löner och offentliga utgifter rusa iväg. Tyskarna hör kritiken mot sin dominans, men tycker att de gjort vad andra borde.

Det är sant att Tyskland har för stora handelsöverskott, som Macron påpekat, och investerar för lite på hemmaplan. Men tyskarna kommer inte att acceptera en transferunion där de står som garant för andras skulder, för även Medelhavsländer måste ha incitament att sköta sin ekonomi.

Jublet över valresultatet bör hållas inom rimliga gränser. Le Pens 34 procent av rösterna är obehagligt mycket, och om Macron misslyckas kan siffran stiga om fem år.

Ett fungerande Frankrike blir däremot ett motgift mot populismen. Tillväxt är nyckeln till att minska arbetslösheten och stilla missnöjet. Ett framgångsrikt Frankrike, kapabelt till nödvändiga förbättringar, skulle få en starkare röst. Det skulle i sin tur ge impulser till både Tyskland och hela EU.

DN 9/5 2017 “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“ Demonstrationer mötte valsegraren

DN i Paris. Smekmånaden kan bli kort för Emmanuel Macron. Var tredje fransk väljare röstade blankt eller struntade i att gå och rösta, och redan på måndagen ägde den första demonstrationen rum mot den nyvalde presidenten i Paris. Samtidigt börjar Macrons arbete med att säkra en majoritet i Nationalförsamlingen.

Soldater stod i givakt vid Triumfbågen när den 39-årige blivande presidenten Emmanuel Macron traditionsenligt lade ned en blomsterkrans på Segerdagen, årsdagen av Nazitysklands kapitulation den 8 maj 1945.

Han gjorde det tillsammans med den sittande, avgående presidenten, socialisten François Hollande, som var Macrons överordnade så sent som förra hösten. Hollande hade märkbart svårt att dölja sin förtjusning över att hans gamla ekonomiminister nu valts till president.

– Jag önskar honom all lycka och välgång. Om han någon gång behöver råd eller information delar jag gärna med mig av min erfarenhet. Jag kommer alltid att finnas vid hans sida, sade Hollande i en intervju.

Den björnkramen hade Emmanuel Macron säkert gärna varit utan. Hollande är djupt impopulär efter sina fem år vid makten och många inom den traditionella högern har hyst misstankar om att Macron inte varit så oberoende som han påstått, utan att Hollande hela tiden sett honom som sin hemlige arvtagare.

Republikanernas kandidat i presidentvalet, François Fillon, och för den skull även Marine Le Pen, har gång på gång försökt nagla fast namnet

”Emmanuel Hollande” på Macron. Det hindrade inte hans väg till presidentposten, men kan mycket väl försvåra hans målsättning att skapa blocköverskridande överenskommelser.

Den formella maktöverlämningen sker redan nu på söndag. Då kommer Macron bland annat att få kontroll över de hemliga koderna till landets stora kärnvapenarsenal. Snart har han också nycklarna till Elyséepalatset, där han kommer att bo tillsammans med sin fru Brigitte.

Den uppgift han har framför sig när det gäller att ena landet är allt annat än avundsvärd. I söndagens val fick Macron officiellt 66 procent av rösterna, men ute på landsbygden och i många små- och medelstora städer var det betydligt jämnare mellan honom och Marine Le Pen.

I den officiella siffran är heller inte blankröster och ogiltiga röster inräknade. I årets franska val uppgick dessa till rekordhöga 11,5 procent. Totalt sett valde var tredje fransman att rösta blankt, ogiltigt eller att stanna hemma på sofflocket.

Under valnatten förklarade den radikale vänsterledaren Jean-Luc Mélenchon därför att söndagens resultat inte ska ses som grönt ljus för Macrons politik, utan främst som ett avståndstagande från Le Pen och extremhögern.

Samtidigt inledde Mélenchon valrörelsen inför parlamentsvalet i juni.

– Låt oss bygga en ny parlamentarisk majoritet runt vårt nya parti, manade Mélenchon de omkring 200 000 aktivisterna i hans rörelse ”Det okuvade Frankrike”.

På måndagen samlades omkring 2 000 vänsteranhängare på Place de la République i centrala Paris för att demonstrera mot Macron – något som hör till ovanligheterna i Frankrike, så här dagen efter valdagen. I

folkmassan fanns en stor grupp svartklädda anarkister – men också en hel del Mélenchon-anhängare.

– Jag röstade på Macron för att stoppa Le Pen. Men jag är här för att visa att min röst inte ger honom rätt att göra vad som helst. Och jag är oroad för de nedskärningar i offentlig sektor som Macron har utlovat, sade 45-åriga Clara Chardavoine, som röstade på Mélenchon i första valomgången.

Den 26-årige programutvecklaren Marcel Tessier hade också bestämt sig för att gå ut och demonstrera. Han röstade på Mélenchon i den första omgången – och i den andra.

– Ja, jag skrev hans namn på valsedeln, så den räknades väl som ogiltig. Men det var ett val mellan nyliberalism och fascism, och jag kunde inte välja. Och nu är jag rädd att Macron börjar regera med hjälp av förordningar och dekret, vilket kan sätta demokratin i fara, sade Marcel Tessier.

Mindre sammanstötningar med kravallutrustad polis skedde under demonstrationens väg till Bastiljen i Paris, men inga större oroligheter rapporterades.

Även i den andra extreman av höger-vänsterskalan finns en växande opposition. Nationella frontens kandidat Marine Le Pen må ha förlorat presidentvalet – men hon fick 11 miljoner röster, och hennes parti Nationella fronten hoppas nu gå stärkta ur parlamentsvalet i juni.

Macron kan heller inte säkert lita på stöd från de båda partier som tidigare betraktats som Femte republikens stöttepelare, Republikanerna och Socialistpartiet.

Särskilt Republikanerna har möjlighet att gå framåt i parlamentsvalet i juni – och de kommer att bekämpa Macron med all sin kraft.

En opinionsmätning som publicerades i tidningen Le Figaro på måndagen tyder på att Macrons rörelse En marche kan bli största parti i parlamentet efter valet i juni, något som vore en enastående framgång för en rörelse som bara har funnits i ett år. Men enligt källor inom organisationen har man stora svårigheter att finna tillräckligt många kompetenta kandidater.

Den ändrade sammansättningen av Nationalförsamlingen kan därför komma att komplicera Macrons presidentskap ytterligare. Mycket tyder på att de främsta partipolitiska krafterna blir de som funnits bakom de fyra kandidater som fick runt 20 procent i första omgången av presidentvalet – Macron, Le Pen, Mélenchon och Fillon.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“Tyskland kritiserar franskt slöseri

Tyskland. Knappt ett dygn efter att Frankrike valt en ny president kommer EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker med skarp kritik mot hur landet hanterar sina offentliga finanser.

– Frankrike spenderar för mycket pengar och på fel saker, sade Juncker under ett besök i Berlin på måndagen.

EU-toppen uppmanade den tillträdande presidenten till att slå in på en ny kurs för den ekonomiska politiken.

– Den här relativt höga skuldsättningen är inte hållbar över tid, sade han, märkbart lättad över Emmanuel Macrons seger.

DN “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“ Macron gör sitt eget val till helgen

Vem blir Frankrikes nästa premiärminister? Man eller kvinna, höger eller vänster? Emmanuel Macron har redan gjort sitt val, men han avslöjar det först i slutet av veckan.

Den nyvalde presidenten avgick på måndagen som ledare för En marche, rörelsen han grundade i fjol, och som nu väntas byta namn till La république en marche – ”Framåt för republiken”. Valet gav Macron ett starkare mandat än många hade anat, men nu väntar alla på han ska offentliggöra sitt eget val av premiärminister. Det väntas inte ske förrän till helgen.

Rollen är extremt viktig. Med ”fel” premiärminister riskerar presidenten att förvandlas till en galjonsfigur utan möjligheter att genomföra sitt politiska program.

Franska medier har spekulerat kring tänkbara namn i veckor, och spekulationerna har fått ny näring av ledtrådar som har undslupit Macron. I intervjuer dagarna före valet lät han förstå att han tvekade mellan två namn – en man och en kvinna. Det skulle också handla om en person ”med stor politisk erfarenhet”.

Två tungviktare som ofta nämns är François Bayrou, en tidigare minister och presidentkandidat som tidigt hoppade på Macrontåget, och Christine Lagarde, IMF-chef och finansminister i Nicolas Sarkozys högerregering.

Det talas också om Jean-Yves Le Drian, försvarsminister i den sittande socialistregeringen och en person som respekteras både till vänster och höger. Liksom om Ségolène Royal, socialistisk presidentkandidat 2007

och exfru till avgående presidenten François Hollande – men hon väntade av allt att döma för länge på att ge Macron sitt stöd.

Själv vägrar den tillträdande presidenten visa sina kort. Inte ens de närmaste medarbetarna uppges veta vem han har valt ut, och i en radio-intervju häromdagen sa Macron att han inte tänker ”ge sig in i några gissningslekar”.

Samtidigt slog han fast att Bayrou ”självklart kommer att spela en viktig roll”.

I andra intervjuer har han nämnt andra namn. Ett av dem är Xavier Bertrand, en högerpolitiker och tidigare minister. Ett annat är Sylvie Goulard, EU-parlamentariker och den som ordnade ett möte nyligen mellan Macron och Tysklands förbundskansler Angela Merkel.

Bara en person förutom Macron själv tros veta vem som blir Frankrikes nya regeringschef: hans hustru Brigitte.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Första omgången av parlamentsval i juni
Mitten av maj: Premiärminister och regering utses.

11 juni: Första omgången av parlamentsvalet. De 577 ledamöterna i parlamentet väljs i enmansvalkretsar. Partierna kan ställa upp med kandidater i varje valkrets. Om ingen kandidat får mer än 50 procent i omgång ett möts de två främsta, samt eventuellt övriga kandidater som fått över 12,5 procent i en andra omgång.

18 juni: Andra omgången av parlamentsvalet. Segraren i valomgång två blir den valkretsens representant i parlamentet, enligt principen ”vinnaren tar allt”. Nationalförsamlingens sammansättning avgör hur presidenten kan styra landet. DN “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“ Michael Winiarski: Många statschefer har anledning att vara besvikna i dag

Även om världens statschefer till slut gratulerade Emmanuel Macron till hans seger i det franska presidentvalet är det ganska många av dem som har anledning att vara besvikna. En varm Europavän i Élyséepalatset sätter käppar i hjulet för krafter som vill splittra upp och försvaga EU.

De samfälliga suckarna av lättnad i stora delar av omvärlden över den socialliberale mittenpolitikern Macrons övertygande valtriumf har ackompanjerats av mer pessimistiska analyser om att det bara handlar om en tillfällig andningspaus i den närmast oundvikliga frammarschen för högernationalismen.

Det är onekligen ett nedslående faktum att över 11 miljoner – en tredjedel av de fransmän som röstade – föredrog en kandidat som leder ett parti med rasistiska, antisemitiska och fascistiska rötter. Dessutom har Marine Le Pen, om hon lyckas bredda sitt parti Nationella fronten, en ny chans att vinna nästa presidentval om fem år.

Det gör Frankrike unikt i dagens Europa. Men samtidigt går det inte att komma ifrån att två tredjedelar av de röstande valde en politiker som är för öppenhet, tolerans och fördjupat EU-samarbete. Ungefär hälften så många ville ha en främlingsfientlig, islamhatande och isolationistisk politiker.

Det har förstås stora utrikespolitiska konsekvenser, framför allt genom vad det sätter stopp för: ytterligare geopolitiska konvulsioner i spåren efter den nationalistiska våg som ledde till Brexit och att Donald Trumps vann presidentvalet i USA. En Le Pen som president vore en potentiell dödsstöt för EU, men nu är den akuta existentiella krisen för tillfället överstånden.

Med Macron får Frankrike en president som inte bara är EU-entusiast och stark vän av försvarsalliansen Nato utan också är en konsekvent kritiker av Rysslands expansiva beteende i Ukraina och Syrien. Det innebär kontinuitet och stabilitet i ett av EU:s nyckelländer.

Kontrasten mot Le Pen, som i motsats till Macron stödde den ryska annekteringen av Krim och motsätter sig EU-sanktionerna mot Ryssland, är slående.

Såväl Trump som hans ryske kollega Vladimir Putin gratulerade Macron till valsegern, men utan entusiasm. Det gjorde också den brittiska premiärministern Theresa May i ett kortfattat meddelande.

Åtminstone de två förstnämnda hade säkerligen hoppats på ett annat resultat i Frankrikes presidentval. Att högerextremisten Le Pen såväl ideologiskt som intressepolitiskt står betydligt närmare de två auktoritära statsledarna i Moskva och Washington än vad den ”liberale globalisten” Macron gör är uppenbart.

Det gör dessa två herrar till klara förlorare i det franska valet. Utan att uttryckligen stödja Le Pen berömde Trump henne före valet som den kandidat som är ”starkast i gränsfrågan, och starkast i vad som pågår i Frankrike”, och han förutspådde att den som är tuffast mot ”radikal islamisk terrorism” kommer att göra ett bra val.

För Kreml är misräkningen troligen ännu större. Även Putin tvingas konstatera att han lade de flesta ägg i samma – och felaktiga – korg.

Den ryske ledaren tog emot Le Pen i Moskva så sent som i mars i år, vilket kom ovanpå tidigare generösa mångmiljonkrediter till hennes valkampanj från en Moskvabaserad bank.

Valutgången begraver i praktiken alla högernationalisters drömmar om en transatlantisk populistisk axel Donald Trump-Marine Le Pen-Vladimir Putin. I varje fall för flera år framöver.

Le Pens idéer om ett försvagat EU-samarbete och utträde ur euron har starka sympatier i Vita huset och Kreml. I Moskva hade man hoppats på en euroskeptiker vid makten i Paris. Men en majoritet av fransmännen visade sig ha en annan åsikt: i ett val som många liknade vid en folkomröstning om EU röstade de i praktiken för ett fortsatt och fördjupat europeiskt samarbete.

Under hela valkampanjen har Macron använt sig av Le Pens nära band

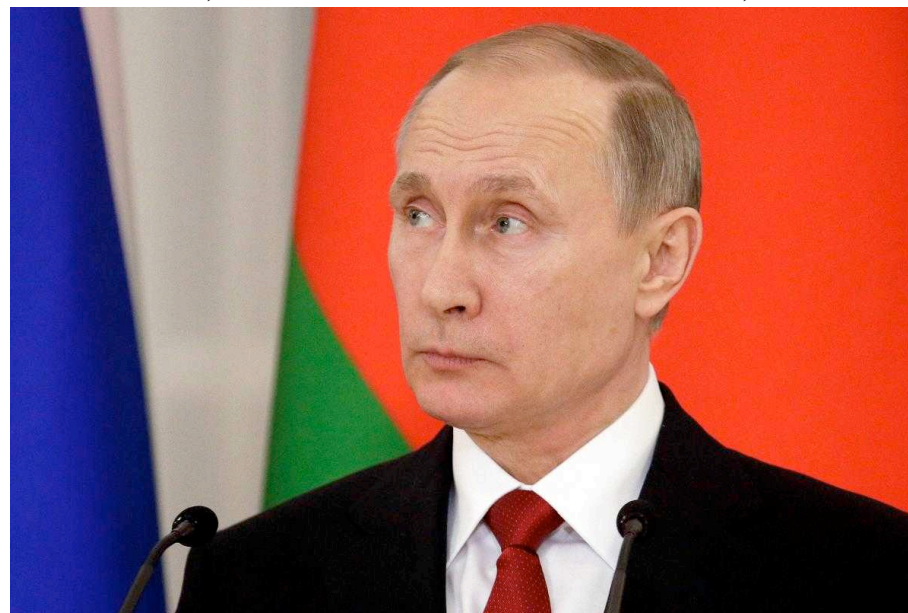
till Ryssland och Vladimir Putin som argument. Hur effektivt det har varit är svårt att veta.

Macron är inte någon utrikespolitisk hök. Men valet av Macron, och därmed en förstärkt axel Frankrike-Tyskland, betyder troligen att det blir mindre möjligheter för Trump att försöka sig på en mjukare politik mot Ryssland.

Ryssland får samtidigt mindre manöverutrymme att spela ut olika EU-länder mot varandra och mot USA.

Macron har som enda fransk presidentkandidat varit tydlig och skarp mot Ryssland, men han har en del att lära om utrikespolitiskt handlag och diplomati.

Till exempel drog han i onödan på sig ilska från Frankrikes historiska allierade Polen, då han en vecka före valet nämnde Putin, den

ungerske premiärministern Viktor Orban och den polske nationalkonservative ledaren Jaroslaw Kaczynski i ett och samma andetag – som bundsförvanter till Le Pen. Tidigare hade Macron dessutom sagt att han, om han blir vald, kommer att föreslå att EU inför sanktioner mot Polen som straff för att landets regering bryter mot demokratiska friheter.

Båda dessa uttalanden fick den polska regeringen att gå i taket. Nu måste Macron försöka reparera den relationen om han vill skapa större sammanhållning i EU.

Det handlar trots allt om den största postkommunistiska EU-medlemmen, där PiS-regeringen visserligen spelar på en del nationalistiska strängar och motsätter sig fördjupad EU-integration, men inte alls har samma negativa inställning till själva EU-medlemskapet.

Även för Polen, vars internationella ställning är svagare än på mer än 25 år, blir det en utmaning att bättra på relationerna.

På andra sidan Engelska kanalen, där valet att lämna EU gjordes i folkomröstningen för snart ett år sedan, har "leave"-förespråkarna hånat Macron som en tysk nickedocka, och jämfört valet av honom med Frankrikes kapitulation för Nazi-Tyskland 1940.

En besläktad kommentar från Moskva säger mycket om besvikelsen över Le Pens nederlag. Det var den ryske senatoren Alexej Pusjkov som twittrade: "Hur som helst var det en kvinna som segrade. Och den kvinnan är Angela Merkel".

När det gäller Brexit har mer realistiska brittiska politiker insett att det är bättre att få till en ordnad förhandling om brittiskt utträde, om än med en varm EU-förespråkare som har betecknat Brexit som "ett brott", än att det sker i ett läge där den europeiska unionen under en president Le Pen skulle befinna sig i upplösning och kaos.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

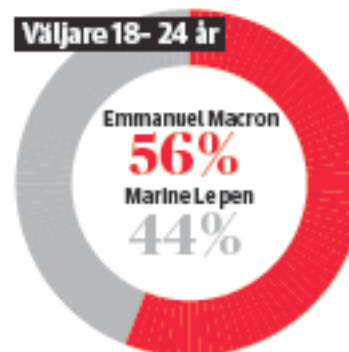
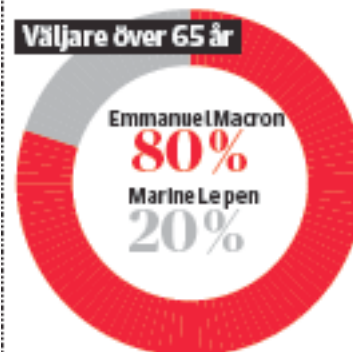
Fakta. Så fördelades rösterna

25,4%

av de röstberättigade avstod från att rösta.

11,5%

av rösterna var blanka eller ogiltiga.

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“ Vallöften som riskerar att spricka

Otydliga, rättsligt bräckliga eller utanför hans makt. Den franska tidningen Le Monde har listat ett antal av Emmanuel Macrons vallöften där han riskerar att möta mycket stora svårigheter. Förbjuda mobiltelefoner i skolan.

Det är redan förbjudet att använda mobiler i skolan under såväl undervisningen som under rasterna. Men det ställer sig lärarnas fackförbund tveksamma till, både av respekt för föräldrarnas rätt att bestämma över sina barn (de kanske behöver nå barnen, även när de går i skolan) och på grund av svårigheten att upprätthålla förbudet.

Förbud mot hormonstörande ämnen och bekämpningsmedel.
Detta löfte är helt och hållet avhängigt en överenskommelse inom EU.

Halvera antalet dagar där luften bedöms vara för dålig.
Ett väldigt luddigt löfte som skulle kräva ett förbud mot de bilar som förorenar mest samt att man drastiskt sänkte hastighetsgränserna inne i städer. Kanske skulle det till och med kräva förbud mot biltrafik i vissa städer.

Krav på att multinationella bolag ska betala skatt på det de tjänar i Frankrike.
Ett väldigt komplicerat löfte. Hur ska man kunna specificera vad ett multinationellt bolag tjänat just i Frankrike?

Förändra finansieringen av arbetslöshetskassan och sjukförsäkringen.

Macrons förslag är svårt att genomföra ur ett rättsligt perspektiv. Finansieringen av sjukförsäkringen är väldigt komplicerad.

Minska utredningstiden för asylansökningar till sex månader.
Bedöms oerhört svårt och rättsosäkert.

Öka antalet utvisningar.
Bedöms oerhört svårt och rättsosäkert.

Utveckla biståndsprojekt i länder som många av de flyktingar som kommer till Frankrike kommer ifrån.
Bedöms oerhört svårt och rättsosäkert.

Förenkla arbetsrätten.
Ett mycket kontroversiellt förslag. Efter det första steg som togs i den här riktningen utbröt kravaller i flera stora städer i Frankrike.

Minska antalet parlamentsledamöter och senatorer med en tredjedel.
Svårt att genomföra eftersom det kräver en grundlagsändring. Har redan föreslagits och utlovats av såväl Sarkozy som Hollande, men inte genomförts.

Bestraffa trakasserier mot kvinnor med böter.
Motsägelsefullt. Det finns redan lagstiftning på det här området.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Osäkert om IS-ledarens död minskar terrorrisken

Det är inte säkert att den afghanske IS-ledaren Abdel Hasibs död har någon större inverkan på terrornätverket i landet. Det befaras att IS-terrorister som flyr Syrien och Irak snarare kan stärka terroristernas ställning i Afghanistan.

Nyheten spreds redan på söndagen och bekräftades under måndagen: Abdel Hasib, som sedan ett år tillbaka leder terrororganisationen Islamiska statens (IS) avläggare i Afghanistan, dödades i slutet av april av en amerikansk specialstyrka. Hasib ringades in i de oländiga bergstrakterna i Nangarharprovinsen, nära gränsen till Pakistan. Två amerikanska soldater dödades också, eventuellt av sina egna.

Abdel Hasibs öde kan ses som en fjäder i hatten för president Donald Trump, som ju lovat att ”utrota IS”. Operationen mot IS-ledaren skedde i samma område där amerikanskt flyg den 13 april släppte världens största icke-nukleära bomb, som ska ha dödat minst 36 IS-terrorister.

– Vi har en god chans att förgöra dem (IS) under 2017, säger Bill Salvin, talesman för de amerikanska Afghanistanstyrkorna, till AFP.

Enligt Salvin har antalet IS-kombattanter i Afghanistan på bara något år minskat från 3 000 man till cirka 800. Abdel Hasib, som hoppade av från talibanrörelsen till IS för ett par år sedan, anses ha varit hjärnan bakom den blodiga attacken mot ett militärsjukhus i Kabul för två månader sedan. Då stormade självmordsbombare in på det välbevakade sjukhusområdet och dödade minst 30 personer.

Samtidigt varnar amerikanska bedömare för att dra alltför stora växlar på den senaste offensiven. Michael O’Hanlon, expert på Afghanistan på forskningsinstitutet Brookings, påpekar att IS växer i Pakistan och att den afghansk-pakistanska gränsen är ytterst porös.

Det är ingen svårighet för pakistanska IS-sympatisörer att korsa gränsen och ansluta till afghanska terrorbröder. Därtill finns det en risk att IS-terrorister som jagas ut från det krympande ”kalifatet” i Syrien och Irak hamnar i Afghanistan.

Dessutom är ju inte IS på något sätt huvudfienden för den afghanska regeringen. Det stora hotet kommer från den nationalistiska sunniextremistiska talibanrörelsen, som gjort stadiga militära framsteg och nu kontrollerar en dryg tredjedel av Afghanistans territorium.

IS och talibanrörelsen har tidigare utkämpat blodiga strider om inflytande, men enligt uppgift råder det sedan i höstas vapenvila mellan de bägge terrorgrupperingarna.

IS har framför allt profilerat sig genom sektaristiskt färgade terrordåd som direkt riktats mot Afghanistans shiamuslimska minoritet. Talibanerna har som övergripande mål att återta makten i Afghanistan, som man förlorade vid den USA-ledda invasionen hösten 2001.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. IS närvaro

IS har försökt få fotfäste i Afghanistan sedan 2014. Tidvis har de haft kontroll över vitala delar av Nangarharprovinsen. Enligt underrättelseuppgifter har IS omkring 800 man i vapen i Afghanistan just nu. IS försöker öka kadrerna bland annat genom att rekrytera afghanska flyktingar som tvångsutvisats från Pakistan, och IS-terrorister som flyr från Syrien och Irak där ”kalifatet” är under press. DN “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Lagförslag om judarnas rättigheter får hård kritik

Det israeliska regeringspartiet Likud kommer snart att lägga fram den omstridda nationslagen, som stadfäster judars rättigheter i Israel. Lagen har vållat förbittrad debatt och anses av vissa vara första steget mot formell etnisk åtskillnad.

Det närmaste motivet bakom förslaget är den frenetiska kampen om extremistväljare mellan premiär-minister Benjamin Netanyahus Likud och de mindre nationalistpartierna. Nästa val närmar sig och alla söker övertrumfa varandra ifråga om patriotism och resolut behandling av araber och andra minoriteter.

Den nya lagen slår fast att endast judar har nationella rättigheter i Israel. Arabiskan, hittills formellt jämställt med hebreiskan som officiellt språk, kommer att fråntas denna ställning.

Den israelisk-arabiske historikern Adel Mana säger:

– Vi vet alla här att den enda nationalism som realiseras i vårt land är sionismen. Vi icke-judar har funnit oss i detta. Men denna nya lag vill gnida in det olustiga faktum i ansiktet på oss och se oss förödmjukade.

I en ledare kallad ”Grundstenen till apartheid” skriver liberala Haaretz att lagen är ett förspel till den annektering av ockuperade områden som regeringen hoppas genomföra. Nationslagen svär enligt kritikerna mot

Israels grundardokument, självständighetsförklaringen, som slår fast att alla medborgares rättigheter är oberoende av tro, ras eller kön. Men de som stödjer lagen menar att den inte avviker från normal praxis i andra nationalstater. Professor Asher Cohen vid Bar Ilan-universitetet säger:

– Sveriges och Danmarks flaggor är kors. Ländernas muslimer och andra invandrare får finna sig i detta. De får också finna sig i att endast den svenska nationstanken, och inga andra, får sitt uttryck i Sverige.

På sistone har lagar stiftats som straffar israeliska araber som uppmärksammar den palestinska flyktingkatastrofen, al-Nakba. Skolor, rörelser och myndigheter som berör al-Nakba, mister statliga anslag.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Obama varnade Trump för att anlita Michael Flynn

USA. Donald Trump varnades, när han just valts till president, för att engagera generalen Michael Flynn som nationell säkerhetsrådgivare. Den som varnade Trump var president Barack Obama. Det uppger tre tidigare tjänstemän i Obama-administrationen, enligt NBC News.

Varningen, som det inte tidigare rapporterats om, kom mindre än 48 timmar efter att presidentvalet den 8 november var slutfört, då de två möttes i Vita huset.

2014 fick Michael Flynn sparken från posten som chef för USA-militärens gemensamma militära underrättelsetjänst DIA av Obamaadministrationen. De tyngst vägande skälen var Flynns bristande ledarskap och de temperamentsproblem han ska ha visat upp.

Bland sådant som lagts Flynn till last återfinns islamofobiskt twittrande och besvärande nära kontakter med Kremls propaganda-tv-kanal Russia Today.

DN “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

Lavrov och Tillerson i möte om Ukraina

USA. Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov besöker Washington på onsdag för att träffa sin amerikanska kollega Rex Tillerson.

Ministrarna ska bland annat diskutera kriget i Syrien och konflikten i Ukraina.

Lavrov och Tillerson planerade tidigare att träffas i Alaska i veckan, men mötet har flyttats till USA:s huvudstad.

TT-AFP “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Sverige bytte röster i FN-kampanj

Sverige bytte röster med andra länder för att få stöd för en plats i FN:s säkerhetsråd. Statsminister Stefan Löfven (S) vill dock inte avslöja hur röstbytena såg ut.

– Vi kommenterar aldrig vilka röstbyten vi gjort med vilka, säger Löfven till medierna.

Han frågades på måndagen ut i riksdagens konstitutionsutskott (KU) om Sveriges kampanj för en plats i FN:s säkerhetsråd. Statsministern försäkrade att kampanjen bedrivits på ett korrekt sätt utan korrumpierande inslag.

– Vi byggde kandidaturen på att vi är en trovärdig, vederhäftig medarbetare i världssamfundets arbete och kommer inte att inlåta oss på några som helst tendenser vad gäller korruption. Inte på något sätt, sade Löfven i KU.

Statsministern pressades på huruvida regeringen gjort några ekonomiska eller politiska åtaganden i utbyte mot länders stöd för den svenska kandidaturen. Det förnekade Löfven.

Däremot uppgav statsministern att Sverige bytt röster med andra länder för att få deras stöd i säkerhetsråds-kandidaturen. Röstbyten kan innebära att man lovar att stödja något annat lands kandidatur i något annat sammanhang.

– Så görs av alla länder, så också av Sverige, sade Löfven.

– Sedan har vi inte gjort några andra utfästelser i form av ekonomi eller andra åtaganden.

Löfven uppgav också att den förra borgerliga regeringen redan hade ingått 30 röstbyten när han tillträdde

Kristdemokraten Tuve Skånberg ville i KU veta om eventuella röstbyten omfattade omröstningen nyligen då Saudiarabien valdes in i FN:s kvinnokommission. Löfven kallade frågan för ”oerhört insinuant”.

Många frågor handlade om huruvida biståndspengar finansierat kampanjen. Våren 2016 bjöds 27 ambassadörer från önationer och fattiga länder till ett seminarium i Stockholm om bland annat klimatet. Där ingick till exempel en middag med statsministern som kostade 42 000 kronor. Dag Hammarskjölds Minnesfond, som får biståndspengar ur statsbudgeten, stod delvis för notan.

Löfven försäkrade dock att man följt de regler som gäller. Han påpekade också att seminariet låg inom minnesfondens ordinarie verksamhet och skulle ha hållits oavsett -Sveriges kandidatur till säkerhetsrådet. Löfven nämnde också flera exempel på länder som var med på seminariet i Stockholm, trots att utrikesdepartementet tidigare ansett att det är sekretessbelagd information. Där var bland andra Malawi, Fidji, Trinidad-Tobago, Dominikanska republiken, Gambia och Senegal representerade.

– Jag ville ge de här exemplen nu, för att visa vilka länder vi talar om, säger Löfven.

TT “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Fler asylsökande vid gränsen

Samtidigt som det totala antalet asylsökande till Sverige minskade förra veckan, noterade gränspoliserna ett ökat antal asylsökande vid gränsen.

Natten till i torsdags slopades id-kontrollerna av resande med tåg, buss och färja på väg mot Sverige. Gränspoliserna i region Syd noterade en omedelbar uppgång av antalet personer som säger att de vill söka asyl. Från ett snitt på fem asyl-sökande per vecka tidigare i år har antalet ökat till 24 personer de senaste fyra dagarna vid gränskontrollerna, rapporterar Sveriges Radio.

Den gångna helgen avvisades 88 personer vid gränskontrollerna i Sydsverige. Enligt Michael Mattsson, gränspolischef i region Syd, var det till stor del personer som har uppehållstillstånd i Danmark.

– Jag tror att detta bara är i begynnelsen av vad som kan komma framöver. Först måste budskapet om att id-kontrollerna är borta slå igenom innan vi kan se den stora effekten här i Sverige, säger han till radion.

Migrationsverkets statistik för det totala antalet asylsökande till Sverige visar däremot inte på en uppgång. Förra veckan (vecka 18) sökte totalt 328 personer asyl i Sverige. Det är en minskning jämfört med vecka 17, då totalt 384 personer sökte asyl. Det är även färre än vecka 16, då 347 personer sökte asyl.

Statsminister Stefan Löfven vill ännu inte dra några slutsatser av att id-kontrollerna avskaffats.

– Om jag är rätt informerad så var antalet asylsökande lägre förra veckan än veckan före, så det är alldeles för tidigt för att dra några slutsatser om detta, säger Stefan Löfven.

TT “

“ Fakta. Färre söker asyl

Antalet asylsökande per månad har hittills i år varit 1 982 personer. Det kan jämföras med 4 168 per månad 2016 och 4 865 per månad 2015.

Källa: Migrationsverket “

DN TISDAG 9 MAJ 2017

“Politiker redo säga ja till nya försvarsnotan

Försvarspolitiker från flera partier är beredda att anslå extra miljardbelopp för att snabbare stärka försvaret enligt överbefälhavarens hemliga förslag. Däremot ifrågasätter de Försvarsmaktens linje att olika fördyringar ska drabba krigsförbanden.

Det visar reaktionerna på DN:s nyhet att överbefälhavaren Micael Bydén i en hemlig bilaga föreslagit åtgärder för stärka försvarets förmåga. Den hemliga notan slutar på 9 miljarder kronor. Det är åtgärder som går utöver riksdagens försvarsbeslut från 2015. De hemliga förslagen ska inte förväxlas med de fördyringar på 6,5 miljarder kronor som Försvarsmakten i februari redo-visade offentligt.

Om försvaret ska få extra pengar åren 2018–2020 avgörs i den så kallade försvarsgruppen. Den består av försvarspolitiker från S, MP, M, C och KD som enades om 2015 års försvarsbeslut. När det gäller Micael Bydéns hemliga förslag vill ingen politiker DN som talat med beröra innehållet med hänvisning till sekretessen.

– Förvarsministern kan inte kommentera hemliga underlag. Däremot har han konstaterat tidigare att det behövs mer pengar och att förhandlingar i försvarsgruppen pågår. Underlaget från Försvarsmakten bereds fortfarande och vi har ställt frågor om det till dem, säger försvarsminister Peter Hultqvists pressekreterare Marinette Nyh Radebo.

Moderaternas försvarspolitiker Hans Wallmark understryker att hans parti föreslagit 8,5 miljarder konor extra till försvaret till och med år 2020.

– Det finns saker i det hemliga underlaget som tangerar det vi själva tänkt använda pengarna till för att stärka vår försvarsförmåga. Vi håller på och tittar på underlaget. Det är klart att Försvarsmaktens önskemål blir styrande och vägledande. Sedan ska vi förhandla partierna emellan och det finns inget i dag som säger huruvida vi lyckas eller inte lyckas, säger Hans Wallmark.

Centern har tidigare sagt att M ligger på en ”rimlig ekonomisk nivå”, men vill gå igenom det nya underlaget innan partiet binder sig för beloppen.

– Vi behöver en så bra uppgörelse som möjligt med regeringen där vi kan hantera de 6,5 miljarderna, men också få till ökning av förmågan innan 2020. Från 2021 och framåt vill vi öka försvarsanslaget med 11 miljarder per år. För att komma dit måste vi innan dess komplettera det nu gällande försvarsbeslutet så mycket som möjligt, säger C-politikern i försvarsgruppen Daniel Bäckström.

– Försvarsmakten måste få vad den behöver för att ge trygghet till svenska folket. Så länge vi inte är med i Nato så är det än mer bråttom att öka anslagen till de mest skriande behoven. Uppgåelsen för två år sedan var ett steg, men det måste följas av fler givet det allt tuffare omvärldsläget, säger Mikael Oscarsson, Kristdemokraterna.

Både Försvarsdepartementet och Moderaterna är frågade inför hur Försvarsmakten hanterar fördyringarna på 6,5 miljarder till och med 2020. Enligt myndighetens underlag till regeringen ska fördyringarna ”omhändertas” genom att ta bort, minska eller försena tidigare beslutade åtgärder. Detta trots att åtgärderna ”påverkar utvecklingen av krigsförbanden negativt”.

– Som jag uppfattat det har Försvarsmakten varnat för kostnadsfördyringar upp till 6,5 miljard. Men de har inte önskat kompensation för detta. Försvarsmakten har sagt att man ”omhändertagit” det. Då är det grundläggande frågan: hur? frågar sig Hans Wallmark (M). Han vill ha en direkt dialog mellan myndigheten och försvarsgruppen.

Ordföranden i riksdagens försvarsutskott är Allan Widman, Liberalerna, som står utanför förhandlingarna anser att det är ”olyckligt” när försvarets totala behov av pengar hemligstämplas för svenska folket.

– Jag tycker man ska vara extremt försiktig med att hemlighålla grundläggande fakta om vad myndigheter äskar i budgetprocessen. Att man inte berättar exakt vad pengarna ska användas till, har jag förståelse för. Men att inte kunna sätta siffror på myndigheternas behov leder till svårigheter att bedriva försvarspolitik och få fram resurser till verksamheten, kritiserar Allan Widman.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “